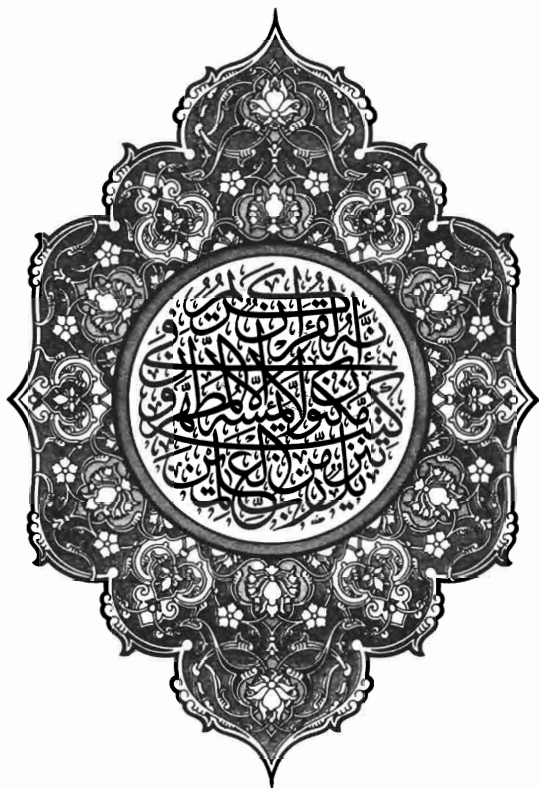

القرآن الكريم
وترجمة معانيه إلى
اللغة الفارسية

Translation of the Meanings of
THE NOBLE QURAN
in the Farsi Language

القرآن الكريم
وترجمته معانيه إلى
اللغة الفارسية

إِنَّا نَحْنُ رَبُّكَ وَإِلَٰهُكَ وَإِلَٰهُ آبَائِكَ
وَالْحَقُّ قَوْلُكَ

تَدْرُكُ بِالْأَرْبَعِ سَاعَةِ هَذَا الْمَصْحَفِ الشَّرِيفِ وَرَبِّهِمْ مَعَانِيهِ
حَاضِرُ الْحُجُومِ وَالشَّيْخِ الْإِمَامِ الْفَقِيرِ الْغَرِيبِ الْفَقِيرِ
مَلِكِ الْمَلِكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

مجمع الملك فهد لطباعة المخطوطات الإسلامية

چاپخانه قرآن کریم مجمع ملک فهد

مقدمة

بقلم معالي الدكتور : عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .
أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله،
بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها،
وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية،
بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين
الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الفارسية، يطيب لجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الفارسية، التي قام بها الشيخ الشاه ولي الله
الدهلوي. وراجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين د./ عبدالغفور عبدالحق البلوشي، ومحمد علي
داري .

ونحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً
لوجهه الكريم، وأن ينفع به المسلمين .

إننا ندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء
المعاني العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما
بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعترفها ما يعترف عمل البشر كله من خطأ ونقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي بجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في
الطبعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

پیش گفتار،

نوشته عالی‌مقام دکتر عبدالله بن عبدالمحسن التركي .
وزیر امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد
سرپرست عمومی مجمع (چاپ و ترجمه قرآن کریم) .

حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است که در کتاب خود فرموده است ،
﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ به تحقیق که آمد شمارا از طرف خداوند
نوری و کتاب روشن بیان و درود سلام بر اشرف انبیاء پیامبر مان محمد (ﷺ) که فرمودند :
"خیرکم من تعلّم القرآن و علّمه" بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران
آموزش دهد ، أما بعد :

برای تحقق رهنمودهای خادم حرمین شریفین شاه فهد بن عبدالعزيز آل سعود - حفظه الله .
در اهتمام راجع بقرآن کریم و چاپ و نشر آن و تقسیمش بین مسلمانان در اقصی نقاط جهان و
همچنین ترجمه و تفسیر معانی آن به زبانهای مختلف جهان ، .

و بنابر اعتقاد وزارت امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد مملکت عربستان سعودی
در اهمیت ترجمه معانی قرآن کریم به تمامی زبانهای مهم جهان و تسهیل فهم آن برای مسلمان غیر
عرب زبان و تحقق مصداق رهنمود پیامبر گرامی اسلام - ﷺ - که فرمودند (بلغوا عنی ولو آیه)
ابلاغ کنید از من حتی يك آیه .

و برای خدمت برادران فارسی زبانمان باعث مسرت است که این ترجمه فارسی را تقدیم
خوانندگان فارسی زبان کنیم که بوسیله شیخ شاه ولی الله دهلوی ترجمه ، و باز بینی و بررسی
مجدد از جهت مجمع توسط د/ عبدالغفور عبدالحق بلوچ و شیخ محمد علی داری شده است .
شکر و سپاس خدا را داریم که توفیق این کار بزرگ را عطا فرمود ، و امیدواریم که خالص برای
رضای خدا باشد و باعث منفعت مسلمانان قرار گیرد .

والبتّه ما خوب درک می کنیم که ترجمه معانی قرآن کریم هر چند که دقیق باشد فراگیرنده مفهوم
اصلی معانی و وسیع نصوص پر اعجاز قرآن نخواهد بود ، و اما معانی ای که ترجمه دربر دارد
خلاصه ای از رسائی علم مترجم در فهم قرآن کریم است .

و در برگیرنده نقص و اشتباهاتی خواهد بود که عموم بشر از آن مصون نیست .

پس بنا بر این از تمامی خوانندگان محترم این ترجمه خواهشمندیم در صورت مشاهده هرگونه
اشتباهاتی از قبیل کمی و بیشی و غیره لطفاً آنرا به مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه
منوره ارسال نموده تا که در چاپهای آینده از ملاحظات شما استفاده گردد ان شاء الله تعالی .

والله الموفق والهادی إلى سواء السبیل ،

خداست توفیق دهنده و اوست راهنما به راه راست ،

سوره فاتحه مکی و آن هفت آیات ست

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ①

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ③

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ④

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑤

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ⑥

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستائش برای خدای است پروردگار
عالمها * (۱)^(۱)

بخشاینده مهربان (۲) .

خداوند روز جزا (۳) .

(تنها) ترا می پرستیم و (تنها) از تو مدد
می طلبیم (۴) .

بنما مارا راه راست (۵) .

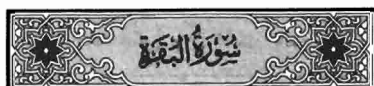
راه آنانکه اکرام کرده ای برایشان (۶) .

نه راه آنانکه خشم گرفته شد بر آنها و نه راه
گمراهان (۷)^(۲) .

(☆) توضیح: ستائش خداوندی راسزاست که پروردگار جهانیان است .

(۱) مترجم گوید یعنی عالم انس و عالم جن و عالم ملائکه و علی هذا القیاس فتح الرحمن .

(۲) مترجم گوید مراد از آنانکه اکرام کرده شد بر آنها چهار فرقه اند نبیین و صدیقین و شهدا و صالحین و مراد از آنانکه خشم گرفته شد بر آنها یهود اند و از گمراهان نصاری، آمین قبول کن دعای مارا فتح الرحمن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَمَ ۱

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝

الَّذِينَ يُؤْتُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِمَّا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنْذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ۝

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ بَصَارِهِمْ
غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ
بِؤْمِنِينَ ۝

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

سوره بقره مدنی است و آن دوصد و
هشتادوشش آیات و چهل رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آلَمَ (۱) .

این کتاب هیچ شبهه نیست در آن
رهنماست پرهیزگاران را (۲) .

آنانکه ایمان می آرند به نادیده و برپای
دارند نماز را و از آنچه ایشان را روزی
داده ایم خرج می کنند (۳) .

و آنانکه ایمان می آرند بآنچه فرود آورده
شده بسوی تو و آنچه فرود آورده شده
پیش از تو و بآخرت ایشان یقین دارند
(۴) .

ایشانند بر هدایت از جانب پروردگار
خویش و ایشانند رستگاران (۵) .

هر آینه آنانکه کافر شدند برابر است
برایشان که بترسانی ایشان را یا نه ترسانی
ایشان را ایمان نیارند (۶) .

مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان و بر شنوائی
ایشان - و بر چشمهای ایشان پرده ایست و
ایشان راست عذاب بزرگ (۷) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا و بروز بازپسین نیستند
ایشان مومنان (۸) .

فریب می دهند خدا را و مومنان را و
بحقیقت نمی فریبند مگر خود را و نمی
فهمند (۹) .

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ۖ إِنَّمَا كَانَ نُزْكُورًا ۝۱۱

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ
مُصْلِحُونَ ۝۱۲

إِنَّمَا أَنْتُمْ مُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ۝۱۳

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْكُتُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا
آمَنَ السُّفَهَاءُ إِنَّمَا أَنْتُمْ مُسْتَهْزِءُونَ وَلَكِنْ
لَا يَعْلَمُونَ ۝۱۴

وَإِذَا قُلُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى
شُيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ۝۱۵

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْبَهُونَ ۝۱۶

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ۝۱۷

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ

در دل‌های ایشان بیماری ست پس افزون
داد بایشان خدا بیماری وایشان راست
عذاب درد دهنده بسبب آنکه دروغ
می‌گفتند (۱۰) .

وچون گفته شود ایشان را تباه کاری
مکنید در زمین، گویند جزاین نیست که
ما اصلاح کاریم (۱۱) .

آگاه شوبه تحقیق ایشانند تباه کاران
ولیکن آگاه نمی‌شوند (۱۲) .

وچون گفته شود ایشان را که ایمان آرید
چنانکه ایمان آوردند مردمان، گویند آیا
ایمان آریم چنانچه ایمان آوردند
بیخردان؟ آگاه شو بتحقیق ایشانند بی
خردان ولیکن نمی‌دانند (۱۳) .

ووقتیکه ملاقات می‌کنند با اهل ایمان
گویند ایمان آورده ایم و چون تنها شوند
باشیاطین خود^(۱) گویند هر آئینه
ما با شما ایم جزاین نیست که ماتمسخر
می‌کنیم (۱۴) .

خدا تمسخر می‌کند به ایشان و مهلت
میدهد ایشان را در گمراهی خویش
سرگشته شده (۱۵) .

ایشان آنکسانند که خریدند گمراهی را
عوض هدایت پس سود نیافت تجارت
ایشان و راه یاب نشدند (۱۶) .

داستان ایشان مانند داستان کسی ست که

افروخت آتش را پس چون روشن کرد آتش دوربر او را دورساخت خدا نوراین گروه را و بگذاشت ایشان را در تاریکی ها هیچ نه بیند (۱۷) .

کراند گنگاند کوراند پس ایشان باز نمی گردند (۱۸) .

یا داستان ایشان مانند باران تنداست آمده از آسمان که باشد دروی تاریکی ها ورعد و برق درمی آرند انگشتان خود را در گوشهای خود بسبب آوازهای پُر هول از ترس مرگ، و خدا احاطه کننده است کافران را (۱۹) .

نزدیک ست که برق بُر باید چشمهای ایشان را، هرگاه روشنی دهد برق ایشان را راه روند در آن روشنی و چون تاریکی دهد برایشان بایستند و اگر خدای خواست هر آئینه می برد شنوائی ایشان را و دیده های ایشان را هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است (۲۰) .

ای مردمان بپرستید پروردگار خویش را آنکه آفرید شمارا و کسانی را که پیش

ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۱۷﴾

صُمْ يَوْمَ عَمِيَ قَوْمٌ لَا يَرْجِعُونَ ﴿۱۸﴾

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ إِذَا تَنَاهَوْا مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿۱۹﴾

يَا كَاذِبُونَ غُطِفَ أَبْصَارُهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَنَورٌ مِنْهُ إِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَنَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۰﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۲۱﴾

(۱) مترجم گوید که حاصل مثل آنست که اعمال منافقان همه نابود شود چنانکه روشنی آن جماعت دور شد .

(۲) مترجم گوید که حاصل مثل آن ست که منافقان در ظلمات نفسانی افتاده اند و چون مواظبه بلیغه شنوند فی الجمله ایشان را تنبیهی می شود و آن فائده نکند مانند مسافران که در شب تاریک و ابرحیران باشند و در برق دوسه قدم بروند و باز ایستند والله اعلم .

از شما بوده اند تادرپناه شوید^(۱) (۲۱) .

آنکه ساخت برای شما زمین را بساطی و آسمان را سقفی و فرود آورد از آسمان آب پس بیرون آورد بسبب وی از انواع میوه ها روزی برای شما پس مقرر مکنید همتایان برای خدا درحالیکه شما میدانید (۲۲) .

و اگر هستید در شبیه از آنچه فرود آوردیم بر بنده خود (یعنی از قرآن) پس بیارید یک سوره مانند آن و بخوانید مددگاران خود را بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۲۳) .

پس اگر نکردید و البته نتوانید کردن پس حذر کنید از آن آتشی که آتش انگیز وی^(۲) مردمان و سنگها باشند آماده کرده شده است برای کافران (۲۴) .

و بشارت ده آنکسان را که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته بآنکه ایشان راست بوستانها میرود زیر آن جویها هرگاه داده شوند از آنجا روزی از قسم میوه، گویند این هما نست که داده شده بودیم پیش ازین و آورده شود بایشان آنروزی مانند یکدیگر^(۳) و ایشان راست در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان در آنجا جاویدند (۲۵) .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾

وَلَنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۲﴾

إِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَخْشَوْنَ ۚ وَالنَّاسُ وَابِعِجَارَةٍ يُدْعَتُ لِلْكَافِرِينَ ﴿۲۳﴾

وَيَبْقَرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّ لَهُمْ حِجَابًا يَجْرِي مِنَ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رَّزَقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵﴾

(۱) تا پرهیزگار شوید .

(۲) یعنی هیزهای وی .

(۳) یعنی غبارِ فقد ان مرغوب هیچ ساعت بخاطر ایشان نه نشینند والله اعلم .

هر آئینه خدا شرم نمیکند از آنکه بزند مثال پشه و بالاترازان ، اما آنانکه ایمان آورده اند میدانند که این مثال راست است از پروردگار ایشان و اما آنانکه کافرنند می گویند چه چیز خواسته است خدا باین مثال خدا گمراه میکند بسبب وی بسیاری را و هدایت میکند بسبب وی بسیاری را و گمراه نمی کند به آن مگر بدکاران را (۲۶).

(آن فاسقان)^(۱) که می شکنند پیمان خدا را بعد بستن آن و می بُرند آنچه خدا فرموده است پیوستن آن و فساد می کنند در زمین ایشانند زیان کاران (۲۷).

چگونه کافر شوید بخدا و حال آنکه بودید بی جان پس زنده گردانید شمارا، بعد از آن بمیراند شمارا باز زنده گرداند شمارا بازسوی وی باز گردانیده شوید (۲۸).

وی آنست که بیافرید برای شما هر چه در زمین ست همه را باز متوجه شد به سوی آسمان پس ساخت آن راهفت آسمان و او به همه چیز دانا است (۲۹).

و یادکن چون گفت پروردگار توبه فرشتگان که من آفریننده ام در زمین جانشینی را گفتند آیا می آفرینی در زمین

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَعِجُ أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةٌ فَمَا تُوقَهَا قَامًا
الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا أَفْيُكَلِّمُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ
بِهِ كَثِيرًا أَقْيَهُدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ لَهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَانًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ
يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُعْجِبُكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ جِجْيَاعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى
السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

وَأَذَّكَ قَالَ رَبِّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا
أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ

(۱) کافران چون ذکر پشه و عنکبوت در قرآن شنیدند طعن کردند و گفتند که
خداي تعالی بذکر این چیزهای خسیس چه اراده کرده است این آیت نازل شد
والله اعلم .

کسی را که فساد کند دروی و خونریزی کند و ما تسبیح می گوئیم بحمدتو به پاکی اقرار می کنیم برای تو- فرمود هر آئینه من میدانم آنچه شما نمی دانید (۳۰).

وبیاموخت خدا آدم را نامهای همه مخلوقات باز عرضه کرد آن چیزها را بر فرشتگان پس گفت خبر دهید مرا بنام های این چیزها اگر شماراست گوهستید (۳۱).

گفتند به پاکی یاد می کنیم ترا هیچ دانش نیست مارا مگر آنچه تو آموختی بما هر آئینه تویی دانای با حکمت (۳۲).

فرمود ای آدم خبر ده فرشتگان را بنام های این ها، پس چون خبر داد ایشان را به نام های این ها فرمود آیانه گفته بودم شمارا که هر آئینه من میدانم پنهان آسمان ها و زمین را و میدانم آنچه آشکارا می کنید و آنچه پوشیده می داشتید (۳۳).

و چون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم را، پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نکرد و سرکشی نمود و گشت از کافران (۳۴).

و گفتیم ای آدم بمان تو و زن تو در بهشت و بخورید از بهشت خوردن بسیار هر جاکه خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهید شد از ستمگاران (۳۵).

پس بلغزانید هر دورا شیطان از آنجا پس بر آورد ایشان را از آن نعمتها که بودند در آن

يَحْمِدُكَ وَتَقْدِيسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا تُعْلَمُونَ ﴿۳۰﴾

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَقْبِلُوا بِسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۱﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَوْ كُنَّا لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۳۲﴾

قَالَ يَادُمْ إِنَّكَ لَهُمْ بِاسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَنَا اللَّهُ عَالِمُ الْغَيْبِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿۳۳﴾

وَأَوْفَيْنَا الْمَلَائِكَةَ سَجْدًا إِلَّا مَنْ جَعَلْنَا مِنَ الْأَشْيَاءِ آتِيًا إِلَى اسْتِكْبَارِهِ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

وَقُلْنَا يَادُمْ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۳۵﴾

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا

و فرمودیم فرود آئید بعضی شما دشمن
باشد بعضی را و شما راهست در زمین
آرام گاه و بهره مندی تامدتی (۳۶) .

پس فرا گرفت آدم از پروردگار خود
سخنی چند پس قبول کرد خداوند توبه
اورا بمهربانی خود، بیشک او توبه قبول
کننده مهربانست^(۱) (۳۷) .

فرمودیم فرود آئید از آنجا همه شما پس
اگر بیاید به شما از من هدایتی پس هر که
پیروی کرد هدایت مرا هیچ ترس نیست
بر آن جماعت و نه ایشان اندوه خورند (۳۸) .
و کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند
آیاتهای ما را ایشان اند باشند گانِ دوزخ،
ایشان در آنجا جاویدند (۳۹) .

ای^(۲) فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت
مرا که ارزانی داشتیم بر شما و وفا کنید به
پیمان من تا وفا کنم پیمان شما را و تنها
از من بترسید (۴۰) .

و ایمان آرید بآنچه فرود آورده ام در حالیکه
باور کننده آنچه باشماست و مباحثید
نخستین منکرا و مستانید عوض آیتهای
من بهای اندک را تنها از من بترسید (۴۱) .

أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ
وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَّىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِنَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى مِّنْ بَيْنِ
هَٰذِهِ هُدًى فَلَاحِقٌ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ يُحْزَنُ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يٰٓبَنِي إِسْرَٰءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا
بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَآيَاتِي فَاتَّقُونِ ﴿٤٠﴾

وَالْمُؤْمِنِينَ أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَحْمِلُوا أَوْفٍ
كَافِرِيهِمْ وَلَا تَشْكُرُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ إِنِّي أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤١﴾

(۱) و آن کلمات این ست رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَ إِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِينَ و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بنی اسرائیل را نعمتهای خود یاد آوری و معجزه هائی که
درین قوم ظاهر شده بود ذکر فرمود آنگاه شبهات و هفوات ایشان را رد کرد بدلائل
و این قصه ممتد است تا قوله تعالی وَاِذْ ابْتَلٰٓ اِبْرٰهٖمَ رَبُّهُ .

وخلط مکنید راست را باناراست وپنهان مکنید راست را درحالیکه شما میدانید، (۴۲).

وبرپادارید نمازرا وبدهید زکوة را ونماز گذارید بانماز گذارندگان (۴۳).

آیامی فرمائید مردمان را به نیکوکاری و فراموش میکنید خویشتن را و شما میخوانید کتاب (یعنی تورات) راآیا نمی فهمید (۴۴).

ومددطلبید^(۱) به شکيائی ونماز- وهرآئینه نماز دشوار ست مگربرفروتنان (۴۵).

آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد باپروردگار خویش و آنکه ایشان بسوی وی بازخواهندگشت (۴۶).

ای فرزندان یعقوب یادکنید آن نعمت مرا که ارزانی داشته ام بر شما وآنکه فضل دادم شمارا بر همه عالم ها^(۲) (۴۷).

وحذرکنید ازآن روزکه کفایت نه کند هیچکس ازکس چیزی را و پذیرفته نه شود ازهیچ کس شفاعت و گرفته نشود ازهیچ کسی عوض ونه ایشان یاری داده شوند (۴۸).

(یاد کنید نعمت من) آنوقت که رهانیدیم شمارا از آلِ فرعون میرسانیدند بشما سخت ترین عذاب ذبح میکردند پسران

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۲﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۴۳﴾

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۴۴﴾

وَأَسْأَلُكُمْ بِالْأَبْرَارِ وَالصَّلَاةِ وَرَأَاهَا الْكِبِيرَةُ إِلَّا عَلَى الْمُشْغِيِّينَ ﴿۴۵﴾

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿۴۶﴾

يَذِكُرُ إِسْرَءِيلَ إِذْ كُنَّا لِعِمْقَى إِلَهِي الْغَمِّتُ عَلَيْكُمْ وَأَنَا

فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۴۷﴾

وَأَنْقَرُوا يَوْمًا لَا يَخْرُجُ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلَ

وَمِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُفْعَدُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يَنْصَرُونَ ﴿۴۸﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاهُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَشُومُونَ أَسْمَاءَهُمُ الْعَذَابِ

يَذَرُحُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ وَفِي ذَلِكَ لَأَلَامٌ

(۱) یعنی درجمع حاجات و مصائب واللہ اعلم .

(۲) یعنی عالمیان آن زمان .

رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿۹﴾

شمارا وزنده میگذاشتند دختران شمارا
ودرین کار آزمائشی بزرگ بود از جانب
پروردگار شما^(۱) (۴۹) .

وَإِذْ قَرَّبْنَا كَبَا الْبُحْرَيْنِ لِيَلْجَأَنَّ الْآلُ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿۱۰﴾

وآنوقت که شگافتیم برای شما دریا را پس
خلاص کردیم شمارا و غرق ساختیم کسان
فرعون را و شما میدیدید (۵۰) .

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَلْبَيْنَ لَيْلَةٍ ثُمَّ أَخَذْنَا مِنَ الْعِجْلِ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۱۱﴾

وآن^(۲) وقت که میعاد مقرر کردیم باموسی
چهل شب پس گرفتید گوساله^(۳) را پس
ازرفتن موسی و شماستمگار بودید (۵۱) .

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۲﴾

پس درگزرانیدیم از شما بعدازین تا بؤد که
شما سپاسگذاری کنید (۵۲) .

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۳﴾

وآنوقت که دادیم موسی را کتاب و
حجت تا بؤد که شما راه یابید (۵۳) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ اعْلَمُوا أَنِّي أَنفَسُكُمْ
يَاتِعَذِّبُكُمْ الْعِجْلَ مُتَوَبِّئًا إِلَيَّ بِأَرْبَعِكُمْ فَأَتُوا أَنفُسَكُمْ
ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِكِكُمْ فَتَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۴﴾

وآن وقت که گفت موسی قوم خود را ای
قوم من هر آئینه شما ستم کردید
برخویشتن بفرا گرفتن گوساله پس باز آئید
بسوی آفریدگار خود بکشید خویشتن را
این بهتر ست شمارا نزد آفریدگار شما
پس پذیرفت خداوند توبه شمارا
بمهربانی خود هر آئینه اوست توبه پذیر

(۱) مترجم گوید سبب کشتن پسران آن بود که کاهنان فرعون را خبر داده بودند که در
بنی اسرائیل پسری پیدا شود که باعث برافتادن پادشاهی او گردد .

(۲) مترجم گوید که خدا موسی علیه السلام را وعده داد که چهل شب درطور معتکف
شود تا تورات عطا فرمائیم درین مدت بنی اسرائیل بفریب سامری گوساله پرستی
اختیار کردند خدای تعالی بعد عود موسی حکم فرمود که بعضی ایشان بعضی
را بکشند و این توبه ایشان ست .

(۳) یعنی معبود ساختید .

مهربان (۵۴) .

و^(۱) آن وقت که گفتید ای موسیٰ هرگز باور نداریم ترا تا آنکه به بینیم خدای آشکارا پس گرفت شمارا صاعقه و شما میدیدید (۵۵) .

باز زنده گردانیدیم شمارا پس از مردن شما، تا شما شکرگزاری کنید^(۲) (۵۶) .

و سایبان ساختیم بر شما ابر را و فرود آوردیم بر شما من و سلوی را، گفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه دادیم شمارا و ایشان ستم نه کردند بر ما ولیکن بر خویش ستم میکردند (۵۷) .

و آن وقت که گفتیم در آئید درین ده^(۳) پس بخورید از آنجا با فرونی هر جا که خواهید خوردنی گوارا و در آئید به دروازه سجده کنان و بگوئید سوال ما آمرزش ست تا بیمارزم شمارا گناهان

فَلَمَّا قُلْنَا لِمُوسَىٰ إِنَّ تُؤْمِنُ لَكَ حَتَّىٰ تَرَىٰ اللَّهَ جَهْدًا
فَأَخَذْنَاكَمُ الصُّعْقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿۵۵﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكَمُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۵۶﴾

وَلَقَدْ أَنْعَمْنَا عَلَيْكُمُ الْعِصَامَ وَانْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ
وَالسَّلْوَىٰ كُلَّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۵۷﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ كُلَّوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا أَوْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيئَتَكُمْ وَتَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۸﴾

(۱) مترجم گوید موسیٰ علیه السلام هفتاد کس را از بنی اسرائیل با خود بُرد تا باوی کلام الهی استماع نمایند ایشان بعد از شنیدن خواهانِ رویت شدند و در طلب آن پالزحد ادب بیرون نهادند خدای تعالی آن همه را بصاعقه بسوخت و باز بدعای موسیٰ زنده ساخت اشارت باین قصه است این آیت .

(۲) بنی اسرائیل مامور شدند به جهاد عمالقه و ایشان در آن باب تغافل کردند پس معاقب شدند بافتادن در بیابان چهل سال و آنجا چون آب و طعام و خیمه ها مفقود شد خدای تعالی به دعای موسیٰ علیه السلام من و سلوی نازل ساخت و از سنگی دوازده چشمه روان کرد و ابر را سایبان گردانید قدر این نعمتها نشناختند و کفرانِ نعمت کردند اشارت بدین قصه است این آیت .

(۳) یعنی دهی که در زمان حضرت موسیٰ فتح شده بود .

شما و زیاده خواهیم دادن کو کاران را (۵۸).
 پس بدل کردند کسانی که ستمگار بودند سخنی بجز آنچه فرموده شد ایشان را^(۱) پس فرود آوردیم بر آن ستمگران عذابی از آسمان بسبب بدکار بودن ایشان (۵۹).

و آنوقت که آب خواست موسی برای قوم خود پس گفتیم بزن بعضای خود سنگ را پس روان شد از سنگ دوازده چشمه بدانست هر قوم آب خورد خود را^(۲) گفتیم بخورید و بنوشید از روزی خدا و فساد مکنید در زمین تباهی کنان (۶۰).

و آن وقت که گفتید ای موسی هرگز شکیبائی نه کنیم بريك طعام پس طلب برای ما از پروردگار خود تا بیرون آرد برای ما از آن جنس که میرویندش زمین از تره وی و بادرنگ وی و گندم وی و عدس وی و پیاز وی - گفت موسی آیا بدل می کنید آنچه وی فروترست بر آنچه وی بهترست - فرود آید بشهری پس هر آئینه باشد شمارا آنچه خواستید، وزده شد^(۳) برایشان خواری و بی نوائی و بازگشتند بخشمی از خدا این بسبب آنست که باور نمی

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ كُونُوا شُرَكَاءَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَتَّخِذُوا الْأَرْضَ مُمْسِكِينَ ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَى لَنْ نَصْدُقَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْمِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِوَّاتِهَا وَفُؤُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلِهَا قَالَ اتَّبَعْتُمُ الْيَتِيمَ هُوَ آذَنَ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبَطُوا وَاصْطَرِاقًا لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَٰةُ وَالسَّكَنَةُ وَبَاءَ وَوَيْعَصِبُ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ عَمَرَ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

(۱) یعنی بجای حطته حنطته گفتند .

(۲) یعنی بنی اسرائیل دوازده قبیله بودند برای هر قبیله يك چشمه معین شد والله اعلم .

(۳) یعنی فرود آورده شد .

داشتند آیت های خدا را و می کشتند پیغامبران را به ناحق این بسبب گناه کردن ایشان است و آنکه از حد در می گذشتند (۶۱) .

هر آئینه آنانکه مسلمان شدند و آنانکه یهود شدند و نصاری و بی دینان هرکه از ایشان ایمان آرد بخدا و بروزبازپسین و کردکار شائسته پس ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نه ترس بُودبرایشان و نه ایشان اندوهگین شوند^(۱) (۶۲) .

و آن وقت که گرفتیم پیمان شمارا و برداشتیم بالای شما طوررا گفتیم بگیرد آنچه داده ایم شمارا باستواری^(۲) و یاد کنید آنچه درآست تا بُود که درپناه شوید (۶۳) .

باز روگردانیدید بعد ازین پس اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و مهربانی او هر آئینه می شدید از زیان کاران (۶۴) .

و هر آئینه دانسته اید آن کسانرا که از حد درگذشتند از شما درشنبه^(۳) پس گفتیم ایشان را بوزینه شوید خوارشده (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا يَلْعَنُونَ عَلَيْهِمْ وَلَا لَهُمْ يَحْزَنُونَ^(۱)

وَأَذِّنْ لَنَا بَيْنَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ وَخُذْ أَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا بِقَوْلِ الْغَاثِ وَالْغَاثِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ^(۲)

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قُلُوبَكُمْ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ^(۳)

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ^(۴)

(۱) حاصل معنی آیت آنکه آدمی دراصل ازهرفرقه که باشد چون ایمان آورد ازاهل نجات بود خصوصیت فرقه معتبر نیست .

(۲) یعنی احکام تورات .

(۳) یعنی شکار کردند و شکار کردن در روزشنبه دردین بنی اسرائیل حرام بود .

پس ساختیم این قصه را عبرتی برای آن قوم که در آن ده بودند^(۱) و آن قوم که پس از ایشان آیند و پندی پرهیزگاران را (۶۶).

و^(۲) آنوقت که گفت موسی بقوم خود هر آئینه خدا می فرماید شمارا به کشتن گاوی گفتند آیامارا مسخره می گیری؛ گفت پناه می گیرم بخدا از آنکه باشم از نادانان (۶۷).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست آن گاو گفت هر آئینه خدا می فرماید که هر آئینه وی گاوی است نه پیرو نه جوان میانه است در میان این و آن پس عمل کنید به آنچه فرموده شدید (۶۸).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست رنگ آن گاو، گفت هر آئینه خدا می فرماید که وی گاویست زرد، پُر رنگ آن قدر که خوش میکند بینندگان را (۶۹).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چگونه است آن گاو هر آئینه گاوان مشتبه شدند بر ما و هر آئینه اگر خواسته است خدا راه

فَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ۝

وَاذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً ۚ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ۝

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ ۖ لَا فَارِصَ وَلَا يَكْرَهُ عَوْنُ بَيْنَ ذَلِكَ ۚ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ۝

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْ هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ ۖ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ ۝

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ إِنَّ الْبَقَرَ كُتِبَ عَلَيْهَا أَنْ تُؤْكُلَ مِنْ شَاءِ اللَّهِ لَهَا تَتَدُونُ ۝

(۱) یعنی در آن زمانه حاضر بودند .

(۲) مترجم گوید شخصی را از بنی اسرائیل کشته یافتند و کشته آن معلوم نه بود خدای تعالی حکم فرمود که گاوی را ذبح کنند و بعضی وی را بر آن مقتول بزنند تا زنده شود و از قاتلان خود خبر دهد القصه گاواراه مبلغ خطر خرید کردند و بزدند مقتول زنده شد و پسران عم خود رانام برد که ایشان کشتند پس قاتلان را بقصاص رسانیدند از آن باز قاتل را از میراث محروم ساختند والله اعلم .

یافتگانیم (۷۰) .

گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاوِیست نه محنت کشنده که شخم زند زمین را و نه آب می دهدزراعت را سلامت ست هیچ خال نیست دروی ، گفتند حالا آوردی سخن درست (۶) پس ذبح کردند و نزدیک بود که این کار نکنند (۷۱) .

و آنوقت که کشتید شخصی را پس نزاع کردید دروی - و خدا بیرون آورده است چیزی را که پنهان میکردید (۷۲) .

پس فرمودیم بزینداین شخص را به پاره ای از گاو این طور زنده میکند خدا مُردگان را و می نماید شمارا نشانهای خود تا بُود که دریابید (۷۳) .

بازسخت شد دلهای شما بعد ازین پس آنها مانند سنگ اند بلکه زیاده تر در سختی ، و هر آئینه از سنگ هانست که روان می شود ازوی جویها- و هر آئینه از سنگها آنست که می شکافد پس بیرون می آید ازوی آب ، و هر آئینه از سنگها آنست که فرومی افتد از ترس خدا و نیست بیخبر از آنچه می کنید (۷۴) .

(ای مومنان) آیاامیدی دارید که (یهود) منقادشوند به دین شما و هر آئینه گروهی از ایشان می شنیدند کلام خدا را (یعنی

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّدُنِّي مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلِّمَةً إِلَّا شِئَءَ فِيهَا قَالُوا لَنْ جَنَّتْ بِالْحَقِّ فَمَا بِهِمْ لَوَلَّوْا ۚ ﴿٧٠﴾

وَإِذْ قَاتَلْتُم نَسَافًا قَاتِلًا فَذَرْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تُلْكُم تَكْفُورًا ﴿٧١﴾

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَيُزَكِّيكُم إِلَيْهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَخَجَّجُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَتَّقَىٰ فَيَجْرُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِفَاعِلِ عَمَلٍ تَعْمَلُونَ ﴿٧٣﴾

أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا بِالْكَوْثَرِ وَقَدْ كَانَ قَرِينٌ مِنْهُمْ يَشْعُرُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقِلُوا

(۶) توضیح : وی گاوِیست که پرورده نگشته تا زمین را شخم کند و نه کشت را آبیاری کند و ازهرعیی پاک و نباشد دروی رنگ دیگری .

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ④

وَإِذْ يَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَأَلْهَانَا إِلَّا بَعْضُهُمْ
إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُوعَدُونَ نِعْمَ رَبَّنَا فَكَيْفَ
نُلَاحِظُهُمْ عِنْدَ رَبِّكُمُ اقْلَابُوا لَهُمْ ⑤

أَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ⑥

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَخْتَبِرُونَ الْكِتَابَ إِلَّا الْآمَنَاءُ مِنْهُمْ
يُنْظَرُونَ ⑦

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتَبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشَاقَّوْا بِهِ ثُمَّ لَا يُحْلِفُونَ لَهُمْ
شَيْئًا كَذَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْتَبُونَ ⑧

وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَفَتَقُولُونَ عَلَىٰ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑨

تورات را) پس بدل میکردندش دانسته
بعد از آنکه فهمیده بودند اورا (۷۵) .

و چون ملاقات کنند با مومنان گویند ایمان
آوردیم و چون تنها شوند بعض از ایشان
ب بعضی ^(۱) گویند آیا خبر مید هید ایشان را
ب آنچه کشاده است خدا بر شما ^(۲)
تا مناظره کنند باشما بآن دلیل نزد
پروردگار شما آیا در نمی یابید (۷۶) .

(این جهولان) آیا نمیدانند که خدا میداند
آنچه پنهان می کنند و آنچه آشکارا می
نمایند (۷۷) .

و بعضی از ایشان ناخواندگان (یعنی
بیسوادانند) کتاب (توراة) را جز آرزوهای
باطل نه پندارند و نیستند مگر گمان کننده
(۷۸) .

پس وای آنکسان را که می نویسند کتاب
را بدست های خود بازمی گویند این
از نزدیک خداست تا بگیرند عوض وی
بهای اندک را پس وای ایشان را بسبب
نوشتن دست های ایشان و وای ایشان را
بسبب پیشه گرفتن ایشان (۷۹) .

و گفتند نرسد ب ما آتش دوزخ مگر چند روز
شمرده شده بگو آیا گرفتید از پیش خدا
پیمانی تا هرگز خلاف نه کند خدا پیمان
خود را یا اینکه می گوئید برخدا آنچه

(۱) یعنی بارئسان خویش .

(۲) یعنی نعمت پیغمبر آخر الزمان .

نمی دانید^(۸۰) .

آری هر که کرد کار بد و به احاطه گرفت
اورا گناه او پس ایشان اند باشندگان
دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۸۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای
شائسته ایشانند باشندگان بهشت ایشان
در آنجا جاویدند (۸۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان بنی اسرائیل که نه
پرستید مگر خدا را و بوالدین نکوئی کنید
و باهل قرابت و یتیمان و بی نوایان
و بگوئید بمردمان سخن نیک و برپا دارید
نماز را و بدهید زکوة را پس برگشتید
روگردان شده مگر اندکی از شما (۸۳) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را که
مریزد خون یکدیگر را و بیرون مکنید قوم
خویش را از خانه های خویش پس قبول
کردید و خود شما گواهی می دهید (۸۴) .

باز شما آن گروهید که می کشید قوم
خویش را و بیرون می کنید گروهی را
از قوم خود از خانه های ایشان یکی
مددگار دیگری می شوید برستم کردن
در حق ایشان بگناه و تعدی و اگر اسیر شده
بشما می آیند فدا می دهید عوض ایشان

بَلْ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَيْرَتُهُ فَأُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ تَوَٰبِعًا بَيْنَهُنَّ إِهْسَاسًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تَحْرِمُونَ
أَنفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٣﴾

ثُمَّ أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ قَرِيبًا مِّنْكُمْ
مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن
يَأْتَوْكُمْ أَسْرَىٰ فَتُدُّهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ
أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ
مَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ

(۱) مترجم گوید یکی از عقائد باطله یهود آن بود که می گفتند یهودنبا شند در دوزخ
مگر روزی چند و این خطا است زیرا که دخول جنت موقوف بر ایمان بخدا
و روز قیامت و پیغامبر آخر زمان ست جنس یهود و غیر آن اعتبار ندارد و اشارت
بهین معنی است درین آیت واللہ اعلم .

الْقِيَمَةُ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ۝

و حال آنکه حرام است بر شما بیرون کردن
ایشان آیا ایمان می آرید به بخشی از کتاب
و کافر می شوید به بخش دیگر پس
چيست جزای آنکه چنین کند از شما
مگر خواری در زندگانی دنیا و روز قیامت
گردانیده شوند بسوی سخت ترین عذاب
و نیست خدا بی خبر از آنچه میکنید^(۱)
(۸۵).

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ
عَنَّهُمُ الْعَذَابُ ۖ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝

ایشان آنکسانند که خریدند زندگانی دنیا را
عوض آخرت پس سبک کرده نشود
از ایشان عذاب و نه ایشان یاری داده
شوند (۸۶).

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَفَقَيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ
وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَتَيْنَاهُ يُرُورَ الْقُدُسِ
أَفَكُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ اسْتَخَفُّوا
فَقَرَّبْنَاكَ لَهُمْ وَفَرِّقْنَا فُتُلُوكَ ۝

و هر آینه دادیم موسی را کتاب و از پی
در آوردیم بعد از وی پیغمبران را و دادیم
عیسی پسر مریم رانسانه های روشن و قوت
دادیم او را بروح القدس - یعنی جبرئیل -
آیا هرگاه آورد پیغامبری نزد شما آنچه
دوست ندارد نفسهای شما سرکشی
کردید پس گروهی را دروغگو داشتید
و گروهی را کشتید (۸۷).

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ

و گفتند^(۲) دلهای ما پرده است، بلکه

- (۱) یعنی منع کرده شدند از کشتن و جلاوطن کردن و در ظلم مدد گاری نمودن
و فرموده شدند بفدای اسیران و ایشان ازین همه احکام بفدای اسیران عمل کردند
و بس زیرا که موافق نفس ایشان افتاد و این طاعت نفس است طاعت خدا نیست .
(۲) مترجم گوید و دیگر از قبایح یهود آن بود که میگفتند قلوبنا غلف یعنی در دین خود
آنقدر استحکام داریم که هیچ شبهه بدان راه نمی یابد و این خطا است که سبب
قبول نکردن دین اسلام حسد و جهل بود نه تقوی زیرا که آثار تقوی هیچگاه =

فَقَلِيلًا مِّمَّا يُؤْمِنُونَ ﴿۵۵﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْهِخُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَهُ
اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۵۶﴾

يَسْمَا أَشْرَوَاهُ لِنَفْسِهِمْ إِنَّهُمُ ابْنُوا لِنَفْسِهِمْ
أَنْ يَكْفُرُوا بِاللَّهِ وَرَضُوا عَنْهُ عَلَى مَنْ يُكْفُرُوا
فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿۵۷﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ امْكُثُوا هَاهُنَا أَرْبَعًا أَوْ خُمُسًا
مِمَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ وَيَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلْنَا وَهُمْ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ
أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۵۸﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اخْتَلَفْتُمْ إِلَهُكُمْ

نفرین کرده است ایشان را خدا بسبب
کفر ایشان پس اندکی ایمان آرند (۸۸) .
و آنگاه که آمد بایشان کتاب از نزدیک^(۱)
خدا باورکننده آنچه بایشان است و پیش
ازین طلب فتح می کردند بر مشرکان پس
هرگاه آمد بایشان آنچه میدانستند
منکر شدند ویرا پس لعنت خدا است
بر آن کافران^(۲) (۸۹) .

بدجیز است آنچه فروختند عوض وی
خویشتن را که کافر شوند بآنچه فرود آورده
است خدا بسبب حسد بر آنکه فرود آورد
خدا بر رحمت خود بر هر که خواهد ازبندگان
خود پس بازگشتند بخشمی بالای خشمی
و کافران راست عذاب خوارکننده (۹۰) .

و چون گفته شود ایشان را ایمان آرید بآنچه
فرود آورده است خدا گویند ایمان می
آریم بآنچه فرود آورده شد بر ما و ایشان
کافر می شوند بآنچه غیر از ویست حال
آنکه او راست است باورکننده آنچه
بایشان است بگو پس چرامی کشتید
پیغمبران خدا را پیش ازین اگر
شما مؤمن بودید (۹۱) .

و هر آینه آمد به شما موسی به نشانه های

= از ایشان ظاهر نمی شد و اشارت بهمین معنی است درین آیات .

(۱) یعنی قرآن .

(۲) تعریض است بآن قصه که یهود خیر با غطفان جنگ میکردند و هزیمت می یافتند
آخردعا کردند که به بعثت نبی آخر الزمان ما را نصرت بده .

مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۹۱﴾

وَأِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا قُلُوبَكُمْ
وَعَصِيانًا أَشَرُّنَا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلُ
يَكْفُرُوهَ قُلُوبُهُمْ بِمَا مَرُّهُمْ بِهِ
إِنَّمَا أَنتُم مِّنْكُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۹۲﴾

قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۹۳﴾

وَلَنْ يَمَتُّوهُ أَبَدًا إِنَّمَا قَدَّمَتْ آيَاتُهُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۹۴﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنْ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوِ اتَّخَذَ أَحَدُهُمُ لَوْ يَمْتَرُ أَلْفَ سَنَةٍ
وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزَجَةٍ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِّمَا يَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

روشن پس گرفتید گوساله را پس ازوی
و شما ستمگار بودید (۹۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم
بالای شما طور را گفتیم بقوت بگیرد
آنچه رابه شما دادیم و بشنوید - گفتند^(۱)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و آمیخته کرده
شد دردلهای ایشان دوستی گوساله بسبب
کافر بودن ایشان بگوید چیز است آنچه
میفرماید شما را ایمان شما اگر
هستید از اهل ایمان (۹۳) .

بگو^(۲) اگر هست شما را سرای بازپسین
نزد خدا بتخصیص بجزاز مردمان دیگر
پس آرزو کنید مرگ را اگر هستی دراست
گو (۹۴) .

و هرگز آرزو نکنند او را هیچگاه بسبب آنچه
پیش فرستاده است دستهای ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۹۵) .

و هر آینه بیابی ایشان را حریص ترین مردم
بر زندگانی و حریص تر از آنانکه مشرک
اند دوست میدارد یکی از ایشان کاش عمر
داده شود هزار سال و نیست رهاننده وی
از عذاب آنکه عمر داده شود و خدا
بیناست بآنچه می کنند^(۳) (۹۶) .

(۱) یعنی بزبان حال .

(۲) دیگر از تحریفات یهود آن بود که میگفتند که داخل نخواهد شد در بهشت هیچکس
مگر یهود و این خطاست زیرا که علامت بهشتیان مشتاق شدن بملاقات خدا است
و ایشان از مرگ هراسان بودند و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از جمع هفوه کلام بیهوده را گویند هر چه از ذهن برآید .

بگو^(۱) هر که باشد دشمن جبرئیل چه زیان می کند پس به تحقیق جبرئیل فرود آورده است قرآن را بر دل تو بحکم خدا باور دارنده آنچه پیش از وی است و رهنما و مژده دهنده اهل ایمان (۹۷).

هر که باشد دشمن خدا را و فرشتگان ویرا و پیغامبران ویرا و جبرئیل و میکائیل را پس هر آینه خدا دشمن کافران است (۹۸).

و هر آینه فرود آورده بسوی تو نشانه های روشن و کافر نمی شوند بآنها مگر بدکاران (۹۹).

آیا هرگاه که بستند پیمانی را بر انداخت آن را گروهی از ایشان بلکه اکثر ایشان باور نمی دارند (۱۰۰).

و هرگاه که آمد بایشان پیغامبری از نزد خدا باور دارنده آنچه بایشان است افکند گروهی از آن قوم که داده شده اند کتاب آن کتاب خدا را پس پشت خویش، گویا نمی دانند (۱۰۱).

و پیروی^(۲) کردند آنچه می خواندند

كُلٌّ مِّنْ كَانَ عَنِ الْغَيْبِ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۹۷﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿۹۸﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا الْكَافِرُونَ ﴿۹۹﴾

أَوْ كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۱۰۰﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ آمَنُوا الْكِتَابَ الَّتِي كُتِبَ اللَّهُ وَرَاءَهُمْ ظُهُورَهُمْ فَكَانَهُمْ لَا يُعْلَمُونَ ﴿۱۰۱﴾

وَالْتَبِعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سَلِيمٍ ﴿۱۰۲﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که جبرئیل را دشمن میداشتند که عذاب بر ارم سابقه فرود آورده این خطا است که جبرئیل مامور است از بارگاه حق عزوجل ویرا چه اختیار.

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که سحر میگرد و سلیمان علیه السلام را ساحر می دانستند این افترا بود بر سلیمان علیه السلام و اشارت بهمین معنی است درین آیت.

شیطانان در سلطنت سلیمان - و کافرشد سلیمان و لیکن شیطانان کافر شدند می آموختند مردمان را جادو و پیروی کردند بآنچه فرود آورده شد بر دوفرشته در بابل هاروت و ماروت و نمی آموزند هیچ کس را تا آنکه گویند جزاین نیست که ما بلائیم پس کافر مشو پس یادمی گیرند از ایشان افسونی که جدائی می افکنند بسبب وی در میان مرد و زن او نیستند ایشان زیان رساننده بسحر هیچکس را مگر باراده خدا و ایشان می آموختند آنچه زیان میرساند ایشانرا و سود ندهد ایشان را و هر آئینه دانسته اند هر که بستاند جادو که نیست او را در آخرت هیچ بهره و هر آئینه بد چیزست آنچه فروختند عوض وی خویشتن را کاش می دانستند (۱۰۲).

و اگرایشان ایمان می آوردند و تقوی اختیار می کردند هر آئینه ثواب از نزدیک خدا بهتر بودی کاش می دانستند (۱۰۳).

ای مومنان مگوئید راعنا و بگوئید انظرنا و نیک بشنوید و کافران راست عذاب درد دهنده^(۱) (۱۰۴).

وَمَا كَفَرُ سُلَيْمِنْ وَلَكِنَّ الشَّيْطَانِ كَفَرًا وَيَعْلَمُونَ
النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ
هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا
نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ
بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْعِهِ وَمَا هُمْ بِضَآئِرِينَ بِهِ مِنْ
أَحَدٍ إِلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ وَبِمَا يَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ
فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ثُمَّ وَلَّيَتْ مَا شَرَوْا بِهِ
أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۲﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمُتُّوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا
وَأَسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۴﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که در مجلس پیغامبر آمده لفظ راعنامی گفتند و این لفظ را دو معنی است یکی آنکه رعایتکن مارا و شفقت کن بر ما دیگر رعونت دارنده یعنی ابله - و قصد ایشان سب بود حق سبحانه و مسلمنان را ازین کلمه نهی کرد برای سبب فساد و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

مَا يَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُسْرِكِينَ
 أَنْ يُزَالَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَلْقِهِمْ رُكُومٌ وَاللَّهُ يَعْطَشُ
 بِرَحْمَتِهِ مِنْ يَسَاءِ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٠﴾

دوست نمیدارند آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و نه مشرکان که فرود آورده شود بر شما هیچ نیکی از پروردگار شما و خدا مخصوص می کند به بخشایش خود هر که خواهد و خدا خداوند فضل بزرگ است (۱۰۵).

مَا نَسْعُرُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْهِهَا كَأَنَّكَ غَيَّرْتَهَا أَوْ أَمَرْتَهَا ۚ إِنَّكَ لَا تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٧﴾

هرچه نسخ می کنیم از آیتی یا فراموش می گردانیم آنرا می آریم بهتر از وی یا ماندوی آیانداسته ای که خدا بر همه چیز تواناست^(۱) (۱۰۶) .

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ قَرْنٍ وَلَا نُصِيرُ ﴿١٠٤﴾

آیاندانسته ای که خدا را ست پادشاهی
آسمانها و زمین نیست شمارا بجزوی
هیچ دوست و نه یاری دهنده (۱۰۷) .

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى
مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ
سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾

آیامی خواهید که سوال کنید پیغامبر خود را چنانکه سوال کرده شد موسی پیش ازین و هر که بستاند کفر را عوض ایمان پس هر آئینه گم کرد راه میانه را (۱۰۸) .

وَكَيْفَ تَتَذَكَّرُونَ أَهْلَ الْكِتَابِ لَوْ رَدُّوهُمُ إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ لَمَكَّا الْخَسَدَ إِنَّ عِندَ آبَائِهِمْ قِيَامٌ مِمَّا بَيْنَ يَدَيْهِمْ لَهُمْ خَشْيَةٌ فَأَعْرِضُوا وَاصْفَوْا إِنَّهُ عَلَى شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

دوست داشتند بسیاری از اهل کتاب که کافر گردانند شمارا بعد از ایمان شما بسبب حسد از نزدیک نفوس خود پس از آنکه واضح شد برایشان حق پس عفو کنید و درگذرانید تا آنکه آرد خدا فرمان خود را^(۲) هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است (۱۰۹) .

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض است بجواب یهود که انکار نسخ می کردند والله اعلم .

(۲) یعنی امر کند بجهاد ایشان واللہ اعلم .

وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لَا تُفْسِدُوا مِنْ خَيْرٍ عَدَدُوا عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

وَقَالُوا لَنْ نَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِنْ لَمْ نَكُنْ هُودًا
أَوْ نَصَارَىٰ إِنَّكَ إِنَّمَا تَتَّبِعُ أَهْوَاءَ قَوْمٍ
رُبَّهُمْ كَذِبٌ ۝

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ
رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَىٰ
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ
وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا
إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي النَّارِ خِزْيٌ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و آنچه
پیش می فرستید برای خویشتن از نیکوکاری
خواهید یافت آنرا نزد خدا هر آئینه خدا
بآنچه می کنید بیناست (۱۱۰).

و گفتند هرگز به بهشت درنیاید مگر آنکه
یهود باشد یا ترس باشد این آرزوهای باطله
ایشانست بگو یارید دلیل خود را اگر
هستید راست گو (۱۱۱).

بلی هر که متقاد کرد روی خود را برای خدا
و وی نیکوکار باشد پس او است مزد او
نزد پروردگار خویش، و نیست ترس
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۱۱۲).

و گفتند^(۱) یهود نیستند ترسایان بر هیچ
چیزی، و گفتند ترسایان نیستند یهود
بر هیچ چیزی و ایشان همه می خوانند
کتاب را هم چنین گفتند آنانکه نمی
دانند،^(۲) مانند قول ایشان، پس خدا
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کنند در آن (۱۱۳).

و کیست ستمگارتر از آنکه منع کرد مسجد
های خدا را از آن که یاد کرده شود نام
خدا در آنها و کوشش کرد در ویرانی آنها،
این گروه نمی سزد ایشان را که در آیند

(۱) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که هر فرقه از یهود و نصاری دیگر را انکار می
کرد و اشارت به همین معنی است درین آیت.

(۲) یعنی مشرکان گفتند.

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾

بمسجدها مگر هراسان ایشان راست
دردنیا خواری وایشان راست در آخرت
عذاب بزرگ^(۱) (۱۱۴) .

وَاللَّهُ الشَّرِيفُ وَالْمُعَرَّبُ فَأَيُّهَا تَوَلَّوْا فَلَاحَ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عَظِيمٌ ﴿۱۴﴾

و خدا راست مشرق و مغرب هرسوکه
روآرید همانجاست روی خدا هر آئینه
خدا فراخ نعمت دانا است^(۲) (۱۱۵) .

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمُوتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَنُوتٌ ﴿۱۵﴾

و گفتند بگرفت خدا فرزند را، پاکی او
راست بلکه او راست آنچه در آسمانها
و زمین است، همه فرمانبردار او هستند^(۳)
(۱۱۶) .

بَدِيعُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۱۶﴾

آفریننده آسمان ها و زمین است، و چون
می کند کاری پس جزاین نیست که می
گوید او را بشو پس می شود (۱۱۷) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَرْسَلَنَا
إِلَيْهِ كَذَلِكَ قَالِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مَثَلُ
قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يُوْقِنُونَ ﴿۱۷﴾

و گفتند آنانکه هیچ نمیدانند (یعنی
مشرکان) چرا با ما سخن نمی گوید خدا
یا نمی آید بما نشانه ای هم چنین گفتند
کسانیکه پیش از ایشان بودند مانند قول
ایشان بیکدیگر مشابَهت دارند دلهای
ایشان، هر آئینه بیان کردیم نشانه هارا
برای گروهی که یقین می کنند (۱۱۸) .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْئَلُ عَنْ

هر آئینه ما فرستادیم ترا برآستی مژده

(۱) درین آیت تعریض است بکفار مکه و بشارت است به مغلوب شدن ایشان والله اعلم .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که چون استقبال بیت المقدس منسوخ شد استهزاء میکردند اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که یهود عزیز را و نصاری عیسی را پسر خدای گفتند در رد ایشان خدای تعالی این آیت نازل کرد .

أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۝۱۸

دهنده و بیم کننده، و پُرسیده نخواهد شد
ترا از اهل دوزخ (۱۱۹).

و هرگز خوشنود نشوند از توتیهودان و نه
ترسایان تا آنکه پیروی کنی کیش ایشان را
بگو هر آئینه هدایت خدا همانست هدایت
و اگر پیروی کردی آرزوهای باطله ایشان
را پس از آنچه آمده است بتو ازدانش
نباشد ترا برای خلاص از عذاب خدا هیچ
دوستی و نه یاری دهنده ای (۱۲۰).

آنانکه دادیم ایشان را کتاب (یعنی
تورات) میخوانند آنرا حق خواندن آن
ایشان باور میدارند ویرا (هدایت خدا را)
و هر که منکروی باشد پس ایشانند زیان
کاران^(۱) (۱۲۱).

ای بنی اسرائیل یاد کنید آن نعمت مرا که
انعام کرده ام بر شما و آنکه فضل دادم
شمارا بر همه عالمها (۱۲۲).

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند
کسی از کسی چیزی را و پذیرفته نشود
از کسی بدل و سود ندهد او را شفاعت و نه
ایشان یاری داده شوند^(۲) (۱۲۳).

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ
قُلْ إِنْ هَدَى اللَّهُ هُوَ الْهَادِيَ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝۱۲۰

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝۱۲۱

يَذَرْنِي إِمْرًا ذَلِيلًا أَذْكَرُ الْغَافِقِينَ ۝۱۲۲
فَقَالُوا لَا تَنْفَعُكَ الْعِلْمُنَ ۝۱۲۳

وَأَتَقُوا يَوْمَ لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝۱۲۴

(۱) یعنی آنانکه تورات رامی فهمند تصدیق شریعت محمدیه میکنند و آنانکه تصدیق
نمی کنند تورات را نمی فهمند .

(۲) مترجم گوید ازین جا تا سیقول السفهاء خدای تعالی اثبات می فرماید نبوت پیغمبر
مارا صلی الله علیه وسلم از قصه دعاء حضرت ابراهیم که در تورات مذکور است
و ترجیح میدهد ملت حنیفیه را که حضرت پیغمبر برای آن مبعوث اندورد میکند
قول یهود را که حضرت یعقوب مارابه یهودیت وصیت کرده است و از تفریق =

و یادکن چون بیازمود ابراهیم را پروردگار
او بسخی چند، پس ابراهیم بانجام
رسانید آنها را، گفت خدا هر آئینه من می
گردانم ترا پیشوای مردمان گفت ابراهیم
واز اولاد من نیز (پیشوایان پیداکن -)
فرمود نه رسد عهد (وحی) من بظالمان
(۱۲۴).

و آنگاه که قرار دادیم کعبه را مرجع
مردمان و محل امن و بگیرد از جای قدم
(ایستگاه) ابراهیم نمازگاه و وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل که
پاک سازید خانه مرا برای طواف کنندگان
و اعتکاف کنندگان و رکوع سجده
کنندگان (۱۲۵).

و آنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بساز این مکان را شهر با امن و روزی ده
ساکنان وی را از میوه ها و روزی ده آنرا
که ایمان آورد از ایشان بخدا و روز
باز پسین فرمود خدا و کسیکه کافر شود
بهره مند گردانمش اندکی پس به بیچارگی
برانم او را بسوی عذاب آتش ووی
بدجای باز گشت است (۱۲۶).

آنگاه که بلندی کردند ابراهیم و اسمعیل
بنیادهای خانه را گفتند ای پروردگار ماقبول
کن از ما هر آئینه تویی شنوا دانا (۱۲۷).
ای پروردگار ما و بگردان ما را فرمان

وَاذْهَبْ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبِّهِ بِخَبْرِهِ قَاتِلْهُمْ قَالُوا إِنِّي جَاعِلُكَ
لِلْعَالَمِينَ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي
الظَّالِمِينَ ﴿۱۲۴﴾

وَاذْهَبْنَا الْبَيْتَ مَخَابِدَ لِلْعَالَمِينَ وَأَمْنًا وَنَجْدًا وَمِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۲۵﴾

وَاذْهَبْ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَارْدُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مِنَ
الْعَمَلَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأَمْرُهُ أَفِي سَاحِلِي الْأَرْضِ وَالْأَنْدَالِ عَذَابُ النَّارِ وَيَسَّ الْحَصِيرُ ﴿۱۲۶﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً

بردارخودت و از اولاد ما بکن گروهی
منقاد خودت و بنما مارا طریق عبادتهای ما
و بمهربانی بازآ بر ما بدرستی که توئی توبه
پذیر مهربان (۱۲۸) .

ای پروردگار ما بفرست در میان ایشان
پیغامبری از ایشان بخواند برایشان آیتهای
ترا و بیاموزد ایشان را کتاب و علم و پاک
کندایشان را هر آئینه توئی توانادانا
(۱۲۹) .

و کیست که رو بگرداند از کیش ابراهیم
مگر آنکه در احمق افکند نفس خود را
و هر آئینه برگزیدیم او را درین سرای و هر
آئینه او در سرای دیگر از شائستگان است
(۱۳۰) .

آنگاه که گفت او را پروردگار او که
منقادشو گفت منقادشدم مر پروردگار
عالمهارا (۱۳۱) .

و وصیت کرد باین کلمه ابراهیم پسران
خود را و یعقوب نیز فرزندان را ای
فرزندان من هر آئینه خدا برگزیده است
برای شما این دین را پس (ازین جهان)
نمیرید مگر مسلمان شده (۱۳۲) .

ای حاضر بودید آنگاه که پیش آمد یعقوب
را موت آنگاه که گفت فرزندان خود را چه
چیز را عبادت خواهید کرد بعد از من گفتند
عبادت کنیم معبود ترا و معبود پدران ترا
که ابراهیم و اسمعیل و اسحق اند
عبادت کنیم آن معبود یگانه را و ما او را
منقادیم (۱۳۳) .

لَكَ وَأَرْثَا مَتْلِسْنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۱۲۸﴾

رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۲۹﴾

وَمَنْ يَرْغُبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ الْأَمَنِ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الْظَّالِمِينَ ﴿۱۳۰﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۱﴾

وَوَضَّيْ بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَيْنَهُ وَيَعْقُوبَ يُبْقَى إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى
لِكُلِّ دِينٍ قَلَّةً مَوْثِقًا إِلَّا أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۲﴾

أَمْ لَكُمْ شُهَدَاءُ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ
لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ
آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُاتُنَا أَجْمَعِينَ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۳﴾

این گروهی است که درگذشت وی راست آنچه کسب کردند و شمارا است آنچه کسب کردید و شما پرسیده نخواهید شد از آنچه آن گروه می کردند (۱۳۴).

و گفتند شوید یهودیا ترسا تاراه بیابید، بگو بلکه پیروی می کنیم بملت ابراهیم که حنیف بود و نبود از اهل شرك (۱۳۵).

بگوئید ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرود آورده شده بسوی ما و آنچه فرود آورده شده بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و ذریت یعقوب و بآنچه داده شد موسی و عیسی را و آنچه داده شدند پیغامبران از پروردگار خویش تفریق نمی کنیم در میان هیچ کس از ایشان و ما برای حق عزوجل منقادیم (۱۳۶).

پس اگر باور دارند اهل کتاب بآنچه باور داشتید شما پس راه یافتند و اگر برگشتند پس جزاین نیست که ایشان در مخالفت اند پس زود با شد که کفایت کند ترا خدا بان مقام از ایشان واوست شنوا دانا (۱۳۷).

قبول کردیم رنگ خدا را^(۱) و کیست بهتر از خدا باعتبار رنگ و ما او را پرستند گانیم (۱۳۸).

بگو آیا مکابره می کنید با ما در باب خدا و او پروردگار ما و شما است و ما راست

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يُعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

فَإِنْ آمَنُوا بِحِثِّ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عِيدُونَ ﴿١٣٨﴾

قُلْ إِنَّمَا حُجَّتِي إِلَى اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا

وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ غَلُوصُونَ ﴿۳۹﴾

کردارهای ما و شما راست کردارهای
شما و ما اورا باخلاص پرستندگانیم
(۱۳۹) .

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْحَقَّ وَيَعْقُوبَ
وَأَلْسَبَطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ إِنْ أَنْتُمْ أَعْلِمُمْ أَمْرَ
اللَّهِ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۴۰﴾

آیامی گوئید که هر آینه ابراهیم و اسمعیل
و اسحق و یعقوب و نیرگان او یهود بودند
یا ترسابودند بگو شمدانا ترید یا خدا
و کیست ستمگار تراز آنکه بیوشد آن گواهی
را که نزدیک اوست از جانب خدا و نیست
خدا بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۰) .

بَلْ أُمَمٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۴۱﴾

این گروهی است که درگذشت ویراست
آنچه کسب کردند و شماراست آنچه
شما کسب کردید و پرسیده نخواهید شد
از آنچه ایشان می کردند (۱۴۱) .

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّهُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ الْغَيْبُ
كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ بَلَّغُوا الشَّرْءَ وَالْمَغْرِبَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۲﴾

(۱) خواهند گفت بیخردان از مردم چه چیز
برگردانید ایشان را از آن قبله که ایشان
بودند بر آن (یعنی از بیت المقدس)
بگو خدا را است مشرق و مغرب راه می
نماید هر کر اخو اهد بسوی راه راست
(۱۴۲) .

(۱) چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت فرمود شانزده ماه یا هفده ماه
بطرف بیت المقدس نمازی گذارد آرزو میکرد که خدای تعالی کعبه را قبله وی
سازد خدای تعالی نازل کرد قدنری تقلب الایة بعد از آن جواب شبهه سفهادرین
مسئله نازل کرد سيقول السفهاء وبعد از آن امر فرمود به صبر بر مشاق جهاد و در
بسیاری از احکام توحید و قصاص و حج و صوم و صدقه و نکاح و طلاق که اهل
جاهلیت تحریف کرده بودند یا رعایت انصاف نمی کردند بیان حقیقت حال فرمود
و رد و ابطال شبهات مخالفین کرد و سوال های ایشان را جواب داد و این سیاق ممتد
است تا الم ترالی الذین خرجوا .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا مَرَّةً وَسَطًا لِّمَنْ نُوْثِقُهَا عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۖ وَمَا جَعَلْنَا الْفِتْنَةَ اِلَّا لِيَعْلَمَ مَنْ يَّتَقَلَّبُ عَلَى عَقِبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكِيْفَةٌ اِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللّٰهُ وَمَا كَانَ اللّٰهُ
لِيُضِلَّ عِبَادًا ۚ إِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴۳﴾

وهم چنین ساختیم شمارا گروهی مختار تا
گواه باشید بر مردمان و تا باشد رسول گواه
بر شما و مقرر نکردیم آن قبله را که بودی
بر آن (یعنی بیت المقدس را) مگر برای
آنکه بدانیم کسی را که پیروی پیغمبر کند
جدا از آن کس که بازگردد بر هر دو پاشنه
خود و هر آئینه هست این خصلت دشوار
مگر بر آنانکه ایشانرا راه نموده است خدا
و خدا ضائع نمی سازد گرویدن شمارا هر
آئینه خدا بر مردمان بخشاینده مهربان است
(۱۴۳) .

قَدْ رَئَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلْتُوَلِّدْكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ
وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهُكُمْ
شَطْرَهُ وَإِنَّ لِلَّذِيْنَ أُوتُوا الْكِتَابَ لِيَعْلَمُوْنَ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۴﴾

به تحقیق مامی بینیم گشتن روی تو
در جانب آسمان^(۱) پس البته متوجه
گردانیم ترا بآن قبله که خوشنود شوی
بوی پس متوجه گردان روی خود را
بطرف مسجد حرام و هر جا که باشید پس
متوجه گردانید روهای خویش را بطرف
وی و هر آئینه اهل کتاب میدانند که این
راست است از پروردگار ایشان و نیست
خدا بی خبر از آنچه می کنند (۱۴۴) .

وَلَيْسَ اَتَيْنَتِ الدِّیْنَ اَوْ تَوَلَّوْا الْكِبٰبَ يَحِلُّ اِلَيْهِ مَا تَتَّبِعُوْا قِبْلَتَكَ
وَمَا اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْسَ الْبَغْيُ اَهْوَاَءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنْ

و هر آئینه اگر بیاری پیش اهل کتاب
هر نشان همرگز پیروی نکنند قبله
ترا و نیستی تو پیروی کننده قبله ایشان را

(۱) یعنی آنچه در سابق علم الهی مقرر شد آنست که قبله امت محمد مصطفی صلی
الله علیه وسلم کعبه باشد و توجه به بیت المقدس يك چند مدت بنابر حکمت
امتحان است .

الْعِلْمُ إِنَّكَ إِذْ أَلَمْتَ الْظَّالِمِينَ ﴿٣٧﴾

و نیستند بعضی ایشان پیروی کننده قبله
بعض دیگر را و اگر تو پیروی کنی
خواهش های نفسانی ایشان را بعد آنچه
آمده است بتو از دانش هر آئینه تو باشی
آنگاه از ستمگاران (۱۴۵) .

الَّذِينَ آمَنَهُمُ الْكُفْبُ يَعْرِفُونَهُ كَالَّذِينَ آمَنَهُمْ وَلَئِنْ
فَرَّقَيْنَاهُمْ لَيَتَّبِعَنَّ الْخُلُوفَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

کسانیکه داده ایم ایشان را کتاب می
شناسند * ویرا چنانکه می شناسند فرزندان
خویش را و هر آئینه گروهی از ایشان می
پوشند حق را دانسته (۱۴۶) .

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٣٩﴾

این درست است از پروردگار تو پس
مباش از شک آرندگان (۱۴۷) .

وَلِكُلِّ وُجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّئُهَا فَاسْتَطَبُوا الْحَيَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا
يَأْتِيَكُمْ اللَّهُ جُوعًا إِنْ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

و هر کسی راجانبی هست که وی متوجه
آنست پس شتاب کنید بسوی نیکی
ها هر جا که باشید بیار دشمارا خدا جمع
ساخته هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است
(۱۴۸) .

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
كُنْتَ مِنْ رَبِّكَ وَآلِلَهُ بِغَافِلٍ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر آئینه وی
راست است از پروردگار تو و نیست خدا
بی خبر از آنچه می کنی (۱۴۹) .

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
كُنْتُمْ قَوْمًا وَجْهَكُمْ شَطْرًا لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْزَنُوا وَخُشِعُوا لِأُولَئِهِ
يَعْبُدُونَ إِلَهُكُمْ وَلَهُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٤٢﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر جا که
باشید پس متوجه کنید رو های خویش را
جانب وی تا نباشد مردمان را الزام بر شما
مگر آنانکه ستم کردند ازین جماعت پس

(*) بعض علماء از ضمیر "يَعْرِفُونَهُ" پیغمبر مراد گرفته اند و الله اعلم (مصحح) .

(۱) یعنی حقیقت استقبال کعبه را .

مترسید از ایشان و بتر سید از من و تا تمام
کنم نعمت خود را بر شما و تابود که راه
یابید^(۱۱) (۱۵۰) .

چنانکه فرستادیم پیغامبری در میان
شما از قوم شما میخواند بر شما آیت های
مارا پاک می سازد شمارا و می
آموزد شمارا کتاب و حکمت و می آموزد
شمارا آنچه نمی دانستید (۱۵۱) .

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس
گوئید مرا و ناسپاسی من مکنید (۱۵۲) .

ای مسلمانان مدد جوئید در تحصیل ثواب
آخرت به صبر و نماز و هر آئینه خدا
باصابران است (۱۵۳) .

و مگوئید کسی را که کشته شود در راه
خدا که ایشان مرد گانند بلکه ایشان زنده
اند ولیکن شما درک نمی کنید (۱۵۴) .

و هر آئینه بیازمائیم شمارا به چیزی از ترس
و گرسنگی و نقصان مال ها و جان ها
و میوه ها و بشارت ده صابران را (۱۵۵) .

آنانکه چون برسد بدیشان سختی گویند
هر آئینه ما از آن خدائیم و هر آئینه
مابسوی وی باز خواهیم گردید (۱۵۶) .

این گروه برایشان است درودها از

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾

فَادْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ آمَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِن
لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

وَلَنَبْلُوْكُم بِشَيْءٍ مِّنَ الْفَقْرِ وَالْمُوجِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنفُسِ وَالْجُرْحِ وَيَبْتَلِي الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٥٧﴾

(۱) مترجم گوید در تورات مذکور است که امتی از بنی اسرائیل پیدا خواهد شد که
تعظیم کعبه کند پس توجه آنحضرت صلی الله علیه وسلم به کعبه حجت باهره
است بر صدق نبوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزدیک اخبار یهود اگرچه
سفهاء یهود طعن کنند که قبله انبیاء را گذاشت والله اعلم فتح الرحمن .

پروردگار ایشان و بخشایش و ایشانند راه یافتگان (۱۵۷) .

هر آئینه صفا و مروه از نشانه های خدا است پس هر که حج خانه کند یا عمره بجا آرد پس بزه نیست بروی در آنکه طواف کند در میان این هر دو^(۱) و هر که نیکی بجا آرد پس خدا قبول کننده دانا است (۱۵۸) .

هر آئینه آنانکه می پوشند آنچه فرود آورده ایم از سخنان روشن و هدایت بعد از آنکه بیان کردیم آنرا برای مردمان در کتاب آن گروه لعنت می کند ایشان را خدا و لعنت میکنند ایشانرا لعنت کنندگان (۱۵۹) .

مگر کسانی که توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند و بیان کردند پس این گروه (بمهربانی) توبه می پذیرم از ایشان و منم توبه پذیر مهربان (۱۶۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و مردند در حال کافر بودن آن گروه برایشان است لعنت خدا و فرشتگان و مردمان همه يك جا (۱۶۱) .

همیشه باشند در آن لعنت سبک کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده شوند (۱۶۲) .

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مَا يَنْزِلُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ۝

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَإِنَّ لَكَ أَثُوبًا عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَمَّاؤُوا هُمْ كَفَّارٌ وَلَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۝

خُلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۝

(۱) بعض اهل اسلام صفا و مروه را از شعائر طواف کعبه کرده از آن دست بازداشتند - زیرا که در جاهلیت بالای صفا و مروه دوبت عبادت می شد - پس این آیه نازل شد .

و معبود شما خدا یگانه است نیست هیچ معبود برحقى بجزوى بخشاینده مهربان است (۱۶۳) .

هر آئینه در آفرینش آسمانها و زمین و آمدورفت شب و روز و آن کشتی که میرود در دریا بآنچه سود میدهد مردم را (یعنی تجارت) و درآنکه فرود آورد خدا از آسمان آب پس زنده ساخت بسبب وی زمین را پس از مردن آن و پراکنده ساخت در زمین هر نوع جنبنده و درگردانیدن بادها و در ابرام کرده شده میان آسمان و زمین هر آئینه نشانه هاست آن گروه را که درمی یابند (۱۶۴) .

و از مردمان کسی هست که می گیرد بغیر از خدا هم تایان را، دوست میدارند ایشان را مانند دوستی خدا و کسانیکه ایمان آوردند قوی تراند در دوستی خدا و اگر ببینند ستمگاران هنگامیکه مشاهده کنند عذاب را (می فهمند) اینکه قدرت و توانائی همه خدا را است و اینکه خدا صاحب سخت عقوبت است (۱۶۵) .

در آن حالت که بizar شوند پیشوایان کفر از تابعان و ببینند عذاب را و بریده شود به نسبت ایشان همه اسباب یعنی وسیلهها (۱۶۶) .

و گویند پیروی کنندگان کاش مارا باز گشتی باشد تابیزاری کنیم از آن پیشوایان چنانکه بizar شدند ایشان از ما هم چنین بنماید خدا در نظر ایشان کردارهای

وَاللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۳۵﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْخَلْقِ الْإِنْسَانِ وَالْمَاءِ وَاللَّيْلِ الَّذِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ مَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَكَ فِيهَا مِنْ طَلٍّ دَابِكٌ وَتَصْرَفِينَ الرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمُتَحَرِّينَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَتَى لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۶﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَكْفُرُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْذَأَ اللَّهُ لِقَوْمِهِمْ كَيْفَ اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْ يُرَدُّ إِلَيْهِمْ الْعَذَابَ لَفَتُوا إِلَيْهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿۳۷﴾

إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الرُّبُوبُ ﴿۳۸﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا الْوَاوَانِ لَنَا كَرَّةٌ فَنَتَبَرَأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَأُوا مِنَّا كَذَلِكَ لَا يَرْيَهُمُ اللَّهُ أَعْمَاءَ لَهُمْ حَصَرٌ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِمُخْرَجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿۳۹﴾

ایشانرا پشیمانی ها برایشان نیستند
ایشان بیرون آیندگان از دوزخ (۱۶۷) .
ای مردمان بخورید حلال پاکیزه را از
آنچه در زمین است و پیروی کنید گام
های شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن
آشکار است^(۱) (۱۶۸) .

جزاین نیست که میفرماید شمارا به
بدکاری و بی حیائی و بآنکه افترا کنید
بر خدا آنچه نمی دانید (۱۶۹) .

و چون گفته شود ایشان را پیروی کنید
آنراکه فرود آورد خدا گویند بلکه پیروی
می کنیم چیزی را که یافته ایم بروی پدران
خویش را آیا تقلید می کنند اگرچه
پدران ایشان نمی فهمیدند چیزی را و راه
نمی یافتند (۱۷۰) .

ومثال کافران درنشدن پندپیغامبرودرك
نکردن آن مانند حال کسی است که او
آواز کند آنچه را که نشنود او (یعنی حیوانی
که درك نکند) از آن آواز جز صدا و خواندن
پس ایشان کران و گنگان و کوراند پس
ایشان هیچ نمی فهمند (۱۷۱) .

ای مسلمانان بخورید از پاکیزه ها آنچه
روزی دادیم شمارا و سپاس گوئید خدا را
اگر هستید اورامی پرستید (۱۷۲) .

جزاین نیست که حرام کرده است بر شما
مردار را و خون را و گوشت خوک را و آنچه

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالْقِسْوَ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَلَا ذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَكْتُمُ
مَا آتَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا
دُعَاءَ وَنِدَاءَ صُغُرِهِمْ غُيِّبَتْ عَنْهُمْ آلُيَعْقُلُونَ ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَازِنَةِ وَمَا هَلْ بِهِ

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت چیزها را از نزد خویش حرام ساخته بودند بحائر و
سوائب خدای تعالی در رد ایشان نازل کرد (فتح الرحمن) .

لَعَنَ اللَّهُ قَبِيضَ عَصَا وَبَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا تَنصُرُوهُ إِنَّا اللَّهُ
عَزَّوَجَلَّ ﴿۴۵﴾

آواز بلند کرده شود براو بغیر نام خدا پس
هر که مضطر شود نه تعدی کننده و نه
از حد درگذرنده پس گناه نیست بروی (۱)
هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۲)
(۱۷۳) .

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيُسْتَرُونَ
بِهِ شِمَاكِلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ
وَلَا يَكْنَهُمْ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا كَرَامَةٌ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۴۶﴾

هر آئینه کسانی که می پوشند آنچه فرود
آورده است خدا از کتاب و می ستانند
عوض وی بهای اندک، آن جماعت نمی
خورند در شکم های خود مگر آتش را
و سخن نگویند بایشان خدا روز قیامت و
نه پاک کند ایشان را و ایشان راست
عذاب درد دهنده (۱۷۴) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ وَالْعَذَابُ
بِالْمَغْرَةِ ﴿۴۷﴾ مَا أَصَابَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿۴۸﴾

ایشانند آنانکه خرید کردند گمراهی را
عوض هدایت و عذاب را عوض آمرزش
پس چه شکیبانند ایشان بردوزخ (۱۷۵) .
این همه بسبب آنست که خدا فرود آورد
کتاب را برآستی و هر آئینه آنانکه اختلاف
کردند در کتاب البته در مخالفت دوراند
از صواب (۱۷۶) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَنَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿۴۹﴾

نیست نکوکاری آنکه متوجه کنید
روی خود را بطرف مشرق و

لَيْسَ إِلَٰهَ إِلَّا تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(۱) یعنی در خوردن آن چیزها .

(۲) مترجم گوید که اگر گوئی که درین آیت حصر کرده شد تحریم را در اشیاء مذکوره
حالآنکه در حدیث سباع و حمار و مانند آن را نیز حرام شمرده است پس وجه
تطبیق چه باشد گویم حصر اضافی است به نسبت بحائرو سوائب که حرام می
دانستند پس در بهیمه الانعام هیچ چیز حرام نیست غیر اشیاء مذکوره و در خبائث و
سباع و مانند آن سخن نه داشتند والله اعلم .

وَلِكُلِّ دِينٍ مِّنْ أَمْرِ يَوْمِهِ وَاليَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَكَةِ وَالْكِتَابِ
وَالْجَنَّةِ وَأَنَّ الْمَالَ عَلَىٰ حَيْثُ دَوَى الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى
وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ فِي الرِّقَابِ
وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَأَتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالْحَبِيرِينَ فِي الْبَيْتِ وَالصَّرَّاءَ وَجَمِيعَ
الْبَائِسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾

مغرب^(۱) ولیکن صاحب نیکوکاری
آنست^(۲) که بخدا وروز قیامت و
فرشتگان و کتاب و پیغامبران ایمان آورد
و بدهد مال را باوجود دوست داشتن آن
مال به خویشاوندان و یتیمان و فقیران
و مسافران را و سوال کنندگان را و خرج
کند درباب بردها^(۳) و برپا دارد نماز را و
بدهد زکوة را و وفا کنندگان بر عهد خویش
چون عهد کنند و صبر کنندگان در تنگ
دستی و سختی و بوقت کارزار ایشانند
راست گو و ایشانند پرهیزگاران (۱۷۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْمُ
يَا الْمُحْرِمِينَ الْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْفَى بِالْأَنْفِ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِّنْ أَخِيهِ
مَنْ قَاتِلًا بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَّى إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾

ای مسلمانان لازم کرده شد بر شما
قصاص در کشتگان^(۴) آزاد در مقابله آزاد
است^(۵) و بنده در مقابله بنده و زن در
مقابله زن پس کسی که در گذشته شد از
او چیزی را از خون برادرش^(۶) پس
حکم او پیروی کردن است به نیکوئی^(۷)
و رسانیدن خون بهاست بوی به خوش
خوئی^(۸) این حکم سبک کردن است

- (۱) یعنی توجه جهت مشرق و مغرب چنانکه یهود و نصاریٰ زعم می کنند نیکوکاری نیست بلکه منسوخ شده است .
- (۲) یعنی صاحب آن نیکوکاری که ملتهداران اختلاف ندارند فتح .
- (۳) یعنی در آزادی یا خلاصی بندگان مکاتب .
- (۴) یعنی اعتبار ممالک در کشتگان .
- (۵) یعنی مثل اوست در حکم .
- (۶) یعنی چیزی از خون مسلمان مقتول .
- (۷) یعنی وی دم به حسن معامله مطالبه کننده به درستی .
- (۸) یعنی قاتل به خوش خوئی ادانماید نه به صعوبت .

از پروردگار شما و مهربانی است پس هر که از حد گذرد بعد ازین ویراست عذاب درد دهنده (۱۷۸) .

و شما را بسبب قصاص زندگانی است ای خداوندانِ خرد تاباشید که پرهیزگاری کنید^(۱) (۱۷۹) .

لازم کرده شد بر شما و قتیکه پیش آید کسی را از شما موت اگر مال بگذارد وصیت کردن برای پدر و مادر و نزدیکان به نیکوئی لازم شد این کاربرمقیان (۱۸۰) .

پس هر که بدل کند وصیت را بعد از آنکه شنیدش پس جزین نیست که گناه تبدیل بر آنکسان است که بدل می کنند آن وصیت را هر آئینه خدا شنوای داناست (۱۸۱) .

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا أَحْضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتَ أَنْ تَرُدُّوا خَيْرَ مَا لَوْصِيَّتُهُ لِّأُولِ الدِّينِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقَّ عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَمَّا آيَةُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

(۱) اهل جاهلیت شریف را در مقابله وضع نمیکشتند و در مقابله شریف چند کس از وضع میکشتند خدای تعالی نازل فرمود که حکم الهی باعتبار مماثلت است در اجناس کشتگان باین معنی که احرار را حکم جداست که هر حر مثل حر دیگرست در آن حکم و عبید را حکم جداست که هر عبد مثل عبد دیگرست در آن حکم و زنان را حکم جداست که هر زن مثل زن دیگرست در آن حکم و امتیاز زنان ست حکم و در باب دیات نه در باب قود یعنی قصاص پس هر فردی ازین اجناس مساوی ست با فرد دیگر هر چند بعضی شریف باشد و بعضی وضع و بعضی جمیل و بعضی ذمیم بعضی مالدار و بعضی فقیر و سنت زیاده کرده است دوجنس دیگر مسلمان در مقابله مسلمان است و کافر در مقابله کافر پس اگر بعض ورثه عفو کنند یا از کشتن گذشته خون بها قبول نمایند ولی دوم را باید که بحسن معامله مطالبه کند نه بدرستی و قاتل را باید که بخوشخوئی ادا کند نه به بدخوئی .

پس هرکه ترسید از وصیت کننده ظلمی یا گناهی پس صلاح آرد در میان ایشان پس هیچ گناه نیست بروی هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است ^(۱) (۱۸۲) .

ای کسانی که ایمان آوردند لازم کرده شد بر شما روزه داشتن چنانچه لازم کرده شد بر کسانی که پیش از شما بودند تا باشد که پرهیز گاری کنید (۱۸۳) .

روزه داشتن چند روز شمرده شده پس هرکه باشد از شما بیمار یا مسافر پس لازم است شمارا آن از روزه های دیگر و لازم است بر آنانکه میتوانند روزه داشتن (یعنی ونمی دارند) فدیة ^(۲) که عبارت از خوراك يك درویش است پس هرکه بجا آرد نیکی این پس بهتر است او را و آنکه روزه دارید بهتر است شمارا اگر شمامی دانید ^(۳) (۱۸۴) .

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوْصٍ جَنْحًا أَوْ إِنْشَاءً فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ
فَلَا آثَمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ^(۱۷)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِهِ مِن قَبْلِهِمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ^(۱۸)

يَا أَيُّهَا مَعْدُونُوا ذِكْرُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن
تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ^(۱۹)

(۱) حکم وصیت منسوخ است بآیت مواردیث .

(۲) مضمون این آیت تخیر است در صوم و فدیة این معنی منسوخ شد به آیتی که متصل می آید مترجم گوید شاید که معنی آیت چنین باشد که واجب است بر آنانکه میتوانند داد فدیة را دادن فدیة که عبارت از طعام يك درویش است مراد صدقه الفطراست و سنت آنرا مقدر کرد به يك صاع خرما یا صاع از طعام پس آیت محکم باشد منسوخ و شاید که معنی آیت چنین باشد واجب است بر آنانکه میتوانند قضا کردن یعنی و قضا نکردند تا آنکه رمضان دیگر درآمد والله اعلم .

(۳) فدیة دادن که عبارت از طعام يك مسکین ست و آن مقدار است بيك مد و این حکم منقول است از قاسم و سعید بن جبیر و همین است مذهب شافعی و درین صورت نیز محکم است غیر منسوخ .

شَهْرٍ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۲۰﴾

ماه رمضان آن است که فرود آورده شد
در وی قرآن راه نمای برای مردمان
و سخنان روشن از هدایت و از جدا کردن
حق و باطل پس هر که دریابد از شما آن
ماه را پس البته روزه دارد آن را و هر که
بیمار باشد یا مسافر پس بروی لازم است
شمار آنچه فوت شد از روزهای دیگر
میخواهد خدا به شما آسانی و نمی
خواهد بشما دشواری و میخواهد که تمام
کنید شمار را و به بزرگی یاد کنید خدا را
به شکر آنکه راه نمود شمارا و تاباشد که
شما شاکر شوید (۱۸۵) .

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ
الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَنِهِمْ
يَتَشْكُرُونَ ﴿۲۱﴾

و چون استفسار کنند ترا بندگان من
از حال من پس هر آئینه من نزدیک ام
قبول می کنم دعای دعا کننده را و وقتی که
دعا کنند مرا پس باید که فرمانبرداری من
کنند و باید که بگردند بمن تاباشد که راه
یابند (۱۸۶) .

أَحَلَّ لَكُم مِّنَ الْبَاقِيَاتِ الزَّكَاةَ إِلَىٰ تَسْلِيمِكُمْ ۚ هُنَّ
لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
فَاحِشَاتٍ لَّنَّ أَنْفُسِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ قَالَ لَنْ
بَاشِرُهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ
يَبْغَيْنَ لَكُمْ الْخَبِيثَ الْأَبْيَضَ مِنَ الْخَبِيثِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَخْرِ
ثُمَّ انْتَبِهُوا ۚ الْبَقِيَّةَ إِلَىٰ الْبَيْتِ ۚ وَلَا تَبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
عَلِيمُونَ فِي الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا

حلال کرده شد برای شما در شبِ روزه
مخالطت کردن با زنان خود ایشان بمنزله
پوشش اند شمارا و شما بجای پوشش اید
ایشان را دانست خدا که شما خیانت می
کردید در حق خویشان پس بمهربانی باز
گشت بر شما و درگذشت از شما پس الآن
مخالطت کنید با زنان و طلب کنید آنچه
مقدر کرده است خدا برای شما (یعنی
اولاد) و بخورید و به نوشید تا آنکه
روشن شود برای شما رشته سفید
از رشته سیاه (مراد از رشته سفید

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۵۵﴾

فجراست) پس از آن تمام کنید روزه راتاشب و مساس نکنید زنان را درحالیکه شما معتکف باشید درمسجدها این ها منهای خدا است پس نزدیک نشوید بآنها همچنین بیان می کند خداآیت های خود را برای مردمان تاپرهیزگاری کنند (۱۸۷) .

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۵۶﴾

و غخورید اموال خویش را درمیان خویشان بناحق و مرسانید اموال خود را به حاکمان (یعنی برشوت) تابخورید پاره ای از اموال مردم به گناه (به ستم) درحالیکه شما میدانید (۱۸۸) .

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَمْوَالِ الَّتِي مَوَّعَدْتُمُ النَّاسَ وَالْحَجَّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۵۷﴾

می پرسند ترا^(۱) ازماه های بگو این ها میعاداند برای مردمان و برای حج^(۲) و نیست نیکوکاری آنکه درآئید درخانه های (در حالت احرام) ازپس پشت آنها ولیکن صاحب نیکوکاری آنست که پرهیزگاری کند و درآئید درخانه ها ازراه دروازه ها و بترسید ازخدا تا باشد که شما رستگار شوید (۱۸۹) .

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَرِثُ يُقَاتِلُونَكُمْ

وجنگ کنید درراه خدا بانآنکه جنگ می کنندباشما وازحد مگذرید هر آئینه خدا

- (۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آن ست که سوال کردند از شهرحج که شوال و ذیقعده و نه روز از ذی الحجه باشد که آیا حج موقت است بانهایانه و یکی از تحریفات جاهلیت آن بود که درحالت احرام ازبالای دیوار جسته و یا ازسوارخ دیوارگذشته بخانه می آمدند و از راه دروازه نمی آمدند پس نازل شداین آیت .
- (۲) یعنی تامردمان احرام حج بندند در آنها فتح الرحمن .

وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹۰﴾

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ تَقْبَلُونَهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرِجُوهُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُواهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُفْتَلُواكُمْ فِيهِ فَإِن فُتِلُواكُمْ فَاقْتُلُواهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۱۹۱﴾

فَإِن انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۹۲﴾

وَقَاتِلُواهُمْ حَتَّى لَا يَكُونُ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِن انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۹۳﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِمْ مِّمَّا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۱۹۴﴾

دوست نمی دارد از حد گذرندگان را (۱۹۰).

و بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید ایشان را و بیرون کنید ایشان را از آنجا که بیرون کردند شمارا (یعنی از مکه) و غلبه شرک سخت تر است از قتل^(۱) و کارزار مکنید با ایشان نزدیک مسجد حرام تا آنکه کارزار کنند باشما در آن جا پس اگر بجنگند باشما پس بکشید ایشان را هم چنین است سزای کافران (۱۹۱).

پس اگر بازماندند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۹۲).

و بجنگید با ایشان تا آنکه نابود شود شرک و شود دین محض برای خدا پس اگر باز ماندند^(۲) پس نیست دست درازی مگر برستمگاران (۱۹۳).

ماه حرام عوض ماه حرام است و حرمت شکنیهادارای قصاص است پس هر که تعدی کند بر شما پس دست درازی کنید بروی مانند دست درازی وی بر شما و بترسید از خدا و بدانید که خدا با پرهیزگاران است^(۳) (۱۹۴).

(۱) یعنی در مقابله او قتل جائز است .

(۲) یعنی از شرک .

(۳) حاصل این آیات آنست که در مسجد حرام و در شهر حرام ابتداء به قتال نباید کرد و چون کافران ابتدا کنند در مقابله ایشان باید جنگ کردن که این معنی با حرمت مسجد و شهر نزاع ندارد چنانکه ابتداء از کشتن مسلمان درست نیست و اگر خون =

وخرج کنید در راه خدا و میفکنید خویشتن را بسوی هلاکت و نیکوکاری کنید هر آئینه خدا دوست می دارد نیکوکاران را (۱۹۵) .

و تمام کنید حج و عمره را برای خدا پس اگر بازداشت شوید لازم است آنچه سهل باشد از قربانی و متراشید سرهای خود را تا آنکه برسد قربانی بجائش ^(۱) پس هر که باشد از شما بیمار یا او را رنجی باشد درسراو ^(۲) پس لازم است عوض آن از روزه یا صدقه یا قربانی پس چون ایمن شدید پس هر که بهره ورشده اداء عمره ^(۳) سپس به اداء حج (یعنی تمتع کرد یا قران) پس لازم است آنچه سهل باشد از قربانی پس هر که نیاید پس لازم است روزه داشتن سه روز در وقت حج و هفت روز و قتیکه بازگردید از سفر این يك ده تمام ست این حکم آن راست که نه باشد خانواده وی باشند مسجد حرام و بترسید از خدا و بدانید که خدا سخت عقوبت ست ^(۴) (۱۹۶) .

وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تَقُولُوا إِنَّا لَا نَحْمِلُهُ^۱
وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۱۹۵

وَأَتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ^۲
فَمَنْ كَانَ مِنكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ
مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ
بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ
فَصِيَامًا ثَلَاثًا يَأْكُلْ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكَ عَشْرَةً
كُلِّمَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حُلُوفُ السَّجْدِ الْخَوَارِجُ
وَأَقْرَبُ إِلَهُ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۱۹۶

= ناحق ریخته باشد به قصاص میتوان کشت و فقهاء بآن سبب تصریح نکرده اند که اقامت حربیان به مکه بعد فتح مکه بودن نیست والله اعلم .

(۱) یعنی در حج رمی جمره العقبه کنند بمنی و در عمره از سعی بین الصفا والمروه فارغ شوند به مکه والله اعلم .

(۲) یعنی شیش بسیار داشته باشد و باین سبب حلق کند پیش از حلال شدن والله اعلم .

(۳) یعنی بامور ممنوعه احرام بهره ورشد .

(۴) درین آیت چند حکم مذکور شده است و جواب اتمام حج و عمره بعد از شروع =

حج موقت است بماء های دانسته شده^(۱) پس هر که لازم کرد برخود درین ماه هاجج را (یعنی احرام بست) پس مخالطت زنان جائز نیست و نه بدکاری و نه باهم مشاجره کردن درحج و هرچه می کنید از نیکی میداند او را خدا و توشه همراه گیرید هر آئینه بهترین فواید توشه پرهیزگاری است (یعنی از سوال و دزدی) و ازمن بترسید ای خداوندان خرد (۱۹۷).

نیست شمارا گناهی درآنکه طلب کنید درموسم حج روزی از پروردگار خویش پس آنگاه که باز گردید از عرفات پس یاد کنید خدا را نزدیک مشعر حرام (یعنی بمزدلفه) و یاد کنید خدا را به شکر آنکه راه نموده است شمارا و هر آئینه بودید پیش ازین از گمراهان (۱۹۸).

پس باز گردید از آنجا که باز میگردند عامه مردمان^(۲) و آمرزش طلب کنید از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۹۹).

پس چون ادا کردید ارکان حج خویش را پس یاد کنید خدا را (یعنی درمنی) مانند یاد کردن شما پدران خویش را بلکه

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْعَ وَلَا اسْتِثْنَاءَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزِدُّوا قَانَ حَبْرًا الزَّادِ النَّعْوَى وَانْعَمُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ۝

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَسْتَغْفِرُوا فَعْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الشَّعَرِ الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَيِّنَ الْمُتَالِفِينَ ۝

ثُمَّ أَيْقُضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ مَنَاسِكَكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ
كَلَّكُمْ أَبَاءَكُمْ وَأَسْدَدُكُمْ مِنَ النَّاسِ

= و حکم احصار و کفارت ارتکاب امور ممنوعه احرام به عذر مرض و ماهیت تمتع و وجوب قربانی بر تمتع و الله اعلم .

(۱) یعنی شوال و ذیقعد و عشره ذالحجه .

(۲) مترجم گوید یعنی از عرفات نه از مزدلفه چنانکه قریش تحریف کرده بودند و الله اعلم .

زیاده تر یاد کردن پس از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگار ما بده مارا درد دنیا و نیست او را در آخرت هیچ نصیبی (۲۰۰) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگار ما بده مارا درد دنیا نعمت و در آخرت نعمت و محفوظ دار مارا از عذاب دوزخ (۲۰۱) .

این گروه ایشان راست بهره از ثواب آنچه بعمل آوردند (یعنی از ثواب آخرت) و خدا زود کننده حساب است (۲۰۲) .

و یاد کنید خدارا در چند روز شمرده شده (یعنی ایام منی) پس کسی که شتاب کوچ کند در دو روز (یعنی از منی) پس گناه نیست بروی و آنکه دیر ماند پس گناه نیست بروی مر آنرا که پرهیزکاری کند و برسد از خدا و بداند که شما بسوی وی جمع آورده خواهید شد^(۱) (۲۰۳) .

و از مردمان کسی هست که بشگفت می آرد ترا سخن او در باب زندگانی دنیا و گواه می آرد خدا را بر آنچه در دل و پست حال آنکه او سخت ترین ستیزندگان ست (۲۰۴) .

و چون ریاست پیدا کند بشتابد در زمین تاتباهی کند در آن و نابود سازد زراعت

مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ مِمَّنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قُلُوبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْجَهَنَّمَ ۝

وَأَذَانًا لِّسَنِي فِي الْأَرْضِ يُنْفَسِدُونَ فِيهَا وَهِيَ كَالْحَرِّ وَالْأَنْسِلُ وَاللَّهُ لَا يَجِبُ الْفَسَادَ ۝

(۱) مترجم گوید بعد ازین خدای تعالی تصویر می فرماید حال کافران و مومنان را والله اعلم .

ومواشی را و خدا دوست ندارد تباه کاری
را (۲۰۵) .

و چون گفته شود او را بترس از خدا حمل
کندش تکبر برگناه پس کفایت کننده وی
دوزخ است و هر آئینه وی بدجائیست
(۲۰۶) .

وازمردمان کسی هست که می فروشد
خویش را برای طلب رضامندی خدا و
خدا مهربان است بر بندگان (۲۰۷) .

ای کسانی که ایمان آوردید در آئید باسلام
همه يك جا و پیروی مکنید گامهای شیطان
را هر آئینه او شمارا دشمن آشکارا هست
(۲۰۸) .

پس اگر لغزیدید بعد از آنکه آمد به شما
سخنان روشن پس بدانید که خدا غالب
داناست (۲۰۹) .

انتظار نمی کنند اهل عصیان مگر آن راکه
بیاید بایشان خدا در سایبان ها از ابر
و بیایند فرشتگان و بانجام رسانیده
شود کار و بسوی خدا بازگردانیده میشوند
کارها (۲۱۰) .

پرس از بنی اسرائیل چه قدر دادیم
ایشان را از نشانه های روشن و هر که بدل
کند نعمت خدا را پس از آنکه بیاید بوی
یعنی کفر پیش گیرد تا نعمت مفقود گردد
پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست
(۲۱۱) .

آراسته کرده شده است کافران را
زندگانی این جهان و سخریه می کنند

وَإِذْ أَقْبَلَ لَهُ الْإِنْسَانُ إِلَهَهُ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ
فَحَسْبُ جَهَنَّمَ وَلَيْسَ الْإِنْسَانُ

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي نَفْسَهُ ابْنِعَاءَ مَرَضَاتٍ
اللَّهُ وَاللَّهُ سَاءُ زَوْجًا بِلَاؤُهُ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ
كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

قُلْ زَكَّيْنُمْ مَن بَعْدَ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

مَنْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُمٍ مِّنَ
الْغَمَامِ وَالسَّحَابِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَأِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُم مِّن آيَاتِنَا
وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

رَبِّنَا لَكَ نَتَكَلَّمُ كَقَوْلِ الْخَيَّوَةِ الدُّمَيَّا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ

اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَآءُ بِعَدَدٍ جَسَآءٍ ﴿۲۱۲﴾

با اهل ایمان و کسانی که تقوی دارند بالا
تراز ایشان باشند روز قیامت و خدا روزی
میدهد هر کرامی خواهد بی شمار (یعنی
بسیار) (۲۱۲) .

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً ثُمَّ بَعَثْنَا اللّٰهَ النَّبِيَّ
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَانْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ
لِيُخَيِّرَكُمْ بَيْنَ النَّاسِ فَمِنْهَا اخْتَلَفُوْا فَاِنْ مَّا
اَخْتَلَفْتُمْ فِيْ شَيْءٍ مِنَ الدِّيْنِ اَوْ نُوْهُ مِنْ بَعْدِ مَا
جَآءَكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهٰذَا اللّٰهُ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاٰذْنِهِ
وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱۳﴾

بودند مردمان يك گروه^(۱) پس فرستاد
خدای تعالی پیغامبران را بشارت دهنده
و بیم کننده و فرود آورد بایشان کتاب به
راستی تا حکم کند آن کتاب میان مردمان
در آنچه اختلاف کردند در آن^(۲) و اختلاف
نه کردند در آن مگر کسانی که داده شده
بایشان کتاب (یعنی امت دعوت) بعد
از آنکه آمد بایشان نشانه ها از جهت حسد
در میان خویش پس راه نمود خدا مومنان
را بآن حق که اختلاف کردند در وی
باراده خود و خدا راه می نماید کسی را
که خواهد بسوی راه راست^(۳) (۲۱۳) .

اَمْحَسِبُمْ اَنْ تَخْلُقُوْا الْجِبَالَ وَ لَبِآيَا نَكُمْ مَّا كُنَّا
اَلَّذِيْنَ خَلَقُوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مِّثْلَهُمُ الْاِنْسَآءُ وَالصَّٰرِءُ
وَرَزَّلْنٰ لِوٰحٰىيْ يَقُوْلُ الرُّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مَعَهُ مَعٰى نَصْرُ اللّٰهِ الْاِلَآءِ نَصْرُ اللّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿۲۱۴﴾

آیا پنداشتید ای مردمان که درآید به
بهشت حال آنکه هنوز پیش نیامده است
شمارا حالت آنانکه گذشتند پیش از شما
رسید بایشان سختی و محنت و جنبانیده
شدند تا آنکه می گفت پیغامبر و کسانی که
ایمان آوردند باوی کی باشد یاری دادن
خدا آگاه شوید که هر آینه یاری دادن

(۱) یعنی پیش از آمدن هر پیغامبر متفق بودند باینکه دیگر در دین او اختلاف نداشتند .

(۲) یعنی در اصول مختلف می شوند .

(۳) حاصل آنست که سُنَّة الله جاری شده بآنکه بعد بعثت هر پیغامبر در امت
دعوت اختلاف واقع می شود از آن تنگدل نباشد و الله اعلم .

خدا نزدیک است (۲۱۴) .

سوال می کنند ترا که چه چیز را خرج کنند بگو آنچه خرج کردید از مال پس مادر و پدر را باید و خویشاوندان و یتیمان و درویشان و مسافران را و آنچه کنید از نیکی پس هر آئینه خدا بوی دانا است (۲۱۵) .

لازم کرده شد بر شما جنگ و آن دشوار است شمارا و شاید که شما ناخوش دارید چیزی را حال آنکه وی بهتر باشد شمارا و شاید که دوست دارید چیزی را حال آنکه وی بد باشد شمارا و خدا میداند و شما نمی دانید (۲۱۶) .

سوال می کنند ترا از ماه حرام از جنگ کردن در آن^(۱) بگو جنگ کردن دروی سخت کاری است و باز داشتن از راه خدا و ناگرویدن بخدا و باز داشتن از مسجد حرام و بیرون کردن اهل این مسجد از وی سخت تر است نزدیک خدا و فتنه انگیزختن^(۲) سخت تر است از کشتن^(۳) و همیشه باشند که جنگ می

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ قَبْلَ الْإِسْلَامِ وَلَا أَفْرِيءِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَالرَّحِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَلَى أَنْ تَكُونُوا شِيعَةً وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَلَى أَنْ تُحِبُّوا شِيعَةً وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْكَفْرِ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَزُودَ عَنْهُمْ وَيَنْتَهِبُوا أَسْطِغَاوُا وَمَنْ يَزِدْهُمْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فَيَسْتَفِئْهُمْ فَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي

(۱) یعنی رجب، ذی القعدة و ذی الحجه و محرم که در شریعت حضرت ابراهیم جنگ کردن درین ماه ها حرام بود پس سوال کردند که در شریعت محمدیه حکم تحریم باقی مانده یا نه ؟ الله اعلم .

(۲) یعنی ترویج شرک .

(۳) حاصل جواب آنست که قتال کفار جائز است و تحریم قتال مسلمان مغلظه میشود والله اعلم .

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أُولَئِكَ يُرْجَوْنَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَيْرِ وَالْأَيْمَنِ قُلْ فِيهِمَا إِخْرٌ كَثِيرٌ
وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا .
وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٧﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحٌ
لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَإِنْ أَتَوْكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢١٨﴾

کنند باشما تا آنکه بازگردانند شمارا از دین
شما (یعنی از اسلام) اگر توانند و هر که
برگردد از شما از دین خود پس کافر بمیرد
آن گروه نابود شد کارهای ایشان درد دنیا و
آخرت و ایشانند باشندگان دوزخ ایشان
در آنجا جاویدند (۲۱۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و آنانکه
هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا
آن گروه امیدوارند بخشایش خدا را
و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۲۱۸) .

سوال می کنند ترا از شراب و قمار بگو
درین هردو گناه بزرگ است و نفع هاست
مردمان را (یعنی درد دنیا) و گناه این هر دو
بزرگ تر است از نفع آنها^(۱) و سوال می
کنند ترا چه چیز خرج بکنند بگو خرج
کنید زیاده را^(۲) هم چنین بیان می کند
خدا برای شما آیت ها را تا باشد که تأمل
کنید (۲۱۹) .

در مصلحت دنیا و آخرت و سوال می
کنند ترا از یتیمان بگو بصلاح آوردن کار
ایشان بهتر است^(۳) و اگر مشارکت کنید
بایشان پس ایشان برادران شمایند و خدا
میداند تباہ کار را از صلاح کار و اگر خدا
می خواست سخت می گرفت شمارا هر آئینه

(۱) یعنی حرام اندو به منافع التفات نه باید کرد و الله اعلم .

(۲) یعنی از حاجت ضروری .

(۳) یعنی بغیر شرکت .

خدا غالب استوار کاراست (٢٢٠).

وبزنی مگیرید زنان مشرک را تاآنکه ایمان آرند و هر آئینه کنیز مسلمان بهتر است از زن مشرک اگر چه بشگفت آورده باشد شمارا و بزنی مدهید به مشرکان تاآنکه ایمان آرند (یعنی زنان مومنه را) و هر آئینه غلام مسلمان بهتر است از مشرک اگر چه به شگفت آورده باشد شمارا^(١) گروه مشرکان می خوانند به سوی دوزخ و خدا می خواند بسوی بهشت و بسوی آمرزش بقدرت خود و بیان می کند آیتهای خود را برای مردمان تاباشد که بپذیرد شوند (٢٢١)

و سوال می کنند ترا از حیض بگو که وی نجاست است پس یکسو شوید از زنان در حال حیض و نزدیکی نکنید بایشان تاآنکه پاک شوند پس چون نیک پاک شدند^(٢) پس نزدیکی کنید بایشان از آن راه که مباح کرده است شمار خدا (یعنی در قُبُل) هر آئینه خدا دوست میدارد توبه کنندگان را و دوست میدارد پاک شوندگان را (٢٢٢).

زنان شما کشت زار شمایند پس بیائید به کشت زار خویش هر روش که خواهید^(٣)

وَلَا تُكَلِّمُوا الْمَشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَكُمْ مَوَدَّةٌ مِمَّنْ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكِهِمْ وَلَئِنْ كُنْتُمْ لَا تُحِبُّونَهُمْ وَلَا تُكَلِّمُوا الْمَشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْحَيَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأَلُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

يَسْأَلُكُمْ خِزَانَتِكُمْ قُلْ فَأْتُوا بِحُكْمِكُمْ إِن شِئْتُمْ وَوَقَدْ مَوَّاهُ لَا تَقْسِمُكُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ قُلُوبَكُمْ وَبَشِيرِ

(١) یعنی هر بنده از بندگان خدا که مومن باشد و هر کنیز از کنیز های خدا که مومنه باشد بهتر است از مشرک و مشرکه . والله اعلم .

(٢) یعنی غسل بجا آرند .

(٣) یعنی بهر گونه که بخواهید می توانید جماع کردن (نزدیکی با همسران خود) یعنی =

الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾

وپیش فرستید یعنی اعمال صالحه را برای خویشتن و بترسید از خدا و بدانید که شما باوی ملاقات خواهیدکرد و بشارت ده مسلمانان را (٢٢٣) .

و ممکنید نام خدا را آماج برای سوگندان خویش برای اینکه نیکوکاری کنید و پرهیزگاری نمائید و صلاح آرید در میان مردمان و خدا شنوای داناست^(۱) (٢٢٤) .

موآخذہ نمی کند شمارا خدا به بیهوده گوئی درسوگند های شما^(۲) ولیکن موآخذہ می کند شمارا بآنچه که قصد کرده است دل های شما و خدا آمرزنده بردباراست (٢٢٥) .

مرآنکسان راکه ایلامی کنند از زنان خویش^(۳) انتظار کردن چهار ماه است پس اگر باز گشتند یعنی ازین سوگند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (٢٢٦) .
وا گر قصد کردند جدائی راپس هر آئینه خدا شنوای داناست (٢٢٧) .

وآن زنان که طلاق داده شد ایشان را انتظار سه حیض یاسه طهر کنانند خویشتن را وجائز نیست ایشان را اینکه

وَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ عُزُوةً ۚ لَّيْسَ بِكُمْ أَنْ تَكُذُّوا وَتَتَّقُوا
وَتَصِلُوا حَوَائِبَ النَّاسِ ۖ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٣﴾

لَا يُؤْخَذُ كُمْ بِالْعُزْوَةِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤْخَذُ كُمْ
بِمَا كُنْتُمْ قُلُوبُكُمْ ۖ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ ۚ فَإِنْ
قَامُوا فَرَإَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

وَلِإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

وَالْمُطَلَّاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ ۚ وَلَا يَحِلُّ

= غلطانده و ازپس پشت و غیرآن به شرط آنکه در قُبُل باشد
(یعنی در مکان معروف) .

(۱) یعنی سوگند برای موقوف کردن کارنیک جائز نیست .

(۲) یعنی لاوالله و بلی والله بغیر قصد گوید غلط دانسته سوگند خورد علی اختلاف المذهبین والله اعلم .

(۳) یعنی قسم می خورند که جماع نکنند .

پنهان کنند آنچه خدا آفریده است در رحمهای ایشان (یعنی ولد و حیض) اگر ایمان آورده اند بخدا و روز بازپسین و شوهران ایشان سزاوار تراند به بازآوردن ایشان در حباله خود درین مدت اگر خواهند نیکوکاری و زنان را هست مانند آنچه بر زنان است بوجه پسندیده^(۱) و مردان راهست برایشان بلندی یعنی فرمانروائی و خدا غالب استوار کا راست (۲۲۸) .

طلاق (رجعی) دوبار است پس از آن یانگاه داشتن ست بخوش خوئی یارها کردن به نکوئی و حلال نیست شمارا که بگیرید چیزی را از آنچه داده اید زنان را^(۲) مگر آنگاه که بترسند مرد و زن که برپا نتوانند داشت احکام خدا را^(۳) پس اگر بترسید ای مسلمانان از آنکه برپا ندارند این هر دو احکام خدا را پس گناه نیست برایشان در آنچه عوض خود داد زن، این حدها مقرر کرده خداست پس بیرون مروید از آنها و هر که بیرون رود از حدود خدا پس آن گروه ایشانند ستمگاران (۲۲۹) .

پس اگر طلاق داد (یعنی بارسوم) پس هرگز حلال نمی شود این زن آن مرد را تا آنکه درآید به نکاح شوهر دیگر (یعنی

لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُعْلِنَهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۸﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيَةٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمُ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۹﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ

(۱) یعنی زنان را بر مردان حق است چنانچه مردان را بر زنان حق است .

(۲) یعنی حلال نیست که بدل طلاق از مهر بگیرد .

(۳) یعنی در معاشرت .

يَتَرَاجَعَانِ فَلَا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ
حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۲۳۰﴾

اودخول کند) پس اگر طلاق دادش این
شوهر دیگر پس گناه نیست برآن هر دو
در آنکه بازگردند بنکاح باهم اگر بدانند
که برپایمی توانند داشت احکام خدا را
واین حدود خداست بیان میکند آن
حدود را برای قومی که میداند (۲۳۰) .

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَكُنْ أَجَلُهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُبْسِكُوهُنَّ فَضْرًا إِنْ تَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ، وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوءًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةَ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ كُلَّ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿۲۳۱﴾

چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند
به ميعاد خود^(۱) پس نگاه دارید ایشان را
به نکوئی یا رها کنید ایشان را به نکوئی
و نگاه مدارید ایشان را برای
ضرر رسانیدن تا ستم کنید و هر که این
کند پس هر آئینه ستم کرد بر خود و مگیرید
آیت های خدا را تمسخر و یاد کنید نعمت
خدا را برخویش و آنچه فرود آورد بر شما
از کتاب و علم که پند میدهد شما را بآن و
بترسید از خدا و بدانید که خدا بهر چیز
دانا است (۲۳۱) .

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَكُنْ أَجَلُهُنَّ فَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَتَّخِجْنَ أَوْجِهَهُنَّ إِذَا تَرَاجَعُوا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ أَنْزَلَ لَكُمْ وَظَهَرَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۲﴾

و چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به
ميعاد خود^(۲) پس منع مکنید ایشان را
از آنکه نکاح کنند باشوهران خویش^(۳)
و قتیکه بایک دیگر راضی شدند در میان
خویش به روش پسندیده این حکم
پند داده میشود بآن هر کسی را که مومن
باشد از شما بخدا و روز قیامت و این

(۱) یعنی نزدیک رسیدند بانقضاعدت .

(۲) یعنی عدت منقضی شد .

(۳) یعنی باشوهران سابق خود یا شوهران دیگر که بایشان رغبت پیدا کردند .

کارخوشتراست و پاکیزه تر و خدا می داند و شمانمی دانید (۲۳۲) .

و مادران باید که شیردهند فرزندان خویش را دوسال تمام این حکم آن راست که خواهد تمام کردن مدت شیر را و بر پدر نفقه و پوشاک این زنان شیرده است بوجه پسندیده تکلیف داده نمی شود بر هیچ کس الا قدر توانائی او رنج نباید داد مادر را بسبب فرزند وی و نه پدر را بسبب فرزند وی و لازم است بروصی مانند این پس اگر بخواهند مادر و پدر از شیر بازگرفتن (یعنی پیش از دوسال) بعد رضامندی میان یکدیگر و مشورت کردن بایکدیگر پس هیچ گناه نیست برایشان و اگر خواهید که دایه گیرید برای فرزندان خویش پس هیچ گناه نیست بر شما چون تمام تسلیم نمودید آنچه دادنش را مقرر کردید بخوش خوئی و بترسید از خدا و بدانید که خدا به آنچه می کنید بیناست (۲۳۳) .

و کسانی که بمیرند از شما و بگذارند زنان را باید که انتظارکنند این زنان خویشان را چهارماه و ده روز پس چون رسیدند به میعاد^(۱) خویش پس گناه نیست بر شما در آنچه کردند در حق خویشان بوجه پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا

وَالَّذِينَ يُرِضُونَ أَوْلَادَهُمْ خَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْفِقَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لِنَفْسٍ أَوْلَىٰ بِالْوَلَدِ الْآلِ الْأُولَىٰ هَا وَالْمَوْلُودُ لَهُ يُولَدُ لَهُ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فَلَئِنْ أَذْنَبْتَ أَنْ تَسْتَزِعُوهُمَا أَوْ لَدَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ إِذَا أَسَأَلْتَهُمُ ثَأْنَهُمْ

يَا الْمَعْرُوفَ وَالْقَوْلُ اللَّهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مِنْكُمْ دِيَارًا فَإِذَا ابْلَغُوا أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَأَمَّلُوا فِي أَهْلِيهِمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

(۱) یعنی به انقضاء عدت .

بآنچه می کنید آگاه ست (٢٣٤) .

و نیست گناه بر شما درسخنی که کنایت کردید بوی ازخواستگاری زنان یعنی در میان عدت یا پنهان داشتید دردلهای خود دانست خدا که شما یاد خواهید کرد این زنان را یعنی آشکارا بعد از عدت ولیکن وعده ندهید بایشان نکاح را به پنهانی مگر آنکه گوئید سخنی پسندیده را یعنی بکنایت و قصد مکنید عقد نکاح را تا آنکه رسد میعاد مقرر به نهایت خود و بدانید که خدامی داند آنچه دردلهای شماست پس بترسید ازوی و بدانید که خدا آمرزنده بُردبار است (٢٣٥) .

هیچ گناه نیست بر شما اگر طلاق دادید زنان را در آن وقت که هنوز دست نرسانیده اید بایشان یا معین نکرده اید برای ایشان مقداری^(۱) و بهره دهید این چنین مطلقات را^(۲) لازم است بر توانگر مقدار حال او بهره دادن و بر تنگدست مقدار حال او بهره دادن بخوشخونی لازم شده بر نیکوکاران (٢٣٦) .

و اگر طلاق داده اید زنان را پیش از آنکه دست رسانید بایشان و معین کرده باشید برای ایشان مقداری پس لازم است نیمه آنچه معین کردید مگر آنکه ببخشند زنان

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَصَاكُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تَأْذِنُوا لِهِنَّ سِرًّا أَلَّا أَنْ تَقُولُوا أَمْوَالُكُمْ وَأَنْتُمْ مُوَاعِدُونَ الْبُكَاءِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمُتَوَسِّعِ قَدْرُهُ وَعَلَى الْبَقِيَّةِ قَدْرُهُ مِمَّا تَعَالَى الْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْصِنِينَ ﴿٢٣٦﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَوَضَعُوا قَدْرَهُنَّ إِنْ أَنْ يَعْطُونَ أَوْ يُعْفَوْا الَّذِي بَيْنَهُمْ وَعَقْدُ الْبُكَاءِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَ

(۱) یعنی مهر را .

(۲) یعنی پوشاک بدهید .

لَا تَسْأَلُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٥﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ
قِيَامًا ﴿٢٣٦﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمْنْتُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا
عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ مِنكُمْ وَيَدْعُونَ أَرْوَاجًا وَنُصِيَّةً
لِّأَرْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣٨﴾

وَالَّذِينَ طَلَّقُوا نِسَاءَهُنَّ بِمَا مَعْرُوفٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمُ فِي مَا فَعَلُوا

یادرگذرد کسیکه بدست اوست عقد
نکاح یعنی زوج حق خود گذاشته تمام
دهد و آنکه درگذرید نزدیک تراست به
پرهیزگاری و فراموش نکنید احسان
کردن را در میان خویش هر آئینه خدا
بآنچه می کنید بیناست (۲۳۷) .

پایبندی کنید بر همه نمازها و برنماز میانه
(یعنی خصوصاً برنماز عصر) بایستید
برای خدا فرمان بردارند گان (۲۳۸) .

پس اگر ترسیدید یعنی از دشمن و مانند
آن پس روان برپاهای خود نماز گذارید یا
سواره پس چون ایمن شوید پس یاد کنید
خدارا چنانکه آموخته است شمارا آنچه
نمی دانستید (۲۳۹) .

وآنکه قبض روح ایشان کرده شود از شما
و بگذارند زنان را لازم کرده شد برایشان
وصیت کردن برای زنان خویش بآنکه
بهره دهند ایشان را تایکسال بدون بیرون
کردن پس اگر بیرون روند پس گناه نیست
بر شما در آنچه کردند در حق خویشان
ازکار پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و
خدا غالب استوار کاراست^(۱) (۲۴۰) .

طلاق داده شدگانرا لازم است بهره مند
ساختن بخوشخوئی یعنی نفقه و سکنی
لازم کرده شد بر پرهیزگاران (۲۴۱) .

(۱) مترجم گوید این آیت نزدیک جمهور منسوخ است بآیت ﴿أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا﴾
والله اعلم .

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٧﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَّاءُونَ
فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مُوتُوا فَأَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ أَضْعَافًا
كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْطِئُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ لَمَّا رَأَتْ مِنْ عَادٍ يَرْفَعُ سُلَيْمَانُ
قَالَ لِلَّذِي يُضَعِّفُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْطِئُ
وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣١﴾

همچین بیان میکند خدا برای شما احکام خود را تا باشد که شما بفهمید (۲۴۲).

آیا نه دیدی ای بیننده بسوی کسا نیکه بیرون آمدند از خانه های خویش و ایشان هزاران بودند از بیم مرگ پس گفت ایشان را خدا بمیرید باز زنده گردانید ایشان را هر آئینه خدا صاحب بخشایش است بر مردمان و لیکن اکثر ایشان سپاس نمی کنند (۲۴۳).

و جنگ کنید در راه خدا و بدانید که خدا شنوای داناست (۲۴۴).

کیست آنکه وام دهد خدا را وام دادن نیک پس چند برابر سازد خدا آن مال را برای او و مراتب بسیار و خدا تنگ می سازد و گشاده می کند روزی را و بسوی او باز گردانیده شود (۲۴۵).

آیا نگاه نکردی بجمعی از بنی اسرائیل بعد از موسی چون گفتند مر پیغامبر خویش را که بر انگیز برای ما بادشاهی تا جنگ کنیم در راه خدا گفت پیغامبر آیا نزدیک هستی اگر واجب کرده شود بر شما جنگ این که جنگ نکنید گفتند وجه شده است مارا که جنگ نه کنیم در راه خدا و بتحقیق بیرون کرده شدیم از خانه های خویش پس جدا کرده شدیم از فرزندان خویش پس آنگاه که واجب کرده شد بر ایشان جنگ رو گردانیدند مگر اندکی از ایشان و خدا داناست به ستمگاران (۲۴۶).

وگفت مرایشان را پیغامبرایشان هر آئینه خدا پادشاه مقرر کرده است برای شما طالوت را گفتند چگونه باشد او را پادشاهی بر ما و ماسزوار تریم به پادشاهی از وی و داده نشده است وی رافراخی درمال گفت هر آئینه خدا برگزیده است او را بر شما و داده است او را فراخی در دانش و افزونی در بدن و خدا میبخشد پادشاهی خود را بهر که خواهد و خدا جواد دانا است (۲۴۷).

وگفت ایشان را پیغامبرایشان هر آئینه نشان پادشاهی او آنست که بیاید به شما صندوقی که در آن آرام دلست از پروردگار شما و باقیمانده از آنچه که گذاشتند آل موسی و آل هارون بر میدارند او را فرشتگان هر آئینه درین صورت نشانه است شمارا اگر باوردارنده اید (۲۴۸).

پس چون جدا شد (یعنی از وطن) طالوت بالشکرها گفت هر آئینه خدا آزمائش کننده است شمارا بجوئی پس هر که بنوشد از آن جوی پس نیست از آل من و هر که ننشد آنرا پس اواز آل من است الا آنکه بردارد یک کف آب بدست خود پس آشامیدند از آن جوی مگر اندکی از ایشان پس آنگاه که گذشتند از جوی طالوت و مومنان همراه او گفتند نوشندگان نیست توانائی ما را امروز بمقابله جالوت و لشکرهای او گفتند آنانکه می

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يَأْتِ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ
عَلَيْكُمْ وَارَادَ أَنْ يَبْطِئَ فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
فَحَمَلُهُ الْمَلِكَةَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ مَنْ كُنَّهٗ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا
مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَفَرَّقَهُمْ وَأَمَنَهُ الْوَالِدَ الَّذِينَ كَانُوا إِتْلَافًا لَهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَا
هُوَ الَّذِيْنَ امْتَوَاعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ
قَالَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ آلَهُمْ مَتْلُوهَا اللَّهُ كَرِهَ مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلًا

که ایشان ملاقات خواهند کرد با خدا بسا گروه اندک غالب شد بر گروه بسیار باراده خدا و خدا با شکیبایانست (۲۴۹) .

و آنگاه به میدان آمدند برای جنگ جالوت و لشکر های وی این صالحان گفتند ای پروردگار ما بریز بر ما شکیبائی و محکم کن قدم های ما را و غلبه ده ما را بر گروه ناگرویدگان (۲۵۰) .

پس شکست دادند آن کفار را بتوفیق خدا و کشت داود جالوت را و داد خدای تعالی داود را پادشاهی و علم و بیاموخت او را از آنچه میخواست و اگر نمی بود دور کردن خدا مردمان را گروهی را بدست گروهی هر آئینه تباه می شد زمین ولیکن خدا صاحب بخشایش است بر عالم ها (۲۵۱) .

این ها آیات خداست میخوانیم آنرا بر تو (ای محمد) برستی و هر آئینه تواز پیغامبرانی (۲۵۲) .

این پیغامبران فضل دادیم بعضی را از ایشان بر بعضی، از ایشان کسی هست که با او سخن گفت خدا و بلند کرد بعضی را در مرتبه ها و دادیم عیسی پسر مریم را معجزه ها و قوت دادیم او را بروح القدس و اگر میخواست خدا بایکدیگر قتال نمی کردند آنانکه یس از ایشان بودند پس از آنکه آمد بایشان حجت ها ولیکن اختلاف کردند پس از ایشان کسی هست که ایمان آورد و از ایشان کسی هست که

عَلَيْتُمْ وَفَتْهُ كَثِيرًا لَا يَأْذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٤٩﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا مَائِدًا وَكَفَيْتَ أَقْدَامَنَا وَصْرًا وَعَلَى الْقَوْمِ الْكَلْبُ مِنْ ﴿٢٥٠﴾

فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَيْهِ مَتَا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾

تِلْكَ الْآيَاتُ الَّتِي نُنَزِّلُهَا عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَاتَّخَذْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْتَ وَإِذْ نَادَى نُرُوجُ الْفُتُورِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَلَمَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَيَنْهَوْنَ عَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَلَمُوا وَلَكِنْ اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾

کافر شده و اگر می خواست خدا بایکدیگر نمی جنگیدند ولیکن خدا میکند آنچه می خواهد (۲۵۳) .

ای مسلمانان خرج کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن روز و نه دوستی و نه سفارش و کافران ایشانند ظالمان (۲۵۴) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست بجزوی زنده تدبیر کننده عالم نمی گیرد او را (پینکی) یعنی خواب سبک و نه خواب اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است کیست آنکه شفاعت کند نزد او الا بحکم او میداند آنچه پیش دست ایشان است و آنچه پشت ایشان است و فرامیگیرند مردمان از معلومات حق چیزی را مگر بآنچه وی خواسته است فرا گرفته است کرسی او آسمان ها و زمین را و گران نمی شود بروی نگهبانی این هردو او بلند مرتبه بزرگ قدر است (۲۵۵) .

نیست جبر کردن برای دین^(۱) هر آئینه ظاهر شده است راه یابی از گمراهی پس هرکه منکر طاعت شود (یعنی معبودان باطل) و ایمان آرد بخدا پس هر آئینه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَعَالَى قُلُوبُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَا تَبِيعُونَ فِيهِ وَلَا تَشْتَرُونَ وَلَا تَتَوَكَّلُوا عَلَى الْكَافِرِينَ هُمْ أَعْدَاؤُكُمْ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

لَا تُكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

(۱) یعنی حجت اسلام ظاهر شد پس گویا جبر کردن نیست اگر چه فی الجمله به صبر باشد والله اعلم .

چنگ زده است بدست آویزی محکم که نیست گسستن آنرا و خدا شنوای دانا است (۲۵۶).

خداکار ساز مومنان است بیرون می آرد ایشانرا از تاریکی ها بسوی روشنی و آنانکه کافرانند کارسازان ایشان طاغوت است (یعنی معبودان باطل) بیرون می آرند ایشان را از روشنی بسوی تاریکی ها این جماعت باشندگان دوزخندایشان در آنجا جاویدند (۲۵۷).

آیاندیدی بسوی کسی که مکاره کرد با ابراهیم درباره پروردگار او بخاطر آنکه داد او را خدا پادشاهی (یعنی نمود) چون گفت ابراهیم پروردگار من آنست که زنده میکند و می میراند گفت آن کافر من زنده می کنم و می میرانم^(۱) گفت ابراهیم پس هر آئینه خدا می آرد خورشید را از مشرق پس تو یبار آن را از طرف مغرب پس مغلوب شد کافر و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۲۵۸).

یامانندان شخصی که گذشت بردهی ووی افتاده بود بر سقفهای خود^(۲) گفت چگونه زنده کند این را خدا بعد از مردن آن

اللَّهُ وَلِ الَّذِينَ آمَنُوا يُجْزِيهِمْ مِنَ الْغُلَامِ إِلَى التَّوْبَةِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَولَئِكَ هُمُ الْفَالِغُونَ يُجْزَوْنَ مِنَ التَّوْبَةِ
إِلَى الْغُلَامِ وَلِئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ
الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُعْبَدُ وَإِذْ يَكُونُ
أُنْجِي وَإِذْ يَأْتِيهِمْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمْسِ مِنَ
الْمَشْرِقِ فَأْتِي بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
لَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٧﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ لِرَبِّكَ عَلَاقَةٌ قَدِيمَةٌ لَّهُمْ خَالِدَةٌ عَلَى غُرُوبِهَا
قَالَ أَلَيْسَ لِي بِهَذِهِ أَلَمَّةٌ أُبْعِدُ مَوْلَاهَا قَامَةً اللَّهُ
مِائَةً أَلَمْ تَرَ بَعَثَ قَالَ كَذِبْتَ قَالَ لَيْسَتْ يَوْمًا

(۱) یعنی به ستم مستحق کشتن رامی گذارم و کسی را که مستحق کشتن نیست می کشم والله اعلم .

(۲) مترجم گوید آن شخص عزیز بود .

أَوْبَعْضُ يَوْمٍ قَالَ بَلْ يَمُوتُ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى
طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى جَنْبَارِكَ
وَلِيَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ
كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهُهَا الْحَمِيمَ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

پس میراند اورا خدای تعالی صدسال
بعد از آن برانگیختش گفت چه قدر درنگ
کردی گفت درنگ کردم يك روز يا پاره
ای از روز گفت بلکه درنگ کردی
صدسال پس نگاه کن به سوی طعام خود
و آشامیدنی خود که متغیر نشده و نگاه کن
بسوی الاغ خود و می خواهیم که گردانیم
ترانشانه ای برای مردمان و نگاه کن
بسوی استخوانها چگونه به حرکت
درمی آوریم آن را بعد از آن می پوشانیم
بر آن گوشت را پس چون واضح شدش
این حال گفت به یقین می دانم خدا
بر همه چیز تواناست (۲۵۹) .

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُنْجِي الْمَوْتَى قَالَ أَوْلَمْ
تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَىٰكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا مِّنْهُنَّ فَإِنِّي نَسِيكَ سَعِيًّا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

و آنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بنما مرا چگونه زنده می کنی مردگان را
گفت خدا آیا باور نداری گفت آری باور
داشته ام لیکن می خواهم که آرام گیرد
دل من (۱) گفت خدا پس بگیر چهار عدد
از پرندگان پس بهم آورهمه را نزدیک
خود قطعه قطعه بعد از آن بگذار برهر
کوهی پاره ای ازیشان بعد از آن ندا کن
ایشان را البته بیایند پیش توستابان و بدان
که خدا غالب استوار کار است (۲۶۰) .
صفت آنانکه خرج می کنند اموال خود را
در راه خدا مانند صفت يك دانه است که
برویاند هفت خوشه رادر هر خوشه صد

مِثْلُ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمِثْلِ
حَبَّةٍ آتَتْ سَبْعَ سَائِلٍ فِي كُلِّ سَائِلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ

دانه است و خدا چند برابر می دهد هر کرا خواهد و خدا جواد دانا است (۲۶۱) .

آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه خدا بازایی آن انفاق نمی آرند منت نهادن را و نه ایدارسانیدن را ایشانراست مزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۶۲) .

سخن ملائم گفتن و درگذشتن^(۱) بهتر است از آن خیرات که ازپی آن آزرده کردن باشد و خدا بی نیاز بُردبار است (۲۶۳) .

ای مومنان تباه مکنید خیرات خود را به منت نهادن و آزرده کردن همچو کسیکه خرج می کند مال خود را برای نمودن مردمان و ایمان ندارد بخدا و روز قیامت پس صفت او مانند صفت سنگ صاف است که بروی باشد اندک خاکی پس رسید بوی بارانی عظیم پس گذاشت اورا سخت و صاف مانده، توانائی ندارند اهل ریا بر چیزی از آنچه عمل کردند و خدا راه نمی نماید گروه کافران را^(۲) (۲۶۴) .

وَاللَّهُ يُضِعُّ لِمَنْ يُشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا أَذًى لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۲﴾

قُلْ مَعْرُوفٌ وَمَعْمُورٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ تَتَّبِعَهَا أَذًى وَاللَّهُ عِنْدَ حَلِيمٍ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابٌ فَتَرَكَ صُدُورَ الْقِدْرَتَيْنِ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَذِي هَدًى الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

(۱) ازبی ادبی سائل .

(۲) مترجم گوید حاصل این مثل آنست که عمل منان و مرائی درد دنیا می نماید که عمل است و در آخرت نابود میشود و هیچ فائده نمی دهد چنانکه بر سنگی خاك افتاده باشد و بظاهر چنان می نماید که قابل زراعت است و چون باران بارد محو شود والله اعلم .

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُبْذَلُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
وَتَنْفِيَتِ أَرْوَاحُهُمْ كَمَثَلِ جَذْءٍ يَرْتَوِصُ أَصَابِعَهَا وَأِصْلُهُ
فَاتَتْ أَكْطُفَهَا وَشَوَّعَهَا فَأَنَّى يُصِيبُهَا وَابِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳۹﴾

أَيُّدٍ أَحَدُهُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ جَنَّاتٍ وَأَعْنَابٍ
يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا
إِغْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۰﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا مِن طَبِئَتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا
أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْهَيْبَةَ مِنْهُ
تَنْفَعُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخْدِيهِ إِلَّا أَنْ تُعْصُوا
فِيهِ وَعَلَوْا أَنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ حَمِيدٌ ﴿۴۱﴾

وصفت آنانکه خرج می کنند مال های خویش را از جهت طلب رضامندی خدا و بسبب اعتقاد ناشی ازدلِ خویش مانند صفت باغی است بمکان بلند که رسید بوی بارانی عظیم پس آورد میوه های خود را دوچندان و اگر نمی رسید او را باران عظیمی پس شبنم کفایت میکرد و خدا بآنچه می کنید بیناست^(۱) (۲۶۵) .

آیا دوست میدارد یکی از شما که باشد او را باغی از درختانِ خرما و انگور می رود زیر آن جویها مراورا هست در آن باغ هر جنس از میوه ها و رسیده باشد او را کلان سالی و باشد او را اولاد ناتوان پس درین حالت رسید آن باغ را گردبادی که در آن آتش است پس پاک بسوخت همچنین واضح می سازد خدا برای شما آیتها را تا باشد که تأمل کنید^(۲) (۲۶۶) .

ای مومنان خرج کنید از پاکیزه های آنچه شما کسب کردید و از پاکیزه های آنچه بیرون آوردیم برای شما از زمین و قصد مکنید ناپاک را از آن خرج میکنید آن را ونیستید گیرنده آن مگر وقتی که چشم پوشی کنید در گرفتن آن و بدانید که خدا

(۱) مترجم گوید حاصل این مثل آن ست که عمل اهل اخلاص فائده ها میدهد از سابقین باشد یا از اصحاب یمین .

(۲) حاصل این مثل آن ست که عمل منان و مرائی در وقت شدت احتیاج نابود شود چنانکه بوستان این شخص در وقت شدت احتیاج به سوخت .

بی نیاز ستوده است (۲۶۷) .

شیطان وعده میدهد به شما تنگدستی را و می فرماید به بی حیائی شمارا و خدا وعده می کند به شما آمرزش را از جانب خود و نعمت دادن را و خدا جواد دانا است (۲۶۸) .

میدهد حکمت را هر که را خواهد و هر که داده شد او را حکمت پس هر آئینه داده شدنیکوئی بسیار و پندپذیر نه می شوند مگر خداوندانِ خرد (۲۶۹) .

و آنچه خرج کردید از خیرات و یا لازم کردید بر خود از نذری پس هر آئینه خدا میداند آنرا و نیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۲۷۰) .

اگر آشکار کنید خیرات را پس نیکو چیز است آن و اگر پنهان کنید آنرا و بدهید آن را به فقیران پس این بهتر است شمارا و دور سازد از شما بعضی گناهان شمارا و خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۷۱) .

لازم نیست بر تو (ای محمد) هدایت ایشان^(۱) لیکن خدا هدایت می کند هر کرامی خواهد و آنچه خرج کردید از مال پس نفع برای ذات شماست و لائق نیست که خرج کنید مگر برای طلب رضای خدا و آنچه خرج کردید از مال به تمام رسانیده شود بسوی شما (یعنی ثواب) او، و شما ستم کرده نخواهید

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

إِنْ تَدْبُدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيَكْفُر عَنْكُم مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفِّقْ إِلَيْكُمْ وَاللَّهُ لَا يُلْهِكُمُونَ ﴿٢٧٢﴾

(۱) یعنی ایصال مطلوب الی الله .

شد (۲۷۲) .

خیرات برای آن فقیرانست که بندکرده شدند در راه خدا^(۱) نمی توانند سفر کردن در زمین، توانگر می پندارد ایشان رانادان بسبب طمع نه کردن تومی شناسی ایشان را به قیافه ایشان سوال نمی کنند از مردمان بالحاح و آنچه خرج کنید از مال پس هر آئینه خدا بآن دانا است (۲۷۳) .

کسانیکه خرج می کنند اموال خویش را شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان راست مُزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۴) .

کسانیکه میخورند سود را بر نه خیزند یعنی از گور مگر چنانکه برمی خیزد کسی که دیوانه ساخت او را شیطان به سبب آسیب رسانیدن، این بسبب آنست که سود خوران گفتند جزاین نیست که سوداگری مانند سود است و حالانکه حلال کرده است خدا سوداگری را و حرام ساخته سود را پس کسی که آمد بوی پند از جانب پروردگار او پس بازماند ازین کار پس او راست آنچه گذشت و کار او مفوض است بخدا^(۲) و هر که

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ قَرَارًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ
أَغْنِيَاءَ مِنَ الْعَقْمِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ
النَّاسَ الْإِحْقَاقَ وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٢﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِثْمِ وَالْكَافِرِينَ
وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يُعَذَّبُونَ ﴿٢٧٣﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِينَ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَكَ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقِ اللَّهَ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٤﴾

(۱) یعنی بسبب اشغال بجهاد کسب کردن نمی توانند والله اعلم .

(۲) یعنی سودی که قبل آیت تحریم گرفته بازگردانیدنش لازم نیست والله اعلم .

بازگشت بسود خوری^(۱) پس آن گروه باشندگان دوزخ اندایشان در آنجا جاویدند (۲۷۵).

نابودمی سازد خدا برکت سود را و افزون می سازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد هرناسپاس گنهگار را (۲۷۶).

هر آئینه کسانی که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته و برپاداشتند نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست مُزد ایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس بر ایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۷).

ای کسانی که ایمان آوردید بترسید از خدا و ترك کنید آنچه مانده است از سود اگر هستید از اهل ایمان (۲۷۸).

پس اگر نه کردید پس خبردار باشید به جنگی از طرف خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شما راست اصل مال های شما نه شما ستم کنید و نه بر شما ستم کرده شود (۲۷۹).

و اگر باشد مفلسی پس لازم است مهلت دادن تا توانگری و آنکه خیرات کنید بهتر است شمارا اگر هستید داننده (۲۸۰).

و بترسید از آن روز که باز گردانیده شوید در آن بسوی خدا پس تمام داده شود هر شخصی را آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نه شوند (۲۸۱).

يَمَحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَرَبِّ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَاذِبٍ أَثِيمٍ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ شُبِّهَ بَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ۝

وَإِنْ كَانَ دُونُ عَشْرَةٍ فَنظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا دُعِيتُمْ إِلَى جَمْعٍ مَسْئِي
فَالْتَجِبُوا وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ يَافِي الْعَدْلِ وَلَا يُبَاطِلُ كَاتِبٌ أَنْ
يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَمُكِّي اللَّهُ رَبِّهِ وَلَا يَبْخُسْ مِنْهُ شَيْئًا قُلَان كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيحًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُبْلِ هُوَ فَلْيُمْلِلْ
وَلْيَكُ بِالْعَدْلِ وَأَشْهَدُوا لِلشَّاهِدِينَ مِنْ بَيْنِكُمْ فَإِنْ
لَمْ يَكُنْ تَارِخُكُمْ فَرَحْلٌ وَأَمْرًا مِّنْكُمْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشَّهَادَةِ أَنْ تَفْضَلَ إِحْدَاهُمَا فَقَدْ جَرَّ إِحْدَاهُمَا الْآخَرَى
وَلَا يَبُاطِلُ الشَّهَادَةُ إِذَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُمُوا
صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلِهِ ذَلِكَمْ أَمْسَطَ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَأَذْنُ الْآلِ تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ بَيْنَهُمَا حَافِرَةٌ
فَيُزِيلُوهُمَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَا
تَكْتُمُوهُمَا وَأَشْهَدُوا إِذَا سَأِلْتُمُوهُمْ وَلَا يُضِلُّوا كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَقَعُوا فَإِنَّكُمْ شَوْقُكُمْ
وَأَتَقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

ای مومنان اگر معامله کنید بایکدیگر به
وام دادن تامیعد مقرر پس بنویسد آن را
و باید که بنویسد میان شما نویسند
بانصاف و سرباز نزد نویسند از آنکه
نویسد چنانچه آموخته است او را خدا
پس باید که وی بنویسد و املاء کند آنکه
وام بدمه وی است و باید که بترسد از خدا
پروردگار خود و نقصان نکند از آن وام
چیزی را پس اگر باشد کسیکه وام بدمه
وی است بی خرد یا ناتوان یا نمی تواند
املاء کردن پس باید که املاء کند
کارگذار او بانصاف و گواه گیرید دو شاهد
را از مردان خویش^(۱) پس اگر نه باشند
دومرد پس يك مرد و دوزن کفایت است
از کسانی که رضامند باشید از گواهان^(۲) تا
اگر فراموش کنید زن یاد دهاند یکی
دیگرا و باید که سرباز نه زنند گواهان
آنگاه که طلبیده شوند و مانده مشوید
از آنکه بنویسد حق را اندک باشد یا بسیار
تا میعاد وی این بانصاف تر است نزد خدا
و درست تر برای گواهی و قریب تر از آنکه
در شک نشوید مگر وقتی که باشد آن
معامله سوداگری دست بدست که
دستگردان می کنید آن رامیان خویش پس
نیست بر شما گناه در آنکه نه بنویسد آن را
و گواه گیرید هرگاه که خرید و فروخت

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) یعنی از مسلمانان امین متقی .

کنید و باید که رنج داده نشود نویسنده و نه گواه و اگر بکنید این کار را پس هر آئینه این گناه است شمارا و بترسید از خدا و می آموزد شمارا خدا و خدا بهر چیز دانا است (۲۸۲) .

و اگر مسافر باشید و نیابید نویسنده را پس لازم است گرویدست آورده شده پس اگر امین داند گروهی از شما گروهی را پس باید که ادا کند آن کس که امین دانسته شد امانت خود را و باید که به ترسد از خدا پروردگار خود و پنهان نکنید گواهی را و هر که پنهان کند آن را پس هر آئینه گناهگار است دل او خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۸۳) .

خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و اگر آشکار کنید آنچه در دل شما است^(۱) یا پنهان دارید آنرا البته حساب آن بگیرد از شما خدا پس بیمارزد کسی را که خواهد و عذاب کند کسی را که خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۲۸۴) .

باور داشت پیغامبر آنچه فرود آورده شد بسوی اواز پروردگار او و مومنان نیز همه ایمان آوردند بخدا و فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و گفتند فرق نمی

وَأَن كُنْتُمْ عَلَىٰ سَعْيٍ لَّمْ نُجِدُوا كَاتِبًا قَرِهْنًا مَّقْبُورًا فَإِنْ
أَمِنْ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَخِشِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا تُكْسِبُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْسِبْهَا فَاِنَّهُ إِسْمٌ قَلْبُهُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوْا مَا فِي
أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيُغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ أَمَّنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَمُرُّ

(۱) یعنی از قسم نفاق و اخلاق و حسد و نصیحت و مثل آن نه از قسم حدیث نفس و الله اعلم .

بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
عَفْوَانِكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

گذاریم میان هیچ کسی از پیغامبران او^(۱)
و گفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم
میخواهیم آمرزش توای پروردگار
ماویسوی تو است باز گشت (۲۸۵) .

لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اَكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤْخِذْنَا إِنْ نُسِئْنَا وَلَا نَحْطَا رَبَّنَا
وَلَا تَجْعَلْ عَذَابَنَا إِصْرًا كَمَا حَسَلَتْ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِنَا إِنَّبَاءَ مَا لَا حَافَةَ لَنَابِهِمْ وَوَعْدَ عَنَّا
وَافُونَ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

خدا واجب نمی کند بر هیچ کس الامقدار
طاقت او مراوراست آنچه عمل کرد و
بروی باشد آنچه گناه کرد گفتند ای
پروردگار مابعقوبت مگیر مارا اگر
فراموش کنیم یا خطا کنیم ای پروردگار
ماومنه برسرما بار گران چنانکه نهادهی آنرا
برکسانیکه پیش از ما بودند ای پروردگار
ماومنه برسرما آنچه توانائی آن نیست مارا
و در گذار ما و بیمار ما را و به بخشای ما را
توئی خداوند ما پس غلبه ده ما را بر گروه
کافران (۲۸۶) .

سوره آل عمران مدنی است و آن
دو صد آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَهْرِ ﴿١﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الَمْ (۱) .

خدا آن ذات است که نیست هیچ معبود
برحق مگر اوزنده تدبیرکننده عالم است
(۲) .

فرود آورد بر تو کتاب را براستی باور
دارنده آنچه پیش دست وی است و فرود
آورد تورات و انجیل را (۳) .

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾

(۱) یعنی بعض را معتقد و بعض را منکر نمی باشیم .

پیش ازین برای راه نمودن بمردمان و
فروود آورد قرآن را هر آئینه کسانیکه کافر
شدند بآیات خدا ایشانراست عذاب
سخت و خدا غالب صاحب انتقام است
(۴) .

هر آئینه بر خدا پوشیده نمی شود چیزی
در زمین ونه در آسمان (۵) .

او آنست که صورت می بندد شمارا در
ارحام چنانچه خواهد نیست هیچ معبود
برحق بجز او غالب استوار کاراست
(۶) .

او آنست که فروود آورد بر تو کتاب بعضی
از آن آیت های واضح است آنجمله اصل
کتاب است و بعضی دیگر محتمل معانی
باهم مشته پس اما کسانیکه در دل ایشان
کجی است پیروی می کنند آنرا که متشابه
است از آن کتاب برای طلب فتنه و طلب
تأویل آن و نمیدانند مراد آن را مگر خدا و
ثابت قدمان در علم می گویند ایمان
آوردیم باین متشابه این همه از نزد
پروردگار ماست و پندپذیر نمی شوند
مگر خداوندان خرد (۷) .

می گویند ای پروردگار ما کج مکن دلهای
مارا بعد از آنکه راه نمودی مارا و عطا کن
برای ما نزد خود رحمت هر آئینه تویی
عطا کننده (۸) .

ای پروردگار ما هر آئینه تو جمع کننده
مردمانی در آن روز که هیچ شك نیست

مَنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ⑤

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ⑥

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑦

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ
مِنْ أَمْرِ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ
وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ
إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ⑧

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَكَابُ ⑨

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ

الْبَيْعَادِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَٰئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ۝

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ وَهُمْ يُخْتَصِرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
وَبِئْسَ الْيَهَادُ ۝

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَةِ النَّصَارَةِ ۖ فِتْنَةُ تَقَاتُلَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُم مِّثْلَ يَوْمِهِمْ ۚ رَأَىٰ الْعَيْنُ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بَصَرَهُ ۚ مَنْ يَشَأْ لِنَ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ۝

رُزِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْوُصْطَىٰ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْخَوَافِ ۚ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

در آن هر آئینه خدا خلاف نمیکند وعده
را (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند دفع نکند
از ایشان اموال ایشان ونه اولاد ایشان از
عذاب خدای تعالی چیزی را وایشانند
آتش انگیز دوزخ (۱۰) .

حال ایشان مانند حال آل فرعون است
وآنانکه پیش از ایشان بودند دروغ داشتند
آیاتِ ما را پس گرفت ایشانرا خدا بسبب
گناهان ایشان و خدا سخت عقوبت است
(۱۱) .

بگو کافران را که مغلوب خواهید شد
وبرانگیخته خواهید شد بسوی دوزخ
و بد جایگاه است او (۱۲) .

بتحقیق هست شمارا نشانه در آن دو قوم
که بهم آمدند^(۱) يك گروه جنگ میکرد
در راه خدا و گروه دیگر کافر بودند می
دیدند مسلمانان آن کافران را دو برابر
خویش بدیده چشم و خدا قوت میدهد به
نصرت خود هرکرا خواهد هر آئینه درین
واقعه پندی هست خداوندان بصیرت را
(۱۳) .

آراسته کرده شده است برای مردمان
دوستی آرزوهای نفس از زنان و فرزندان
و خزانه های جمع ساخته از زر و سیم
واسپان نشانمند ساخته و چهار پایان

وَاللَّهُ عِنْدَهُ خُسْنُ النَّاتِ ۝

قُلْ أُو۟سِبۡتُكُمۡ بِغَيْرِ مَنۡ ذَلِكُمۡۚ لِّلَّذِينَ اٰتَوۡا۟ عٰدَتَ رَبِّهِمْ
جَنَّتۡ بَحۡرُۙۤیۡ مِّنۡ تَحَتۡهَاۤ اِلۡنٰهَرُ خٰلِدِیۡنَ فِیۡهَا وَاَزۡوَاجُ
مُظَهَّرٰ۟ۤهٗ وَرِضۡوَا۟نٌ مِّنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بِصِیۡرَتِہٖا۟ لَّعِیۡۤبٌ ۝۱۰

اَلَّذِیۡنَ یَقُولُوۡنَ رَبِّنَاۤ اِمَّاۤ اَمۡنَاۤ فَاَغۡوَرۡنَا ذُنُوۡبَنَا وَنَا
عَذٰۤبَ النَّارِ ۝۱۱

اَلظَّٰلِمِیۡنَ وَالظَّٰلِمِیۡنَ وَالظَّٰلِمِیۡنَ
وَالْمُتَنَفِّیۡنَ بِالۡاَسۡحٰرِ ۝۱۲

شَہِدَ اللّٰہُ اَنۡہٗ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَۚ وَہُوَ الۡمَلِکُ وَہُوَ الۡعَلِیۡمُ
قَآۤیۡمًا یَّالۡیُسۡطٰہٗ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ الْعَزِیۡزُ الْحَکِیۡمُ ۝۱۳

اِنَّ الدِّیۡنَ عِندَ اللّٰہِ الْاِسۡلَامُ ۚ وَآخِطَفَ الدِّیۡنَ
اَوۡثُوۡا الۡکِتٰبَ الْاَمۡنَ بَعۡدَ مَا جَآءَہُمُ الْعِلۡمُ بَغِیۡۤیًا

وزراعت، این ست بهره زندگانی دنیا و
نزد خداست بازگشت نیک (۱۴).

بگو (ای محمد) آیا خبردهم شما را آنچه
بہتر است ازین مرمقیان را باشد نزد
پروردگار ایشان بوستان ها می رود از
زیر آن جویها جاوید باشندگان در آن و
باشند زنان پاکیزه و باشند خوشنود از
خدا و خدا بیناست به بندگان (۱۵).

آنانکه می گویند ای پروردگار ما هرآینه
ما ایمان آوردیم پس پیامرزمرا گناهان ما
نگاهداری ما را از عذاب آتش (۱۶).

شکیبایان و راست گویان و فرمانبرداران
و خرج کنندگان و آمرزش خواهندگان
در اوقات سحر (۱۷).

گواهی (۱) داد خدا (۲) آنکه نیست هیچ
معبود برحق مگر او و گواهی دادند
فرشتگان و خداوندان دانش در آن حال
که خدا تدبیر کننده عالم ست بعدل،
نیست هیچ معبود برحق مگر او غالب
استوار کار است (۱۸).

هر آینه دین معتبر نزد خدا اسلام است و
اختلاف نه کردند (یعنی در قبول اسلام)

(۱) مترجم گوید ازینجا خدای تعالی شروع می فرماید درمنظره اهل کتابین و ردّ
شبهات ایشان و تعداد تحریفات ایشان و این قصه ممتد است تا قوله واذغدوت من
اهلك .

(۲) یعنی آشکار ساخت .

بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ

الْحِسَابِ ⑤

اهل کتاب مگر بعد از آنکه آمد بایشان دانش^(۱) از روی حسد در میان خویش و هر که کافر باشد بآیت های خدا پس هر آئینه خدا زود گیرنده حساب است (۱۹).

پس اگر مکابره کنند باتو (یا محمد) پس بگو منقاد ساختم روی خود را برای خدا و هر که پیروی من کرد نیز منقاد ساخت و بگو باهل کتاب و بناخوانندگان آیا اسلام آوردید پس اگر اسلام آوردند به تحقیق راه یافتند و اگر روی گرانیدند پس جزاین نیست که برتوست پیغام رسانیدن و خدا بیناست به بند گان (۲۰).

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بآیتهای خدا و می کشند پیغامبران را بناحق و می کشند آنان را که بعدل می فرمایند از مردمان پس خبرده ایشانرا بعدذاب درد دهنده (۲۱).

این گروه آنند که نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۲۲).

آیاندیدی بسوی آنانکه داده شدند پاره ای از علم کتاب خوانده می شوند بسوی کتاب خدا تاحکم کند میان ایشان پس رومی گرداند گروهی از ایشان اعراض کنان (۲۳).

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالرِّسَالَءَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّيْنَ يَغَارُ حَتَّى يَكْفُرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّيْنَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّيْنَ ⑦

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ⑧

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَقُولُ قَرِيبٌ مِنْهُمْ هُمْ مُعْرِضُونَ ⑨

ذَلِكَ يَأْتُهُمْ قَالُوا لَنْ نَسْمَنَ الْبَارَّ إِلَّا بِأَيِّ مَعْلُودٍ وَعَوْمٍ
فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿۳۷﴾

فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْتُهُمُ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُعِدَتْ كُلُّ نَفْسٍ
مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

قُلِ اللَّهُمَّ لِلَّهِ الْمُلْكُ تُوْفِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ
مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ لِيُبَيِّنَ لَكَ الْغَيْرُ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

تُوْلِيهِ الْكَلْبَ فِي الْهَامِ وَتُوْلِيهِ الْهَامَ فِي الْكَلْبِ وَتُوْلِيهِ الْهَامَ
مِنَ الْهَيْتِ وَتُوْلِيهِ الْهَيْتَ مِنَ الْهَامِ وَتُوْلِيهِ الْهَامَ مِنَ الْهَامِ
يَعْنِي حَسَابٌ ﴿۴۰﴾

لَا يَخْذِلُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ
إِلَّا أَنْ تَتَوَّابَةً لِنُفْسِهِمْ وَتُحْيِي رُكُمَهُمُ

این بسبب آنست که ایشان گفتند هرگز
نرسد بما آتش دوزخ مگر روزی چند
شمرده شده و فریفت ایشان را در دین
ایشان آنچه افترا میکردند (۲۴) .

پس چگونه بُود حال وقتی که جمع کنیم
ایشان را در روزی که هیچ شك نیست
در آن و تمام داده شود هر شخصی را
جزاء آنچه عمل کرده و ایشان ستم کرده
نشوند (۲۵) .

بگوبار الها ای خداوند پادشاهی میدهی
پادشاهی هرکرا خواهی و باز می گیری
پادشاهی از هر که خواهی و ارجمند
می سازی هرکرا خواهی و خوار می
سازی هرکرا خواهی بدست تست نیکی
هر آئینه تو بر همه چیز توانائی^(۱) (۲۶) .

درمی آری شب را در روز و درمی آری
روز را در شب و بیرون می آری زنده را
از مرده و بیرون می آری مرده را از زنده
و روزی میدهی هرکرا می خواهی
بی شمار (۲۷) .

باید که دوست نگیرند مسلمانان کافران را
بجز اهل ایمان و هر که این کند پس نیست
در چیزی از آن خدا^(۲) مگر آنکه دفع
شرایشان کنید بنوعی از حذر کردن

(۱) مترجم گوید که در امر این دعا بشارت است به مغلوب شدن کافران .

(۲) یعنی در عهد خدا نیست .

نَفْسُهُ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿۲۸﴾

قُلْ إِنْ تَحْبُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُونَ يَعْلَمُهُ اللَّهُ
وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۹﴾

يَوْمَ يَحْذَرُ كُلُّ نَفْسٍ مِمَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُخَضَّعَةً أَكُلًا عَمَلَتْ مِنْ
سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا طَوِيلًا أَوْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ
نَفْسُهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿۳۰﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿۳۳﴾

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۴﴾

ویرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و
بسوی خدا بازگشت است (۲۸) .

بگو اگر پنهان کنید آنچه در سینه های
شماست یا آشکار کنیدش می داند آن را
خدا و میداند آنچه در آسمان هاست و
آنچه در زمین است و خدا بر همه چیز
تواناست (۲۹) .

آن روزیکه حاضر یابد هرکس آنچه عمل
کرده است از نیکی و آنچه کرده است
از بدی دوست دارد که کاش بودی در میان
وی و در میان آن بدی مسافتی دور
ویرحذر می دارد شمارا خدا از خود و
خدا بسیار مهربان است بر بندگان (۳۰) .

(ای محمد) بگو اگر دوست می دارید
خدا را پس پیروی من کنید تا دوست
دارد شمارا خدا و پیامرزد شمارا گناهان
شما و خدا آمرزنده مهربان است (۳۱) .

بگو فرمان برید خدا را و پیغامبر را پس
اگر روگردانند پس هر آئینه خدا دوست
ندارد کافران را (۳۲) (۱) .

هر آئینه خدا برگزید آدم را و نوح را و
آل ابراهیم را و آل عمران را بر عالمها
(۳۳) .

درحالتیکه این جماعت نسلی بودند

(۱) مترجم گوید که نصاریٰ با حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم در باب عیسیٰ
علیه السلام گفتگو کردند حق سبحانه این آیات نازل ساخت بعد از نزول این
آیتها نصاریٰ را بمباهله دعوت کردند همه عاجز شده جزیه قبول نمودند .

بعضی آن پیدا شده از بعضی و خدا شنوای دانا است (۳۴) .

آنگاه که گفت زن عمران ای پروردگار من هر آئینه من نیاز تو کردم آنچه در شکم من است آزاد کرده^(۱) پس قبول کن از من هر آئینه توئی شنوای دانا (۳۵) .

پس چون بزاد دختر را گفت ای پروردگار من هر آئینه زادم این را دختر و خدا داناست بآنچه وی بزاد گفت آن زن نیست پسر مانند دختر^(۲) و هر آئینه نامیدم او را مریم و هر آئینه من در پناه تو می‌گذارم او را و نسل او را از شیطان ملعون (۳۶) .

پس قبول کرد مریم را پروردگار او به قبول نیک و پالیده ساخت او را پالیدن نیک و خبر گیر ساخت بروی زکریا را هرگاه داخل می‌شد زکریا بر مریم در مسجد می‌یافت نزد او روزی را^(۳) گفت ای مریم از کجاست ترا این روزی گفت اواز نزد خداست هر آئینه خدا می‌دهد روزی هر کرا می‌خواهد بی شمار (۳۷) .

آن وقت طلب کرد زکریا از پروردگار خود گفت ای پروردگار من عطا کن مرا از نذر

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ①

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ ۖ وَلَيْسَ الذَّكَوٰلُ إِلَّا نُثًى وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ②

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْخُرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَبْنَؤُنِي إِلَٰهَ هَٰذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ③

هَٰذَا لَكَ دَعَاؤُكَ رَبَّهِ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ۚ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ④

(۱) یعنی از خدمت والدین معاف داشته .

(۲) یعنی دختر خدمت بیت المقدس رانمی شاید .

(۳) یعنی میوه زمستان در تابستان و میوه تابستان در زمستان .

خودنسل پاك هر آئینه تو شنوای دعائی (۳۸) .

پس ندا کردند اورا فرشتگان و او ایستاده بود نماز می گذارد در عبادت گاه، که خدا بشارت می دهد ترا به یحیی باشد باوردارنده کلمه از جانب خدا^(۱) و سردار و پارسا و پیغامبری از نیکوکاران (۳۹) .

گفت ای پروردگار من چگونه پیدا می شود برای من فرزندی و رسیده است مرا کلان سالی وزن من نازا هست، گفت همچنین خدا میکند آنچه می خواهد (۴۰) .

گفت ای پروردگار من معین کن برای من نشانی^(۲) فرمود که نشان تو آنست که سخن نه توانی گفت بامردمان سه روز مگر باشارت و یادکن پروردگار خود را بسیار و تسبیح بگوبه شام و صبح (۴۱) .

و آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم آئینه خدا برگزید ترا و پاك ساخت ترا و برگزید ترا بر زنان عالمها (۴۲) .

ای مریم فرمانبرداری کن پروردگار خود را و سجده کن و نمازگذار بانماز گذاران (۴۳) .

(ای محمد) این از خبرهای غیب است وحی می کنیم آنرا بسوی تو و تو نبودی

فَتَأْتِيهِ الْمَلَكُ وَمَوْقَاهُمْ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ
أَنَّ اللَّهَ يَبْرُكُ بِكُمُ الْمُسْلِمِينَ فَاصْبِرْ لِقَوْلِهِ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا
وَحَصْرًا وَأَنْتَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ أَلَيْسَ لِي عِلْمٌ وَقَدْ بَلَغْتُ الْكِبَرَ وَأَمْرًا
عَاقِرًا قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿۳۹﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَنْ تُكَلِّمَ الْكَاسَ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا زَمْزَأَ أَوَّلَ كَلِمَتِكَ كَثِيرًا وَسَيِّئًا
بِالْحَقِّ وَالْإِبْرَارِ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ
وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿۴۱﴾

يَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۴۲﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ

(۱) یعنی عیسی را باور دارد .

(۲) یعنی نشان حمل آن فرزند .

إِذْ يَقُولُ أَفَلَا تَهَمُّ بِمِثْلِ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۳۷﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ لَیْمَةُ ابْنِ مَرْيَمَ وَجِیْهَاتِ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۳۸﴾

وَيَجْعَلُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكُهْلًا وَبِالطَّرِيقِ ﴿۳۹﴾

قَالَتْ رَبِّ أَتَى بَنُوتُیْ لَیْ وَلَدًا وَلَمْ یَسْسِیْ بِمَثْرَ قَالَ
كَذَٰلِكَ یُخَلِّقُ مَا یَشَاءُ ۚ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا یَقُولُ
لَهُ كُنْ فَیَكُونُ ﴿۴۰﴾

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿۴۱﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَٰءِیْلَ ۚ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآیَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ
أَنِّي أَخْلَقُ لَكُمْ مِنَ الطَّيْرِ الطَّيْرَ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفَخُ فِيهِ
فَیَكُونُ طَعْرًا بَآذِنِ اللّٰهِ وَأُوبِی الْأَكْمَامَ وَالْأَبْرَصَ
وَأُنحِ السَّوْمَ بِآذِنِ اللّٰهِ وَأَنْتُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ
وَمَا تَلْبَسُونَ فِی بَیوتِكُمْ ۚ إِنَّ فِی ذَٰلِكَ لَآیَةً لِّكُم
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۲﴾

نزد آن قوم چون می انداختند قلمهای
خویش را^(۱) تا کدام کس از ایشان خبر
گیر مریم شود و نبودی نزد ایشان آنگاه
که باهم منازعه می کردند (۴۴) .

آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر
آئینه خدایشارت می دهد ترابه کلمه ای از
جانب خود که نام او مسیح عیسیٰ پسر
مریم است با آبرو دردنی و آخرت و از
مقربان بارگاه حضرت عزت است (۴۵) .

وسخن گوید به مردمان در گهواره و وقت
کهن سالی و باشد از شائستگان (۴۶) .

گفت ای پروردگار من چگونه شود مرا
فرزند و دست نرسانیده است بمن هیچ
آدمی فرمود همچنین خدا پیدا میکند
هرچه می خواهد چون سرانجام میکند
کاری پس جزاین نیست که میگوید او را
که بشو پس میشود (۴۷) .

و بشارت داد که می آموزد او را خدا کتاب
و دانش و تورات و انجیل را (۴۸) .

و گرداند او را پیغامبری بسوی بنی
اسرائیل باین دعوی که آورده ام پیش
شمانشانه ای از پروردگار شما اینکه هر
آئینه من می سازم برای شما از گِل مانند
شکل پرنده پس می دمم در آن پس باشد
پرنده ای به حکم خدا و به می کنم کور
مادرزاد را و برص دار را (یعنی پیسی

(۱) یعنی قرعه می انداختند .

را) وزنده می سازم مُردگان را به حکم خدا و خبر می دهم شمارا بآنچه میخورید و آنچه ذخیره می نهید درخانه های خود هر آئینه دراین کار نشانه است شمارا اگر باور دارند ه اید (۴۹) .

و آمده ام باور دارنده آنچه پیش دست من است از تورات و آمده ام تاحلال گردانم برای شما بعض آنچه حرام شده بود بر شما و آوردم نزد شما نشانه از پروردگار شما پس بتر سید از خدا و فرمان من برید (۵۰) .

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس پرستش کنید اورا این است راه راست^(۱) (۵۱) .

پس آنگاه که دریافت عیسی از قوم خود کفر را گفت کیستند یاری دهندگان من بسوی خدا گفتند حواریان مائیم یاری دهندگان خدا ایمان آوردیم به خدا و گواه باش که ما فرمانبرداریم (۵۲) .

ای پروردگار ما ایمان آوردیم بآنچه فرود آوردی و پیروی کردیم پیغمبر را پس بنویس مارا با شاهدان^(۲) (۵۳) .

نقشه کشیدند و خداوند چاره جوئی کرد و خداوند^(۳) بهترین چاره جویان

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَنَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجَنِّتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا^(۱)

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوا هَذَا صِرَاطَ مُسْتَقِيمٍ^(۲)

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ غَيْرُ أَنْصَارِ اللَّهِ أَمْكًا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ^(۳)

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ^(۴)

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْكَائِرِينَ^(۵)

(۱) القصه این بشارت در حق عیسی علیه السلام متحقق شد و یهود را بدین خود دعوت نمود .

(۲) یعنی در زمره شهداء که اکمل امت اند والله اعلم .

(۳) یعنی بآن کافران .

است (۵۴) .

آنگاه که گفت خدای عیسیٰ هر آئینه من برگیرنده توأم^(۱) و بردارنده توام بسوی خود و پاک کننده توام از صحبت کسانی که کافر شدند و گرداننده تابعان توام بالای کافران^(۲) تا روز قیامت باز بسوی من است باز گشت شما پس داوری می کنم میان شما در آنچه اختلاف می کردید اندر آن (۵۵) .

اما کافران پس عذاب کنم ایشان را به عذاب سخت دردنا و آخرت نیست ایشان را یاری دهنده (۵۶) .

و اما کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای شائسته پس تمام دهد خدا ایشانرا مزدایشان و خدا دوست نمی دارد ظالمان را (۵۷) .

این رامی خوانیم (یا محمد) بر تو که از آیتها و کتاب حکیم است (۵۸) .

هر آئینه حال عیسیٰ نزد خدا مانند حال آدم است آفرید او را از خاک باز گفت او را بشو پس شد^(۳) (۵۹) .

این سخن راست است از پروردگار تو پس مباش از شک آرندگان (۶۰) .

پس هر که مکابره کند با تو درباره عیسیٰ

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ رَافِعْكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلَ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ قَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَخْلُفُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذُّ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٦﴾

ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٧﴾

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٨﴾

أَتَعْشَىٰ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنَ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٥٩﴾

فَمَنْ حَاجَبَكَ فِيمَا بَيْنَ يَدَيْهِ فَلْيَكِلْهُ مِنَ الْعِلمِ فَقُلْ

(۱) یعنی ازین جهان .

(۲) یعنی غالب بر ایشان .

(۳) یعنی انسان شد .

تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ وَنَسَاءَنَا وَنَسَاءَكُمْ
وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبَيُّهُمْ فَتَجْعَلُ لَعْنَتُ اللَّهِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۱۱﴾

إِنَّ هَذَا الْقَوْمَ الْقَصُصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۲﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْفَاسِقِينَ ﴿۱۳﴾

فَلْيَا هَلْ الْكَذِبُ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
أَشْهَدُ وَأَنَا مُسْلِمُونَ ﴿۱۴﴾

يَا هَلْ الْكَذِبُ لَمْ تُخَاجُّوْنَ فِي آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَآلِهِمْ
وَالْإِجْمِلُ الْإِيمَانُ بَعْدَ أَقْلَا تَعْتَلُونَ ﴿۱۵﴾

هَآأَنَ تُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ فَلِمَ تُخَاجُّوْنَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۶﴾

بعد از آنچه آمد بتو از دانش پس
بگو بیائید تا بخوانیم فرزندانِ خود را و
فرزندانِ شمارا و زنانِ خود را و زنانِ
شمارا و ذات های خود را و ذات های
شمارا پس همه بزاری دعا کنیم پس
لعنت خدا گوئیم بر دروغگویان (۶۱) .

هر آئینه این ست خبر راست و نیست
هیچ معبود برحقى بجز خدا و هر آئینه خدا
غالب استوار کار است (۶۲) .

پس اگر روگردانیدند پس خدا داناست
به تباه کاران (۶۳) .

بگوای اهل کتاب بیائید بسوی سخنى
مسلم میان ما و شما که نه پرستیم بجز
خدا و شریک نسازیم باوى چیزی دیگر را
و پروردگار نگیرد بعض از ما بعض دیگر را
بجز خدا پس اگر روى گردانیدند پس
بگوئید که گواه باشید ما مسلمانی (۶۴) .

ای اهل کتاب چرا مکابره می کنید درباره
ابراهیم^(۱) و فرود آورده نه شده است
تورات و انجیل مگر بعد ابراهیم آیا
نمی فهمید (۶۵) .

آگاه شوید شما ای قوم مکابره کردید
در آنچه شمارا بوى دانش است پس
چرا مکابره می کنید در آنچه شمارا بوى
دانش نیست و خدامى داند و شما

(۱) یعنی بعض گفتند یهودى بود و بعض گفتند نصرانى بود .

نمی دانید^(۱) (۶۶) .

نه بود ابراهیم یهودی و نه نصرانی ولیکن
بود حنیف مسلمان و نه بود از شرک
آرندگان^(۲) (۶۷) .

هر آئینه نزدیک ترین مردم بابراهیم آن
کسان بودند که پیروی او کردند یعنی
در زمان او این پیغامبرو مومنان و خدا
کارساز مومنان است (۶۸) .

آرزو کردند طائفه ای از اهل کتاب که
گمراه سازند شمارا و گمراه نمی سازند
مگر خویشان را و آگاه نیستند (۶۹) .

ای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیتهای
خدا حال آنکه خود شما گواهی می دهید
(۷۰) .

ای اهل کتاب چرا خلط می کنید حق را
به باطل و چرا می پوشید حق را و حال
آنکه شما میدانید (۷۱) .

و گفتند گروهی از اهل کتاب^(۳) ایمان
آرید بآنچه فرود آورده شده است بر
مسلمانان اول روز و انکار کنید آخر آن
روز تا شاید که مسلمانان بر گردند^(۴)
(۷۲) .

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

إِنَّ أَوَّلَ الْإِنْسَانِ بِآبِلِهِمْ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا
الْبَيْتُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقُولُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ
تَشْهَدُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

وَقَالَتِ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمُنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَی النَّبِيِّ
آمُنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَكُفُّوا وَاخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝

(۱) یعنی در مسائل منصوصه در تورات اختلاف کردید تا چه رسد بغير منصوصه .

(۲) مترجم گوید حنیف آنرا می گفتند که استقبال کعبه کند و حج گذارد و ختنه نماید و از
جنابت غسل کند حاصل آنکه نام کسی بُود که بشریعت ابراهیمی متدین باشد .

(۳) یعنی بایکدیگر .

(۴) یعنی در شک افتند .

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا بِالْإِيمَانِ نَجِيمٌ وَيُنَبِّئُكُم بِمَا فِي الْفُؤَادِ الْمُبْدِي اللَّهُ
أَنْ يُوَفِّيَ أَحَدًا مِثْلَ مَا أُوعِدْتُمْ أَوْ يُخَافُكُمْ عِنْدَ
رَبِّكُمْ قُلْ إِنْ الْفَضْلُ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِعُقُوبَةِ يُودَةَ إِلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدُّ إِلَيْكَ
إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَالِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ
عَلَيْنَا فِي الْأُمَمِينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَئِكَ لَخَلَفَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يَكِلَهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ

و منقاد مشوید مگر کسی را که پیروی
دین شما کند بگو (یا محمد) هر آئینه
هدایت، هدایت خدا است گفتند باور
مکنید آنکه داده شود کسی مانند آنچه
داده شده اید شما، یا گروهی الزام دهند
شمارا نزد پروردگار شما بگو نعمت
بدست خدا ست می دهد آن را بهره
خواهد و خدا فراخ نعمت داناست (۷۳).

مختص می گرداند به بخشایش خود
هر کرا خواهد و خدا صاحب فضل عظیم
است (۷۴).

و از اهل کتاب کسی هست که اگر امین
داری او را بخزانة بازدهد او را بتو
و از ایشان کسی هست که اگر امین داری
او را بیک دینار بازدهد آرتو مگر
تا وقتی که باشی بر سر او ایستاده و این
خیانت بسبب آنست که گفتند نیست
بر ما در حق ناخواندگان هیچ راه^(۱)
و دروغ می گویند برخدا و حال آنکه ایشان
(این را) میدانند (۷۵).

آری هر که وفا کند بعهد خود و پرهیزگاری
کند پس هر آئینه خدا دوست میدارد
پرهیزگاران را (۷۶).

هر آئینه کسانی که می ستانند عوض
پیمانی که با خدا بستند و عوض سوگندان
خویش بهای اندک را آن گروه هیچ نصیب

(۱) یعنی ما را بر مال عرب که هم دین مانیستند مؤاخذه نخواهد شد.

إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يَزِيدُهُمْ عَذَابًا إِلَّا عَذَابًا ۝

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُونُ آلَيْهِمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنَ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

مَا كَانَ لِجَعْدٍ أَنْ يُوْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَ
ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا أَنْتُمْ مُعْتَبَرُونَ الْكِتَابُ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَدْرُسُونَ ۝

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُغْنِوا وَالْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ
أَرْبَابًا أَيَا مَرْكُم بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۝

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ
وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ فَلَا تَقُولُوا لِمَا أَقْرَبَكُمْ وَاتَّخَذْتُمْ

نیست ایشان را در آخرت و سخن
نگوید بایشان خدا و نگاه نه کند بسوی
ایشان روز قیامت و پاک نه سازد ایشان را
و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۷) .

و هر آینه از اهل کتاب گروهی هستند که
می پیچند زبان خویش را به (خواندن)
کتاب تا گمان کنید که آن از کتابست
و نیست آن از کتاب^(۱) و می گویند که این
از نزد خدا ست و نیست آن از نزد خدا
دروغ می گویند برخدا و حال آنکه
ایشان (این را) میدانند (۷۸) .

سزاوار نیست هیچ آدمی را که عطا کند
او را خدا کتاب و علم و نبوت باز بگوید
به مردمان بند گان شوید مرا بدون خدا
و لیکن مثل این شخص می گوید که
باشید ربانی^(۲) بسبب آموزاندن کتاب
و خواندن آن (۷۹) .

و سزاوار نیست که فرماید شمارا که
پروردگار گیرید فرشتگان و پیغامبران را
آیا بکفر می فرماید شمارا بعد از آنکه
مسلمان شده باشید (۸۰) .

و آنگاه که گرفت خدای تعالی پیمان
پیغامبران را که آنچه دادم شمارا از کتاب
و علم باز بیاید به شما پیغامبری باور
کننده آنچه باشماست البته ایمان آرید باو

(۱) یعنی به تکلف از خود چیزی نوشته در کتاب غلط ساخته می خوانند .

(۲) یعنی مرشد خلق شوید .

عَلِ ذَٰلِكُمْ اٰمِنُوْنَ قَالُوْا اَقْرَبْنَا قَالَ قَاتِلُوْهُمْ فَاَشْهَدُوْا
وَاَمَّا عَمَلُكُمْ فَمِنَ الشَّهِيْدِيْنَ ۝۱۱

فَمَنْ كُوِّلْ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَاُولَٰئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝۱۲

اَفَعَتَّبِعُوْنَ اللّٰهَ يَنْبَغُوْنَ وَلَآ سُلْكَ مِنْ فِى السُّبُوْطِ
وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا اِلٰى يَوْمٍ يَّرْجَعُوْنَ ۝۱۳

قُلْ اَمَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ عَلٰى اٰبِهٰمِمْ
وَ اِسْمٰعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ وَ يَعْقُوْبَ وَ الْاَسْبَاطِ وَمَا اَفْوٰى مُوسٰى
وَ عِيسٰى وَ النَّبِيِّنَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تَرْقٰى بَيْنَ اَحَدِهِمْ
وَغَيْرُهُمْ مُّسَلِّمُوْنَ ۝۱۴

وَمَنْ يَنْتَحِمْ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُقْبَلَ وَتَهُ
وَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝۱۵

كَيْفَ يَهْدِى اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوْا وَاَبْعَدُوْا اِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوْا
اَنَّ الرُّسُوْلَ حَقٌّ وَجَآءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى
الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝۱۶

والبته یاری دهید اورا، فرمود خدا آیا
اقرار کردید و گرفتید براین کار عهد
مرا^(۱) گفتند اقرار کردیم فرمود پس گواه
باشید^(۲) و من باشما از گواهانم (۸۱) .
پس هرکه بر گردد بعد ازین پس آن گروه
ایشانند بدکاران (۸۲) .

آیا این کافران غیر دین خدا می طلبند و
خدارا منقاد شده اند آنانکه در آسمان ها
و زمین اند بخوشی یا نا خوشی و بسوی
او گردانیده شوند (۸۳) .

بگوایمان آوردیم بخدا و آنچه فرود آورده
شده است بر ما و آنچه فرود آورده شده
بود بر ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و نبیرگان وی و آنچه داده شد
موسى و عيسى و پیغامبران را از پروردگار
ایشان فرق نمی گذاریم میان هیچ يك از
ایشان و ما خدارا منقادیم (۸۴) .

و هرکه طلب کند غیر اسلام دینی دیگر را
پس هرگز قبول کرده نخواهد شد از او
و او در آخرت از زیان کاران است (۸۵) .

چگونه راه نماید خدا گروهی را که
کافر شدند بعد از اسلام خود و بعد از
اینکه گواهی دادند که پیغمبر برحق است
و بعد از آنکه آمد بایشان حجت، و خدا راه
نمی نماید گروه ستم گاران را (۸۶) .

(۱) یعنی قبول کردید .

(۲) یعنی بر یکدیگر .

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٥٧﴾

خَلِيدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قُلُوا وَعَدْنَا لَهُمْ ثُمَّ انْدَادُوا الْفُرْاقَ
لَقَبَلْ قَوْمَهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ لَا يُمَسَّلُ
مِنْ أَحَدِهِمْ سُلُّ الْأَرْضِ دَهْمًا وَلَا وَفَاتَى بِهِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٦١﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبَبْتُمْ وَذَلِكَ
مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

كُلُّ الظَّالِمِ كَانَ جَلِيلِيَّ إِسْرَاءَ نِيلَ الْإِمَامِ حَزَمَ
إِسْرَاءَ نِيلَ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَنْزِلَ التَّوْرَةُ قُلُ
فَاتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٣﴾

این گروه سزای ایشان آنست که باشد
برایشان نفرین خدا و فرشتگان و مردمان
همه ایشان (۸۷) .

جاویدان در آن لعنت، سبک کرده نه شود
ازایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده
شوند (۸۸) .

الآنکه توبه کردند بعد ازین و نیکوکاری
نمودند پس هر آئینه خدا آمرزندهٔ مهربان
است (۸۹) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بعد از اسلام
خویش باز زیادتی کردند در کفر هرگز
قبول کرده نشود توبه ایشان و آن گروه
ایشانند گمراهان (۹۰) .

هر آئینه آنان که کافر شدند و کافر مردند
هرگز قبول کرده نخواهد شد از هیچ یک
ایشان مقدار پُری زمین از زر و اگر چه
عوض خود دهد آن را آن گروه ایشانراست
عذاب در دهنده و نیست ایشان را هیچ
یاری دهنده (۹۱) .

هرگز نباید نیکوکاری را تا آنکه خرج کنید
از آنچه که دوست می دارید و هر چیز که
خرج کنید پس بدرستی که خدا بوی
دانااست (۹۲) .

همه طعام حلال بود بر بنی اسرائیل مگر
آنچه حرام کرده بود یعقوب بر خویشان
پیش از آنکه تورات نازل کرده شود
بگویارید تورات را پس بخوانید آن را

اگر هستید راست گوی^(۱) (۹۳) .

پس هرکه دروغ بزند بر خدا بعد ازین
پس آن گروه ایشانند ستم گاران (۹۴) .
بگوراست گفت خدا پس پیروی کنید
ملت ابراهیم را حنیفی کیش شده ونه بود
از مشرکان (۹۵) .

هر آئینه اول خانه ای که مقرر کرده شد برای
مردمان آن ست که درمکه است برکت
داده شده و هدایت مر مردمان را (۹۶) .

در آن خانه نشانه های روشن است از آن
جمله جای ایستادن ابراهیم^(۲) و هر که
درآید آنجا ایمن بود و حق خدا ست
بر مردمان حج خانه کعبه هرکه توانائی
دارد رفتن بسوی آن از جهت اسباب راه
و هرکه کافر شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
است از عالم ها (۹۷) .

بگوای اهل کتاب چرا کافر می شوید
بآیات خدا و خدا حاضر است بر آنچه
می کنید (۹۸) .

بگوای اهل کتاب چرا بازمی دارید از راه
خدا کسی را که ایمان آورد می طلبید

فَمِنْ أَقْذَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قُلْ لَّكَ
هُوَ الْخَبِيرُونَ ﴿٩٣﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَإِذَا تَوَلَّيْنَا لِبَنِي إِسْرَءِئِيلَ إِبْرَءِئِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
مِنَ الشُّرَكِيَّيْنَ ﴿٩٤﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٥﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا يُرْسِلُكُمْ وَمِنْ دَخَلَهُ كَانَ أَمْنًا وَبِهِ
عَلَى النَّاسِ حُجَّةٌ بَيِّنَةٌ مِّنْ أَسْطَقَارِ الْيَتِيمِ إِلَى سَبِيلِهِ وَبِهِ
كَفَرًا فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ
شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَنَ
تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ

(۱) مترجم گوید یهود بر حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طعن می کردند که شما دعوی ملت ابراهیم می کنید و آنچه درخاندان ابراهیم نمی خوردند مانند گوشت شتر و شیر آن میخوردید حق تعالی جواب داد که همه چیز حلال بود پیش از نزول تورات الا گوشت و شیر شتر و تحریم گوشت و شیر شتر ملت ابراهیم نیست خاصه بنی اسرائیل بود بسبب تحریم جد ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نقشی که در سنگ ظاهر شده .

عَمَّا تَعْمَلُونَ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ⑤

وَكَيْفَ تَصْفِرُونَ ۚ وَأَنْتُمْ تُثَلِّ عَلَيْكُمُ الْآيَاتِ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ⑦

وَأَعِصُوا مَا حَبَّلَ اللَّهُ جَمِيعًا وَلَا تَقْرَبُوا مَا دَلَكَ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ
فِيهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ⑧

برای آن راه کجی^(۱) و شما با خبراید و
نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۹۹).
ای مسلمانان اگر فرمان برید گروهی را
از اهل کتاب کافر گردانند شما را بعد
از اسلام شما (۱۰۰).

و چگونه کافر شوید و خوانده می شود
بر شما آیات خدا و در میان شما هست
پیغامبر خدا و هر که چنگ استوار کرد
بخدا پس هر آئینه راه نموده شد بسوی
راه راست (۱۰۱).

ای مسلمانان بترسید از خدا حق ترسیدن
از وی و نمیرید مگر مسلمان شده (۱۰۲).
و چنگ زنید به ریسمان خدا^(۲) جمع آمده
و پراکنده مشوید و یاد کنید نعمت خدا را
که بر شماست چون بودید دشمن
یکدیگر^(۳) پس الفت انداخت میان
دلهای شما پس شدید به نعمت خدا
برادر بایکدیگر و بودید برکناره چاله ای
از آتش پس رهانید شما را از آن همچنین
بیان می کند خدا برای شما نشانه های
خود را تا باشد که راه یابید^(۴) (۱۰۳).

(۱) یعنی شبهات می آید تا نزد مردمان ظاهر شود که کج است .

(۲) به دین خدا .

(۳) یعنی اوس و خزرج و عرب معديه و یمنیه و عرب و عجم بایک دیگر دشمنی
داشتند .

(۴) یعنی تفرق در اصول دین حرام است که جمعی معتزلی باشد و جمعی شیعه و علی
هذا القیاس .

وَلَنْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَفَرُوا وَاتَّخَذُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَالْأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦١﴾

يَوْمَ يَبْيَضُ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ الْإِيمَانِ قَدْ قَفُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ يُعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٣﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِلُوهَا عَلَيْكَ يَا الْحَقُّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٦٥﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

و باید که باشد از شما گروهی که بخوانند بسوی نیکی و به فرمایند به کارپسندیده و منع کنند از ناپسندیده و آن گروه ایشانند رستگاران^(۱) (۱۰۴) .

و مباحثید مانند کسانی که پراگنده شدند و اختلاف بایکدیگر کردند بعد از آنکه آمد بایشان حجت ها و آن گروه ایشان راست عذاب بزرگ^(۲) (۱۰۵) .

آن روز که سفید شود یک پاره رویها و سیاه گردید یک پاره روی ها اما آنانکه سیاه گشت روی های ایشان بدیشان گفته شود آیا کافر شدید بعد از اسلام خویش پس بچشید عذاب را بسبب کافر شدن خویش (۱۰۶) .

و اما آنانکه سفید شد روی های ایشان پس در رحمت خدا باشند ایشان در آنجا جاویدند (۱۰۷) .

این آیات خداست می خوانیم آن را بر تو برآستی و نمی خواهد خدا ستم کردن بر مردمان (۱۰۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و بسوی خدا باز گردانیده می شود همه کارها (۱۰۹) .

هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده شد^(۳) برای مردمان می فرمائید بکار

(۱) یعنی واجب بالكفایه است که جمعی بامر معروف و نهی از منکر قیام نمایند .

(۲) یعنی مانند یهود و نصاری مشوید که هفتاد و چند فرقه گشتند .

(۳) یعنی مقرر کرده شد .

وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

پسندیده و منع می کنید از ناپسندیده
و باور میدارید خدا را و اگر ایمان
می آوردند اهل کتاب هر آئینه بهتر می بود
ایشان را بعضی از ایشان مسلمانند و
اکثر ایشان بدکارانند (۱۱۰) .

لَنْ يَفُوزُوا إِلَّا أَذًى وَ إِنْ يَثْقَلُوكُمْ يُثْقَلُوا
وَأَبَازُكُمْ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١١١﴾

هرگز زیان نه رسانند به شما مگر اندک
رنجی^(۱) و اگر کارزار کنند باشما پشت
بسوی شما کنند^(۲) باز نصرت داده نه
شوند (۱۱۱) .

ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدَّالَّةُ آيِنَ مَا تَقِفُوا إِلَّا جَنَابَ اللَّهِ
وَحَيْلَ مِنَ النَّاسِ وَبَآئٍ يَغْصَبُ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ يَا نَهْمُ كَانُوا يَكْفُرُونَ يَا أَيُّهَا اللَّهُ
وَقَتْلُونَ الدِّينِيَّاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ يَمَاعَصُوا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

زده شد برایشان خواری هر جاکه یافته
شوند مگر بدست آویزی از خدا و دست
آویزی از مردمان^(۳) و باز گشتند بخشی
از خدا و زده شد برایشان ناداری، این
بسبب آنست که کافر می بودند بآیات خدا
و می کشتند پیغامبران را بناحق این بسبب
گناه کردن ایشان ست و بسبب آنکه
از خدمی گذشتند (۱۱۲) .

لَيُؤْمِنُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَمَتَّلُونَ
أَيُّهَا اللَّهُ أَنَاءَ الْبَيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

برابر نیستند همه از اهل کتاب گروهی
هست ایستاده^(۴) می خوانند آیاتِ خدا را
در اوقات شب و ایشان سجده می کنند^(۵)
(۱۱۳) .

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُؤْمِنُونَ

باور میدارند خدا را و روز قیامت را و

(۱) یعنی بسبب زبان درازی .

(۲) یعنی بگریزند .

(۳) یعنی مگر بعهده ذمه .

(۴) یعنی راست کردار .

(۵) یعنی آنانکه از ایشان مسلمان شده مانند عبدالله بن سلام .

يَا مَعْرُوفُ وَيَهْيُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٧﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالْمُتَعِينِينَ ﴿٣٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

مَكْلٌ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
عَذْرَاءٌ صَبَتْ حَرَّتْ قَوْمٌ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا إِطْلَاقًا مِنْ دُونِكُمْ
لَا يَأْتِيَكُمُ خَبَرٌ لَوْ دُرِّدُوا مَا عَلَيْهِمْ قَدْ بَدَأَتْ الْبَغْيَاءُ
مِنْ أَقْوَامِهِمْ وَأَخْلَصُوا صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٤١﴾

هَآئِنَّمْ أُولَآءِ خِيْبُوهُمْ وَلَا يَخِيْبُوهُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِآلِكَيْتِ

می فرمایند بکار پسندیده و منع می کنند
از ناپسندیده و سبقت می کنند در نیکی ها
و ایشان از شائسته کارانند (۱۱۴) .

و آنچه می کنند از نیکی پس ناقد رشناسی
کرده نه شود بایشان به نسبت آن عمل و
خداداناست به پرهیز گاران (۱۱۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند دفع نکند
از ایشان مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان
از عذاب خدا چیزی را و ایشانند دوزخیان
ایشان در آنجا جاویدند (۱۱۶) .

مثال آنچه خرج می کنند درین زندگانی
دنیا مانند مثال بادبست که در آن سرمای
سخت است برسید زراعت گروهی را که
ستم کردند بر خویشان پس نابود ساخت
آن را و ستم نه کرد بر ایشان خدا و لیکن
بر خویشان ستم می کردند^(۱) (۱۱۷) .

ای مسلمانان دوست پنهان مگیرید غیر از
خویش^(۲) کوتاهی نمی کنند در فتنه انگیزی
میان شما دوست داشتند رنج شمارا هر
آئینه ظاهر شد دشمنی از دهان ایشان
و آنچه پنهان کرده است سینه های ایشان
سخت تراست هر آئینه بیان کردیم برای
شمانشانه ها اگر دانا هستید (۱۱۸) .

آگاه شوید شما ای قوم که دوست
میدارید ایشان را و ایشان دوست

(۱) حاصل آنست که صدقات ایشان نابود می شود .

(۲) یعنی از غیر مسلمانان .

كَلِمَةً وَلَئِذَا الْقَوْمُ قَالَُوا امْنَا لَا وِلَدَا أَخْلَوْا عَصَاكُمْ عَلَيْكُمْ
الْأَكَامِلَ مِنَ الْفَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣٩﴾

إِنْ تَسْتَكْبِرُوا فَسَتَكُونُ كُنُوزَهُمْ وَإِنْ تُسَبِّحُوا سَبِّحَهُ
يَفْرَحُوا بِهَا وَلَنْ تُصْبِرُوا وَتَتَّقُوا إِلَّا يَفْزَعُكُمْ كَيْدُهُمْ
شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ
لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٤١﴾

إِذْ هَبَّتْ كَلْبَافَتَيْنِ مِنْكُمْ أَنْ تَشْأَلُوا اللَّهَ وَلِيَهُمَا وَعَلَى

نمی‌دارند شمارا و ایمان می‌آرید همه کتاب
الهی و ایشان چون ملاقات کنند با شما
گویند ایمان آوردیم و چون تنها بشوند
بگزند بر شما انگشتان خود را از خشم بگو
بمیرید بسبب خشم خویش هر آئینه خدا
داناست بآنچه در سینه هاست (۱۱۹) .

اگر برسد به شما نعمتی ناخوش
کنند ایشان را و اگر برسد به شما سختی
خوشحال شوند بآن و اگر شکیانی کنید
و پرهیزگاری نمائید هیچ زیان نه رساند
بشما مگر ایشان هر آئینه خدا بآنچه
می‌کنند در برگرفته است^(۱) (۱۲۰) .

و یادکن آنگاه که پگاه بیرون آمدی از میان
اهل خانه خود می‌نشاندی مسلمانان
رادر جایگاهها برای جنگ و خداشنوای
دانا است^(۲) (۱۲۱) .

آنگاه که خواستند دوفرقه از شما که بزدلی

(۱) درغزوه احد اهل نفاق میل کردند بآنکه در شهر متحصن شوند و اصحاب
خواستند که بیرون آمده جنگ کنند بعد از آنکه هزیمت واقع شد منافقان این را
محل طعن گرفتند و وقت جنگ حضرت پیغامبر بر بالای کوهی جماعتی را مقید
ساختند که ازین جانجنبند چون آثار فتح ظاهر شدن در گرفت آن جماعت در پی
غنیمت افتادند و عصیان پیغمبر کردند بشومی این عصیان هزیمت بر مسلمانان
افتاد و همه فرار کردند الا ماشاء الله خبر شهادت حضرت پیغامبر شائع شد منافقان
قصد ارتداد کردند پس در جواب طعن منافقان و عتاب خلاف امر کنندگان
و تشنیع بیوفایان حق سبحانه نازل کرد .

(۲) و یاد کن زمانی را که بامداد از میان خانواده خود بیرون رفتی و پایگاههای جنگ
را برای مسلمانان مهیا میکردی (مصحح) .

اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَنِي كَنْزٍ إِذْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ بَلَاءٌ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّلَ لَكُمْ رَبَّكُمْ بِشَاةٍ
الَّتِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُزَلِّينَ ﴿٣٩﴾

بَلَىٰ لَئِنْ نَصَرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ فَوْرِهِمْ هَذَا
يُبَدِّلَ لَكُمْ رَبَّكُمْ مَعَشَاةٍ نَّارٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿٤٠﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُرْهَانًا لَّكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا
النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٤١﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا
خَاسِرِينَ ﴿٤٢﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ
فَالَّذِينَ ظَلَمُوا ﴿٤٣﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ

کنند و خدا کارساز ایشان بود و بر خدا باید
که توکل کنند مسلمانان^(۱) (۱۲۲) .

و هر آئینه خدا فتح داد شمارا روز بدر و شما
خوار بودید پس به ترسید از خدا تا بود که
شکر گذاری کنید (۱۲۳) .

چون می گفتی به مسلمانان آیا کفایت نه
خواهد کرد شمارا که امداد کند شمارا
پروردگار تان به سه هزار کس از
فرشتگان فرود آورده شده (۱۲۴) .

بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمائید و
بیایند کافران بسوی شما باین جوش
خود امداد کند شمارا پروردگار شما به
پنج هزار کس از فرشتگان نشان مندر کرده
(۱۲۵) .

و نه ساخت خدای تعالی این مدد را مگر
برای مژده دادن شما و برای آنکه آرام گیرد
دلهای شما بآن و نیست فتح مگر از نزد
خدا غالب استوار کار (۱۲۶) .

چنین کرد تا هلاک کند طائفه ای را از
کافران یا مغلوب سازد ایشان را پس باز
گردند به مراد نارسیده (۱۲۷) .

نیست ترا ازین کار چیزی یا بهمهربانی توبه
ایشان را می پذیرد یا غالب کند ایشان را
زیرا که ایشان ستمگارند (۱۲۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و

(۱) یعنی بنی سلمه و بنی حارثه که خیال فرار بخاطر ایشان گذشته بود باز
خدای تعالی ایشان را از جبن محفوظ داشت .

وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا
مُتَضَاعَةً سَوَاءً نَقَضَ اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٢٩﴾

وَأَعِدُوا لِلَّذِينَ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣١﴾

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ لَكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ
وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٢﴾

الَّذِينَ ينفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالْعُسْرَاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ
وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٣﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا وَإِلَٰهُنَّ يُؤْتِيهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ
وَلَمْ يُعْسِرُوا أَعْيُنًا مَّا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٤﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّةٌ جَزَىٰ
مَنْ عَمِلَ فِيهَا إِلَّا أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا وَلَهُمْ فِيهَا جُرَىٰ مُتَجِلِّينَ ﴿١٣٥﴾

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

آنچه در زمین است می آموزد هر کرا
خواهد و عذاب می دهد هر کرا خواهد
و خدا آمرزنده مهربان است (۱۲۹) .

ای مومنان خورید سود را چند برابر تو بر تو
و بر رسید از خدا تا باشد که رستگار شوید
(۱۳۰) .

و پناه گیرید از آن آتش که آماده کرده شده
است برای کافران (۱۳۱) .

و فرمان برید خدا را و پیغامبر را تا باشد که
بر شما مهربانی کرده شود (۱۳۲) .

و شتاب کنید بسوی آمرزش از پروردگار
خویش و بسوی بهشتی که پهنائی آن مانند
آسمان ها و زمین است آماده کرده شده
است برای پرهیز گاران (۱۳۳) .

آنانکه خرج می کنند در آسائش و سختی
و فرو خوردگان خشم و عفو کنند گان
تقصیر از مردمان و خدا دوست می
دارند نیکوکاران را (۱۳۴) .

و آنانکه چون کار زشت کنند یا ستم کنند
بر خود یاد کنند خدا را پس آمرزش
خواهند برای گناهان خود و کیست که
بیمارزد گناهان را مگر خدا و به آنچه
کردند دانسته اصرار نورزیدند (۱۳۵) .

آن گروه پاداش ایشان آمرزش است
از پروردگار ایشان و بوستانهائی که می
رود زیر آن جویها جاویدند در آن جا و نیک
است اجر اطاعت کنندگان (۱۳۶) .

هر آئینه گذشته است پیش از شما واقعه
های آنانی که پیش از شما بودند، پس

فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْ قَوْمٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قُرْصٌ مِثْلُكُمْ
وَبِذَلِكَ الْآيَاتُ يُنذِرُ الْهَابِئِينَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلِيُمَيِّضَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيُبَيِّضَ الْكَافِرِينَ ﴿٤١﴾

أَمْرٌ حَبِيبٌ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَكِنَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهِدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمُوتُونَ الْوَتَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ
رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

سیر کنید در زمین و بنگرید که چگونه
بود آخر کار تکذیب کنندگان (۱۳۷) .

این پیامی است برای مردمان و هدایتی و
پندی برای پرهیزکاران (۱۳۸) .

و سست مشوید و اندوهناک مباشید و شمائید
غالب اگر مسلمان هستید (۱۳۹) .

اگر برسد شمارا زخمی پس رسیده است
جماعت کافران را زخمی مانند آن^(۱) و این
حادثه ها که می گردانیم آن را در میان
مردمان برای فوائد بسیار و تا متمیز سازد
خدامومنان را و شهید گرداند بعضی را
از شما و خدا دوست نمی داردستمگاران
را (۱۴۰) .

و تا که سره و خالص کند خدا مسلمانان
را^(۲) و نابود سازد کافران را (۱۴۱) .

آیا گمان کردید که در آئید به بهشت و هنوز
متمیز نه ساخته است خدا مجاهدان را
از شما و پیش از آنکه متمیز سازد صابران
را (۱۴۲) .

و هر آئینه شما آرزومی کردید مرگ را^(۳)
پیش از آنکه ملاقات آن کنید پس دیدید
آن را و (در حالیکه) شما می نگرستید
را (۱۴۳) .

و نیست محمد مگر پیغمبر هر آئینه گذشته

(۱) یعنی دربدر .

(۲) یعنی ذنوب ایشان را محو کند .

(۳) یعنی شهادت را .

اند پیش از وی پیغامبران آیا اگر بمیرد
یا کشته شود برمی گردید برپاشنه های
خود^(۱)؟ و هرکه برگردد برپاشنه های خود
پس هیچ زیان نه رساند خدا را و خدا ثواب
خواهد دادشگر گذاران را (۱۴۴).

و نیست هیچ شخصی را که بمیرد
الاباراده خدا نوشته شده است مقید
بقید وقت و هرکه خواهد جزای دنیا
بدهیمش از ثواب دنیا و هرکه خواهد
جزای آخرت بدهیمش از ثواب آخرت
و بزودی جزای نیک خواهیم
داد سپاسگذاران را (۱۴۵).

و بسا پیغامبر که قتال کردند با کفار همراه
او خدا پرستان بسیار، پس سستی نه
کردند بسبب مصیبتی که ایشان را رسید
در راه خدا و ناتوانی نه کردند و بیچارگی
نه نمودند و خدا دوست می دارد صابران
را (۱۴۶).

و نبود سخن این خدا پرستان بجز آنکه
گفتند ای پروردگار ما بیامرز ما را گناهان
ما را و از حد گذشتن ما در کار خود و استوار
کن پاهای ما را و نصرت ده ما را بر قوم
کافران (۱۴۷).

پس عطا کرد خدا ایشان را جزای نیک
در دنیا و جزای نیک در آخرت و خدا
دوست می دارد نیکوکاران را (۱۴۸).

ای مومنان اگر فرمان برداری کافران کنید

أَفَلَا يَنْفَعُكُمْ عَلَيْهِمْ فَلَنْ يُفْعَلَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
اللَّهُ الشَّكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَخَبَاءٌ مُؤْتِلًا
وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ
ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

وَكَايُنْ مِنْ نَبِيِّ قَتَلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ، فَمَا
وَهُنَا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْهَاشِرِينَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا الْآنَ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَاسْرَفَاتِنَا فِي أَمْرِنَا وَشَيْءَ أَقْدَامِنَا
وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَاتَّهَمَهُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ.
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

يُرْذَلُكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِيسِينَ ﴿٣٩﴾

بَلَىٰ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿٤٠﴾

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ ۖ يَمَّا أَسْرَوْا
يَاللَّهُ مَا لَهُمُ لَمَّ يَنْزِلَ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
يَبْسُ مَتَوَى الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ ۖ إِذْ تَحْسَبُونَهُم بِأَذْنٍ
حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَاءَدْتُمْ فِي الْأُمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۖ مِنْكُمْ مَنْ يُؤِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُؤِيدُ الْآخِرَةَ ۖ ثُمَّ صَرَفَكُمْ
عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۖ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۖ وَاللَّهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٢﴾

إِذْ تُضْعِدُونَ وَلَا تَلَوْنِ عَلَى أَحَدٍ ۖ وَالرَّمُومُ
يَدْعُوكُمْ فِي الْأَخْرُكِ ۖ فَأَنَابَكُمْ عُثْمُ أَبِغْمَ ۖ لَيْكِلَا
تَحَرَّوْا عَلَىٰ مَا قَاتَلْتُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

(۱) یعنی فرار کردید .

باز گردانند شمارا برپاشنه های شما پس
باز گردیدزبان کارشده (۱۴۹) .

بلکه خدا یاری دهنده شماست و او
بهترین یاری دهندگان است (۱۵۰) .

خواهیم انداخت دردل کافران بزدی
بسبب آنکه شریک مقرر ساختند با خدا چیزی
را که هیچ حجت فرونه آورده است خدا
برای او و جای ایشان دوزخ است و او بد
اقامت گاه است ستمگاران را (۱۵۱) .

وهر آئینه راست کرد خدا درحق شما
وعده خود را چون می کشتید کافران را
بحکم خدا تا وقتی که بزدی کردید و نزاع
کردید درکار خویش و نافرمانی کردید
بعد از آنکه عطا نمود به شما آنچه می
خواستید از شما کسی بود که می خواست
دنیا را و از شما کسی بود که می خواست
آخرت را آنگاه باز گردانید شمارا از
ایشان^(۱) تا امتحان کند شمارا و هر آئینه
در گزرائید از شما و خدا صاحب رحمت
است بر مومنان (۱۵۲) .

آنگاه که دور می رفتید در گریختن و متوجه
نمی شدید بر هیچ کس و پیغامبر می
خواند شمارا در جماعت که پس پشت
شما بود پس جزا داد شمارا باندوهی
بالای اندوهی این پند دادن برای آنست
تا اندوهناک نشوید بر آنچه از دست

شمارفت و نه بر آنچه رسید بشما و خدا
با خبر است بآنچه می کنید (۱۵۳) .

باز فرود آورد بر شما پس از اندوه ایمنی که
پینکی بودمی پوشید گروهی را از شما
و گروهی دیگر بودند که اندوهناک ساخته
بودایشان را فکر خویشتن گمان می کردند
بخدا گمان باطل چون گمان اهل جاهلیه
(یعنی اهل کفر) می گفتند آیاهست مارا
از این کار هیچ چیزی^(۱) بگوید رستیکه همه
کار خدا راست پنهان می دارند در دل
خویشتن آنچه آشکار نمی کنند برای تو
می گویند اگر بودی مارا از این کار چیزی
کشته نمی شدیم درین جا بگو اگر می
بودید در خانه های خویش هر آئینه بیرون
می آمدند کسانیکه مقدر شده است
برایشان کشته شدن بسوی کشتن گاه
خویش^(۲) و تابا ز ماید خدا آنچه در سینه
شما است و تاکه سره و خالص کند آنچه
در دل های شماست و خدا دانا است بآنچه
در سینه ها است (۱۵۴) .

هر آئینه کسانیکه رو گردانیدند از شما
روزی که بهم آمدند دو جماعت^(۳) جز این
نیست که لغزایدایشان را شیطان بشومی
بعض آنچه کردند و هر آئینه عفو کرد خدا

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنًا نَدَامَا لَتَفَتَحُنَّ طَائِفَةً
مِنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ
الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخَفِّفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ تَالِئِذْ يَقُولُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ نَأْتِلَنَاهُمُ خَالًا وَلَكُنْهُمْ فِي بَيْتِهِمُ
لَعَزَّازَاتٍ لَقَبْنَ عَلَى هُمُ الْقَتْلَ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ
اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا أُمُوكُمْ يَوْمَ الْمُبْتَلَىٰ تَتَحَفَّظُ الْجَنَّةُ عَنْكُمْ كَأَنَّ
الْفَيْضَ بَعْضُ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٥﴾

(۱) یعنی درین کارما را اختیار نیست و به تدبیر ما کار نمی کنند .

(۲) و این کار برای آن کرده شده که در علم الهی مقدر بود .

(۳) یعنی کافران و مسلمانان .

از ایشان هر آئینه خدا آمرزنده بُردباراست (۱۵۵).

ای مومنان مباشید مانند آنانکه کافر شدند و گفتند در حق برادران خویش وقتیکه سفر کنند در زمین یاباشند بجهاد بیرون آمده^(۱) اگر می بودند ایشان نزد ما نمی مردند و کشته نمی شدند تا گرداند خدا این سخن را حسرتی درد ل های ایشان و خدا زنده می کند و می میراند و خدا بآنچه می کنید بینا است (۱۵۶).

و اگر کشته شدید در راه خدا یا مُردید هر آئینه آمرزشی از خدا و بخشایشی بهتراست از آنچه جمع می کنند (۱۵۷).

و اگر مُردید یا کشته شدید البته بسوی خدا برانگیخته خواهید شد (۱۵۸).

پس به سبب مهربانی از خدا نرم شدی برای ایشان و گرمی بودی درشت خوسخت دل پرا گنده می شدند از دوروبر تو پس در گذرازشان و آمرزش خواه برای ایشان و مشورت کن بایشان درین کار پس آنگاه که قصد محکم کردی پس اعتماد کن بر خدا هر آئینه خدا دوست می دارد توکل کنندگان را (۱۵۹).

اگر نصرت دهد شمارا خدا هیچکس غالب نیست بر شما و اگر بغیر نصرت و گذارد شمارا پس کیست که نصرت دهد شمارا بعد از وی و بر خدا باید که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلُونَا كَاتِلِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا
لَا نُؤْمِنُ بِهِمْ ۚ وَدَّاعْتَرِفُوا بِالْأَرْضِ أَوْ كَانُوا كُفْرًا
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَاتُوا وَهُمْ لَا يُحْيِي ۚ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةُ فِي
قُلُوبِهِمْ ۚ وَاللَّهُ يُخَيِّ وَيُيْتِ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٥﴾

وَلَيْنَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ مَغْفِرَةً ۖ مِنَ اللَّهِ
وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٦﴾

وَلَيْنَ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لِرَآلِ اللَّهِ تَحْسُرُونَ ﴿١٥٧﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَيْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَأَنْقَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۚ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٨﴾

إِنْ يَصْرُكَ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۚ إِنَّ يَخْذُ لَكُمْ مِنَ ۚ ذَٰلِكَ
يَصْرُكَ مِنَ بَعْدِهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٥٩﴾

توکل کنند مسلمانان (۱۶۰) .

و هرگز خیانت نبی رانشاید و هر که خیانت کند خواهد آورد آن چیز را که خیانت کرده است بروز قیامت^(۱) پس تمام داده شود هر شخصی راجزای آنچه کرده است و ایشان ستم کرده نشوند^(۲) (۱۶۱) .

آیا کسی که در پی خوشنودی خدا ست باشد مانند کسی که بازگشت بخشم خدا و جای اودوزخ است و بدجائی است (۱۶۲) .

ایشان دارای مراتب اند نزد خدا و خدا بیناست بآنچه می کنند (۱۶۳) .

هر آئینه نعمت فراوان داد خدا بر مومنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبری از قوم ایشان می خواند برایشان آیات خدا و پاک سازد ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و علم و هر آئینه بودند پیش ازین در گمراهی آشکار (۱۶۴) .

آیا چون رسید به شمامصیبتی که بدست آورده بودید دوچند از آن گفتید از کجا آمداین مصیبت بگو که آن از نزد نفوس شماست هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۶۵) .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْفُرَ وَمَنْ يُفْلِتْ يَأْتِ بِمَا عَلَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ثُمَّ تَوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

أَفَمِنْ النَّبِيِّ ضَلَّ اللَّهُ كُنْ بَاءً يَسْخَطُونَ اللَّهُ وَمَا لَهُ
جَهَنَّمَ وَبَشِ الْمَصِيرِ ﴿١٦١﴾

هُمْ دَرَجَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِرِّهِمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٦٢﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٣﴾

أَوَلَمَّْا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا
قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١٦٤﴾

(۱) یعنی بر سر برداشته .

(۲) مترجم گوید چون حضرت صلی الله علیه وسلم متصرف بودند در غنیمت این آیت نازل شد تا کسی گمان خیانت نه کند .

وَمَا آصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَيْنِ فِيمَا دَنِ اللَّهُ وَلِيْعَلَّكُمْ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

وَلِيْعَلَّكُمْ الَّذِينَ تَأْتَوْنَ بِقِلَالٍ لَّهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَوَْادْعُوا قَاتِلُوا لَوْ تَعْلَمُونَ قَاتِلُوا لَوْ تَعْلَمُونَ هُمْ لِلْكَفَرِ
يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ تَالَيْسَ
فِي قُلُوبِهِمْ وَلِلَّهِ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِأَخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتِلُوا قُلْ
فَادْعُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

وَالْحَسْبُ الَّذِينَ قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَوُّونَ ﴿٤٢﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبِشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ
يَلْقُوا فِيهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَأَلْهَمَهُمْ يُجْرُونَ ﴿٤٣﴾

و آنچه رسید به شما روزیکه بهم
آمدند و گروه پس باراده خدا بود
و تا متمیز سازد مومنان را (۱۶۶) .

و تا متمیز سازد آنان را که منافق شدند و
گفته شد ایشان را بیائید بجنگید در راه
خدا یادفع کنید کافران را (۱) گفتند
اگر می دانستیم جنگ کردن (۲) هر آئینه
پرووی شما می کردیم این گروه بسوی
کفر آن روز نزدیک تر بودند نسبت به
ایشان بجانب ایمان می گویند بدهان های
خویش آنچه نیست دردل های ایشان
و خدا دانا تر است بآنچه می پوشند (۱۶۷) .

آنانکه خود از جنگ باز نهشته گفتند در حق
برادران خویش که اگر فرمان مامی بردند
کشته نمی شدند بگودفع کنید از خویشان
مرگ را اگر هستی در است گو (۱۶۸) .

و مرده گمان مکن کسانی را که کشته
شدند در راه خدا بلکه زنده اند نزد
پروردگار خویش روزی داده می شوند
(۱۶۹) .

شادان بآنچه عطا کرده است خدا ایشان
را از فضل خود و خوش وقت می شوند
به آنانکه بایشان نه پیوسته اند از پس
ایشان به سبب آنکه هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اند و هناك شوند (۱۷۰) .

(۱) یعنی از بلاد خویش .

(۲) یعنی مصلحت می دانستیم .

يَسْتَشِيرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُهْدِي السُّعْيَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

خوش وقت می شوند به نعمت خدا و فضل او و بآنکه خدا ضائع نمی کند مزد مومنان را^(۱) (۱۷۱).

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِقَوْلِ الرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْصَةُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

کسانیکه قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود بایشان زخم، برای کسانی ازین جماعت که نیکوکاری و تقوی کرده اند مزد بزرگ است (۱۷۲).

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

آنانکه گفتند بایشان مردمان (که کافران) لشکر جمع کرده اند برای شما پس به ترسید از آن لشکر هاپس زیاده کرد این سخن ایمان ایشان را و گفتند بس است مارا خدا و نیک کار گزار است (۱۷۳).

فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ أَنْتُمْ رَسُولُهُ وَاسْمَعُوا رِضْوَانُ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

پس باز گشتند این مسلمانان به نعمتی از خدا و فضل او نه رسید بایشان هیچ آسیبی و پیروی خوشنودی خدا کردند و خدا صاحب فضل بزرگ است (۱۷۴).

إِنَّمَا ذِكْرُ الشَّيْطَانِ يُعْوِفُ آلِيَاءَهُ فَلَا غَفْوَهُمْ وَفَأُولَئِكَ مِنْكُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿١٧٥﴾

جزاین نیست که این خبر دهنده شیطانست می ترساند دوستان خود را^(۲) پس شما مترسید از کافران و به ترسید از من اگر

(۱) مترجم گوید در احد مسلمانان و کفار باهم عهد بستند که وعده گاه قتال میان ایشان سال آینده سوق بدر باشد چون موسم سوق بدر رسید کفار شخصی را فرستادند جمعیت ایشان بیان کرده مسلمانان را در حیز توقف اندازد باوجود آن جماعتی از مسلمانان همراه آنحضرت برآمدند و بدر رسیدند و در تجارت سودها یافتند و هیچ يك از کفار مزاحم ایشان نشد و این غزوه را بدر صغری میگویند خدا در مدح ایشان می فرماید .

(۲) یعنی ضعیف اسلام را .

مومن هستید (۱۷۵) .

واندوهگین نه کنند ترا (یاحمد) آنانکه می شتابند در نصرت کفر هر آئینه ایشان هیچ زیان نه رسانند خدارا^(۱) می خواهد خدا که نه دهد ایشان راهیچ بهره در آخرت وایشان راست عذاب بزرگ (۱۷۶) .

هر آئینه آنانکه خریدند^(۲) کفررا عوض ایمان هیچ زیان نه رسانند خدارا وایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۷) .

و گمان نه کنند کافران که مهلت دادن مایشان را بهتر است درحق ایشان جزاین نیست که مهلت می دهیم ایشان را تازیاذه شوند در گناهکاری وایشان راست عذاب خوار کننده (۱۷۸) .

هرگز نه گذاردخدا مسلمانان را برآن حال که شماهستید برآن تاآنکه جداکند ناپاک را ازپاک وهرگز مطلع نه کند خداشمارا برغیب ولیکن خدا برمی گزیند ازپیغامبران خود هرکرا خواهد پس ایمان آریده خدا و پیغامبران او واگر ایمان آرید و پرهیزکاری کنید شمارا باشد مزدبزرگ (۱۷۹) .

وبایدکه گمان نکنند آنانکه بخل می کنند بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را ازفضل خود این بخل را بهتر برای

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَصُرُوا اللَّهُ سَيِّئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَقْلًا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَصُرُوا اللَّهُ سَيِّئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُعَدِّينَ لِقَابِهِمْ إِنَّمَا يَمُنُّ لَكُمْ يَوْمَئِذٍ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٧٧﴾

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ بِمَنْ رُسُلُهُ مِنْ يَمِينٍ قَالُوا يَا اللَّهُ وِرْثُكُمْ إِنَّا نُؤْمِنُكُمْ وَأَتَّقُوا قُلُوبَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أَنْتُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَكُمْ سَيُطَوَّقُونَ

(۱) یعنی دین اورا .

(۲) یعنی اختیار کردند .

مَا جَعَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ذُرِّيَّةً وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ الْمَمْنُونُ
وَالْأَرْضُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝

خویش بلکه اوبدست برای ایشان نزدیک است که بر شکل طوق پوشانیده شود ایشان را آنچه بخل کرده اند بآن روز قیامت^(۱) و خدا را است میراث اهل آسمانها و زمین و خدا بآنچه می کنید دانا است (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَعِيرٌ وَهِنٌ
أَغْنِيَاءُ سَكَتُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْآتِيَاءَ يُعَذِّبُهُمْ
وَقَوْلُ ذُو قُوَّةٍ عَذَابَ الْخَرِيصِ ۝

هر آئینه شنید خدا سخن آنانکه گفتند که خدا فقیر است و ما توانگریم^(۲) خواهیم نوشت آنچه گفتند و بنویسیم کشتن ایشان پیغمبران را بناحق و بگوئیم بچشید عذاب سوزنده را (۱۸۱).

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۝

این عذاب بسبب عملی است که پیش فرستاده است دست های شما و بسبب آنست که خدا ستم کننده نیست بر بندگان (۱۸۲).

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدُ الْآلَتَيْنِ أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ
حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ كُلُّ قَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَالْأَنبِيَاءِ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

آنانکه گفتند که خدا حکم فرستاده است بسوی ما که ایمان نیاوریم به هیچ پیغامبر تا آنکه بیارد مارا قربانی که بخورد او را آتش^(۳) بگو آوردند نزد شما پیغامبران پیش از من معجزه ها و آن رانیز که شما گفتید پس چرا کشتید ایشان را اگر هستید راست گو (۱۸۳).

فَإِنْ كَذَّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا

پس اگر بدروغ نسبت کردند ترا پس بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران

(۱) یعنی آن مال را بصورت مار کرده در گردن ایشان اندازند .

(۲) یعنی چون یهود شنیدند اقرضوالله گفتند ما غنی ایم و خدا فقیر است والله اعلم .

(۳) یعنی گوسفندی که از غیب آتش او را بردارد .

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُجِرَ عَنْ التَّوَارِثِ وَأُذِخِلَ
الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
الْعُرُورِ ﴿٣٦﴾

لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذَى كَثِيرًا وَلَنْ تُصِفُوا الْفَاسِقِينَ فَرَأَى
ذَلِكَ مِنْ عِزِّ الْأُمُورِ ﴿٣٧﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلْعَالَمِينَ فَلَا تَكْفُرُونَ فَتَقَبَّلُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَبَرُوا بِهِ ثُمَّ قَالَ إِذْ يَفِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿٣٨﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفَرُ حُونَ بِمَا أَتَوْا بِالْمُحَدِّثِينَ
بِمَا لَهُمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبُهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

پیش از تو آوردند حجت هارا و صحیفه
هارا و کتاب روشن را (۱۸۴) .

هر نفسی چشندهٔ موت است و جزاین
نیست که تمام داده خواهید شد مزد
خویش را روز قیامت پس هر که
دورداشته شد ازدوزخ و درآورده شد به
بهشت پس هر آئینه بمراد رسید و نیست
زندگانی دنیا مگر بهره فرینده (۱۸۵) .

البته آزمائش خواهید کرده شود شمارا
درمالهایتان و جانهایتان و خواهید شنید از
آنانکه کتاب داده شده اند پیش از شما
و از مشرکان سرزنش بسیار و اگر صبر
کنید و پرهیزگاری نمائید هر آئینه این
خصلت ازکارهای مقصود است
(۱۸۶) .

و یادکن چون گرفت خدا عهد اهل کتاب
را که البته بیان کنید کتاب را برای
مردمان و نه پوشید آن را پس بانداختند آن
عهد را پس پشت خویش و گرفتند عوض
وی بهای اندک پس بدچیزی است که
می ستانند (۱۸۷) .

هرگز مپندار کسانی را که شادمان می
شوند بآنچه کردند و دوست میدارند که
ستوده شوند بآنچه نه کرده اند هرگز
مپندار ایشان را نجات یافته از عذاب
و ایشان راست عذاب درد دهنده
(۱۸۸) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و خدا بر همه چیز توانا است (۱۸۹) .

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُوهِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٤٥﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَاللَّا ظَهِيرَ
مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٤٦﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمِعْنَا مُتَادِيَاتِنَا دِيَارَ الْإِيمَانِ
أَنْ آمَنُوا بِرَبِّكُمْ فَأَمَّا النَّارُ رَبَّنَا فَاعْبُدْنَا لَهَا دُوبَنَا
وَكُفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿٤٧﴾

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿٤٨﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أَضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ
ذَكَرَ أَوْ أَنتَنِي بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَوَأْدُوهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا

هر آئینه در آفرینش آسمان ها و زمین و
آمد و شد شب و روز نشانه هاست
خداوندانِ خرد را (۱۹۰) .

آنانکه یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته
و بر پهلوی خویش خفته و تأمل می کنند
در آفرینش آسمان ها و زمین می گویند ای
پروردگار ما نیافریده ای این را باطل^(۱)
پاکست ترا پس نگاه دار مارا از عذاب
آتش (۱۹۱) .

ای پروردگار ماهر آئینه توهر کرا در آری
به دوزخ به تحقیق رسوا کردی اورا و نیست
ستم گاران را هیچ یاری دهنده (۱۹۲) .

ای پروردگار ماهر آئینه شنیدیم ندا کننده
را با آواز بلند میخواند بسوی ایمان که
ایمان آرید به پروردگار خویش پس ایمان
آوردیم ای پروردگار ما پس بیامرز گناهان
مارا و دور کن از ما بدیهای مارا و بمیران
مارا بانیکوکاران (۱۹۳) .

ای پروردگار ما ویده مارا آنچه وعده
کرده ای به ما بزبان رسولان خود و رسوا
مکن مارا روز قیامت هر آئینه تو خلاف
وعده نمی کنی (۱۹۴) .

پس قبول کرد دعای ایشان را پروردگار
ایشان بآنکه من ضائع نمی سازم عمل
هیچ عمل کننده را از شما از مردیان
بعضی شما از جنس بعض است پس

(۱) یعنی بغیر تدبیر بلیغ والله اعلم .

لَا كُفْرَانَ عَنْهُمْ سِيَآتِهِمْ وَلَا دُخْلَهُمْ جَدَّتْ بَحْرَى
مِنْ عَمِيهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغْرِبُكَ قَلْبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ لِّمَن مَّا وَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْيَهَادُ ﴿١٩٧﴾

لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَدَّتْ بَحْرَى
خَالِدِينَ فِيهَا تَرَى مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ لِلَّهِ بَرًّا ﴿١٩٨﴾

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خُتِعِينَ بِاللَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
شَيْئًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَمْ أَجْزَمْ عَنْهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

آنانکه هجرت کردند و بیرون کرده شدند
از خانه های خویش ورنجانیده شدند در
راه من و جنگ کردند و کشته شدند البته
دورکنم از ایشان گناهان ایشان را و البته
در آرم ایشان را در باغ هائی که می رود زیر
آن جوی ها پاداشی از نزد خدا و خدا نزد
اوست پاداش نیک (۱۹۵) .

باید که نه فریبد ترا آمد و شد کافران
در شهرها (۱۹۶) .

این بهره مندی اندک است بعد از آن جای
ایشان دوزخ باشد و وی بدجائی است
(۱۹۷) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود
ایشان راست بوستان ها می رود زیر آن
جوی ها جاویدان در آنجا مهمانی از نزد
خدا و آنچه نزد خدا ست بهتر است
نیکوکاران را (۱۹۸) .

و هر آئینه از اهل کتاب کسانی اند که
ایمان می آرند بخدا و آنچه فرود آورده
شد بسوی شما و بآنچه فرود آورده
شد بسوی ایشان فروتنی کنندگان برای
خدا نمی ستانند عوض آیت های خدا برای
اندک آن گروه ایشان راست مزد ایشان نزد
پروردگار ایشان هر آئینه خدا زود
حساب گیرنده است (۱۹۹) .

ای مومنان صبر کنید و محنت کشید و برای
جهاد آماده باشید و بترسید از خدا باشد
که رستگار شوید (۲۰۰) .

سوره نساء مدنی است وآن يك صد وهفتاد
وهفت آیت و بیست و چهار ركوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان به ترسید از آن پروردگار
خویش که بیافرید شمارا از یک کس و
آفرید از آن یک کس زن اورا و منتشر
ساخت ازین دو کس مردمان بسیار و زنان
بیشمار و بترسید از آن خدا که از یکدیگر
به نام اوسوال می کنید و بترسید از قطع
خویشاوندی هر آئینه خدا هست نگاهبان
بر شما (۱) .

وَالَّذِي يَتْلُو آيَاتِ اللَّهِ وَمَا أُولَاهُ لَا تَسْبَدُ لَهُ الْقُلُوبُ وَالْأَنفُسُ
وَلَا تَكُونُ آيَاتُ اللَّهِ إِلَى آيَاتِهِ كَالَّذِي كَانَ
خُوبًا كَبِيرًا ②

و بدهید به یتیمان اموال ایشان را و بدل
نکنید ناپاک را به پاکیزه و مخورید اموال
ایشان را بهم آورده باموال خویش هر
آئینه این گناهی بزرگ ست (۲) .

وَلَنْ خِفْتُمْ إِلَّا أَنْفُسُكُمْ فِي الْيَمِينِ فَأَنْتُمْ
مَطَابِقٌ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْلِي وَتِلْكَ
وَرُبَّعٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ
أَوْ مَمْلُوكَتٌ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آدَنَى الْأَقْوَلِ ③

و اگر ترسیدید که عدل نتوانید کرد
در حق دختران یتیمه پس نکاح کنید آنچه
خوش آید شمارا از سائر زنان دودو،
وسه سه، و چهار چهار، پس اگر
دانید که درین صورت نیز عدل نتوانید
کرد پس نکاح کنید يك زن رایاسریه
گیرید آنرا که مالک اوشد دستهای شما این
نزدیک تراست بآنکه جور نکنید (۳) .

وَالَّذِي تَتْلُوا صَدَقْتُمْ بِخَلَّةٍ فَإِنَّ طِبْنَ لَكُمْ

و بدهید زنان را مهرایشان بخوشدلی و

(۱) در جاهلیت اولیای دختران یتیمان مانند (پسران عمو) ایشان را بنکاح خود
درمی آوردند و ایفای حقوق نکاح نمی کردند خدای تعالی آیت فرستاد .

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَرَيْبًا مَرْتَبًا ⑤

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا
وَارْثُوكُمْ فِيهَا وَاكْتُمُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ⑥

وَابْتُلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ
مِنْهُمْ رِيْشًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا
إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْعَ عَقِيفًا وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَٰبِسًا ⑦

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ٨

اگر زنان در گذرند بخوشدلی برای شما از
بعضی از آن مهر پس بخورید آن را ساز
گار و خوشگوار (٤) .

و مدهید بی خردان را اموال خود که کرده
است خدا آن را سبب استقامت معیشت
برای شما و بخورانید و به پوشانید ایشان
را از آن اموال و بگوئید بایشان سخن
نیکو^(۱) (٥) .

و امتحان کنید یتیمان را^(۲) تا آنگاه که
رسند به حدنکاح^(۳) پس اگر دریافتید
از ایشان حسن تدبیر پس برسانید بایشان
اموال ایشان را و خورید آن اموال را^(۴)
با سراف و شتاب از ترس آنکه بزرگ شوند
و هر که باشد توانگر پس باید که
پرهیزگاری کند^(۵) و هر که فقیر باشد پس
باید که بخورد بوجه پسندیده پس چون
رسانید بایشان اموال ایشان را گواه
گیرید برایشان و بس است بحقیقت خدا
حساب گیرنده (٦) .

مردان را حصه هست از آنچه بگذارند
پدر و مادر و خویشان و زنان را نیز حصه

(۱) یعنی بر سفا حجب باید کرد و اموال ایشان که بحقیقت همه مسلمانان بآن منتفع اندبی
واسطه یا بواسطه بدست ایشان داده ضائع نه باید ساخت والله اعلم .

(۲) یعنی در ایام کودکی .

(۳) یعنی بالغ شوند .

(۴) یعنی در خرد سالی ایشان .

(۵) یعنی وصی یتیم اگر توانگر باشد از اموال یتیم چیزی نگیرد .

هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان از آنچه کم باشد از مال یا بسیار حصه مقرر کرده شده^(۱) (۷) .

و چون حاضر شوند هنگام قسمت میراث خویشان^(۲) و یتیمان و گدایان پس بدهید ایشانرا چیزی از آن^(۳) و بگوئید بایشان سخن نیکو (۸) .

و باید که بترسند از خدا آنانکه اگر بگذارند بعد از خود اولاد ناتوان را خائف باشند برایشان که ضائع شوند پس باید که از خدا بترسند و باید که بگویند سخن استوار^(۴) (۹)

هر آینه آنانکه میخورند اموال یتیمان را به ظلم جزاین نیست که میخورند در شکم خویش آتش را و بزودی در آیند به دوزخ (۱۰) .

حکم می کند شمار خدا در حق اولاد شما که مرد راهست مانند حصه دوزن اگر اولاد میت همه دختر باشند بیشتر ازدو نفر پس ایشان راست دوسوم آنچه

و لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَمَا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ، نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ①

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ②

وَالْيَتَامَىٰ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً
ضَعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ③

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا، وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ④

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِي يَرْثُ حَقَّ النِّسَاءِ فَإِنْ كَانَ
بِنَاءً فَفِي اثْنَتَيْنِ فَكُلْهُنَّ نِصْفًا مَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ وَلَا تَرِثُوا لِلْجُلِّ وَاحِدًا مِنْهُمَا الشُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ

(۱) یعنی مردان و زنان هر دو حصه دارند از هر مال که باشد کم بود یا بسیار درین رد است بر اهل جاهلیت که زنان را حصه نمی دادند .

(۲) یعنی خویشان غیر وارث .

(۳) یعنی بطریق استحباب .

(۴) یعنی آنانکه اولاد داشته باشند بوجهی وصیت کنند که اولاد را ضرر نرسد و این در شرع بمقدار يك سوم مال یا کمتر از آن است والله اعلم .

كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ كُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَةُ أَبَوَيْهِ فَلِلْوَلَدِ الثَّلَاثُ
 فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْمُتِّهِ الشُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُؤْتَوْنَ بِهَا أَوْ دِينَارًا أَوْ ذِينَارًا وَابْنًا وَكُلُّهُمْ لَاتَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
 لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

میت گذاشته است^(۱) و اگر ذریتش يك دختر باشد پس او راست نیم ترکه و هست پدر و مادر میت را هر یکی را از ایشان يك ششم آنچه بگذاشته است اگر باشد میت را فرزندی، پس اگر نباشد او را فرزندی و وارث او پدر و مادر او شوند پس هست مادرش را يك سوم ترکه^(۲) پس اگر باشند میت را برادران هست مادرش را يك ششم ترکه^(۳) و این تقسیم بعد از ادای وصیتی است که میت بآن فرموده یا بعد از ادای کین^(۴) پدران شما و پسران شما امید انید که کدام يك از ایشان نزدیک تر است به شما در نفع رسانیدن حصه معین کرده شد از جانب خدا هر آئینه هست خدادانای استوار کار (۱۱) .

وَلَكُمْ فِي مَوْتِكُمْ أَنْتُمْ إِنْ كُنْ لَهُمْ وَلَدٌ فَإِنْ
 كَانَ لَهُمْ وَلَدٌ فَلِكُلِّ الرَّبْعُ مِمَّا تَرَكَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُؤْتَوْنَ بِهَا أَوْ دِينَارٌ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ كُنَّ
 لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَنَّ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُؤْتَوْنَ بِهَا أَوْ دِينَارٌ وَلَنْ كَانَ رَجُلٌ

و شمار هست نیمه آنچه بگذاشته اند زنان شما اگر نباشد ایشان را فرزندی پس اگر ایشان را فرزندی باشد شمارا است يك چهارم آنچه بگذاشته اند بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشند یا بعد از ادای کین و زنان را ست يك چهارم آنچه

(۱) مترجم گوید حکم دو دختر نیز ثلثان است و الله اعلم .

(۲) یعنی مابقی برای پدر است .

(۳) یعنی برادران و خواهران حصه مادر را ناقص می سازند اگر چه خود چیزی نیابند و يك برادر و يك خواهر ناقص سازد و الله اعلم .

(۴) یعنی اگر وصیت باشند نخست ادای وصیت کنند و اگر دین باشد نخست ادای دین کنند .

يُورِثُ كَلَلَهُ أَوْ امْرَأَتَهُ وَلَا آخَرَ أَزْوَاجًا وَلَا وَلَدًا وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
الْشُّلُّنُ فَإِنْ كَانَ لَكُم مِّنْ ذَلِكَ فَهُوَ شَرْكَاءُ فِي الثَّلَاثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِي يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّتِي
مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

شما بگذاشتید اگر نه باشد شمارا فرزندی
پس اگر باشد شمارا فرزندی پس زنان
را ست يك هشتم آنچه بگذاشته اید بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده باشید یا
ادای دین و اگر مرد مرده که از وی میراث
می خواهند یا زن مرده کلاله باشد^(۱)
و او را برادری هست یا خواهری^(۲) پس
هر يك از ایشان راست يك ششم ترکه پس
اگر اخیافیان بیشتر ازین باشند پس ایشان
با هم شريك اندر يك سوم ترکه بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده شده یا بعد
از ادای دین بغير آنکه ضرر رساننده
باشد^(۳) حکم کرده شده است از جانب
خدا و خدا دانای بُردبار است (۱۲) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا اِطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ يَدْخُلْهُ جَنَّتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٨﴾

این همه حدها مقرر کرده خداست و هر که
فرمانبرداری کند خدا و رسول او را در
آردش به بهشت هائی که می رود زیر آن
جوی ها جاویدان در آن و این ست
پیروزی بزرگ (۱۳) .

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يَدْخُلْهُ
نَارُ الْخَالِدِ فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٩﴾

و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را
و تجاوز کند از حدهای مقرر کرده
او در آردش بآتش جاوید آن در آن و
او راست عذاب رسوا کننده (۱۴) .

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ مِنَ الْفَاحِشَةِ مِنْ نِّسَائِكُمْ

آنانی که زنا می کنند از زنان شما پس گواه

(۱) و معنی کلاله آن ست که پدر و فرزند و برادر و خواهر تنی ندارد .

(۲) یعنی اخیافی .

(۳) یعنی وصیتی که زیاده از ثلث بود اعتبار ندارد و الله اعلم .

فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُمْ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى
يَتَوَقَّعَهُنَّ الْبُيُوتُ أَوْ يُجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ⑤

وَالَّذِينَ يَأْتِيَنَهَا مِنْكُمْ قَاذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا
فَاعْرِضْهُمَا لِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ⑥

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى
إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِن
وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ
أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

طلبید برایشان چهارمرد ازجنس
خویش^(۱) پس اگر گواهی دادند محبوس
کنید ایشان را درخانه ها تاآنکه عمر
ایشان را تمام کند مرگ یا مقررکند
خدای تعالی برای ایشان راهی^(۲) (۱۵) .

وآن دوکس که زنا می کنندازشماپس آزار
دهید ایشان را پس اگر توبه کردند
ونیکوکاری پیش گرفتند پس اعراض کنید
ازتعذیب ایشان هر آئینه خدا هست توبه
پذیر مهربان^(۳) (۱۶) .

جزاین نیست که وعده قبول توبه لازم
برخداست برای آن کسان که میکنند
معصیت را به نادانی بعد ازآن توبه کنند
بزودی^(۴) پس آن گروه است که خداوند
توبه وبازگشت آنان رامی پذیرد وهست
خدا دانای استوارکار (۱۷) .

ونیست وعده قبول توبه آن کسان را که
می کنندمعاصی تاآنگاه که پیش آیدکسی
را ازیایشان مرگ، گفت هر آئینه من توبه
کردم الحال ونه آن کسان را ست که کافر
بمیرند این گروه آماده ساختیم برای ایشان
عذاب درد دهنده (۱۸) .

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) بعد این آیت خدای تعالی راهی مقررکردو آن رجم . ثیب وجلد بکر است پس
اکنون حکم حبس نیست والله اعلم .

(۳) این آیت مجمل است ودراحدیث آمده است که بکر آزاد را صدتازیانه، بایدزد و
ثیب آزاد را سنگسار باید کرد وغلام راپنجاه تازیانه بایدزد والله اعلم .

(۴) یعنی پیش ازحضور مرگ .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْنَهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَايِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ⑩

ای مومنان حلال نیست شمارا آنکه
میراث گیرید زنان را و ایشان ناخوش
باشند^(۱) و منع نکنید ایشان را^(۲)
تا بدست آرید بعض آنچه داده اید
ایشان را مگر اینکه آنان دچار گناه
آشکاری شوند (میتوان ایذا داد) و
زندگانی کنید بازنان بوجه پسندیده
زیرا که اگر ناپسند کنید ایشان را پس
شاید که ناپسند کنید چیزی را و پیدا کند
خدای تعالی در آن چیز خیر بسیار (۱۹) .

وَلَا ارْزُقْنَهُمُ امْتِنَالِ رَوْحٍ مَكَانَ رَوْحٍ وَابْتَغُوا مِنْهُنَّ
قِطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَنْ تَأْخُذُوا مِنْهُ بِهَتَاكًا
وَأَمَّا مِثْمَلُهُنَّ ⑪

و اگر بخواهید تبدیل کردن زنی بجای
زنی و داده باشید یکی را از ایشان قطاری^(۳)
پس باز بگیرید از آن مال چیزی را آیامی
گیرید آن را به ستم و تعدی آشکار (۲۰) .
و چگونه می گیرید آن را حال آنکه رسیده
است بعض شمایه بعضی^(۴) و گرفتند
زنان از شما عهد محکم را^(۵) (۲۱) .

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ
بَيْتًا فَأَعْلَيْتُهَا ⑫

و نکاح نکنید کسی را که نکاح کرده
باشند با او پدران شما از زنان مگر آنچه
گذشت (عفو است) هر آئینه این هست
کاربدو و مغوض و این بدراهی است (۲۲) .

وَلَا تَنْكِحُوا آبَاءَكُمْ أَبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ
إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ⑬

(۱) اهل جاهلیت زنان را نیز از جمله میراث می دانستند ولی میت اگر می خواست
بجبردر (نکاح خود) می آورد و اگر می خواست منع میکرد که با اجنبی نکاح کند
تا آنکه حق تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی از نکاح بهره خواهند .

(۳) یعنی مال بسیار درمهر داده باشید .

(۴) یعنی مباشرت کردید .

(۵) یعنی ایجاب و قبول بحضور شهود در میان آمد .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ وَعَخَتَكُمُ الَّذِينَ
وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ الَّذِينَ أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَتُكُمُ
مِّنَ الرِّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ الَّذِينَ فِي بُحُورِكُمْ
مِّنْ نِّسَائِكُمُ الَّذِينَ دَخَلْتُمُوهُنَّ فَإِنْ كُنْتُمْ تَوَدُّونَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُكُمُ الَّذِينَ يَدِينُونَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ
وَأَنْ تَجْعُلُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٣﴾

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ يُجْزَى
اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُجَلَ لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ
مُعْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَبْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَلَهُنَّ
أُجُورُهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضَيْتُم بِهِ مِنْ بَعْدِ
الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣﴾

حرام کرده شدند بر شما مادران شما
ودختران شما وخواهران مادران شما وودختران
پدران شما وخواهران مادران شما وودختران
برادر وودختران خواهر و آن مادران شما که شیر
داده اند شمارا^(۱) وخواهران شما
از جهت شیرخوارگی و مادران زنان شما
ودختران زنان شما که درکنار شما
پرورش می یابند ازبطن آن زنان که شما
وطئ کردید بایشان پس اگر وطئ نکرده
باشید بایشان پس هیچ گناه نیست بر شما
وزنان پسران شما که ازپشت شما باشند^(۲)
وحرام کرده شد آنکه جمع کنید میان
دوخواهر مگر آنچه گذشت (عفو است) هر
آئینه خدا هست آمرزندهٔ مهربان (۲۳) .

وحرام کرده شدند زنان شوهردار مگر
آنچه مالک اوشده است دست های شما^(۳)
لازم ساخته است خدا بر شما و حلال
کرده شد شمارا ماسوای این همه محرمات
(حلال کرده شد) که طلب نکاح کنید
باموال خویش عفت طلب کنان نه به
شهوت رانی^(۴) پس کسی که استمتاع
کردید باوی از زنان بدهید ایشان را مهر

(۱) یعنی دایه ها .

(۲) یعنی پسر خوانده نه باشد .

(۳) یعنی اگر زنی را از دارالحرب اسیر کرده اند نکاح و تَسْرَى اوصحیح
بُودهر چند آنجا زوج داشته باشد والله اعلم .(۴) یعنی نکاح صحیح آن ست که مهر باشد و مؤبد باشد بحسب ظاهر زیرا که چون
حاجت جماع همیشه است واحصان بدون عقد مؤبد حاصل نشود والله اعلم .

ایشان که مقرر کرده شده^(۱) و نیست
بر شما گناهی در آنچه بایکدیگر راضی
شدید بعد از مهر مقرر^(۲) هر آئینه خدا
هست دانای استوار کار (۲۴) .

و هر که نتواند از شما از جهت توانگری که
نکاح کند زنان آزاد مسلمان را پس باید که
نکاح کند از آنچه مالک او شده است
دست شما (مراد کنیزکان شما اند که
مسلمان باشند) و خدا دانای تراست بایمان
شما بعضی شما از جنس بعضی است^(۳) پس
نکاح کنید کنیزکان را با اجازه اهل ایشان
و بدهید ایشان را مهر ایشان بخوش
خوئی در حالیکه عقیقه باشند نه زنا کننده
نه دوست پنهانی گیرنده^(۴) پس چون
در حباله زوج آمدند اگر زنا کنند پس
برایشان است نیم مقدار آنچه بر زنان
آزاد است از عقوبت^(۵) نکاح کنیزکان
کسی راست که بترسد از گناه از شما
و آنکه صبر کنید بهتر است شمارا خدا
آمرزنده مهربان است (۲۵) .

وَمَنْ لَّمْ يَسْطِرْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَبَيْنَكُمْ أَلْفَاظٌ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِأَيْمَانِكُمْ مِنْ بَعْضِكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَأُولَئِكَ هُمُ الْبَازُونَ
أَهْلِيهِنَّ وَأُولَئِكَ مِثْلُ آبَائِكُمُ الْمُحْصَنَاتِ غَيْرُ مَسْفُوحٍ
وَأَلْفَاظُهَا خُذَانٌ فَإِذَا أَحْصَيْتُمْ أَنْ تَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ
لِأَنَّ خَيْسَ الْعِتِّ وَمِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾

(۱) یعنی بجماع تمام مهر لازم میشود والله اعلم .

(۲) یعنی بعد مقرر کردن اگر بتراضی زیاده یا کم کنید باک نیست والله اعلم .

(۳) یعنی کنیزکان نیز بنات آدم اند والله اعلم .

(۴) فارق در نکاح و اتخاذ اخدان شرط شهود است و در احصان و سفاح مؤید بودن
عقد بحسب ظاهر والله اعلم .

(۵) یعنی پنجاه تازیانه و اگر در حباله زوج نباشد نیز عقوبت او پنجاه تازیانه است
زیرا که ذکر این قید بجهت نفی احتمال زیاده است و این معنی در حدیث مبین شده
والله اعلم .

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنَ الْقَدَمَاتِ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾

می خواهد خدا که بیان کند برای شما و بنماید شمارا راه های کسانی که پیش از شما بودند و برحمت باز گردد بر شما و خدا دانای استوار کاراست (۲۶) .

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ يُبَذَّلُوا مِنْكُمْ ﴿٤٠﴾

و خدا می خواهد که برحمت باز گردد بر شما و می خواهند آنان که پیروی شهوات می کنند که کجروی کنید کجروی عظیم (۲۷) .

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وِجْيَةَ الْإِنْسَانِ فَاصْبِرُوا ﴿٤١﴾

می خواهد خدا که سبک کند از شما و انسان ضعیف آفریده شده است (۲۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ بَدَلُوا الْمَالَ عَلَى يَدَيْهِمْ يُرِيدُ الْمَالَ الْغَيْرَ وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٤٢﴾

ای مؤمنان مخورید اموال خود را در میان خویش بناحق^(۱) مگر اینکه آن دادستد تجارت باشد بعد رضامندی یکدیگر از شما و مکشید خویش را هر آئینه خدا هست به شما مهربان (۲۹) .

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدَّ كَفَارًا كَفَرَ بِمَا كَفَرَ وَهُوَ كَافِرٌ مِنْ قَبْلُ وَكَانَ فِي النَّارِ وَلَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤٣﴾

و هر که چنین کند به تعدی و ستم پس بزودی در آریمش به دوزخ و این بر خدا آسان است (۳۰) .

إِنْ جَحَدْتُمْ فَأَنْتُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٤٤﴾

اگر احتراز کنید از کبائر منهایت نبود سازیم از شما صغائر شمارا و در آریم شمارا بمحل گرامی^(۲) (۳۱) .

وَلَا تَسْأَلُوا أَهْلَ الْبَيْتِ عَنْ شَيْءٍ مِنْ دُونِ ذَلِكَ يُدْخِلُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٤٥﴾

و آرزوی مکنید مرتبه ای را که خداوند به آن برتری داده بعضی را از شما بر بعضی

(۱) یعنی مال يك دیگر بناحق نباید خورد .

(۲) گناه کبیره آنست که بر آن حدمشروع شده یا وعده دوزخ کرده آمده یا بکفر مسمی شده در قرآن یا سنت صحیح و هر که از کبائر اجتناب کند صغائر او را نماز و روزه و صدقه نابود می سازد و الله اعلم .

مردان را هست بهره از آنچه حاصل کرده اند و زنان راهست بهره از آنچه حاصل کرده اند و بطلبید ازدرگاه خدا ازبخشایش اوهر آئینه خداهست همه چیزدانا (۳۲) .

و مقرر کردیم وارثان برای هر چیزی از آنچه گذاشته اند پدر و مادر و خویشان و کسانیکه ایشان را مربوط ساخته است عهدهای شمایس بدهید ایشان را بهره ایشان هر آئینه خدا هست برهه چیز حاضر^(۱) (۳۳) .

مردان تدبیر کارکننده تسلط دارند بر زنان به سبب آنکه فضل نهاده است خدا بعض آدمیان را بر بعضی^(۲) و بسبب آنکه خرج کردند از اموال خویش پس زنان نیکوکار فرمانبردارند، نگاهدارنده اند^(۳) در غیبت زوج به نگاه داشت خدا^(۴) و آن زنان که میترسید از نافرمانی ایشان پس پند دهید ایشان را و ترک کنید ایشانرا در خواب گاه^(۵) و بزیند ایشان را پس اگر فرمانبرداری شما کردند پس جستجو

مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيًّا وَمِمَّا تَرَكَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَأَوْفُوا نَصِيْبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

أَلَيْسَ جَالٍ فَوْقَ مَوْنٍ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا آتَفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالطَّلَعْتُ فَوَيْتُ خِفْتُ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّذِي عَاقَبُونَ تُشَوْرُهُمْ فَعِظُوهُمْ وَأَهْبِئُوهُمْ فِي الْبَضَائِعِ وَأَضْرِبُوهُمْ إِنْ أَنْطَعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

- (۱) یعنی حلیف را رعایت کردن یا وصیت کردن میتواند وایشانرا در میراث دخل نیست و میراث برای اقربا مقرر کرده شده است والله اعلم .
- (۲) یعنی بسبب آنکه مردان در اصل جبلت برتر اند از زنان .
- (۳) یعنی مال و آبرورا .
- (۴) در این آیت بیان فرمود که مرد فرمان روا است بسبب فضل جبلی و بسبب انفاق وزن صالحه کسی است که فرمانبرداری کند و حفظ مال - و آبرو - نماید والله اعلم .
- (۵) یعنی مباشرت مکنید .

مکنید برایشان را هی را^(۱) هر آئینه
خدا هست بلند مرتبه بزرگ قدر (۳۴) .

واگر ترسیدید (ای حاکمان) اختلاف
میان زن و شوهر پس برگزینید صلاح
کاری از خویشان مرد و صلاح کاری
از خویشان زن اگر این صلاح کاران
بخواهند صلح را البته موافقت آرد خدا
در میان ایشان هر آئینه هست خدا دانای
آگاه (۳۵) .

وپرستید خدارا و شریک او مقرر مکنید
چیزی را و به پدر و مادر نیکوکاری کنید
و بخویشان و یتیمان و گدایان و همسایه
خویشاوند و همسایه اجنبی و به هم نشین
برپهل و نشسته و به مسافر و بآنچه دست
شما مالک اوشد^(۲) هر آئینه خدادوست
ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستاینده
(۳۶) .

کسانیکه آنان بخل می کنند و مردمان را
به بخل وامی دارند و می پوشند آنچه خدا
داده است ایشان را از فضل خود و آماده
ساخته ایم برای کافران عذاب رسواکننده
(۳۷) .

و آنان را که خرج می کنند اموال خود را
برای نمودن مردمان و معتقد نیستند بخدا
و نه بروز قیامت و هر که شیطان یار او باشد

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ
وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٥﴾

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَبِالْزُّبُرَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْتَغُوا الْخَيْرَ لِلْقُرْبَى
وَالْحَاجِرِ الْمُنْتَفِلِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِأَمْوَالِهِمْ وَالنَّاسِ بِالْخُلِّ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِاللهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

(۱) یعنی به حيله ايجادادن تجسس مکنید و الله اعلم .

(۲) یعنی غلامان و کنیزکان .

پس وی بدياری است (۳۸) .

وچه زیان بود برایشان اگر ایمان می آوردند بخدا و روز آخر و خرج می کردند از آنچه خداداده است ایشان را وهست خدا بایشان دانا (۳۹) .

وهر آئینه خدا ستم نمی کند وزنِ ذره ای و اگر آن عمل نیکی باشد چند برابر کندش و بدهد از نزد خود مزدِ بزرگ (۴۰) .

پس چه حال باشد آنگاه که بیاریم ازهر قومی گواهی را و بیاریم ترا گواه براین امت (۴۱) .

آنروز آرزو کنند آنانکه کافر شدند و نافرمانی پیغامبر کردند کاش برایشان زمین هموار کرده شود^(۱) و پنهان نکنند از خدا هیچ سخنی را (۴۲) .

ای مومنان به نماز نزدیک شوید حال آنکه شما مست باشید تا آنکه به فهمید آنچه بزبان می گوئید^(۲) و به نماز نزدیک شوید در حال جنابت تا آنکه غسل کنید مگر آنکه مسافر باشید و اگر بیمار باشید یا مسافر یا بیاید کسی از شما از جای قضاء حاجت یا مباشرت زنان کنید و نیاید آب را پس قصد کنید به زمین پاک پس مسح کنید برویهای خویش و دست های خویش هر آئینه هست خدا عفو کننده بخشاینده (۴۳) .

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لِأَمَنُوا بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللهُ وَكَانَ اللهُ بِهمْ عَلِيمًا ﴿٣٨﴾

إِنَّ اللهَ لَا يَظِلُّهُ سُنْقَالٌ ذَرَّةُ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يَضَعُهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٩﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤٠﴾

يَوْمَئِذٍ يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللهُ حَيَاتًا ﴿٤١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ عَلَى النَّسَاءِ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾

(۱) یعنی از ایشان نامی و نشانی نماند .

(۲) این حکم قبل از تحریم خمر بود بعد از آن مستی بالکلیه حرام شد والله اعلم .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نُصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُشْكِرُونَ
الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَتَّخِذُوا السَّبِيلَ ﴿٣٧﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا ذُو قُوَّةٍ
بِاللَّهِ تَوَكَّلُوا ﴿٣٨﴾

مِنَ الَّذِينَ هَآؤُلَاءِ يَخِرُّونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَرَاعِنَا
لِيَا بَأْسَ نَزِيتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ
وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٣٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ اؤْمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا
مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقْبَسَ وَجُوهًا فَنَرُدُّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا

آیندید (۱) کسانی که داده شده اند بهره
ای از کتاب (یعنی یهود) می ستانند
گمراهی را و می خواهند که شما گم
کنید راه را (۴۴).

و خدا داناتراست به دشمنان شما و خدا
دوست بس است و خدایاری دهنده بس
است (۴۵).

از یهود گروهی هستند که تغییر می دهند
کلمه هارا از جای آن ها و می گویند (۲)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و می گویند
«اسمع غیر مسمع و راعنا» می پیچانند
سخن را بزبان خویش و طعنه می
زنند در دین و اگر ایشان می گفتند شنیدیم
و فرمانبرداری کردیم و بجای «اسمع غیر
مسمع» می گفتند و بجای «راعنا»
انظرنا هر آئینه بهتری بود ایشان را و
درست تر ولیکن لعنت کرده است ایشان
را خدا بسبب کفر ایشان پس ایمان نمی
آرند مگر اندکی (۳) (۴۶).

ای اهل کتاب ایمان آرید بآنچه
فرود آوردیم، باور کننده آنچه باشماست

(۱) مترجم گوید که خدای عزوجل در ردیود و تعداد قبائح ایشان آیات فرستاد .

(۲) یعنی بزبان حال .

(۳) مترجم گوید پیچانیدن سخن آنست که سب را چنان در کلام خلط کنند که کسی
نشناسد «واسمع غیر مسمع» دومعنی دارد یکی آنکه بشنو در حالتیکه معظم و محترمی و
کسی باتو خلاف رضای تونواند گفت دیگر آنکه بشنودر حالتی که محقری و کسی
باتو سخن نمی گوید و راعنا نیز دومعنی دارد یکی آنکه رعایت کن ما را دیگر احق
رعونت دارنده غرض ایشان سب بود کلمه محتمل معنین می گفتند والله اعلم .

أَوْ نَلْعَمَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٥٠﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٥١﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ رَبُّهُمُ يُزَيِّنُ مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا ﴿٥٢﴾

أَنظُرْ كَيْفَ يَقْرَوْنَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَكُفَىٰ بِهِ

إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ

بِالْجِبِّ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ

أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿٥٤﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ مَّجْدًا

لَهُ نَصِيبًا ﴿٥٥﴾

أَمْرُهُمْ صَبِيبٌ مِّنَ الْمَلِكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ

پیش از آنکه محو کنیم صورت هایی را پس بگردانیمش بر شکل پشت سر یا لعنت کنیم ایشان را چنانکه لعنت کردیم اهل شنبه را و هست اراده خدا شدنی (۴۷) .

هر آئینه خدا نمی آمرزد که او را شریک مقرر کرده شود و می آمرزد غیر از آن هر کرا خواهد و هر که به خدا شرک ورزد هر آئینه افترا بسته است گناهی بزرگ را (۴۸) .

آیا ندیدی بسوی کسانی که ستایش می کنند خود را بلکه خدا ستایش می کند هر کرا خواهد و ستم کرده نخواهند شد مقدار رشته ای (۴۹) .

به بین چگونه می بندند برخداد روغ را و این گناه آشکار او را پس است (۵۰) .

آیا ندیدی بسوی کسانی که بهره از کتاب داده شدند ایمان می آورند به بت و معبود باطل و می گویند در حق مشرکان که ایشان راه یابنده تراند از مسلمانان (۵۱) .

ایشان آن گروه اند که لعنت کرد خدا ایشان را و هر که لعنت کندش خدا پس نخواهی یافت مراو را یاری دهنده (۵۲) .

آیا ایشان راهست بهره ای از پادشاهی پس

(۱) یعنی می گویند که بنی اسرائیل برگزیدگان خداوند ایشان را عذاب نخواهد شد مگر چند روز .

(۲) درین آیت تعریض است بآن که یهود روز احزاب مددگار مشرکان شدند .

نَقِيرًا ۝

آن هنگام ندهند بمردمان مقدار نقیری^(۱)
(۵۳) .

آیا حسد می کنند بمردمان بر آنچه ایشان
را داده است خدای تعالی از فضل خود
پس هر آئینه ما دادیم آل ابراهیم را کتاب
و دانش و دادیم ایشان را پادشاهی بزرگ
(۵۴) .

پس از کفار کسی هست که ایمان آورد بان
کتاب و از ایشان کسی هست که باز
داشت از وی و کفایت ست دوزخ آتش
افروخته (۵۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات ما
زود در آریم ایشان را باتش هر گاه که بخته
گرد پوستانهای ایشان بعوض پیدا کنیم
برای ایشان پوستهای دیگر غیر از آن
تا بچشند عذاب را هر آئینه خدا هست
غالب استوار کار (۵۶) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند زود در آریم ایشان را به بوستانهایی که
میرود زیر آن جوی ها جاویدان آنجا همیشه ،
ایشان راست آن جا زنان پاک کرده شده
و در آریم ایشان را بسایه نیک (یعنی
راحت تمام) (۵۷) .

هر آئینه خدا می فرماید شمارا که ادا کنید
امانت هارا به اهل آن و میفرماید که
براستی حکم کنید چون حاکم شوید میان

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَقَدْ اتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَاتَيْنَهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۝

فَيَنْهَوْنَ عَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّقَهُ وَكُنِيَ بِجَهَنَّمَ
سُورًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْآيَاتِ سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَمَا نَصَلَّيْنَا
جُلُودَهُمْ بَدَلًا لَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَنْهَارٌ مُطَهَّرَةٌ
وَنُزُلٌ لَهُمْ ظِلَالٌ أَلْيَلًا ۝

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ
بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَعْلَمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ۝

(۱) نقیر غلاف نازکی است که بر پشت خسته خرما می باشد .

مردمان هر آئینه نیکو چیز است آنچه
خدایان پندمیدهد شمارا هر آئینه
خدا هست شنوای بینا^(۱) (۵۸) .

ای مومنان فرمانبرداری کنید خدارا و
فرمانبرداری کنید پیغامبر را و فرمان
روایان را از جنس خویش پس اگر
اختلاف کنید در چیزی پس برگردانید
اورا بسوی خدا و پیغامبر اگر اعتقاد
دارید بخدا و روز آخرت این بهتر است
و نیکوتر باعتبار عاقبت^(۲) (۵۹) .

آیندیدی بسوی کسانی که گمان می کنند
که ایمان آوردند بآنچه بسوی تونازل
کرده شده است و بآنچه پیش از تونازل
کرده شد، می خواهند که قضایای خویش
رفع کنند بسوی سرکش و حالانکه
فرموده شد ایشان را که منکر وی شوند
و شیطان می خواهد که گمراه سازد
ایشان را گمراهی دور (۶۰) .

و چون گفته شود بایشان بیایید بسوی آنچه
نازل کرده است خدا و بسوی پیغامبر
می بینی منافقان را باز می ایستند

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَإِنَّ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ
وَمَا أَتَيْنَا مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّبِعُوا كُودًا إِلَى الظَّالِمِينَ
وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
يُقِيلَهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٥٩﴾

وَأَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ
رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦٠﴾

(۱) درین آیت اشاره است بقصه عثمان حجبی که مفتاح کعبه ازدست وی گرفتند
و مردمان آن را از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طلب کردند آنحضرت قبول
نموده بعثمان رد فرمود .

(۲) مردم ضعیف الایمان در خلاف هوای نفس بحکم شرع راضی نمی شدند و گاهی
بکاهنان و رؤیسان کفر رجوع می کردند چون آنحضرت ایشان را براین معنی
تذییر یا تهدید فرمود سوگند خوردند که مخالفت آن حضرت مقصود ما نیست
خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

از توباعراض (۶۱) .

پس چه حال است آنگاه که برسد بایشان مصیبتی بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان پس هرگاه بیایند نزد تو قسم می خورند بخدا که نخواسته بودیم مگر نیکوکاری و موافقت کردن را^(۱) (۶۲) .

این گروه آنانند که می داند خدا آنچه در دل های ایشان است پس اعراض کن از ایشان^(۲) و پندده ایشان را و بگو بایشان سخنی مؤثر در دلهای ایشان (۶۳) .

و نه فرستادیم هیچ پیغامبری را مگر برای آنکه اطاعت کرده شود بحکم خدا و اگر این جماعت وقتیکه ستم کردند برخویشتن می آمدند نزد تو پس آمرزش طلب می کردند از خدا و طلب آمرزش کرد برای ایشان پیغمبر هر آئینه می یافتند خدا را توبه پذیر مهربان (۶۴) .

پس قسم به پروردگار تو که ایشان مسلمان نه باشند تا آنکه حاکم کنند ترادراختلافی که واقع شد میان ایشان باز نیابند در دلهای خویش تنگی از آنچه حکم فرمودی و قبول کنند بانقیاد (۶۵) .
و اگر مامی نوشتیم^(۳) برایشان که بکشید خویشتن را یا بیرون شوید از خانه های

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ لِّمَا قَدْ مَتَّ أَيْدِيَهُمْ
ثُمَّ جَاءَهُمْ أَنْ يَخْلِفُونَ يُبَالِغُونَ إِنَّ أَرْضَنَا لَأَرْحَبُ
وَتَوْفِيقًا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَعَظَمُهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
إِذْ كَلَّمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ۝

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ فِيْمَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا

(۱) یعنی مردمان خصوم .

(۲) یعنی از قتل ایشان .

(۳) یعنی واجب می کردیم .

مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوا إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَبِيئًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ آلَا تَيْتُهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٠﴾

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦١﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَافِقًا ﴿٦٢﴾

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٦٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حُرْمَتَكُمْ فَاذْكُرُوا
تُبَاتٍ أَوْ تَغَرُّوا جَمِيعًا ﴿٦٤﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ يُبْتَغِ الشَّكَّ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالِ
قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٦٥﴾

وَلَمِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَأْكُلُ نَفْسِي كَمَا مَعَهُمْ

خویش نمی کردند این کار را مگر
اندکی از ایشان و اگر می کردند آنچه بآن
پند داده می شدند هر آئینه بهتر بودی
ایشان را و محکم تر در استواری دین (۶۶).
و آنگاه البته می دادیم ایشان را از نزد
خویش مزد بزرگ (۶۷).

و هدایت می کردیم ایشان را براه راست
(۶۸).

و هر که فرمان برد خدا و رسول را پس این
جماعت همراه آن کسانی که انعام کرده
است خدا بر ایشان از پیغمبران و صدیقان
و شهیدان و صالحان و چه خوبند
آنها از جهت رفاقت (۶۹).

این بخشایش از خدا است و بس ست خدا
دانا^(۱) (۷۰).

ای مسلمانان برگزید سلاح خود را پس
بیرون روید گروه گروه شده یا بیرون روید
همه با هم (۷۱).

و هر آئینه بعضی از شما آنست که درنگ
می کند پس اگر برسد به شما مصیبتی
بگویند انعام کرد خدا بر من چون نبودم
حاضر بایشان (۷۲).

و اگر به رسد به شما نعمتی از خدا البته
بگویند گویا هرگز نبود میان شما و میان

(۱) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام در اول اسلام که جهاد فرض نشده بود دعوت
اسلام قبول نمودند و چون جهاد فرض شد از آن تقاعد کردند و از بعضی کلمات
منافقانه سر بر می زد و بعضی با مخالفین هم زبان شده خلاف رضای آنحضرت رای
می دادند خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

وی دوستی کاش می بودم با ایشان پس می یافتم مطلب بزرگ را (۷۳) .

پس باید که جنگ کنند در راه خدا آن مومنان که می فروشد زندگانی دنیا را بآخرت و هر که جنگ کند در راه خدا پس کشته شود یا غالب آید بدهیمش مزد بزرگ را (۷۴) .

و چیست شمارا که جنگ نمی کنید در راه خدا و برای بیچارگان از مردان و زنان و کودکان^(۱) آنانکه می گویند ای پروردگار ما بیرون آرمارا ازین ده که ستمکارانند اهل آن و مقررکن برای ما از نزد خود کارسازی و مقرر کن برای ما از نزد خودیاری دهنده (۷۵) .

مومنان می جنگند در راه خدا و کافران می جنگند در راه معبود باطل پس جنگ کنید با دوستانِ شیطان هر آئینه حیلۀ شیطان سست است (۷۶) .

آیندیدی بسوی کسانی که گفته شد ایشان را بازدارید دستهای خود را^(۲) و برپا کنید نماز را و بدهید زکوٰۃ را^(۳) پس چون نوشته شد برایشان جنگ ناگاه گروهی از ایشان می ترسند از مردمان مانند ترسیدن از خدا یا بیشتر و گفتند ای

فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَمُتْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمُ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَكَلَّمْنَا نَذِيرًا عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ جَحَّتْ عَلَى النَّاسِ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ

(۱) یعنی گرفتاران بدست کفار .

(۲) یعنی جنگ مکنید .

(۳) یعنی پس قبول کردند .

پروردگار ماچرانوشتی برماکارزار چرازنده نگذاشتی مارا تاوقتی نزدیک بگوهره مندی دنیا اندک است و آخرت بهتر است کسی را که پرهیزگاری کند و ستم کرده نخواهید شد مقدار رشته ای (۷۷) .

هر جاکه باشید دریابد شمارا مرگ واگرچه باشید در محل های محکم واگر برسد بایشان نعمتی گویند این از نزد خداست واگر برسد بایشان شدتی (یعنی سختی) گویند یا محمد این از نزد تست بگوهره از نزد خدا است پس چه حال است این قوم را نزدیک نیستند که بفهمند سخنی را (۷۸) .

آنچه رسید به تو از نعمت پس از خداست و آنچه رسید به تو از محنت پس از نزد نفس تست و فرستادیم ترا برای مردمان پیغامبری و بس است خدا حاضر و گواه (۷۹) .

هرکه فرمانبرداری کند پیغامبر را پس هر آئینه فرمانبرداری خدا کرد و هر که اعراض کرد پس نفرستادیم ترا برایشان نگهبان^(۱) (۸۰) .

كُتِبَ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْ لَا اٰخِرَتُنَا اِلٰى اَجَلٍ قَرِيْبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيْلٌ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقٰى وَلَا يُظْلَمُوْنَ قِتِيْلًا ④

اَيْنَ مَا تَكُوْنُوْنَ يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِيْ بُرُوْجٍ مُّشِيْدَةٍ اِنْ تُصِْبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُوْلُوْا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَاِنْ تُصِْبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُوْلُوْا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ فَمَا لِهٰذَا الْقَوْمِ لَا يَفْقَهُوْنَ حَدِيْثًا ⑤

مَا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ وَمَا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَّفْسِكَ وَاَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ رَسُوْلًا وَقُلْ يٰاَللّٰهُ شَهِيدًا ⑥

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اطَاعَ اللّٰهَ وَمَنْ تَوَلٰى فَمَا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ⑦

(۱) یعنی این کلمه حق است که خیر از جانب خدا است و شر از جانب بنده لیکن مقصود این مردم ازین کلمه درست نیست و آن اینست که جهاد با جمیع قبائل عرب معقول نیست پس اگر فتح باشد بس نعمتی غیر مترقب است واگر هزیمت باشد موافق حال این تدبیر است و چون جهاد بامر الهی همه خیر است عقل را در آنجا دخل دادن صحیح نه باشد والله اعلم .

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ غُذَائِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ
مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبْغُونَ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَاتَّقِ اللَّهَ عَلَى اللَّهِ وَكُفٍ بِاللَّهِ وَكَيْلًا ۝

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفَرَّانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ اللَّهِ
لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ۝

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ
إِلَى الرَّسُولِ وَالْإِلَى أُولَى الْأُمُورِ لَهُمْ عَلَيْهِ الَّذِينَ يَسْتَنِيذُونَ
مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَفُتِحَتْ الشَّيْطَانُ
إِلَّا لَكَيْلًا ۝

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسُكَ وَجَيْدِ
الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِيَكُمْ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ
بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ۝

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِمَّا فُتِحَتْ

ومی گویند دردل ما فرمانبرداریست پس
چون بیرون روند از نزد تو گروهی از
ایشان بوقت شب رای زنند غیر آنچه
تومی فرمائی و خدایمی نویسد یعنی درنامه
اعمال آنچه شب می گویند پس اعراض
کن از ایشان و توکل نمابر خدا و خدا
کارسازنده بس است (۸۱).

آیاتامل نمی کنند قرآن را و اگر می بود
از نزد غیر خدا البته می یافتند درواختلاف
بسیار (۸۲).

ووقتیکه بیاید نزد ایشان خبری ازایمنی
یا ترس مشهور سازند آن را واگر
برمیگردانیدند آن را بسوی پیغامبر و
بسوی فرمان رویان از اهل اسلام هر آئینه
می یافتند مصلحت آن خبر را آنانکه
از ایشان می توانند بر آوردن مصلحت آن
واگر نمی بود بخشاش خدا بر شما
ورحمت او البته پیروی می کردید شما
شیطان را مگر اندکی (۸۳).

پس جنگ کن (یا محمد) در راه خدا
بر تو مؤاخذه نیست مگر از جان تو و رغبت
ده مسلمانان را^(۱) نزدیک است که
موقوف سازد خدا جنگ کافران را و خدا
سخت تراست باعتبار جنگ و سخت
تراست باعتبار عقوبت (۸۴).

هر که شفاعت کند شفاعتی نیک
باشد او را بهره ای از ثواب آن و هر که

(۱) یعنی بر تو رغبت دادند و بس اگر همراهی نکنند بر تو مؤاخذه نیست والله اعلم.

شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كُفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيبًا ۝

شفاعت کند شفاعتی بد باشد اورا
حصه ای از عذاب آن وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۸۵) .

وَلَا أُخْبِتُمْ فِيهِ حِسَابًا يَأْخُذُ مِنْهَا أَوْ رُدُّهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝

وچون تعظیم کرده شوید به سلامی پس
تعظیم کنید بکلمه ای بهتر از آن یا مانند
همان کلمه جواب دهید هر آئینه هست
خدا بر همه چیز حساب گیرنده (۸۶) .

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِيكُمْ وَيُمِيتُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ۝

بجز خدا نیست هیچ معبود برحقى البته
بهم آرد شمارا به روز قیامت هیچ شك
نیست در آن و کیست راست گوتر
از خدا در سخن^(۲) (۸۷) .

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَزَّهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَلَّا يَدْرُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ يَهْدِيَ لَهُ سَبِيلًا ۝

پس چیست ای مسلمانان شمارا درباره
تملق کنندگان دو گروه شدید^(۳) و خدا
نگونسار ساخت ایشان را بشومی آنچه
کردند آیا می خواهید که راه نمائید (یعنی
از جمله راه یابان شمارید) کسی را که گمراه
ساخت او را خدا و هر کرا خدا گمراه
کند نیایی برای او هیچ را هی (۸۸) .

وَذُوالْوَلَتَقُمْ وَنَ كَمَا كَفَرُوا فَكَوْنُونَ سَوَاءً فَلَا تَخْذَفُوا مِنْهُمْ أَهْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَخْرُجُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوا مِنْهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَتَّىٰ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَخْذَفُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝

این تملق کنندگان آرزو کردند که شما نیز
کافر شوید چنانچه ایشان کافر شدند پس
برابر باشید پس دوست مگیرید هیچکس
را از ایشان تا آنکه هجرت کنند در راه

(۱) یعنی مثلاً سفارش گدای به توانگرتا او را چیزی بدهد نیک است و سفارش برای سارق تادست اونه بُرند درست نیست .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بیان می فرماید که به تملق کفار اعتماد نباید کرد .

(۳) یعنی بعضی به تملق فریفته شدند و بعضی نشدند و می بایست که همه باتفاق فریفته نمی شدند والله اعلم .

خدا^(۱) پس اگر اعراض کردند (یعنی از اسلام و هجرت) پس اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید ایشان را و دوست و یار بگیرید کسی را از ایشان (۸۹).

(اسیر گیرید و بکشید) مگر آنان را که پیوند دارند با گروهی که میان شما و میان ایشان عهد است یا باینند نزد شما حالانکه تنگ آمده است سینه های ایشان از آنکه بجنگند با شما یا بجنگند با قوم خویش^(۲) و اگر خدای خواست هر آئینه مسلط می ساخت ایشان را بر شما پس می جنگیدند با شما پس اگر این فریق یکسوشوند از جانب شما و نجنگند با شما و بيفگنند بسوی شما پیغام صلح را پس خداوند بر ضد ایشان را می در اختیار شما گذاشته است^(۳) (۹۰).

خواهید یافت قومی را که می خواهند ایمن شوند از شما و ایمن شوند از قوم خود هر گاه باز گردانیده می شوند بسوی فتنه انگیزی نگونسار انداخته شوند در آن^(۴) پس اگر یکسونه شوند از جنگ

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يَفِئَتُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَطَّهْمُ عَلَيْكُمْ لَقَاتَلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يَقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَالِ أَلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ④

سَيَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلًّا وَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ وَيَكْلَفُوا

(۱) یعنی مسلمان شوند و هجرت کنند .

(۲) مترجم گوید و کسی که ایمان آورد و هجرت نه کند حکم او بطریق اولی فهمیده شد والله اعلم .

(۳) یعنی اگر اسلام آورد و هجرت کنند ایشان را دوست باید گرفت و اگر اسلام نیارند می باید کشت مگر آنکه پیمان داشته باشند و ثابتانرا بر عهد و حلفای معاهدان رابه هیچ وجه نتوان ایذا داد والله اعلم .

(۴) صلح می کنند و باز نقض عهد می نمایند والله اعلم .

أَيُّدِيَهُمْ فَخَذُوا مِنْهُمْ وَأَقْتَلُوا هُمَ حَيْثُ تَقَفُّوا لَهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٤﴾

وَمَا كَانَ يُؤْمِنُ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُمْسِكُونَ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ
وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

شما و نیفگنند بسوی شما پیغام صلح را
و باز ندارند دستهای خویش را پس
اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جاکه یابید
ایشان را و این جماعت داده ایم شما را
بر ایشان حجت ظاهر (۹۱) .

ونه^(۱) سِز دمسلمانی را که بکشد
مسلمانی را لیکن قتل واقع میشود بخطأ
(یعنی بغیر قصد) و هر که بکشد مسلمانی
را بخطأ پس لازم است آزاد کردن برده
مسلمان و خون بهارسانیده شده به کسان
مقتول مگر آنکه درگذرند از آن پس اگر
باشد مقتول از گروه دشمنان شما
و او مسلمانست پس لازم است آزاد کردن
برده^(۲) مسلمان^(۳) و اگر باشد مقتول از قومی
که میان شما و ایشان عهد است^(۴) پس
لازم است خون بهارسانیده شده به کسان
او و آزاد کردن برده^(۲) مسلمان پس هر که
نیابد برده را پس لازم است روزه داشتن
دوماه پی در پی مشروع در کفارت به جهت
قبول توبه است از جانب خدا و هست
خدادانای استوار کار^(۴) (۹۲) .

- (۱) مترجم گوید خدای تعالی احکام قتل خطایان می فرماید و آنکه امتناع از کسیکه به
کلمه اسلام متکلم شد واجب است و فضل مجاهدان و وجوب هجرت از دار کفر
بدار اسلام و کیفیت نماز سفر و نماز خوف بیان می کند و الله اعلم .
- (۲) یعنی مقتول مسلمان اگر از ساکنان دار الحرب باشد دیت لازم نیست و الله اعلم .
- (۳) یعنی او مومن باشد .
- (۴) جمهور مفسرین تصور (و ان کان من قوم بینکم و بینهم میثاق) در مقتول
کافر کردند به ملاحظه آنکه توارث در میان مومن و کافر منقطع است و سبیل دیت =

وهرکه بکشد مسلمان را بقصد پس جزای او دوزخ است جاوید باشد آنجا وخشم گرفته است براو خداو لعنت کرد او را و آماده ساخته است برای او عذابی بزرگ (۹۳).

ای مسلمانان چون سفر کنید در راه خدا (یعنی برای جهاد) پس نیک تحقیق کنید و مگوئید کسی را که بسوی شما سلام انداخته است نیستی مسلمان می طلبید متاع زندگانی دنیا را پس نزد خدا غنیمت های بسیار است هم چنین بودید پیش ازین پس انعام کرد خدا بر شما پس تحقیق کنید هر آئینه خدا هست بآنچه کنید آگاه (۹۴).

برابر نیستند نشینندگان غیر معذور از مسلمانان و جهاد کنندگان در راه خدای تعالی به مالهای خویش و جانهای خویش برتری داده است خدا مجاهدان را به مال و جان خویش بر نشینندگان در مرتبه وهریکی را وعده نیک کرده است خدا و افزون داده است خدا مجاهدان را به نسبت نشینندگان مزد بزرگ^(۱) (۹۵).

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿۹۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا إِنَّا وَلِيَ الْإِسْلَامَ لَسَتْ مُؤْمِنًا تَتَّبِعُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا قَوْلَ اللَّهِ مَعَآهِمْ كَيْفَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿۹۴﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الْقُوَّةِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۹۵﴾

= سبیل میراث است و بنده ضعیف می گوید تمهید مسئله به (وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمناً الا خطأ) و تنقید به «و هو مؤمن» در نظیر مانحن فيه ظاهر است در آنکه اینجا قید ایمان معتبر است و لزوم دیت بجهت و فابعدست نه بر سبیل میراث و نظیرش وجوب مهرست در مسئله مؤمنه از قوم متعاهدین در سوره ممتحنه الله اعلم .

(۱) فائده قید غیر اولی الضرر آنست که در اولی الضرر این حکم مطرد نیست بلکه جمعی باشند از اولی الضرر که نیت صحیحه دارند ثواب عمل کامل یابند و الله اعلم .

افزون داده است مرتبه هاز جانب خویش و آمرزش و بخشایش و هست خدا آمرزنده مهربان (۹۶) .

هر آئینه آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان کردند درحالتیکه ستمگار بودند برخوشتن^(۱) فرشتگان بایشان گفتند درچه حال بودید شما گفتند بودیم بیچاره گان درزمین گفتند آیافراخ نبود زمین خدا تاهجرت می کردید درآن پس آن جماعت جای ایشان دوزخ است و اوبدجائی است (۹۷) .

مگر آنانکه بحقیقت بیچاره اند از مردان و زنان و کودکان هیچ چاره نمی توانند و هیچ راه نمی یابند (۹۸) .

پس آن جماعت نزدیک است که خدا عفو کند ازایشان و هست خدا عفوکننده آمرزنده (۹۹) .

وهرکه ترك وطن کند درراه خدا بیابد درزمین اقامت گاه بسیار و فراخی معیشت وهرکه بیرون رود ازخانه خود هجرت کنان بسوی خدا و پیغامبر او و سپس دریابد اورا موت^(۲) پس به تحقیق ثابت شد مزد او بر خدا و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۰۰) .

و چون سفر کنید درزمین پس نیست بر شما

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةٌ وَرَحْمَةٌ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا ﴿۹۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا النَّبِيَّكَ ﷺ قَالُوا لِمَ آتَيْنَاهُم قَالُوا إِنْ كُنْتُمْ مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَلَيْسَ فَتُهَاجِرُوا فِيهَا قَالُوا لَيْكَ مَا أُولَاهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿۹۷﴾

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿۹۸﴾

قَالَ لَيْكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَفْعُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿۹۹﴾

وَمَنْ يُهَاجِرْ فَيُجِدِ اللَّهُ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا ﴿۱۰۰﴾

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

(۱) یعنی بترك هجرت از دار الحرب بدار السلام و به تكثير سواد كفار والله اعلم .

(۲) یعنی در راه قبل وصول بمقصد .

تَقَرُّوْا مِنَ الصَّلَاةِ ۚ اِنْ جِئْتُمْ اَنْ يَقُوْكُمْ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا اِنَّ الْكَافِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِيْنًا ﴿۱۱﴾

گناهی در آنکه قصر کنید قدری از نماز
اگر بترسید از آنکه در بلا فگند شمارا
کافران هر آئینه کافران هستند
شمارا دشمن آشکار^(۱) (۱۰۱) .

وَ اِذْ اُكِّنْتَ فِيْهِمْ فَاَقْبَتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَتَمَّعْ طَائِفَةً
مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلِيَاْخُذُوْا اَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَاذْهَبُوْا فَاَلْيَكُوْنُوْا
مِنْ وَّرَآئِكُمْ ۚ وَاَلْيَا تَ طَائِفَةٌ اٰخَرٰى لَّمْ يَصَلُّوْا فَلْيُصَلُّوْا
مَعَكُمْ ۚ وَلِيَاْخُذُوْا اِحْذَرُوْهُمْ وَاَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَاَلَّذِيْنَ
كَفَرُوْا اَلْوَلُوْا تَعْمَلُوْنَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْرِكُمْ فَيَبْئِلُوْنَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَّ اِحْدَةً ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ
اَذًى مِّنْ مَّطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَّرْضٰى اَنْ تَضَعُوْا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ وَ
خُذُوْا حِذْرَكُمْ ۚ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿۱۲﴾

و چون باشی در میان مؤمنان^(۲) پس
برپا کردی برای ایشان نماز را پس باید
بایستد گروهی از ایشان باتو و باید که
برگیرند سلاح خویش را پس چون
سجده کردند آنان پس باید که باشند پشت
سر شما^(۳) و باید که بیاید آن گروه دیگر که
هنوز نماز نخوانده اند پس
نماز گذارند باتو و باید که بگیرند حذر^(۴)
و سلاح خود را آرزو کردند کافران کاش
غافل شوید از سلاح خویش و متاع خویش
پس حمله کنند بر شما یک باره و هیچ گناه
نیست بر شما اگر باشد شمارا رنجی
از باران یا بیمار باشید در آن که بنهید
سلاح خویش را و البته بگیرید حذر خود را
هر آئینه خدا آماده کرده است برای
کافران عذاب رسوا کننده^(۵) (۱۰۲) .

(۱) مترجم گوید مشهور آن ست که این آیت در صلوة مسافران نازل شده است و خوف
قید اتفاقی است و آنچه نزدیک این بنده رجحان یافته است آنست که این آیت
در صلوة خوف نازل شده است و سفر قید اتفاقیست و مراد از قصر در کیفیت رکوع
و سجود است که بایمای ادامیتوان کرد نه در کمیت رکعات والله اعلم .

(۲) یعنی وقت خوف .

(۳) یعنی مقابل عدو .

(۴) و حذر خود زره و سپر را گویند .

(۵) مترجم گوید این را صورتهاست یکی آنکه امام دوبار نماز گذارد یک بار =

پس چون نماز تمام کردید پس یاد کنید خدا را ایستاده و نشسته و برپه‌لوه‌ای خویش پس چون مطمئن شدید برپا کنید نماز را^(۱) هر آئینه هست نماز بر مومنان فرض وقت معین کرده شده (۱۰۳) .

و سستی مکنید در جستجوی کفار اگر شما دردمند می شوید پس ایشان نیز دردمند می شوند چنانکه شما می شوید و شما امید دارید از خدا آنچه ایشان را امید نیست و هست خدادانای استوار کار (۱۰۴) .

هر آئینه^(۲) مافروود آوردیم بسوی تو کتاب را بر اوستی تا حکم کنی میان مردمان بآنچه شناسانده است ترا خدا و مباحث خصومت کننده برای حمایت خیانت کنندگان (۱۰۵) .

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقَعُودًا
وَعَلَىٰ جُجُوعِكُمْ وَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾

وَلَا تَهْوَإِي ابْتِغَاءَ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ
فَأَنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا
لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ
اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

= باینجتماع و دیگر بار بآن جماعت دیگر آنکه امام بایک جماعت يك رکعت گذارد و در قیام توقف کند تا آنکه رکعت دیگر خوانده مقابل عدوروند آنجماعت دیگر آمده اقتدا به امام کنند و رکعت دیگر بآنجماعت خواند در قعده چندان توقف کند که از رکعت دوم فارغ شوند آنکه بایشان سلام دهد این هر دو با صورتهای دیگر همه صحیح شده و همه محتمل آنست و الله اعلم .

(۱) یعنی بطریق نماز امن و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام اگر کسی را از ایشان مرتکب گناهی می شد دور وی حيله ها بافته پیش آنحضرت بوجهی اظهار میکردند که براءت او بخاطر مبارك می رسید و بایکدیگر خلوت کرده رازها بخلاف رضای شریف در میان می آوردند خدای تعالی آیات فرستاد .

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَكَيُوبٌ مِّنْ كَانَ حِوَانًا أَنِيسًا ۝

يَسْتَغْفِرُونَ مِنَ الْكَاسِ وَلَا يَسْتَغْفِرُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُمْ عَلَيْهِمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا كَرِهَ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ۝

هَآؤُنَّ هَؤُلَاءِ جَادَ لَكُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَمَنْ يَكْسِبْ اثْمًا فَأَنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ اثْمًا لَمْ يَمْرُمْ بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ۝

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ لَكَ لُكُفَةُ نَفْسِهِمْ أَن يَضُرُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن شَيْءٍ ۚ وَأَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ

و آمرزش خواه از خدا هر آئینه هست خدا آمرزنده مهربان (۱۰۶) .

و خصومت مکن از جانب آنانکه خیانت می کنند خویشان را هر آئینه خدا دوست ندارد آنرا که باشد خیانت کننده گنهگار (۱۰۷) .

پنهان می کنند از مردمان و پنهان نمی کنند از خدا و او بایشان ست آنگاه که به شب مشورت میکنند آنچه خدانمی پسندد از تدبیر و هست خدا بآنچه میکنند در بر گیرنده (۱۰۸) .

آگاه باشید شما ای قوم که خصومت کردید از طرف خیانت کنندگان در زندگانی دنیا پس کیستکه خصومت کند با خدا از طرف ایشان روز قیامت یا کیست که باشد برایشان کار سازنده (۱۰۹) .

و هر که انجام دهد کار بدی استم کند بر خویش باز آمرزش طلبد از خدا بیابد خدا را آمرزنده مهربان (۱۱۰) .

و هر که بکند گناهی پس جزاین نیست می کند آن را بر جان خویش و هست خدا دانای استوار کار (۱۱۱) .

و هر که بکند خطائی یا گناهی باز تهمت زندبان بیگناهی را پس بر خود برداشت افترا و گناه ظاهر را (۱۱۲) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر تو و بخشایش او قصد کرده بودند گروهی از ایشان که گمراه کنند ترا و گمراه نمی کنند مگر خویشان

را هیچ ضرری نرسانند به توازچیزی و نازل ساخت خدا بر تو کتاب و دانش و آموخت ترا آنچه نمی دانستی و هست فضل خدا بر تو بزرگ (۱۱۳) .

نیست خوبی در بسیاری از مشورت پنهانی ایشان لیکن خوبی در مشورت کسی است که می فرماید بصدقه یا بکار پسندیده یا به صلاح کاری میان مردمان و هر که این کند به طلب خوشنودی خدا پس بزودی بدهیمش مزد بزرگ (۱۱۴) .

و هر که مخالفت پیغامبر کند بعد از آنکه معلوم شد او راهدایت و پیروی کند غیر راه مسلمانان را متوجه بکنیمش بآنچه میگردد^(۱) و در آیمش بدوزخ و او بدجائی ست (۱۱۵) .

هر^(۲) آئینه خدا نمی آمرزد آنکه شریک با او مقرر کرده شود و می آمرزد غیر شرک هر کرا خواهد و هر که شریک خدا مقرر کند پس گمراه شد گمراهی دور (۱۱۶) .

مشرکان نمی پرستند بجز خدام گریبتانی را که بنام دختران مسمی کرده اند و نمی پرستند مگر شیطان دور رفته از حد را (۱۱۷) .

لعنت کرد او را خدا و گفت شیطان بگیرم از بندگان توحصه ای که در علم ازلی معین شده (۱۱۸) .

و البته گمراه کنم ایشان را و البته در آرزوی

مَا لَمْ يَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُتَاقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَعْلَمْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْسَانًا ۖ وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾

وَلَأُضِلَّهُمْ وَلَا مَیِّتَهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلَيَبْقَىٰ ذَنَابًا

(۱) مترجم گوید یعنی قوت دل بیفزائیم .

(۲) مترجم گوید ازینجا تغلیظ تحریم شرک می فرماید .

الْأَعْمَارِ وَلَا مَرْئِيَهُمْ فَلْيَعْبِرْنَ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾

باطل افگنم ایشان را والبته بفرمایم ایشان را تابشگافند گوش چهارپایان را والبته بفرمایم ایشان راتا تغییر دهند آفرینش خدا را^(۱) و هر که دوست گیرد شیطان را بجز خدا پس زیان کارشد زیان ظاهر (۱۱۹) .

يَعِدُّهُمْ وَمُوعِدُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

وعده می دهد ایشان را و در آرزوی می اندازد ایشان را و وعده نمی دهد ایشان را شیطان الافریب (۱۲۰) .

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُجِدُونَ عَنْهَا مَخِصًا ﴿١٢١﴾

آن جماعت جای ایشان دوزخ است و نیابند از آن راه نجاتی (۱۲۱) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه وعده کرده است خدا براستی و کیست راست گوتر از خدا در سخن (۱۲۲) .

لَيْسَ بِأَمَانِيَتِكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

نیست کار بوفق آرزوی شما و نه بوفق آرزوی اهل کتاب هر که بکند کار بد جزا داده خواهد شد به آن و نیاید برای خود بجز خدا هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۱۲۳) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَؤْتَانِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

و هر که بکند از کارهای شایسته مرد باشد یا زن و او مسلمان است پس آن جماعت در آیند به بهشت و ستم کرده نه شوند مقدار نقیری (۱۲۴) .

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

و کیست نیکوتر باعتبار دین از کسی که

(۱) مترجم گوید یعنی مانند خصی کردن و سوزن زدن بردن تاسرخ یا کبود گردانند والله اعلم .

وَاتَّبَعَ مَلَائِكَةُ إِبْرَاهِيمَ حَتَّىٰ قُبِئَ الْأَمْنَاءُ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٥﴾

وَلَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّخِيطًا ﴿١٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُثَلِّي عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمِّي النِّسَاءَ الَّتِي لَا تُولَدُوهُنَّ مَا لَكِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا إِلَيْهِنَّ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٧﴾

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ

منقاد ساخت روی خود را برای خدا و اونیکو کار است و پیروی کرد ملت ابراهیم را در حالتی که حنیف بود و خدا دوست گرفت ابراهیم را (۱۲۵) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هست خدا همه چیز در برگرفته (۱۲۶) .

و طلب فتوی می کنند از تو درباره زنان^(۱) بگو خدا فتوی میدهد شمارا درباره زنان و آنچه خوانده می شود بر شما در کتاب نازل شده است در حق آن زنان یتیمه که نمی دهید ایشان را آنچه فرض کرده شده است برای ایشان و رغبت می کنید که به نکاح در آری ایشان را^(۲) و نازل شده است درباره بیچاره گان از کودکان و حکم ست بآنکه تعهد حال یتیمان کنید بانصاف و هر آنچه می کنید از نیکوئی هست خدا بان دانا^(۳) (۱۲۷) .

اگر زنی بترسد از شوهرش سرکشی یا روگردانی راپس گناه نیست برایشان در آنکه صلح آرند در میان خویش نوعی از صلح

(۱) یعنی چه نوع بایشان معامله باید کرد و الله اعلم .

(۲) در نکاح زنان یتیمه رغبت می کردند بسبب براعت جمال و حوادث سن در ادای نفقه و مهر کوتاهی می نمودند و الله اعلم .

(۳) جواب این استفتاء تفصیلی داشت پس خدای تعالی بعضی مسائل را حواله فرمود بر آیات سابقه و آن مسئله تحریم ظلم بر یتامی النساء است و بعضی را اینجا جواب داد و آن مسئله نشوز و تحریم میل کلی بیک زن و اعراض از زن دیگر و اباحه طلاق در صورت ضرورت و الله اعلم .

وصلح کاری بهتر است، و حاضر کرده شده اند نفوس نزدیک بخل^(۱) و اگر نیکوکاری و پرهیزگاری کنید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید دانا (۱۲۸).

ونه توانید هرگز عدل کردن میان زنان اگرچه نهایت رغبت کنید پس باری کجی مکنید تمام کجی تا آنکه بگذارید آن زنان را مانند معلقه^(۲) و اگر اصلاح کنید و پرهیزگاری نمائید پس هر آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۱۲۹).

و اگر مردوزن از یکدیگر جدا شوند کفایت کند خدای تعالی هر یکی را از توانگری خود هست خدا جواد استوار کار (۱۳۰).

و خدای راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هر آئینه حکم فرمودیم آنانرا که داده شدند کتاب پیش از شما و شمارانیز که برسید از خدا و اگر کافر شوید پس هر آئینه خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و هست خدا توانگر ستوده شده (۱۳۱).

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و خدا کار ساز بس است (۱۳۲).

اگر خواهد دور کند شمارا ای مردمان و بوجود آورد دیگران را و هست خدا براین کار توانا (۱۳۳).

وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝۱۲۸

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَبْلُوا أَكْلَ الْبَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝۱۲۹

وَلَنْ يَتَخَفَ قَائِمِينَ اللَّهُ كُلَّ مَن سَعَتِهِ ۝۱۳۰ وَاللَّهُ وَاسِعٌ حَكِيمًا ۝۱۳۱

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ ۝۱۳۲

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝۱۳۳

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَهْلَ النَّاسِ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ۝۱۳۴

(۱) یعنی از بخل غائب نمی شوند و آن رانمی گذارند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید معلقه زنیست که نه بیوه باشد و نه باو شوهر موافقت کند .

هر که باشد طالب جزای دنیا (یعنی جزای عمل در دنیا طلب کند) پس نزد خدا است ثواب دنیا و آخرت و خدا شنوا و بیناست^(۱) (۱۳۴).

ای مسلمانان باشید برپادارنده عدالت اظهار حق کننده برای خدا و اگر چه بر ضرر خویشتن یابد رومادر و خویشاوندان باشد اگر آنکه حق بروی ثابت میشود توانگر باشد یافقر بهر حال خدا مهربان تر است برایشان پس پیروی خواهش نفس مکنید اعراض کنان از عدل و اگر بیچانید سخن را یارو گردانید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید آگاه (۱۳۵).

ای مسلمانان ایمان آرید بخدا و پیغامبر او و آن کتاب که فرو فرستاده است بر پیغامبر خود و آن کتاب که فرو فرستاده است پیش ازین و هر که کافر شود بخدا و به فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و روز آخرت پس هر آئینه گمراه شد گمراهی دور^(۲) (۱۳۶).

بیگمان آنانکه ایمان آوردند باز کافر شدند باز ایمان آوردند باز کافر شدند باز زیادت کردند در کفر^(۳) هرگز نیامرزد خدای تعالی ایشان را و هرگز ننماید ایشان را

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَوْكَّانٌ اللَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلُّوا قَوْمِيْنَ بِالْقِسْطِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوَالِدِيْنَ وَالْأَقْرَبِيْنَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَلَنْ تُنْلَوْا أَوْ تُغْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَدَّأُوا كُفْرًا تَكْفُرًا إِنَّ اللَّهَ لَیَغْفِرُ لَهُمْ وَلَا یَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٨﴾

(۱) یعنی پس چرا طالب هر دو نباشید والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مراد آنست که هر که در ملت اسلامیة داخل شد او را به تفصیل تصدیق این چیزها باید کرد .

(۳) یعنی اصرار کردند والله اعلم .

راہی (۱۳۷) .

خبر^(۱) ده منافقان را بآنکه ایشان را
باشد عذاب درد دهنده (۱۳۸).

آن منافقان که کافران را دوست میگیرند
بجز مؤمنان آیازند ایشان ارجمندی می
طلبند پس هرآئینه ارجمندی خدا را است
همه کجا (۱۳۹) .

وهرائینه فروفرستاده است خدایر شما
درقرآن که چون بشنویدایاتهای خدا را که
به آنها کفر ورزیده میشود و تمسخر کرده
میشود بآنها پس منبشید با ایشان تا آنکه
شروع کنند درسختی غیر از آن هرائینه
شما اگر چنین نکنید مانند آن کافران
باشید هرائینه خدایم آرنده است منافقان
و کافران را همه يك جادردوزخ (۱۴۰) .

آن منافقان که انتظارشمامی کشند پس اگر باشد شمارا فتحی از جانب خدا گویند آیا نبودیم باشما^(۲) و اگر باشد کافران را نصیبی گویند یعنی بکافران آیا غالب نه شدیم بر شما^(۳) و آیا باز نه داشتیم شمارا از ضرر مسلمانان^(۴) پس خدا حکم خواهد کرد میان شما روز قیامت و هرگز

بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

الَّذِينَ يَخِذُّونَ الْكُفْرَيْنَ أُولَئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ
يَتَّبِعُونَ عَنْدَهُمُ الْعِرَّةَ ۚ وَالْعِرَّةُ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٧﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ أَيْتَ اللَّهِ يُكْفَرُ
بِهَا وَيَسْتَهْزِئُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثِ غَيْرِهَا إِنَّكُمْ إِذَا أَنِيتُمْهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ
الْمُفْسِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِكُمُ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَرْحٌ مِنَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ
الَّذِينَ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ فَأُولَٰئِكَ
سَتَجِدُوا عَلَيْهِمْ وَتَتَعَلَّمُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَجْلُكُم بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿٦﴾

(۱) مترجم گوید ازینجا وعید منافقان بیان می فرماید .

(۲) یعنی از زمره شما ایم واللہ اعلم .

(۳) یعنی خواه مخواه شمارا مصلحت دانستیم که با مسلمانان بجنگید و نه گذاشتیم که بمصلحت دیگر عمل کنید والله اعلم .

(۴) یعنی سعی کردیم که ضرر مسلمانان بشماره رسد والله اعلم .

نگشاید خدا مرکافران را بر مومنان راهی^(۱)
(۱۴۱) .

هر آئینه منافقان فریب می دهند بگمان
خود خدا را و خدا نیز فریب می
دهد ایشانرا و چون منافقان بسوی نماز
برخیزند کاهلی کنان برخیزند می نمایند به
مردمان و یاد نمی کنند خدا را مگر اندکی
(۱۴۲) .

متردداند در میان این و آن نه بسوی اینانند
و نه بسوی آنان و هر کرا گمراه کند خدا پس
هرگز نیابی برای او هیچ راهی (۱۴۳) .
ای مسلمانان دوست بگیرید کافران را
بجز مومنان آیا می خواهید که ثابت
کنید برای خدا برخویشتن دلیلی ظاهر
(۱۴۴) .

هر آئینه منافقان در طبقه زیرترین اند
از آتش و نه یابی هرگز برای ایشان هیچ
یاری دهنده (۱۴۵) .

مگر آنانکه توبه کردند و اصلاح پیش گرفتند
و چنگ زدند (برسمان) خدا و خالص
گردانیدند دین خود را برای خدا پس
انجماعت همراه مومنانند و زود بدهد خدا
مومنان را مزد بزرگ (۱۴۶) .

چه کند خدا بعد از شما اگر شکر گذاری
کنید و ایمان آرید و هست خدا قدر شناس
دانا (۱۴۷) .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ يُجِدُّونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا
إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَئِنْ كَرُّوا
إِلَى الْأَوَّلِ كَرُّوا ﴿١٤١﴾

مُتَّبِعِينَ بَيْنَ بَيْنٍ ذَلِكَ إِلَّا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ
يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ يَهْدِيَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
مُبِينًا ﴿١٤٣﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي الدَّرَجَةِ الْأَعْلَى مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٥﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَايِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ
اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٦﴾

(۱) یعنی نشود که اسلام را مستاصل گردانند و الله اعلم .

دوست نمی دارد خدا بلند گفتن سخن بدرا مگر سخت گفتن مظلوم که عفاست و هست خداشنوا دانا (۱۴۸) .
اگر آشکارا کنید کار نیک را یا پنهان کنید آن را یا عفو کنید از ظلمی پس هر آئینه هست خدا عفو کننده توانا (۱۴۹) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بخدا و پیغامبران او می خواهند که تفرقه کنند در میان خدا و پیغامبران او^(۱) می گویند ایمان می آریم به بعض پیغامبران و نامعتقد می شویم بعض را و می خواهند که راهی گیرند در میان این و آن (۱۵۰) .

آن جماعت ایشانند کافران به حقیقت و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب رسوا کننده (۱۵۱) .

و کسانی که ایمان آوردند بخدا و پیغامبران او و تفرقه نه کردند در میان هیچ یکی از ایشان آن جماعت خواهد داد خدا ایشان را مزد ایشان و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۵۲) .

در^(۲) خواست می کنند از تو اهل کتاب که فرود آری بر ایشان کتابی از آسمان یعنی یکدفعه پس سوال کرده بودند از موسی سخت تر ازین گفتند خدا را بنمایم آشکارا

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفَوْهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ
أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ أَجْرًا كَثِيرًا ﴿١٥٢﴾

يَسْأَلُ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابٌ مِنَ السَّمَاءِ
فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى الْأَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا إِنْ رَأَى اللَّهُ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الضُّعْفَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ أَخَذُوا الْعِجْلَ

(۱) یعنی بخدا ایمان آرند و به پیغامبران ایمان نیاورند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید ازین جا خدای تعالی رد شبه یهود می کند که قرآن چرا یکدفعه مثل الواح موسی نازل نه شد و این سخن ممتد است تا یا اهل کتاب لاتغفلوا .

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَقَعَوْا عَنْ ذَلِكَ وَاتَّبَعُوا مَوْلَى سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٥٦﴾

پس گرفت ایشان را صاعقه بسبب گناه ایشان باز معبود گرفتند گوساله را بعد از آنکه آمد بایشان معجزه ها پس در گذشتیم ازین جریمه و دادیم موسی را غلبه ظاهر (١٥٣) .

وَرَفَعْنَا قُورَيْشَهُمُ الْظُّلُورَ بَيْنَنَا وَهُمْ وَكُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا أَبَابَ سُجْدًا أَوْ كَلْنَا لَهُمُ لَا تَعُدُّوا فِي السَّبْتِ وَآخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٥٧﴾

و برداشتیم بالای ایشان طور را برای گرفتن عهد ایشان و گفتیم ایشان را در آئید به دروازه سجده کنان و گفتیم ایشان را تجاوز مکنید در روز شنبه و گرفتیم از ایشان عهد محکم (١٥٤) .

فَبِمَا نَقُضُهُمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٨﴾

پس بسبب شکستن ایشان عهد خود را و بسبب کفر ایشان بآیات خدا و کشتن ایشان انبیارا بناحق و گفتن ایشان که دل های ما در پرده است نه بلکه مهر نهاده است خدای تعالی بر دل های ایشان بسبب کفر ایشان پس ایمان نیارند مگر اندکی (١٥٥) .

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿٥٩﴾

و بسبب کفر ایشان و گفتن ایشان بر مریم بهتانی بزرگ^(١) (١٥٦) .

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي سَكِّ مَنَّةٍ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الْكُلْبِ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿٦٠﴾

و بسبب گفتن ایشان هرائینه ما کشتیم مسیح عیسی پسر مریم را که فی الواقع پیغامبر خدا بود و نه کشته اند او را و بردار نه کرده اند او را ولیکن مشتبه شد بایشان و هرائینه کسانی که اختلاف کردند در باب عیسی در شک انداز حال او و نیست ایشان

رابآن یقینی لیکن پیروی ظن میکنندوبه یقین نه کشته انداورا (۱۵۷) .

بلکه برداشت اوراخدای تعالیٰ بسوی خود وهست خدا غالب استوارکار (۱۵۸) .

ونباشدهیچ کس ازاهل کتاب الا البته ایمان آورد بعیسی پیش ازمردن عیسی^(۱) وروزقیامت باشد عیسی گواه برایشان (۱۵۹) .

پس به سبب ظلمیکه به ظهورآمدازیهود حرام ساختیم برایشان چیزهای پاکیزه که حلال بودندایشان را وبسبب بازداشتن ایشان مردمان بسیارازراه خدا (۱۶۰) .

و گرفتن ایشان سود را و حال آنکه منع کرده شده اندازآن وخوردن ایشان اموال مردمان را بناحق ومهیاکردیم برای کافران ازایشان (یعنی مصرّان برکفر) عذاب درد دهنده^(۲) (۱۶۱) .

لیکن ثابت قدمان درعلم ازاهل کتاب ومومنان ایمان می آرندبانچه فروفرستاده شده است بسوی تووآنچه فروفرستاده

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝۵۸

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۝۵۹

فَقَطَّرْنَاهُ مِنَ الْآلَيْنِ هَذَا وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتِ أُجِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرٌ ۝۶۰

وَأَخَذْنَاهُم بِالْأَيْمَانِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۶۱

لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبَغِيضِينَ الصَّلَاةَ

(۱) مترجم گوید یعنی یهودی که حاضرشوند نزول عیسی را البته ایمان آرند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید اگرگوئی انکار عیسی بعدنزول تورات کرده بودند وتحريم لحوم ابل وتحريم ذی ظفردر تورات مذکور بودپس چگونه جزای انکار عیسی باشد گویم نزدیک این بنده ظاهر آنست مراد ازتحريم طييات موقوف داشتن نعمت هاست که سابقاً ایشانرا داده بودند ازپادشاهی ونبوت ونصرت و غیرآن واین مشابه آن آیتيست (ضربت عليهم الذلة والمسكنة) الايه واین آیت (وحرام على قرية اهلكناها) وحينئذ جميع كلام باهم مربوط باشد والله اعلم .

وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٧﴾

إِنَّا وَحِينًا إِلَيْكَ كَمَا أَوحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَاتَيْنَا دَاوُدَ زُكُورًا ﴿٣٨﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ
نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَخْفِيفًا ﴿٣٩﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٤٠﴾

لَئِنْ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَكُ
يَشْهَدُونَ وَكُلٌّ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ
صَلُّوا ضَلَالًا بُعِيدًا ﴿٤٢﴾

شده است پیش از تو و (مدح می کنیم)
برپادارندگانِ نماز را و هم چنین دهندگان
زکوة را و ایمان آرندگان بخدا و روز آخر
این جماعت زود بدهیم ایشانرا مُرد بزرگ
(۱۶۲) .

هرآئینه ما وحی فرستادیم بسوی
تو چنانکه وحی فرستادیم بسوی نوح
و پیغامبران پس از وی و چنانکه وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و
اسحق و یعقوب و نبیرگان و عیسی
و ایوب و یونس و هارون و سلیمان
و چنانکه دادیم داود رازبور (۱۶۳) .

و چنانکه فرستادیم پیغامبرانی که قصه
ایشان گفته ایم بر تو پیش ازین و پیغامبرانی
که قصه ایشان نه گفته ایم به تو و گفت
خدا باموسی سخن (۱۶۴) .

فرستادیم پیغامبرانِ مژده دهندگان و بیم
کنندگان تانه باشد مردمان را بر خدا الزام
بعد فرستادن پیغامبران^(۱) و هست
خدا غالب استوار کار (۱۶۵) .

لیکن خدا گواهی میدهد بآنچه فرو فرستاده
است بسوی تو که فرو فرستاد آن رابه
علم خود و فرشتگان نیز گواهی می دهند
و بس است خدا گواه (۱۶۶) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و بازداشتند
یعنی مردمان را از راه خدا به تحقیق گمراه

(۱) یعنی تانه گویند که تقصیرِ مانیست هیچ پیغمبرِ نزدیکِ ما نیامد و الله اعلم .

شدند گمراهی دور (۱۶۷) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و ستم کردند
هرگز نیامرزد ایشان را خدا و نه
نمایدایشان راراهی (۱۶۸) .

مگرراه دوزخ جاویدان آنجا همیشه
وهست این آسان برخدا (۱۶۹) .

ای مردمان هرآئینه آمدبه شما پیغامبر
براستی ازجانب پروردگار شما پس
ایمان آرید تا ایمان آوردن بهتر باشد برای
شما و اگر کافر شوید پس هرآئینه خدا را
است آنچه در آسمانها و زمین است
وهست خدادانا استوار کار (۱۷۰) .

ای^(۱) اهل کتاب از حد مگزید در دین
خود و مگوئید برخدا مگر سخن راست
جزاین نیست که مسیح عیسی پسر مریم
پیغامبر خداست و کلمه اوست انداخت
آن را بسوی مریم و روحی است از جانب
خدا پس ایمان آرید بخدا و پیغامبران او
و میگوئید خدایان سه اند باز آید ازین
قسم گفتار تا این باز ماندن بهتر باشد
شمارا جزاین نیست که خدامعبود یگانه
است پاکست خدا را از آن که باشد او را
فرزندی مراو راست آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین است و بس است
خدا کار سازنده (۱۷۱) .

هز گزنگ ندارد عیسی از آنکه باشد بنده

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ
وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ۝

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا
خَيْرًا أَمْ لَكُمْ تَكْفُرٌ ۚ فَإِنْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

يَا هَلْ الْكِتَابَ لَا تَعْلَمُونَ فِي ذُنُوبِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَةٌ
أُلْقِيَ إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَلَا
تَقُولُوا ثَلَاثَةً ۚ إِنَّهُمْ أَحِبُّوا إِلَهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ
سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ ۚ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝

لَنْ يَتَّخِذَ الْبَشَرُ نَبِيًّا إِلَّا تَكْفِيفًا ۚ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَلَا يَخْلُقُ إِلَّا مَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

(۱) مترجم گوید ازینجا شروع می فرماید در ردّ شبه نصاری و الله اعلم .

الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْفِ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرُ
فَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿٣٧﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَفُوا وَاسْتَكَرُّوا
فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٣٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿٣٩﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٠﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَامِ إِنِ امْرُؤٌ هَلَكَ
لِإِسْئَلِكُمْ كَيْفَ وَكَلَّ وَكَلَّ أَخْتُ فَلَهَا أَنْصَفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرْتَهَا
إِنْ كَرِهَ لَكُمْ كَذَلِكَ وَإِنْ كَانَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُلُثُ مِنْ
تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رَجُلًا وَامْرَأَةً فَلِلرَّجُلِ كَرِيشُ حَقِّ
الْأُنثَى يَنْبَغِي لِلَّهِ أَنْ يَصْلُوا وَاللَّهُ جَلَّ شَمْسُ عَلَيْهِ ﴿٤١﴾

خدا ونه فرشتگان مقرب ننگ دارند
وهرکه ننگ کند از بندگی او و سرکشی
کند پس خواهد برانگیخت ایشانرا نزدیک
خویش همه یکجا (۱۷۲) .

پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پس تمام هدایشان را
مزدایشان و زیاده هدایشان را از فضل
خود و اما کسانی که ننگ داشتند و سرکشی
کردند پس عذاب کندایشان را عذاب درد
دهنده و نیابند برای خویش بجز خدای هیچ
دوستی ونه هیچ یاری دهنده ای
(۱۷۳) .

ای مردمان به تحقیق آمد نزدیک شما دلیلی
از پروردگار شما و نازل کردیم بسوی
شما روشنی آشکارا (۱۷۴) .

اما کسانی که ایمان آوردند بخدا و چنگ
زدند باو پس زود درآردایشان را در رحمت
و فضل (از نزدیک) خود و به نماید ایشان
را بسوی خود راه راست (۱۷۵) .

طلب فتوی میکنند از تو بگو خدای تعالی
فتوی میدهد شما را در باب میراث کسیکه
والد و ولد ندارد اگر مردی بمیرد که
فرزندش نیست (یعنی ونه والد)
و اورا خواهری باشد^(۱) پس خواهرش
راست نیمه آنچه گذاشته است و اگر این
خواهر مُردی آن برادر وارث اوشدی

(۱) مترجم گوید یعنی اعیانی و اگر نباشد علالتی قائم مقام اعیانی بود .

ا گر نباشد آنرا فرزندی پس ا گر خواهران
دوباشند پس ایشان را ست دوسوم
حصه آنچه بگذاشته است و ا گرایشان
جماعت باشند مردان و زنان پس
مرد است مانند حصه دوزن بیان می
کند خدای برای شما تا گمراه نشوید
و خدا همه چیز داناست (۱۷۶) .

سوره هانده مدنی است و آن یکصد
و بیست آیت و شانزده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَيْعَةُ
الْأَنْعَامِ الْأَمَانِيُّ عَلَيْكُمْ غَيْرَ يُحِلُّ الْفَيْدُ وَأَنْتُمْ حُرْمَانِ اللَّهُ
يَعْلَمُ مَا يُرِيدُ ①

ای مومنان وفا کنید بعهده ها (یعنی عهده
که با خدا بسته اید در التزام احکام او تعالی)
حلال کرده شده برای شما چهار پایان
از قسم آنعام مگر آنچه خوانده شد
بر شما^(۱) نه حلال دارند شکار درحالتی
که محرم باشید هر آئینه خدا حکم میکند
آنچه می خواهد (۱) .

ای مسلمانان هتک حرمت مکنید نشانهای
خدارا و نه ماه حرام را^(۲) و نه قربانی را
و آنچه در گردن او قلاده می اندازند و نه
قصد کنندگان بیت الحرام را که می طلبند
فضلی از پروردگار خویش و خوشنودی
از وی^(۳) و چون احرام کشادید پس شکار

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا سَعَاءَ رِثَاسٍ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آيِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَيَرْضَوْنَ ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَنَا نَ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
تَعْتَدُوا ۚ وَأَنْتُمْ عَلَى الْإِيمَانِ وَالْتَّقْوَى ۚ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ

(۱) یعنی شتر و گاؤ و گوسفند و این سه قسم را آنعام گویند حلال است مگر میته،
موقوفه و آنچه بیاید والله اعلم .

(۲) یعنی قتال در رجب و ذیقعد و ذی الحجه و محرم نه باید کرد والله اعلم .

(۳) یعنی تعرض حاجیان و معتمران مسلمانان نباید کرد و لقطه ایشان نباید گرفت =

وَالْعُدُوَّ إِنَّ وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑤

بکنید و حمل نکند شمارا دشمنی گروهی بسبب آنکه بازداشتند شمارا از مسجد الحرام^(۱) بر تجاوز کردن از حد و بایکدیگر مدد کنید بر نیکوکاری و پرهیز گاری و بایکدیگر مدد مکنید برگناه وستم و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت است عقوبت او^(۲) (۲) .

حُرِّمَتْ عَلَيْكَ الْمَيْتَةُ وَالذَّمُّ وَالْحُمْ خَيْرٌ وَمَا أُولَٰئِكَ لَافِي
اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَفَةُ وَالْمَوْفُودَةُ وَالْمَرْبُوعَةُ وَالطَّيْحَةُ وَمَا
أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذُكِّرْتُمْ وَمَا ذُكِّرَ عَلَى النَّصْبِ أَنْ تَنْتَقِسُوا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ذَلِكُمْ فَسَقَ الْيَوْمَ يَسْ أَلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ
فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي
مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مُتَحَارِفٍ لِأَنْفُسِهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑥

حرام کرده شد بر شما مردار و خون (یعنی خون مسفوح) و گوشتِ خوک و آنچه نام غیر خدا بوقت ذبح او یاد کرده شود و آنچه به خفه کردن مرده باشد و آنچه بسنگ یا بعصا مرده باشد و آنچه از جای بلند افتاده بمیرد و آنچه به شاخ زدن مرده باشد و آنچه درنده خورده باشد الا آنچه بعد آفتها ذبح کرده باشید، حرام است آنچه ذبح کرده شود به نام بتها^(۳) و حرام کرده شد آنکه طلب کنید معرفت قسمت خود به تیرهای فال این همه فسق است - امروز نا امید شدند کافران از دین شما پس مترسید از ایشان و بترسید از من امروز کامل کردم برای شما دین شمارا

= واللہ اعلم .

- (۱) یعنی پیش از فتح مکه و پیش از آنکه مسلمان شوند واللہ اعلم .
- (۲) مترجم گوید حکم تغلیظ تحریم قتال در شهر حرم مخصوص است بمسلمین بدلیل آیت سوره بقره و تحریم تعرض حاجیان نیز به مسلمین آیت سوره براءت و این آیات آخر مانزل است منسوخ داشتن آنها چنانکه عامه مفسرین گویند راست نمی آید واللہ اعلم .
- (۳) مترجم گوید یعنی بر صورت قبر واللہ اعلم .

وتمام کردم برشمانعمت خود را و اختیار کردم اسلام را دین برای شما پس هر که ناچار شود در گرسنگی غیر مائل به گناه پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) (۳) .

سوال می کنند تراچه حلال کرده شد برای ایشان بگو حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها^(۲) و آنچه آموخته باشید او را از جانوران شکاری درحالتیکه شکار تعلیم کنندگانید می آموزید این ها را بعض آنچه خدای تعالی شمارا آموخته است پس بخورید از آنچه نگاهداشتند برای شما^(۳) و یاد کنید نام خدا را بر آن^(۴) و بترسید از خدا هر آئینه خدا زود حساب کننده است (۴) .

امروز حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها و طعام اهل کتاب حلال است برای شما و طعام شما حلال است برای ایشان^(۵)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا حَلَّلَ لَهُمْ قُلُوبُ لَكُمْ الْفَحِشَاتِ وَمَا عَلَّمْتُمُورَنَ
أَجْوَارِهِ مُكَلِّبِينَ تَعْلَمُونَ لَهُنَّ وَمَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فِكْرًا وَمَا
أَمْسَكَ عَنْكُمْ بِأَرْوَاحِهِمْ وَأَنْتُمْ كُنْتُمْ كَالْأَنْعَامِ بَلَى إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

أَيُّوْمَ حَلَّلَ لَهُمُ الْفَحِشَاتِ وَطَعَامَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ حَلَّ
لَكُمْ وَطَعَامُ مَا حَلَّلَ لَكُمْ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتِ

(۱) مترجم گوید یعنی در غمضه خوردن مردار جائز است و نزدیک ابی حنیفه فائده لفظ غیر مائل بگناه آنست که زیاده از ضرورت نخورد و نزدیک مالک و شافعی آنست که قاطع طریق و سارق رارخصت نیست و این آیت آخر قرآنست بعد ازین هیچ آیت نازل نه شد والله اعلم .

(۲) آنچه عرب پاکیزه دانند والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی نخورده و ندیده باشند برای خوردن خود والله اعلم .

(۴) مترجم گوید یعنی نزدیک ارسال جانوران شکاری والله اعلم .

(۵) مترجم گوید یعنی آنچه براهل کتاب حلال بود بر شما حلال ست مثل گوسفند و گاؤ و آنچه بر شما حلال کرده شد بر کسیکه از ایشان مسلمان شود حلالست مثل شتر و ذی ظفر و قبیله ها یهود و نصاری را درین باب اعتبار نیست والله اعلم .

مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ الْجُورَ ۖ
مُحْصِنِينَ غَيْرِ مُسْفِحِينَ ۚ وَلَا تُخْذِلُوا أَعْدَاءَ ۖ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَجْزَلُكُمْ
إِلَى الْكُعْبَيْنِ فَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ عَلَى الْمَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ
لِيُزَكِّيَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑥

وحلال کرده شد برای شما محصنات
از زنان مسلمانان و محصنات از زنان
کسانیکه کتاب داده شدند پیش از شما
چون بدهید ایشان را مهرایشان عفت
طلب کنان نه شهوت رانندگان و نه
دوست پنهان گیرندگان و هر که
نامعتقد اسلام باشد پس نابود شد عمل او
و او در آخرت از زیان کاران ست^(۱) (۵).

ای مسلمانان چون برخیزید بسوی نماز
پس بشوئید رویهای خود را و دست های
خود را تا آرنج های و مسح کنید سرهای
خود را و بشوئید پائیهای خود را تا شتالنگ
و اگر باشید باجنابت پس غسل کنید
و اگر باشید بیمار یا مسافر یا بیایدیکی
از شما (از قضاء حاجت) از خلایج
یا ماساس کرده باشید زنان را^(۲) پس نیاید
آب پس قصد کنید خاک پاک را پس مسح
کنید از آن خاک بروی خود و دست خود نه
می خواهد خدا که مشروع کند بر شما
مشقتی ولیکن می خواهد که پاک
سازد شما را و تمام کند نعمت خود را بر شما
تا شود که شکر گزاری کنید (۶).

(۱) مترجم گوید محصنات اینجانزدیک امام ابی حنیفه بمعنی پارساست و نزدیک
شافعی بمعنی آزاد و از (غیر مسافحین) مفهوم شده که نکاح متعه درست نیست
و از (ولا تخذیلوا اعداء) مفهوم شده که نکاح سَر درست نیست والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی جماع کرده باشید و نزدیک شافعی دست رسانیدن بزنان ناقض
وضوست والله اعلم.

و یاد کنید نعمت خدا را برخویش و پیمان خدا را که عهد بسته است با شما بآن پیمان آنگاه که گفتید شنیدیم و فرمان برداری کردیم^(۱) و بترسید از خدا هر آئینه خدا داناست بآنچه در سینه ها باشد (۷) .

ای مسلمانان متعهد حق خدا باشید گواهی دهند گان براستی و حمل نکند شمارا دشمنی قومی بترك عدل عدل کنید عدل نزدیک تر است به پرهیز گاری و بترسید از خدا هر آئینه خدا آگاه است بآنچه می کنید (۸) .

وعده کرده است خدایه کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باین مضمون که ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۹) .

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت کردند آیات مارا ایشانند اهل دوزخ (۱۰) .

ای مومنان یاد کنید نعمت خدا را برخویش آنگاه که قصد کردند قومی که دراز کنند دستهای خود را بسوی شما^(۲) پس باز داشت دست های ایشان را از شما و بترسید از خدا و برخدا باید که توکل کنند مومنان^(۳) (۱۱) .

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَبَيْتَاتِ الْقَوْمِ
وَأَنْفُسِكُمْ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
يَا لِقُطِّ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نَقَوْمٍ عَلَى
أَلَّا تَعْدِلُوا إِنْ عَدِلْتُمْ هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ②

وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ④
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑤

(۱) یعنی عهدیکه وقت بیعت بستید و الله اعلم .

(۲) یعنی قتال کنند و الله اعلم .

(۳) این معجزه چند نوبت متحقق شد از آن جمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم به تقریبی بمحلهٔ یهود رفته بودند شخصی از ایشان خواست که سنگی =

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اشْعَى عَشْرَ نَبِيًّا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَتَيْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَرْتُمْ أَمْوَالَكُمْ فَأَوْضَحْتُ لَكُمْ قُرْصًا حَسَنًا لَّا أَكْفِرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَا ذُخْلَكُمْ خَيْرَاتٍ تَجِرُونَّ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٥﴾

وهر آئینه گرفت خدای تعالی پیمان بنی اسرائیل و معین ساختیم از ایشان دوازده سردار و گفت خدا هر آئینه من باشم ام مضمون پیمان آنکه اگر برپاداشتید نماز را و دادید زکوة را و معتقد شدید پیغمبران مرا و تقویت کردید ایشان را و قرض دادید خدا را قرض نیک^(۱) البته نابود سازم از شما گناهان شمارا و البته در آرم شمارا به بوستانهایم رود زیر آن جویها پس هر که کافر شود از شما بعد ازین پس گم کرد راه راست را (۱۲) .

فِيمَا نَقَضَهُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَآئِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

پس به سبب شکستن ایشان پیمان خویش را لعنت کردیم ایشان را و سخت گردانیم دلهای ایشان را تغییر میدهند کلمات را از مواضع آن ها و فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند و همیشه هستی که آگاه میشوی بر خیانتی از ایشان مگر اندکی از ایشان پس در گذر کن از ایشان و اعراض کن هر آئینه خدا دوست میدارد نیکوکاران را (۱۳) .

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ

و گرفتیم از کسانی که گفتند ما نصاری ئیم پیمان ایشان را پس فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند پس برانگیختیم

= بالای آنحضرت با فگند خدای تعالی دست آن شخص بند کرد و از آن جمله آنست که کفار قریش در حدیبیه از جنگ باز ایستادند بعد از آنکه داعیه جنگ داشتند و از آن جمله آنست که یکی از یاران مسیلمه کذاب دست درازی خواست خدای تعالی دست او را گرفت ساخت .

(۱) یعنی در جهاد صرف کردید بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

در میان فرقه های نصاری دشمنی و کینه تاروز قیامت و زود خبر خواهد داد ایشان را خدا بآنچه می کردند (۱۴) .

ای اهل کتاب هر آئینه آمد به شما پیغامبر مابیان می کند برای شما بسیاری از آنچه پنهان می داشتید از کتاب یعنی از کتاب الهی و او در گذر میکند از تقصیرات بسیار (ای اهل کتاب) هر آئینه آمد به شما از جانب خدا نوری و کتابی روشن (یعنی قرآن) (۱۵) .

بسبب آن دلالت می نماید خدا کسی را که طلب رضای او کرد بسوی راه های نجات و بیرون می آرد ایشان را از تاریکی ها بسوی روشنی باراده خود ودلالت می کند ایشان را بسوی راه راست (۱۶) .

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا همون مسیح پسر مریم است^(۱) بگو که می تواند از خدا چیزی را (از انتقام) اگر بخواهد که هلاک کند عیسی پسر مریم را و مادرش را که مریم است و آنان را که در زمین اندهمه یکجا و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان این هر دو است می آفریند هر چه می خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۱۷) .

و گفتند یهود و ترسایان مابسران خدائیم و دوستان اوئیم^(۲) بگو پس چرا عذاب می

الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ مَن يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ غَنِ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ

(۱) یعنی حلول کرده است در وی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی خدا را پدر خود می گفتند والله اعلم .

کند شمارا بر گناهان شما بلکه شما آدمیانید از جنس آنچه پیداکرده است می‌آمرزد هرکراخواهد وعذاب می‌کند هر کراخواهد خدارا است پادشاهی آسمان‌ها و زمین و آنچه در میان این‌ها دو باشد و بسوی اوست رجوع (۱۸) .

ای اهل کتاب هرآئینه آمده است بشما پیغامبرما بیان می‌کند برای شما درحالت انقطاع آمدن پیغامبران^(۱) تا نگوئید که نیامدنزدیک ما هیچ مژده دهنده و بیم دهنده آری هرآئینه آمده است بشما مژده دهنده و بیم دهنده و خدا بر همه چیز تواناست (۱۹) .

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من یادکنید نعمت خدارا بر خویش چون پیداکرد در میان شما پیغامبران را و پادشاه ساخت شمارا و داد به شما آنچه نداد به هیچ کس از عالمیان^(۲) (۲۰) .

ای قوم من درآئید به زمین پاک که مقرر ساخته است آن را خدا برای شما و روگردان مشوید بر سمت پشت خود آنگاه زیان کار گردید (یعنی فرار مکنید) (۲۱) .

گفتند ای موسی هرآئینه آنجا گروهی هستند زورآور و هرگزما داخل نشویم آنجا تا آنکه ایشان بیرون آیند از آنجا پس

يَعْنِي بِكُمْ بِذُنُوبِكُمْ لَئِنْ أَنْتُمْ تَبْرَأُونَ مِنْ خَلْقٍ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ①

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى قَوْمٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ②

وَأَذَّكَأَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَقُولُ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِمَّنْ السَّالِفِينَ ③

يَقُولُوا ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ④

قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَلِينَ ⑤ وَلَئِنْ نَدَخَلْنَاهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ⑥

(۱) یعنی بعد عیسی بجز پیغمبرما هیچ پیغمبری مبعوث نشد و مدت میان ایشان پانصد شصت سال بود والله اعلم .

(۲) یعنی معجزات عظیمه از فلک بحر (یعنی شکاف دریا) و رفع طور والله اعلم .

ا گر ایشان از آن جا بیرون شوند هر آئینه
مادر آئیم (۲۲) .

گفتند دومرد از اهل تقوی که انعام کرده
بود خدا بر ایشان^(۱) در آئید ای قوم بر این
جماعت از راه دروازه چون درآمدید به
دروازه پس هر آئینه شما غالب باشید
و بر خدا توکل کنید ا گر مسلمان هستید
(۲۳) .

گفتند ای موسی ماهر گز در نه آئیم درین
زمین هیچ گاه مادامی که ایشان در آنجا اند
پس تو و پروردگار تو بروید و جنگ کنید
هر آئینه ما این جانسته گانیم (۲۴) .

گفت (موسی) ای پروردگار من قادر
نیستم الا بر خود و برادر خود (یعنی
هارون) پس فیصله کن میان ما و میان
گروه گناهکاران (۲۵) .

گفت خدا پس آن زمین حرام کرده شده
است بر ایشان چهل سال سرگردان می
شوند در زمین پس اندوهناک مباش بر
گروه ستمگاران^(۲) (۲۶) .

و بخوان بر قوم خود خبر دو پسر آدم را
براستی چون نیاز حق کردند قربانی را
پس قبول کرده شد از یکی و قبول کرده نه
شد از دیگر^(۳) گفت قایل البته بکشم

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللَّهَ نَعْمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا
ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانْكَبُوا عَلَيْهِمْ
وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلُوا إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا لَيْسَ إِنَّا نَدْعُكَ لَهَا أَبَدًا إِذَا دُفِعَ عَنْهَا فَادْهَبْ
أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ
فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتَقَبَّلَ
مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتَتَلَكَ قَالَ
إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾

(۱) یعنی یوشع و کالب .

(۲) یعنی حکم کردیم که بآن زمین منتفع نشوند چهل سال .

(۳) یعنی هابیل نیکوترین گوسفندی به نیاز برداز غیب آتشی ظاهر شد و بخورد
و قایل بدترین گندم پیش آورد و آتش نیازش را قبول نکرد و این سبب حسد شد =

تراها بیل گفت جزاین نیست که خدا قبول می کند از متقیان (۲۷) .

اگر دراز کنی بسوی من دستِ خود را تا بخشی مرا من هرگز دراز نکنم بسوی تو دست خود را تا بخشی مرا هر آئینه من می ترسم از خدا پروردگار عالمها (۲۸) .

هر آئینه من می خواهم که ببری گناه مرا و گناه خود را پس باشی از اهل دوزخ و این جزای ستمگاران است (۲۹) .

پس نفسِ اوسهل ساخت در نظر او کشتن برادرش را پس بکشت او را پس شد از زیان کاران^(۱) (۳۰) .

پس فرستاد خدا زاغی را که میشگافت در زمین تا بنمایدش چگونه بپوشد جثه برادر خود را گفت ای وای بر من! آیا عاجز شدم از آنکه باشم مانند این زاغ پس بپوشیدمی جثه برادر خود را پس شد از پشیمان شدگان (۳۱) .

بسبب این حادثه حکم کردیم بر بنی اسرائیل که هر که بکشد کسی را بغیر عوض کسی و بغیر فساد در زمین (یعنی قطع طریق و ارتداد) پس چنانستی که کشته است مردمان را همه یکجا و هر که سبب زندگانی کسی شد پس چنانستی که زنده ساخت مردمان را همه یکجا و هر آئینه

لَنْ يَسْطِقَ إِلَى يَدَيْكَ لِتَقْتُلَنِي مَا آتَاكَ بِسُطَيْدِي إِلَيْكَ
لَا قَتْلَكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ سَبُوَ آيَاتِي وَإِنَّكَ تَكُونُ مِنْ
أَصْغَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحِثُ فِي الْأَرْضِ لِيُورِيَهِ كَيْفَ يُوَارَى
سُوءَ أَخِيهِ قَالَ يُورِيكَ لِي أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُوَارَى سُوءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ الشَّامِثِينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولُنَا يَأْتِيَنِتُّهُمْ قَالُوا كَثِيرٌ مِمَّا كُنْتُمْ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمْ يَعْرِفُوا ﴿٣٢﴾

= واللہ اعلم .

(۱) بعد کشتن ندانسته که چگونه دفن کند جثه او را بر پشت نهاده میگشت واللہ اعلم .

آمدند به بنی اسرائیل پیغامبران مابه نشانه
های روشن باز بسیاری از ایشان بعد ازین
در زمین تجاوز کنند گانند^(۱) (۳۲) .

جزاین نیست جزای کسانی که جنگ می
کنند با خدا و رسول او و می شتابند
در زمین بقصد فساد (یعنی قطع طریق می
کنند) آنست که کشته شوند یا بردار
کشیده شوند یا بریده شود دست ها
و پایهای ایشان از جانب مخالف^(۲) یا دور
کرده شوند از وطن این رسوائی است
ایشان را در دنیا و ایشان راست در آخرت
عذاب عظیم (۳۳) .

مگر کسانی که توبه کردند پیش از آنکه
دست یابید برایشان پس بدانید که خدا
آمرزنده مهربان است^(۳) (۳۴) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و به طلبید
قرب بسوی او و جهاد کنید در راه
اوتارستگار شوید (۳۵) .

هر آئینه کافران اگر باشد بدست ایشان
آنچه در زمین است همه يك جا و همراه او
مانند اومهیابرای آنکه عوض خود دهند

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ
أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ
الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزَاؤُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ
الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
تُقْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَنَافٍ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ

(۱) یعنی چون از قابیل رسم قتل پیدا شد هر قتلی که در جهان واقع شود او را بدان
مواخذہ کنند همچنین در هر زمانه کسی که رسم کشتن نومی کند بحکم من سَرَّ
سنة سيئة كان له كفلٌ منها۔ در قتلی که بعد از وی آمد شرکتی پیدای نماید پس
این جا من اجل ذالك بجای علی قیاس ذالك واقع شده است والله اعلم .

(۲) یعنی دست راست و پای چپ والله اعلم .

(۳) یعنی حد ساقط است و حقوق آدمیان ساقط نیست والله اعلم .

آن را از عذاب روز قیامت هرگز قبول کرده
نه شود از ایشان و ایشان راست عذاب درد
دهنده (۳۶) .

بخواهند که بیرون روند از دوزخ و نیستند
بیرون رفتگان از دوزخ و ایشان راست
عذاب دائم (۳۷) .

و مرد دزد وزن دزد ببرید دستهای ایشان
را جزای آنچه به عمل آورده اند عبرتی از
طرف خدا و خدا غالب داناست (۳۸) .

پس هر که توبه کرد بعد ستم
خود و کارشائسته بعمل آورد پس هر آینه
خدا بر رحمت باز می گردد بروی هر آینه
خدا آمرزنده مهر بانست (۳۹) .

آیند دانسته ای که خدام را و راست پادشاهی
آسمان ها و زمین عذاب می کند
هر کرا خواهد و می آمرزد هر کرا خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست ^(۱) (۴۰) .

ای پیغامبران و هوگین نه کند ترا کسانی که
سعی می کنند در کفر از آنان که گفتند بدهان
خویش ایمان آوردیم و ایمان نیاورده
است دلهای ایشان و از قوم یهود نیز ایشان
شنوند گانند سخن دروغ را ^(۲) شنوند گانند

الْقِيَمَةِ مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۶﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۳۷﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا
نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۸﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۹﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۰﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَنفُسِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَبَّحُونَ لِلْكَذِبِ سَبْحُونَ
لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّقُونَ الْكُفْرَ مِنْ بَعْدِ

(۱) مترجم گوید در تورات رجم زانی نازل شده بود و یهود تحریف کرده روی زانی
را سیاه کردن و چند تازیانه زدن قرار دادند و در زمان آنحضرت در میان ایشان
زنا واقع شد زانی را پیش آنحضرت بدست منافقان و ذمیان فرستادند بقرآن که
اگر جلد فرمایند بکنیم و اگر رجم فرمایند نکنیم آن حضرت صلی الله علیه
و سلم حقیقت رجم اظهار فرمودند و رجم کردند درین آیات اشاره است بآن قصه .

(۲) یعنی معتقد آن شده اند .

مَوَاضِعَهُ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخَذُّوْهُ وَإِنْ
لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوْهُ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ
تَمْلِكَ لَهُ مِنْ أَلَدِهِ شَيْءٌ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ
اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

برای گروه دیگران که هنوز پیش تونیا مده
اند^(۱) تغییر میدهند کلمات را (بعد
از ثبوت آنها) در موضع خویش گویند
اگر داده شوید این حکم محرف قبول
کنید و اگر آنرا داده نه شوید پس
احتراز نمائید و هر که خدا ضلالت او را
اراده کرده است پس هرگز نه توانی برای
او از خدا چیزی از هدایت ایشان آناند که
نخواست است خدا که پاک کند دلهای
ایشان را ایشان راست در دنیا رسوائی
و ایشان راست در آخرت عذاب بزرگ
(۴۱).

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْثَرُونَ لِلشَّيْءِ وَإِنْ جَاءُوْكَ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ
شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُقْسِطِينَ ﴿٧﴾

ایشان شنوندگانند سخن دروغ را
خورندگانند حرام را (یعنی رشوت را)
پس اگر بیایند پیش تو حکم کن میان
ایشان یا اعراض کن از ایشان و اگر
اعراض کنی از ایشان هیچ زیان نه رسانند
بتو و اگر حکم کنی پس حکم کن میان
ایشان بانصاف هر آئینه خدا دوست میدارد
عدل کنندگان را^(۲) (۴۲).

وَكَيْفَ يَحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ
ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

و چگونه حکم می کنند ترا و نزدیک ایشان
تورات است که در آن حکم خداست
باز اعراض می کنند بعد از این و نیستند
ایشان معتقدان^(۳) (۴۳).

(۱) یعنی جاسوسان حربیان اند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی اهل ذمه ا اگر قضیه خویش بامام رفع کنند ا اگر خواهد حکم
کند و ا اگر خواهد بزعمای ایشان مفوض نماید والله اعلم .

(۳) یعنی ا اگر غرض ایشان طلب رضای خدای تعالی بودی بر تورات عمل =

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
 النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّيُّونَ
 وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُخْفِلُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا
 عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوْنَ النَّاسَ وَالْأَخْشَىٰ أَنْ
 يَأْتِيَنِّي تَمَتَّا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٥٠﴾

هرآئینه مافروداوردیم تورات را در وی
 هدایت و روشنی است حکم می کنند بآن
 پیغمبران که متقاضحکم الهی اند برای
 یهود و حکم می کنند خداپرستان و احبار
 ایشان همه حکم میکردند بآنچه حافظ آن
 گردانیده شده اند از کتاب خدا و برآن گواه
 بودند^(۱) پس گفتیم مترسید از مردمان
 و ترسید از من و خریدم کنید بآیت های
 من بهای اندک و هر که حکم نکند بآنچه
 فرو فرستاده است خدا پس ایشانند
 نامعتقدان (۴۴) .

وَكُنَّا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ نَقُصَّ بِالْأَنفِ وَالْأُذُنِ
 وَالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ
 بِالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ وَالْأُذُنِ
 كَفَّارَةً لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ
 هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥١﴾

و لازم ساختیم بر یهود در تورات که
 شخص به عوض شخص ست یعنی
 بعوض او باید کشت و چشم عوض چشم
 است و بینی عوض بینی است و گوش
 عوض گوش است و دندان عوض دندان
 و حکم زخم ها به اعتبار مماثلت است
 پس هر که عفو کند از آن زخم پس این
 عفو کفارت است و ویرا و هر که حکم نه
 کند بآنچه خدا فرو فرستاده است پس
 ایشانند ستمگاران (۴۵) .

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
 يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
 مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
 لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٢﴾

و از پس فرستادیم بر پی این پیغمبران
 عیسیٰ پسر مریم را باوردارنده آنچه پیش
 او بود که تورات است و دادیمش انجیل
 در وی هدایت و روشنی است
 و باوردارنده آنچه پیش وی بود که تورات

= میکردند لیکن غرض فاسدداشتند .

(۱) یعنی به یقین معلوم کرده بودند که حکم الهی است والله اعلم .

باشد وهدایت وپند متقیان را (۴۶) .

و فرمودیم باید که حکم کنند اهل انجیل
بآنچه فرو فرستاده است خدای تعالی دروی
وهر که حکم نکند بآنچه فرو فرستاده
است خدا پس ایشانند بدکاران (۴۷) .

و فر فرستادیم بسوی تو کتاب را برآستی
باوردارنده آنچه پیش وی است از کتاب
و نگهبان بروی^(۱) پس حکم کن در میان
ایشان بآنچه فرو آورده است خدا و پیروی
مکن خواهش های ایشان را اعراض کنان
از آنچه آمد بتواز حکم الهی برای هر
گروهی از شما مقرر ساخته ایم شریعتی
وراهی و اگر خواستی خدا گردانیدی
شمارا يك امت ولیکن خواست که
بیازماید شمارا در آنچه به شما داده است
پس شتاب کنید بسوی نیکوکاری^(۲)
بسوی خدا رجوع شماست همه يك جا
پس خبر دهم شمارا بآنچه در آن اختلاف
می کردید (۴۸) .

و فرمودیم که حکم کن میان ایشان بآنچه
فرو داده است خدا و پیروی مکن
خواهش های ایشانرا و بترس از ایشان
از آنکه گمراه کنند ترا از بعض آنچه
فرو فرستاده است خدا بسوی تو پس اگر
اعراض کنند پس بدان که می خواهد
خدا که عذاب کند ایشان را به سبب

وَلَا يَحْكُمُ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعِهِمْ هُوَ أَهْوَاءُ عَمَّالٍ لَّوَمِنَ الْحَقِّ لَإِجْلٌ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ فِرْعَوْنَ وَمِهْجَارًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَمِيقُوا
الْحَبْرَةَ إِلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ هُوَ جَمِيعًا يَنْتَظِرُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٧﴾

وَأِنْ أَحْكَمُ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْهُمُ هُوَ أَهْوَاءُ هُمْ
وَاحِدٌ لَهُمْ أَنْ يَقُولُوا عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُ أَعْمَارٍ يَدُ اللَّهُ أَنْ يُضَيِّعَهُمْ
بِعَظْمِ دُخُولِهِمْ وَإِنْ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ
لَفَاسِقُونَ ﴿٤٨﴾

(۱) یعنی تحریف را از غیر تحریف جدای سازد و الله اعلم .

(۲) یعنی اتباع فرمان الهی در شریعت پیغمبر زمان و الله اعلم .

بعض گناهان ایشان و هر آئینه بسیاری از مردمان بدکارانند (۴۹) .

آیا حکم جاهلیت می خواهند؟ و کیست خوب تر از خدا باعتبار حکم برای قومی که یقین دارند^(۱) (۵۰) .

ای مومنان دوست مگیرید یهود و نصاری را بعض ایشان دوست بعض اند و هر که از شما دوست دارد ایشان را پس هر آئینه اواز جمله ایشانست هر آئینه خداراه نمی نماید گروه ستمگاران را (۵۱) .

پس می بینی کسانی را که در دلهای ایشان بیماریست یعنی نفاق سعی می کنند در دوستی یهود و نصاری می گویند می ترسیم از آنکه برسد مایان را مصیبتی^(۲) پس نزدیک است که خدا بیارَد فتح را یا چیزی دیگر را از نزدیک خود پس پشیمان شوند بر آنچه پنهان داشتند در دل های خویش (۵۲) .

و بگویند مومنان (یعنی بعد از فتح و پیروزی) آیا ایشانند آنانکه قسم خوردند بخدا سخت ترین سوگند های خویش که البته ایشان همراه شما اند امروز نابود

أَفَكُمُ الْجَاهِلِيَّةُ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كُنُوا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ قَعَسَ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ وَأَنْزِلَ مِنَ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ يَئِيمِينَ ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَبَعْلُكُمْ حَبِطَتِ أَعْيُنُهُمْ فَاصْبِرُوا خَيْرِينَ ۝

- (۱) مترجم گوید حاصل این آیات الزام است بر اهل کتاب که با وجود التزام کتاب بر حسب آن عمل نمی کنند و درین آیات بیان آن ست که هر قرن را شریعتی داده اند و بعد نزول قرآن بجز متابعت آن متابعت دیگر جائز نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی احتمال دارد که هزیمت بر اهل اسلام افتد پس موافقت با حربیان مصلحت است .

شد عملهای ایشان پس گشتند زیان کار
(۵۳) .

ای مومنان هر که از شما بر گردد از دین
خود پس خواهد آورد خدا گروهی را که
دوست می دارد ایشان را و ایشان دوست
می دارند او را متواضع اند بر مومنان
درشت طبع اند بر کافران جهاد می کنند
در راه خدا و نمی ترسند از ملامت ملامت
کننده این بخشایش خدا است میدهد آن
را بهر که خواهد و خدا جواد دانا است^(۱)
(۵۴) .

جزاین نیست که دوست شما خدا است
و رسول او و مومنانی که بر پامی دارند
نماز را و می دهند زکات را و ایشان
پیوسته نماز گزارند (۵۵) .

و هر که دوستی کند با خدا و بار رسول او و با
مومنان پس هر آینه گروه خدا همونست
غالب (۵۶) .

ای مسلمانان دوست مگیرید کسانی را
که تمسخر و بازی گرفته اند دین شمارا
از کسانی که داده شده ایشان را کتاب
پیش از شما و سائر کافران را و بترسید
از خدا اگر مسلمان هستید (۵۷) .

و چون ندانید بسوی نماز تمسخر و بازی
گیرند آن را^(۲) این بسبب آن ست که ایشان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ
عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةً لَاحِيَةً ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رُكْعُونَ ۝

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ
اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُوءًا وَلَعِبَآةٍ الَّذِينَ أَوْفُوا بِالْكِتَابِ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكَافَرِ أُولَئِكَ أَتَقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبَآةً
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ۝

(۱) مترجم گوید این وعده در زمان حضرت ابو بکر صدیق متحقق شد و مهاجران
و انصار و تابعان ایشان با مرقدان جهاد کردند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی باذان استهزا کنند و الله اعلم .

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقْبَلُونَ مِنَّا
بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِن قَبْلُ
وَأَن أَكْثَرُكُمْ فُسْقُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مُوَبَّعَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْ لَعْنَةِ
اللَّهِ وَغَضَبِ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرَادَةَ وَالْخَنَازِيرَ
وَعِبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ
السَّبِيلِ ﴿٥٩﴾

وَإِذَا جَاءُوكُم قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكِفْرِ وَهُمْ
قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦٠﴾

وَرَوَى كَثِيرٌ مِّنْهُمْ يَسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَأَكْثَرُهُمُ السُّحْتُ يَفْعَلُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾

لَوْلَا يَهْتَدِيهِمُ الرَّبُّ لَيَكُونُوا مِنَ الْخَالِدِينَ
الْإِثْمِ وَأَكْثَرُهُمُ السُّحْتُ يَفْعَلُونَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٢﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلِقُوا بِهِمَا

گروهی هستند که نمی فهمند (۵۸) .

بگوای اهل کتاب عیب نمی گیرید بر ما
مگر آنکه ایمان آوردیم بخدا و آنچه
فرو فرستاده شده است بسوی ما و آنچه
فرو فرستاده است پیش ازین و مگر آنکه
بیشتر از شما بدکارانند (۵۹) .

بگو آيا خبر دهم شمارا به بدتر از اين^(۱)
باعتبار جزاء نزديك خدا آن بدتر کسی
است که لعنت کرد اورا خدا و خشم
گرفت بروی و گردانید از ایشان بوزینه گان
و خوکان و کسیکه پرستید معبود باطل را
این گروه بدتر اند باعتبار جای و گمراه
تر اند از راه راست (۶۰) .

و چون بیایند پیش شما گویند ایمان آوردیم
حال آنکه به کفر درآمدند و به کفر بیرون
رفتند و خدا دانا تر است بآنچه می
پوشیدند (۶۱) .

و می بینی که بسیاری از ایشان سعی می
کنند در گناه و تعدی و حرام خوردن ایشان
هر آئینه بد چیز است که به عمل آوردند
(۶۲) .

چرا منع نمی کنند ایشان را خدا پرستان
و دانشمندان از دروغ گفتن ایشان و حرام
خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که می
کردند (۶۳) .

و گفتند یهود دست خدا بگردن بسته

(۱) مترجم گوید بدتر از آن عیب دار که شما بیان کردید .

قَالُوا إِن يَدُهُ مَبْسُوطَتَانِ يُفْقُشُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَنَرِيكَ كَيْثًا
مِّنْهُمْ مَا أُتِرَ لَكَ مِنَ رَبِّكَ طَعْنًا نَّوْكَرًا وَاقْتِيلَايَهُمْ
الْعَادَاةَ وَالْبَعْضَةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ كُلُّهَا وَقَدْ أَنَا رَا
لِلْحَرْبِ أَطْفَالُ اللَّهِ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

است^(۱) بگردن بسته باد دست های
ایشان و لعنت کرده شد ایشان را بسبب
آنچه گفتند بلکه دودست او کشاده است
خرج می کند چنانچه میخواهد و البته
ببیزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه
فرو فرستاده شد بسوی تواز پروردگار
تو نافرمانی و کفر را و افگندیم در میان
فرقه های یهود دشمنی و ناخوشی
تا روز قیامت هر گاه که برمی افروزند
آتشی را برای جنگ فرو می نشاندش
خدا^(۲) و می شتابند در زمین برای فساد
و خدادوست نمی دارد مفسدان را (۶۴).

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا عَنْهُمْ سَبِيلًا
وَلَا دَخَلَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾

و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند و
پرهیزگاری میکردند نابود ساختمی
از ایشان گناهان ایشان را و درآوردمی
ایشان را به بوستان های نعمت (۶۵).

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُتِرَ لِيَهُمْ مِنْ
رَّبِّهِمْ لَآتَوْا بِهِمْ فَقَدْ كَانَ مِنْ عِندِ رَبِّهِمْ وَمِنْهُمْ
أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٦٦﴾

و اگر ایشان برپای داشتند حکم تورات
و انجیل را و آنچه فرود آورده شده است
بسوی ایشان از پروردگار ایشان^(۳)
خوردندی از بالای خود و از زیر پایهای
خود از ایشان گروهی هست میانه رو و
بسیاری از ایشان بدچیز است که می
کنند^(۴) (۶۶).

(۱) یعنی بخل دارد .

(۲) یعنی چون می خواهند که با دشمنان خود که متدین به یهودیت نیستند جنگ
کنند مقهور و مغلوب می شوند .

(۳) یعنی سائر کتب سابقه .

(۴) مترجم گوید حاصل آن است که اگر برپای داشتند حکم تورات و انجیل را =

يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
قَمَا بَقِيتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
لَذِي هَدَى الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۵۹﴾

قُلْ يَاقُلُّ الْكِتَابِ اسْمُهُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُفِيحُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَكِنْ يَذُنُّ
وَتَهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۚ فَلَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۶۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالطَّاهِرُونَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿۶۱﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا قُلْنَا

ای پیغامبر برسان آنچه فروداورده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو و
اگر نکردی^(۱) نرسانده باشی پیغام
خدارا و خدا نگاهدارد ترا از مردمان هر آئینه
خداراه نمی نماید گروه کافران را (۶۷).

بگوای اهل کتاب نیستید بر چیزی تا آنکه
برپا کنید حکم تورات وانجیل را و آنچه
فرو فرستاده شده است بسوی شما
از پروردگار شما^(۲) و البته بیفزاید در حق
بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو
(یعنی قرآن) طغیان و کفر راپس
اندوهگین مشوبرقوم کافران^(۳) (۶۸).

هر آئینه مسلمانان و یهودان (و همچنین
است) حال ستاره پرستان و ترسایان هر که
ایمان آرد از ایشان بخدا و روز آخر
و کردگار شائسته هیچ ترس نیست برایشان
و ایشان اندوهگین نه شوند^(۴) (۶۹).

هر آئینه گرفتیم عهد بنی اسرائیل

= پیش از نزول قرآن و پیش از آنکه حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم مبعوث
شود برکت فراوان نصیب ایشان می شد لیکن مخالفت کردند پس بانواع بلا
مبتلا گشتند والله اعلم.

(۱) یعنی اگر يك آیت هم نرساندی والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی قرآن وسائر کتب سابقه.

(۳) مترجم گوید حاصل آنست که بروفق قول خود ملزم می شوند زیرا که التزام
شریعتی میکنند و بر حسب آن نمی روند قطع نظر از انکار قرآن والله اعلم.

(۴) یعنی دراصل از هرفرقه که باشد چون ایمان آرد از اهل نجات است و
خصوصیت فرق را اعتبار نیست والله اعلم.

جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذِبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٥٠﴾

وَحَسِبُوا أَن لَّكُونُوا مِنَّا قَدَرًا مَّا غَلَبَتْ فِيهِمُ الْغِيَّةُ فَأَنزَلْنَا سُلَاطِنًا مِنَّا قَتَلُوا بِأَمْرِنَا فَرِيقًا مِّنْهُمْ وَجَعَلْنَا لِكُلِّ فِرْقَانٍ كِسْفًا مِّنَ الْجِنَّةِ قَادِرِينَ ﴿٥١﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ
الْمَسِيحُ يَبْنِي لَكُمْ أَسْرَءِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَارِدُهَا لَهُ أَصْلٌ وَلَا يَمُرُّ بِهَا الْغُلَّامُونَ مِنَ الْأَنْصَارِ ﴿٥٢﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثٌ ثَلَاثَةٌ وَمَنْ يَلِدْ
إِلَهًا وَاجِدُوا لَمْ يَكُنْ لَهُمْ بِهِمْ عَمَلٌ يَقُولُونَ لِمَنْ شَرَعَ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ؟

و فرستادیم بسوی ایشان پیغمبران را هر
گاه آمدی بایشان پیغامبری بآنچه دوست
نمی داشت نفس ایشان گروهی را به دروغ
نسبت کردند و گروهی را می کشتند (۷۰).

و پنداشتند که هیچ عقوبت نخواهد
بود پس کور شدند و کر گشتند پس باز
گشت برحمت خدا برایشان^(۱) پس
باز کور شدند و کر گشتند بسیاری از ایشان
و خدا بیناست بآنچه می کنند (۷۱).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند خدا
همان است عیسیٰ پسر مریم و گفته بود
عیسیٰ ای بنی اسرائیل پرستید خدا را
پروردگار من و پروردگار شما هر آئینه
کسی که شریک خدا مقرر می کند حرام
کرده است خدا بهشت را بروی و جای
اودوزخ است و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده^(۲) (۷۲).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
سوم سه کس است^(۳) و هیچ إله برحق
نیست مگراله یگانه و اگر باز نه آیند
از آنچه می گویند خواهد رسید کافران را
از ایشان^(۴) عذاب درد دهنده (۷۳).

آیا رجوع نمی کنند بسوی خدا و آمرزش

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم را فرستاد والله اعلم .

(۲) اعتقاد حلول نوعی از شرک است .

(۳) یعنی در مرتبه الوهیت سه کس هستند یکی خدا و دیگری عیسیٰ و سوم روح
القدس والله اعلم .

(۴) یعنی اهل اصرار را از ایشان .

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۹﴾

مَا أَلْسِمُكُمْ إِلَّا رَسُولًا قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمَةٌ
صِدْقُهُ كَانَ آيَاتِنَ الْطَّاعِمَ أَنْظَرْتُمْ بَيْنَ أَيْدِي
تُمْ أَنْظَرْتُمْ أَنْ يَكُونَ ﴿۴۰﴾

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۴۱﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ
وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿۴۲﴾

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ
وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۴۳﴾

كَانُوا إِلَّا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ﴿۴۴﴾

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا

نمی طلبند از او و خدا آمرزنده مهربان
ست (۷۴) .

نیست عیسیٰ پسر مریم مگر پیغامبری
گذشته اند پیش از وی پیغامبران
و مادر او ولیه بود هر دومی خوردند طعام
را بین چگونگی بیان می کنیم برای ایشان
نشانه ها بازبین چگونه گردانیده می
شوند (۷۵) (۱) .

بگو آیات خدا می کنید بجز خدا چیزی را
که نمی تواند برای شما زیانی و نه سودی
و خدا همان است شنو ادا (۷۶) .

بگوای اهل کتاب از حد مگذرید در دین
خود بناحق و پیروی مکنید خواهش نفس
قومی را که گمراه شدند پیش ازین و
گمراه کردند مردمان بسیاری را و کجروی
کردند از راه راست (۷۷) (۲) .

لعنت کرده شد کافران را از بنی اسرائیل
بر زبان داود و عیسیٰ پسر مریم این بسبب
آنست که نافرمانی میکردند
و از حد میگذشتند (۷۸) .

يك دیگر رانم نمی کردند از آن عمل
زشت که مرتکب آن شدند هر آینه
بد چیزی است که میکردند (۷۹) .

می بینی که بسیاری از ایشان دوستی
میکند با کافران (یعنی بامشرکان) هر آینه

(۱) یعنی از معرفت حق .

(۲) یعنی پیشوایان یهودیت و نصرانیت که برای ایشان مذهب قرار داده اند والله اعلم .

لَيْسَ بِأَقْدَمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خُلْدٌ ۝

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
الْكِتَابُ وَهُمْ أَوْلِيَاءُ وَلَٰكِنْ كَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ۝

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً
لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَٰلِكَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَٰؤُلَاءِ
فَإِنْ تَتَّبِعُوا هَٰؤُلَاءِ فَسَيَكُونُوا
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۝

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ
تَفْبِضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَمَآ جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا
رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ۝

بدچیز نیست که پیش فرستاده است برای
ایشان نفوس ایشان آن چیزخشم گرفتن
خداست برایشان وایشان درعذاب
جاویدانند (۸۰) .

و اگرایمان آوردند به خدا و پیغامبر
(یعنی پیغامبر خود) و آنچه فروفرستاده
شده است بسوی وی البته دوست نه
گرفتند مشرکان را ولیکن بسیاری ازایشان
فاسقانند (۸۱) .

هرآئینه بیابی سخت ترین مردمان درعداوت
بامسلمانان یهود و مشرکان را وهرآئینه
بیابی نزدیک ترین مردمان دردوستی
مسلمانان کسانی را که گفتند مانصاری'یم
این بسبب آن ست که ازجنس ایشان
هستند دانشمندان و گوشه نشینان و بسبب
آنست که ایشان تکبر نمیکنند (۸۲) .

و چون بشنوند آنچه فروفرستاده شده
برپیغامبر به بینی چشم های ایشان را
اشک میریزد به سبب آنچه شناختند ازحق
می گویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم
پس بنویس مارا باشاهدان^(۱) (۸۳) .

و چیست مارا که ایمان نیاریم بخداو آنچه
آمده است بما از دین راست و چیست مارا
که طمع نه کنیم که داخل کند مارا
پروردگار^(۲) باقوم صالحان (۸۴) .

(۱) یعنی جماعتی که اکمل امت باشند والله اعلم .

(۲) یعنی به بهشت .

قَالَا يَهُمُّ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَدَّتْ تَحْمِي مِنْ تَحْتِهَا أَنْ تَهْرُغَ خَلِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۝

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحَرُّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝

وَكُلُوا وَمِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِالْغُلُوبِ فِي أَنْبَاءِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَعْقَدَاتِكُمُ الْإِيمَانِ ۚ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
مِنْ أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ صَوْتُهُمْ أَوْ عَوْرَةُ رَجُلٍ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فِصْيَامَ كُلَّةِ أَيَّامِهِ ذَلِكَ فَكَارَةٌ أَنْبَاءِكُمْ
إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَنْبَاءَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

پس جزا داد ایشان را خدا بر آن مقوله که
گفتند بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان
آنجا و این است جزای نیکوکاران^(۱) (۸۵).

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت
کردند آیاتِ مارا ایشانند اهل دوزخ (۸۶).

ای مومنان حرام مکنید لذا یز آنچه خدا
حلال ساخته است برای شما
و از حد مگذرید هر آئینه خدا دوست
نمیدارد از حد گذرندگان را (۸۷).

و بخورید آنچه روزی داده است شما را
خدا حلال پاکیزه و بترسید از آن خدا که
شما بوی ایمان آوردید^(۲) (۸۸).

بازخواست نمی کند از شما خدا به لغو
در سوگند های شما ولیکن بازخواست
می کند از شما بسبب محکم کردن
سوگندها بقصد^(۳) پس کفارت یمین
منعده طعام دادن ده مسکین راست
از جنس میانه از آنچه می خورائید اهل
خود را یا پوشش دادن ایشان را
یا آزاد کردن برده پس هر که نیابد لازم است

(۱) مترجم گوید در آیات مذکوره اشارت است به فضیلت قومی از نصاریٰ حبشه که
همراه جعفر طیار بخدمت آنحضرت آمده مسلمان شدند والله اعلم .

(۲) یعنی ترك نکاح یا ترك اكل كم و امثال آن درست نیست والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی به لغو کفارت واجب نیست چنانکه از دور شبهی بیند و یظن
گوید که والله زید است و زید نباشد و بر یمین منعده اگر حانث شود کفارت
واجب است چنانکه گوید والله این طعام نخورم یا درین خانه در نه آیم و علی
هذا القیاس والله اعلم .

الَّيْهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۸۹﴾

روژه داشتن سه روز اینست کفارت
سوگند های شما چون سو گند خورید
(یعنی و حانت شوید) و نگاهدارید
سوگند های خود را^(۱) همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیت های خود را تا بود که
شما شکر کنید (۸۹) .

ای مسلمان جزاین نیست که خمر و قمار
و نشانهای معبودان باطل و تیرهای فال
پلید است از کردار شیطان است پس
احتراز کنید از وی تا بود که شما
رستگار شوید (۹۰) .

جزاین نیست که می خواهد شیطان که
بیندازد در میان شما دشمنی و ناخوشی
بسبب خمر و قمار و باز دارد شمارا از یاد
خدا و از نماز پس آیا الحال شما باز
ایستادگانید (۹۱) .

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید پیغامبر را و بترسید پس اگر
روگردانیدید پس بدانید که بر پیغامبر
مانیست مگر پیغام رسانیدن آشکار (۹۲) .

نیست بر کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند گناهی در آنچه خوردند^(۲)
چون پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند باز پرهیزگاری
کردند و ایمان آوردند باز پرهیزگاری
کردند و نیکوکاری نمودند و خدا دوست

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْبَيْسُ وَالْأَفْصَابُ وَالْأَزْكَامُ
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوا لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿۹۰﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
فِي الْخَمْرِ وَالْبَيْسِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ
أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ ﴿۹۱﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَوْنَا
عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْأَمِينُ ﴿۹۲﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا
وَآمَنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۹۳﴾

(۱) یعنی تا مقدور حانت نه شوید والله اعلم .

(۲) یعنی قبل از تحریم .

میدارند و گوشتکاران را^(۱) (۹۳) .

ای مسلمانان هر آینه می آزماید شمارا خدا به چیزی از شکار برسد بآن دستهای شما و نیزه های شما تا متمیز کند خدا کسی را که غائبانه از وی ترسد پس هر که تعدی کند بعد ازین اوراست عذاب درد دهنده (۹۴) .

ای مسلمانان مکشید صید را چون احرام بسته باشید و هر که بکشد او را از شما بقصد پس واجب است جزا و آن جزا مانند چیزیست که او را کشته است از جنس چهار پایان حکم کند بآن دو صاحب عدالت از شما باشد آن چهار پایه قربانی رسیده بکعبه یا آن جزا کفارت است طعام فقیران یا برابر آن از روزه تا بچشد جزای کردار خود عفو کرده است خدا از آنچه گذشت و هر که دیگر بار کند انتقام گیرد از وی خدا و خدا غالب صاحب انتقام است^(۲) (۹۵) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَبِئْسَ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيِّدِ تَنَالُهُ آيِدِيكُمْ
وَمَا حَلَمُوا لِيَعْلَمَ اللَّهُ مِنْ بَغَاةٍ يَا لَغَيْبٍ فَمِنْ أَغْتَدَى بِعَدَا
ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ وَمَنْ
مَنْجَعًا فَجَزَاءُ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ
مِنْكُمْ هَذِهِ الْكَلْبَةُ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ
ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِ عَفَا اللَّهُ عَنْ سَلَفٍ وَمَنْ عَادَ
فَيَنْقِمِ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

(۱) مترجم گوید یعنی آنچه قبل از تحریم خوردند عفو است چون در تقوی رسوخ پیدا کردند و این سخن بدان ماند که کسی گوید باتو احسان کنم و باز بتو احسان کنم بمعنی آنکه پیوسته احسان کنم واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید جزای صید یکی از سه چیز تواند بود مماثل صید را در حرم ذبح کند و مماثلت نزدیک شافعی بخلقت و هیئت است و نزدیک ابی حنیفه به قیمت یا بقیمت صید طعام خرید نماید و بمسکینان دهد و نزدیک شافعی هر مسکینی را مدی و نزدیک ابی حنیفه هر مسکینی را نیم صاع از گندم یا یک صاع از جو یا بشمار مسکینان علی اختلاف المذهبین روزه دارد واللہ اعلم .

أَجَلَ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۹۶﴾

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِّلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِيَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ يَكْفُلُ شَيْئًا عَلَيْهِمْ ﴿۹۷﴾

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ رَّحِيمٌ ﴿۹۸﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿۹۹﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۰۰﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْأَلُوا عَنَ شَيْءٍ إِنْ تَسْأَلُونَ عَنْهُ فَاسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُقْرَأُ الْقُرْآنُ تَبَدُّدُ

حلال کرده شد برای شمشکار دریا و خوردن آن تا منفعت باشد برای شما و برای قافله و حرام کرده شد بر شما شکار بیابان تا وقتی که احرام بسته باشید و بترسید از آن خدا که بسوی وی حشر کرده خواهد شد (۹۶).

گردانید خدای تعالی کعبه را که خانه بزرگوارست سبب انتظام امور مردمان و ماه حرام را و قربانی را و آنچه در گردنش قلاده اندازند این بیان برای آنست که تابد انید که خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و تابد انید که خدا بهمه چیز دانا است (۹۷).

بدانید که خدا سخت است عقوبت او و آنکه بدانید که خدا آمرزنده مهربان است (۹۸).

نیست بر پیغامبر مگر رسانیدن پیغام و خدای داند آنچه آشکارا می کنید و آنچه پنهان می کنید (۹۹).

بگو (ای محمد) برابر نیست پلید و پاک و اگر چه در عجب آرد تر با بسیاری پلید پس بترسید از خدا ای خداوندان خردتار ستگار شوید^(۱) (۱۰۰).

ای مسلمانان سوال مکنید از آن چیزها که اگر ظاهر کرده شود حقیقت آنها پیش شما غمگین کند شمارا و اگر سوال کنید

(۱) مترجم گوید یعنی مال حرام و مال حلال برابر نیست اگر چه حرام بسیار جمع می شود والله اعلم .

لَمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۱﴾

از آن وقتی که فرود آورده می شود قرآن البته ظاهر کرده شود برای شماعفو کرد خدای تعالی از آن سوالات و خدا آمرزنده بردبار است^(۱) (۱۰۱) .

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿۵۲﴾

هر آئینه سوال کرده بودند از مثل آن چیزها قومی پیش از شما باز کافر شدند بآنها (۱۰۲) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَيِّنَةٍ وَلَا مِصْلَةٍ وَلَا حَالٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۵۳﴾

مشروع^(۲) نکرده است خدای تعالی هیچ بحیره و نه سائبه و نه وصیله و نه حام را ولیکن کافران دروغ بر خدا می بندند و بسیاری از ایشان در نمی یابند (۱۰۳) .

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿۵۴﴾

و چون گفته شود ایشان را بیائید بسوی آنچه فرو فرستاده است خدا و بسوی پیغامبر گویند بس است مارا آنچه بر آن یافتیم پدران خود را و اگر چه پدران ایشان هیچ نمی دانستند و هیچ راه نمی یافتند (۱۰۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا تَضُرُّوهُمِنْ ضَلٍّ إِذَا

ای مسلمانان محافظت کنید خویشان را ضرر نمی رساند شمارا کسی که گمراه

(۱) مترجم گوید بعض مردم از آنحضرت بغیر ضرورت سوال میکردند یکی گفت پدر من کیست و دیگری گفت که مرجع من بهشت است یا دوزخ درین باب نازل شد .

(۲) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند و در آنهابه قول اسلاف خود تمسک مینمودند از آنجمله بحیره و آن ماده شتری است که اورا برای بتان مقرر میکردند و شیر او یکسی نمیدادند و سائبه که برای بتان جانور را میگذاشتند و بار بر پشت اونمی نهادند و وصیله و آن ماده شتریست که اول بار در اول عمر شتر ماده نر آید بعد از آن بغیر فصل دیگر بار ماده زاید پس آنرا برای بتان میگذاشتند و بعد از آنکه از حلی چند بچه گرفتندی اورا معاف داشتندی از رکوب و جز آن او را عام گفتندی خدای تعالی این همه را فسخ فرمود و آیت فرستاد .

أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مُرَجِعَكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ
حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَيْنِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَوَّخَرٍ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ
أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَاصْبِرْتُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ
تَحْسَبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيقُيْمُنَّ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتُمْ
لَا تَشْتَرِي بِهِ نَفْسًا وَلَا وَكَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا تَكُتُمُ شَهَادَةً
اللَّهُ أَكْثَرُ أَلَمِ الْإِنْسَانِ ﴿۶﴾

وَأَنْ مَرَّ عَلَىٰ آثِمًا مُحْتَقًّا إِنْ شَاءَ آخَرِينَ يَقُومِينَ مَقَامَهُمَا

شد چون شماره یاب شدید بسوی خداست رجوع شما همه يك جا پس خبر دهد شمارا بآنچه عمل می کردید^(۱) (۱۰۵).

ای مسلمانان نصاب شهادت در میان شما وقت وصیت چون برسد به یکی از شما موت دو کس اندکه صاحب عدالت باشند از شما یا دیگران از غیر شما اگر شما سفر کرده باشید در زمین پس رسد به شما مصیبت موت اگر شک داشته باشید باز دارید ایشان را بعد از نماز (یعنی نماز عصر) پس قسم خورند بخدا که خرید نمی کنیم عوض سوگند خداهای دنیا را و اگر چه کسیکه برای نفع او گواهی میدهم صاحب قرابت باشد و پنهان نمی کنیم گواهی خدا^(۲) هر آئینه ما آنگاه از گنهگاران باشیم (۱۰۶).

اگر * اطلاع واقع شد بر آنکه این دو گواه

(۱) یعنی اگر شما صلاح کردید و شرط امر معروف بجا آوردید مخالفت مخالفان ضرر نمی کند والله اعلم .

(۲) ایضاً مترجم گوید اگر مسلمانی را اتفاق سفر افتاد و در جائی که هیچ مسلمان نبود محتضر شد ناچار دوزمی را ترکه خود سپرد و بروصیت خود گواه ساخت، ایشان از آن ترکه جام نقره ای را خیانت کردند و چون اولیای میت از ایشان مطالبه نمودند قسم خوردند که ما بآن اطلاع نه داریم بعد از آن جام نزدیک صواغی پیدا شد گفت که این دوزمی بدست من فروختند درین باره آیت نازل شد و دو کس از اولیای میت قسم خورده آن جام را گرفتند .

(☆) توضیح: پس اگر اطلاع حاصل شد که آنها مرتکب گناهی شده اند پس دو گواه از اقارب نزدیک میت که نسبت به اقارب دیگر میت مستحق میراث اویند جانشین آن دو گواه شوند .

مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولَىٰ فَيَقِيْمِينَ بِأَلْفِهِمْ
لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِلَّا آثَرًا
لِّبَنِي الطَّاغُوتِ ۝

حاصل کردند گناهی^(۱) پس بایستند
دوکس دیگر که قرابت قریبه داشته باشند
بجای آنها از جماعتی که مال راحق
خود ساخت هر یکی ازدو گواه دروغ به
زبردستی برایشان^(۲) پس سوگند خورند
بخدا که گواهی مادرست تراست از گواهی
آن دو و از حد تجاوز نکرده ایم هر آینه
ما آنگاه از ستمگاران باشیم (۱۰۷) .

ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ يَّاتُوْا بِالْاَشْهَادِ عَلٰى وُجُوْهِكُمْ اَوْ يَخَافُوْا اَنْ
تُرَدَّ اِيْمَانُكُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُوا وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝

این اسلوب نزدیک تراست بآنکه بیارند
گواهی را بروجه آن یعنی بروجهی که
باید در گواهی دادن یا بترسند از آنکه
رد کرده شود سوگندها بعد سوگند های
ایشان^(۳) و بترسید از خدا و بشنود حکم
اورا و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
را^(۴) (۱۰۸) .

- (۱) یعنی گواه حق که خدا بآن فرموده و الله اعلم .
- (۲) یعنی دروغ گواهی دادند و دروغ قسم خوردند .
- (۳) یعنی اگر کسی داند که بعد از سوگند من سوگند مدعی نخواهد بود سوگند دروغ خورد و اگر بداند که چون کذب ظاهر شود مدعیانرا سوگند دهند و حق به سوگند ایشان ثابت شود از سوگند دروغ احتیاط کند .
- (۴) مترجم گوید تاویل آیت بمذهب شافعی آن ست که مراد از شهادت وصیت است و از منکم من اقاربکم و ذکر اثین برای احتیاط و قسم دادن بجهت مدعا علیه بودن درین دعوی که خیانت کرده اند و تعین صلوة عصر بجهت تغلیظ یمین و اختیار اثین برای احتیاط و اقامت اولیان بجهت مدعا علیه بودن برایشان در دعوی که بجهت حذر خود تقریر میکند چنانچه در صورت مذکوره دعوی اشتراء کرده بودند و ان ارتبتم فان عشر اشارتست بتوجه دعوی کسی و بمذهب ابی حنیفه مانند آن ست مگر آنکه تعین صلوة عصر بجهت آنست که قضات در محکمه همین وقت می نشستند پس گویا که گفته شد در محکمه قضا =

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ
لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٥﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِيَ ابْنَ مَرْيَمَ أَذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى
وَالِدَتِكَ إِذْ أَبَدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تَكُونُ النَّاسَ
فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَكَذَلِكَ نَكْتُبُ إِلَيْكَ الْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ خَلَقْنَا مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
بِأَذْنِ قَتْمَقَرٍ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِأَذْنِ وَتَبْرئُ
الْكَلِمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِأَذْنِ لَازِخْرَجُ الْمَوْتِ بِأَذْنِ
وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنكَ إِذْ جُنَّهُمْ
بِالْحِيتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي
قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٧﴾

یادکن آن روز را که جمع کنند خدا پیغامبران
را پس بگوید چه جواب داده شد شمارا
گویند هیچ دانش نیست مارا هر آئینه توی
داننده امر پنهانی^(۱) (۱۰۹) .

آن وقت که گوید خدای تعالی ای عیسی
پسر مریم یادکن نعمت مرا بر خویش و
بر والده خویش چون قوت دادم ترا بروح
القدس (یعنی به جبریل علیه السلام)
سخن می گفتمی بامردمان در گهواره
و در حالت معمری و چون آموختم ترا
کتاب و دانش و تورات و انجیل و چون
پیدا می کردی ازگل مانند شکل مرغ به
حکم من پس دم می زدی دروی پس می
شد مرغی به حکم من و به میگردی
کور مادرزاد را و برص دار را به حکم من
و چون بیرون می آوردی مردگان را
بحکم من^(۲) و چون بازداشتی شربنی
اسرائیل را از تو آنگاه که آوردی نزدیک
ایشان معجزه هاپس گفتند کافران از ایشان
نیست این مگر سحر آشکارا (۱۱۰) .

و چون الهام فرستادم بسوی حواریان که
ایمان آریده من و به پیغامبر من گفتند
ایمان آوردیم و گواه باش یا عیسی بر آنکه

= واللہ اعلم .

(۱) یعنی نخست از سر خضوع و نیایش ایشان گویند در برابر توبه نسبت دانش
مارا هیچ دانش نیست بعد از آن گواهی دهند براست خویش واللہ اعلم .

(۲) یعنی از گور زنده برمی آوردی واللہ اعلم .

مامسلمانیم (۱۱۱) .

چون گفتند حواریان ای عیسیٰ پسر مریم آیامی تواند پروردگار تو که فرو فرستد بر ما دسترخوانی از آسمان گفت عیسیٰ بترسید از خدا اگر مومن هستید^(۱) (۱۱۲) .

گفتند می خواهیم که بخوریم از آن دسترخوان و آرام گیرد دل های ما و بدانیم که راست گفتی باما و باشیم بر نزول آن از گواهان (۱۱۳) .

گفت عیسیٰ پسر مریم بار خدایا ای پروردگار ما فرود آر بر ما دسترخوانی پُر از طعام از آسمان تا باشد عیدی برای ما و برای اوائل امت ما و آخر امت ما و معجزه از جانب تو و روزی ده مارا و تو بهترین روزی دهندگانی (۱۱۴) .

گفت خدا من فرود آورنده ام آن را بر شما پس هر که از شما کافر شود بعد از این پس من تعذیب کنم او را عذابیکه تعذیب نه کنم بآن هیچ يك را از اهل عالم^(۲) (۱۱۵) .

و یادکن آن وقت که گوید خدای عیسیٰ پسر مریم آیاتو گفتی به مردمان که خدا گیرید مرا و مادر مرا بجز خدای تعالی^(۳)

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

قَالُوا إِنَّا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَنِّلْتُهَا عَلَيْكُمْ فَلَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيْهِمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ

(۱) حاصل این ست که الهام فرستادم بسوی حواریان در آن مدت که معجزه طلب کردند و بر حسب مرادد یدند .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خوانی نازل شد از آسمان بروی گوشت و نان پس خوردند و سیر شدند و الله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدای تعالی روز قیامت نعمت های خود را بر عیسیٰ یاد دهد بعد =

مَا لَيْسَ لِي بِحَيٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتُمْ تَعْلَمُونَ مَا فِي نَفْسِي
وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

گفت به پاکی یادمی کنم ترانه سزد مرا که
بگویم آنچه لائق من نیست اگر گفته
باشم این قول پس تو آن را دانسته ای می
دانی آنچه در ضمیر من است و نه می دانم
آنچه در ضمیر تست هر آینه توداننده امور
پنهانی (۱۱۶) .

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُ إِلَهَ رَبِّي وَرَبِّكُمْ
وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ
أَنْتَ الْوَكِيلَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾

نه گفته ام بایشان مگر آنچه فرموده بودی
مرا بآن که پرستید خدارا پروردگار من
و پروردگار شما بودم برایشان نگاهبان
مادامی که در میان ایشان بودم پس وقتی که
برگرفتی مرا^(۱) تو بودی نگاه بان برایشان
و تو بر همه چیز نگاه بانی (۱۱۷) .

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَعْفُرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

اگر عذاب کنی ایشان را پس ایشان
بندگان تواند و اگر بیامیزی ایشانرا پس
تو غالب استوارکار (۱۱۸) .

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
 عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

گوید خدا امروز روزی است که نفع کند
راست گویان را راستی ایشان ایشان
رابطه بستانها میرود زیر آن جویها
جاویدان آنجا همیشه خوشنود شد خدا
از ایشان و خوشنود شدند ایشان از خدا این
ست رستگاری بزرگ (۱۱۹) .

يَلَهُ الْمُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْأَنْفُسِ وَرَافِقُهُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

خدا راست پادشاهی آسمان هاو زمین
و آنچه در آن هاست و او بر همه چیز
تواناست (۱۲۰) .

= ازان سوال کند که خود را اله می گفتی یا نه بجهت تاکید و برای قطع شبهه
نصاری بابلغ وجوه والله اعلم فتح الرحمن .

(۱) یعنی بر آسمان بردی مرا .

سوره انعام مکی است و آن يك صدمه شصت
و پنج ياشش آيت و بيست ركوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَكُمْ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى
عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ مَمْنُونُونَ ②

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
وَيَعْلَمُ مَا يُكْسِبُونَ ③

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑤

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَكُم مِّنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ مَّكَّنْهُمْ فِي الْأَرْضِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستایش آن خدای راست که آفرید آسمان
ها و زمین را و پیدا کرد تاریکی ها و روشنی
باز کافران با پروردگار خویش برابر می
کنند (۱) (۱) .

اوست آنکه بیافرید شمارا از گِل
باز مقرر کرد وقت مرگ را و مدتی معین
هست نزدیک او (۲) باز شما شک می
کنید (۲) .

اوست خدا (۳) در آسمان ها و در زمین می
داند پنهان شمارا و آشکار شمارا و میداند
آنچه عمل می کنید (۳) .

و نمی آید به کافران هیچ نشانه از نشانه
های پروردگار ایشان الا از آن رو گردان
شدند (۴) .

پس بد رستیکه تکذیب کردند حق را
(یعنی رسول را و آنچه آورده بود از قرآن
و دین حق) چون آمد ایشانرا پس خواهد
آمد بایشان جزای آنچه بوی تمسخر
میکردند (۵) (۵) .

آیا ندیده اند که چه قدر هلاک کرده ایم

(۱) یعنی معبودان باطل را .

(۲) یعنی برای قیام قیامت .

(۳) یعنی متصرف و فرمانروا .

(۴) یعنی با صدق آن خبر دارد والله اعلم .

مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا
الْأَنْهَارَ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ①

پیش از ایشان از آمتها که استقرار داده
بودیم ایشان را در زمین آنقدر که
استقرار نداده ایم شمارا و فرستاده بودیم
باران برایشان پی در پی ریزنده
و پیدا کردیم جویها میرفت زیر ایشان^(۱)
پس هلاک کردیم ایشان را به گناهان
ایشان و پیدا کردیم بعد از ایشان امتی دیگر
یعنی مردمان دیگر (۶) .

وَلَوْ رَأَيْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا قَوْطَائِسَ فَلَسَوْهُ بِآيِدِيهِمْ لَقَالُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِلهٌ خَرُفِينٌ ②

و اگر فرو فرستادیم برتون نوشته در ورقی پس
مساس میکردند آن را بدست خود گفتندی
کافران نیست این مگر سحر ظاهر^(۲) (۷) .
و گفتند کافران چرا فرو نداده آورده
شد بر پیغامبر فرشته ای^(۳) و اگر
فرو فرستادیم فرشته را البته بانجام
رسانیده شدی کار باز مهلت داده نه
شوند^(۴) (۸) .

وَقَالُوا الْوَيْلَ لَنَا أُنْزِلَ عَلَيْهِمْ مَلَكٌ وَوُضِعُوا فِي الْمَقَابِرِ ③
الْمُرْتَدَّةُ لَا يَنْظُرُونَ ④

و اگر میکردیم آن فرستاده را فرشته ای
لازم می شد که کنیمش مردی (یعنی به
شکل مردی) و هر آینه مشتبه میکردیم
برایشان آنچه الحال اشتباه میکنند^(۵) (۹) .

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ⑤

و هر آینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش
از تو پس فرود آمد به تمسخر کنندگان

وَلَقَدْ اسْتَعْهَزَىٰ بِرُسُلِهِ مِنْ قَبْلِكَ مَخَافَىٰ

(۱) یعنی زیر مساکن ایشان .

(۲) یعنی تعصب ایشان بمرتبه ای است که اگر نزول کتاب را بحس ظاهر به بینند
نیز انکار کنند .

(۳) یعنی بوجهی که ما آنرا بحس ظاهر به بینیم والله اعلم .

(۴) یعنی ظهور ملائکه باین وجه مستلزم هلاک ایشان است در حکمت الهی والله اعلم .

يَا كَذِبِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥٩﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٦٠﴾

قُلْ لِّنَّ مَتْنِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِّلَّهِ كُتُبٌ عَلَى
نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَنَّكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦١﴾

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْإِلَهِ وَاللَّهُ بِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٢﴾

قُلْ أَغْيَرُ اللَّهُ أَمْعِدْ وَلِيًّا قَاطِرُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ أَقَلَّ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٦٤﴾

مَنْ يُعْرِضْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَ ذَلِكَ
الْقَوْمُ الْمُهْينُونَ ﴿٦٥﴾

وَأَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ بَعْضُ فُلَاكَاشَفَ لَهُ الْإِلَهِ وَ لَنْ

از ایشان جزای آنچه بآن تمسخر می
کردند^(۱) (۱۰) .

بگوسیر کنید در زمین باز نظر کنید چگونه
شد آخر کار دروغ پندارندگان (۱۱) .

بگو- کراست آنچه در آسمان هاوزمین
است بگو خدای راست لازم کرد
بر خود مهربانی البته جمع کند شمارا
در روز قیامت هیچ شك نیست در آن آنانکه
زیان کردند در حق خویشان پس ایمان
نمی آرند (۱۲) .

واوراست آنچه ساکن شد در شب و روز
واواست شنو ادانا (۱۳) .

بگو آید دوستی گیرم بجز خدای پیدا کننده
آسمان هاوزمین او رزق میدهد و رزق
داده نمی شود بگوهر آئینه امر کرده شده
است مرا که باشم نخستین مسلمان (یعنی
ازین امت) و فرموده شد که مباش از
شریک مقرر کنندگان (۱۴) .

بگوهر آئینه من می ترسم اگر نافرمانی
پروردگار خود کنم از عذاب روز بزرگ
(۱۵) .

هر که عذاب باز داشته شود از وی آن
روز پس مهربانی کرد خدا بروی و این است
مطلب یابی ظاهر (۱۶) .

واگر سختی رساند خدا بتو هیچ دفع
کننده نیست آن رامگروا و اگر نعمت

(۱) یعنی جزای کلمه که بطریق سخر به باینهامی گفتند .

رساند به تو پس او بر همه چیز تواناست
(۱۷) .

واوست غالب بالای بندگان خود
واوست دانا آگاه (۱۸) .

بگوچه چیز بر تراست در باب شهادت^(۱)
بگو خداست وی اظهار حق کننده است
میان من و میان شما و وحی کرده شد
بسوی من این قرآن تا بیم کنم شمارا بآن
و بیم کنم آن را نیز که قرآن باو برسد
آیا شما اثبات می کنید که با خدا هستند
معبودان دیگر بگو من اثبات نمی کنم
بگو جز این نیست که او معبود یگانه است
و هر آئینه من بیزارم از آنچه شما شریک
مقرر میکنید (۱۹) .

آنانکه ایشان را کتاب داده ایم می
شناسند حقیقت این قول را^(۲) چنانکه
می شناسند پسران خود را آنانکه زیان
کار شدند در حق خویشان پس ایشان
ایمان نمی آرند (۲۰) .

و کیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغ را یا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا هر آئینه رستگار نمی شوند

يَسْأَلُكَ بِغَيْرِ فَهْوٍ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑮

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ⑯

قُلْ أَمَّا شَيْءُ الْكِبَرِ شَهَادَةٌ قُلِ اللَّهُ سَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَتَيْكُمْ
لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا
هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ⑰

الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمُ الْكِتَابُ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑱

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ
لَأُقْفَلُ ⑲

(۱) یعنی اظهار حق کردن والله اعلم .

(۲) یعنی کلمه توحید، همینطور تفسیر کرده است مترجم و برای توضیح گوئیم که
بسیاری از مفسرین مراد از (يعرفونه كما يعرفون اباؤهم) که می شناسند اورا
یعنی رسول خدا را که در کتابهای آنان وصف و نعت او موجود است همین معنی
را گرفته اند والله اعلم .

ستمگاران (۲۱) .

و یادکن آن روز که حشر کنیم ایشان راهمه
يك جا باز گوئیم مشرکان را کجا اندان
شریکان شما که ایشان را بطن اثبات می
کردید (۲۲) .

بعد از آن نه باشد عذرایشان مگر آنکه
گویند قسم بخدا پروردگار ما که مشرک نه
بودیم (۲۳) .

بنگر چگونه دروغ گفتند برخویشتن و گم
گشت از ایشان آنچه افترامی کردند (۲۴) .

و از ایشان کسی هست که گوش می نهد
بسوی تو و پیدا کرده ایم بردلهای ایشان
پرده ها تانه فهمند آن را و درگوشهای
ایشان گرانی را و اگر به بینند هر معجزه
ایمان نیارند بآن تا وقتی که بیايند پیش
تو مکابره کنان باتو گویند این کافران
نیست این مگر قصهای پیشینیان (۲۵) .

و ایشان منع میکنند از متابعت او و دور می
شوند از متابعت او و هلاک نمی کنند مگر
خویشتن را و نمی دانند (۲۶) .

و تعجب کنی اگر ببینی ایشان را وقتی که
باز داشته شوند نزدیک آتش پس گویند ای
کاش ما باز گردانیده شویم پس بدروغ
نسبت نه کنیم آیات پروردگار خویش را
و شویم از مسلمانان (۲۷) .

نه بلکه ظاهر شد ایشان را جزای آنچه می
پوشیدند پیش ازین یعنی جزای عقائد
باطله را و اگر دانیده شوند البته رجوع
کنند بسوی آنچه منع کرده می شدند

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبِيًّا ثُمَّ يَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّا
سُرَّكَاوُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢١﴾

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبُّنَا مَا كُنَّا
مُشْرِكِينَ ﴿٢٢﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٣﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا آيَةً لَا يُؤْمِنُوا
بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُبَايِعُكَ لَنْ يَقُولَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ
هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

وَهُمْ يَبْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْعَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ
إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَيُخَسِّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ ذُقُوا فَلَا يَلْقَاوُا يَلَقِنَا ذُرًّا وَلَا يُكِنِّبُ
بَايَاتِ رَبِّنَا وَلَكِنَّ مِنَ الْبَاطِلِينَ ﴿٢٦﴾

بَلْ بَايَعُوا اللَّهَ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا
لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَاللَّهُ لَكِنُيُونَ ﴿٢٧﴾

وَقَالُوا لَإِنْ هِيَ إِلَّا نَسْيَانُنَا الَّذِي نُسِيهِمْ وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٥﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ يَقُولُ أَغْلِبُوا عَلٰی رَبِّهِمْ قَالَ الْكٰفِرُ هَٰذَا لِحُجَّتِ
قَالُوا بَلٰی وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللّٰهِ حَتّٰی اِذَا جَاءَتْهُمْ
السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا اِنَّا عَسِرَتْنَا عَلٰی مَا كُنَّا فِيْهَا وَهُمْ
يَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰی ظُهُورِهِمْ اَلَسَاءَ مَا يَرْزُقُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا لَئِيْمَةُ الدُّنْيَا اِلَّا الْعِجْبُ وَلَهُمْ وَلِلَّذِيْنَ اٰلَاخِرَةُ خَيْرٌ لِّ الَّذِيْنَ
يَكْفُرُوْنَ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٣٨﴾

قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهٗ لِيَحْزُنَنَّكَ الَّذِيْ يَقُولُوْنَ قَالَهُمْ
لَا يَكُنْ دُعَاؤُكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ يَاْتِيْهِمُ اللّٰهُ يَجْعَلُوْنَ ﴿٣٩﴾

وهرائینه ایشان دروغگویانند (۲۸) .

و گفتند نیست هیچ حیات مگر زندگانی
این جهانی ماونیسیم ما برانگیختگان^(۱)
(۲۹) .

و تعجب کنی اگر به بینی آنگاه که
بازداشته شوند بحضور پروردگار خویش
گوید خدا آیا این درست نیست گویند آری
درست است و قسم پروردگار ما گوید
بچشید عذاب را بسبب آنکه کافر بودید
(۳۰) .

به تحقیق زیان کار شدند آنانکه بدروغ
نسبت کردند ملاقات خدایان آنگاه که
بباید بایشان قیامت ناگهان گویند ای
پشیمانی ما برتقصیر ما درباب قیامت
وایشان بردارند بارهای خویش را^(۲)
برپشتهای خویش آگاه شوید بد چیز است
آنچه بر میدارند^(۳) (۳۱) .

و نیست زندگانی دنیا مگر بازی و لهو
وهرائینه سرای آخرت بهتر است متقیان
را آیدار نمی یابید (۳۲) .

هرائینه میدانیم که اندوهگین
میکند ترا آنچه ایشان می گویند پس هرائینه
ایشان به دروغ نسبت نمی کنند ترا فقط
ولیکن این ستمگاران آیاتِ خدا را

(۱) یعنی منکر حشراند والله اعلم .

(۲) یعنی گناهان خویش را .

(۳) یعنی عمل بد بشکل خیری نهایت زشتی و ناخوشی شده بر پشت او بنهند .

انکار می کنند (۳۳) .

وهرآئینه بدروغ نسبت کرده شد پیغامبران را پیش از توپس صبر کردند بر تکذیب خویش ورنجانیده شدن خویش تاآنکه بیامدبایشان نصرت ما نیست هیچ تغیر دهنده وعده های خدا را وهرآئینه آمدبه تو بعض خبرپیغامبران (۳۴) .

و اگر گران شده باشد برتوروگردانی ایشان پس اگر می توانی که بجوئی سوراخی در زمین یا نردبانی درآسمان پس بیاری پیش ایشان معجزه^(۱) و اگرخواستی خداجمع ساختی ایشان را برهدایت پس مباش از جاهلان (۳۵) .

جزاین نیست که قبول میکنند^(۲) آنانکه می شنوند و مُردگان (یعنی کافران) برانگیزدایشان را خدا بازسوی او گردانیده شوند (۳۶) .

و گفتند چرا فرودنه آورده شد برپیغامبر نشانه ای از جانب پروردگار^(۳) بگوهرآئینه خداقادر است برآنکه فروفرستد آیتی و لیکن اکثر ایشان نمی دانند (۳۷) .

و نیست هیچ جانوری در زمین ونه هیچ

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرًا عَلٰی مَا كُنْتَ جَاوِيًا
وَإِذْ وَاحٍ إِلَىٰ أَنَّهُمْ نَصَرْنَا وَلَوْلَا كِبَالُ يَدَيْكَ لَكُنْتِ اللَّهُ
وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ شِيبَانِي الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا كَانَ كِبُرُكَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَامَى السَّمَاءِ فَمَا يَتَّبِعُهُمْ يَٰيُوسُفَ أَلَمْ يَجْعَلْهُمُ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْبَهِلِينَ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا أَتَىٰ بِتِجَارٍ مِّنَ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ
إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَن
يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلِيمٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ

(۱) یعنی از آنجا که می توانی که معجزه بیاری بیار حاصل آنست که تفویض کن امر خود را بر خدا والله اعلم .

(۲) یعنی دعوت اسلام را .

(۳) یعنی از آن نشانه ها که می طلبیدند والله اعلم .

أَمْثَلَكُمْ مَا فَكُنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۸﴾

پرنده که می پرد بدو پر خود مگر ایشان
جماعت هاند مانند شما فرو گذاشت
نکرده ایم در کتاب (یعنی لوح محفوظ)
هیچ چیزی را بازسوی پروردگار خود
حشر کرده خواهند شد (۳۸) .

وَالَّذِينَ نَادَوْا بِالْبَيْتَاءِ هُمْ وَبِكُوفِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءُ اللَّهُ
يُضِلُّهُ وَمَنْ يُشَاءُ يُجِبُّهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۹﴾

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ مارا
کرانند و گنگانند در تاریکی ها
هر کرا خواهد خدا گمراه کندش و هر کرا
خواهد براه راست گرداندش (۳۹) .

قُلْ أَسْمِعْكُمْ إِنَّكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَذُنُكُمْ السَّاعَةَ أَعْبِرُوا اللَّهَ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۰﴾

بگو آیدیدید ا گر بیاید بشما عذاب خدا
یاباید به شما قیامت آیا بغیر خدا تضرع
می کنید ا گر راست گوهستید (۴۰) .

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتُسْأَلُونَ
عَنْهُ يَوْمَئِذٍ ﴿۴۱﴾

نه بلکه خاص بجناب اودعامی کنید پس
دفع می کند آنچه دعای کنید برای دفع
آن ا گر خواهد و فراموش می کنید آن
چیز را که اورا شریک مقرر کردید (۴۱) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ بِالْيَأْسَاءِ وَالْقَارَاءِ
لَعَلَّهُمْ يَنْصَرِعُونَ ﴿۴۲﴾

وهر آئینه فرستادیم بسوی امتان پیش
از تو^(۱) پس در گرفت کردیم ایشان را به
تنگی معیشت و بیماری تازاری کنند
(۴۲) .

فَلَوْلَا إِذْ دَعَاَهُمْ بِأَسْمَاءَ تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۴۳﴾

پس چرا زاری نکردند و قتیکه آمدبایشان
عذابِ ما ولیکن سخت شد دل های ایشان
وزینت داد در نظر ایشان شیطان آنچه می
کردند (۴۳) .

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ

پس چون فراموش کردند آنچه پند داده
شدایشان را بآن کشاده ساختیم برایشان

حَتَّىٰ إِذَا فِرْعَوْنُهَا أَوْتُوا أَخَذَ نَهْمُ بَقْتَهُ قَاذَاهُمْ
مُتَبَسِّئُونَ ﴿٣٧﴾

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ
عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ قُلْ إِنَّ إِلَهًا غَيْرَ اللَّهِ لَا يُبْدِيهِ أَنْظِرْ كَيْفَ تُصَرِّفُ
الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذَبُونَ ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ
يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَمَا يُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَنَذِيرِينَ فَكُنْ أَمِنَ
وَأَصْلَحْ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَسْتَهْمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٤٢﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ

درهای همه چیز^(۱) تا آن هنگام که شادمان
گشتند بآنچه داده شد ایشان را درگرفت
کردیم ایشان را ناگهان پس شدند ناامید
(۴۴) .

پس بریده شد بیخ گروه ستمگاران
و سپاس خدای راست پروردگار عالمها
(۴۵) .

بگو آیدید ا گرباز گیر دخدا شنوائی
شمارا و چشم های شمارا و مهر زنده بدل
های شما کیست خدا غیر الله تعالى که
آنها بیارد به شما به بین چگونه گوناگون
بیان می کنیم آیت هارا بازایشان رو
گردان می شوند (۴۶) .

بگو آیا دیدید ا گریاید به شما عذاب خدا
ناگهان یا آشکارا آیا هلاک کرده شوند^(۲)
مگر قوم ستمگاران (۴۷) .

و نمی فرستیم پیغامبران را مگر بشارت
دهنده و بیم دهنده پس هر که ایمان آورد
و نیکوکاری کرد پس هیچ ترس نبود
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۴۸) .

و کسانی که به دروغ نسبت کرده اند آیات
مارا برسد بایشان عذاب بسبب فاسق
بودن ایشان (۴۹) .

بگو نمی گویم بشما که نزدیک من است
خزانه های خدا و نه می گویم که میدانم

(۱) یعنی باستدراج نعمتهای فراوان دادیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی هلاک کرده نشوند .

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّا كُنَّا يَوْمَئِذٍ آلَآءَ مَا يُوْحَىٰ إِلَيْنَا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنْذِرْهُمْ الَّذِينَ يُخَافُونَ أَنْ يُخْشَوْا إِلَّآ إِلَهُهُمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونُوا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا إِبْهَالًا

غیب راونه می گویم بشما که من فرشته ام پیروی نمی کنم مگر چیزی را که وحی کرده شد بسوی من بگو آیا برابر میشود نابینا و بینا آیاتامل نمی کنید (۵۰) .

و بترسان بقرآن یعنی پند ده بقرآن کسانی را که می ترسند از آنکه حشر کرده شوند بسوی پروردگار خویش نباشد ایشانرا بجز خدا هیچ دوستی و نه سفارش کننده تا پرهیزگاری کنند (۵۱) .

(۱) و دور ممکن کسانی را که مناجات می کنند به پروردگار خویش بامداد و شام می طلبند رضای او را نیست بر تو از حساب ایشان چیزی نیست از حساب تو برایشان چیزی تا برانی ایشان را که آنگاه باشی از ستمگاران (۵۲) .

و همچنین امتحان کردیم بعض مردمان را به بعض تا گویند آیا این جماعت انعام کرده است خدا بریشان از میان ما خدای تعالی فرمود آیا نیست خدا داناتر بشکر کنندگان (۵۳) .

و چون بیایند پیش تو کسانی که ایمان آورده اند بآیتهای ما پس بگو سلام علیکم لازم کرده است پروردگار شما بر خود مهربانی را (لازم کرده است) که هر که بکند از شما کار بد به نادانی

(۱) رؤسائی کفار بآن حضرت گفتند که ما را عارست که با فقرای مسلمین صحبت داریم ایشانرا از مجلس خود یکسو کن تا باتوبنشینیم خدای تعالی آیت فرستاد .

ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِ ۚ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَلِذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْأَيَّاتِ وَلِيَتَذَكَّرَ الَّذِينَ سَبَّلَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا
تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٨﴾

قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾

وَعِنْدَ مَا نَزَّ الْغَيْبُ لَا يَعْلَمُ إِلَّا اللَّهُ وَنَعْلَمُ مَا فِي الْبُحْرِ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ رِيقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حِجَابُ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا ظِلٌّ
وَلَا آبَاسُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

بازتوبه کرد بعد از آن و نیکوکاری نمود
پس خدا آمرزنده مهربان است (۵۴) .

و همچنین تفصیل می کنیم نشانه هارا
و تا ظاهر شود راه ستمگاران^(۱) (۵۵) .

بگوهر آئینه منع کرده شد مرا که عبادت
کنم آن کسانی را که شما می پرستید
بجز خدا بگو پیروی نمی کنم آرزوهای
شمارا گمراه شده باشم آنگاه و نه باشم
از راه یافتگان (۵۶) .

بگوهر آئینه من بر حجت من از پروردگار خود
و بدروغ داشتید آن دلیل را نیست نزدیک
من آنچه شما بزودی می طلبید آن را^(۲)
نیست حکم مگر خدا را بیان می کنند
درست را و او بهترین فیصله کنندگان
است (۵۷) .

بگو اگر بودی نزدیک من آنچه بزودی
می طلبیدش هر آینه بانجام رسانیده
شدی کارمیان من و میان شما و خدا
دانا تراست به ستمگاران (۵۸) .

و نزد اوست کلید های غیب^(۳) نمی
داندش مگر او و میداند آنچه در بیابان
و دریاست و نمی افتد هیچ برگی الا می
داندش و نمی افتد هیچ دانه در تاریکی
های زمین و نه هیچ تری و نه خشکی

(۱) ظاهر نزدیک مترجم آن ست که این واژ زائد است مثل واو و فتحت ابوابها .

(۲) یعنی عقوبت در اختیار من نیست .

(۳) یعنی انواع علم غیب .

الاثبت است در کتاب روشن (۵۹) .

واوست آنکه قبض روح شمامی کذبہ شب^(۱) می داند آنچه کسب کردید بروز باز برمی انگیزد شمارا در روز تابانجام رسانیده شود میعاد معین باز بسوی اوباز گشت شماست باز خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۶۰) .

واوست غالب بالای بندگان خود و می فرستد بر شما ملائکه نگاهبان تا وقتی که بیاید به کسی از شما مرگ قبض روح او کنند فرستادگان ما و ایشان تقصیر نمی کنند (۶۱) .

باز گردانیده شوند مُردگان بسوی الله خداوند ایشان که حق است مر او راست حکم و اوستاب ترین حساب کنندگان ست (۶۲) .

بگوئیست که می رهند شمارا از تاریکی های بیابان و دریا^(۲) مناجات می کنید بجناب اویزاری و نیاز پنهانی می گوئید اگر رهای دهد مارا ازین محنت هر آئینه باشیم از شکر کنندگان (۶۳) .

بگو خدای رهند شمارا از آن محنت و ازهر اندوهی باز شما شریک مقرر می کنید (۶۴) .

بگو اوست توانا بر آنکه فرستد بر شما عذابی

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ بِمَجْرَحِكُمْ يَوْمَ النَّهَارِ
ثُمَّ يَرْجِعُ فِيكُمْ لِقَاضِيَ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً نَّحْنُ إِذَا جَاءَ
أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ نَوْفَتُهُ لَسْنَا وَهْمًا وَلَا نَفْطَرُونَ ﴿٦٠﴾

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَعَزُّ
الْحَسِيبِينَ ﴿٦١﴾

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا
وَّخُفْيَةً لَّئِنْ أَجَبْنَاهُمْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٢﴾

قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُنْقَرُونَ ﴿٦٣﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا بَاقًا مِنْ فَوْقِكُمْ

(۱) یعنی وقت نوم .

(۲) یعنی از مصیبت های بیابان و دریا .

أَوْ مِنْ تَحْتِ أَعْيُنِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ
بَأْسَ بَعْضٍ أَتُحِبُّونَ أَلَّا يَكُونَ لَكُمْ فِتْنَةٌ ۖ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۵۹﴾

وَلَذِكْرُكُمْ أَكْبَرُ ۚ وَالْحَقُّ أَنِّي لَمُسْتَعْلٍ عَلَيْكُمْ يَوْمَ تَمُوتُ ﴿۶۰﴾

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۶۱﴾

وَإِذْ آتَيْنَا الَّذِينَ يَحُفُُّونَ فِي الْآيَاتِ فَأَغْرَضْنَاهُمْ حَتَّى
يَخْرُجُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ وَإِنَّمَا آيَاتُنَا لَكُم بَيِّنَاتٍ لِّئَلَّا تَعْتَدُوا
بَعْدَ الذِّكْرِ ۚ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۶۲﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ
ذِكْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۶۳﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لُوبًا ۖ أَلِهًا وَغَرَضَهُمُ الْحَيَوةُ
الدُّنْيَا ۚ وَذُرِّيَّةٌ أَنْ يُحْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ ۖ لَيْسَ لَهَا
مِنْ دُونِ اللَّهِ وِیْلٌ ۚ وَلَا شَفِيعٌ ۚ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ

از بالای شما^(۱) یا از زیر پای شما^(۲) و جمع کند شمارا گروه گروه و بچشانند بعض شمارا جنگ بعض^(۳) بنگر چگونه گوناگون بیان می کنیم آیت هارا تا بفهمند (۶۵).

و به دروغ نسبت کردند قرآن را قوم تووان راست است بگوئیستم بر شما نگاهبان (۶۶).

هر خبر را میعاد یست و خواهید دانست (۶۷).

و چون به بینی آنان را که بحث شروع کنند در آیت های ما پس رو بگردان از ایشان تا وقتی که بحث شروع کنند در سخنی غیروی و اگر فراموش گرداند ترا شیطان پس منشین بعد یاد آوردن با گروه ستمگاران (۶۸).

و نیست بر کسانی که پرهیز گاری کردند از حساب کافران چیزی ولیکن برایشان لازم است پند دادن تا شود که پرهیز گاری کنند (۶۹).

و بگذار کسانی را که دین خود گرفتند بازی و لهو و فریفت ایشان را زندگانی دنیا و پندده بقرآن برای احتیاط از آنکه بمهلکه گذاشته شود نفسی را بسبب آنچه

(۱) یعنی چنانکه سنگ بر قوم لوط بارید .

(۲) یعنی چنانکه قارون بزمین رفت .

(۳) یعنی افواج متعدده پیدا شود و بایگدیگر جنگ کنند .

لَا يُخَذُّ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِنْ حَبِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

کرده است نیست اورا بجز خدا هیچ
دوست ونه شفاعت کننده و اگر عوض
خود دهد هرفدای که تواند گرفته نه شود
از وی آن جماعت آنانند که بمهلکه
گذاشته شدند به وبال آنچه کردند ایشان
راست آشامیدنی از آب جوشانیده وایشان
راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه
کافر بودند (۷۰) .

قُلْ أَدْعُوكُمْ دُونَ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَى
أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا اللَّهُ كَأَنَّا لَمْ نَكُنْ مِنْهُ سَاهِبِينَ
فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى انْفِتِنَا
قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَأَمْرٌ نَالِئٌ لِمَنِ لَبِثَ الْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

بگو آیامناجات کنیم بجز خدا کسی را که
نفع نه دهدمارا و زیان نه رساند مارا وباز
گردانیده شویم برپاشنهای خود بعد از آنکه
راه راست نموده است مارا خدامانند
کسی که گمراه کرده باشند اورا پریان
در زمین حیران مانده مر اورا یارانند که می
خوانندش بسوی راه راست که بیابسوی
مابگوهر آئینه هدایت خدا همان است
هدایت حقیقی وفرموده شده است مارا که
منقاد شویم پروردگار عالمهارا (۷۱) .

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٥٣﴾

و فرموده شد که برپادارید نمازرا و بترسید
از خدا و اوست آنکه بسوی او حشر کرده
خواهید شد (۷۲) .

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ
يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ۚ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ
فِي الصُّورِ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٥٤﴾

واوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین
بتدبیر محکم و روزیکه بفرماید^(۱) که بشو
پس می شود سخن اود درست است
و مرا و راست پادشاهی روزیکه دمیده
شود در صور

داننده پنهان و آشکار است و اوست
استوار کار آگاه (۷۳) .

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود آزر را
آیا میگیری بتان را معبودان هر آینه من می
بینم ترا و قوم ترادرگمراهی ظاهر (۷۴) .

و همچنین می نمودیم ابراهیم را ملک
آسمان ها و زمین تا او از یقین کنندگان
باشد^(۱) (۷۵) .

پس چون تاریک شد بروی شب
دیدستاره ای گفت این است پروردگار من
پس وقتی که فرو رفت گفت دوست ندارم
فرو روندگان را (۷۶) .

پس چون دید ماه را طلوع کرده گفت این
است پروردگار من پس وقتی که فرو رفت
گفت اگر هدایت نکند مرا پروردگار من
البته شوم از گروه گمراهان (۷۷) .

پس وقتی که دید خورشید را طلوع کرده
گفت این ست پروردگار من این بزرگتر
ست پس چون فرو رفت گفت ای قوم
هر آینه من بیزارم از آنچه شریک مقرر
میکند (۷۸) .

هر آینه متوجه ساختم روی خود را بسوی
کسی که بیافرید آسمانها و زمین را
در حالتیکه حنیفم و نیستم از مشرکان (۷۹) .

وَإِذَا قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذْ رَاكَ أَتَّخِذُ أَصْنَامًا إِلَهًا ۖ إِنِّي
أُرِيدُ أَنْ مَنَّكَ فِي صَلَاتِي مُبِينٍ ۝

وَكَذَلِكَ نُرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ
مِنَ الْمُوقِنِينَ ۝

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلَاقَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِنْ
لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ هَذَا أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّا أَفَلَتْ
قَالَ يَقُولُونَ إِنِّي بِرَبِّي مُتَشَكِّكُونَ ۝

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا ۚ وَمَا
أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

(۱) یعنی چنانکه بروی ظاهر کردیم که بتان لائق عبادت نیستند نیز ظاهر ساختیم که
ستاره و هر چه در آسمانها است و زمین لائق عبادت نیست و او در ولیکون
زائده است والله اعلم .

وجدال کردند باوقوم او گفت آیا جدال می کنید بامن درباره خدا و تحقیق هدایت کرده است مرا و نمی ترسم از آنچه شما شریک مقرر می کنید با خدا ولیکن می ترسم از آنکه خدا اراده کند چیزی^(۸۱) واحاطه کرده است پروردگار من بهمه چیز از جهت دانش آیابند نمی گیرید . (۸۰)

و چگونه ترسم از کسی که اورا شریک مقرر می کنید و شمانمی ترسید از آنکه شریک خدا مقرر کردید چیزی را که فرونه فرستاده است بر شما دلیلی برای آن پس کدام يك ازین دو گروه سزاوار تر است بامن بگوئید اگر می دانید (۸۱) .

خدای تعالی فرمود کسانیکه ایمان آوردند دنیا میبختند ایمان خود را به شرك آن جماعت ایشان راست ایمنی وایشانند راه یافتگان (۸۲) .

و این است حجت مادادیمش ابراهیم را بر قوم او و بلند می کنیم در مراتب هرکرا می خواهیم هر آئینه پروردگار تو استوار کار داناست (۸۳) .

و عطا کردیم ابراهیم را اسحاق و یعقوب هریکی را از ایشان هدایت کردیم و نوح را هدایت کردیم پیش ازین و از اولاد ابراهیم راه نمودیم داود و سلیمان و ایوب

وَكَانَ قَوْمُهُ قَالَ اتَّخَذْتُمْ لِي آلِهَةً وَقَدْ هَدَيْتُمْ
وَلَا خَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِيمٌ رَبِّنِي كُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا فَلَا تُنَادُّنَّ آلِهَتَهُ ۝

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُ وَلَا خَافُونَ أَكَلَمَ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ
مَا لَهُ يَنْزِيلٌ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَتَى الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْإِيمَنِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ
وَهُمْ يُهْتَدُونَ ۝

وَبَلَدٌ جَعَلْنَا آتِيَهُمْ أَبراهيمَ عَلَى قَوْمِهِمْ تَرْفَعُ دَرَجَتٍ
مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ۝

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا
مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَٰلِكَ يُجْزَى الْمُحْسِنِينَ ۝

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَالْيَاسَ كُلِّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٥﴾

وَأَسْمِعِلْ وَأَلِيسَمَ وَزُؤُنُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٥٦﴾

وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَهُمُ الْكِتَابَ وَالْحَمْدَ لَهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَلَيْهِمَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُتُوا بِالْحَقِّ وَالْحَقُّمُ وَالْحَقُّمُ وَالْحَقُّمُ
يَكْفُرُ بِهَا هَؤُلَاءُ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فِيمَ هَدَاهُمْ أَقْتَدِهِ
فَلَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾

ویوسف و موسیٰ و هارون را و هم چنین
جزامی دهیم نیکوکاران را (۸۴) .

و هدایت کردیم زکریا و یحییٰ و عیسیٰ
و الیاس را همه آنان از صالحان بودند (۸۵) .

و هدایت کردیم اسمعیل و الیسع و یونس
و لوط را و هریک را فضل دادیم براهل
زمان (۸۶) .

و هدایت کردیم بعض را از پدران ایشان
و اولاد ایشان و برادران ایشان و برگزیدیم
ایشان را و دلالت کردیم ایشان را بسوی
راه راست (۸۷) .

این است هدایت خدا دلالت می کند
بدان هر کرا خواهد از بندگان خویش و
اگر شریک مقرر میکردند نابود شدی
از ایشان آنچه کرده بودند (۸۸) .

این جماعت آنانند که دادیم ایشان را
کتاب و حکمت و پیغامبری پس اگر
کافر شوند بآیات قرآن این کافران پس
ما مقرر ساختیم برای ایمان
بآنها گروهی را که هرگز کافرنه
شوند^(۱) (۸۹) .

این جماعت انبیاء کسانی اند که هدایت
کرد ایشان را خدا پس به روش ایشان
اقتداکن بگوسوال نمی کنم از شما هیچ
مزد بربتلایف قرآن نیست این مگر
پند عالمهار^(۲) (۹۰) .

(۱) یعنی مهاجرین و انصار و سائر اخیار و الله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه انبیاء صبر کردند بر ایذاء کفار تو نیز صبر کن و الله اعلم .

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ
مِثْلَهُ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا
وَهِدًى لِلنَّاسِ يَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا يَسْمُونَ تَبْدِيلَهَا وَتَحْمِلُونَ كَثِيرًا
وَعَلِمْتُمْ قَالُوا تَعْلَمُونَ أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ يُدْرِكُهُمْ
فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

وصفت نکردند یهود خدا را حق صفت او
چون گفتند فرو نه فرستاده است خدا
بر هیچ آدمی چیزی بگو که فرو فرستاد
کتابی که آورده است او را موسی روشنی
و هدایت مردمان رامی گردانید او را
دو قسم ورقها آشکارا می کنید آن را
و پنهان می کنید بسیاری را و آموخته شدید
(یعنی در قرآن) آنچه نمی دانستید شما
ونه پدران شما می دانستند^(۱) بگو خدا
فرو داد و رد باز بگذار ایشان را در بحث
ایشان در حالتیکه بازی میکنند^(۲) (۹۱) .

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ
أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ
وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

و این قرآن کتابیست که فرستادیم او را
برکت باور دارنده آنچه پیش از وی بود
و تا بیم کنی اهل مکه را و کسانی را که
گردمکه ساکن اند و معتقدان آخرت البته
ایمان می آرند بقرآن و ایشان بر نماز خود
محافظت می کنند^(۳) (۹۲) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ

و کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغی^(۴) یا گفت وحی فرستاده

(۱) یعنی کتمان آیات تورات را قرآن اظهار کرد و الاسباق بیقین نمی دانستند .

(۲) حاصل آنست که اگر یهود گویند که خدای تعالی بهیچ بشر وحی نمیفرستد
نقض کرده میشود بتورات و اگر گویند میفرستد استبعاد فرستادن قرآن مجرد
تعصب است پس اذ قالوا بجای ان قالوا گفته شد .

(۳) مترجم گوید اندازا و اولاً عرب را کرده شد که زبان عربی می فهمند ثانیاً جمیع اهل
ارض را بواسطه ترجمه پس این جا انداز اول مراد است مانند آیت " هو الذی
بعث فی الامیین رسولا منهم يتلوا علیهم آیاته الآیه " و درآیت " و ما ارسلناک
الارحمة للعلمین " از اولی و ثانوی والله اعلم .

(۴) یعنی اعتقاد کرد مثلاً که بحائر و سوائب از امر الهی است و اتفاق سلف دلیل =

وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا
أَيْدِيَهُمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُخْرَجُونَ عَذَابُ الْهُونِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ عَلَى اللَّهِ عَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ كَسَاتِرُونَ ﴿٩٣﴾

شده است به من و بحقیقت نفرستاده شده
است بسوی او چیزی و از کسی که گفت
فرودخواهم آوردمانند آنچه فرودآورده
خدا^(۱) و تعجب کنی چون بنگری و قتیکه
ظالمان در شدائد مرگ باشند و فرشتگان
دست های خود را دراز می کنند^(۲) می
گویند بیرون آرید روحهای خود را امروز
جزاداده خواهید شد عذاب رسواکننده به
سبب آنکه می گفتید برخدانان حق و بسبب
آنکه از تصدیق آیات اوسرکشی می کردید
(۹۳).

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فِرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ
أَخْوَانَكُمْ وَرَأَى الظَّالِمُونَ لَوَ مَا تَرَى مَعَهُمْ شَفْعَاءُ الَّذِينَ
رَعِبْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ
مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

و گوئیم هرآئینه آمدید پیش ما تنهاچنانکه
آفریده بودیم شمارا اول بار و بگذاشتید آنچه
عطا کرده بودیم شمارا پس پشت خویش
و نمی بینیم باشما شفاعت کنندگان
شمارا آنکه گمان می کردید که ایشان
در تربیت شما شریکان خدا اند هرآئینه
بریده شد پیوند میان شما و گم شد از شما
آنچه گمان می کردید (۹۴).

إِنَّ اللَّهَ لَذُو الْحَبِّ وَالنَّوَى يُعَذِّبُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُعَذِّبُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَلَيْ تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾

هرآئینه خدا شگافنده دانه و خسته است
بیرون می آرد زنده را از مرده و بیرون
آرنده مرده است از زنده این ست خدا
پس از کجابر گردانیده می شوید (۹۵).

فَالْيُسْبَاءُ جَعَلَ أَتَيْلَ سَكَنَ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَاءُ

شگافنده صبح است و گردانید شب را

= بر آن ست والله اعلم .

(۱) یعنی انشای کتابی مثل قرآن خواهم کرد و انشایا بطریق مشاکلت انزال گفته شد .

(۲) یعنی میزنند والله اعلم .

ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۹۶﴾

آرامگاه و گردانید خورشید و ماه رامعیار حساب این ست تقدیر خدا غالب دانا (۹۶).

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِيَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۷﴾

واوست آنکه بیافرید برای شما ستاره ها تا راه بیابید به سبب آنها در تاریکی های بیابان و دریا هر آینه به تفصیل بیان کردیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند (۹۷).
واوست آنکه پیدا کرد شمارا از یک شخص پس شمارا قرار گاهی است و ودیعت جائی هر آینه به تفصیل بیان کردیم نشانه هارا برای گروهی که می فهمند (۹۸).

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿۹۹﴾

واوست آنکه فرود آورد از آسمان آبی پس بیرون آوردیم بسبب آن آب گیاه هر چیز را سپس بیرون آوردیم از آن گیاه سبزه راکه بیرون می آریم از آن سبزه دانهای یکی بردیگری پیوسته و از شکوفه های درخت خرما خوشه های آویزان نزدیک بهم و در دسترس است و بیرون آوردیم بوستانها از درختان انگور و بیرون آوردیم زیتون و انار مانند یکدیگر و غیر مانند یکدیگر^(۱) بنگرید بسوی میوه درخت چون میوه آردو بسوی پختگی او هر آینه در این نشانه هاست گروهی راکه ایمان دارند (۹۹).

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّارُثَانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَنُبْغِهِ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۰﴾

(۱) یعنی در صورت درخت و ثمر مانند یکدیگر است و در طعم مخالف يك پاره شیرین و یکپاره ترش یا تلخ والله اعلم .

و مقرر کردند کافران برای خدا شریکان را که از قسم جن اند حال آنکه خدا آفریده است ایشان را و به افترا ثابت کردند اورا فرزندان و دختران بغیر دانش پاکست اورا و بلند است از آنچه بیان میکنند (۱۰۰) .

او آفریننده آسمانها و زمین است چگونه باشد اورا فرزندی و حال آنکه نبود او را زن و بیافرید هر چیز را و او هر چیز داناست (۱۰۱) .

این است خدا پروردگار شما بیست هیچ معبود برحق مگر او آفریننده هر چیز است پس پرستش کنید اورا او بر هر چیز کارساز است (۱۰۲) .

در نمی یابند اورا چشم ها (یعنی درد دنیا) و او درمی یابد چشم هارا و اوست مهربان آگاه (۱۰۳) .

هر آئینه آمدند بشما دلیل ها از جانب پروردگار شما پس هر که بینا شد نفع اوراست و آن که نابینا ماند پس زیان برویست بگو (یا محمد) و نیستم بر شما نگاهبان (۱۰۴) .

و همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها را و تا آنکه گویند که خواندای و تابیان کنیم این دین را برای گروهی که می دانند^(۱) (۱۰۵) .

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرُقُوا بِالْبَيْنِ وَبَدَتِ
بِعَيْنِهِمْ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۱۰۰﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَتَى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ
صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ كَيْلُ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿۱۰۱﴾

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۱۰۲﴾

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ﴿۱۰۳﴾

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ
عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿۱۰۴﴾

وَكَذَلِكَ نَصُورُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِيُبَيِّنَ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۵﴾

(۱) مترجم گوید احتمال بود که کفار گویند کتابهای سابقه را خوانده و آنچه میگوی
ماخذ از کتب سابقه است نه وحی الهی است پس خدای تعالی قرآن را بوجهی
نازل ساخت و بوجهی گوناگون بیان کرده محال این شبهه نماند زیرا که این =

إِنَّمَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۝

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا
وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۝

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بَغِيًّا يَعْلَمُ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

وَأَقْسُوا بِاللَّهِ جَهْدَ آيْمَانِهِمْ لِكِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ لِّبُورٍ
بِمَا قَالُوا إِنَّمَا الْأَيُّتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعُرُكُمْ أَنَّهَُا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَنَفِثَ فِي قُلُوبِهِمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَوْ يُؤْمِنُونَ بِهِ أَوْ لَمْ
مَرَّةً وَتَدْرُهُمْ فِي طَغْيَانِهِم يَعْمَهُونَ ۝

(یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی
کرده شد بسوی تواز جانب پروردگار
توهیج معبود برحق نیست مگراو
واعراض کن از مشرکان (۱۰۶).

و اگر خواستی خدا شریک مقرر نمی
کردند و نگردانیدیم ترا برایشان نگاهبان
و نیستی تو برایشان متعهد (۱۰۷).

وای مسلمانان دشنام مدهید کسانی را که
مشرکان می پرستند بجز خدا زیرا که
ایشان دشنام خواهند داد خدا را از روی
ظلم بغیر دانش همچنین آراسته کردیم
در نظر هر گروهی کردار آن گروه باز بسوی
پروردگار ایشان باشد رجوع ایشان پس
خبر دهد ایشان را بعاقبت حال آنچه می
کردند (۱۰۸).

و سوگند خوردند کافران به سخت ترین
سوگندان خویش که اگر بیاید بدیشان
معجزه البته ایمان آرند بآن بگوجزاین
نیست که معجزه ها نزدیک خداست و چه
مطلع ساخته است شمارا ای مسلمانان
آیا نمیدانید که آن معجزه ها چون
بیاید ایشان ایمان نیارند (۱۰۹).

و صرف کنیم دل های ایشان را و چشم های
ایشان را چنانکه ایمان نیاوردند بقرآن
اول بار و بگذاریم ایشان را در گمراهی
خود سرگردان گشته (۱۱۰).

حَسْرَتًا عَلَيْهِمْ كُلُّ شَيْءٍ قَبْلًا مَا كَانُوا يُولِئُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۱۱۱﴾

و اگر ما می فرستادیم بسوی ایشان فرشتگان را و سخن می گفتند بایشان مُردگان و جمع میکردیم برایشان همه چیز گروه گروه هکزامان نمی آوردند مگر وقتی که خواستی خدا ولیکن بسیاری از ایشان نادانی می کنند (۱۱۱) .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿۱۱۲﴾

و همچنین پیدا کردیم برای هر پیغامبری دشمن از شیطانهای انس و جن بطریق و سوسه القاء می کنند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن ظاهر آراسته تافریب دهند و اگر خواستی پروردگار تونمی کردند این کار را پس بگذار ایشان را بافترای ایشان (۱۱۲) .

وَلَيَصْحَقَ إِلَيْهِ أَفْدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلَيَحْضُرُهُ وَلَيُعَذِّبُنَّهُمْ مَقَرُّهُمْ ﴿۱۱۳﴾

و القاء می کنند سخن بظاهر آراسته تامل کنند بسوی اودل های کسانی که ایمان ندارند بآخرت و تاپسند کنند او را و تا عمل کنند آنچه ایشان کننده آند (۱۱۳) .

أَفَعَيِّرَ اللَّهُ أَتْبَعِي حُكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ لَكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ يَعْلمُونَ أَنَّهُ مَكْرَلٌ مِّنْ رَبِّكَ يَالْحَقُّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۱۴﴾

بگو آیا طلب کنم فیصله کننده بجز خدا و اوست آنکه فرو فرستاد بسوی شما قرآن واضح کرده شده و کسانی که داده ایم ایشان را کتاب یعنی تورات می دانند که قرآن فرو فرستاده شده است از جانب پروردگار تو براستی پس مباش از شک کنندگان^(۱) (۱۱۴) .

(۱) یعنی یهودی دانند که نزول وحی میشود و آدمی را خدای تعالی پیغمبر می سازد و در حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم و در قرآن دلائل صدق موجود هست مترجم گوید در سورت های مکیه مذکور شده است که یهود تصدیق میکنند =

وَلَمَّا كَلَبَتْ رَبِّكَ إِصْدَاقًا وَعَدًا لَا مُبْدِلَ لِكَلِمَاتِهِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٥﴾

وَأَن تَطِغَ الْكُفْرُ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِن يَكْفُرُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَأَن هُمُ الْآخِرُونَ ﴿١٦﴾

إِن رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَن يُضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١٧﴾

فَكُلُوا مِن مَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ بِالْآيَةِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّرْتُمْ إِلَيْهِ وَأَن كُشِرُوا
لِيُضِلُّوكَ يَأْهَوِ إِلَيْهِمْ يُخَدِّرْكَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١٩﴾

وتمام است سخن پرور دگار تودرراستی
وانصاف هیچکس تغیر کننده نیست سخن
های او را واوست شنوادانا (۱۱۵).

و اگر فرمانبرداری کنی بساکسانی را که
در زمین اند گمراه کنند ترا ازراه
خداپروی نمی کنند مگر گمان را
و نیستند مگردروغگو^(۱) (۱۱۶).

هرآئینه پروردگار داناتراست بکسی که
دورمی شود ازراه وی واوداناتراست براه
یافتگان (۱۱۷).

پس بخورید ازآنچه ذکر کرده شدنام خدا
بروی (یعنی هنگام ذبح وی) اگر مومن
هستید بآیات خدا (۱۱۸).

وچست شمارا که نمی خوریدازآنچه
ذکر کرده شده است نام خداپروی و حال
آنکه به تفصیل بیان کرده است برای
شماآنچه بر شماحرام ساخته است الآنچه
مضطرباشید بسوی او^(۲) وهرآئینه
بسیاری گمراه می کنند بخواهش نفس

= قرآن را ودرسورتهای مدنیه مذکور است که یهود تکذیب میکنندآتراووجه تطبیق
آن ست که چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم درمکه بود هنوز دعوت
یهودنکرده بودهمه بصدق قرآن معترف بودند که حکم آن برعرب لازم است
وهیچکس ازایشان انکارنکرده وچون هجرت فرمود ایشانرا دعوت کرد بعناد
درآمدند درسیرت ابن اسحاق چند قصه باین مضمون مذکوراست والله اعلم.

(۱) یعنی آنچه کافران دریاب تحریم و تحلیل اشیا شبهات میکردند باطل است والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی میته حرام است الاوقت ضرورت تناول آن رخصت است
والله اعلم.

خویش بغیر دانش هرآئینه پروردگارتو داناتراست به ستمگاران (۱۱۹) .

وترک کنید آشکارا گناه را وپنهان اورا هرآئینه کسانیکه گناه می کنندجزاداده خواهند شد بحسب آنچه میکردند (۱۲۰) .

وخورید ازآنچه یاد کرده نه شد نام خدا بروی وهرآئینه خوردنش گناه است وهرآئینه شیطاين وسوسه القاء می کنند بسوی دوستان خویش تاخصومت کنند باشما و اگر فرمانبرداری ایشان کنید هر آئینه شما مشرک باشید^(۱) (۱۲۱) .

آیاکسی که مرده بود پس زنده ساختیمش^(۲) وپیدا کردیم برای اونوری که میرو دباوی میان مردمان مانند کسی باشد که صفتش این ست که در تاریکی ها است نیست بیرون آینده از آن همچنین آراسته کرده شده است در نظر کافران آنچه می کردند^(۳) (۱۲۲) .

وهمچنین پیدا کردیم در هر دهی رئیسان فساق آن ده تافساد کنند در آن ده وبحققت ضرر نمی کنند مگردر حق خویشتن ونمی دانند (۱۲۳) .

وچون بیاید بایشان نشانه ای گویند هرگز

وَدَرُّوْا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهُ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۱۱۹﴾

وَلَا تَاْكُلُوْا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ اِسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهُ لَفِسْقٌ ۚ وَاِنَّ الشَّيْطٰنَ لَيُؤْخِرُكُمْ اِلٰى اُولٰٓئِهِمْ لِيُجَادِلُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ اِنَّهُمْ اِيْكُمْ لَشُرُوْنَ ﴿۱۲۰﴾

اَوْ مِّنْ كَانَ مِيْنًا فَآخِيْنُهُ وَجَعَلْنٰ لَهُ نُوْرًا يَّشِيْءُ بِهِ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهُ فِى الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا ۚ كَذٰلِكَ نُزَيِّنُ لِّلْكَافِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَجْعَلُوْنَ ﴿۱۲۱﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰ فِى كُلِّ قَرْيَةٍ اَكْبَرًا مَّجْرُمٍ يَّهْدِيْهَا لِسَبَوْدٍ ۚ وَفِيْهَا وَمَا يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۱۲۲﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ اٰيَةٌ قَالُوْا لَنْ نُؤْمِنَ حَتّٰى نُؤْتٰى مِثْلَ

(۱) مترجم گوید مراد ازین وسوسه آنست که اهل جاهلیت می گفتند چرا کشته خود را بخوریم و کشته خدا را نخوریم والله اعلم .

(۲) یعنی کافر بود هدایت کردیمش .

(۳) چنانکه رؤساء کفار مکه در نصرت کفر سعی می کردند والله اعلم .

ایمان نیاریم تا وقتی که داده شود مارا مانند آنچه داده شده است پیغامبران خدا را^(۱) خدادانا تراست بمحل نهادن پیغامبری خود خواهد رسید این گناهکاران را رسوائی نزدیک خدا و عذابی سخت بسبب آنکه بدمی اندیشیدند (۱۲۴) .

پس هر که خدا خواهد که هدایت کندش کشاده کند سینه او را برای اسلام^(۲) و هر که خواهد که گمراه کندش تنگی کند سینه او را در نهایت تنگی گویا بالا میرود در آسمان همچنین می اندازد خدا ناپاکی را بر کسانی که ایمان نمی آرند^(۳) (۱۲۵) .

و این اسلام راه پروردگار تست راست آمده هرائینه تفصیل کردیم نشانه هارا برای گروهی که پند پذیر میشوند (۱۲۶) .

ایشان راست سرای سلامتی یعنی بهشت نزدیک پروردگار ایشان واو کار ساز ایشانست بسبب آنچه میکردند (۱۲۷) .

و روزی که حشر کند خدا ایشانرا همه يك جا گوید ای گروه جن^(۴) تابع خود بسیار گرفتید از مردمان و میگویند دوستان ایشان از آدمیان^(۵) ای پروردگار مابره مند

مَا أَتَى رَسُولُ اللَّهِ اللَّهَ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ
سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرُمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ
شَدِيدٌ يُدْهِمُهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٢٤﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَانَمَا
بِضَعْدٍ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَةَ لِقَوْمٍ
يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ بِهَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا لِمَعْشَرِ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْبَرْتُمْ
مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَمِلْتُ لَهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رِجْسًا اسْتَمْتَعُوا
بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا آجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتُمْ لَنَا قَالُوا

(۱) یعنی بر هر کسی از ماجرئیل فرود آید و وحی نازل بشود والله اعلم .

(۲) یعنی بفهماندش حقیقت اسلام و محاسن آن والله اعلم .

(۳) یعنی هر چند می خواهند حقیقت اسلام و محاسن آن بفهمند نمی توانند والله اعلم .

(۴) یعنی ای شیاطین .

(۵) یعنی تابعان ایشان را از کفار .

الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ خَلِيدِينَ فِيهَا أَلَا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۳۹﴾

شد بعض ما از بعض^(۱) و رسیدیم
بمعاد خویش که معین کرده بودی برای
ما^(۲) گوید خدا آتش جای شماست
جاویدان آنجا لیکن آنچه خدا خواسته
است^(۳) هر آینه پروردگار تو استوار کار
دانا است (۱۲۸) .

وَكَذَلِكَ نُورِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿۱۴۰﴾

و همچنین مسلط می کنیم بعض ستمگاران
را بر بعض به سبب شومی آنچه می کردند
(۱۲۹) .

يَمَسَّرُ النِّجْنَ وَالْإِنشَ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ
يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ أَلْيَتِي وَيُزَكِّوْكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا أَشْهَدُ نَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّبْنَاهُمْ حَيَوُهُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كُفْرًا يَنْ ﴿۱۴۱﴾

ای گروه جن و انس آیانامدند به شما
پیغمبران از جنس شما می خواندند بر شما
آیات مرا و بیم می کردند شما را از ملاقات
این روز شما گویند اعتراف کردیم
بر خویشتن و فریب داده بودایشان را
زندگانی دنیا و گواهی دادند بر خویشتن
که ایشان کافر بودند^(۴) (۱۳۰) .

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
غَافِلُونَ ﴿۱۴۲﴾

این ارسال رسل بسبب آنست که هرگز
پروردگار تو هلاک کننده شهرها نباشد
بجزای ظلم در حالیکه اهل آنها غافل
باشند^(۵) (۱۳۱) .

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا

و هر شخص را مرتبه هاست از اجر آنچه

- (۱) یعنی متبوعان خوشوقت شدند بتابعان و تابعان محظوظ شدند از متبوعان والله اعلم .
- (۲) یعنی برای حساب ما پس در حق ما چه حکم است .
- (۳) یعنی در حق اهل نجات والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید مراد آن است که آیانامده اند از مجموعه جن و انس و آن صادق است
بیودن رسل از انس مبعوث بانس و جن والله اعلم .
- (۵) قبل بعثت عقوبت نمی آید والله اعلم .

وَمَارْبُكَ يُعَاقِلُ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۳۷﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ۚ إِن يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ لَكُمْ أَن تُشَاقِقُوا
ذُرِّيَّةَ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿۳۸﴾

إِن مَّا تُوْعَدُونَ لَآئٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۳۹﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ مَنْ يَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۴۰﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا

کردند و نیست پروردگار تویی خبر
از آنچه به عمل می آرند (۱۳۲) .

و پروردگار توغنی خداوند رحمت است
اگر خواهد دور کند شما را و جانشین
سازد پس از شما هر که را خواهد چنانکه
پیدا کرد شما را از نسل قومی دیگر (۱۳۳) .

هر آئینه آنچه وعده کرده میشود شمارا البته
آمدنی است و نیستید شما عاجز کنندگان
(۱۳۴) .

بگوای قوم من عمل کنید شما بر حالت
خویش هر آئینه من نیز عمل کننده ام
زود باشد که بدانید کسی را که باشد او را
عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه
رستگار نشوند ظالمان (۱۳۵) .

(۱) و مقرر کردند برای خدا از آنچه او

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند از آن جمله آنست که
از زراعت و مواشی پاره ای برای خدا مقرر می کردند پاره ای برای بتان و حصه
خدا بر مساکن و ضعیفان صرف میکردند و حصه بتان بآستانه بتان میرسانیدند پس
اگر چیزی از حصه خدادار حصه بتان مخلوط میشد ترك می کردند که خدا
حاجت نه دارد و اگر از حصه بتان در حصه خدا مخلوط می شد آن راجدا
میکردند که بتان محتاج اند و آنجمله آنست که قتل دختران تجویز میکردند
و پیشوایان ایشان بدین معنی فتوی داده بودند و از آنجمله آنست که بعض
زراعت و مواشی را حجر میساختند که غیر سدن بتان کسی دیگر نخورد و آنچه
برای بتان ذبح میکردند نام خدا بر آن نمی گرفتند از آنجمله آنست که چون
بحاثر و سوائب بچه میدادند گرزنده بودی مردان را حلال میدانستند زنان را
و اگر مرده بودی همه را حلال میدانستند خدای تعالی رد این مذاهب باطله
فرمود و آنچه حکم حق است بیان فرمود و محرماتی که همه اهل باطل بر آن متفق
اند ذکر کرد و الله اعلم .

پیدا کرده است از جنس زراعت و چهارپایان حصه گفتند این حصه برای خداست بگمان خویش و این حصه برای شرکاء که مامقر کرده ایم پس آنچه بود برای شرکای ایشان نمی رسد به خدا و آنچه باشد برای خدا میرسد به شرکای ایشان بد چیز است که مقرر می کنند (۱۳۶) .

و همچنین آراسته کرده است در نظر بسیاری از مشرکان قتل اولاد ایشان را شرکای ایشان^(۱) تاهلاك کنند ایشان را و تا مختلط کنند برایشان دین ایشان را و اگر خواستی خدا نکردندی این کار پس بگذار ایشان را با مفتريات ایشان (۱۳۷) .

و گفتند این چهارپایان و زراعت حجر است نخورد آن را مگر آنکه ما خواهیم بگمان خویش و چهارپایان دیگر اند که حرام کرده شده است سواری بر پشت آنها و چهارپایان دیگر اند که نام خدانمی گیرند هنگام ذبح آن بسبب آنکه دروغ بسته اند برخدا زود جزاء خواهد داد ایشان را بمقابله آنچه افترای می کردند (۱۳۸) .

و گفتند آنچه در شکم این چهارپایان باشد^(۲) حلال است برای مردان ما و حرام است بر زنان ما و اگر مرده باشد

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُهُمْ يُرْغِبُهُمْ وَهَذَا إِلَهُكَ إِنَّا فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ إِلَهُهُ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ لِزُورٍ وَهُمْ وَلِيْلَسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتُ حِجْرًا لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ يَرْغِبُهُمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ طَهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِمْ سِيَئَ جَزَائِهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَمُعْتَمَرَةٌ عَلَى أَرْوَاحِنَا وَإِنْ يَكُنْ مِثْقَلُ ذَرَّةٍ مِنْهُمْ فِيهِ

(۱) یعنی شیاطین که وسوسه کرده اند بایشوایان که مذهب قرار داده اند والله اعلم .

(۲) یعنی در شکم بحاثر سوائب باشد .

شُرَكَاءَ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٣٠﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ
مَعْرُوشَاتٍ وَالْأَخْلَاقِ وَالزُّرُوعِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنُ
وَالزَّيْتُونِ وَالنَّارِثَاتِ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ
كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ
حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ إِنَّهُ
لَا يَسْعَى غُلُوبَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾

همه در آن شریک اند جزا خواهد داد به
مقابله این بیان ایشان هر آئینه اواستوارکار
دانا است (۱۳۹) .

هر آئینه زیان کار شدند آنانکه
کشتند فرزندان خود را از جهت بیخردی
بغیر دانش و حرام کردند آنچه روزی
دادایشان را خدابه سبب دروغ بستن
بر خدا به تحقیق گمراه شدند ایشان و نبودند
راه یافتگان (۱۴۰) .

و خدا آنست که پیدا کرد بوستانهای برداشته
شده برپایا^(۱) و بوستانهای غیر برداشته
شده برپایا^(۲) و پیدا کرد درختان
خرمارا و زراعت را گوناگون میوه های
هریکی و زیتون و انار را مانند یکدیگر
و غیر مانند یکدیگر^(۳) بخورید
از میوه های آن چون میوه بیرون آورد و
بدهید زکوة او را روز درویدن وی
و اسراف مکنید هر آئینه خدا دوست ندارد
اسراف کنندگان را (۱۴۱) .

و پیدا کرد از چهار پایان بار بردارنده را
و جانوری را که بر زمین غلطانند بجهت
ذبح بخورید از آنچه روزی داده است
خدا شمارا و پیروی مکنید گامهای شیطان

(۱) یعنی درختان انگور و مانند آن و الله اعلم .

(۲) یعنی درختان برساق ایستاده و الله اعلم .

(۳) یعنی افراد هر نوعی باعتبار صورت مانند یک دیگراند و به اعتبار مزه نه والله
اعلم .

را هرآئینه اوشمارا دشمن ظاهر است
(۱۴۲) .

آفریده هشت قسم را از گوسفند دو قسم
وازیزد و قسم^(۱) بگوآیاین دوزنرا حرام
کرده است خدای تعالی یا این دوماده را
یا آن را که مشتمل شده است بروی
رحمهای این دوماده خبر دهید مرابه
دانش^(۲) اگر هستی دراست گو (۱۴۳) .

و پیدا کرد از شتر دو قسم واز گاؤدو قسم
بگو آیاین دوزنرا حرام کرده است
خدایا این دوماده رایا آنرا که مشتمل شده
است بروی رحم های این دوماده
آیا حاضر بودید و قتی که حکم کرد شمارا
خدا بآن پس کیست ستمگارترا از کسی که
بندد بر خدا دروغ تا گمراه کند مردمان را
بغیر دانش هرآئینه خدا راه نمی نماید قوم
ستمگاران را (۱۴۴) .

بگونمی یابم در آنچه وحی فرستاده شده
بسوی من هیچ چیز حرام بر خورنده که
بخورد آن را مگر آنکه باشد مردار یا خون
ریخته شده یا گوشت خوک پس هرآئینه
حرام است یا آنچه فسق باشد که برای غیر
خدا آواز بلند کرده ذبح شود پس هر که
درمانده شود نه بغی کننده و نه از حد
گذرنده پس هرآئینه پروردگار تو آمرزنده

ثَنِيَّةَ آذَوَاجٍ مِنَ الصَّائِغِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْرَاضَيْنِ
قُلْ أَلَا الذِّكْرَيْنِ حَزَمَهُمُ الْإِثْنَيْنِ أَمَّا اسْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
أَرْحَامُ الْإِثْنَيْنِ يُخَوِّنِي لِجَعَلِهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ أَلَا الذِّكْرَيْنِ
حَزَمَهُمُ الْإِثْنَيْنِ أَمَّا اسْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْإِثْنَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَضَعُوا يَدَهُمَا قَدْ خَلَفْنَا
أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ يَغْيِرُ عَلَيْهِمُ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مَعْزُومًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ
إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ
خَنَازِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمِنَ
أَضْطَرَّ عَلَيْهِ بِأَعْيُنٍ وَآلِهَةٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

(۱) یعنی نرو ماده ازهر يك واللہ اعلم .

(۲) یعنی نقلی صحیح بیارید از ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام واز کتب الهیه واللہ اعلم .

مهربان است^(۱) (۱۴۵) .

و بریهو د حرام ساختیم هر جانور ناخن دار^(۲) و از گاؤ و گوسفند حرام ساختیم بر ایشان پیه این دو قسم مگر پیهی که برداشته است پشت این دو قسم یا برداشته است آنرا رودهایا آنچه متعلق شد با ستخوان این طور جزا دادیم ایشان را بمقابله ستم ایشان و هر آئینه ماراست گوئیم (۱۴۶) .

پس اگر به دروغ نسبت کنند ترابگو که پروردگار شما خداوند مهربانی بسیار است و رد کرده نمی شود عقوبتِ اواز قومِ ستمگاران (۱۴۷) .

زود باشد که بگویند مشرکان اگر خواستی خدا یعنی رضای او بودی شریک مقرر نمی کردیم و نه پدران مامی کردند و نه حرام می کردیم چیزی را همچنین بدروغ نسبت کردند کسانی که پیش از ایشان بودند تا آنکه چشیدند عقوبتِ ما بگوآیا هست نزدیک شما دانشی^(۳) تابیرون آرید آن را برای ما پیروی نمی کنید مگر شبیه را و نیستید شما مگر دروغگو (۱۴۸) .

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمٌ مِّنْ كُلِّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَزَمٌ عَلَيْهِمْ شَحْمُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّ الْإِنسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَ خَاسِرٌ ۝۱۴۵

فَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ ذَرْهُمْ وَلَهُمْ أَسْوَءُ الْعَذَابِ وَأُولَئِكَ يَكْفُرُونَ ۝۱۴۶

سَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَزَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بِأَسْوَءِ ثَلُوهُ عَذَابُهُمْ فَمِنْهُمْ مَّنْ عَلِمَ فَنَخْرِجُوهُ لَمَّا لَانَ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَلَئِنْ أَنتُمْ إِلَّا خَوْصُونَ ۝۱۴۸

(۱) مراد حصر اضافی است به نسبت بهیمة الانعام و آن اصناف ثمانیه مذکور است سگ و شیر و بازو غیر آن اگر چه حرام است از بهیمة الانعام نیست و در آن بحث نداشتند والله اعلم .

(۲) یعنی مثل شتر و شتر مرغ و الله اعلم .

(۳) یعنی نقلی از کتب الهی و الله اعلم .

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۱۳۹﴾

قُلْ هَلْ شَهِدَآءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْإِيتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرِيبُهُمْ يَعْدِلُونَ ﴿۱۴۰﴾

بگو خدا راست دلیل محکم پس اگر خواستی خدا هدایت کردی شمارا همه يك جا (۱۴۹) .

بگویارید گواهان خود را آنانکه گواهی میدهند که خدا حرام ساخته است این را پس (یا محمد) اگر بفرض گواهی دهند تو معترف مشوبایشان و پیروی مکن خواهش کسانی که به دروغ نسبت کردند آیاتِ مارا و کسانی که اعتقاد ندارند بآخرت و ایشان با پروردگار خود برابر میکنند^(۱) . (۱۵۰)

قُلْ تَعَالَوْا أَنْتَلِ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالَّذِينَ أَحْسَنَاءُ وَلَا تَقْسُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ خُنْ نَزُّقُكُمْ وَإِنَّا لَهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۱۴۱﴾

بگویائید تابخوانم آنچه حرام کرده است پروردگار شما بر شما (فرموده است) که شريك او مقرر مکنید چیزی را و بوالدین نیکوکاری کنید و مکشید اولاد خود را از ترس فقر ما روزی میدهم شمارا و ایشان را نزدیک مشوید به بی حیائی^(۲) آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده باشد و مکشید هیچ نفس را که حرام ساخته است خدا کشتنش الّا بحق^(۳) این حکم فرموده است شمارا تا بודکه شما به فهمید . (۱۵۱)

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَيْلِ وَالْيَتِيمَ الَّذِي يَالْقُسْطِ لَا تَكْثِفُ

و نزدیک مشوید به مال یتیم الّا بخصلتی که وی نیک است تا آنکه رسد به جوانی خود و تمام کنید پیمانه و ترازو را با نصاب

(۱) یعنی معبود باطل را والله اعلم .

(۲) یعنی بزنا و لواطت .

(۳) یعنی بقصاص و مثل آن .

نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ إِذْ أَقْلَمُوا فَعَدِلُوا ۚ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَتَوْا ۚ ذَٰلِكُمْ وَضَعْنَا لَكُمْ لَعْنَةً ۚ تَذَكَّرُونَ ﴿۳۷﴾

تکلیف نمی دهیم هیچکس را مگر قدر طاقت او و چون سخن گوئید^(۱) پس رعایت انصاف بنمائید و اگر چه آن محکوم علیه صاحب قرابت باشد و بعهد خدا^(۲) وفا کنید این حکم فرموده است شمارا تا پند پذیر شوید (۱۵۲) .

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۚ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
تَفْتَرِكُوا عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَضَعْنَا لَكُمْ لَعْنَةً ۚ تَتَّقُونَ ﴿۳۸﴾

و خبر داده است که آنچه مذکور شد راه من است راست و درست آمده پس پیروی او کنید و پیروی مکنید راه های دیگر را که این راه هاجدا کنند شمارا از راه خدا این حکم فرموده است شمارا تا پرهیز گاری کنید (۱۵۳) .

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۹﴾

باز می گویم که داده بودیم موسی را کتاب تانعمت تمام کنیم بر هر که نیکوکار بود و بیان کنیم هر چیز را و بجهت هدایت و مهربانی تا ایشان بملاقات پروردگار خویش ایمان آرند^(۳) (۱۵۴) .

وَهَٰذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۰﴾

و این قرآن کتابیست که فرو فرستادیمش بابرکت پس پیروی او کنید و پرهیز گاری کنید تا مهربانی کرده شود بر شما (۱۵۵) .

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ لَكُنَّا عَنْ دَرَسَتِهِمْ لَغَفْلِينَ ﴿۴۱﴾

فرستادیمش تا نگوئید بجز این نیست که فرود آورده شد کتاب یعنی تورات و انجیل بر دو گروه پیش از ما و ما بفراموشی از یادمان نرفته ایم^(۴) (۱۵۶) .

(۱) یعنی گواهی دهید یا حکم کنید و الله اعلم .

(۲) یعنی بنذر او .

(۳) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آنست که حرام گردانیدیم اشیای مذکوره را در ازل بر قوم نوح و هلم جراباز دادیم موسی را کتاب و الله اعلم .

أَتَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۖ
فَقَدْ جَاءَهُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكَمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَاحِرٍ
الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنِ الْيَتِيمِ أَمْوَالَهُ الْعَذَابُ بِهَا
كَأَنَّهُمْ يَصِيدُونَ ﴿٥٥﴾

یا گوئید اگر فرود آورده شدی بر ما کتاب
هر آئینه می بودیم راه یافته تراز ایشان پس
آمده است به شما حجتی از پروردگار شما
و هدایت و بخشایش پس کیست ستمگار
تراز کسی که بدروغ نسبت کند آیات
خدارا و اعراض کند از آن جزا خواهیم داد
اعراض کنندگان را از آیات خویش
بدترین عذاب بسبب آنکه اعراض می
کردند (۱۵۷) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ
بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ
انْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿٥٦﴾

آیا منتظر نیستند مگر آن را که بیایند
بدیشان فرشتگان^(۱) یا بیاید پروردگار تو
یا بیاید بعض نشانه های پروردگارتو^(۲)
روزی که بیاید بعض نشانه های
پروردگارتو نفع نه دهد نفسی را که ایمان
نیاورده بود پیش ازین ایمان او یا نفع ندهد
نفسی را که کسب نکرده بود در ایمان
خود عمل خیر^(۳) بگوانتظار کنید هر آینه
مانیز منتظریم (۱۵۸) .

إِنَّ الَّذِينَ قَفَّوْا دُبُرَهُمْ وَقَالُوا لَا تَنْبَغُ لَكَ أَنْ يَكُونَ رِسَالَةٌ
إِلَىٰ أُمَّةٍ أَرَبَهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يَكُونُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِلَهُةٌ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَاءَ مَا يَكُونُ لَكُمْ عَذَابًا ۚ ﴿٥٧﴾

به تحقیق کسانی که پراکنده کردند دین
خود را و گروه گروه شدند نیستی از ایشان
در هیچ حساب^(۴) جزاین نیست که
کار ایشان گذاشته شده بسوی خداست
باز خبر دهد ایشان را بعاقبت آنچه می

(۱) یعنی برای قبض ارواح .

(۲) یعنی طلوع شمس از مغرب یاد ایه الارض والله اعلم .

(۳) یعنی آنروز توبه گنهگار و ایمان کافر قبول نشود والله اعلم .

(۴) یعنی از تو مواخذه نخواهند کرد والله اعلم .

کردند (۱۵۹) .

هرکه آورد نیکی پس اوراست ده چندان
آن وهرکه آوردیدی جزا داده نخواهد شد
آلا مثل آن وایشان ستم کرده نخواهند
شد (۱۶۰) .

بگو هرآئینه دلالت کرده است مرا
پروردگار من بسوی راه راست مراد می
دارم دین درست کیش ابراهیم را حنیف
شده و نه بود از مشرکان (۱۶۱) .

بگو هرآئینه نماز من وحج و قربانی من
و زندگانی من و موت من همه برای
خداست پروردگار عالمها (۱۶۲) .

هیچ شریک نیست مرا ورا و باین توحید
فرموده شد مراو من نخستین مسلمانانم
(۱۶۳) .

بگو آیا طلب کنم پروردگار غیر خدا
واوست پروردگار همه چیز و عمل نمی
کند هیچ کسی مگر بذات خود و بر ندارد
هیچ بردارنده باریگرا باز بسوی پروردگار
شما رجوع شما باشد پس خبردار کند
شمارا بآنچه که در آن اختلاف می کردید
(۱۶۴) .

واو آنست که ساخت شمارا جانشینان در
زمین و بلند کرد بعضی را بالای بعضی
درجه ها تا بیازماید شمارا در آنچه داده
است به شما هرآئینه پروردگار تو شتاب
کننده عقوبت است و هرآئینه او آمرزنده
مهربان است (۱۶۵) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٥٩﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦١﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾

قُلْ أَغْيَرُ اللَّهِ أَوْ يَتَّبِعُوا رِئَاؤُهُمْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٣﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ
دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي أَن تَأْتِيَهُمْ آيَاتُ رَبِّكَ سَرِيعَةً الْعُقَابُ وَأَنَّهُ
لَعَفُورٌ ذُو حَيْمٍ ﴿١٦٤﴾

سوره اعراف مکی است و آن دو صده و شش
آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَصَّ ۱

كَيْتَبُ الْأُزْلِ الْيَكْ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ
لِتُنْذِرَهُمْ وَذُكِّرُوا لِلْمُؤْمِنِينَ ۲

إِشْعُومًا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ
دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۳

وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا
أَوْهُمْ قَالُونَ ۴

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ أَبْسًا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا
ظَالِمِينَ ۵

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۶

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ بِعَلَمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۷

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ بِالْحَقِّ فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ

بنام خدا بخشاینده مهربان .

الْمَصَّ (۱) .

این کتابیست که فرودآورده شد بسوی
تو پس باید که نباشد در سینه تو هیچ تنگی
از تبلیغ او فرودآورده شد تا بیم کنی بآن
و برای پند مسلمانان را (۲) .

پیروی کنی آنرا که فرودآورده شد بسوی
شما از جانب پروردگار شما و پیروی
مکنید بجز روی دوستان را (۱) اندکی
پند می پذیرید (۳) .

و بَسَاة که هلاک کردیمش پس آمد بوی
عقوبت ما و ایشان شبانگاه آرمیده بودند و
و قتی که ایشان در خواب نیم روز بودند
(۴) .

پس نبود قول ایشان چون بیامد بایشان
عقوبت ما الا آنکه گفتند هر آینه
ما ستمگار بودیم (۵) .

پس البته سوال خواهیم کرد آن کسانی را
که پیغامبر فرستاده شد بسوی ایشان و
البته سوال خواهیم کرد پیغامبران را (۶) .

پس البته بیان خواهیم کرد بحضور ایشان (۷)
بدانش و نبودیم غائب (۷) .

و سنجیدن اعمال بانصاف آن روز بود نیست

(۱) یعنی معبودان باطل که دوست می گرفتید و الله اعلم .

(۲) یعنی همه اعمال ایشان را .

قَالُوا لَيْسَ لَهُمُ الْهَيْكُلُونَ ①

وَمَنْ خَلَقَ مَوَازِينََهُ قَالُوا لَيْسَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا كَاطِلِينَ ②

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
قَالُوا لَئِنْ كُنَّا لَنَكْفُرُونَ ③

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ④

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا اسْجُدَا إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِمَّنْ خَلَقْتَنِي
مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ⑤

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الصَّاغِرِينَ ⑥

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ⑦

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ⑧

قَالَ فَبِمَا كَفَرْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ⑨

ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ

پس هر که گران شد پله نیکی های او پس
ایشانند رستگار (۸) .

وهر که سبک شد پله نیکی های او پس
آنجماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویشان بسبب آنکه بآیات ما انکار می
کردند (۹) .

و هر آئینه استقرار دادیم شمارا در زمین
و پیدا کردیم برای شمارا آنجا اسباب
معیشت اندکی شکرمی کنید (۱۰) .

و هر آئینه آفریدم شمارا (یعنی پدر شمارا)
باز صورت بستیم شمارا (یعنی
پدر شمارا) باز گفتیم به فرشتگان که
سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر
ابلیس نبود از سجده کنندگان (۱۱) .

گفت خدا چه چیز منع کرد ترا از آنکه سجده
کنی و قتیکه امر کردم ترا گفت من بهترم
از تو آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گل
(۱۲) .

گفت پس فرود رو از آسمان زیرا که لائق
نیست ترا که سرکشی کنی در آن پس بیرون
شو هر آئینه تواز خوار شوندگانی (۱۳) .
گفت بار الهامهلت ده مرا تاروزیکه آدمیان
برانگیخته شوند (۱۴) .

گفت خدا هر آئینه تو از مهلت داده شدگانی
(۱۵) .

گفت پس بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته
به نشینم برای آدمیان براه راست تویی
تا از آن منع کنم (۱۶) .

پس البته بیایم بسوی ایشان از پیش ایشان

سَمَاءٍ لَهُمْ وَلَا جِدُّا لَهُمْ شُكْرِينَ ﴿۱۵﴾

وازیس پشت ایشان وازجانب راست ایشان وازجانب چپ ایشان و نیایی اکثر ایشان را شکر گذار (۱۷) .

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا لَّنْ يَتَعَاطَى مِنْكَ لَهَنَ
جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْبَعِينَ ﴿۱۸﴾

گفت بیرون رواز آسمان نکوهیده رانده شده بخداهرکه پیروی کند ترا از آدمیان البته پُرکنیم دوزخ را از شما همه یکجا (۱۸) .

وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا
وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۹﴾

و گفتیم ای آدم ساکن شوتو و زن تو در بهشت پس بخورید از هر جاکه خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهید شد ازستمگاران (۱۹) .

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُضِعَ لَهُمَا
سَوَاءٌ لَّهُمَا وَقَالَ مَا لَهُمَا رُبُّكَمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ
إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿۲۰﴾

پس وسوسه داد ایشان را شیطان تا آشکارا گرداند برای ایشان آنچه پوشیده بود از نظر ایشان از شرم گاه های ایشان گفت منع نکرده است شمارا پروردگار شما ازین درخت مگر برای احتیاط از آنکه شوید دوفرشته یا شوید از جاوید باشندگان (۲۰) .

وَقَالَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ ﴿۲۱﴾

و قسم خورد برای ایشان که من از نصیحت کنندگانم شمارا (۲۱) .

قَدْ لَهُمَا عَمَلٌ وَفَقَلَمَّا ذَاكَ الشَّجَرَةَ يَدْرُسُ لَكُمَا سَوَاءٌ لَّهُمَا وَطَقًا
يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذَرْبِ النَّبْتِ وَتَادِمُهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا
عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۲۲﴾

پس بسوی پستی انداخت ایشانرا بفریب دادن پس چون چشیدند آن درخت را ظاهر شد ایشان را شرمگاهای ایشان و شروع کردند که برگی بالای برگی می چسپانیدند برخویش از برگ درختان بهشت و ندا کرد ایشان را پروردگار ایشان که آیا منع نکرده بودم شمارا ازین درخت و نه گفته بودم به شما که هرائینه شیطان شمارا دشمن آشکار است (۲۲) .

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿١٥﴾

يَنْفَعِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لُبَاسًا يُفَاطِرُ سَوَّيْنَاهُ مَا رِيشًا
وَلِبَاسَ التَّقْوَى ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿٣٨﴾

يَدْفِي أَمْرًا لَعْنَتُهُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنْ الْجَنَّةِ
يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِ إِنَّهُ يَرِيَهُمْ هَوَاقِمُهُ مِنْ
حَيْثُ لَا تَرَاهُ فَاجْعَلْنَا الشَّيْطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَذِيعُوا لَهُمْ خَبْرَهُ قَالُوا أَجِدْنَا عَلَى آبَائِنَا وَاللَّهِ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنْ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفُسَادِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

گفتند ای پروردگار ماستم کردیم برخویش
و ا گر نیامرزی مارا و مهربانی نکنی بر ما
البتّه از زیان کاران باشیم (۲۳) .

گفت خدا فروزید بعض شما بعضی
 رادشمن خواهد بود و شمارادر زمین
 استقرار و بهره مندی باشد تا وقتی معین
 (یعنی، تا مرگ) (۲۴).

گفت خدادرزمین زندگانی خواهید کرد و در آنجا خواهید مرد و از آنجا بیرون آورده شوید (۲۵) .

ای فرزندان آدم هرآینه مافروداوردیم
بر شما لباسی که بپوشد شرمگاه شمارا
وفروداوردیم جامه های زینت را ولباس
پرهیزگاری وی ازهمه بهتر است این
ازنشانه های خداست تاایشان
بندیدر شوند (۲۶) .

ای فرزندان آدم گمراه نکند شمارا شیطان
چنانکه بیرون آورد پدر و مادر شمارا
از بهشت برمی کشید از ایشان جامهٔ ایشان
را تا بنماید ایشان را سرمگاه ایشان
هر آئینه شیطان و قوم او می بینند
شمار از آن جاکه شما نه می بینید ایشانرا
هر آئینه ماساختیم شیاطین را کار گذار
کسانکه ایمان ندارند (۲۷) .

و چون بکنند کار زشت گویند یافتیم برین
کار پدران خود را و خدا فرموده است ما را بآن
بگوهر آئینه خدائی فرماید بکار زشت
آیامی گوئید بر خدا آنچه نمی دانید (۲۸).

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۵۸﴾

بگوهرائینه فرموده است پروردگار من بانصاف و فرموده است که راست کنید رویهای خود را^(۱) نزدیک هر نماز و پرستیداور برای او خالص کرده عبادت را چنانکه آفرید شمار نخست هم چنان دیگر بار خواهید شد^(۲) (۲۹) .

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۵۹﴾

گروهی رازاه نمود و گروهی را ثابت شد برایشان گمراهی هر آئینه شیاطین را دوست گرفتند بجز خدا و می پنداشتند که ایشان راه یافتگانند (۳۰) .

يُنَبِّئُ أَمْرًا خَفِيَ وَازْدَنْتُمْ عَنْهُ كُلٌّ مِّنْ مَّسْجِدٍ وَكَلَّوْا وَاشْرُكُوا وَلَا تُدْرِكُوا أَنَّهُ لَكُمُ الْبُشْرَىٰ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۶۰﴾

ای فرزندان آدم بگیرید زینت خود را^(۳) نزدیک هر نماز و بخورید و بیاشامید و از حد مگذرید هر آئینه خدا دوست نمیدارد از حد گذرندگان را (۳۱) .

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذَلِكَ نَفْصِلُ الَّذِينَ يَلْمُزُونَ ﴿۶۱﴾

بگو کیست که حرام کرد زینت خدا را که پیدا کرده است برای بندگان خود و کیست که حرام کرده است پاکیزه هارا از رزق بگوآن پاکیزه هازملا بس و مآكل برای مسلمانان ست در زندگانی دنیا^(۴) خالص شده برای ایشان روز قیامت همچنین بیان می کنیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند^(۵) (۳۲) .

(۱) یعنی بسوی کعبه .

(۲) یعنی سرو بابرهنه ختنه ناکرده محشورشوید والله اعلم .

(۳) یعنی لباس خود را .

(۴) یعنی لائق ایشانست اگر چه دیگران نیز استعمال کنند والله اعلم .

(۵) مترجم گوید درین آیت اشارت است بر مذهب رهبان یهود و نصاری و مختشین عرب که توسع را در مآكل و ملا بس مکروه میداشتند والله اعلم .

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ
وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْذِنُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَعِذُّونَ ﴿۳۲﴾

يَبْنَیْ اَدَمَ اِمَّا یَاۤیْتٰیهِمْ رُسُلٌ مِنْهُمْ یُفْضَوْنَ عَلَیْهِمْ اٰیٰتِیْ فَهِنْ
اَنْفٰی وَاَصْلَمُ فَلَا تُحِیُّوْنَ عَلَیْهِمْ وَلَا لَهُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿۳۳﴾

وَالَّذِیْنَ كَذَّبُوا بِآیٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۴﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآیٰتِهِ
أُولَٰئِكَ يَتْلَوْنَ لَهُمْ نَصِیْرُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
رُسُلُنَا يَكْفُرُوْنَ لَهُمْ قَالُوا ائِیْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنْهُ وَشَهِدُوا عَلٰی أَنْفُسِهِمْ أَكْفَرْتُمْ

بگوجزاین نیست که حرام کرده است
پروردگار من بی حیائی ها را آنچه علانیه
باشد از آن و آنچه پوشیده و حرام کرده
است گناه و تعدی ناحق و آنکه شریک خدا
مقرر کنید چیزی را که خدا هیچ دلیل
بر آن نازل نکرده است و آنکه بگوئید
بر خدا آنچه نمی دانید (۳۳) .

وهرگروهی را میعادست^(۱) پس چون
بیاید^(۲) میعادایشان تاخیر نکنند يك
ساعت و نه سبقت کنند^(۳) (۳۴) .

ای فرزندانِ آدم اگر بیایند به شما پیغامبران
از جنس شما می خوانند بر شما آیات مرا
پس هرکه پرهیزگاری کند و نیکوکاری
نماید پس هیچ ترس نه باشد برایشان و نه
ایشان اندوهگین شوند (۳۵) .

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات
مارا و سرکشی کردند از قبول آنها ایشان بندگان
دوزخ اند ایشان آنجا جاویدان اند (۳۶) .

پس کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغ رایا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا آن جماعت برسد بایشان بهره ایشان
از آنچه نوشته شد در لوح محفوظ^(۴)
تا وقتی که چون بیایند نزدیک ایشان

(۱) یعنی وقتی معین است برای هلاک ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک شود .

(۳) یعنی بر زبان حضرت آدم چنانکه در سورة بقره اشارت رفت والله اعلم .

(۴) یعنی نعمت و نعمت که مقدر شده در دنیا بایشان برسد والله اعلم .

كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

فرستادگان ما تا قبض ارواح ایشان کنند گویند کجاست آنچه شما می پرستیدید بجز خدا گویند گم شدند ایشان از ما و معترف شدند بر خویش باین که ایشان کافر بودند (۳۷) .

حکم کند خدا که داخل شوید همراه امتانی که گذشته اند پیش از شما از جن وانس در آتش هر گاه که درآید قومی لعنت کند قوم دیگر مانند خود را تا وقتی که چون به یکدیگر برسند در دوزخ همه یکجا گوید جماعت متاخر از ایشان در حق جماعت متقدم از ایشان ای پروردگار ما ایشان را عذاب گمراه کردند ما را پس بده ایشان را عذاب دوچند از دوزخ فرماید خدا هر یکی را دوچند است ولیکن نمی دانید ^(۱) (۳۸) .

و گویند جماعت متقدم از ایشان جماعت متاخر را از ایشان پس نیست شمارا هیچ بزرگی بر ما پس بچشید عذاب را بسبب آنچه می کردید (۳۹) .

هر آئینه کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات ما را و سرکشی کردند از قبول آن هرگز کشاده نه شود برای ایشان دروازه های آسمان و در نیایند به بهشت تا وقتی که داخل شود شتر در سوراخ سوزن ^(۲) و همچنین جز امید هیم گناه گاران را (۴۰) .

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دُكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِضْنَاهُمْ لِرَبِّنَا هَؤُلَاءِ أَصْلَوْنَا فَأَنْزَلَهُمْ عَذَابًا زَعْفًا مِنْ الثَّأْرِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

وَقَالَتْ أُولَهُمُ الْآخِرَةُ هُمْ مِمَّا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَدَقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْعَمُ لَهُمُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿۴۰﴾

(۱) یعنی تابعین را عذاب کفر تقلید و متبوعین را عذاب ضلال و اضلال والله اعلم .

(۲) یعنی محال است والله اعلم .

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ تُجْزَى
الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا يَكْفُفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٠﴾

وَنَرَعْنَا مَا فِي صُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تُحْزِي مِنْ تَحِيْمِ الْأَنْهَارِ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا
أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُّو أَنْ
يُلْكَوُ الْجَنَّةَ أَوْ رُتُّوا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ قَالُوا
مُؤَدَّبِينَ بِمَا عَمِلْتُمْ اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

ایشان را ازدوزخ فرش بُود وازبالای
ایشان ازدوزخ پوششهاباشد وهمچنین جزا
می دهیم ستمگاران را (۴۱) .

وکسانیکه ایمان آوردند وکارهای شائسته
کردند تکلیف نمی دهیم هیچکس را
مگر به قدر طاقت او آنجماعت باشندگان
بهشت اند ایشان آنجاجاویدان باشند
(۴۲) .

ویرون آریم آنچه درسینه های ایشان بُود
از کینه^(۱) میروذیرایشان نهرها و گویند
سپاس آن خدا راست که دلالت
کردمارابسوی این بهشت و هرگز نبودیم
راه یابنده اگر راه نه نمودی ماراخدا
هرآئینه آمدندفرستاد گان پروردگار
مابراستی ونداکرده شونده که این بهشت
داده شدید آن را بسبب آنچه می کردید
(۴۳) .

ونداکنند اهل بهشت اهل دوزخ را که
ماراست یافتیم آنچه وعده کرده بود به
ماپروردگارما پس آیاشماهم راست یافتید
آنچه به شماوعده کرده بودپروردگار شما
گفتند آری پس آواز کند آوازکننده ای
درمیان ایشان که لعنت خدا برآن
ستمگاران است (۴۴) .

که بازمی داشتند مردمان را ازراه خدا

(۱) یعنی آن کینه ها که در دل بهشتیان باشد دورکنیم مثل آنچه میان عثمان و علی
وطلحه وزبیر وعائشه رضی الله عنهم واقع شد والله اعلم .

وَيَبْتَغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرِ وَكَافِرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَذَرُهَا حِجَابًا وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمِهِمْ
وَكَادُوا أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَمُوا عَلَيْهِمْ لَوْ يَدُ خُلُوفًا
وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٥٧﴾

وَلَاذِئِبْتَ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مِمَّنْ يَقُومُ الْعَذَابَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

وَنَذَى أَصْحَابِ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمِهِمْ قَالُوا
مَا آغَى عَنْكُمْ جَعَلَكُمْ وَمَا لَكُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٩﴾

أَمْوَالَهُ الَّذِينَ اقْتَسَمُوا لِأَنَّهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخَلُوا الْجَنَّةَ
لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا أَتَمُّ عَزْزُونَ ﴿٦٠﴾

وَنَذَى أَصْحَابِ النَّارِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْكُمْ
أَلَمْ أَوْفَاكُمْ رِزْقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهَا عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٦١﴾

ومی خواستند برای آن راه کجی^(۱)
وایشان بآخرت اعتقادداشتند (۴۵) .

ودرمیان بهشت ودوزخ حجابیست^(۲)
وبراعراف مردمانی باشند که می شناسند
هریکی را از اهل موضعین بقیافه^(۳) ایشان
ونداکنند اهل اعراف اهل بهشت را که
سلام علیکم هنوز به بهشت در نیامده اند
وایشان طمع آن دارند (۴۶) .

وچون گردانیده شود چشمهای اهل اعراف
به طرف اهل دوزخ گویند ای پروردگارا
مکن مارا همراه گروه ستمگاران (۴۷) .

ونداکردند اهل اعراف مردانی را که می
شناسند ایشان را به قیافه^(۳) ایشان گویند
کفایت نه کرد از شما جمعیت شما وآنکه
سرکشی می کردید (۴۸) .

ایالین جماعت اند آنانکه شما قسم
میخوردید که هرگز خدا نه رساند بایشان
هیچ رحمت^(۳) گفته شدایشان را که درآئید
به بهشت هیچ ترس نیست بر شما و شما
اندوهگین شوید (۴۹) .

ونداکنند اهل دوزخ اهل بهشت را که
بریزید بر ما چیزی از آب یا از سائر آنچه
روزی داده است شمارا خدا گویند
هرآئینه خدا حرام ساخته است این

(۱) یعنی می خواستند به شبهات این راه را باطل سازند .

(۲) وآن مسمی باعراف است واللہ اعلم .

(۳) یعنی فقرای مسلمین که کافران از ایشان حسابی نمی گرفتند واللہ اعلم .

هر دورا بر کافران (۵۰) .

آنانکه گرفته اند دین خود را بازی و لهو و فریب دادایشان را زندگانی دنیا پس امروز فراموش کنیم ایشان را چنانکه ایشان فراموش کردند ملاقات این روز خویش را و چنانکه انکار میکردند بآیات ما^(۱) (۵۱) .

وهرآئینه آوردیم برای ایشان کتابی که مفصل کرده ایم آثار بدانش برای رهنمائی و بخشایش مومنان را (۵۲) .

انتظار نمی کنند کفار مگر مصداق این وعده را روزیکه بیاید مصداق آن گویند کسانی که فراموش کرده بودند آنرا پیش ازین هر آئینه آمده بودند پیغامبران پروردگار مابراستی پس آیا هستند برای ما شفیعان تا شفاعت کنند برای ما یا باز گردانیده شویم بسوی دنیا پس عمل کنیم غیر آنچه می کردیم^(۲) هرآئینه زیان کردند در حق خویش و گم شده از ایشان آنچه افترامی کردند (۵۳) .

هرآئینه پروردگار شما آن خدا است که آفرید آسمان ها و زمین را درشش روز باز مستقر شد بر عرش می پوشاند شب رابه روز^(۳) می طلبد شب روز رابه شتاب^(۴)

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَاعْتَابًا وَعَرَّضُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
كَالْيَوْمِ نَسَهُمْ كَمَا تَسْأَلُ الْقُلُوبُ يُورِثُهُمْ هَذَا أَوْ مَا كَانُوا يَآيِسُونَ
يَجْعَلُونَ ۵۱

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۵۲

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسَوْنَ مِن قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا بِالْحَقِّ
قَهْلَ لَنَا مِن شَفَاعَةٍ فَيشْفَعُوا لَنَا أَوْ لَمْ يَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَيَّرْنَا أَنفُسَهُمْ وَفَصلَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ۵۳

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ السَّيِّئَاتِ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَاشِيئًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسْحَرَاتٍ يَوْمَ يُدْمَرُ
الْأَكْثَرُ

(۱) و فراموش کردن خدا ترك ایشان است در دوزخ والله اعلم .

(۲) یعنی مسلمان شویم و بت را نه پرستیم .

(۳) یعنی گاهی اجزای شب را بلباس نهار پوشانیده در حساب نهار می گرداند والله اعلم .

(۴) یعنی از پی درآمدن شب بعد روز مشابه آنست که گویا کسی کسی را دوان

و شتابان می طلبد .

لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرَّكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۳﴾

ادْعُوا رَبَّهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا إِنَّهُ لَا يُجِبُ الْمُتَدِينِينَ ﴿۵۴﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا
وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۵﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنٍ يَدْرِي رَحْمَتَهُ
حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا لِّقَالَا سُقْنَاهُ لِبَنِي سَبْتٍ
فَأَنزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۵۶﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبَتْ
لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا تَنْدَادُ كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُشْكُرُونَ ﴿۵۷﴾

وآفرید خورشید و ماه و ستارگان را رام
شده بفرمان خدا آگاه شو اوراست آفریدن
و فرمانروائی بغایت بزرگ است خدا
پروردگار عالمها (۵۴) .

به پرستید پروردگار خود را زاری کنان و
پوشیده از مردمان هر آئینه او دوست ندارد
از حد گذرندگان را (۵۵) .

و فساد مکنید در زمین بعد از اصلاح آن^(۱) و به
پرستید او را به ترس و امید هر آئینه بخشاش
خدا نزدیک است از نیکوکاران (۵۶) .

و اوست آنکه می فرستد باده را مژده
دهنده پیش از رحمت خود^(۲) تا وقتی که
بردارد ابرگران را روان کنیم آن را بسوی
شهری مرده پس فرود آریم بواسطه آن
ابر آب را پس بیرون آریم بآن آب از جنس
هر میوه همچنین بیرون آریم مردگان را^(۳)
تا پند پذیر شوید (۵۷) .

و شهر پاکیزه برمی آید گیاه او بفرمان
پروردگار او و زمین ناپاکیزه بر نمی آید
رستنی او مگر ناهموار بدیر روینده همچنین
گوناگون بیان می کنیم نشانه ها برای قومی
که شکر گذاری می کنند^(۴) (۵۸) .

(۱) یعنی بسبب بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی پیش از باران .

(۳) یعنی از قبور بیرون کنیم .

(۴) مترجم گوید این مثل است برای پند در قلب سلیم و عدم تاثیر آن در غیر سلیم
والله اعلم .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۵۸﴾

هر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی هر آئینه من می ترسم بر شما از عقوبت روز بزرگ (۱) (۵۹) .

قَالَ الْبَلَاءُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا أَنْزَلْنَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۵۹﴾

گفتند اشراف از قوم او هر آئینه ما می بینیم ترادر گمراهی ظاهر (۶۰) .

قَالَ يٰقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۰﴾

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ گمراهی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۱) .

أَبْلَغُكُمْ رَسُولًا لَبِئْسَ مَا تَكْفُرُونَ ﴿۶۱﴾

میرسانم به شما پیغام های پروردگار خودونیک خواهی می کنم برای شماو میدانم از حکم خدا آنچه نمی دانید (۶۲) .

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۶۲﴾

آیاتعجب کردید از آنکه آمد به شما پندی از جانب پروردگار شما (فرودا آمده) بر زبان مردی از شما تا بپیم کند شمارا وتا پرهیزگاری کنید وتامهربانی کرده شود بر شما (۶۳) .

فَلَذِ بُوَّةً فَأَمْلِئِنَّهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَعْرِفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿۶۳﴾

پس دروغگو پنداشتند آن را پس نجات دادیم اورا و کسانی را که باوی بودند در کشتی و غرق ساختیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات ما را هر آئینه ایشان بودند گروهی نابینا (۶۴) .

وَلِلَّهِ عَادٌ آخَاهُمْ هُودًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۶۴﴾

وفرستادیم بسوی قوم عاد برادرایشان هود را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق غیر او

آیا پرهیزگاری نمی کنید (۶۵) .

گفتند اشراف کفار از قوم او هرائینه مامی
بینیم ترا در بی خردی وهرائینه ما می
پنداریم ترا ازدروغگویان (۶۶) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ بی
خردی ولیکن من پیغامبرم ازجانب
پروردگار عالمها (۶۷) .

میرسانم بشما پیغام های پروردگار خود من
برای شما نیک خواه باامانتم (۶۸) .

ایا تعجب کردید ازآنکه بشماپندی آمد
ازجانب پروردگار شما برمردی از شما
تا بیم کند شمارا ویادکنید آن وقت که
گردانید شمارا جانشین بعد از قوم نوح
وافزود برای شما در خلقت قوت را پس
یاد کنید نعمت های خدا را تا شمارستگار
شوید (۶۹) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا عبادت کنیم
خدا را تنها وبگذاریم آنچه می پرستیدند
پدران ما پس بیار پیش ما آنچه وعید می
کنی^(۱) ما را اگر هستی از راستگویان (۷۰) .

گفت ثابت شد بر شما از جانب پروردگار
شما عقوبت وخشم آیامکابره می کنید
بامن درباره نامهای چند که شما
مقرر کرده اید آن را و پدران شما مقرر
کرده اند^(۲) فرو نیاورده است خدا بر آن

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي
سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۝

قَالَ يَقُولُ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالِ رَبِّي وَإِنَّا لَكُم تَاَصِعٌ أَمِينٌ ۝

أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ
لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْعَةً فَادْكُرُوا الْآيَةَ
اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذْرًا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاؤُنَا فَأَمَّا إِنَّا تَائِبُونَ ۝

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ
أَجَادِلُونِي فِي أَسْمَاءِ سَيِّئَاتِهِمْ هَآأَنَّهُمْ وَإِبَاءُكُم مَّا
نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُم مِنَ
الْمُنْظَرِينَ ۝

(۱) یعنی بیار عقوبت را .

(۲) یعنی بی اصل است .

هیچ دلیل پس انتظار کنید هر آئینه من نیز همراه شما از منتظرانم (۷۱) .

پس نجات دادیم او را و کسانی را که با او بودند بمهربانی از جانب خویش و بریدیم بیخ آنانکه دروغ می پنداشتند آیاتِ ما را و نه بودند از مومنان (۷۲) .

و فرستادیم بسوی قوم ثمود برادر ایشان صالح را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود بر حق غیر او هر آئینه آمد به شما دلیلی از جانب پروردگار شما این ماده شتر است پیدا کرده خدا نشانه ای برای شما پس بگذاریدش که چرد در زمین خدا و مرسانید او را هیچ بدی که آنگاه بگیرد شمارا عقوبتِ درد دهنده (۷۳) .

و یاد کنید (نعمت الهی) آن وقت که گردانید شمارا جانشین بعد از قوم عاد و استقرار داد شمارا در زمین می سازید از نرم آن کوشکها و تراشیده خانه ها می سازید کوه هارا پس یاد کنید نعمت های خدا را و تباهی مکنید در زمین فساد افگانان (۷۴) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او آنانرا که هر کسی ضعیف دانست ایشان را مرکسانی را که ایمان آورده بودند از ایشان آیامیدانید که صالح فرستاده شده است از جانب پروردگار خود گفتند اهل ایمان هر آئینه ما بشریعتی که وی فرستاده شده است بآن شریعت

فَأَجْبِدُهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَّعْنَا دَائِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧١﴾

وَالِلَّيْلِ كَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا
لَكُمْ مِنَ الْعِزَّةِ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ
هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ قَدْ رُؤِيَ تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوْهُا سُنُوهُ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْعِيَمِ ﴿٧٢﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ
فِي الْأَرْضِ تَتَخِفُّونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْجُسُونَ
الْجِبَالَ بَيْوُتًا فَاذْكُرُوا الْآلَاءَ وَاللَّهُ لَا يَغْفِرُ فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿٧٣﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لِلَّذِينَ
اسْتَضَعُوا إِلَيْنَا مِنهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا
مُرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿٧٤﴾

معتقدانیم (۷۵) .

گفتند سرکشان هرآئینه مابآنچه معتقد آن
شدید کافرانیم (۷۶) .

پس کشتند آن ماده شترا و تجاوز کردند
از فرمان پروردگار خویش و گفتند ای
صالح بیار ما آنچه وعیدی کنی ما را اگر
هستی از پیغامبران (۷۷) .

پس در گرفت ایشان راززله پس گشتند
مرده بزانو افتاده در سرای خویش (۷۸) .

پس صالح اعراض کرد از ایشان و گفت ای
قوم من رسانیدم به شما پیغام پروردگار
خود و نیک خواهی کردم برای شما ولیکن
دوست نمی دارید نیک خواهی کنندگان را
(۷۹) .

فرستادیم لوط را آن وقت که گفت بقوم
خود آیا می کنید آن بی حیائی که پیش
از شما نکرده است آنرا هیچ کس از عالمها
(۸۰) .

هرآئینه شما میروید بشهوت بسوی مردان
بعجز زنان بلکه شما گروه مُسرفانید (۸۱) .

ونه بود جواب قوم او الا آنکه گفتند
بیرون کنید ایشان را زده خود هرآئینه
ایشان مردم پاکبازی طلب کننده اند (۸۲) .

پس نجات دادیم او را و اهل خانه
اورا مگر زنش را که بود از باقی ماندگان
در آنجا (۸۳) .

و بارانیدم بر ایشان بارانی (یعنی از سنگ)
پس بنگر چگونه بود آخر کار گناهکاران
(۸۴) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنُكُمْ بِهِ
كِفْرُونَ ⑤

فَعَزَّوَالثَّاكَةِ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا
يُضِلُّهُمْ أَصْنَانٌ مِّنَّا نَعِدُنَا إِن كُنْتَ مِن
الْمُرْسَلِينَ ⑥

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ⑦

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي
وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِن لَّا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ⑧

وَلَوْ طَإِذْ قَالَ لَقَوْمُهُ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَآءِ مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ⑨

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ⑩

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ
مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ⑪

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ وَكَانَتْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ⑫

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُجْرِمِينَ ⑬

وَلِلَّيْلِ مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْيَمَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٠﴾

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان شعیب را گفت ای قوم من به پرستید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجز او هر آئینه آمده است بشما دلیلی از پروردگار شما پس تمام کنید پیمان و ترازو را و ناقص مدهید بمردمان اشیای ایشان را و فساد مکنید در زمین بعد اصلاح آن این کار که گفتیم بهتر است شمارا اگر باوردارندگانید (۸۵) .

وَلَا تَعْدُوا بِحُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَن آمَنَ بِهِ وَتَبِعُوا هَاجِرًا وَاذْكُرُوا إِذْ كُنتُمْ قَلِيلًا فَكَفَرْتُمْ وَاَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥١﴾

و من نشینید به راه که بترسانید و باز دارید از راه خدا کسی را که ایمان آورده است با و و مجوئید برای آن راه کجی و یاد کنید آن وقت که شما اندک بودید پس بسیار گردانید شمارا و بنگرید چگونه شد آخر کار مفسدان (۸۶) .

وَأَن كَانَ ظَلُفُهُ مِّنكُمْ أَمْ نُوَايَا الَّذِينَ أُرْسِلَتْ بِهِ وَظُلُفُهُ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَصِدُّوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٥٢﴾

و اگر هست گروهی از شما مومن بآنچه فرستاده شدم بآن و گروهی نا مومن پس صبر کنید تا آنکه فیصله کند خدا در میان ما و او بهترین حکم کنندگان است (۸۷) .

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُفْرَجَنَّكَ يَسْعَيبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِن قَوْمِنَا أَوَلْتَعُدُنَّ فِي لَبِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٥٣﴾

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او البته بیرون کنیم ترا ای شعیب و کسانی را که همراه تو ایمان آوردند از ده خود یا این که باز گردید در دین ما گفت آیا عود کنیم اگر چه

(۱) یعنی واجب آن بود که همه متفق میشدند برایمان و چون متفق نه شدند منتظر فیصله کردن باشند والله اعلم .

ماناخواهان باشیم (۸۸) .

هرآئینه بر بسته باشیم برخدا دروغی اگر بازگردیم در دین شما بعد از آنکه برهانید خدا مارا ازوی و هرگز لائق نیست مارا که عودکنیم در آن مگر آنکه خواهد خدا پروردگار ما احاطه کرده است پروردگار ما همه چیز از روی دانش برخدا توکل کردیم ای پروردگار ما فیصله کن در میان ما و در میان قوم ما برستی و توبهترین فیصله کنندگانی (۸۹) .

و گفتند آن اشراف که کافر بودند از قوم او بیاران خود اگر متابعت کنی شعیب را هرآئینه شما آهنگام زیان کار باشید (۹۰) .

پس در گرفت ایشان راز زله پس صبح کردند در سرای خویش مرده برزنا افتاده (۹۱) .

آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را گویا نبودند آنجا، آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را ایشان بودند زیان کار (۹۲) .

پس برگردانید از ایشان و گفت ای قوم من رسانیدم به شما پیغام های پروردگار خود و نیک خواهی کردم برای شما پس چگونه اندوه خورم بر قوم کافران (۹۳) .

ونه فرستادیم در هیچ دیهی پیغامبری را مگر گرفتار کردیم اهل آنرا به سختی و رنج تا (بود) که ایشان زاری کنند (۹۴) .

باز دادیم بایشان بجای محنت راحت را تا آنکه بسیار شدند و گفتند هرآئینه رسیده بود پدران ما را سختی

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا نَزَلْنَا فِي مَلِكِكُمْ بَعْدَ إِذْ جَعَلْنَا اللَّهَ مِنْهُمْ آيَةً وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا اقْضِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَتَحِينَ ﴿٨٨﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِبَنِي إِسْحَاقَ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذْ الْخَيْرُونَ ﴿٨٩﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جثثين ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَيْرِينَ ﴿٩١﴾

مَوَّلَىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِي رَبِّي وَفَصَّيْتُ لَكُمُ الْكُفَّاتِ عَلَى قَوْمٍ كُفَرِينَ ﴿٩٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالْقَسَاءِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٩٣﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَّوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الْقَارُءُ وَالشَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَةً وَهُمْ لَا شَعْرُونَ ﴿٩٤﴾

وراحت^(۱) پس گرفتیم ایشان را ناگهان
وایشان خبر نه داشتند (۹۵) .

و اگراهل ده ها ایمان آوردندی
و پرهیزگاری کردندى هرآئینه مى کشادیم
برایشان برکت هاز آسمان و زمین ولیکن
به دروغ نسبت کردند پس گرفتیم ایشان
را به وبال آنچه میکردند (۹۶) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
عذاب مابایشان شبانگاه و ایشان خفته
باشند (۹۷) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
بایشان عذاب موقت چاشت وایشان
بازی میکنند (۹۸) .

آیاایمن شدند از مکر خدا^(۲) پس ایمن نمى
شوند از مکر خدا مگر گروه زیان کاران
(۹۹) .

آیا واضح نه شد برآنانکه وارث زمین مى
شوند بعد از هلاک ساکنان آن زمین
که اگر خواستى عقوبت رسانیدمى
ایشان را بسبب گناهان ایشان و مهرمى
نهم بر دل های ایشان پس ایشان نمى
شنوند (۱۰۰) .

این ده ها را ذکر مى کنیم پیش تو بعض
از خبرهایشان و هرآئینه آمده بودند باهل

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم
بِمَا كَانُوا يَعْسِبُونَ ﴿۹۵﴾

أَوَإِنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنَاتًا وَهُمْ
نَافِلُونَ ﴿۹۶﴾

أَوَإِنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَعْفَىٰ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿۹۷﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿۹۸﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا
أَنْ لَّوْنَسَاءُ أَصْنَفُهُمْ يَبْتَغِيهِمْ فَيَقْطَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
قَدَمَهُمْ لَئِيْلَ مَعُونٍ ﴿۹۹﴾

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ

(۱) یعنی عادت زمان است که گاهی سختی و گاهی راحت مى باشد از باب
مؤاخذة بر اعمال نه بُود والله اعلم .

(۲) یعنی از تدبیر اهلاك والله اعلم .

كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿٥١﴾

وَمَا وَجَدْنَا لِإِكْتِرَاهِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا

أَلْتَرَاهُمْ لَقِيقِينَ ﴿٥٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ

فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنظَرْنَاهُ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَ مُوسَى لِفِرْعَوْنَ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى الْمُلُوكِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جُنِئْتُ مُبِينٌ

مِنْ رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٥﴾

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ قَاتِلْ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ

الصّٰدِقِينَ ﴿٥٦﴾

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿٥٧﴾

وَنَزَعْنَاهُ فَاذْهَبْ بِعَصَاكَ لِلْمُظْلِمِينَ ﴿٥٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلَيْهِ

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٥٩﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ ﴿٦٠﴾

آنها پیغمبران ایشان بامعجزه ها پس هرگز ایمان نیاوردند بآنچه تکذیب کرده بودند پیش از آن همچنین مهرمی نهد خدا بر دل های کافران (۱۰۱) .

ونه یافتیم دراکثرایشان وفابعهد وهرآئینه یافتیم اکثرایشان رابدکار (۱۰۲) .

باز فرستادیم بعد ایشان موسی را به نشانه های خویش بسوی فرعون وقوم او پس کافر شدند بآن نشانه ها پس بنگرچگونه بود آخرکار مفسدان (۱۰۳) .

و گفت موسی ای فرعون هرآئینه من پیغامبرم ازجانب پروردگار عالمها (۱۰۴) .

سزاوارم بآنکه نه گویم بر خدامگر سخن راست، آورده ام به شما نشانه ازجانب پروردگار شما پس بفرست بامن بنی اسرائیل را (۱۰۵) .

گفت ا گرآورده ای معجزه پس حاضرکن آن را ا گر هستی ازراست گویان (۱۰۶) .

پس انداخت عصای خودرا پس ناگهان آن عصا ازدهای ظاهر شد (۱۰۷) .

ویرون آورددست خودراپس ناگهان آن دست نورانی شد برای بینندگان (۱۰۸) .

گفتند اشراف ازقوم فرعون بایکدیگر هرآئینه این شخص ساحرداناست (۱۰۹) .

می خواهد که بیرون کند شمارا اززمین شما پس چه می فرمائید (۱۱۰) .

گفتند ای فرعون موقوف داراورا وبرادر اورا و بفرست در شهرها نقیبان را (۱۱۱) .

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَحَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنُ قَالَ إِنَّ لَنَا لَكِبْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ
الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُخْزِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَمُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ غَنُ الْمُلُوقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ
وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ
مَا يَأْتُونَكَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

فَغُلِبُوا هُنَا لِكَ وَانْقَلَبُوا ضَافِرِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِجِّينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمْثَلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ امْنَعْنُمِيهِ قَبْلَ أَنْ أَذِّنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا
لَمَكْرٌ مَكْرُومَةٌ فِي الْمَدِينَةِ لِخُجُوعِهَا مِنْهَا أَهْلُهَا فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

تایارند پیش توهر سحر دانارا (۱۱۲) .

وآمدند ساحران پیش فرعون گفتند هرآئینه
مارا مزدی می باید اگر غالب شویم
(۱۱۳) .

گفت آری وهرآئینه شما از مقربان باشید
(۱۱۴) .

گفتند ای موسی' یا این است که نخست
توافکنی یا ما باشیم اندازنده (۱۱۵) .

گفت موسی' شما افکنید پس آن هنگام که
افگندند بجادو بستند چشم های مردمان
را و بترسانیدند ایشان را آوردند
جادوی بزرگ را (۱۱۶) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی' که بیفکن
عصای خود را پس ناگهان آن عصافرومی
بردآنچه بدروغ اظهار میکردند (۱۱۷) .

پس ثابت شد حق و باطل شدآنچه می
کردند (۱۱۸) .

پس قوم فرعون مغلوب شدند آنجا و خوار
گشتند (۱۱۹) .

وانداخته شدند ساحران سجده کنان
(۱۲۰) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۱۲۱) .

پروردگار موسی' و هارون (۱۲۲) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی پیش
ازآنکه إجازات دهم شمارا هرآئینه این
تدبیریست که اندیشیده اید آنرا
در شهرتایرون کنید ازین شهر ساکنان آنرا
پس خواهید دانست (۱۲۳) .

لَا قَطْعَنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لِمَلَلْتُمْ
اجْمَعِينَ ﴿٣٧﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا تَنْفَعُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا أَنْفِرْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوْفِقًا مُسْلِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْدَرُونَ أَمْ يُفِئِسُكُمْ فِي الْأَرْضِ وَيَذَرُكُمُ الْهَتَّكُ قَالَ سَفَقْتُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنِسَاءَهُمْ فِي آفَاقِهِمْ وَإِنَّا لَنُفَوِّقُهُمْ قَهْرُونَ ﴿٤٠﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ
الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤١﴾

قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ قَبْلُ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا
قَالَ عَلَى رَبِّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوُّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَ كُفًى
الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿٤٢﴾

البته بِرُّم دست های شمارا و پاهاى
شمارا بخلاف یکدیگر^(۱) بازبردارکشم
شمارا همه يك جا (۱۲۴) .

گفتند هرائينه مابسوى پروردگار خود رجوع
کنندگانيم (۱۲۵) .

وانكارنمى كنى بر ما مگرآنكه ايمان
آوردیم به نشانه های پروردگار خویش
چون بیامدبما ای پروردگار ما بریز بر ما
شکيبائى و قبض ارواح ماكن در حالیکه
مسلمان باشيم (۱۲۶) .

وگفتند اشراف از قوم فرعون آیامى گذارى
موسى و قوم اورا تافسادکنند در زمین و
تابگذارى عبادت ترا و معبودان ترا گفت
خواهيم کشت پسران بنى اسرائيل را و
زنده خواهيم گذاشت دختران ايشان را
و ما برايشان غالبانيم (۱۲۷) .

گفت موسى ب قوم خود مدد طلبيد از خدا
و صبرکنيد هرائينه زمين خدا را است
او وارث مى کند هر کرا خواهد از بندگان
خویش و سرانجام خوب براى
پرهيزگاران است (۱۲۸) .

گفتند ايذا داده شدیم پيش از آنکه بيايى
نزدیک ما و بعد از آنکه آمدی نزدیک ما
گفت اميد است که پروردگار شما هلاک
کنند دشمن شمارا و خليفه گرداند شمارا
در زمين پس بنگرد چگونه عمل مى

(۱) يعنى دست راست و پاى چپ والله اعلم .

کنید (۱۲۹) .

وهرآئینه گرفتارکردیم کسان فرعون را
بقحط ها وبه نقصان میوه ها تاشود که
ایشان پندپذیرند (۱۳۰) .

پس چون آمدی بایشان فراخی گفتندی
این لائق ماست وا گربرسیدی بایشان
سختی شگون بدگرفتندی موسی و کسانیکه
باوی بودند آگاه باش جزاین نیست که
شگون بدایشان نزدیک خداست ولیکن
بیشتر ازایشان نمی دانند^(۱) (۱۳۱) .

و گفتند کسان فرعون ای موسی هرچه
بیاری آن را ازنشانه ها تاسحرکنی مارابدان
پس مانیستیم ترا باوردارنده (۱۳۲) .

پس فرستادیم برایشان طوفان و ملخ و
کنه (شپش) و غوکها (قورباغها) و خون
نشانه های واضح کرده شده پس سرکشی
کردند و بودند قوم گناهگاران (۱۳۳) .

ووقتیکه فرودامد برایشان عقوبت گفتند
ای موسی دعاکن بجناب پروردگار
خودبان اسماء وادعیه که وحی کرده
است نزدیک توا گرزائل کنی ازما عقوبت
راالبته معتقد شویم تراو به فرستیم باتو
بنی اسرائیل را (۱۳۴) .

پس چون زائل کردیم ازایشان عقوبت
راتامدتی که ایشان رسندگانند بان
نا گهان عهدمی شکستند (۱۳۵) .

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ مِّنَ
التَّهْرِاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَئِن لَّا هِيَ إِلَّا نُصِيبُهَا بِسَيِّئَةٍ
يُّظَاهَرُونَ بِمُؤَسْسَى وَمَنْ مَعَهَا إِلَّا أِنَّمَا ظُنُّهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ
لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادَ
وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُّفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى اذْعُرْنَا رَبِّكَ بِمَا
عِندَكَ عِنْدَكَ لَكِن كُنْتُمْ عَنَّا الرِّجْزَ لِقَوْمٍ لَّكَ
وَلَتُرْسَلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بِلِغْوِهِ إِذَا
هُم يَنْكَبُونَ ﴿١٣٥﴾

(۱) یعنی مواخذه اعمال برایشان است والله اعلم .

فَأَنزَلْنَا مِنْهُمْ قَارِعًا فَهَلْ فِي الْيَمِّ يَأْتُهُمْ كَذِبًا
يَأْتِينَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْثَرْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الْكَثَىٰ بَرَكْنَا فِيهَا وَلَمَّا كَلَمْتُ رَبِّكَ
الْحُفَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا يَمَسُ جُودًا وَدَعَرْنَا
مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا لَيَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجُودًا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ قَالُوا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْلَمُونَ
عَلَىٰ أَصْنَافِهِمْ قَالُوا لِيُؤْمِسَ اجْعَلْ لَنَا الْهَاجَا كَمَا لَهُمْ
الْهَاجَا قَالُوا قَوْمٌ جَاهِلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعَاتُهُمْ فِيهِ وَيَطِلُ مَا كَانُوا
يَعْبُدُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغْدِرَ اللَّهُ أَبْوِيَكُمْ الْهَاجَا هُوَ قَوْلُهُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَنجَيْنَاكَ مِنَ الْإِلْفِ فِرْعَوْنَ يُسْوَؤُونَكَ سَوَاءَ الْعَذَابِ
يَقُولُونَ أَبْنَاءُكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكَ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

پس انتقام گرفتیم از ایشان پس غرق کردیم
ایشان را در دریا بسبب آنکه ایشان دروغ
می‌پنداشتند آیاتِ ما را بودند از آن بی
خبر (۱۳۶) .

ومیراث دادیم گروهی را که ضعیف
شمرده می شدند مشارق و مغارب زمینی
که برکت نهادیم در آن^(۱) راست شد وعده
نیک پروردگارتو بر بنی اسرائیل بسبب
آنکه صبر کردند و خراب کردیم آنچه
ساخته بود فرعون و کسان او و آنچه برمی
افراشتند (۱۳۷) .

و گذرانیدیم بنی اسرائیل را از دریا پس
آمدند بر گروهی که مجاورت می کردند
بر بتان خویش گفتند (بنی اسرائیل) ای
موسیٰ بساز برای ما معبودی چنانکه ایشان
را هستند معبودان گفت هر آئینه شما گروهی
هستید که نادانی می کنید (۱۳۸) .

هر آئینه این جماعت باطل کرده شده است
مذهبی که ایشان درآند و باطل است آنچه
می کردند (۱۳۹) .

گفت موسیٰ آیا غیر خدا طلب کنم برای
شما معبودی و اوفضل داده است شمارا
بر عالمها (۱۴۰) .

و یاد کنید نعمتِ ما چون نجات دادیم
شمارا از کسان فرعون می رسانیدند به
شما عقوبتِ سخت می کشتند پسران
شمارا و زنده می گذاشتند دختران شمارا

(۱) یعنی زمین شام بایشان دادیم چه بقعه های شرقیه و چه بقعه های غربیه واللہ اعلم .

ودرین مقدمه آزمایش بزرگ بود از جانب پروردگار شما (۱۴۱) .

و وعده کردیم باموسی سی (۳۰) شب و تمام کردیم آن میعاد را بده شب پس کامل شد میعاد پروردگار او چهل شب و گفت موسی به برادر خود هارون جانشین من باش در قوم من و صلاح کاری کن و پیروی منما راه تباه کاران را (۱۴۲) .

و چون آمد موسی بوعده گاه ما و سخن گفت با او پروردگار او گفت ای پروردگار من بنما بمن خویشتن را تا نظر کنم بسوی تو گفت خدا نخواهی دید مرا ولیکن نظر کن بسوی کوه پس اگر قرار گیرد بجای خود خواهی دید مرا پس و قتی که ظهور کرد پروردگار او بر آن کوه گردانید آن کوه را زمین هموار ساخته و افتاد موسی بی هوش شده پس چون به هوش آمد گفت به پاکی یادمی کنم ترا باز گشتم بسوی تو و من اول مسلمانانم (۱۴۳) .

گفت ای موسی هر آینه من برگزیدم ترا بر مردمان به پیغام های خود و به شنواییدن سخن خود پس بگیر آنچه عطا کردم ترا و باش از شکر کنندگان (۱۴۴) .

و نوشتیم برای موسی در لوح ها از هر جنس برای پند و برای بیان هر چیز پس گفتیم بگیر آنرا به قوت و بفرما قوم خود را تا عمل کنند به بهترین آنچه دروست^(۱) خواهم

وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَّمْنَا بَعَثَرَةَ ثَمَرٍ
وَبِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَتَأْتِيَ مُوسَى لِبِيعَاتِنَا وَكَلِمَةُ رَبِّهِ قَالَ رَبِّ ارْنِي
أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيَّ وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ
فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيَّ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَاةً وَكَرَّمُوسَى صَوْعًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَنَكَ ثُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ يٰمُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ
بِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَلَنْ مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا
بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْآلِافِينَ ﴿٣٣﴾

(۱) یعنی بعزیمت دادن رخصت والله اعلم .

سَاصُوفُ عَنْ النَّبِيِّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ بِعَرِّ
الْحَقِّ وَلَنْ يَمُوتُوا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَمُوتُوا
سَيَبْقَى الشُّكُّ لَا يَكْفُرُونَ سَيَبْقَى وَإِنْ يَمُوتُوا سَيَبْقَى
يَكْفُرُونَ سَيَبْقَى ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا وَكَانُوا
عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٩﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا وَلِقَاءَ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
أَعْيُنُهُمْ هَلْ يُعْجِرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلَافَتِهِمْ عِجْلًا جَسَدًا
لَهُ خُوَادُّ أَمْ بَرَاؤُا إِنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا
لِئْتَخَذَ لَهُمْ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤١﴾

وَلَمَّا سَوَّطْنَا فِي أَنْفُسِهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا
لَئِنْ لَمْ يَرْجِعْنَا رَبَّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَّا
الْخُسِرَاءُ ﴿١٤٢﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْمَلْتُمْ أَمْرًا رَرَّكُمْ وَالْقَى الْأَلْوَاءَ

نمودشمارا سرای گناه گاران^(۱) (۱۴۵).
بازخواهم داشت ازتأمل در آیات
خودکسانی را که تکبر می کننددرزمین
ناحق و ا گربه ببینند هرنشانه که هست
ایمان نیارند و ا گر ببینند راه راستی راه
نگیرند آن را و ا گر ببینند راه گمراهی را
راه گیرند آن را این به سبب آن است که
ایشان دروغ پنداشتند آیاتِ مارا وازآن
غافل ماندند (۱۴۶).

وکسانی که دروغ پنداشتند آیاتِ مارا
ودروغ پنداشتند ملاقات آخرت را نابود
شدعمل های ایشان جزاداده نه شوند الا
بانچه می کردند (۱۴۷).

وساختند قوم موسی بعد رفتنش اززیور
قبطیان گوساله بدنی که اورا آواز گاو بود
آیاندیدندکه آن گوساله بایشان هیچ سخن
نمی گفت ودلالت نمی کرد ایشان را به
هیچ راه معبود گرفتند آن را وایشان
ستمگاربودند (۱۴۸).

وچون نادم شدند دیدند که ایشان گمراه
شدند گفتند ا گر مهربانی نکند برما
پروردگارما ونیامزد مارا البته باشیم
اززیان کاران (۱۴۹).

وچون بازآمد موسی بسوی قوم خود
خشمناك شده اندوهگین گشته گفت بد
جانشینی است جانشینی که کردید پس

(۱) یعنی منازل فرعونیان خراب شده خواهید دید .

وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمِّ الْقَوْمِ اسْتَصْغَفُوا لِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُخَيِّبُنِي الرِّجَاءُ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

از من آيشتاب كرديد از حكم پروردگار خویش و انداخت الواح را و گرفت موسی سربرادر خود را می کشیدش بسوی خود گفت هارون ای پسر مادر من هراثینه این قوم ضعیف شمردند مرا و نزدیک بودند که بکشند مرا پس شادمکن بسبب اهانت من دشمنان را و شمارمکن مرا با گروه ستمگاران (١٥٠) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِسَى وَأَخْلَفْنَا بِرَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٤١﴾

گفت موسی ای پروردگار من بپارمزمرا و برادر مرا و داخل کن مارا در بخشایش خود و توبخشاینده ترین بخشایندگانی (١٥١) .

إِنَّ الَّذِينَ اخْتَدُوا الْعِجْلَ سَيَنَاءُ لَهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذُلٌّ فِي الِأَيَّامِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٤٢﴾

هراثینه کسانی که معبود گرفتند گوساله را خواهد رسید باین جماعت خشمی از پروردگار ایشان و رسوائی در حیات دنیا و هم چنین جزای دهیم افترا کنندگان را (١٥٢) .

وَالَّذِينَ عَلِمُوا النَّبَايَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

و هراثینه کسانی که گناه ها کردند باز توبه نمودند بعد از آن گناهان و ایمان آوردند البته پروردگار توبه بعد از توبه آمرزنده مهربان ست (١٥٣) .

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبَ أَخَذَ الْوَلَدُ فِي شَجَرَتَا هَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٤٤﴾

و چون ساکن شد خشم از خاطر موسی گرفت الواح را و در مکتوب وی هدایت بود و بخشایش آنان را که ایشان از پروردگار خود می ترسند (١٥٤) .

وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّإِبْقَائِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَرَأَىٰ أَنَّهُ لَكُنَا

و اختیار کرد موسی از قوم خود هفتاد کس برای میعاد ما^(١) پس وقتی که گرفت ایشان

(١) یعنی تا عذر گویند از عبادت گوساله و این جماعت اگر چه عبادت نکرده بودند =

بِمَا فَعَلَ الشُّعْرَاءُ مِنَّا ۚ إِنَّ هِيَ إِلَّا أَمْنَتُكَ تَقُولُ بِهَا مَنْ
تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيْنَا فَأَعْرِضْنَا وَأَرْصِنَا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَفِيرِينَ ۝

رازله گفت موسیٰ ای پروردگار من
اگر می خواستی پیش ازین ایشان را
ومرا هلاک می کردی^(۱) آیا هلاک می کنی
مارا بجزای آنچه کردند بی خردان ازقوم
مانیست این حادثه مگرامتحان تو گمراه
می کنی بآن هرکراخواهی و راه می
نمائی بآن هرکراخواهی توکارساز مائی
پس بیامرز مارا ومهربانی کن برما
وتوبهترین آمرزندگانی (۱۵۵) .

وَأَكْتُبُ لَكَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِذَا
هَذَا نَالَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ مَّا كُنْتُ بِاللَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ۝

وبنویس (یعنی مقدرکن) برای ما درین
دنیا نیکی ودرآخرت نیز نیکی هرائینه ما
رجوع کردیم بسوی تو گفت خدا عذاب
من می رسانمش بهرکه خواهم ومهربانی
من احاطه کرده است هرچیزرا پس
خواهم نوشت (رحمت کامله خودرا)^(۲)
برای کسانیکه پرهیزگاری میکنند وزکوة
میدهند و کسانیکه ایشان بآیاتِ مامعتقد
می شوند^(۳) (۱۵۶) .

أَلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

(خواهم نوشت رحمت اخرویه) برای
آنانکه پیروی می کنند آن پیغامبررا که نبی
امی است آنکه می یابند نعت اونوشته
نزدیک خویش درتورات وانجیل می

= برعبادت کنندگان انکار هم نکردند پس خدای تعالی هلاک ساخت واللہ اعلم.

(۱) یعنی اگر در بنی اسرائیل هلاک می شدند تهمت قتل برموسیٰ نه نهادندی
والله اعلم .

(۲) یعنی درآخرت .

(۳) یعنی فساکتبهائست که درآخرزمان رحمت خاص باشد بمتابعان نبی امی
والله اعلم .

لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَلَهُمْ عَلَيْهِمُ الْخَبِيرَاتُ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَ الْإِثْمَ كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ
آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُواهُ وَنَصَرُواهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ
الَّذِي نُزِّلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٨﴾

فرماید ایشان را بکارپسندیده و منع می
کند ایشان را از ناپسندیده و حلال می
سازد برای ایشان پاکیزه هارا و حرام می
کند برایشان ناپاکیزه هارا و ساقط می
کند از ایشان بار گران ایشان را و آن مشقت
هارا که بود برایشان پس آنانکه ایمان
آوردند باو و تعظیم کردند اورا و یاری
دادند اورا و پیروی کردند نوری را که
همراه وی نازل کرده شده است
ایشانند رستگاران^(۱) (۱۵۷) .

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
إِنِّي لَكُنِّي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ فَأَمُورُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ الْبَرُّ الْإِثْمُ الْإِثْمُ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبَعُوا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٩﴾

بگو ای مردمان هر آینه من پیغامبر خدایم
بسوی شما همه یکجا، آن خدا و اوراست
پادشاهی آسمان ها و زمین نیست هیچ
معبود برحق مگر اوزنده می کند و می
میراند پس ایمان آرید به خدا و به پیغامبر
او که نبی امی است آنکه تصدیق می
نماید خدا را و سخنان او را و پیروی کنید
اورا تا نبود که شما راه یاب شوید (۱۵۸) .

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يُعَذِّبُونَ ﴿٦٠﴾

و از قوم موسی گروهی هست که دلالت
می کنند مردمان را براه راست و بر راستی
حکم می کنند (۱۵۹) .

وَقَطَعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَابًا لِّأُمَمٍ وَأَوْحَيْنَا إِلَى
مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَبِيًّا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ

و متفرق ساختیم بنی اسرائیل را به دوازده
قسم قبیله قبیله گروه گروه و وحی
فرستادیم بسوی موسی وقتی که آب

(۱) مترجم گوید بشارت دادن خدای تعالی حضرت موسی را و به امت مرحومه اول
دلیل است بر نبوت آنحضرت و لهذامی فرماید واللہ اعلم .

مَشَرَيْهِمْ وَكَذَلِكَ نَعْلَمُهُمُ الْقَبَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَ وَالسَّلْوَى كُلُّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

وَأَذَقِلْ لَهُمْ اسْتَنْوَاهِذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُّوْا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نُّغْفِرْ لَكُمْ خَلِيفَتِكُمْ سَكْرِيذُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا
كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

وَسَلَّمَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَءً وَأَوْمَرَ لَكَ يَتَّبِعُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ تَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

خواستند از وی قوم وی که بزن بعضای
خود سنگ را پس روان شد از آن سنگ
دوازده چشمه بدانست هر گروهی آب
خور خود را و سایبان ساختیم برایشان
ابرا و نازل کردیم برایشان من و سلوی
راگفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه روزی
داده ایم شمارا و ایشان برماستم نکردند
ولیکن بر خویشتن ستم می کردند (١٦٠).

و یادکن چون گفته شد ایشان را که ساکن
شوید درین دیه و بخورید ازین دیه
هرجاکه خواسته باشید و بگوئید حطه
و داخل شوید به دروازه سجده کنان
تا بیامریم برای شما گناهان شمارا زیاده
خواهیم داد نکوکاران را (١٦١).

پس بدل کردند ستمگاران از بنی اسرائیل
سخنی غیر آنچه فرموده شد ایشان را پس
فرستادیم برایشان عقوبتی از آسمان بسبب
آنکه ستم می کردند (١٦٢).

و سوال کن (یا محمد) یهود را از حال دیهی
که بود ساکن بر لب دریا چون از حد می
گذشتند در روز شنبه و قتیکه می آمد ماهیان
به ایشان ظاهر شده روزیکه ایشان به
تعظیم شنبه مشغول می شدند و روزیکه
تعظیم شنبه نمی کردند نمی آمدند ایشان
را همچنین آزمودیم ایشان را بسبب آنکه
فسق میکردند (١) (١٦٣).

(١) مترجم گوید اهل دیه سه قسم بودند قسمی شکار میکردند و قسمی از آن نهی می =

وَأَذَقَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا لَّهُمْ مُهْلَكَةٌ أَوْ
مُعَذِّبَةٌ مِمَّا بَاسٌ يُدْأَوْنَ أَلْوَامٌ مَعَذِّرَةٌ إِلَى رَبِّهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٧﴾

فَلَمَّا كَسَبُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَجْبَنَّا الَّذِينَ يَهْتَوُونَ عَنِ الشُّؤْمِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَينَ يَمَينِهِمَا كَانُوا
يَقْسِفُونَ ﴿٣٨﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٣٩﴾

وَأَذِّنْ لِقَوْمِكَ لِيُبْعَثَ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ
يَسْأَلُهُمْ سَوْءَ الْعَذَابِ إِنْ رَبُّكَ لَسَرِيفٌ الْعُقَابِ ۖ وَإِنَّ
لَعَفْوَرَجْهُمْ ﴿٤٠﴾

وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَمْبًا مِنْهُمْ الضَّالِّحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ
ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْهَسَنِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

و یادکن چون گفت گروهی از اهل آن دیه^(۱)
چرا پند میدید گروهی را که خدای تعالی
هلاک خواهد کرد ایشان را یا عذاب
خواهد کرد ایشان را عذاب سخت گفتند
تا مارا عذری باشد نزدیک پروردگار
شما و تا باشد که ایشان پرهیزکاری کنند
(۱۶۴) .

پس وقتی که فراموش کردند آنچه بآن
پند داده شد ایشانرا نجات دادیم کسانی را
که منع میکردند از کار بد و گرفتار کردیم
ستمگاران را به عذاب سخت به سبب
آنکه فاسق بودند (۱۶۵) .

پس چون تکبر کردند از ترک آنچه منع
کرده شد ایشان را از آن گفتیم ایشانرا شوید
بوزینگان خوار شده (۱۶۶) .

و یادکن چون آگاه گردانید پروردگارتو^(۲)
که البته بفروستد برایشان تا روز قیامت کسی
را که برساند بایشان عقوبت سخت هر آئینه
پروردگار تو زود عقوبت کننده است و
هر آئینه او آمرزنده مهربان است^(۳) (۱۶۷) .

و پراکنده کردیم بنی اسرائیل را در زمین
گروه گروه بعضی از ایشان شائسته کارانند
و بعضی از ایشان سوای اینند و امتحان

= کردند و قسمی نه شکاری کردند و نه از آن منع میکردند والله اعلم .

(۱) یعنی قسم ثالث نبی کنندگان را والله اعلم .

(۲) یعنی بنی اسرائیل را .

(۳) بعد ازین هیچ پادشاهی در بنی اسرائیل پیدا نشده، همیشه لگدکوب پادشاهان
اسلام و نصاری و مجوس می بودند والله اعلم .

کردیم ایشانرا به نعمت هاومشقت ها تابا زگردند یعنی بسوی راه راست (١٦٨).

پس ازپی درآمدند بعد ازایشان جانشینان بدکه وارث تورات شدند^(١) اختیاری می کنند متاع این عالم خسیس را ومی گویند آمرزیده خواهد شد برای ما و اگر بیاید متاعی مانند آن البته بگیرند آن را^(٢) آیا گرفته نه شده است برایشان آن عهد که در تورات است که نگویند برخدا مگر سخن راست وخوانده اند آنچه درتورات است و سرای آخرت بهتراست پرهیزگاران را آیا نمی فهمید (١٦٩).

وآنانکه تمسک می کنند به کتاب وبرپاداشتند نمازرا هرآئینه ماضائع نمی سازیم مزداین نکوکاران را (١٧٠).

ویادکن چون برداشتیم کوه را بالای ایشان گویای سائبان است وگمان کردند که آن کوه خواهد افتاد برایشان گفتیم بگیرید آنچه دادیم شمارا بجد تمام ویادکنید آنچه دروست تا بؤد که شما درپناه باشید از عذاب (١٧١).

ویادکن چون گرفت پروردگار توازبنی آدم ازپشت ایشان اولاد ایشان را^(٣) وگواه

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَصَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَصٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوا أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ نَبِيًّا أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَاللَّهُ الْخَبِيرُ الْكَذِبِينَ يَكْفُرُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

وَالَّذِينَ يُتَّبِعُونَ يَأْخُذُوا بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِكْلَالًا بُخِيئَهُمْ أَجْرُ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

وَلِذُنَّاقَا الْجِبَلِ طَوْفَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ

(١) یعنی احبار بنی اسرائیل .

(٢) یعنی مصراند بر اخذ آن و غیر نادم اند ازان وتوبه مصر غیر نادم صحیح نیست والله اعلم .

(٣) یعنی روز میثاق از آدم اولاد او را پیدا کرد از ایشان اولاد ایشانرا به ترتیبی که =

ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتَ
بِرَبِّهِمْ قَالُوا بَلَىٰ أَشْهَدُ أَنَّا نَقُولُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٤٦﴾

أَوْعَدُوا لَكُمْ إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُكُمْ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ
بَعْدِهِمْ أَفَتُهْمِلُونَ ﴿٤٧﴾

وَكُنَّا لَكَ نَقِصٌ الْأَيْتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾

وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آمَنُوا أَنَّا نَسْأَلُهُ مِنْهَا
فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٩﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهَا بِهَا وَلَآئِكُنَّ أَخَذَلْنَا إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَتْ
هَؤُلَاءِ نِئْلَهُ كَمَنْحِلِ الْكَلْبِ إِنْ يَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثَ
أَوْ تَتَرَكَّ يَلْهَثُ ذَلِكَ مِثْلُ الْغَوْرِ الَّذِينَ كَذَّبُوا

گردانید ایشان را بر ذات ایشان گفت آیانستم
پروردگار شما گفتند آری هستی گواه
شدیم، این شاهد گرفتن برای احتراز از آن
است که بگوئید روز قیامت هرائینه ما بی
خبر بودیم ازین توحید (۱۷۲) .

یابگوئید که بجزاین نیست که شرك آورده
بودند پدران ما پیش از ما ومانسلی بودیم
آمده بعد از ایشان^(۱) آیا هلاک می کنی مارا
به عقوبت آنچه بدکاران کردند (۱۷۳) .

وهم چنین بیان می کنیم نشانه ها و تاباز
کردند (۱۷۴) .

و بخوان برای ایشان خبر کسی که داده بودیم
اورا علم آیاتِ خود پس بیرون رفت
از علم آن آیات^(۲) پس در پی او شد
شیطان پس گشت از گمراهان^(۳) (۱۷۵) .

و اگر می خواستیم برداشتمی اورا^(۴) به
سبب این آیات ولیکن میل کرد بسوی
پستی و پیروی خواهش خود کرد پس
صفت او مانند صفت سگ است اگر
مشقت اندازی بروی^(۵) زبان ازدهن

= در خارج متحقق شد واللہ اعلم .

(۱) یعنی پس تقلید ایشان کردیم .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شد و تابع شهوات نفس را عالم نه توان گفت .

(۳) یعنی بلعم با عور که کتب الهی خوانده بود بعد از آن باغوا ی زن خود ایدای
حضرت موسی علیه السلام قصد کرد و ملعون شد واللہ اعلم .

(۴) یعنی منزلت اورا .

(۵) یعنی بزدن و دوانیدن .

يَا أَيَّتُهَا قَافِضُ الْقَصَصِ لَكُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٣﴾

سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا يَاتِنَا وَانْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿٥٤﴾

مَنْ يَمْنُنِ اللَّهُ فَهُوَ الْغَنِيُّ وَمَنْ يُضِلَّ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٥﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْإِصْغَارِ لَهُمْ أَفْئُفٌ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿٥٦﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِآيَاتِنَا وَيُصِلُونَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَبُوا يَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ

بیرون افگند و اگر بگذاری اورانیز بیرون افگند این صفت گروهیست که دروغ شمرند آیات مارا پس بخوان برایشان این پندهارا تا ایشان تأمل کنند (۱۷۶) .

باعتبار صفت بداند این قوم که دروغ شمرند آیات مارا و برخویشتن ستم می کردند (۱۷۷) .

هر که را خدا راه نمایدش پس همانست راه یابنده و هر که گمراه سازدش پس آن جماعت ایشانند زیان کاران (۱۷۸) .

وهر آئینه بیافریدیم برای دوزخ بسیاری از جنیان و آدمیان، ایشانرا دلهاست که نمی فهمند بآن و ایشان را چشم هااست که نمی بینند بآن و ایشان را گوشها است که نمی شنوند بآن ایشان مانند چهارپایان اند بلکه ایشان گمراه تراند، ایشانند بی خبران (۱۷۹) .

و خدا راست نام های نیک پس بخوانید اورا بآن نام ها و بگذارید آنانرا که کجروی می کنند در نام های خدا^(۱) داده خواهد شد مرایشان را جزای آنچه میکردند (۱۸۰) .

و از آن جماعت که پیدا کرده ایم گروهی هست که دلالت می کنند بدین حق و بآن دین حق عدل می کنند (۱۸۱) .

و کسانی که دروغ پنداشتند آیات مارا پایه

(۱) یعنی ابو المسیح و ابو الملائکه می گفتند .

لَا يَمْلِكُونَ ٨٣

وَأَمِلْ لَهُمْ زَانَ كَذِبٍ مَتِينٌ ٨٤

أَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ٨٥

أَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَخْلَقَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ افْتَرَبَ أَجْهَهُمْ فَبِأَيِّ حَيَاثٍ بَعْدَ ذَلِكَ يُؤْمِنُونَ ٨٦

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ٨٧

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ هِيَ إِلَّا الْهُوَ هَلَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ الْآيَةُ يَسْأَلُونَكَ كَذِبٌ إِنَّهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٨٨

پایه بکشیم ایشان را (تا عمل هلاک) از آنجا که ندانند (١٨٢).

و مهلت دهم ایشان را، هر آئینه تدبیر من محکم است (١٨٣).

آیاتامل نه کردند که نیست این هم نشین ایشانرا هیچ دیوانگی، نیست اومگر بربیم کننده آشکارا (١٨٤).

آیا نظر نکردند به پادشاهی خدا در آسمان ها و زمین و در آنچه خدا پیدا کرده است از هر چیز و آیا نظر نه کردند در آن که شاید نزدیک شده باشد اجل ایشان پس بکدام سخن بعد قرآن ایمان خواهند آورد (١٨٥).

هر که گمراه سازدش خدا پس هیچ راه نماینده نیست او را و می گذارد ایشان را خدا در گمراهی خویش سرگردان شده (١٨٦).

سوال می کنند ترا از قیامت که کی باشد استقرار او بگو جز این نیست که علم قیامت نزدیک پروردگار من است پدید نیارد او را در وقت اومگر خدا، گران شده است^(١) در آسمانها و زمین نباید به شما مگر ناگهان سوال می کنند ترا از قیامت گویا تو کاوش کننده ای از آن^(٢) بگو جز این نیست که دانش او نزدیک

(١) یعنی مشکل شده است دانستن قیامت .

(٢) یعنی عالمی بآن .

خداست ولیکن بسیاری از مردمان نمی دانند (۱۸۷) .

بگو نمی توانم برای خود نفع رسانیدن و نه ضرر کردن مگر آنچه خدا خواسته است و اگر من دانستمی علم غیب را هر آینه بسیار جمع کردم از جنس منفعت و نه رسیدی بمن هیچ سختی، نیستم من مگر بیم کننده مژده دهنده برای گروهی که ایمان دارند (۱۸۸) .

اوست آنکه پیدا کرد شمارا از يك شخص و پیدا کرد از آن يك شخص زنش را تا آرام گیرد باوی^(۱) پس چون جماع کرد مردی با زن خود بار گرفت باری سبك پس آمدورفت کرد بان بارسبك بعد از آن چون زن گران بار شد هر دو دعا کردند بجناب پروردگار خویش که اگر فرزندی شائسته به دهی ما را باشیم از شکر کنندگان (۱۸۹) .

پس چون داد خدای تعالی ایشان را فرزندی شائسته مقرر کردند برای او شریکان در آنچه داده بود بایشان پس بلند قدر است خدا از آنچه شريك مقرر میکنند^(۲) (۱۹۰) .

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْنَزْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَفْجَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهَا لَعِنْ ابْنَتَنَا صَالِحًا لِّئَلَّا تُكَوَّنَ مِنَ الشَّكِيِّينَ ﴿١٨٩﴾

فَلَمَّا أَنَّهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا أَنَّهُمَا قَتَعَلَ اللَّهُ عَمَائِكُمُ الْيُتُورُونَ ﴿١٩٠﴾

- (۱) " فلما تغشها " کلام علی حده است یعنی خدای تعالی آدم و حوا را پیدا کرد و از ایشان نسل بسیار پیدا آورد بعد از آن تفصیل انتشار نسل می فرماید .
- (۲) مترجم گوید این تصویر است حال آدمی را که نزدیک ثقل حمل نیت اخلاص درست کند و چون فرزند بوجود آید آن را فراموش سازد و در تسمیه اشراک کند منطبق بر حال حوا چنانکه در حدیث صحیح آمده که حوا حامله شد شیطان بدش =

کندنیکوکاران را (۱۹۶) .

وآنکه می خوانید ایشان را بجز خدا نمی تواند یاری دادن شمارا و نه خود را یاری می دهند (۱۹۷) .

و اگر دعوت کنید ایشان را بسوی راه هدایت نه شنوند سخن شمارا و ای بیننده می بینی بتان را که می نگرند بسوی تو و حال آنکه ایشان هیچ نمی بینند (۱۹۸) .

لازم گیر دگر در او بفرما بکار پسندیده و اعراض کن از نادانان (۱۹۹) .

و اگر باز دارد ترا و سوسه بازدارنده از جانب شیطان آمده پس پناه طلب کن از خدا هر آینه او شنوا دانا است (۲۰۰) .

هر آینه متقیان چون برسد ایشان را و سوسه از شیطان یادمی کنند خدا را پس ناگهان ایشان بینامی شوند (۲۰۱) .

و برادران کافران^(۱) می کشند ایشان را در گمراهی سپس باز نمی ایستند (۲۰۲) .

و چون نمی آری نزدیک ایشان آیتی می گویند چرا از طرف خود اختیار نکردی او را بگو جز این نیست که پیروی می کنم بآنچه فرود آورده شده است بسوی من از پروردگار من این قرآن نشانه ها است آمده از پروردگار شما و هدایت و بخشایش

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصَرَكَ وَلَا
أَنْفُسَهُمْ يَصُدُّونَ ﴿٩٨﴾

وَأَنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ
وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ﴿٩٩﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٠٠﴾

وَإِنَّا بِفِرْعَوْنَ نَرَاهُ الشَّيْطَانَ نَرَاهُ قَاتِلًا يُكَذِّبُ
سَيِّعٌ عَلَيْهِ ﴿١٠١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ خَلَفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿١٠٢﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَبْتَغِيهِمْ فِي الْغَى ثُمَّ لَا يُفْعِلُونَ ﴿١٠٣﴾

وَإِذَا أَلَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتُمَا قُلُوبَ الْبَاقِيَةِ
مَا يَوْنِي إِلَيْنَا مِنْ رَبِّ هَذَا بَصَافُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهَدَى
وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٤﴾

(۱) یعنی قرینان ایشان از شیاطین و الله اعلم .

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠﴾

وَأَلْزَمْنَاكَ فِي نَفْسِكَ نَفْرًا عَازٍ خِيفَةً وَدُونَ
الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ يَالْغُدُوِّ وَالْإِصْلَاحِ وَلَا تَكُنْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَنْعِنُونَ عَنْ عِبَادَتِي
وَيَسْتَحِبُّونَهُ لَعَنَ اللَّهُ يَجْعَلُ دُونَهُ

است مرقوم مومنان را (۲۰۳) .

و چون خوانده شود قرآن پس گوش نهید
بسوی آن و خاموش باشید تا مهربانی کرده
شود بر شما (۲۰۴) .

و یادکن پروردگار خود را در ضمیر خود
بزاری و ترسکاری و یادکن پروردگار
خود را به کلام پست تر از بلند آوازی
بامداد و شبانگاه و مباحث از غافلان (۲۰۵) .

هر آئینه کسانی که نزدیک پروردگار تواند^(۱)
سر کشی نمی کنند از عبادت او و بیپای
یاد میکنند او را و بتخصیص او را سجده می
کنند (۲۰۶) .

سوره انفال مدنی است و آن هفتاد و
پنج آیت و ده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .
می پرسند ترا از غنیمت ها^(۲) بگو غنیمت

(۱) یعنی ملاء اعلی .

(۲) سوره انفال در قصه بدر فرو آمده است در آیات این سوره اشارت بوقائع این
غزوه واقع شده از آن جمله آنست که مسلمانان در غنیمت مباحثه میکردند آنانکه
غارت کرده بودند خواستند که تنها بر آن متصرف شوند دیگران خواستند که علی
السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف و مختار در غنائم خدا
و رسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند
از استیثار غارت کننده به غنیمت باطل است بعد از آن حکم فرمود که غنیمت
را پنج قسم باید کرد چهار قسم در میان غانمان قسمت کنند و یکی در بیت المال
نگاهداشته به تصرف آن رسانند و این تصرف حق است و عطای اوست بغير دخل
غارت کنندگان پس آیه " قل الانفال لله والرسول " محکم است غیر منسوخ .

اللَّهُ وَأَصْلَحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحِلَّتْ قُلُوبُهُمْ
وَلَا ذَاتُ بَيْنٍ عَلَيْهِمْ آيَةٌ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ③

أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَمَعْفُوتَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ④

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ⑤

يُبَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُمْ يُنْظَرُونَ ⑥

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ
وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّكُوكِ تَكُونُ لَكُمْ

ها خدا و رسول راست^(۱) پس به ترسید
از خدا و به صلاح آرید صحبتی را که میان
شما است و فرمانبرداری کنید خدا و
رسول او را اگر مسلمان هستید (۱) .

جزاین نیست که مومنان آنانند که چون
یاد کرده شود خدا بترسد دلهای ایشان
و چون خوانده شود برایشان آیات خدا
زیاده سازند آن آیات ایمان ایشان را
و بر پروردگار خویش توکل میکنند (۲) .

آنانکه بر پامی دارند نماز را و از آنچه روزی
داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۳) .

این جماعت ایشانند مومنان به تحقیق ایشان
را است مرتبه هانزدیک پروردگار ایشان
و آمرزش و روزی نیک (۴) .

چنانکه بیرون آورد ترا پروردگار تواز خانه
تو به تدبیر درست و هرائینه گروهی
از مسلمانان ناخوشنود بودند^(۲) (۵) .

خصوصت میکردند با تو درسخن راست
بعد از آنکه ظاهر شد گویا رانده می شوند
بسوی مرگ و ایشان در آن می نگرند (۶) .

و (یاد کن نعمت الهی را) آن گاه که
خدایکی ازدو گروه را وعده شمامی داد
که وی شمارا باشد و دوست میداشتید

(۱) یعنی متصرف در غنائم ایشانند و کسی دیگر را اختیار نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی کار در قسمت بروفق حکم خدا ست نه موافق آرزوی نفوس
چنانکه بیرون آوردن تو به تدبیر درست بودنزدیک خدا برخلاف اراده قوم والله
اعلم .

وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّقَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۝

که چیزی غیر از جنگ شمارا بُود و می خواست خدا که ثابت کنندین حق را به فرمان های خویش و بُرد بنیادکافران را (۷) .

يُخَيِّقُ الْحَقَّ وَيُبْطِلُ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۝

می خواست تا ثابت کند دین حق را و برطرف کند دین باطل را اگر چه ناخوشنود باشند گناهگاران^(۱) (۸) .

إِذْ تَسْتَعِينُونَ رَبَّكُمْ فَأَسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَوِّفِينَ ۝

آنگاه که فریادمی کردید در جناب پروردگار خویش پس قبول کرد دعای شمارا که من مددکننده شما بمزار کس از فرشتگان از پس ایشان جماعت دیگر را آورده^(۲) (۹) .

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ الْآبِرَىٰ وَلَيَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

و نساخت خدا این مدد را مگر برای مژده و تا آرام گیرد بآن دل های شما و نیست فتح مگر از نزدیک خدا هر آینه خدا غالب با حکمت است (۱۰) .

إِذْ يُعَثِّبُهُمُ النَّعَاسُ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُفْرَكُمْ وَيُدْهَبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۝

آنگاه که می پوشید شمارا به خواب سبک بجهت ایمنی از نزدیک خود و فرود می آورد بر شما از آسمان آب باران تا پاک کند شمارا بآن و ببرد از شما آلودگی شیطان و تابه بندد بر دل های شما یعنی ثابت دارد

- (۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم در غزوہ بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شد و این خبر بکاروان رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمددایشان بالشکر گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن و جمعی قصد کارزار لشکر نمودند و مرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .
- (۲) یعنی یک هزار بودند بعد از آن سه هزار گشتند و بعد از آن پنجهزار شدند والله اعلم .

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلِكَةِ أَنْي مَعَكُمْ فَتَبَيَّنُوا الَّذِينَ آمَنُوا
سَالِفِينَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالرَّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الرَّعْنَقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١١﴾

ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ سَأْفَاءُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَمَنْ يَتَأْقِيقِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٢﴾

ذَلِكَ قَدْ وَفَّوهُ وَأَنْ لِّلْكَافِرِينَ عَذَابُ النَّارِ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا
فَلَا تُؤْتُوهُمْ الْآبَارَ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبرُهُ إِلَّا مَنْ خَرَفَ إِلَهَ أَلِ
أَوْ مَخَرَفَ إِلَى فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

فَلَمْ تَنْتَهِ لَهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ مَنَّهُمْ وَمَأْرَمِيَتْ إِذْ رَمِيَتْ

دلهارا و محکم کند بآن پا هارا^(۱۱) .
آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار
توبسوی فرشتگان که من باشمام پس
استوارسازید مسلمانان را رعب خواهم
افگند دردلهای کافران پس بزئید ای
مسلمانان بالای گردن ها ویزئید ازایشان
هرطرف دست و پای را (۱۲) .

این بسبب آن ست که ایشان خلاف
کردند با خدا و رسول او وهرکه خلاف
کند با خدا و رسول او پس خدا سخت
عقوبت است (۱۳) .

این را بچشید و بدانید که کافران راست
عذاب آتش (۱۴) .

ای مومنان چون بهم آئید با کافران انبوه
کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت
هارا (۱۵) .

وهرکه بگرداند بسوی ایشان آن روز
پشت خود را مگر رجوع کنان برای جنگی
یا پناه جویان بسوی گروهی پس هر آئینه باز
گشت بخشمی از خدا و جای او جهنم است
و بد جای است (۱۶) .

پس شما نه کشته اید این جماعت را
ولیکن خدا کشت ایشان را و تو (یا محمد)

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند و محدث بودند آب نداشتند و ازین جهت وسوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد و خواب سبک را بر چشم ایشان مسلط کرد تا اضطراب دل ایشان برطرف شد .

وَلَكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبَلِّغَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلََاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَبِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَرِيمٌ ﴿٥١﴾

إِنْ تَسْتَفْتِهِمْ قُلْ جَاءَكُمْ الْقُرْآنُ وَأَنْ تَذَكَّهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُهُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَاتَّبَعْتُمْ سَعُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَا تَوَلَّوْا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٥٤﴾

نیافگندی^(۱) و قتیکه افگندی ولیکن خدا افگند تا عطا کند مسلمانان را از نزدیک خویش عطای نیکو هر آینه خدا شنود انا است^(۲) (۱۷) .

حال این ست و بدانید که خداست کننده است حیلۀ کافران را (۱۸) .

ای کافران اگر طلب فتح می کردید پس آمد به شما فتح و اگر باز ایستید پس آن بهتر است شمارا و اگر باز گردید (یعنی بنا فرمانی) باز گردیم^(۳) و دفع نکنند از شما جماعت شما هیچ چیز اگر چه بسیار باشد .

و بدانید که خدا با مسلمانان است^(۴) (۱۹)

ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و روی مگردانید از وی و حال آنکه شما می شنوید (۲۰) .

و مشوید مانند کسانی که گفتند شنیدیم و ایشان نمی شنوند^(۵) (۲۱) .

(۱) یعنی مشتِ خاک را .

(۲) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریک مشت سنگ ریزه بسوی کفار انداخت پس هیچکس از ایشان نه بود که چیزی از آن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تأیید غیبی بود .

(۳) یعنی بجزا دادن .

(۴) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که از میان این هردو گروه قاطع رحم است و دین باطل پیش گرفته است او را هلاک کن و به حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم او بودند .

(۵) یعنی مانند اهل کتاب که تورات خواندند و به زبان معترف شدند و بر آن عمل نکردند .

إِنْ شَرَّالَّذِيْ وَآبِ عِنْدَ اللّٰهِ الضُّرُّ اَبْكُمُ الَّذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٢٢﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّاسْمَعَهُمْ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٢٣﴾

هر آئینه بدترین جنبنندگان نزدیک خدا کرانندگانند آنانکه در نمی یابند (۲۲).
و اگر دانستی خدا در ایشان نیکوئی البته شنوادی ایشان را^(۱) و اگر شنوایدی ایشان را حتماً روی میگردانیدند اعراض کنان (۲۳).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا السَّجِدُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَوَلَدِهِ وَاَنَّهٗ اِلَيْهِ تُعْشَرُوْنَ ﴿٢٤﴾

ای مسلمانان قبول کنید خواندن خدا و رسول را چون بخواند شمارا برای آنکه زنده سازد شمارا بدانید که خدا حائل می شود در میان انسان و دل او^(۲) و بدانید که بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴).

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وبه پرهیزید از فتنه که نه رسد بآنانکه ستم کردند از شما به تخصیص^(۳) و بدانید که هر آینه خدا سخت عقوبت کننده است^(۴) (۲۵).

وَاذْكُرُوْا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِي الْاَرْضِ فَخٰلِفُوْنَ اَنْ يَّتَخَفَّكُمْ النَّاسُ فَاُولٰٓئِكَ لَا تُصْبِرُوْا وَّرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾

و یاد کنید (ای مهاجران نعمت الهی را) آن وقت که شما اندک بودید ناتوان شمرده در زمین یعنی درمکه می ترسیدید از آنکه بر بایند شمارا مردمان پس جای داد شمارا یعنی در مدینه و قووت داد شمارا به نصرت خود و روزی داد شمارا از چیزهای پاکیزه تا شود که سپاسداری کنید (۲۶).

(۱) یعنی لیکن ندانست .

(۲) یعنی عزیمت اونسخ می کند .

(۳) یعنی بلکه عام بود شامت او والله اعلم .

(۴) و آن فتنه ظهور عقوبت بدعت است یا ترک نهی منکر والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَحُونُوا
أَمْثَلَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

ای مسلمانان خیانت مکنید با خدا و رسول
و خیانت مکنید امانت های یک دیگر را
در حالیکه شما میدانید (یعنی مفاسد آنرا)
(٢٧).

وَعَلِمُوا أَنَّ أَمْوَالَهُمْ وَأَوْلَادَهُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

و بدانید که مال های شما و فرزندان شما
آزمائش است و آنکه خدا نزدیک اوست
مزد بزرگ (٢٨).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا
وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

ای مسلمانان اگر بترسید از خدا
پیدا کند برای شما فتحی را و در گذارد
از شما گناهان شما را و بیامزد شما را و خدا
صاحب فضل بزرگ است (٢٩).

وَإِذْ يَهْزِكُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَتُفَتُّونَ أَوْ يُفْتَلَوْنَ
أَوْ يُخْرَجُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ
خَبِيرُ الْمَكْرِئِينَ ﴿٣٠﴾

و (یادکن نعمت الهی) آنگاه که تدبیرید
کردند در حق تو کافران تاحبس کنند ترا یا
بکشند ترا یا جلاوطن کنند ترا و ایشان
تدبیرید می کردند و خدا تدبیر می
کرد یعنی بایشان و خدا بهترین تدبیر
کنندگانست^(١) (٣٠).

وَإِذْ أَتَى عَلَىٰ آلِهِمْ إِلَهُ قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ
لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

و چون خوانده شود برین جماعت آیات ما
گویند بتحقیق شنیدیم اگر خواهیم بگوئیم
مانند این نیست این مگر افسانه پیشینیان
(٣١).

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْرِسِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

و آنگاه که گفتند بار خدایا اگر هست این
قرآن راست از نزدیک تو پس ببار بر ما
سنگ را از آسمان یا ببار بر ما عذاب دردناک
را (٣٢).

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ

و نیست خدا که عذاب کند ایشان را و تو
میان ایشان باشی و هرگز نیست

(١) تعریض است بآن قصه که کفار در مکه جمع شده این رای می زدند .

مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغُفِرُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا لَهُمْ آلَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَ إِنْ أَوْلِيَاءُ لَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيَفْضَحُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُجْرُونَ ﴿٣٤﴾

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَاتِ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَاتِ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيُولَّيْهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٣٥﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

خدا عذاب کننده ایشان و ایشان استغفار می کنند^(۱) (۳۳) .

و چیست مرایشان را که عذاب نکند ایشان را خدا حال آنکه ایشان باز میدارند یعنی مردمان را از مسجد الحرام و نیستند سزاوار آنجا، نیستند سزاوار در آنجا مگر متقیان ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۳۴) .

و نیست^(۲) نماز ایشان نزدیک خانه کعبه بجز صغیر کردن و دستک زدن پس بچشیدای کافران عذاب را بسبب کافر شدن خود (۳۵) .

هر آئینه کافران خرج می کنند اموال خود را تا بازدارند مردمان را از راه خدا پس زود باشد که خرج کنند آنرا باز باشد آن خرج کردن پشیمانی برایشان باز مغلوب شوند و کافران بسوی دوزخ رانده شوند (۳۶) .

تاجدا سازد خدای تعالی ناپاک را از پاک و بنهد ناپاک را بعضی آن را بر بعضی پس توده سازد آنهمه را یکجا پس درآردش در دوزخ این جماعت ایشانند زیان کاران^(۳) (۳۷) .

بگو کافران را اگر باز ایستند آمرزیده

(۱) یعنی سنت خدا آنست که تا پیغامبر در میان قوم باشد عذاب عام نمی کند و همچنین تا آنکه ایشان استغفار کنند عذاب نمی آید .

(۲) یعنی بعد هجرت حضرت سید البشر از میان ایشان .

(۳) یعنی در اصل استحقاق عذاب دارند لیکن بودن پیغامبر در میان ایشان مانع بود و الحال مانع برخاست .

وَلَنْ يَّعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۸﴾

شودایشان را آنچه گذشت و اگر عود کنند
پس هر آئینه گذشته است روش پیشینیان^(۱)
(۳۸) .

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ
بِلَا عِقَابٍ إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳۹﴾

و کارزار کنید ای مسلمانان بایشان تا آنکه
نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و
باشد دین همه برای خدا پس اگر
بازایستند از شرک (یعنی مسلمان شوند)
هر آئینه خدا بآنچه میکنند بیناست (۳۹) .

وَأَنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى
وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿۴۰﴾

و اگر روگردانند^(۲) پس بدانید که خدا
مددگار شما است نیک مددگار است وی
و نیک یاری دهنده است (۴۰) .

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ
لِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ مِنْكُمْ يَافِئَةً وَمَا أَنزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّفَقُّيِ الْجَمْعَيْنِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۱﴾

و بدانید که آنچه غنیمت یا
فتید از کافران از هر جنس پس پنجم حصه
اش خدا راست و پیغامبر را و خویشاوندان
را^(۳) و یتیمان و درویشان و مسافران را
اگر ایمان آورده اید بخدا و بآنچه
فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که
جدا شد حق از باطل روزیکه بهم آمدند دو
گروه^(۴) و خدا بر همه چیز تواناست^(۵)
(۴۱) .

(۱) مترجم گوید و این تصویر است حال کسی را که می خواهد جزو کل چیزی را
باطل سازد و دفع کند .

(۲) یعنی از اسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر را که بنی هاشم و بنی مطلب اند .

(۴) یعنی ایمان آوردند بآنکه بروزیدر نصرت نازل فرمود .

(۵) مترجم گوید چهار خمس غانمان را باید داد یک خمس در بیت المال نهاده بر پنج
حصه قسمت بایک دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَ
الرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَخَفَّتْ فُتُورُكُمْ فِي
الْبُعِيدِ وَلَكِنَّ لِقَاضِي اللَّهِ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

اگر ایمان آوردید بآنچه فروفرستادیم
بربنده خود آنگاه که شما بکناره نزدیک
بودید و ایشان بکناره دورتر و کاروان پائین
تر از شما (یعنی بجانب دریا) و اگر
بایکدیگر وعده جنگ مقرر می کردید البته
اختلاف می نمودید در وعده لیکن جمع
کرد تا بانجام رساند خداکاری را که کردنی
بود تا هلاک شود کسی که هلاک شده
است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی
که زنده شده بعد قیام حجت و هر آئینه
خدا شنود اناناست^(۱) (۴۲).

إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَنَّهُمْ
كَثَرُوا لَفَسَدُوا وَلَئِن تَأَخَّرْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَئِن
اللَّهُ سَأَلَ عَنْهُ عَلَيْهِمْ يَذَّابِتِ الضُّرُورُ ﴿٤٠﴾

آنگاه که بنمود خدا ایشان را به تودر
خواب تواند کی و اگر بنمودی بتوایشان
را بسیار البته بزل میگردید و بایکدیگر
نزاع می نمودید در کار ولیکن خدا
سلامت داشت یعنی از بزل هر آئینه وی
داناست بآنچه در سینه ها ست (۴۳).

وَإِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ إِذِ اتَّفَقْتُمْ فِي الْأَعْيُنِ قَلِيلًا وَيَقُولُ لَكُمْ
فِي أَعْيُنِهِمْ لِقَاضِي اللَّهِ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ
تَرْجُعُ الْأُمُورُ ﴿٤١﴾

و آنگاه که به نمود به شما ایشان را چون
روبرو شدید در چشمهای شما اندکی
و کم نمود شمارا در چشمهای آنان
تا بانجام رساند خدا کاری را که کردنی
بود و بسوی خدا بازگردانیده شوند کارها
(۴۴).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لِقَيْتُمْ فِئَةً فَاتَّبِعُوا وَأَذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٢﴾

ای مسلمانان چون روبرو شوید با گروهی
پس ثابت باشید و یاد کنید خدا را بسیار

(۱) مراد از هلاک اصرار بر کفر است و از حیات مسلمان شدن و این که ایمان آورده اید
بآنچه فروفرستادیم بربنده خود.

بود که شما رستگار شوید (۴۵) .

و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و بایکدیگر نزاع نکنید که درین صورت
بزدل شوید و برود دولت (وقوت) شما
و شکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان
است (۴۶) .

و مباحثید مانند کسانی که بیرون آمدند از
خانه های خود از روی سرکشی
و خودنمائی بمردمان و باز میدارند از راه
خدا و خدا بآنچه می کنند دربر گیرنده
است (۴۷) (۱) .

و آنگاه که شیطان بیاراست برای این
کافران کردار های ایشان را و گفت هیچ
کس از مردمان غلبه کننده نیست بر شما
امروز و هرآئینه من مدد کننده ام شما را
پس چون روبرو شدند هردو گروه باز
گشت شیطان برپاشنهای خود و گفت
هرآئینه من بی تعلقم از شما هرآئینه من
می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من
می ترسم از خدا و خدا سخت عقوبت
است (۴۸) .

آنگاه که می گفتند منافقان و آنانکه در
دل های ایشان بیماریست فریفته کرده است
این مسلمانان را دین ایشان و هر که توکل
کند بر خدا هرآئینه خدا غالب درست
کار است (۴۹) .

وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَعَلْتُمْ شَيْئًا وَ تَذَهَبَ
بِعِزَّتِكُمْ وَ أَصِيرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ
النَّاسِ وَ يُصَدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ اللَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٤٦﴾

وَ إِذْ ذَرَيْنَا لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَغْمَالَهُمْ وَقَالَ لَأَعْلَبَ لَكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَ إِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئَتَيْنِ
كَتَمَ عَلَى عَصِيئِهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنِّي أَرى مَا لَا تَرَوْنَ
إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَ اللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٧﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ
هُوَ زَاوِيَهُمْ وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٤٨﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْمَلَكُ يُضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

و(تعجب میکردی) اگر می دیدی (ای)
بیننده) چون فرشتگان قبض ارواح
کافران می کنند میزنند بر رویهای ایشان
و بر پشتهای ایشان (ومی گویند) بحشید
عذاب سوزان را (۵۰) .

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ آيِدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُسِّرُ
بِظُلْمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده
است دستهای شما و بسبب آنست که
خدا ظلم کننده نیست بر بندگان (۵۱) .

كَذَٰلِكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

مانند عادت قوم فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند کافر شدند بآیات خدا پس
گرفتار کرد خدا ایشان را بگناهان ایشان
هر آئینه خدا توانا سخت عقوبت است
(۵۲) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَا يَكُن مُّغَيِّرَ نِعْمَةٍ أَنْعَمَ عَلَىٰ نَوْسٍ حَتَّىٰ
يُغَيِّرَ أَمْرًا يَأْتِيهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست
تغییر دهنده هیچ نعمتی که انعام کرده
باشد آنرا بر قومی تا آنکه ایشان بدل کنند
حالی را که در ذات ایشانست^(۱) و بسبب
آنست که خدا شنوادر است (۵۳) .

كَذَٰلِكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ
كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

مانند حال کسان فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند دروغ شمردند آیات
پروردگار خویش را پس هلاك ساختیم
ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم
کسان فرعون را و هريك ستمگار بودند
(۵۴) .

إِنَّ شَرَّ الدِّينِ وَآلٍ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

هر آئینه بدترین جنبنندگان نزد خدا
آنانند که کافر شدند پس ایمان نمی

(۱) یعنی کفران نعمت را به شکر و معصیت را به طاعت .

آرند (۵۵) .

آنانکه عهد بسته ای بایشان باز می شکنند عهد خود را در هر مرتبه و ایشان پرهیز نمی کنند^(۱) (۵۶) .

پس اگر بیابی ایشان را در جنگ متفرق سازه سبب کشتن ایشان آنان را که پس پشت ایشان باشند بود که پندپذیر شوند (۵۷) .

و اگر بررسی از گروهی خیانت را پس باز گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که همه برابر شوند^(۲) هر آئینه خدا دوست نمیدارد خیانت کنندگان را (۵۸) .

و باید که نه پندارند کافران که ایشان پیش دستی کرده اند هر آئینه ایشان عاجز نتوانند ساخت (۵۹) .

و مهیا سازید ای مسلمانان برای ایشان آنچه توانید از توانائی^(۳) و از آماده داشتن اسپان برسانید بآن دشمنان خدا را و دشمن خویش را و قومی دیگر را نیز بجزایشان شمانمی دانید ایشان را خدا میداند ایشان را^(۴) و آنچه خرج کنید از هر چه باشد

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ۝

فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَعَرِّضْهُمْ مَنِ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يُدْرِكُونَ ۝

وَأَمَّا عِدَاكَ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةٌ فَاعْرِضْهُمْ عَلَى سَوَاءٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ۝

وَلَا يُحِبُّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَسْبِقُوا إِلَهُمْ لِأَيُّحْزُونَ ۝

وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَنْتُمْ أَتَقِفُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَوْمَ الْيَوْمِ وَأَنْتُمْ لَا تَنْظُرُونَ ۝

(۱) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان صلح کرده بودند و ایشان وقت بعد وقت غدومی نمودند والله اعلم .

(۲) یعنی ملامت نقض عهد بر شما لازم نیاید والله اعلم .

(۳) یعنی استعمال آلات جنگ مثل تیر انداختن .

(۴) یعنی اهل نفاق را والله اعلم .

در راه خدا تمام داده شود به شما^(۱) و شما ستم کرده نشوید (۶۰) .

و اگر میل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن^(۲) و توکل کن بر خدا هر آئینه وی شنودا نااست (۶۱) .

و اگر خواهند که فریب دهند ترا پس کفایت کننده است ترا خدا همونست آنکه قوت داد ترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (۶۲) .

و همونست آنکه الفت داد میان دلهای ایشان اگر خرج می کردی آنچه در زمین است همه يك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افکند میان ایشان هر آئینه وی غالب با حکمت است (۶۳) .

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کننده آنان را که پیروی تو کرده اند از مسلمانان (۶۴) .

ای پیغامبر رغبت ده مسلمانان را بر جنگ اگر باشند از شما بیست کس صبر کننده غالب شوند بر دوصد کس و اگر باشند از شما صد کس غالب شوند بر هزار کس از کافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند^(۳) (۶۵) .

وَلَنْ جَنَحُوا لِّلسَّلَامِ فَأَجَنَعَهُ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶۰﴾

وَلَنْ تُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ هُوَ الَّذِي يَأْتِيكَ بِالنَّصْرِ وَيَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۱﴾

وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ جَبِيعًا مَا أَفَتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللّٰهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ ذُو جَلَلٍ ﴿۶۲﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبَكَ اللّٰهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۳﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَبَرُوا عَلَى مَا تَنَبَّيْ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ ثَلَاثَةٌ يُغَالِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا قَوْمُ لَا يَفْقَهُونَ ﴿۶۵﴾

(۱) یعنی ثواب او والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این امر برای اباحت است والله اعلم .

(۳) مترجم گوید چون این آیت نازل شد واجب گشت ثبات با ده چندان از کفار بعد =

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَلَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَىٰ حَتَّىٰ يُفْخَرَ فِي الْأَرْضِ نَبِيُّهُ وَنَ عَرَضَ الدِّينَ وَاللَّهُ يُبْدِ الْخِصَّةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ لَيْسَ فِي آيَاتِنَا مِنْ الْأَسْرَىٰ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا آخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

اکنون سبک ساخت خدا از سر شما و دانست که در میان شما ضعفی هست پس اگر باشند از شما صدکس شکیباء غالب آیند برد و صدکس و اگر باشند از شما هزارکس غالب آیند برد و هزار کس به فرمان خدا و خدا با صابران است (۶۶) .

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی اسیران باشند تا آنکه قتل بسیار بوجود آرد در زمین می خواهید مال دنیا را و خدای خواهد مصلحت آخرت را و خدا غالب با حکمت است (۱) (۶۷) .

اگر نبودی حکم از خدا پیشی گرفته (۲) البته میرسید به شما در آنچه گرفتید عذاب بزرگ (۶۸) .

پس بخورید از آنچه غنیمت گرفتید حلال پاکیزه و بترسید از خدا هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (شمارا) (۶۹) .

ای پیغامبر بگو آنان را که در دستهای شما اند از اسیران اگر داند خدا در دل شما نیکی البته بدهد شما را بهتر از آنچه گرفته شد از شما و بپامزد شما را و خدا

= ازان منسوخ شد بوجوب ثبات در مقابله دو چند و الله اعلم .

(۱) مترجم گوید صحابه از اسیران بدر فدا گرفتند با جتهد خویش و مرضی نزدیک خدای تعالی قتل این جماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو فرمود این آیت نازل شد .

(۲) یعنی حکم غیر منصوص و مقدر در لوح محفوظ و الله اعلم .

امرزنده مهربان است^(۱) (۷۰) .

واگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه خیانت کرده بودند باخدا پیش ازین پس قدرت داد ترا برایشان و خدادادنا با حکمت است (۷۱) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند بمالهای خود و جانهای خود در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت بعضی ایشان دوستان بعضی اند^(۲) و آنانکه ایمان آوردند و هجرت نه کرده اند نیست شمارا از کارسازی ایشان هیچ چیز تا آنکه هجرت کنند و اگر مدد طلب کنند از شما در کار دین پس لازم است بر شما یاری کردن مگر بر جماعتی که میان شما و میان ایشان عهد باشد و خدا بآنچه می کنید بیناست (۷۲) .

و آنانکه کافر شدند بعضی ایشان دوستان بعضی اند اگر نه کنید ای مسلمانان این کار را^(۳) باشد فتنه در زمین و فساد بزرگ (۷۳) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

وَالَّذِينَ يُرِيدُوا جِزْيَتَكَ فَقَدْ خَالُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ۝۴۱

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوُْوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَهَاجَرُوا مَا لَهُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجَرُوا وَلِئِنْ اسْتَنْصَرُوا فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝۴۲

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَقْوَاهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ۝۴۳

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوُْوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

(۱) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(۲) یعنی مهاجر و انصار بایکدیگر باید که نصرت دهند و مواخات کنند .

(۳) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَغْفِرَةً وَرِزْقًا كَرِيمًا ﴿۳۷﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ لِقَائِكَ
وَمِنَّمُ أُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۸﴾

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و
روزی نیک (۷۴) .

وآنانکه ایمان آوردند پس ازین وهجرت
نمودند وجهادکردند همراه شما این گروه
نیز از شماست و خویشاوندان بعضی ایشان
نزدیک تراند به بعضی در حکم خدا^(۱)
هر آئینه خدا همه چیز داناست (۷۵) .

سوره توبه مدنی است وَأَنْ يَكُ صَدُوبِيسْت
ونه آیت وشانزده رکوع است

قطع معامله است از جانب خدا و رسول
او از آنانکه عهد بسته بودید بایشان از
مشركان^(۲) (۱) .

پس سیرکنیدای مشركان در زمین چهار
ماه وبدانید که شما عاجز کننده خدا نه
باشید وبدانید آنکه خدا رسواکننده کافران
است (۲) .

و خبر رسانید نست از جانب خدا و رسول
او بسوی مردمان روز حج بزرگ که خدا
بیزاراست از مشركان و رسول اونیز

بِرَأْيِهِ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۳۹﴾

فَيَخْرُجُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلَمُوا أَنَّهُمْ عِزُّ الْمُحْزَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿۴۰﴾

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ
اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَهُوَ رَسُولُهُ فَإِنْ تُبْنُوا فَهِيَ خَيْرٌ

(۱) یعنی صله وتوارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض وعصبات اند لازم
است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید سال نهم حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم علی مرتضیٰ را در
موسم حج فرستاد تا عهود مشركان را براندازد الّا چهار ماه ایشان را فرصت داد
تادر امر خود تأمل کنند مگرد و فرقه بنی ضمیره و بنو کنانه که خیانت در عهد
نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تامیعاد آن مقرر داشت و تا ندا کند
که بعد ازین هیچ مشرك بحج نیاید و هیچ برهنه طواف کعبه نکند و اوائل سوره
برأة برایشان برخواند والله اعلم .

لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْزِي اللَّهِ وَحَشَىٰ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَهْدِ آلِ يُوسُفَ ۖ

بیزاراست پس اگر توبه کنید آن بهتر
باشد شمارا و اگر روی بگردانید پس
بدانید که شما عاجز کننده خدانه اید
و خبرده کافران را به عذاب درد دهنده
(۳) .

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتُوا آلَهُمْ عَهْدَهُمْ
إِلَىٰ مَدَنِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

مگر آنانکه بایشان عهد بسته بودید
از مشرکان باز کمی نه کردند باشما
در چیزی و مدد ندادند بر شما کسی را پس
بویا رسانید بسوی ایشان عهدایشان را
تامدت ایشان هر آئینه خدا دوست می
دارد پرهیزگاران را (۴) .

فَإِذَا اسْلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاتُّوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُوا لَهُمْ وَاقْعُدُوا
لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِنَّا تَابْنَا وَاقَامُوا الصَّلَاةَ وَ
آتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلَوْا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

پس چون آخر شوند ماه های حرام^(۱)
بکشید مشرکان را هر جا که بیابید
و بگیرید ایشان را و بند کنید ایشان را
و بنشینید برای ایشان بهر کمین گاه پس
اگر توبه کنند و برپا دارند نماز را و بدهند
زکوة را پس بگذارید راه ایشان را هر آئینه
خدا آمرزنده مهربان است (۵) .

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَا مَنَعَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْلَمُونَ ۝

و اگر کسی از مشرکان طلب امان کند
از تو امان بده او را تا بشنود قرآن باز برسان
او را بجای ایمنی وی و این بسبب آنست
که ایشان گروهی هستند که نمیدانند^(۲)
(۶) .

(۱) یعنی آن چهار ماه که ایشان را فرصت داده بودند .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم با کفار قریش صلح کرده بودند
و ایشان در مقام عذر آمده بر کشتن حلفای آنحضرت اعانت نمودند و این صورت
سبب فتح مکه شد خدای تعالی برای ترغیب بر غزوه فتح آیات فرستاد .

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا
لَهُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَحِبُّ الْمُتَّقِينَ ①

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً
يَرْضَوْنَكُمْ يَا قَوْمِهِمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ
فَاسِقُونَ ②

إِشْرَؤُا بِآيَاتِ اللَّهِ كَثِمًا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ③

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُعْتَدُونَ ④

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَفَخَّوْا نَفْسَهُمْ فِي
الدِّينِ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ لَعَلَّهِمْ يَتَّقُونَ ⑤

وَإِنْ نَكَهْتُمْ آبَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَهْلَ الْكُفْرِ ⑥

چگو نه بود مشركان را عهدنزدك خدا
ونزدك رسول او إلا آنانكه عهد بسته
بوديد بايشان نزدك مسجد حرام^(۱) پس
مادام كه برعهد ثابت باشند برای شما،
نيز ثابت باشند شما برای ايشان هرآئينه
خدا دوست ميدارد پرهيز گاران را (۷) .

چگونه بُود مشركان را عهد و اگر غالب
آيند بر شما نگاه ندارند درباب شماحق
خویشی را و نه عهد را رضامند می
سازند شما را بدهنهای خویش و قبول
نمی کنندلهای ايشان و بيشترين ايشان
فاسقاند (۸) .

خريد کردند بآيت های خداهاى اندك^(۲)
پس بازداشتند مردمان را ازراه خدا هرآئينه
بدکاری ست كه ايشان می کردند (۹) .

نگاه نمی دارند درباره هيچ مسلمانی حق
خویشی را و نه عهد را و آن جماعت
ايشانند از حدر گذشتگان (۱۰) .

پس اگر توبه کنند و برپادارند نماز را
و بدهند زکوة را پس ايشان برادران
شمانند دردين و واضح می سازيم آيات
را برای گروهی كه می دانند (۱۱) .

و اگر بشکنند سوگندان خویش را پس
ازعهد بستن خویش و طعنه زنند دردين
شما پس کارزار كنيد باپيشوایان كفر

(۱) يعنى قریش كه در حدیبیه با ایشان صلح واقع شده بود .

(۲) يعنى تابع شهوات نفس شدند ايمان را ترك كردند .

هرآئینه سوگند نیست ایشان را، بُود که ایشان بازماند (۱۲) .

آیا جنگ نمی کنید با گروهی که شکستند سوگندان خویش را و قصد کردند جلاوطن ساختن پیغامبر را و ایشان ابتدا کردند نقض عهد با شما اول مرتبه آیامی ترسید از ایشان پس خدا سزاوار تر است بآنکه بترسید از وی اگر مسلمانید (۱۳) .

جنگ کنید بایشان تا عذاب کند ایشان را خدا بدستهای شما و رسوا سازد ایشان را و فتح دهد شمارا برایشان و شفا بخشد سینه های گروه مسلمان را (۱۴) .

و دور کند اندوه دل های ایشان را و برحمت باز گردد بر هر که خواهد و خدا دانای استوار کار است (۱۵) .

آیا گمان کردید که گذاشته شوید^(۱) و هنوز متمیز نه ساخته است خدا آنان را که جهاد کرده اند از شما و نه گرفته اند بجز خدا و بجز پیغامبر او و بجز مومنان هیچ دوست پنهانی و خدا داناست بآنچه می کنید (۱۶) .

روان باشد مشرکان را که آباد سازند مسجد های خدا را اعتراف کرده برخود به کفر آن جماعت باطل شد عمل های ایشان و در آتش همیشه باشند

إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَعْتَهُونَ ﴿۱۲﴾

أَلَا تَعْلَمُونَ قَوْمًا نَزَعُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا
بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ يَدْعُوكُمْ أُولَ الْأَمْرِ
أَعْتَوْهُمْ قَالَهُ أَحَقُّ أَنْ نَعْتُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۳﴾

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِيهِمْ وَيَضْرِبُهُمُ اللَّهُ
وَيَصِفُ صُدُورَهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۴﴾

وَيَذِيبُ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۵﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
وَاللَّهُ جَبَّارٌ مُعْتَلِنٌ ﴿۱۶﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى
النَّاسِ بِالْكَفْرِ أُولَ الْأَمْرِ هَاطُوا فِي النَّارِ هُمْ
خَالِدُونَ ﴿۱۷﴾

(۱) یعنی تکلیف جهاد نشود .

گاندند^(۱) (۱۷) .

جزاین نیست که عمارت می کند مسجد های خدا را کسیکه ایمان آورده است بخدا و بروز آخر و برپاداشته است نماز را و داده است زکوة و نه ترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعت از راه یافتگان باشند (۱۸) .

آیا کردید آب نوشانیدن حاجیان را و آباد ساختن مسجد حرام را مانند عمل کسی که ایمان آورده است بخدا و روز آخر و جهاد کرده است در راه خدا برابر نیستند نزد خدا و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱۹) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا با اموال خویش و جان های خویش بزرگ تراند در مرتبه نزد خدا و این جماعت ایشانند مطلب یابان (۲۰) .

مژده دهد ایشان را پروردگار ایشان برحمت از نزدیک خود و بخوشنودی و بیوستانها که ایشان را در آنجا نعمت دائم بود (۲۱) .

باشندگان آنجا همیشه هر آئینه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۲) .

ای^(۲) مسلمانان دوست مگیرید پدران

إِنَّمَا يَحْتَرِفُ اللَّهُ مَنْ آمَنَ يَاللَّهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ يَاللَّهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

أَلَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَدَتْ لَهُمْ مِمَّا نَعِيمُهُمْ مُقِيمٌ ﴿٢١﴾

خُلُودِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَكْبَرُ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ

(۱) مترجم گوید تعریض است به جواب مفاخرت قریش بعمار مسجد حرام .

(۲) مترجم گوید بعد غزوه فتح در ترغیب بر جهاد مشرکین و اهل کتاب نازل شد .

خود را و برادران خود را اگر اختیار کنند کفر را بر ایمان و هر که از شهادت دوستی دارد بایشان آن جماعت ایشانند ستمگاران (۲۳) .

بگو اگر هستند پدران شما و پسران شما و برادران شما و زنان شما و خویشاوندان شما و آن مالهایی که کسب کرده اید آن را و تجارتی که می ترسید از بی رواجی آن و منزل ها که پسند می کنید آن را دوست تر نزدیک شما از خدا و رسول او و از جهاد در راه او پس منتظر باشید تا آنکه بیارد خدا عقوبت خود را و خدایه نمی نماید گروه فاسقان را (۲۴) .

هر آئینه^(۱) فتح دادشمارا خدا در جاهای بسیار و روز حین نیز چون به شگفت آورد شمارا بسیاری شما پس دفع نه کرد آن بسیاری از شما چیزی را و تنگ شد بر شما زمین با وجود فراخی آن پس بر گشتید پشت داده (۲۵) .

باز فرو فرستاد خدای تعالی تسکین خود را بر پیغامبر خود و بر مومنان و فرو فرستاد لشکر هائی که شما نه دیدید ایشان را و عقوبت کرد کافران را و این ست جزای کافران (۲۶) .

باز بر حمت باز گردد خدا بعد ازین بر هر که

أُولَئِكَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
فَإُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَغَيْرُكُمْ وَآمَوَالُكُمْ يَأْتِفُكُمْ بِهَا وَيَآجَرُونَ بِهَا تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَتُحِبُّونَ رِضْوَانَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَصِدُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهَ
بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۴﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كُنُوفُكُمْ فَلَمْ تُخَفِّعْهُ عَنْكُمْ
شَيْئًا وَضَافَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ
وَلَّيْتُمُ مُدْبِرِينَ ﴿۲۵﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَابَ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۲۶﴾

ثُمَّ يُؤْتِي اللَّهُ مَنِ بَعْدَ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

(۱) مترجم گوید در غزوه حنین شکست گونه بمسلمین روداده بود بعد از آن خدای تعالی نصرت داد و بجهت تذکیر نعمت این آیات فرستاد .

عَفُوٌّ رَّحِيمٌ ﴿۳۹﴾

خواهد^(۱) و خدا آمرزنده مهربان است
(۲۷).

ای مسلمانان جزاین نیست که مشرکان
پلیداند پس بایدکه نزدیک نشوند به
مسجد حرام بعد ازین سال شان و اگر
می ترسید تنگدستی را^(۲) پس توانگر
خواهد ساخت شمارا خدا از فضل خود
اگر خواهد هرآئینه خدا دانای درست
کارست^(۳) (۲۸).

جنگ کنید با آنانکه ایمان نمی آرند بخدا
ونه به روز آخر و حرام نمی شمردند آنچه
حرام کرده است خدا و پیغامبر او و اختیار
نمی کنند دین راست را از اهل کتاب
تا آنکه بدهند جزیه را از دست خود
خوارشدگان (۲۹).

و گفتند یهود که عزیر پسر خداست و گفتند
نصاری که مسیح پسر خداست این قول
ایشان ست بدهنهای شان^(۴) مشابهت
کرده اند با سخن قومی که کافر شدند
پیش ازین^(۵) لعنت کرد ایشان را خدا
چگونه بگردانیده می شوند^(۶) (۳۰).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نجسٌ فَلَا يَقْرَبُوا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عِلْمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً
فَمَوْفٍ يُعْطِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۳۹﴾

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿۴۰﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ يَأْقُوهُمْ
يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتِلُهُمُ اللَّهُ أَلَّا يُؤْفَكُونَ ﴿۴۱﴾

(۱) یعنی توفیق اسلام دهد هر کرا خواهد از کافران واللہ اعلم .

(۲) یعنی بسبب انقطاع سوداگران واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید خدایتعالی در باب جهاد اهل کتاب و گرفتن جزیه از ایشان می فرماید .

(۴) یعنی اصلی ندارد .

(۵) یعنی مشرکان که ملائکه را دختران خدا می گویند .

(۶) یعنی از راه صواب .

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۱﴾

گرفتند دانشمندان وزاهدان خود را پروردگاران بجز خدا و مسیح پسر مریم را و نه فرموده شده اند مگر آنکه عبادت کنندیک خدا را نیست هیچ معبود برحق بجزوی پاکست وی از آنکه شریک او مقرر می کند (۳۱) .

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿۳۲﴾

می خواهند که فرو نشانند نور خدا را بدهنهای شان^(۱) و قبول نکنند خدا الا آنکه تمام سازد نور خود را اگرچه ناخوش شوند کافران (۳۲) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿۳۳﴾

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه اگرچه ناخوش شوند مشرکان (۳۳) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنُزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا ينفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۳۴﴾

ای مسلمانان هر آئینه بسیاری از دانشمندان وزاهدان اهل کتاب می خورند اموال مردمان را به باطل و بازمی دارند از راه خدا و آنانکه ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آن را در راه خدا^(۲) بشارت ده این جماعت را به عذاب دردناک (۳۴) .

يَوْمَ يُخْفَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتَكُلِي بِهَا حَبًّا هُمْمْ وَجُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿۳۵﴾

روزی که گرم کرده شود^(۳) بر آن مال در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بر آن پیشانیهای ایشان را و پهلوهای ایشان را

(۱) یعنی به شبهات تقریری کنند در ابطال دین و الله اعلم .

(۲) یعنی زکوة نمی دهند .

(۳) یعنی دمیده شود .

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

وپشتهای ایشان را و گفته شود این ست آنچه ذخیره نهادید برای خود پس بپشید آنچه ذخیره می کردید (۳۵) .

هرآئینه شمار ماه ها نزدیک خدا دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمان ها و زمین را از آن جمله چهارماه حرام است اینست دین درست پس ستم مکنید در آن چهار ماه برخویشتن^(۱) و جنگ کنید بامشرکان همه ایشان چنانکه ایشان جنگ می کنند با همه شما بدانید که خدا بامتقیان است (۳۶) .

جزاین نیست که نسی زیادتى است در کفر گمراه گردانیده می شوند بآن کافران حلال می شمردند آن ماه را يك سال و حرام می شمردند آن را سال دیگر تا موافقت کنند با شمار آنچه حرام ساخته است خدا پس حلال سازند چیزی را که حرام ساخته است خدا آراسته کرده شده است برای ایشان کردار های بد ایشان و خداراه نمی نماید قوم کافران را^(۲) (۳۷) .

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۶﴾

إِنَّمَا النَّسِيْ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُوَاطُّوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنٌ لَهُمْ سَوَاءُ أَعْمَلُوا أَمْ لَمْ يَفْعَلُوا لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

- (۱) مترجم گوید در دین حضرت ابراهیم مقرر بود که در محرم و رجب ذیقعده و ذی الحجه بایک دیگر جنگ نه کنند اهل جاهلیت این حکم را تحریف کرده گاهی صفر را محرم می ساختند و محرم را صفر و علی هذا القیاس و این را نسی می گفتند خدایتعالی اصل این حکم را باقی داشت باینوجه که جنگ ناحق هیچگاه درست نیست و درین ماه ها حرمت آن مغلظ میشود و جنگ با کافران همه وقت درست است و نفی تحریف ایشان فرمود .
- (۲) یعنی بقتال ناحق .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَوُوبُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ أَتَأْتِلُوهُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَنْضَيْتُمْ بِأَحْيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ
 الْآخِرَةِ قَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿۳۸﴾

إِلَّا تَتَوُوبُوا لِعَذَابِ اللَّهِ مَا الْيَمَانَةُ ۚ وَتَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
 وَلَا تَصْرُوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِلَّا تَتَوُوبُوا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 ثَلَاثِينَ أَشْهُنَ إِذْ هُمْ فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ
 لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ
 وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ الْكَلِمَةَ الَّتِي كَفَرُوا
 السُّفْلَى وَالْكَلِمَةَ الَّتِي هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۴۰﴾

ای مسلمانان چیست شمارا که چون به
 شما گفته می شود بیرون آئید در راه
 خدا گران شده میل می کنید بسوی زمین
 آیا رضامند شدید به زندگانی دنیا عوض
 آخرت پس نیست متاع زندگانی دنیا
 در برابر آخرت مگر اندکی^(۱) (۳۸) .

اگر بیرون نیائید عذاب کند شمارا عذابی
 درد دهنده و بدل شما گیرد قومی را بجز
 شما و هیچ زیان نه رسانید خدارا و خدا
 بر همه چیز توانا است (۳۹) .

اگر نصرت ندهید پیغامبر را چه باک هر
 آئینه نصرت داده است اورا خدای تعالی
 آنگاه که بیرون کردندش کافران دوم
 دوکس آنگاه که این دوکس در غار بودند
 آنگاه که می گفت یار خود را^(۲) اندوه مخور
 هر آئینه خدا با ماست پس فرو فرستاد خدا
 تسکین خود را بر پیغامبر و قوت دادش به
 لشکر هائی که ندیدید آن را
 و فرو تر ساخت سخن کافران را و سخن
 خدا همونست بلند و خدا غالب درست
 کار است (۴۰) .

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم در وقت عسرت و گرمی هوا متوجه غزوه تبوک شدند و بسیاری از صحابه موافقت کردند و از مسلمین سه کس بغیر عذر تخلف کردند و توبه ایشان بعد پنجاه روز قبول افتاد و از منافقان کلمات نفاق سر برزد خدای تعالی در مدح اینان و ذم آنان و عفو از آن سه کس آیات فرستاد .

(۲) یعنی ابوبکر صدیق را .

اَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

بیرون آئید سبک بار و گرانبار^(۱) و جهاد کنید بمالهای خویش و جانهای خویش در راه خدا این بهتر است شمارا اگر می دانید (۴۱) .

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّخَذْتُمُوهُ
وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۳۲﴾

اگر بودی آنچه بآن دعوت می کنی نفع قریب الحصول و سفری آسان البته پیروی می کردند ترا ولیکن دورشد برایشان مسافت راه و سوگند خواهند خورد بخدا که اگر می توانستیم بیرون می آمدیم باشما هلاک می کنند خویش را^(۲) و خدایم داند که ایشان دروغگویند (۴۲) .

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعِنَا لِكِ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَعَلَّ الْكَاذِبِينَ ﴿۳۳﴾

عفو کند خدا از تو چرا دستور اجازت دادی ایشان را تا آنوقت که بُود که هویدا شوند مرترا راست گویان و بدانی دروغگویان را (۴۳) .

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَالِمِينَ ﴿۳۴﴾

اجازت نمی طلبند از تو آنانکه ایمان آورده اند بخدا و روز آخر درتخلف از آنکه جهاد کنند باموال خویش و جانهای خویش و خدا داناست بمتقیان (۴۴) .

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ
يَكَرُدُونَ ﴿۳۵﴾

جز این نیست که اجازت می طلبند از تو آنانکه ایمان نمی آرند بخدا و روز آخر وشک آورده است دلهای ایشان پس ایشان در شک خود سرگردان می شوند (۴۵) .

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ

و اگر خواستندی بیرون آمدن مہیامی

(۱) یعنی در حالیکه اسباب و حشم بسیار دارید یا بجز قدر ضروری بدست شما نباشد و باین توجیه آیت محکم باشد غیر منسوخ والله اعلم .

(۲) یعنی بسوگند دروغ .

اللَّهُ انْصَبَ عَلَيْهِمْ فَكَبَّهُمْ وَقَيْلَ اَقْعَدُوا
مَعَ الْقَعْدِيْنَ ۝۳۹

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ اِلَّا خَبَالًا
وَلَا اَوْضَعُوا اِخْلَافَكُمْ يَبْغُونَكُمْ اِلْفِئْتَةً
وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِيْنَ ۝۴۰

لَقَدْ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْاُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُوْنَ ۝۴۱

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اَنْذَنْ لِي وَلَا تَفْتِنِّي اَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَاِنْ جَهَنَّمَ لَمْ يَحِيطْ بِالْكَافِرِيْنَ ۝۴۲

اِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فَسُوءُهُمْ وَاِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ اَخَذْنَا اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ
فَرِحُوْنَ ۝۴۳

کردند برای آن سفرسامان را ولیکن
ناپسند داشت خدا برانگیختن ایشان را
پس از حرکت بازداشت ایشان را و گفته
شد بنشینید با نشینندگان^(۱) (۴۶) .

اگر برمی آمدند میان شما نمی
افزودند در حق شما مگر فساد را و البته
مرکب می تاختند میان شما فتنه جویان
در حق شما^(۲) و میان شما سخن
شنوانند از ایشان^(۳) و خدا داناست به
ستمگاران (۴۷) .

هر آئینه طلب کرده بودند فتنه را پیش
ازین و بگردانیدند برای تو مصلحت ها
تا آنکه بیامد نصرت حق و غالب شد کار خدا
و ایشان ناخواهان بودند (۴۸) .

و از ایشان کسی است که می گوید اجازت
ده مرا و در فتنه مینداز مرا^(۴) آگاه شو که
در فتنه افتاده اند و هر آئینه دوزخ دربر
گیرنده است کافران را (۴۹) .

اگر برسد به تونعمتی ناخوش کند ایشان
را و اگر برسد به تو مصیبتی گویند
بدست آورده ایم مصلحت خود پیش
ازین^(۵) و بگردند شادمان شده (۵۰) .

(۱) و این تصویر است القای عزم مختلف را در خاطر ایشان .

(۲) یعنی سعی در فتنه میکردند .

(۳) یعنی سخن ایشان قبول میکنند .

(۴) یعنی مراد بر بلاد روم مبرید که جمال رومیان دیده مفتون خواهم شد والله اعلم .

(۵) یعنی پنهان با اعداء موافقت کرده ایم یا از سفر تخلف نموده ایم مارا هیچ باک =

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۵۱﴾

قُلْ هَلْ تَرْتَصُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدًا يُمْسِكُهُ
وَنَحْنُ نَكْرِيضُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ
مِنْ عُنْدِهِ أَوْ يَأْتِيَكُمُ الْفِتْنَةُ أَفَنتَصَوَّرُوا مَا مَعَكُمْ
مُتَرْتَصُونَ ﴿۵۲﴾

قُلْ أَنْتُمْ أَطْوَعَاءُ أَوْ كَرِهَاءُ لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِلَّا تَكْمُلُكُمْ
قَوْمًا صَافِينَ ﴿۵۳﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا
بِاللَّهِ وَبِرُسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ
كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿۵۴﴾

فَلَا تُجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِمَا فِي الصُّلُوحِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَصِرْوَنَ ﴿۵۵﴾

وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمُتُونَ

= نیست والله اعلم .

(۱) یعنی فتح یا شهادت .

(۲) یعنی مشقت جمع مال و حفظ اولاد و تأسف بر آنچه فوت شود والله اعلم .

بگو هرگز نه رسد بما مگر آنچه نوشته است
خدا برای ما اوست کارساز ما و برخدا
باید که توکل کنند مسلمانان (۵۱) .

بگو انتظار نمی برید در حق ما مگر یکی
از دو خصلت نیک را^(۱) و ما انتظار می
کشیم در حق شما که برساند خدایه شما
عذاب را از نزدیک خود یا بدست ما پس
انتظار کشید هر آینه مانیز با شما منتظرانیم
(۵۲) .

بگو ای منافقان خرج کنید بخوشی یا
ناخوشی هرگز قبول کرده نخواهد شد
از شما هر آینه شما هستید قوم فاسقان
(۵۳) .

و باز نداشت ایشان را از آن که قبول کرده
شود از ایشان خرج ایشان الا آنکه ایشان
کافر شدند بخدا و رسول او و نمی آیند به
نماز مگر کاهلی کنان و خرج نمی کنند
مگر ناخواهان (۵۴) .

پس به شگفت نیارد ترا مالهای ایشان و نه
فرزندان ایشان جز این نیست که می
خواهد خدا که عذاب کند ایشان را بآنها
در زندگانی دنیا^(۲) و برآید جانهای ایشان
و ایشان کافر باشند (۵۵) .

و سوگند می خورند بخدا که ایشان از

وَمَا هُمْ بِمِنكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ ﴿۵۶﴾

لَوْ يَدْرُونَ مَلَجًا أَوْ مَغْرَبًا أَوْ مَذْخَلًا لَّوَكَّلُوا إِلَيْهِ
وَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۵۷﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَعْطُونَ ﴿۵۸﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿۵۹﴾

إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا
وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ ذُنُّ قُلٍّ

جگه شما اند و نیستند ایشان از شما ولیکن
ایشان جماعتی هستند که می ترسند (۵۶).

اگر بیابند پناهی را یا غارها را یا جای
درآمدن را هر آینه متوجه شوند بآن
شتاب کنان (۵۷).

و از ایشان کسی هست که عیب می کند ترا
در قسمت صدقات پس اگر داده
شود ایشان را از آن خوشنود شوند
و اگر داده نه شوند از آن ناگهان ایشان
خشم می گیرند (۵۸).

و اگر ایشان رضامند می شدند بآنچه داده
است ایشان را خدا و رسول او می گفتند
بس است ما را خدا، خواهد داد مارا
خدا از فضل خود و رسول او هر آینه
ما بسوی خدا توقع دارند گانیم (بهتر بودی)
(۵۹).

جزاین نیست که صدقه ها برای فقیران
است و بی نوایان و کارکنان بر جمع
صدقات و آنانکه الفت داده می شود
دلهای ایشان را^(۱) و برای خرج کردن
در آزادی برده ها و برای وام داران و برای
خرج کردن در راه خدا^(۲) و برای مسافران
است حکم ثابت شده از نزدیک خدا
و خدا دانای درست کار است (۶۰).

و از ایشان آناند که می دهند آزار پیغامبر را

(۱) یعنی ضعیف الإسلام .

(۲) یعنی جهاد .

أَذُنْ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ
رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۱﴾

و می گویند وی سبک گوش است^(۱)
بگووی سبک گوش نیکوست برای شما
باورمی کند گفته خدارا قبول می کند
مشورت مسلمانان را و رحمت است برای
اهل ایمان از شما و آنانکه ایدامی دهند
پیغامبر خدا را ایشان راست عذاب درد
دهنده (۶۱) .

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يَرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۲﴾

سو گند می خورند بخدا برای شما
تارضامندکنند شما را و خدا و رسول او
سزاوار تراند بآنکه رضامند سازند او
را اگر مسلمان اند (۶۲) .

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ
نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿۳۳﴾

آیاندانستند که هرکه خلاف کند باخدا
و رسول او پس هرآئینه اوراست آتش
دوزخ جاویدان آنجا این ست رسوائی
بزرگ (۶۳) .

يَعِدُّ الْمُتَفِقُونَ أَنْ تُكْرَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةُ تُبَّتِ لَهُمْ
يَمَافِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزَؤْا إِنَّا اللّٰهُ مُخَوِّجٌ
مَّا تَعْتَدُونَ ﴿۳۴﴾

می ترسند منافقان ازآنکه فرودآورده
شود بر مسلمانان سوره ای که خبردهد
ایشان را بآنچه دردل های منافقان است
بگومسخره کنید هرآئینه خدا پدیدآورنده
است چیزی را که می ترسید (۶۴) .

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ
أَلَيْسَ بِهِ آيَاتُهُ وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ كَسْتَهْزِؤْنَ ﴿۳۵﴾

و اگر سوال کنی ایشان را گویند جزاین
نیست که ما درهزل شروع می نمودیم
و بازی می کردیم بگو آيا بخدا و آیت های
او و پیغامبر او تمسخرمی کردید (۶۵) .

لَا تَعْتَدُوا فَإِنَّ كُفْرَكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ

عذر مگوئید هرآئینه شما کافرید بعد از ایمان

(۱) یعنی هرچه کسی گوید قبول می کند .

خود^(۱) اگر در گذریم از سرگروهی از شما البته عذاب کنیم گروهی را بسبب آنکه ایشان گنهگار بودند (۶۶) .

مردمان منافق و زنان منافق بعض ایشان از جنس بعض اند می فرمایند بکار ناپسندیده و منع می کنند از کار پسندیده و می بندند دستهای خود را فراموش کردند خدا را پس خدا فراموش ساخت ایشان را هر آئینه منافقان ایشانند فاسقان (۶۷) .

وعده داده است خدا مردان منافق را و زنان منافق را و کافران را آتش دوزخ همیشه باشندگان آنجا، دوزخ بس است ایشانرا و لعنت کرد ایشان را خدا و ایشان راست عذاب دائم (۶۸) .

مانند آنانکه پیش از شما بودند زیاده تر از شما در قوت و بیشتر در اموال و اولاد پس بهره مند شدند به نصیبه خویش^(۲) پس شما نیز بهره مند شدید به نصیبه خویش چنانکه بهره مند شدند آنانکه پیش از شما بودند به نصیبه خویش و شروع در هزل کردید چنانکه ایشان شروع در هزل کردند آن جماعت نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و آن جماعت ایشانند زیان کاران (۶۹) .

طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ تُعَذِّبُ طَائِفَةٌ يَأْتُهُمُ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿٦٥﴾

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُم مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ تَسْأَلُ اللَّهَ فَتَسِيهُمُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
هُمْ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٦﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتُ الْكَفَّارَاتِ زَاهِيَّاتٍ
خُلِّيَ بَيْنَ فَهَاتِهِ حَبْرُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّهِيمٌ ﴿٦٧﴾

كَانَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ
أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ اسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ
وَخُصِمْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٨﴾

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قُورِنُوا وَعَادُوا

(۱) یعنی ایمان بزبان خود .

(۲) یعنی از دنیا .

وَتُؤَدُّ لَهُ وَقُورًا اِبْرَاهِيمَ وَاسْحٰبَ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ
 اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ يَالَيْسَتْ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ
 كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۝

آینا آمده است بایشان خبر آنانکه پیش
 از ایشان بودند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم
 ابراهیم و اهل مدین و اهل موتفکات
 آمدند بایشان پیغامبران ایشان به نشانه
 های روشن پس هرگز نه شد که خدا ظلم
 کند برایشان ولیکن ایشان برخوشتن
 ظلم میکردند (۷۰) .

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
 يٰۤاَمْرُوْنَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُوْنَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُوْنَ
 اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ
 اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝

و مردان مسلمانان و زنان مسلمانان بعض
 ایشان دوستان بعض اند می فرمایند
 بکار پسندیده و منع کنند از کار ناپسندیده
 و برپای دارند نماز را و می دهند زکوة را
 و فرمانبرداری می کنند خدا و رسول او را
 این جماعت رحم خواهد کرد برایشان
 خدا هر آئینه خدا غالب درست کار است
 . (۷۱)

وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَذِيَّتٍ عَمْرٰٓءٍ مِّنْ نَّحْنِهَا
 اَلَا تَهْرُجُلِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِىْ جَذِيَّتِ عَدْنٍ
 وَرِضْوَانٍ مِّنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝

و عده کرده است خدامردان مسلمانان
 و زنان مسلمانان را بوستانها که می رود
 زیر آن جویها همیشه باشندگان آنجا
 و جایهای پاکیزه در بهشت های همیشه
 ماندن و خوشنودی خدا بزرگ تراست
 از همه این ست پیروزی بزرگ (۷۲) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ جَاهِدُوا الْكُفْرَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاَغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَاَنْتُمْ
 مَّا وَهُمْ جَهَنَّمَ وَاَنْتُمْ اَبْهِيْءُ ۝

ای پیغامبر جهاد کن با کافران^(۱) و جهاد
 کن بامنافقان^(۲) و درشتی کن برایشان
 و جای ایشان دوزخ است و وی بدجائی
 است (۷۳) .

(۱) یعنی بسیف .

(۲) یعنی بزبان .

سوگند می خورند بخدا که نه گفته اند و هر آئینه گفته اند سخن کفر و کافر شده اند بعد اسلام خویش و قصد کردند آنچه نیافتند^(۱) و انکار نکردند مگر آنکه توانگر ساخت ایشان را خدا و رسول او از فضل خود^(۲) پس اگر توبه کنند بهتر باشد ایشان را و اگر بر گردند از توبه عذاب کند ایشان را خدا عذاب درد دهنده در دنیا و آخرت و نیست ایشان را در زمین هیچ کار ساز و نه هیچ یاری دهنده (۷۴) .

و از ایشان کسی هست که عهد بسته است با خدا البته اگر بدهد ما را از فضل خود هر آئینه صدقه دهیم و البته باشیم از نیکوکاران (۷۵) .

پس وقتی که بداد ایشان را از فضل خود بخیلی کردند بآن و برگشتند اعراض کنان (۷۶) .

پس خدای تعالی عاقبت حال ایشان ساخت نفاق را در دلهای ایشان تا روزی که ملاقات کنند با وی بشومی آنکه خلاف کردند با خدا آنچه وعده کرده بودند با وی و بشومی آنکه دروغ گفتند (۷۷) .

آیند انسته اند که خدا می داند سخن پنهان ایشان را و راز گفتن ایشان را و آنکه خدا داننده غیب هاست (۷۸) .

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ يَسْمُرُونَ إِنَّا لَأَنذَرْنَا أَوْلَىٰ مَا فَعَلُوا وَكَلِمَةُ الْإِيمَانِ أَكْبَرُ مِنْ قَوْلِهِمْ إِنَّ اللَّهَ لَعَلَّاهُ مِنْ قَوْلِ الْكَافِرِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝١٠
لَهُمْ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَعَدَّ اللَّهُ عَذَابَ الْيَمِينِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ دَلِيلٍ وَلَا أَنْصَارٍ ۝١١

وَمِنْهُمْ مَنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَیْنِ اٰتٰنَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنُ مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ۝

فَلَمَّا اٰتٰهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوْا بِهٖ وَكُوْنُوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ۝

فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِیْ اٰیٰتِیْهِمْ اِلٰی یَوْمِ یَلْقَوْنَهٗ بِمَا اَخْلَفُوْا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا یَكْذِبُوْنَ ۝

اَلَمْ یَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ یَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُیُوْبِ ۝

(۱) یعنی ایدای پیغمبر .

(۲) و این نوعی از تحکم است والله اعلم .

آنانکه عیب می کنند، رغبت کنندگان را از مسلمانان در صدقات و عیب می کنند آنان را که نمی یابند مگر مشقت خود را^(۱) پس تمسخر می کنند بایشان تمسخر کرد خدا بآن تمسخر کنندگان و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۹) .

آمزش طلب کن برای ایشان یا آمزش طلب مکن برای ایشان^(۲) اگر آمزش خواهی برای ایشان هفتادبار هرگز نیامزد ایشان را خدا این بسبب آنست که ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۸۰) .

شادمان شدند پس ماندگان به نشستن خویش برخلاف پیغمبر خدا و ناپسند کردند که جهاد کنند با موال خویش و به جانهای خویش در راه خدا و گفتند بایکدیگری برون مروید در گرمی بگوآتش دوزخ سخت تراست در گرمی اگر درمی یافتندی (چنین نکردندی) (۸۱) .

پس باید که بخندند اندکی و بگریند بسیاری سزای آنچه می کردند^(۳) (۸۲) . پس اگر باز آرد ترا خدای تعالی بسوی گروهی از ایشان پس دستوری طلبند

الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي
الْصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۹

اسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
 فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ يَأْتِيَهُمْ كُرْهًا مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝۱۰

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعِدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يَخْرُجُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَقْبَسَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرْبِ
قُلْ نَارُكُمْ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ۝۱۱

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۱۲
قُلْ تَجْعَلُ اللَّهُ إِلَيْنَا بَرْءًا مِنْهُمْ فَاسْتَأْذِنُوا لَكُمْ مَخْرُوجًا

(۱) یعنی بمزدوری چیزی پیدامیکنند و صدقه میدهند .

(۲) یعنی هر دو صورت یکسان است .

(۳) مترجم گوید مراد خبرست با آنکه درد دنیا خواهند خندید و در آخرت خواهند گریست .

از توبه برای بیرون آمدن^(۱) بگو بیرون نخواهید آمد بامن هرگز و جنگ نخواهید کرد همراه من با هیچ دشمنی هر آینه شما رضامند شدید به نشستن اول بار پس بنشینید با پس ماندگان (۸۳).

و (یا محمد) نماز مگذار بر هیچ یکی از ایشان که بمیرد، هرگز و مایست بگور وی هر آینه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و مردند و ایشان فاسق بودند (۸۴).

و بشگفت نیارد ترا اموال ایشان و نه فرزندان ایشان جز این نیست که می خواهد خدا که عقوبت کند ایشان را بآن درد دنیا و بیرون شود روح ایشان و ایشان کافر باشند (۸۵).

و چون فرود آورده شود سورتی باین مضمون که ایمان آرید بخدا و جهاد کنید همراه رسول او دستوری می طلبند از تو خداوندان و سعت از ایشان و گویند بگذار ما را تا باشیم بانشتگان (۸۶).

راضی شدند بآنکه باشند با زنان پس مانده و مهر نهاده شد بر دل‌های ایشان پس ایشان فهم نمی کنند (۸۷).

لیکن پیغامبر و آنانکه ایمان آوردند با او جهاد کردند باموال خود و جان‌های خود و این جماعت ایشان راست نیکی‌ها و این جماعت ایشانند

قُلْ مَنْ يَرْجُوا مَعِيَ ابَدًا وَلَنْ تُفَارِقُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ۝

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنَابُوا وَهُمْ فَيَقُونُ ۝

وَلَا تُحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَاكُمُ الْإِمَارَةُ إِنَّ اللَّهَ أَن يُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَرِهُونَ ۝

وَلَا أُزِلَّتْ سُورَةُ أَنْ أَمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطُّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا لَنُكَلِّمَ الْفُجُورَ ۝

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝

لَكِنَّ الرِّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

(۱) یعنی برای احراز غنائم .

رستگاران (۸۸) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا این ست پیروزی بزرگ (۸۹) .

وآمدند اهل عذر از صحرای نشینان تادستوری داده شود ایشان را و نشستند آنانکه دروغ گفتند با خدا و رسول او (یعنی در اظهار اسلام) خواهد رسید بکافران از ایشان عذاب درد دهنده (۹۰) .

نیست بر ناتوانان و نه بر بیماران و نه بر آنانکه نه می یابند آنچه خرج کنند هیچ گناهی چون نیک خواهی کنند با خدا و رسول او نیست بر نیکوکاران هیچ راه عتاب و خدا آمرزنده مهربان است (۹۱) .

و نه بر آنانکه چون بیابند پیش تو تا سواری دهی ایشان را گوئی نمی یابم آنچه سوار کنم شمارا بر آن باز گردند و چشم های ایشان روان باشد باشک بجهت اندوه که نمی یابند آنچه خرج کنند (۹۲) .

جزاین نیست که راه عتاب بر آنان ست که دستوری می طلبند از تو و ایشان توانگر اند راضی شدند بآنکه باشند بازنان پس مانده و مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان پس ایشان نمی فهمند (۹۳) .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٨﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٩﴾

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا صَحُّوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٠﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَلَوْا لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٢﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُونَ لَكُمْ قَدْ بَيَّنَّا اللَّهُ مِنْ أَنْبَاءِ كُفْرِهِمْ سَوِيًّا اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُدْرُونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَيُعَرِّضُوهُمْ فَأَعْرِضُوهُمْ إِنَّهُمْ بِرِجْسٍ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ بَعْدَ أَنْ يَرْجِعُوا إِلَىٰ عَذَابِ اللَّهِ أَكْثَرُ ﴿٩٨﴾

يَحْلِفُونَ لَكُمْ لَيُعَرِّضُوهُمْ فَإِنْ عَرَّضْتُمْ لَهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٩﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَنْ لَا يَشْفَعُوا خُدَّ وَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٠﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَكْرِضُ بِكُلِّ الْدَّوَاءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ

عذرخواهی کنند پیش شما چون بازآید بسوی ایشان بگو عذرخواهی مکنید باور نکنیم سخن شمارا هرآئینه آگاه ساخته است خدا ما را به بعض خبرهای شما و خواهد دید خدا و رسول او عمل شمارا (یعنی دردنا) سپس باز گردانیده شوید بسوی عالم الغیب و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه میگردید (۹۴).

سوگند خواهند خورد بخدا پیش شما چون بازآید بسوی ایشان تا رو بگردانید از ایشان پس شما رو بگردانید از ایشان هرآئینه ایشان پلیداند و جای ایشان دوزخ است سزای آنچه میگردند (۹۵).

سوگند میخورند برای شما تا رضا مند شوید از ایشان پس اگر رضامند شوید از ایشان هرآئینه خدا رضامند نشود از گروه فاسقان (۹۶).

صحرا نشینان سخت تر اند در کفر و نفاق (۱) و سزاوار تر اند بآنکه ندانند احکام شریعتی را که نازل کرده است خدا بر پیغامبر خود و خدا دانای درست کار است (۹۷).

و از اعراب کسی هست که تاوان می شمارد چیزی را که خرج می کند و انتظار می کشد در حق شما مصائب را برایشان باد مصیبت بد و خدا شنوای داناست (۹۸). و از اعراب کسی هست که ایمان می آرد

بخدا وروز آخر می شمارد چیزی را که خرج می کند سبب قربت نزد خدا و وسیله دعای نیک پیغامبر آگاه باش هر آئینه وی قربتست ایشان را داخل خواهد کرد ایشان را خدا در رحمت خود هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۹۹) .

و سبقت کنندگان نخستین از مهاجران و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به نیکوکاری خوشنود شد خدا ازین جماعت و ایشان خوشنود شدند از وی و آماده ساخت برای ایشان بوستانهایی که میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، این ست پیروزی بزرگ (۱۰۰) .

از آنانکه دوروبر شمايند از اعراب منافقانند و بعضی از اهل مدینه خوی نفاق دارند تونمی دانی ایشان را مامیدانیم ایشان را عذاب خواهیم داد ایشانرا دوبار^(۱) سپس بازگردانیده شوند بسوی عذاب بزرگ (۱۰۱) .

و دیگران هستند که اقرار کردند بگناهان خود آمیخته اند عمل نیک را با عمل دیگر که بدست، نزدیک ست که خدا بر حمت متوجه شود برایشان هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۰۲) .

بگیر از اموال ایشان زکوة راتاپاک سازی ایشان را و بابرکت کنی ایشان را بآن

مَا يَنْفِقُ قُرْبَىٰ قُرْبَىٰ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ إِلَّا
إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَوَضَعْنَا عَنْهُمْ
أَسْوَءَ تَجْوَرَةٍ مِّنَ الشُّرُكِ الَّذِينَ آمَنُوا أَتَذْكُرُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمِنْ حَوْلِكَ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ ذُو مِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْبَيْتِ قُلْ لَّعَلَّهُمْ نَحْنُ
نَعْلَمُهُمْ سَعْدِي لَهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرًا سَوِيًّا
عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَيُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ

(۱) یعنی در میان مسلمانان ذلیل شوند و در اموال و اولاد آفات بینند .

ودعای خیر کن برای ایشان هر آئینه دعای تو سبب آرامش است ایشان را و خدا شنوای داناست (۱۰۳) .

آیندانسته اند که خدا اوست که توبه قبول می کند ازبندگان خود و میگیرد صدقات را و آنکه خدا اوست توبه پذیرنده مهربان (۱۰۴) .

و بگو عمل کنید پس زود خواهد دید خدا و رسول او و مومنان عمل شمارا و زود بازگردانیده خواهید شد بسوی داننده پنهان و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۱۰۵) .

و دیگران اند موقوف داشته شده بفرمان خدا یا این ست که عذاب دهد ایشان را یا برحمت متوجه شود برایشان و خدادانای درست کار است (۱۰۶) .

و از ایشان آنانند که ساخته اند مسجدی برای زیان رسانیدن و بجهت کفر و برای تفرقه افکندن میان مسلمانان و کمین گاه ساختن برای آنانکه جنگ کرده اند با خدا و رسول او پیش ازین و البته سوگند خورند که نخواسته ایم مگر خصلت نیک را و خدا گواهی میدهد که ایشان دروغگو یانند^(۱) (۱۰۷) .

مایست آنجا هرگز، هر آئینه مسجدی که

عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ
الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ
وَسَيُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالْآخَرُونَ مُرْجُونَ لِرَأْيِ اللَّهِ إِنَّا بَعْدَ هُمْ وَأَمَّا يُتُوبُ عَلَيْهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِصْرًا لِلَّذِينَ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ لِيُحْلِفُونَ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ
لَهُمْ لَكِنَّ بَؤْسَ

لَا تَقْرَأُ فِيهِ أَبَدًا لِمَسْجِدٍ اتَّخَذَ عَلَى النَّفْسِ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ

(۱) مترجم گوید جماعتی از منافقان مسجدی ساخته بودند به نیت فاسد تاتفریق مسلمین باشد و کمینگاه کافران خدای تعالی بهدم آن امر فرمود و الله اعلم .

أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فَيُؤَيِّدُ رِجَالَهُمْ يُجِبُونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ۝

بنیاد نهاده شده است برنیت تقوی
از روزاَوّل بهترست که بایستی در آن،
آنجامردانی اند که دوست میدارند که پاک
شوند و خدا دوست میدارد پاک شوندگان
را (۱۰۸) .

أَمَنْ أَشَسُّ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ
أَمْ مَنْ أَشَسُّ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا حُجْرٍ مُرْدٍ فَانْهَارِيهِ فِي
نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

آیا کسی که بنیاد نهاد عمارت خود را
بر ترس از خدا و خوشنودی او بهترست
یا آنکه بنیاد نهاده است عمارت خود را
بر کناره زمین رودخورده در حال افتادن
پس افتاد با صاحب خود در آتش دوزخ
و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران
را (۱۰۹) (۱) .

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ
تَقَطَّ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

همیشه باشد عمارت ایشان که بنا کرده
اند (۲) سبب شك در دل ایشان مگر آنکه
پاره پاره شود دل‌های ایشان و خدا دانای
درست کار است (۱۱۰) .

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ
يُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمُوهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

هر آینه خدا خریده است از مسلمانان
جان‌های ایشان و مال‌های ایشان را بعوض
آنکه ایشان را باشد بهشت، جنگ می‌کنند
در راه خدا پس می‌کشند و کشته می‌شوند
و عده لازمی است بر خدا ثابت
در تورات و انجیل و قرآن و کیست
وفاکننده تر بعهده‌خویش از خدا پس
شادمان باشید باین فروختن خود که

(۱) عمارت ساختن بر اساس تقوی کنایت است از اخلاص در اعمال و عمارت
ساختن بر کناره رودخورده کنایت از ریاضت و عجب در اعمال والله اعلم .

(۲) یعنی مسجد ضرار .

معامله کردید بآن و این است پیروزی بزرگ (۱۱۱) .

ایشان توبه کنندگانند، عبادت کنندگانند، حمد گویندگانند، سفرکنندگانند در راه خدا، رکوع و سجده کنندگانند، فرمایندگانند بکارپسندیده و منع کنندگانند از ناپسندیده و نگاه دارندگانند احکام خدا را و مرده ده مسلمانان را (۱۱۲) .

روانبود پیغامبر را و نه مسلمانان را که طلب آموزش کنند برای مشرکان اگر چه خویشاوند باشند بعد از آنکه ظاهر شد ایشان را که آن گروه اهل دوزخ اند (۱۱۳) .

و نبود آموزش خواستن ابراهیم برای پدر خود مگر بخاطر وعده ای که کرده بود با وی پس چون روشن شد برای ابراهیم که وی دشمن خداست بیزار شد از وی هر آئینه ابراهیم دردمند بُردبار بود (۱۱۴) .

و هرگز نیست که خدا گمراه کند قومی را^(۱) بعد از آنکه هدایت نموده باشد ایشان را تا آنکه واضح سازد برایشان آنچه از وی پرهیز کنند هر آئینه خدا بهر چیز داناست^(۲) (۱۱۵) .

الَّذِينَ يُعِيدُونَ الْعِهْدُونَ السَّالِحُونَ الرَّكْعُونَ
الشُّجُونُ الْأُمُورُونَ بِالْعُرُوفِ وَالْأَهْوُونَ عَنِ الشُّكْرِ
وَالْحَفْظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَيَّرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٢﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَهَا آيَةُ الْكَافِرِينَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ فَلِسَتْ بَرَأْمَةً
إِنْ إِبْرَاهِيمَ لَا وَاهٍ حَلِيمٌ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى
يُحِبِّتَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ لَخَلِيقُ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١١٤﴾

(۱) یعنی در حساب گمراهان نمی شمارد قومی را .

(۲) یعنی تا پیغامبر نه آید تبلیغ نکند معذوراند فتح .

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعْطِي وَيُمْسِكُ
وَمَا لَكُمْ قَرْنٌ دُونَ اللَّهِ مِنْ قُرْبَى وَلَا نَصِيرٌ ﴿١١﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى إِذَا صَافَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَصَافَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ
لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَهُهُ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَوْ تَوَخَّوْا مَعَ الضَّالِّينَ ﴿١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ
نَبِيِّهِ ذَٰلِكَ يَأْتُهُمْ لِيُصِيبَهُمْ ظُلُمٌ وَلَا نَصَبٌ
وَلَا عِصْيَانٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطُوعُونَ مَوْطِنًا يَنْفِيضُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَتَأَلَوْنَ مِنْ عَدُوِّ تَيْلَأُ الْأَكْلَابِ لَهُمْ بِهِ

هرآئینه خدا ویراست پادشاهی آسمان
هاوزمین زنده می کند و می میراند
و نیست شمارا بجزوی هیچ کارسازی
ویاری دهنده ای (۱۱۶) .

هرآئینه برحمت متوجه شد خدا برپیغامبر
و آن مهاجران و انصار که پیروی وی
کردند در وقت تنگ دستی بعد از آنکه
نزدیک بود که منحرف شود دلهای گروهی
از ایشان باز برحمت متوجه شد برایشان
هرآئینه وی برایشان بخشاینده مهربان
است (۱۱۷) .

و بر آن سه کس که موقوف داشته شدند
تا آنکه تنگ شد برایشان زمین باوجود
فراخی آن و تنگ شد برایشان جانهای
ایشان و دانستند که پناهی نیست از خدا
مگر بسوی او باز خدا برحمت متوجه
شد برایشان تا ایشان رجوع کنند^(۱) هرآئینه
خدا توبه پذیرنده مهربانست (۱۱۸) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و باشید
بیراست گویان (۱۱۹) .

لایق نبود اهل مدینه را و آنانرا که حوالی
ایشانند ازاعراب که بازپس مانند
ازهمراهی رسول خدا و نه آنانکه رغبت
کنند در حفظ خویش اعراض کرده از ذات
رسول خدا این بسبب آنست که نمی
رسد بایشان تشنگی و نه رنج و نه گرسنگی

عَمَلٍ صَالِحٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيئُهُمْ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَلَا يَفْقَهُونَ نَفَقَةَ صَغِيرَةٍ وَلَا كِبِيرَةٍ وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ يَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا ظَفَرُ مِنْ كُلِّ
فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿٢٣﴾

وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِنَّا كُنَّا
زَادَتْهُ هَذِهِ آيْمَانًا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَرَأَتْهُمْ
إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٢٤﴾

درواه خدا و نهندگامی بر جائی که بخشم
آرد کافران را و بدست نمی آرند از دشمن
هیچ دست آوردی مگرنوشته شود برای
ایشان بسبب آن عمل صالح هرآینه خدا
ضائع نمی کند مزدنیکوکاران را (۱۲۰).

وخرج نمی کنند هیچ خرجی چه
اندک و چه بسیار و طی نمی کنند هیچ
میدانی را مگرنوشته شود برای ایشان
عمل صالح تاجزا دهدایشان را خداپاداش
نیکوترین آنچه می کردند (۱۲۱).

و ممکن نیست مومنان را که برآیند^(۱)
همه يك جا پس چرا بیرون نیاید از هر
جمعی از ایشان چند کس تادانشمند شوند
دردین و تا بیم دهند قوم خود را چون
بازآیند بسوی ایشان بُود که ایشان
بترسند^(۲) (۱۲۲).

ای مسلمانان جنگ کنید بآنانکه نزدیک
شمایند از کافران و باید که کافران ببابند
درشماردشتی را و بدانید که خدا بامتقیان
است (۱۲۳).

و چون فرودآورده شود سوره ای پس
از منافقان کسی هست که می گوید درحق
کدام يك از شما افزوده است این سوره
ایمان را اما اهل ایمان پس بتحقیق
افزوده است درحق ایشان ایمان را

(۱) یعنی به طلب علم .

(۲) یعنی طلب علم دین فرض کفایه است .

وایشان شادمان می شوند (۱۲۴) .

و اما آنانکه در دل‌های ایشان بیماریست پس افزوده است در حق ایشان پلیدی را همراه پلیدی ایشان و مُردند و ایشان کافر بودند (۱۲۵) .

آیانمی بینند که ایشان سزاداده می‌شوند در هر سال يك بار یادوبار^(۱) بازتوبه نمی‌کنند و نه ایشان پندمی‌گیرند (۱۲۶) .

و چون فروآورده شود سوره ای^(۲) نظر کنند بعضی ایشان به بعضی باشندگی و گوید آیا می‌بیند هیچ کس شمارا؟ پس بازگردند^(۳)، بازگردانیده است خدادهای ایشان را بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی‌دانند (۱۲۷) .

به تحقیق ای مسلمانان آمده است به شما پیغامبری از قبیل شما دشوارست بروی رنج شما حریص است بر هدایت شما به مسلمانان بخشاینده مهربان است (۱۲۸) .

پس اگر بازگردند بگوس است مرا خدا، هیچ معبود برحق نیست به جزوی، بروی توکل کردم و او خداوندِ عرش بزرگ است^(۴) (۱۲۹) .

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَلَّا يَسِرُّوا أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

وَإِذْ آمَأْتُ لَنَزَلَتْ سُورَةٌ لَّنَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَاهُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

(۱) یعنی با امراض و مصائب .

(۲) یعنی سوره ای که دروی بیان نفاق ایشان باشد .

(۳) یعنی بخانه های خود .

(۴) یعنی چنانکه قادرست عرش را نگاه می‌دارد و ترا نیز نگاه می‌دارد از شر کافران و منافقان .

سوره یونس مکی است و آن یک صد و نه
آیت و یازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّسُولِ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ①

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ
وَيَذِّيرَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ
الْكُفْرَانُ إِنَّ هَذَا لَشَرُّ الْمُؤْمِنِينَ ②

إِنْ رَكِبُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأُمُورَ مِمَّنْ شَفِيعٌ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ③

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ يَمَسُّهُمْ
يَلْعَنُونَ ④

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا لِغَوًى

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الّا، این آیت های کتاب با حکمت است
(۱) .

آیات عجب است مردمان را که وحی
فرستادیم بسوی مردی از ایشان که
بترسان مردمان را و بشارت ده مسلمانان
را بآنکه ایشانرا هست جای پای نیکی نزد
پروردگار ایشان، گفتند کافران هر آئینه این
شخص جادوگر آشکار است (۲) .

هر آئینه پروردگار شما خدائست که آفرید
آسمان ها و زمین را در شش روز
باز مستقر شد بر عرش تدبیر می کند کار را
نیست هیچ شفاعت کننده مگر بعد دستور
وی، این ست خدا پروردگار شما پس
بپرستید او را آیاند نمی گیرید (۳) .

بسوی اوست رجوع شما همه یک جا
وعده کرده است خدا وعده درست
هر آئینه وی ابتدا کند آفرینش را باز دیگر
بار بازگرداندش تاجزا دهد آنان را که
ایمان آورده اند و کارهای شائسته
کرده اند بانصاف و آنانکه کافر شدند ایشان
راست آشامیدنی از آب گرم و عقوبت درد
دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۴) .

او آنست که ساخت خورشید را درخشنده
و ماه را روشن و معین کرد برای ماه منزل
هارا تابانید شمار سال ها و تابانید

حساب را نیافریده است خدای تعالی این را مگر به تدبیر درست بیان می کند نشانها را برای گروهی که میدانند (۵) .

هرآئینه درآمد و رفت شب و روز و در آنچه آفریده است خدا در آسمان ها و زمین نشانه هاست گروهی را که پرهیزگاری می کنند (۶) .

هرآئینه آنانکه امید ندارند ملاقات ما را و خوشنود شده اند به زندگانی دنیا و آرام گرفته اند بآن و آنانکه از نشانه های ما بی خبراند (۷) .

این جماعت جای ایشان آتش ست به سبب آنچه عمل می کردند (۸) .

هرآئینه آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند هدایت کند ایشان را پروردگار بسبب ایمان ایشان یعنی بمقامات نجات، میرود زیرایشان جویهادر بوستانهای نعمت (۹) .

دعای ایشان در آنجا سبحانه الله باشد یعنی پاکی تراست بار خدایاو دعای خیر ایشان بایکدیگر سلام بود و نهایت دعای ایشان این ست که حمد خدا را ست پروردگار عالمیان (۱۰) .

و اگر زود می رسانید خدای تعالی بمردمان سختی رامانند آنکه زود می طلبند نعمت را بانجام رسانیده می شد در حق ایشان اجل ایشان پس می گذاریم آنان را که امید ملاقات ما ندارند سرگردان شده در بیراهی خویش (۱۱) .

يُقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ الْآيَاتِ وَالْأَنبَاءِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ⑦

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑧

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ

بِأَيْمَانِهِمْ يُخْرِجُهُم مِّنْ ظُلُمَاتٍ إِلَى نُورٍ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ⑨

دَعَاؤُهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَنَحْمُكَ فِيهَا سَلَامٌ وَالْخَيْرُ

دَعَاؤُهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

وَلَوْ يَجْعَلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشُّرَكَاءَ مَا لَهُم بِالْخَيْرِ لَقُوْنِي

إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَنَذَرَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَا فِي

طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑪

وَلَا أَمْسَ الْإِنْسَانَ الْفَرْدُ دَعَانَا لِجَنَّةٍ أَوْ قَاعٍ أَوْ قَالِمَاءَ
فَلَمَّا كَفَتْنَا عَنْهُ صُرَّهُ مَرْكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى شَيْءٍ
مَّمَّنَّا كَذَلِكَ نَزِيلًا لِلْمُتَذَكِّرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَعَدَّ أُولَئِكَ الْفَرْدُ مِنْ قَبْلِكُمْ لِمَا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۷﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُمْ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَا تَأْتِلْ عَلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قَالِ الَّذِينَ لَكُمْ رُجُوعٌ
لِقَاءَ رَبِّكُمْ إِنَّكُمْ عَلَيْهِمْ أَبَدًا قُلْ مَا يَكُونُ لِي
أَنْ أَدْعِيَهُمْ أَنْ يَلْقَاؤُنِي فِي الْحَيَاةِ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۷﴾

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْهِمْ قُرْآنًا وَلَا أَدْرَأَكُمْ بِهِ مِنْ عَذَابٍ
لَهُنَّ فِيهِمْ عَذَابٌ مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۷﴾

و چون رنج برسد بآدمی دعا کند بیارگاه ما
خفته برپهلوی خود یانشسته یا ایستاده
پس آنگاه که برداشتیم از وی رنج وی را
برود گویا نخوانده بودمارا بدفع کردن
رنجی که رسیدش هم چنین آراسته کرده
شداز حد گذرندگان را آنچه می کردند
(۱۲) .

وهرائینه هلاك کرده ایم قرن هارا پیش
از شما چون ستم کردند وآمدند بایشان
پیغامبران ایشان بانشانه های روشن وهرگز
آماده آن نبودند که ایمان آرند هم چنین
سزا می دهیم گروه گناه گاران را (۱۳) .

باز جانشین ساختیم شمارا در زمین پس
از ایشان تابیینیم چگونه کار می کنید (۱۴) .

و چون خوانده شود برایشان آیات واضح
ما گویند آنانکه امیدملاقات ما را ندارند
بیار قرآنی بجزاین یاتغییر ده اورا^(۱)
بگوروا نبود مرا که تبدیل کنم از
جانب خود پیروی نمی کنم مگر آنچه را
که وحی فرستاده شد بسوی من هرائینه
من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار
خودکنم ازعذاب روز بزرگ (۱۵) .

بگو اگر خدای خواست نمی خواندم
آن را بر شما و خبردار نمی کرد خدا
شمارا بآن هرائینه گذرانده ام در میان شما

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَفْعَلُهُ الْمُجْرِمُونَ ⑤

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ فَلَا تُحْشَوْنَ
اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑥

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفَنِي بَيْنَهُمْ ذِمَّةً فَيَذَرُوكَ
يَحْتَلِفُونَ ⑦

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنتَظِرِينَ ⑧

وَإِذَا دَعَا النَّاسُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ عَذَابٍ مِمَّنْهُمْ إِذَا لَمْ يَكُنْ
فِي آيَاتِنَا قُلُوبُ اللَّهِ أَسْرَعُ نَكْرًا إِنَّ سُلْطَانًا لِيَكْتُبُونَ نَاتِمًا كُونُوا ⑨

عمری پیش ازین آید در نمی یابید (۱۶) .
پس کیست ستمگارت از کسی که بر بند
بر خدا دروغ را یا دروغ شمرد آیات وی
را هرائینه (سخن اینست که) رستگار
نمی شوند گناهگاران (۱۷) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی که ضرر نه
دهد ایشان را و نه سود رساند بایشان
ومی گویند ایشان شفاعت کنندگان مایند
نزد خدا بگو آیا آگاه می کنید خدا را بآنچه
نمی داند در آسمان ها و زمین ، پاکی وی
راست و برتر است از آنکه شریک مقرر می
کنند (۱۸) .

و نبودند مردمان مگر یک امت^(۱) پس
اختلاف کردند^(۲) و اگر نمی بود کلمه ای
که سابق صادر شده است از پروردگار
تو فیصله کرده می شد میان ایشان در آنچه
اندران اختلاف دارند (۱۹) .

ومی گویند چرا فرو فرستاده نه شده
است بر این پیغامبر نشانه ای از پروردگار
وی بگو جزاین نیست که علم غیب
خدا را است پس انتظار کنید هرائینه من
باشما از منتظرانم (۲۰) .

و چون بچسانیم مردمان را رحمتی پس
از سختی که رسیده بود بایشان ناگهان
ایشان را بداندیشی باشد در نشان های

(۱) یعنی بر توحید و ملت ابراهیمی .

(۲) یعنی بسبب عمرو بن لُحی .

ما^(۱) بگو خدا زودترست در تدبیر کردن
هر آئینه فرستادگان ما می نویسند آنچه
بداندیشی می کنیدی^(۲) (۲۱) .

اوست آنکه روان می کند شمارا
در خشکی و در دریا تا وقتی که باشید
در کشتی ها و روان شوند کشتی ها
باسواران خود ببادخوش و شادمان شوند
ایشان بآن باموافق، نگاه برسد بآن
کشتی ها بادی تُند و بیاید بایشان موج
از هر طرف و بدانند که از هر جهت گرفتار
گشتند دعا کنند ببارگاه خدا خالص کرده
برای اوعبادت را که اگر نجات دهی مارا
ازین بلا باشیم از شکرگزاران (۲۲) .

پس آنگاه که نجات داد ایشان را ناگهان
ایشان بیراهی می کنند در زمین ناحق، ای
مردمان جزاین نیست که بیراهی شماریان
بر جان شماست یافتید بهره زندگانی دنیا را،
باز بسوی ما بازگشت شماست پس
با خبر سازم شمارا بآنچه می کردید (۲۳) .

جزاین نیست که مثال زندگانی دنیا مانند
آبی است که فرو دآوردیمش از آسمان پس
درهم آمیخت بسبب وی روئیدگی زمین
از آنچه می خورند مردمان و چهار پایان
تا وقتی که بدست آورد زمین پیرایه خود را

هُوَ الَّذِي يَسِّرُ لَكَ الْبُرُوجَ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ
جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رُمُوحٌ عَاصِفٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظُنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
إِلَّاهَ عَاصِمِينَ لَهُ الدِّينَ هَ لَكِنْ أَجَعَلْنَا مِنْ هَٰذَا لَنُكُونَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ۝۳۱

فَلَمَّا أَجَبْنَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَأْكُلُ النَّاسُ
إِمَّا بَغْيًا أَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ
فَنُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝۳۲

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَلَا تَمْلِكُ
بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمَا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ
قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا

(۱) یعنی بکفران نعمت .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خدای تعالی بیان میفرماید کیفیت مکر و کفرانِ نعمت را
والله اعلم .

حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنِ يَا أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ ﴿٢٧﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٨﴾

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَآ يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٩﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سِنْدَةٍ يَبْسِلُهَا وَيُزَفُّهُمْ ذِلَّةٌ
مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِن عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا
مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٠﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ
أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَمَلَأْنَا بَيْنَهُمُ الْوَادِعَ فَمَلَأْنَا بَيْنَهُمُ الْوَادِعَ
فَمَلَأْنَا بَيْنَهُمُ الْوَادِعَ فَمَلَأْنَا بَيْنَهُمُ الْوَادِعَ ﴿٣١﴾

وآراسته شد وگمان کردند ساکنان آن
زمین که ایشان توانایند برانتفاع از آن
ناگهان بیامد بزمین فرمان مادرشب یا
درروز پس گردانیدیم آن را مثل زراعت
ازببخ بریده گویا نبود دیروز، همچنین
بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که
تأمل می کنند (۲۴).

و خدا می خواند بسوی سرای سلامتی
و هدایت می کند هر کرا خواهد بسوی راه
راست (۲۵).

آنان که نیکوکاری کردند برایشان بهشت
باشدو زیاده بر آن^(۱) و نه پوشد چهره های
ایشان را هیچ سیاهی و نه هیچ خواری
این جماعت اهل بهشت اندایشان
آنجا جوادانند (۲۶).

و آنان را که بعمل آوردند کردار های بد،
جزای بدی مثل آنست و بپوشد ایشان را
خواری، نباشد ایشان را از خدا هیچ پناه
دهنده، گویا پوشانیده شده است
صورت های ایشان به پاره هائی از شب
تاریک این جماعت اهل آتش اند ایشان
آنجا جوادانند (۲۷).

و بترسید از روزیکه برانگیزیم ایشانرا همه
یکجا بازگوئیم مشرکان را بایستید برجای
خود، شما و آنانکه شما ایشان را شریک
خدا ساخته اید پس جدائی اندازیم میان

ایشان و می‌گویند شریکان ایشان که
شما مارا نمی‌پرستیدید (۲۸) .

پس بس است خدا گواه میان ما و میان
شما هر آینه ما بودیم از پرستش شما
بی‌خبر (۲۹) .

آنجا دریابد هر شخصی آنچه پیش فرستاده
است، و گردانیده شوند بسوی خدامالک
حقیقی ایشان و گم شد از ایشان آنچه افترا
می‌بستند (۳۰) .

بگو که روزی می‌دهد شمارا از جانب
آسمان و زمین، کیست که مالک باشد
گوش و چشمها را^(۱) و کیست که بیرون
آرد زنده را از مرده و بیرون آرد مرده را
از زنده^(۲) و کیست که تدبیر کند کار را
خواهند گفت آن خدا است بگو آیا پس
حذر نمی‌کنید (۳۱) .

پس این ست خدا پروردگار شما بحق
پس چیست بعد راستی مگر گمراهی پس
چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت
خدا) (۳۲) .

هم چنین ثابت شد قضای پروردگارتو بر
فاسقان که ایشان ایمان نیارند (۳۳) .

بگو آیهست از شریکان شما کسی که
آغاز کند آفرینش را باز دوباره
بازگرداندش بگو خدا نومی‌کند آفرینش

قُلْ يَا آللهُ شَهِيدُ أَلْبَيْنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ
لَغَافِلِينَ ﴿۲۸﴾

هَذَا لِكَيْ تَبْلُغُوا كُلَّ نَفْسٍ مَّا سَلَفَتْ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ
الْحَقُّ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۲۹﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخَوِّجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخَوِّجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ يَقُولُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۰﴾

قَدْ لَكُمْ اللَّهُ رِجَالٌ لَعَنُوا فَمَا ذَابَعُوا الْحَيَّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى
تُصْرَفُونَ ﴿۳۱﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۲﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلْ اللَّهُ
يَبْدُوُ الْخَلْقَ

(۱) یعنی خالق گوش و چشم باشد .

(۲) یعنی حیوان را از نطفه و نطفه را از حیوان .

ثُمَّ يَعْتَدِرُ فَاَتَىٰ تَوْكَانَ ﴿٣٥﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكَائِكُمْ مَنِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي
إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ مَلَائِكَةً كَيْفَ تُحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ
اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

را باز دوباره بازگرداندش پس چگونه
برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۴).
بگو آیا هست از شریکان شما کسی که راه
نماید بسوی دین حق؟ بگو خدا ست که
راه می نماید بسوی دین حق، پس کسی
که راه می نماید بسوی حق لائق تراست
بآنکه پیروی کرده شود یا کسیکه خود راه
نمی یابد مگر آنوقت که راه نموده شود
وی را پس چیست شمارا؟ چگونه حکم
می‌کنید (۳۵).

و پیروی نمی کنند بیشتر از ایشان مگر وهم
را هر آئینه وهم کفایت نمی کند از معرفت
حق چیزی را هر آئینه خدا داناست بآنچه
می‌کنند (۳۶).

و نیست این قرآن افتراء بغیر حکم خدا
ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی
است و بیان شریعتی است که نوشته شد
بر مردمان هیچ شبهه نیست در آن از
پروردگار عالم هاست (۳۷).

آیامی گویند افترا بسته است آن را بگو پس
بیارید سوره ای مانند آن و بخوانید هر کرا
توانید بغیر از خدا اگر هستید راست گو
(۳۸).

بلکه دروغ شمرده اند چیزی را که
نمی‌دانند آنرا و هنوز نیامده است مصداق
وعدۀ وی هم چنین دروغ پند داشتند
آنانکه پیش از ایشان بودند پس بنگر
چگونه شد عاقبت ستمکاران (۳۹).

و از ایشان کسی هست که ایمان می‌آرد

يَا الْمَقْسِدِينَ ﴿٣٨﴾

بآن وازایشان کسی هست که ایمان نمی‌آرد بآن و پروردگار تودانا تراست بمفسدان (۴۰) .

وَأَنْ كَذَّبُوا فَقُلْ أَلَمْ يَعْمَلُوا أَنْتُمْ بِرِجْزُونَ
مِمَّا عَمِلُوا وَأَكَا بَرِيٍّ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس بگو مراست عمل من و شماراست عمل شما بی تعلقید از آنچه من می‌کنم و من بی تعلقم از آنچه شما می‌کنید (۴۱) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْمَعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا
لَيَعْقِلُونَ ﴿٤٠﴾

وازشان کسی هست که گوش فرامی‌دهد بسوی تو آیاتو می‌شنوایی کَران را اگر چه در نمی‌یافتند (۴۲) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى
لَوْ كَانُوا إِلَّا يَعْجِرُونَ ﴿٤١﴾

وازشان کسی هست که می‌نگرد بسوی تو آیاتوراه می‌نمائی کوران را اگر چه نمی‌بینند^(۱) (۴۳) .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الشَّيْءَ وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ
يَظِلُّونَ ﴿٤٢﴾

هر آینه خداهیچ ستم نمی‌کند بر مردمان ولیکن مردمان برخویشتن ستم می‌کنند (۴۴) .

وَيَوْمَ يُخْرَجُهُمْ كَانُوا لَا يَلْبِثُونَ إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ
بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿٤٣﴾

وروزیکه برانگیزد خدا ایشانرا گویا که درنگ نه کرده بودند مگر ساعتی از روز شناسا باشند بایک دیگر بتحقیق زیان کار شدند آنانکه دروغ پنداشتند ملاقات خدا را و نه بودند راه یافتگان (۴۵) .

وَأَمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتُوبَنَّكَ فَإِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٤﴾

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می‌کنیم بایشان یا بمیرانیم ترا (بهر حال) بسوی ما ست بازگشت ایشان باز خدا آگاه است بر آنچه می‌کنند (۴۶) .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ

وهرامتی را پیغامبری هست پس چون

آمد پیغامبر ایشان فیصله کرده شود میان ایشان بانصاف و برایشان ستم کرده نه شود^(۱) (۴۷) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر هستی در است گو (۴۸) .

بگو مالك نيستم برای خود زبانی و نه سودی مگر آنچه خدا خواسته است هر گروهی رامی عادی هست چون بیاید میعاد ایشان تاخیر نه کنند ساعتی و نه سبقت جویند (۴۹) .

بگو آید اید اگر بیاید به شما عذاب او شبانگاه یا بروز (بهر حال) چه چیز را بشتاب می طلبند از آن عذاب این گناه کاران (۵۰) .

باز وقتی که متحقق شود آیا ایمان آرید بآن آنگاه گفته شود آیا اکنون ایمان آوردید و پیش ازین بشتاب می طلبید آن را^(۲) (۵۱) .

باز گفته شود ستمگاران را به چشید عذاب جاویدان را جزا داده نمی شوید مگر بسبب آنچه شما می کردید (۵۲) .

ومی پرسند ترا آیا درست است این وعده بگواری قسم به پروردگار من هر آینه آن درست است و شما عاجز کننده نیستید (۵۳) .

يَا قُتَيْبُ وَهُمْ لَا يَخْلَعُونَ ⑤

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ⑥

قُلْ لَا أَمْرٌ لِّبَنِي سَعْدٍ أَوْ لِقَوْمِكَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ الْخَلِيقِ أَمَّا أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْبِلُونَهُ ⑦

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ هَلَكًا ثَوِيًّا أَيسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ⑧

أَكْمُرُوا إِذَا مَا وَقَعَ مِنْكُمْ يَوْمَ الْآثِنِ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ⑨

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ⑩

وَيَسْتَفْتُونَكَ أَحْسَنُ هَوًىٰ أَمْ هُوَ قَوْلُ رَبِّكَ إِنَّهُ لَشَيْءٌ مُّؤْتَمَرٌ ⑪

(۱) یعنی رسل و اتباع ایشان نجات یابند و کافران هلاک شوند .

(۲) یعنی با ستم و تکذیب .

و اگر باشد هرنفس ستم کننده را آنچه در زمین است البته فدیهِ خود دهد آن را و در ضمیر خود دارند پشیمانی چون ببینند عذاب را و فیصله کرده شود میان ایشان بعدل و برایشان ستم کرده نشود (۵۴) .

آگاه باش هر آئینه خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین است، آگاه باش هر آئینه وعده خدا راست است ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۵۵) .

اوزنده می کند و می میراند و بسوی وی بازگردانیده شوید (۵۶) .

ای مردمان آمده است به شما پندی از پروردگار شما و شفای آن مرضی که در سینه ها ست و راه نمودنی و بخشایشی مسلمانان را (۵۷) .

بگوبه فضل خدا و برحمت او باین چیزها باید که شادمان شوند، آن بهتر است از آنچه جمع می کنند (۵۸) .

بگو آید دید چیزی را که فرو داده است خدا برای شما از جنس روزی پس ساختید بعضی آن را حرام و بعضی آن را حلال بگو آیا خدا اجازه داده است شما را یا برخدا دروغ می بندید (۵۹) .

و چیست گمان آنانکه افترا می بندند برخدا دروغ را به روز قیامت^(۱) هر آئینه خدا صاحب فضل است بر مردمان ولیکن

وَلَوْ أَنَّ لِلنَّاسِ نَفْسَ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْأَلُ التَّائِبِينَ
لِنَارِ أَوْ الْعَذَابِ وَفِيهِ يَنْتَهُمُ بِالْأَسْوَطِ وَهُمْ لَا يُظَاهَرُونَ ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يَخْفَى وَيُبَيِّتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبِقَاءُهَا
فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ قَدْ أَنْزَلَكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ
مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا
وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذُنٌ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ
اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْبَلُونَ
 مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ
 عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالٍ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
 وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

إِلَّا إِنْ أُولَئِكَ لَهُمْ إِخْوَةٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٢﴾
 لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَتَغَيَّرُ
 إِلَهُكَ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
 هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٤﴾

إِلَّا إِنْ يُلَهِهُمُ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَنْتَظِرُ
 الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءُ إِنْ
 يَخْلَعُونَ إِلَّا الْفُتُنَ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٥﴾

بیشتر ایشان سپاسگذاری نمی کنند (۶۰).
 و نمی باشی در هیچ شغلی و نمی خوانی
 هیچ آیتی را از طرف خدا آمده و نمی
 کنی هیچ کاری مگر هستیم بر شما مطلع
 چون درمی آید در آن کار و پوشیده نمی
 شود از پروردگار تو هم وزن ذره ای
 در زمین و نه در آسمان نیست خرد تر
 از آن و نه بزرگ تر مگر نوشته شده است
 در کتاب روشن (۶۱).

آگاه باش هر آینه دوستان خدا هیچ
 ترسی نیست برایشان و نه ایشان
 اندوهگین شوند (۶۲).

آنانکه ایمان آوردند و می ترسیدند (۶۳).
 ایشان راست بشارت در زندگانی دنیا (۱)
 و در آخرت، نیست هیچ تبدیل مرسخان
 خدا را این بشارت همانست پیروزی
 بزرگ (۶۴).

و غمگین نه کند ترا سخن ایشان هر آینه
 غلبه خدا را است همه يك جا اوست
 شنوای دانا (۶۵).

آگاه باش هر آینه خدا را است هر که
 در آسمان هاست و هر که در زمین است
 و پیروی نمی کنند آنانکه پرستش می کنند
 بغیر از خدا شریکان را بحقیقت پیروی
 نمی کنند مگر و هم را نیستند مگر دروغ
 گو (۶۶).

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٥٠﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَ لَكُمْ مِنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا ۖ اتَّقُوا اللَّهَ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾
مَتَاعًا فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنْفِئُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَفْعَلُونَ مَنَآئِدَ كَبِيرًا عَلَيْهِمْ مَّقَامٌ وَنَذِيرٌ لِكَرِيمٍ يَا أَيُّهَا اللَّهُ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُهُمْ عَلَيْهِمْ غَنَةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ ﴿٥٤﴾

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ مِمَّا سَأَلْتُمُونِ مِنْ أَمْرٍ إِنَّ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمرْتُ أَنْ أكونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٥٥﴾

اوست آنکه ساخت برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و ساخت روز را روشن هراتینه درین نشانه هاست گروهی را که می شنوند (۶۷) .

گفتند کافران فرزند گرفته است خدا، پاکی اوراست اوست بی نیاز، اوراست آنچه درآسمان هاست و آنچه درزمین است نیست نزد شما هیچ حجتی برین آیا می گوئید برخدا آنچه نمی دانید (۶۸) .

بگوهرآئینه آنانکه برمی بندند برخدا دروغ را رستگار نمی شوند (۶۹) .

ایشان را باشد بهره مندی دردنیا بازبوسی ماست بازگشت ایشان پس بچشانیم ایشان را عذاب سخت بسبب آنکه کفرمی ورزیدند (۷۰) .

وبخوان برایشان خبرنوح را چون گفت به قوم خود ای قوم من اگر دشوار شده باشد بر شما قیام من وپند دادن من بآیت های خدا پس برخدا توکل کردم پس عزیمت درست کنید درکار خود همراه شریکان خویش پس نه باشد کارشماپوشیده بر شما بازحمله برید بسوی من ومهلت مدهیدمرا (۷۱) .

پس اگر اعراض کردید^(۱) پس نخواسته بودم از شما هیچ مزدی نیست مزدمن مگربرخدا وفرموده شدمرا که باشم

از مسلمانان (۷۲) .

پس دروغ پنداشتندش پس نجات دادیم
 اورا و آنان را که باوی بودند در کشتی
 و گردانیدیم ایشان را جانشین و غرق
 کردیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات
 مارا پس بنگر چگونه شد آخر کار بیم
 کرده شدگان (۷۳) .

باز فرستادیم بعد نوح پیغامبران را بسوی
 قوم ایشان پس آوردند پیش ایشان نشانه
 های روشن را پس هرگز مستعد آن نه
 بودند که ایمان آرند بآنچه دروغ پنداشته
 بودند آن را پیش ازین هم چنین
 مژمونی نهم بردل های از حد گذرند گان
 (۷۴) .

باز فرستادیم بعد از ایشان موسی و هارون
 را بسوی فرعون و قوم وی بان نشانه های
 خویش پس تکبر کردند و بودند قومی
 گناهکار (۷۵) .

پس چون آمد بایشان سخن درست از نزد
 ما گفتند هر آینه این سحر ظاهر است (۷۶) .

گفت موسی آیا چنین می گوئید سخن
 درست را چون بیامد به شما یا سحر است
 این ، ورستگار نمی شوند ساحران (۷۷) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا
 ازدینی که یافتیم بر آن پدران خود را
 و تاباشد شمارا ریاست در زمین نیستیم
 ما شمارا باوردارنده (۷۸) .

و گفت فرعون بیارید پیش من هر ساحر
 بسیار دانارا (۷۹) .

فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْقًا
 وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الْمُكَذِّبِينَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
 فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَقْطِعُ عَلَى
 قُلُوبِ الْمُتَعَذِّبِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَيَسْحَرُكُمْ مِنْهُ ﴿٧٥﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَمْ أَنْتُمْ قَوْمٌ لَافِقُونَ
 السَّحِرُونَ ﴿٧٦﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَايَةُ وَتَكُونُ لَكُمَا
 الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا هُمْ إِلَّا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُؤْمِنُونَ بِحُجْلِ سَجْرِ عَلَيْهِ ﴿٧٨﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَى الْقَوَامُ أَنْتُمْ مُلْكُونَ ﴿٥٠﴾

فَلَمَّا الْوَالَ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرَاءُ اللَّهُ سَيِّطِلُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥١﴾

وَيُحْيِي اللَّهُ الْحَيَّ بِكَلَمِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٥٢﴾

فَمَا أَمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةُ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَلَكِنْ فِرْعَوْنَ لَعَلَّ فِي الْأَرْضِ وَرِثَةٌ لِمَنِ الْمُسْرِفِينَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ إِنَّمَا أَنتُم مَّنْ بِلِلَّهِ فَاعْلَمُوا تَوْكَلُوا إِنَّكُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٥٤﴾

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

وَحَتَّتْ بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا لِلَّهِ أَكْثَرًا مِّمَّا تَكْفُرُونَ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الْغَافِقِينَ ﴿٥٧﴾

پس وقتی که آمدند ساحران گفت ایشان را موسی' بافکنید آنچه شما افکنند گانید (۸۰).

پس چون افگندند گفت موسی' آنچه آورده اید سحراست هرآئینه خدا باطل خواهد ساخت آن را هرآئینه خدا راست نمی آرد کارمفسدان را (۸۱).

وثابت خواهد کرد خدا سخن درست را به فرمان خود اگرچه ناخوش دارند گناهگاران (۸۲).

پس ایمان نیاوردند به موسی' مگر جماعتی از قوم وی باوجود خوف از فرعون و اشراف ایشان که عقوبت کند ایشان را و هرآئینه فرعون سرکشی بود در آن سرزمین و هرآئینه وی از حد گذرندگان بود (۸۳).

وگفت موسی' ای قوم من اگر ایمان آورده اید بخدا پس بروی توکل کنید اگر مسلمان هستید (۸۴).

پس گفتند برخدا توکل کردیم، ای پروردگار ما مکن مارا لگدکوب قوم ستمگاران (۸۵).

ونجات ده مارا برحمت خود از گروه کافران (۸۶).

ووحی فرستادیم بسوی موسی' و برادر وی که بگیرد برای قوم خود در شهر مصر خانه ها و قرار دهد خانه های خود را جای نماز^(۱) و برپا دارید نماز را و بشارت

ده مومن را (۸۷) .

و گفت موسیٰ ای پروردگار ما هر آینه توداده ای فرعون و قبیله اورازینت و مال های بسیار درزندگانی دنیا ای پروردگار ما تا گمراه کنند عالم را از راه تو ای پروردگار ما مسخ کن مالهای ایشان را مگر زن بر دلهای ایشان که ایمان نیارند تابینند عذاب درد دهنده (۸۸) .

گفت خدا هر آینه قبول کرده شد دعای شما پس ثابت باشید و پیروی کنید راه جاهلان را (۸۹) .

و گذرانیدیم اولاد یعقوب را از دریا پس در پی ایشان شدند فرعون و لشکر او از راه ستم و تعدی تا وقتی که رسیدش مشقت غرق گفت باورداشته‌ام که نیست هیچ معبود برحق مگر آنکه ایمان آورده است به وی بنی اسرائیل و من از مسلمانانم (۹۰) .

گفته شد آیا اکنون ایمان می‌آری و بتحقیق نافرمانی کرده بودی پیش از این و بودی از مفسدان (۹۱) .

پس امروز نجات دهیم بدت را (۱) (به همان جسد تو یعنی بغیر تغییر) تاباشی نشانه آنان را که پس از تو آیند و هر آینه بسیاری از مردمان از نشانه های ما بی‌خبراند (۹۲) .

هر آینه جادادیم بنی اسرائیل را بمقام

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَكَ زِينَةً
وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا
اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
يُرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَمِيعَا وَلَا تَكْفُرَا سَبِيلَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۝

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْفَلَاحَ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا
وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَكْرَهُهُ الْقَوْمُ قَالَ أَمَتٌ أَتَاهُ إِلَّا إِلَهَ
الَّذِي أَمَتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ وَآمَنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

الْحَقُّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَلَنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ۝

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَلِتُكَذِّبُوا
مِنَ النَّاسِ عَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مِيقَاتٍ وَبَرَزْنَاهُمْ مِنَ

الْكَافِرِينَ قَدْ اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

فَإِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْهُ فِئْتَنُوا أَلَيْكَ فَتْنُ الَّذِينَ يَغْرُبُونَ
الْكُذِبَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُنْزَلِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا آيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَبُوءَ الْعَذَابَ الْكَلِيمَ ﴿٩٧﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ أَمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
لَمَّا آمَنُوا كُنَّا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى جَنْبٍ ﴿٩٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّ جَمْعٍ إِذْ أَنْتَ تَكْذِبُ
النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

نیک و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
پس اختلاف نکردند تا آنکه آمد بایشان
دانش (یعنی قرآن) هر آینه پروردگار تو
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کردند (۹۳) .

پس اگر درشکی از آنچه فرو فرستادیم
بسوی تو پس بپرس آنان را که می خوانند
کتاب را پیش از تو^(۱) هر آینه آمده است
پیش تو و وحی درست از پروردگار تو پس
هرگز مشو از شک آندگان (۹۴) .

و هرگز مباش از آنانکه دروغ پنداشتند
آیاتِ خدا را، آنگاه شوی از زیان کاران
(۹۵) .

هر آینه آنانکه ثابت شد برایشان حکم
پروردگار تو ایمان نیارند (۹۶) .

اگرچه بیاید بایشان هر نشانه تا آنکه ببینند
عذاب در دهنده را (۹۷) .

پس چنان بود دهی که ایمان آرد^(۲)
پس سود دهدش ایمان وی مگر قوم یونس
چون ایمان آوردند برداشتیم از ایشان
عقوبت رسوائی در زندگانی دنیا و
بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۹۸) .

و اگر می خواست پروردگار تو ایمان
می آوردند آنانکه در زمین اند همه ایشان
یک جا آیاتو اجبار توانی کرد مردمان را

(۱) یعنی تظاهر شود که بر انبیای سابق نیز وحی نازل میشد والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک نزول عذاب .

تامسلمان شوند (۹۹) .

وروابود هیچ شخصی را که ایمان آردمگربخواست خدا ومی اندازد پلیدی را برآنانکه درنمی یابند (۱۰۰) .

بگو ببینید چه چیزاست درآسمان ها وزمین وفائده نمی دهند نشانه ها و ترسانند گان گروهی را که باورنمی کنند (۱۰۱) .

پس انتظارنمی کشند مگرماند مصیبت های آنانکه گذشتند پیش ازایشان بگو انتظار بکشید هرآینه من نیزباشما ازمنتظرانم (۱۰۲) .

بازنجات دهیم پیغامبران خودرا وآنان را که ایمان آوردندهمچنین لازم است برماکه نجات دهیم مومنان را (۱۰۳) .

بگوای مردمان ا گر هستید درشبهه ازدین من پس نمی پرستم آنان را که شما می پرستید غیرازخدا ولیکن عبادت می کنم آن خدا را که قبض ارواح شما می کند وفرموده شد مرا که باشم ازمسلمانان (۱۰۴) .

وفرموده شدآنکه راست کن روی خود را برای دین حنیف وهرگز مباحث ازمشركان (۱۰۵) .

ومخوان بجزخداچیزی را که سودنهد ترا وزیان نه رساند به تو پس ا گرچنین کنی باشی آنگاه ازستمگاران (۱۰۶) .

وا گر برساند خدا بتورنجی پس نیست بردارنده آن را مگر او وا گر خواهد

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْثِقَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٩﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

فَهُمْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْظُرُوا إِلَى مَا عَمِلْتُمْ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٠١﴾

ثُمَّ دَخَلِي رُسُلًا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ هُمْ كَانُوا تَائِبِينَ ﴿١٠٢﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ شَيْءًا فَمَنْ دَخَلِي أَعْبُدُوا الَّذِينَ يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ الَّذِي يَخْلُقُكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٣﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَتَّبِعْ مَنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٥﴾

وَلَنْ يَسْأَلَ اللَّهُ بِضُرِّكَ فَلَا تَشْفَعْ لَهُ إِلَّا أُولُو الْأَرْحَامِ وَأَمَّا بَعْدُ فَلَا رَدَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ

الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٠﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَنْتَعِبُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٥١﴾

وَأَتَيْنَهُمَا مَائِدَتِي الْيَقِينِ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُذَ اللَّهُ الْوَخْزَ الْعَظِيمَ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٣﴾

كَيْتَبُ الْحِكْمَةِ إِنَّهُ تَمَّ فَصَّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿٥٤﴾

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْ نَّدِيرٍ وَبَشِيرٍ ﴿٥٥﴾

وَأَن اسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُغْفِرْ لَهُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَ يُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٥٦﴾

در حق تونعمتی پس نیست هیچ دفع کننده فضل او را میرساندش بهره خواهان ازبندگان خود واوست آمرزنده مهربان (۱۰۷) .

بگوای مردمان بتحقیق آمده است به شماوحي راست از پروردگار شماپس هرکه راه یافت جزاین نیست که راه یابد برای خود وهرکه گمراه شد جزاین نیست که گمراه می شود بزبان خود ونیستم من بر شما نگهبان (۱۰۸) .

و(یامحمد) پیروی کن چیزی را که وحی فرستادیم بتووشکیبائی کن تاآنکه فیصله کند خدا واو بهترین فیصله کنندگان است (۱۰۹) .

سوره هود مکی است وآن يك ص دو بیست و سه آیت وده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الر .

این کتابیست که استوارکرده شد آیات او بازواضح کرده شده آمده از نزد خدای درست کارباخبر (۱) .

(بآن مضمون که پیغامبرگوید) عبادت نکنید مگر خدا را هرائینه من شمارا ازجانب اوبیم کننده ویشارت دهنده ام (۲) .

وآنکه آمرزش طلب کنید ازپروردگار خود بازرجوع کنید بسوی وی تابهره مند سازدشمارا به بهره نيك تامیعاد معلوم وتا بدهد هرصاحب بزرگی را جزای

بزرگی او و اگر روگردان شوید پس
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز
بزرگ (۳) .

بسوی خداست بازگشت شما و او
بر هر چیز تواناست (۴) .

آگاه باش این کافران می پیچند سینه
های خود را^(۱) می خواهند که پنهان
شوند از خدا آگاه باش چون بر سر
می کنند جامه های خود را میداند آنچه
پنهان می دارند و آنچه آشکار می کنند
هرآئینه اوداناست بسریکه در سینه
هاست^(۲) (۵) .

و نیست هیچ جنبه در زمین مگر بر خداست
روزی او و می داند جای ماندن او را
و جای نگاهداشتن او را هر يك در کتاب
روشن است^(۳) (۶) .

و اوست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را
درشش روز و بود عرش او بر آب
(آخر کار آفریدن شما آنکه) تابیا زمايد
شمارا که کدام يك از شما نیکوتر است

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

إِلَّا لَهُمْ يَوْمَئِذٍ صُدُورُهُمْ يُسْجَنُ وَهِيَ آكِلَةٌ لِيُتَفَقَّهُوا
يُنَادُوا يَكْمُلْ يُكْمَلُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ بِأَنَّهُ عَلَيْهِمْ يَدَائِلُ
الْقُدُورِ ⑥

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رُزُقُهَا
وَيَعْلَمُ مَسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑦

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ
إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ

(۱) یعنی اعراض می کنند .

(۲) مترجم گوید میتوان گفت پیچیدن سینه عبارت از آنست که فکر های ناصواب کند
و شبیهات واهی به دل خود را اطمینان دهد و عقائد حق را فراموش سازد زیرا که
صدرا اینجا بمعنی علوم صدرآمده است .

(۳) یعنی در لوح محفوظ نوشته شده مترجم گوید مستودع جائی است که بغیر اختیار
او آنجا نگاهداشته بودند مانند صُلب و رَحِم جائیست که باختیار خود
می ماند مثل خانه .

هَذَا الْكِتَابُ يُرْسِلُ ⑤

از جهت عمل و اگر گوئی که هرآئینه
شمارانگیخته شوی بعد از موت البته
گویند کافران نیست این سخن مگر
جادوئی ظاهر (۷) .

وَلَيْنَ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ آتَةٍ مَّعْدُودَةٍ لَّيْسُوا بِمُعْجِزَةٍ الْآلِیَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ ⑥

و اگر باز داریم از ایشان عقوبت را تا مدتی
شمرده شده البته گویند چه چیز باز می دارد
آنها آگاه باش روزیکه بیاید بایشان نه
باشد باز داشته شده از ایشان و فرا گیرد
ایشان را آنچه استهزای کردند بآن (۸) .

وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَكَيْسٌ فَخُورٌ ①

و اگر بچشانیم آدمی را نعمتی از نزد
خود باز بگیریم آن را از وی هرآئینه وی
ناامید و ناسپاس است (۹) .

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَّتَّتَهُ لَيُفْكَرَنَّ ذَهَبَ
السَّيِّئَاتِ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ②

و اگر بچشانیم آدمی را رفاهیتی بعد
سختی که رسیده باشد به وی البته گوید
برفتند سختی ها از من هرآئینه وی شادمان
خود ستاینده است (۱۰) .

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ③

مگر آنانکه شکیبائی نمودند و کارهای
شائسته کردند آن جماعت ایشان راست
آمرزش و مزد بزرگ (۱۱) .

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ وَصَافٍ لِّبِهِ
صُدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا أَلَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ وَجَاءَ مَعَهُ
مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ④

پس شاید تو ترك كنى بعض آنچه وحی
فرستاده می شود بسوی تو و تنگ می شود
بآن سینه تو ^(۱۱) از جهت آنکه می گویند چرا
فرو آورده نه شد بروی گنجی یا چرا نیامد
همراه او فرشته جزاین نیست که تو بیم
کننده ای و خدا بر هر چیز نگهبان است
(۱۲) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَنذَرْتُكُمْ سُورَةَ الْمَثَلِ مَقَرَّتْ وَ
ادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۳﴾

قَالُوا يَتَّبِعُهُ الْكُفْرُ مَا نَعْلَمُوهُمَا أَنزَلَ إِلَهُهُ إِنَّ إِلَهَهُ
إِلَّا هُوَ قُلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۴﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا تُفَاهًا لِيُظَاهِرَ أَعْمَالَهُمْ
فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يَبْصُرُونَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا
صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَى يَتِيمَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ
قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ

آیامی گویند افترا بسته است (قرآن را) بگو پس بیارید ده سوره را مانند این بر بافته و بخوانید هر کرا توانید بجز خدا اگر راست گوهستید^(۱) (۱۳) .

پس اگر قبول نکنند آن کافران سخن شما را بدانید که قرآن نازل کرده شده است بعلم خدا و بدانید که هیچ معبود برحق نیست مگر وی پس آيا شما مسلمان هستيد^(۲) (۱۴) .

هر که خواسته باشد زندگانی دنیا و تجمل آن بتمام رسانیم بسوی این جماعت جزای اعمال ایشانرا درینجا و ایشان درینجا نقصان داده نه شوند^(۳) (۱۵) .

این جماعت آنانند که نیست ایشان را در آخرت مگر آتش و باطل شد در آخرت آنچه کرده بودند و نابودست آنچه به عمل می آوردند (۱۶) .

آیا کسی که باشد بر حجتی از جانب پروردگار خود^(۴) و دنبال وی می آید گواهی از جانب پروردگار او^(۵) و پیش

(۱) مترجم گوید بدۀ سوره تحدی واقع شد و چون از آن عاجز شدند بیک سوره تحدی فرمود .

(۲) یعنی بر اسلام ثابت باشید .

(۳) یعنی ثواب صدقه و صلۀ رحم که از کفار بوجود می آید در دنیا داده میشوند بتوسیع رزق و صحت بدن .

(۴) یعنی دلیل عقلی .

(۵) یعنی قرآن .

يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ قَالُوا وَمَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ الْأَكْثَرَ الْكَافِرِينَ ۝۵۰

از قرآن گواه وی بود کتاب موسیٰ پیشوائی
و بخشایشی مثل دیگران باشد این
جماعت ایمان می آرند بقرآن و هر که
کافر شد بآن از گروه ها پس آتش وعده گاه
ویست پس مباش در شبهه از نزول قرآن
هر آئینه وی درست است، آمده
از پروردگار تو ولیکن بیشتر مردمان ایمان
نمی آرند (۱۷) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ
رَبِّهِمْ ۖ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ۝۵۱

و کیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغی را این جماعت آورده
شوند پیش پروردگار خویش و گویند
گواهان^(۱) ایشانند آنانکه دروغ بستند
بر پروردگار خویش آگاه باش لعنت
خداست بر ستمگاران (۱۸) .

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ۝۵۲

آنانکه بازمی دارند مردمان را از راه
خدا و می خواهند برای آن راه کجی را
و ایشان بآخرت کافراند (۱۹) .

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ ۖ يَضَعُ لَهُمُ الْعَذَابَ مَا كَانُوا
يَسْتَعْطِفُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْعِرُونَ ۝۵۳

این جماعت نه باشند عاجز کننده
در زمین و نه باشد ایشان را بجز خدا از
دوستان، دو چند کرده شود ایشان را
عذاب نمی توانستند شنیدن (یعنی بسبب
شدت ناخوشی) و نمی دیدند^(۲) (۲۰) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ۝۵۴

این جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش و گم شد از ایشان آنچه برمی
بافتند (۲۱) .

(۱) یعنی کراما کاتبین .

(۲) مترجم گوید و میتوان گفت که همزه استفهام انکاری محذوف است یعنی آیا
نمی توانستند شنیدن و آبانمی دیدند .

لَا جَبْرَ أَنَّهُمْ فِي الْخَيْرِ هُمْ الْخَسِرُونَ ﴿۲۲﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآخَبُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۳﴾

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْنَىٰ وَالْأَصِيرِ وَالسَّبِيعِ هَلْ
يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۲۴﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِلَىٰ لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۵﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
أَلِيمٍ ﴿۲۶﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَكُ إِلَّا بَشَرًا
مِثْلُنَا وَمَا تَرَكُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا
بِادْوَىٰ الرِّأْيِ وَمَا تَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
كَذِبِينَ ﴿۲۷﴾

قَالَ لَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِكُمْ مِنْ رَبِّي وَاتِّبَعْتُمْ
رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَتَعْبُدْتُمْ عَلَيْكُمْ أَلْأَنْتُمْ مَعْمُوهَا
وَأَنْتُمْ لَهَا كِرْهُونَ ﴿۲۸﴾

بیشک این جماعت در آخرت ایشانند
زیانکارتر (۲۲) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند و فروتنی کردند توجه کنان
بسوی پروردگار خویش ایشان اهل
بهشت اند ایشان آنجا جاویدانند
(۲۳) .

مثال این دو فریق مانند کور و کر و بینا
و شنواست آیا هر دو برابراند در صفت
آیا پند نمی گیرید (۲۴) .

وهرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
او گفت هرآئینه من برای شما بیم دهنده
آشکارم (۲۵) .

(باین مضمون) که مپرستید مگر خدا را
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب
روز درد دهنده (۲۶) .

پس گفتند جماعتی که کافر بودند از قوم
اونمی بینیم ترا مگر آدمی مانند خویش
ونه می بینیم که پیروی تو کرده باشند
(بتأمل سرسری) مگر آنانکه ایشان اراذل
مایند ونمی بینیم برای شما هیچ بزرگی
برخود بلکه می پنداریم شمارا دروغگو
(۲۷) .

گفت ای قوم من خبر دهید مرا بدانکه اگر
باشم برحجتی از پروردگار خود وداده
باشد بمن بخشاشی از نزد خود پس
پوشانیده شد حقیقت آن

بر شما آیا اجبار کنیم شمارا بر آن
و شما ناخواهان آن باشید؟ (۲۸).

وای قوم من طلب نمی کنم از شما برای
پیغام رسانیدن مالی را، نیست مزد من
مگر بر خدا و نیستم طردکننده
مسلمانان (یعنی از صحبت خود) هرآینه
ایشان ملاقات کنندگانند با پروردگار
خویش ولیکن من می بینم شمارا قومی
که جهالت می کنید (۲۹).

وای قوم من که نصرت دهم مرا از عقوبت
خدا اگر برانم ایشان را آیاپند نمی گیرید
(۳۰).

و نمی گویم به شما که نزد من است
خزینة های خدا و نه آنکه میدانم غیب را
و نمی گویم که من فرشته ام و نمی گویم
آنان را که بخواری می نگردد بدیشان
چشمهای شما که نخواهد داد خدا بدیشان
هیچ نعمتی خدادانا تراست بآنچه
در ضمیر های ایشان است هرآینه من
آنگاه ازستم گاران باشم (۳۱).

گفتند ای نوح مکابره کردی باما پس
بسیار کردی مکابره ما را پس بیار آنچه
وعده می کنی اگر هستی از راست گویان
(۳۲).

گفت جزاین نیست که بیارد آن را به
شما خدا اگر خواهد و شما عاجز کننده
نیستید (۳۳).

و سود نمی دهد شمارا نصیحت من اگر
خواهم که نصیحت کنم شمارا اگر خدا

وَيَقُولُ لَا مَنَالَ لَنَا بِآجُرِ الْآلِ عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْكُوا الدِّينَ وَالْكِتَابِ أَرْسَلَهُ قَوْمًا
يَجَاهِلُونَ ③

وَيَقُولُ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتَهُمْ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ④

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ⑤

قَالُوا الْيَوْمَ قَدْ جَاءَ لَنَا الْكُرْتُ فَجَدَلْنَا قَاتِلَيْمَا قَدْ تَدَا
إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑥

قَالَ إِنَّمَا يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑦

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ

أَنْ يُعْزِمَهُمْ هُودٌ وَيَأْتِيَهُمْ رُجُوعُنَّ ۝۳۷

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَإِنَّا بِرُؤْيَايَ لَنَكُونُونَ ۝۳۸

وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئَسْ بِمَاهَكَا ثَوَا فَعِلَاوَنَ ۝۳۹

وَأَصْنَمُ الْفُلْكِ يَأْعُذُنَا وَوَجِدْنَا وَلَا نَحْتَاطُنِي فِي الْكَلْبِ نَظْمُوا إِنَّهُمْ مُفْرَقُونَ ۝۴۰

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرْعَاهُ مَلَائِكُن قَوْمِهِ يَحْزُوا مَنَةً قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ۝۴۱

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۝۴۲

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ

خواسته باشد که گمراه کند شمارا اوست پروردگار شما و بسوی او بازگردانیده می‌شوید (۳۴) .

(یا محمد) آیامی گویند افترا بسته است قرآن را بگو اگر افترا بسته ام قرآن را پس بر من است گناه من و من بی تعلقم از گناه کردن شما^(۱) (۳۵) .

ووحی فرستاده شد بسوی نوح که ایمان نخواهد آورد از قوم تو مگر آنکه مومن شده است پس اندوه مخور بسبب آنچه می‌کردند (۳۶) .

و به ساز کشتی را بدیدگاه ما و بفرمان ما و سخن مگوبامن درباره آنانکه ستم کردند هر آئینه ایشان غرق شلگانند (۳۷) .

و می ساخت نوح کشتی را و هرگاه که می‌گذشت بر آن کشتی جماعتی از قوم او تمسخر میکردند باوی ، گفت اگر مسخره می کنید مارا پس هر آئینه مامسخره خواهیم کرد شمارا چنانکه شما مسخره می‌کنید (۳۸) .

پس خواهید دانست آن را که بیایدش عذابی که رسوا کندش و فرود آید بروی عقوبتی دائم (۳۹) .

(در همین معامله بود) تا وقتی که آمد فرمان ما و بجوشید تنور و گفتیم بردار در کشتی

(۱) مترجم گوید این جمله اضافه کرده شد در وسط قصه قوم نوح تا تنبیه باشد بر تطبیق حال مشرکین مکه با حال قوم حضرت نوح والله اعلم .

رَوَّجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٥٠﴾

وَقَالَ الرَّكُّوبُ اإِنَّمَا إِلَهُ الْفِرْعَوْنَ وَنُوحٌ مِنْهُمَا إِنْ رَبِّي لَغَفُورٌ
كَرِيمٌ ﴿٥١﴾

وَهُمْ يَجْرِي يَوْمَ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَتَأْذَى نُوحٌ ابْنَهُ
وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يُنْفِئُكَ أَزْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٢﴾

قَالَ سَلَوْتُ إِلَى جِبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَوْ عَصِمَ
الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْغَاقِلِينَ ﴿٥٣﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَبَسِّمَاءِ أَفْلَحِي وَغِيضَ الْمَاءِ
وَقُفِّي الْأَمْوَاسْتُوتَ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٤﴾

وَتَأْذَى نُوحٌ زَوْجَهُ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي مِنَ الْاهِلِ

ازهرجنسی دوتن (نروماده) را وبرداری
اهل خود را مگر آنکه سبقت کرده است
بروی قضا^(۱) وبرداری مسلمانان را،
وایمان نیاوردند باوی مگر اندکی (۴۰) .

وگفت (نوح) سوار شوید در کشتی، بنام
خداست روان شدن وی و ایستادن وی
هر آئینه پروردگار من آمرزندهٔ مهربانست
(۴۱) .

وآن کشتی می بُرد ایشان را در موجی
مانند کوه ها و آواز داد نوح پسر خود را
و او بود در کرانه ای پسرک من سوار شو
باما و مباحش با کافران (۴۲) .

گفت پناه خواهم گرفت بسوی کوهی که
نگاه دارد مرا از آب گفت نوح هیچ نگاه
دارنده نیست امروز از عذاب خدا مگر
آنکه خدا رحم کرده است بروی و حائل
شد موج میان ایشان پس شد از غرق
شدگان (۴۳) .

وگفته شد ای زمین فرو بر آب خود را وای
آسمان بازمان^(۲) و کم کرده شد آب و به
انجام رسانیده شد کار و قرار گرفت کشتی
بر کوه جودی و گفته شد هلاکت باد قوم
ستمگاران را (۴۴) .

و آواز داد نوح پروردگار خود را پس گفت
ای پروردگار من هر آئینه پسر من از اهل

(۱) یعنی زن نوح و کنعان پسر نوح .

(۲) یعنی از باران .

من است وهر آئینه وعده تورااست است
وتوبهترین حکم کنندگانی (۴۵) .

گفت ای نوح هر آئینه وی نیست از اهل تو
هر آئینه او کاری ناشائسته است پس
سوال مکن تو مرا از چیزی که نیست ترا
دانش به آن هر آئینه من پندمیدهم ترا
برای احتراز از آنکه باشی از جاهلان
(۴۶) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من پناه می برم
به توازانکه به پرسم از تو آنچه نیست
مرادانش به آن واگر نیامرزی مرا و رحمت
نه کنی بر من باشم از زیان کاران (۴۷) .

گفته شدای نوح فرودآ با سلامتی از جانب
ما و همراه برکت هافرودمده بر تو و برامت
هائی که پیدا شوند از همراهان تو و امت
هائی دیگر که بهره مند می سازیم ایشان
را دردنیاباز برسد بایشان از جانب ماعذاب
درد دهنده (۴۸) .

این قصه از اخبار غیب است وحی
میفرستیم آن را بسوی تونمی دانستی آن
را تو و نه قوم تو می دانستندپیش ازین
پس صبرکن هر آئینه عاقبت مرمتقیان
راست (۴۹) .

و فرستادیم بسوی عاد برادر ایشان هود را
گفت ای قوم من عبادت کنید خدارا
نیست شمارهیچ معبود برحقى بجزوى
نیستید شما مگر افتراء کننده (۵۰) .

ای قوم من نمی طلبم از شما براین پیغام
مزدی را، نیست مزدمن مگر برکسیکه

وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ۝

قَالَ يُونُسُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا
تَسْمُرُنَّ بِاللَّيْلِ لَهُ بِهْ عِلْمٌ إِنْ أَعْطَاكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَلَا
تَعُودُنِي وَتَرْحَبُنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ۝

قِيلَ يُونُسُ أَهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ
مِمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ وَسْتَعْتَبُهُمْ ثُمَّ يَتَخَذُونَ مِمَّا عَادَابُكَ الْيَوْمَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْغَيْبُ يُوحِيهِمَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ۝

وَالِإِلَهِ عَادٌ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ
إِلَهِ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْرَوُونَ ۝

يَقَوْمُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الْإِذْنِ

قَطَرِنِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۵۱﴾

وَيَقُولُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُؤْوَىٰ إِلَيْهِ يُرْسِلُ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مَدَدًا رَّازًا وَيُزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَكَّلُوا
مُخْرِجِينَ ﴿۵۲﴾

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۵۳﴾

إِنْ تَقُولُ إِلَّا اعْتَرِكَ بِحُضْرِ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنْ شِئْتُمْ اللَّهُ
وَأَشْهَدُوا لِي يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ ﴿۵۴﴾

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُؤُنِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظَرُونَ ﴿۵۵﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ
أَخَذَ بِنَاصِيَتَيْهَا إِنْ رِئِي عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۶﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أَرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي

(۱) یعنی مالک اوست .

(۲) یعنی حکیم است .

آفریده است مرا آبادر نمی یابید (۵۱) .
وای قوم من آمرزش طلبید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی اوتابفرستدباران
را بر شماریزان و بیافزاید شمارا قوتی
همراه قوت شما و روگردان مشوید
گنهارگاشده (۵۲) .

گفتند ای هود نیافریدی بما دلیلی نیستیم
ما ترك کننده معبودان خودرا بگفته تو
نیستیم ماترا باوردارنده (۵۳) .

نمی گوئیم مگرآنکه رسانیده اند بتو بعض
معبودان ما ضرری، گفت هرآئینه من گواه
می سازم خدا را و شماگواه باشید که من بی
تعلقم ازآنچه شما شريك می گیرید
(۵۴) .

بجزوی پس توطئه کنیددرحق من همه
يك جابازمهلت مدهیدمرا (۵۵) .

هرآئینه من توكل کردم برخدا پروردگار
من و پروردگار شما نیست هیچ جنبه ای
مگر خدا گیرنده است به پيشانی او^(۱)
هرآئینه پروردگار من برراه راست است^(۲)
(۵۶) .

پس اگر روگردان شوید ضرری بمن
عائد نیست هرآئینه رسانیدم به
شما پیغامی را که فرستاده شدم همراه آن
بسوی شما و جانشین سازد پروردگار من

قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَقْعُزُونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿۵۷﴾

وَلَقَدْ جَاءَ أَمْرُنَا نَجْحِيْنَا هُودًا أَوَّالَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ رَحْمَةً مِنَّا
وَنَجْحِيْنَهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿۵۸﴾

وَلَيْكَ عَادٌ جَدًّا وَإِبْرَاهِيْمَ وَهَارُونَ وَعَصَا وَرُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۵۹﴾

وَأُتِمُّوْا فِيْ هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ عَادٌ
كَفَرًا وَرَحْمَةً الْآبَعْدَ الْعَادِ قَوْمِ هُودٍ ﴿۶۰﴾

وَاللّٰهُمَّ اَخَاهُمْ صَليْحًا قَالَ يَقُوْمُ اَعْبُدُوْا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ
غَيْرِهٖ هُوَ اَنْشَأَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيْهَا فَاسْتَغْفِرُوْهُ
تَوَنُّوْا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّيْ قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ ﴿۶۱﴾

قَالَ اِصْحٰبُهُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْحُوْبًا اَقْبَلْ هٰذَا اَتَتْهُمْ اَنْ اَنْ اَعْبُدُوْا
يَعْبُدُوْا اَبَاؤَنَا وَاَنَا لِنَفْسِكَ جَاهِلٌ خَوَّافٌ اَلَيْسَ لَكَ رَبٌّ اَعْبُدُكَ ﴿۶۲﴾

قومی را بغیر از شما و هیچ زیان
نتوانید رسانیدن خدایا هر آئینه پروردگار
من بر همه چیز نگهبان است (۵۷) .

و چون آمد عذاب مانجات دادیم هود را
و آنان را که ایمان آوردند باوی برحمتی
از جانب خود و برهانیدیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۸) .

و این است سرگذشت عاد انکار کردند
آیات پروردگار خود را و نافرمانی نمودند
پیغامبران او را و پیروی کردند فرمان
هر سرکش ستیزنده را (۵۹) .

و از بهی ایشان فرستاده شد در دنیا لعنتی
و روز قیامت نیز، آگاه باش هر آئینه عاد
کافر شدند به پروردگار خود آگاه باش
نفرین بادعاد را که قوم هود بودند (۶۰) .

و فرستادیم بسوی ثمود برادر ایشان صالح
را گفت ای قوم من عبادت کنید خدایا
نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی
او پیدا کرد شمارا از زمین^(۱) و ساکن
گردانید شمارا در زمین پس طلب آمرزش
کنید از وی باز رجوع کنید بسوی او
هر آئینه پروردگار من نزدیک است
پذیرنده دعاست (۶۱) .

گفتند ای صالح بودی تودرمیان
ما امید داشته شده پیش ازین آیامنع می کنی
ما را از آنکه عبادت کنیم معبودانی را که

(۱) یعنی آفرید پدر و مادر شما آدم و حوا را از خاک که شما از نسل آنهائید .

عبادت میکردند پدران ما و هر آئینه
مادرشبهه قوی ایم از آنچه میخوانی مارا
بسوی آن (۶۲).

گفت ای قوم من آیادیدید اگر باشم
برحجتی از پروردگار خود عطا کرده
باشد بمن از جانب خود بخشاشی پس
که نصرت دهمرا از عقوبتِ خدا اگر
نافرمانی اوکنم پس نمی افزائید درحق من
مگر زیان کاری را (۶۳).

وای قوم من اینست ماده شتری که
خدا فرستاده است برای شمانشانه پس
بگذاریدش تابخورد در زمین خدا
و مرسانید به وی هیچ ضرری که آنگاه
بگیرد شمارا عقوبتی نزدیک (۶۴).

پس پی زدند آن را پس گفت صالح بهره
مند باشید درسرای خود سه روز این
وعده هست غیر دروغ (۶۵).

پس وقتی که آمد فرمان مانجات دادیم
صالح را و آنان را که ایمان آوردند همراه
وی به بخشاشی از جانب خود و رهانیدیم
از رسوائی آن روز، هر آئینه پروردگارتو
اوست توانای غالب (۶۶).

و در گرفت ستمگاران را آواز سخت پس
صبح کردند درسراهای خود مرده هائی
بر روی افتاده (۶۷).

گویا هرگز نه بودند آن جا آگاه باش
هر آئینه نمود انکار کردند پروردگار
خود را هر آئینه دوری باد نمود را (۶۸).

هر آئینه آمدند فرستادگان ما پیش ابراهیم

قَالَ يَقُولُونَ لَوْلَا نَزَّلْنَا آيَةً مِّن رَّبِّي وَآتَيْنَاهُ
رَحْمَةً مِّن يَبُصُرُنَا مِنَ الْغُيُوبِ إِنَّ عَصِيَّةَ قَوْمِهِ لَتَبْدَأُ فِي سِتْرِ
نَحْنُ ۝۳۳

وَيَقُولُ هَذِهِ نَافَاةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَنَزَّلْنَا كُلَّ فِي الْأَرْضِ اللَّهُ
وَلَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَلَا لِلشَّجَرِ وَلَا لِلْكَافِرِينَ سَجْدًا ۝۳۴

فَعَقَرُوا هَاقًا قَالُوا تَسْمَعُونَ فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ آيَاتِهِ ذَٰلِكَ وَعَدَا غَيْرُ
مَلَكُوتٍ ۝۳۵

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَمِن خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝۳۶

وَلَا تَتَّبِعُوا الْآيَاتِ الْغَيْبَةِ فَاصْبِرُوا فِي دَارِكُمْ جَمِيعًا ۝۳۷

كَانَ لَمْ يَتَوَقَّعُوا فِيهَا إِلَّا أَنْ تَنُودَ الْقَوْمَ وَارْتَعَبُوا لَهَا بَعْدًا
لِشُعُوبٍ ۝۳۸

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ

فَمَا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِينٍ ۝۹

فَلَمَّا رَأَىٰ آيَاتِهِمْ لَا تَنْصِلُ إِلَيْهِمْ فِرْعَوْنُ وَآوَجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
قَالُوا لَا تَعْظُمْنَا إِنَّا أُمِرْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ لَّوْطٍ ۝۱۰

وَأَمْرَأَتُهُ قَاهِلَةٌ فَضَجَّكَتْ فَبَرَّهِنَّهَا إِسْحَاقُ وَمِنْ وَرَاءَهُ
إِسْحَاقُ يَعْقُوبُ ۝۱۱

قَالَتْ يَوْنُسُ لِمَ أَكَلْتُ وَآتَا عَجُوزٌ وَهَذَا ابْنُ شَيْخَانِ هَذَا
لَقَدْ عَجِبْتُ ۝۱۲

قَالُوا أَلْعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْهِمْ أَهْلُ
الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مُجِيدٌ ۝۱۳

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُتْرُىٰ مُجَادِلًا
فِي قَوْمِ لُوطٍ ۝۱۴

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ۝۱۵

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّكَ قَدْ جَاءَ أَمْرُكَ وَإِنَّهُمْ
إِثْمُكُمْ عَذَابٌ عَزِيزٌ ۝۱۶

به بشارت، سلام گفتند ابراهیم جواب سلام داد پس درنگ نکرد درآنکه آورد گوساله ای بریان (۶۹) .

پس چون دید که دستهای ایشان نمی رسد بآن خوف زده شد ازایشان وبخاطر آورد ازایشان ترسی گفتند مترس هرائینه مافرستاده شده ایم بسوی قوم لوط (۷۰) .

وزن ابراهیم ایستاده بود پس بخندید^(۱) پس مژده دادیمش بتولد اسحاق وبعد اسحاق بوجود یعقوب (۷۱) .

گفت ای وای بر من آیاخواهم زادومن پیرم واین شوهر من است کلان سال شده هرائینه این چیزی عجیب است (۷۲) .

فرشتگان گفتند آیا تعجب می کنی از قدرت خدا، بخشایش خدا و برکات او بر شماست ای اهل این خانه هرائینه خداستوده شده بزرگوارست (۷۳) .

پس چون رفت از ابراهیم خوف و آمدش بشارت شروع نمود جدال کردن با مادر باره قوم لوط (۷۴) .

هرائینه ابراهیم بردبار ناله کننده رجوع کننده بخدا بود (۷۵) .

گفتیم ای ابراهیم بگذرا زین جدال هرائینه (حال اینست که) آمد عقوبت پروردگار تووهر آئینه این جماعت

خواهد آمد بایشان عقوبتی که باز گردانیده نشود (۷۶) .

و چون آمدند فرستادگان ما پیش لوط اندوهگین شد بسبب ایشان دلتنگ شد به سبب ایشان و گفت این روزیست سخت^(۱) (۷۷) .

و آمدند پیش لوط قوم اوشتابان بسوی او و پیش از آن میکردند کارهای زشت لوط گفت ای قوم من این دختران من اند (یعنی نکاح کنید) این ها پاکیزه تراند برای شما پس بترسید از خدا و رسوا نکنید مرا در مورد مهمانان من آیانیست از شما هیچ مردشائسته ای (۷۸) .

گفتند هر آینه تودانسته ای که نیست مارا در دختران توحاجتی و هر آینه تومیدانی آنچه می خواهیم (۷۹) .

گفت اگر مرا بمقابله شما قوتی می بود یا پناه می گرفتم به قوم زورآور (چنین میکردم) (۸۰) .

فرشتگان گفتند ای لوط هر آینه ما فرستادگان پروردگار تو ایم نخواهند رسید به تو پس ببراهل خود را بپاره ای از شب و باید که واپس ننگرد هیچکس از شما مگر زن تو که رسیدنی است او را آنچه رسید باین قوم هر آینه میعاد

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا أَيُّهُمُ وَضَّا قِيَهُمْ دَرَعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ۝

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَتَّبِعُوا هَؤُلَاءَ بَنَاتِي هُنَّ أَطَهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَحْزُونِ فِي شَيْءٍ مِنَ الْبَيْنِ مَنكُمُ جَبَلٌ رَّشِيدٌ ۝

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَآتَاكَ لَتَعْلَمُنَّ مَا نُرِيدُ ۝

قَالَ لَوْ أَنِّي لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَرْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ۝

قَالُوا لَيْلُظَلَامًا سُلِّ رَيْكَ لَن يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَكُنَّ أَتَاهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الضُّبْحُ أَكْبَسُ الضُّبْحِ بِقَرِيبٍ ۝

(۱) مترجم گوید یعنی ایشان نوجوان خوش روی بودند و عادت قوم معلوم بود پس خوف فتنه پیدا شد والله اعلم .

ایشان وقت صبح ست آیاصبح نزدیک نیست؟ (۸۱) .

پس چون آمد فرمان ما ساختیم زبران (ده ها) را زبران و بارانیدیم بر آنجاستگهای ازگل پخته، پی در پی (۸۲) .

نشان مند ساخته شده نزد پروردگار تواین سنگ هانیستند دورازستمگاران (۸۳) .

وفرستادیم بسوی قوم مدین برادرایشان شعیب راگفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحقى مگروی وکم مکنید پیمانه وترازو را هر آئینه من می بینم شمارا که درنعمتید وهر آئینه من می ترسم برشما ازعذاب روزدر بگیرنده^(۱) (۸۴) .

وای قوم من کامل کنید پیمانه وترازو را بانصاف وکم مرسانید بمردمان چیزهای ایشان را وتباهکاری مکنید درزمین فسادکنان (۸۵) .

باقی گذاشته خدای تعالی بهتر است برای شما اگر باور دارنده اید ونیستم من برشما نگهبان (۸۶) .

گفتند ای شعیب آیانماز تومیفرمایدترا که بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما یا بگذاریم آنکه کنیم درمال خود هرچه خواهیم هر آئینه تو مرد بُردبار شائسته

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَآئِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارًا مِّنْ سِجِّيلٍ مُّتَنَزِّلٍ ﴿٨١﴾

مُسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٢﴾

وَالِىَ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ آلَٰهِ غَيْرُهُ ۖ وَلَا تَنْقُصُوا الْهِكْمَالَ ۚ وَالْبَيْزَانَ إِنِّىٓ أَرَاكُمْ عَلَىٰ خَيْرٍ ۖ وَإِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٣﴾

وَيَقَوْمِ أَوْفُوا الْهِكْمَالَ وَالْبَيْزَانَ يٰأَلْقِطُ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتَوُوا الْآرْضَ مُفْسِدِينَ ﴿٨٤﴾

بَقِيتُ اللَّهُ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيفٍ ﴿٨٥﴾

قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَكِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٦﴾

معامله ای (ومقصودایشان استهزا بود)
(۸۷) .

گفت ای قوم من آیا دیدید اگر باشم
برحجتی از پروردگار خود وداده باشد
بمن از جانب خود روزی نیک^(۱) و نمی
خواهم که خلاف کنم باشما مثل شده
بسوی آنچه منع می کنم شمارا از آن^(۲)
نمی خواهم مگر صلاح کاری تاب توانم
و نیست توفیق من مگر به فضل خدا
بروی توکل کردم و بسوی اورجوع
می کنم (۸۸) .

و ای قوم من ضدیت بامن نباید و ادار
سازد شمارا باین خصلت که برسد بشما
مانند آنچه رسید بقوم نوح یا بقوم هود
یا بقوم صالح و نیست قوم لوط دور از شما
(۸۹) .

و طلب آموزش کنید از پروردگار خود
بازرجوع کنید بسوی او هر آینه پروردگار
من مهربان دوستدارست (۹۰) .

گفتند ای شعیب نمی فهمیم بسیاری
از آنچه می گوئی و هر آینه مامی بینیم ترا
در میان خود ناتوان و اگر نه می بود قبیله
تو سنگسار میکردیم ترا و نیستی تو پیش
ما گرامی قدر (۹۱) .

گفت ای قوم من آیا قبیله من گرامی

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي
مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَأْرُودًا أَنْ أَخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا
أَنْهَكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ۝

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
قَوْمُ نُوحٍ أَوْ قَوْمُ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ
بِشَيْءٍ ۝

وَأَسْتَغْفِرُكُمْ وَأُفَوِّدُكُمْ إِلَىٰ رَبِّي رَجِيحُ وَدُودُ ۝

قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا نَقُولُ وَإِنَّا لَنَرِيكَ
فِيْنَا ضَعِيفًا وَلَا لَازِمًا لَكَ رَجْعُكَ وَمَا نَتَّعِلُّكَ بِعَزَائِرِ ۝

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ أَغْرَبُ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَأَتَّخِذُ تُشُوءًا

(۱) یعنی حلال چگونه سخن شمارا شنوم .

(۲) مترجم گوید یعنی نمی خواهم که بکار نیک بفرمایم و خود نکنم والله اعلم .

وَلَا أَعْلَمُ ظَهْرًا لَّإِنْ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ حِطُّ ۝۱۶

تراست پیش شما از خدا و گرفتید خدا را انداخته پس پشت خویش هر آئینه پروردگار من بآنچه میکنید دریگیرنده است (۹۲) .

وَيَقُولُ لِعْمَلَائِهِ أَعْلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي
مَعَكُمْ بِقَيْبٍ ۝۱۷

وای قوم من عمل کنید برطور خود هر آئینه من نیز عمل کننده ام زود خواهید دانست آن را که بیایدش عذابی که رسوا کندش و آن را که وی دروغگوست و انتظار برید هر آئینه من باشما منتظرم (۹۳) .

وَلَنُجَاةُ أَمْرًا نَجِّنَا شُعَبًا ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْئَةَ فَاصْبِرُوا
إِن يَارْهُمُ جُحِيمٌ ۝۱۸

ووقتیکه آمد عذاب ما نجات دادیم شعیب را و آنان را که ایمان آوردند باوی به بخشاشی از خود و دیگر گرفت ظالمان را آواز سخت پس گشتند درسراهای خویش مرده افتاده (۹۴) .

كَأَنَّمْ يَقُولُ فِيهَا أَلَا بُعْدَ الْيَدَيْنِ كَمَا بَعْدَتْ نَمُودُ ۝۱۹

گویا هرگز نه بودند آنجا آگاه باش دوری باد مَدَین را چنانکه دور افتادند ثمود (۹۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَنٍ مُّبِينٍ ۝۲۰

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود و به دلیل روشن (۹۶) .

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبِعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا
أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ۝۲۱

بسوی فرعون و جماعت او پس پیروی کردند فرعون را و نه بود فرمان فرعون براه راست (۹۷) .

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْدَحَهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ الْوَرْدُ
الْمُورُودُ ۝۲۲

پیشوا شود فرعون قوم خود را روز قیامت پس بیاردایشان را باتش و بدجائست که وارد آن شدند (دوزخ) (۹۸) .

وَاتَّبِعُوا فِي هَذِهِ أَعْتَدَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ بِئْسَ الرَّقْدُ
الْمُرْقُودُ ۝۲۳

وازی ایشان آورده شد لعنت درین دنیا و روز قیامت نیز بدعطائست که داده

شد (آن لعنت) (۹۹) .

این از اخبارده ها ست که میخوانیم آن را
بر تو بعضی از آن باقیست و بعضی از بیخ
بریده (۱۰۰) .

و ستم نکردیم ایشانرا ولیکن ایشان ستم
کردند برخویشان پس هیچ دفع نکردند
از ایشان معبودان ایشان که میخواندند
بغیر از خدا وقتی که آمد فرمان پروردگار
تو و نپسزدند ایشان را بجز هلاکی
(۱۰۱) .

و همچنین ست گرفتار کردن پروردگار تو
چون بگیرد ده ها را و آنها ستمگار باشند
هر آئینه گرفت وی درد دهنده سخت
است (۱۰۲) .

هر آئینه درین سخن نشانه است کسی
را که ترسیده است از عذاب آخرت آن
روز روزیست که جمع کرده شوند در آن
مردمان و آن روز روزیست که همه حاضر
شوند در وی (۱۰۳) .

و موقوف نمی داریم آنرا مگر تاملت معین
(۱۰۴) .

روزی که بیاید سخن نگوید هیچ کس
مگر بدستور حق پس بعض ایشان بدبخت
باشند و بعضی نیک بخت (۱۰۵) .

اما آنانکه بدبخت شدند پس در آتش باشند
ایشان را باشد آنجا فریاد سخت و ناله
زار (یعنی مانند آواز خر) (۱۰۶) .

باشند جاودان آنجا مدت بقای آسمان ها
و زمین مگر آنچه که خواسته است

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَى نَفْثُكَ عَلَيْكَ مِنْهَا قَالُوا وَحَصِيدٌ ۝۹۹

وَمَا ظَنَّمْنَهُمْ وَلَكِنْ ظَنَّمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ
الْهُنُومُ الْكِبَى يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَىءٍ لَمْ يَأْتِ أَمْرٌ
رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ۝۱۰۰

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْغُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ
أَخْذَةَ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ۝۱۰۱

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمُ
مُجْمَعٍ ۝۱۰۲ لَ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمُ مَشْهُودٍ ۝۱۰۳

وَمَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُعَدَّدٍ ۝۱۰۴

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ سُقَى
وَسَعِيدٌ ۝۱۰۵

فَأَمَّا الَّذِينَ شَعَوْا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ
وَشَهيقٌ ۝۱۰۶

خَالِدِينَ فِيهَا مَا مَاتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَتَاءٌ رُبُّكَ
إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ۝۱۰۷

پروردگار تو هر آئینه پروردگار تومی کند
آنچه می خواهد (۱۰۷) .

و اما آنانکه نیک بخت کرده شدند پس
در بهشت باشند جاودان آنجا تامت بقای
آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته
است پروردگار تو بخشی غیر منقطع^(۱)
(۱۰۸) .

پس مباش در شبهه از آنچه می پرستند این
گروه نمی پرستند مگر چنانکه می پرستیدند
پدران ایشان پیش ازین و مالبته تمام دهنده
ایشانیم حصه ایشان را ناکاهیده^(۲) (۱۰۹) .

و هر آئینه دادیم موسی راکتاب پس
اختلاف افتاد در آن و اگر نمی بود سخنی
که سابقاً صادر شده از پروردگار تو
هر آئینه فیصله کرده می شد میان ایشان و
ایشان در شبهه قوی اندازان (۱۱۰) .

و هر آئینه هر کسی وقتی که برانگیخته شود
البته تمام خواهد داد ایشان را پروردگار
تو جزای کردار ایشان هر آئینه وی بآنچه
میکنند داناست (۱۱۱) .

پس استوار باش چنانچه فرموده شده
تورا و آنانکه توبه کرده اند همراه تونیز،
و از حد مگذرید هر آئینه وی بآنچه می کنید

وَأَنَّا الَّذِينَ سَوَّدْنَا فِي الْغَمَّةِ هُنَا لَمَنَ السَّبْتُ
وَالْأَرْضُ الْأَمْسَاءُ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْدُوفٍ ۝

فَلَا تَكُ مِنَ الْوَيْيَةِ ۚ وَمَا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ ۚ وَإِنَّا لَنُوقِفُهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ
مَنْقُوصٍ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفَقِّصُ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ
مُزِيٍّ ۝

وَأَنَّا لَنَأْتِيَنَّكَ بِبَيِّنَاتٍ ۚ إِنَّهُمْ إِنَّمَا يَمَٰعِلُونَ
خَبِيرٌ ۝

فَأَسْتَفْهَمُوا كَمَا أَمَرْتُ ۚ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

- (۱) مترجم گوید یعنی مدت ماندن در بهشت و دوزخ مانند مدت دوام آسمان ها و زمین
است در دنیا اگر زیادتی را که در مشیت خداست و در فهم کسی نمی گنجد اعتبار
نکند حاصل بیان دوام است بابلغ وجوه والله اعلم .
(۲) یعنی حصه ایشان از عذاب .

بیناست (۱۱۲) .

و میل مکنید بسوی آنانکه ستم کردند که
آنگاه برسد به شما آتش نیست شمارا
بجز خدا دوستان باز نصرت داده نه شوید
(۱۱۳) .

و برپاکن نمازرا دوطرف روز و ساعتی
چند از شب هر آئینه طاعات دور میکنند
گناهان را این پندی هست پندپذیران را
(۱۱۴) .

و شکیانی کن هر آئینه خدا ضائع نمی
سازد مزد نیکوکاران را (۱۱۵) .

پس چرا نه شدند از آن قرنهایکه پیش
از شما بودند اهل خرد که منع کنند از فساد
در زمین مگر اندکی از آن جماعت که
نجات دادیم از میان ایشان و پیروی کردند
ستمگاران چیزی را که آسودگی داده
شدند بآن^(۱) و بودند گناه گاران (۱۱۶) .

و هرگز نیست پروردگار تو که هلاک کند
ده ها را به ستم و اهل آن نیکوکار باشند
(۱۱۷) .

و اگر می خواست پروردگار تو البته
می گردانید مردمان را يك ملت و همیشه
باشند مختلف (۱۱۸) .

مگر آنکه بروی رحم کرده است
پروردگار تو و برای این اختلاف آفریده
است ایشان را و تمام شد سخن

وَلَا تَرْكُؤُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ
اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١٣﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَرُمْ الْقَائِمِينَ السَّجْدِ إِنَّ الْحَصَنَ
يُذْهِبُ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرُ لِلَّذِينَ ﴿١٤﴾

وَاصْبِرْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغْنِيهِمْ أَجْرُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْ أَجْمَعٍ إِنَّهُمْ
وَأَتَّبَعَهُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿١٦﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
مُصْلِحُونَ ﴿١٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ
مُخْتَلِفِينَ ﴿١٨﴾

إِلَّا مَن تَحَوَّرَ يَكْ وَلِذَلِكَ خَلَقْنَاهُمْ وَتَنَزَّ كَلِمَةُ رَبِّكَ

لَا تَلْمِزْهُمْ مِنْ الْجَنَّةِ وَالَّذِينَ أَجْمَعِينَ ﴿١٤﴾

وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَنْتَهِتُ بِهِ فُؤَادَكَ
وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَائِكُمْ
إِنَّا عَمِلُونَ ﴿١٦﴾

وَأَنْتُمْ زَاكَاةٌ مُنْتَظَرُونَ ﴿١٧﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْأَلْوَادِ وَالْأَنْزِلِ كُلُّهُ فَأَعْبُدْهُ
وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ الْمُبِينُ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

پروردگار تو، که البته پرکنم دوزخ را از
جانیان و مردمان همه یک جا^(۱) (۱۱۹).

وهر چیزی را حکایت می کنیم برتواخبار
پیغامبران آن چیزی است که ثابت می
گردانیم بآن دل ترا و آمده است به تودرین
سوره سخن درست و پندی و یادآوری
برای مسلمانان (۱۲۰).

وبگورآنان را که ایمان نمی آرند عمل کنید
برطور خود هرآئینه مانیز عمل
کنندگانیم (۱۲۱).

وانتظار کشید هرآئینه مانیز منتظریم
(۱۲۲).

وخدا راست علم غیب آسمان ها وزمین
وبسوی اوبازگردانیده می شودکار همه
آن پس عبادت کن اورا وتوکل کن براو
ونیست پروردگار تو بیخبر ازآنچه
می کنی (۱۲۳).

سورة يوسف مکی است وآن يك صديوازده
آيت ودوازده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّ این آیت ها آیات کتاب روشن است
(۱).

هرآئینه ما فروفروستادیم آن را قرآن عربی

(۱) مترجم گوید درعرف اختلاف رانسبت میکنند باهل باطل نه باهل حق ويقال قال
اهل الحق کذا وخالقهم فرق پس استثنای من رجم بی تکلف صحیح شد واللّه
اعلم .

باشد که شمادریابید (۲) .

ماحکایت می کنیم بر تو بهترین قصه ها
بوحی فرستادن خود بسوی تواین قرآن را
وهرآئینه حال این ست که تو بودی پیش
ازآن از بی خبران (۳) .

یادکن چون گفت یوسف پدرخود را ای
پدرمن هرآئینه من بخواب دیدم یازده
ستاره را و خورشید و ماه را دیدم برای
خود سجده کننده (۴) .

گفت ای پسرک من بیان مکن خواب
خود را پیش برادران خود که آنگاه اندیشه
کنند درحق توحیله هرآئینه شیطان آدمی
را دشمن آشکاراست (۵) .

وچنانکه خواب بتونمود همچنین
برگزیند ترا پروردگار توویاموزد ترا
ازعلم تاویل الاحادیث (یعنی تعبیر روایا)
وتمام کند نعمت خود را بر تو و بر فرزندان
یعقوب چنانکه تمام کرد آن را بردو جد تو
پیش ازین ابراهیم واسحق هرآئینه
پروردگار تودانای استوار کارست (۶) .

هر آئینه هست درقصه یوسف و برادران
او نشانه هاسوال کنندگان را (۷) .

چون گفتند که یوسف و برادر حقیقی
اودوست تراند نزد پدرما از ما و جماعتی
هستیم هرآئینه پدر ما در خطای ظاهر
است (۸) .

بکشید یوسف را یابیفکنیدش به زمین
غیر معلوم تاخالی شود برای شما توجه

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ⑤

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ
كُوكَبًا وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ⑥

قَالَ يَبْنَىٰ لَكَ أَقْصَصٌ زُيَادًا عَلَىٰ اخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ
كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ⑦

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
الْأَحَادِيثِ وَيُمِيزُ بَيْنَهُمْ عَلَىٰ آلٍ يَعْقُوبَ كَمَا آتَمَّهُمْ
عَلَىٰ آبَائِكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑧

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَأَخْوَتِهِ آيَاتٍ لِّلَّذِينَ ⑨

إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ
وَعَنْ غَضَبَةٍ إِنَّ آيَاتِنَا لِلْغَافِلِينَ ⑩

لَا تَقْلُوبُوا يَوْسُفَ وَأَوَاطِرَ حُورٍ أَرْضًا تَجِلْ لَكُمْ وَجْهُ آبَائِكُمْ

وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ⑩

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَصْنَعُوا يَوْسُفَ وَالْقَوْهُ فِي غِيَبَاتِ الْحُبِّ
يَلْقَوُكُمُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ⑪

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمُرُنَا بِعِيسَى وَنِإَالَهُ
لَنُصَحِّحُنَّ ⑫

أَرْسَلَهُ مَعْنَا عَدَائَتِهِمْ وَيَعْبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ⑬

قَالَ إِنِّي لَخَيْرُ نَبِيِّ أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَآخِافُ أَنْ يَأْكُلَهُ
الدِّيبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ⑭

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدِّيبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخِصْرُونَ ⑮

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يُجْعَلُوهُ فِي غِيَبَاتِ الْحُبِّ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑯

وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ⑰

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِشُ وَتَرَكْنَا يَوْسُفَ عِنْدَ
مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدِّيبُ وَآ أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا
وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ⑱

پدر شما و تاباشید بعد ازین گروهی شائسته
(یعنی توبه کنید) (۹) .

گفت گوینده از ایشان مَكْشِد یوسف را و
بیفکنیدش در قعر تاریک چاه تا برگیرد او
را بعض مسافران اگر کنندگانید
(این کار را) (۱۰) .

گفتند ای پدر ما چیست حال تو که امین
نمی پنداری ما را بر یوسف وهرائینه
ما واورانیک خواهانیم (۱۱) .

بفرست اورا با ما فردا تا میوه بسیار خُورَد
و بازی کند وهرائینه ما اورا نگاه بانیم
(۱۲) .

گفت هرائینه اندوهگین می کند مرا آنکه
بَرِیدش و می ترسم از آنکه بخورد او را
گرگ و شما از وی بی خبر باشید (۱۳) .

گفتند اگر بخورَد او را گرگ و ما جماعتی
هستیم هرائینه ما آنگاه زیان کار باشیم
(۱۴) .

پس چون بَرِ دَنَدَش و عزیمت کردند که
بیفکنندش در قعر تاریک چاه و وحی
فرستادیم بسوی او که البته خبردار
خواهی ساخت ایشان را باین ماجرای
ایشان و ایشان نه شناسند (۱۵) .

و آمدند پیش پدر خود شبانگاه میگریستند
(۱۶) .

گفتند ای پدر ما هرائینه ما شروع کردیم در
مسابقه و گذاشتیم یوسف را نزدیک رخت
خویش پس بخُورَد او را گرگ نیستی تو باور
دارنده ما اگر چه باشیم راستگو (۱۷) .

وآوردند برپیراهن او خون دروغ را یعقوب گفت نه، بلکه آراسته است برای شما نفس شما تدبیری را پس کارمن صبر نیک است وخدامد طلبیده می شود از وی برآنچه شما بیان می کنید (۱۸) .

وآمد کاروانی پس فرستادند سقای (یعنی آب آور) خود را پس انداخت دل خود گفت ای مژده من این نوجوانی است واهل قافله پنهان ساختند اورا سرمایه دانسته وخداماناست بآنچه می کردند (۱۹) .

و (برادران) فروختندش به بهای ناقص درهمی چند شمرده شده بودند درباره یوسف از بی رغبتان (۲۰) .

وگفت شخصی که خرید یوسف را ازاهل مصر بَرَن خود گرامی دارجای او را شاید که نفع دهد مارا یافرزند گیریم او را وهمچنین قراردادیم یوسف را درآن سرزمین و تا بیا موزیم او را ازعلم تاویل الاحادیث وخدامتواناست برمراد خود ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۱) .

وچون رسید یوسف به نهایت قوت خود دادیم وی را دانائی و علم وهمچنین جزامیدهم نیکوکاران را (۲۲) .

طلب کرد یوسف را زنی که او درخانه اش بود ازنفس او (واین کنایت ازطلب جماع است) وپیست درهارا وگفت پیش آ گفت پناه برخدا بیشک اومولای من است نیکوساخت جایگاه

وَجَاءَهُ عَلَى فَيْصِهِ يَدُهُ كَذِبٌ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبِرْ جَبِيلًا وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَسْلَوْا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوًا قَالَ يَبُشْرَىٰ هَٰذَا أَكْمَرُ ۖ وَاسْرَوْهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَسَرَّوهُ بِشَيْنٍ نَجَسٍ ۖ ذَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ ۖ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرْتَاهُ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَلَىٰ أَنْ يَتَّقَنَا ۖ وَأَوْفِدْنَاهُ وَلَدًا ۖ وَكَذَٰلِكَ نَكُتُ الْيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ ۖ فَلَمَّعَلِمَاهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۖ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَلَكَّابَلَةً ۖ أَشَدُّهُ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۖ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

وَرَأَوْنَاهُ الْيَقِي هُوَ فِي بَيْتِهِ عَنْ نَفْسِهِ وَعَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ۖ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ ۖ إِنَّهُ لَا يُغْنِي عَنِ الْفُلُوسِ ﴿٢٣﴾

مرا^(۱) هرائینه رستگار نمی شوند ظالمان
(۲۳) .

وهرائینه قصد کرد آن زن بسوی یوسف
وقصد کردی یوسف بسوی او اگر نه
بود آنکه دید یوسف دلیل پروردگار
خود را، چنین کردیم تابازگردانیم ازوی
بدی و بی حیائی را هرائینه وی از بندگان
مخلص ماست (۲۴) .

وبایکدیگرسبقت کردند بسوی دروازه
وبدرید آن زن پیراهن یوسف را از پشت
ویافتند شوهر زن رانزدیک دروازه گفت
چیست جزای کسیکه خواسته باشد باهل
توکارید را مگر آنکه بزندان انداخته شود
یا عقوبتی درد دهنده (۲۵) .

یوسف گفت این زن خواست مرا از نفس
من وگواهی داد گواهی از قبیله زن که
اگر هست پیراهن یوسف دریده از
جلو، پس این زن راست گفته است
ویوسف ازدروغ گویانست (۲۶) .

واگر هست پیراهن او دریده از پشت،
پس این زن دروغ گفته است ویوسف
از راست گویان است (۲۷) .

پس شوهرش چون دید پیراهن او را دریده
از پشت، گفت این قضیه از مکر شما زنان
است هرائینه مکر شما زنان بزرگ است
(۲۸) .

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا اَنْ رَّا بَرَّهَانَ رَبِّهٖ
كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهٗ السُّوٓءَ وَالْفَحْشَآءَ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٢٣﴾

وَاَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيْصُهَا مِنْ دُبُرٍ وَالْفَيَّا
سَيِّدَهَا كَاذِبًا قَالَتْ اَحْبَبْتُ اَنْ اَرَادِيَ اَهْلِكَ
سُوٓءًا اِلَّا اَنْ يُّسَجَنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٢٤﴾

قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِيْ عَنْ نَفْسِيْ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا
اِنْ كَانَ قَمِيْصُهَا مِنْ قُدَمٰى فَبَدَّتْ
وَهُوَ مِنَ الْكَذٰبِيْنَ ﴿٢٥﴾

وَاِنْ كَانَ قَمِيْصُهَا مِنْ دُبُرٍ فَكَذٰبَتْ وَهِيَ مِنَ
الصُّدُوْقِيْنَ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا رَا قَمِيْصُهَا مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ كِبَرِكُنْ اِنَّ
كِبَرَكُنْ عَظِيْمٌ ﴿٢٧﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿۳۰﴾

وَقَالَ يَسُوءُ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۳۱﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿۳۲﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿۳۳﴾

قَالَ رَبِّ السجن أحبُّ إِلَيَّ مِنَّا لَيْدُنِي إِلَيْهِ وَرَأَيْتُ رُؤُوفَ عَمِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿۳۴﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ

ای یوسف درگذر ازین ماجرا وای زن طلب آموزش کن برای گناه خود هرآئینه تو بوده ای از خطا کنندگان (۲۹) .

وگفتند زنانی چند در شهر که زن عزیز می طلبد نوجوان خود را از نفس او هرآئینه دردش جاکرده است از روی دوستی هرآئینه مامی بینیم او را در گمراهی ظاهر (۳۰) .

پس چون شنید زن عزیز غیبت ایشانرا قاصد فرستاد بسوی ایشان و مهیا کرد برای ایشان مجلسی و داد هریکی را از ایشان کاردی و گفت ای یوسف بیرون آ براین زنان پس چون بدیدندش بزرگ یافتندش و ببریدند دستهای خویش وگفتند پاک است خدا، نیست این نوجوان بشری، نیست این شخص مگر فرشته گرامی (۳۱) .

زن عزیز گفت این ست آنکه ملامت کرده بودید مرا در عشق وی وهرآئینه طلبیدم از او نفس او را پس نگاه داشت خود را و اگر نکند آنچه می فرمایم او را البته بزندان انداخته شود و البته باشد از خوارشدگان (۳۲) .

یوسف گفت ای پروردگار من زندان دوست تراست نزد من از آنچه میخوانند مرا بسوی آن و اگر تو بازنداری از من فریب این زنان را البته میل کنم بایشان و باشم از نادانان (۳۳) .

پس قبول کرد دعای او را پروردگار او

السَّمِيعِ الْعَلِيمِ ﴿٣٣﴾

تَمَرَّبَا لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا الْآيَاتِ لَيْسَ جُنْدَهُ حَتَّىٰ يَجِيءَ ۝

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَّنَ قَالَ لِحَدَّثَا إِلَىٰ رَبِّيَ أَصْرُ خَصْمٍ ۖ
وَقَالَ الْخَوَّالِيُّ رَبِّيَ أَعْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ
نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَنُورِكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقُنِيهِ إِلَّا نَبَّأَكُمَا بِتَأْوِيلِهِ
قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذِكْرُكُمْ مِمَّا عَمِلْتُمَا رَبِّيَ إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ۝

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِيِ الْإِبْرَهِيمَ وَاسْحَقُ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
لَنَا أَنْ نَشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

پس بازداشت از یوسف فریب ایشان را
هرآئینه وی شنوای داناست (۳۴) .

باز ظاهر شد آن جماعت را بعد از آن که
دیده بودند نشانه ها که البته بزندان
درآوردند اورا تاملتندی (۳۵) .

و داخل شدند بزندان همراه یوسف
دوجوان یکی از ایشان گفت هرآئینه
بخواب می بینم خود را که آب گیرم
از انگور و دیگری گفت که هرآئینه
بخواب می بینم خود را که برداشته ام
بر سر خود نانی که مرغان از آن میخورند
خبردار کن مارا به تعبیر این خواب
هرآئینه مابینیم ترا از نیکوکاران (۳۶) .

گفت نخواهد آمد بشما هیچ طعامی که داده
می شوید آن را مگر خبردار کنم شمارا به
تعبیر آن پیش از آنکه بیاید به شما این
تعبیر از آن قبیل ست که آموخته است مرا
پروردگار من هرآئینه من ترك كردم كيش
قومی که ایمان نمی آرند بخدا و ایشان
بآخرت اعتقاد دارند (۳۷) .

و پیروی کردم کیش پدران خود را،
ابراهیم واسحق و یعقوب نشاید مارا که
شریک خدا مقرر کنیم چیزی را، این از
فضل خداست بر ما و بر مردمان ولیکن
بیشتر مردمان شکر نمی کنند (۳۸) .

(۱) یعنی مشورت کردند که یوسف را بزندان باید کرد تا نزد مردمان برائت زلیخا ظاهر
شود .

يُصَاحِبِي السَّجْنِ ۚ أَرَبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرًا مِّنْ اللَّهِ
الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٣٩﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَِا مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ
أَمَرَ أَكْثَرُ عِبِيدِهِ وَالْإِنْيَاءُ ذَلِكَ الدِّينَ الْقَيُّمَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يُصَاحِبِي السَّجْنِ ۚ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا
وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطُّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَتَتَذَكَّرُ
الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ
رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ
بُضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ يَسْرِينَ فِي آكَلِهِنَّ
سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعُ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ الْقَتَوْنِي فِي رُؤْيَايَ إِنَّ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُدُونَ ﴿٤٣﴾

قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعِلْمِينَ ﴿٤٤﴾

ای دویار زندان آیامعبودان پراکنده
بهتراند یا خدا یکتای غالب (۳۹) .

عبادت نمی کنید بغیر از خدا مگر نام هائی
چندرا که نام نهاده اید آنها را شما و پدران
تان نفرستاده است خدا بر آنها هیچ دلیلی
نیست فرمانروائی مگر خدا را فرمود که
عبادت مکنید مگر فقط وی را این ست
کیش درست ولیکن بیشتر مردمان
نمی دانند (۴۰) .

ای دو یار زندان آتایکی از شما پس
بنوشاند مولای خود را شراب و اما آن
دیگر پس بردار کرده شود پس بخورد
مرغان از سراو فیصله کرده شدکاری که
در وی سوال می کنید (۴۱) .

و گفت یوسف به شخصی که دانسته بود
که خلاص یابنده است از آن دو کس
یادکن مرا نزد مولای خود پس شیطان
فراموش گردانید از خاطروی که
یاد کند پیش مولای خود پس ماند یوسف
در زندان چند سال (۴۲) .

و گفت پادشاه هر آئینه من بخواب می بینم
که هفت گاو فربه میخورند آن هارا هفت
گاو لاغر و می بینم هفت خوشه سبزا
و هفت خوشه دیگر خشک را ای جماعت
جواب دهید مرا درباره خواب من اگر
خواب را تعبیر می گوئید (۴۳) .

گفتند این خوابهای شوریده است
و ما نیستیم به تعبیر خوابهای شوریده دانا
(۴۴) .

وَقَالَ الَّذِي بِحَاثِهَا وَذَكَرَ بَعْدَ أَمْرِهِ أَنَا أَنْبِئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
فَارْزُقُونِي ﴿٥٥﴾

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سَوِيَّاتٍ
يَأْكُلُ هُنَّ سَبْعَ عَجَائٍ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ
يُبْسِي لَعَلَّكَ لَاحِظٌ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يُعْذِرُونَ ﴿٥٦﴾

قَالَ رَزُقُونِ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُّوهُ
فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٥٧﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّزْتُمْ لَهُنَّ
إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِتُونَ ﴿٥٨﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَارُ الثَّالِثُ وَفِيهِ
يَعْبَهُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ الْيَمَانِيُّ بِهِ قَدْ جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالَ النُّسُمَةِ الَّتِي كَطَعَنَ

وگفت آنکه نجات یافته بود از آن دوکس
و بیاد آورد بعد مدتی من خبردهم شمارا
به تعبیر این خواب پس بفرستید مرا^(۱)
(۴۵) .

گفت ای یوسف ای راست گو جواب ده
مارا درین خواب که هفت گاو فربه
میخورند ایشان را هفت گاو لاغر وهفت
خوشه سبز وهفت خوشه دیگر خشك،
بُود که من بازگردم بسوی مردمان تا ایشان
بدانند(۴۶) .

گفت زراعت کنید هفت سال پی درپی
بر عادت خود پس آنچه بدروید بگذاریدش
درخوشه آن مگراند کی ازآنچه بخورید
(۴۷) .

باز بیاید بعد از آن هفت سال سخت
بخورند آنچه سابق ذخیره نهاده بودید
برای آنها مگر اندکی از آنچه با احتیاط نگاه
دارید (۴۸) .

بازیاید بعد از آن سالی که درو باران
فرستاده شود بر مردمان، و درو آب
گیرند از انگور و غیر آن^(۲) (۴۹) .

و گفت پادشاه بیارید پیش من یوسف را
پس چون آمد نزد یوسف فرستاده پادشاه
گفت بازگرد بسوی مولای خود پس سوال

(۱) مترجم گوید پس بسوی یوسف فرستادند و ملاقات کرد والله اعلم .

(۲) پادشاه این تعبیر شنیده مشتاق ملاقات یوسف گشت و یوسف علیه السلام مدتی
توقف نمود تا برائت ذمه اش ظاهر گردد والله اعلم .

أَيُّدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ⑤۰

کن اورا چيست حال آن زنان که بریدند دستهای خویش را هرآئینه پروردگار من بحيلهٔ بازی ایشان داناست^(۱) (۵۰).

قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَأَوْنَكَ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ إِنَّ هَٰذَا لَفِ خَصَصَ الْبَقِ أَنَا وَرَأْسُهَا عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الضَّالِّينَ ⑤۱

گفت پادشاه چه بُود حال شما وقتی که خواستید یوسف را از نفس او (یعنی تابلغزانیدش) گفتند پاکی خداراست ندانستیم بریوسف هیچ گناهی، گفت زن عزیز اکنون ظاهر شد سخن راست که من طلبیدم اورا از نفسش و هرآئینه اواز راست گویان است (۵۱).

ذَٰلِكَ لَعَلَّهُمْ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْكَافِرِينَ ⑤۲

(گفت یوسف) این همه برای آنست تابدانند عزیز که من خیانت او نکرده ام غائبانه وبداند که خدا راه نمی نماید خیانت کنندگان را (۵۲).

وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑤۳

وبه پاکی صفت نمی کنم نفس خود را هرآئینه نفس بسیار فرماینده است به بدی مگر آنوقت که مهربانی کند پروردگار من هرآئینه پروردگار من آمرزندهٔ مهربانست (۵۳).

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي فِي يَدَيْكَ مُخْلَصٌ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدِينَا مَكِينٌ أَمِينٌ ⑤۴

و گفت پادشاه بیاریدش پیش من تامقرر کنمش خالص برای خدمت خود پس چون سخن گفت بایوسف^(۲) گفت ای یوسف هرآئینه تو امروز پیش ماصاحب قدرآمانت داری (۵۴).

(۱) یعنی شهادت بر اقرار از لیخابه عفت یوسف پوشیده اند والله اعلم .

(۲) یعنی قابلیت اوشناخت .

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْهَا ۝

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا أَمْرًا بِحَيْثُ يَشَاءُ
نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَلَا جُرْأِثَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وَجَاءَ رُحُومُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ
لَهُ مُتَكَبِّرُونَ ۝

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ أَلْتَمُونِي بِأَنْعُمٍ لَّكُمْ مِنْ آبَائِكُمْ إِلَّا
تَرَوْنَ لِي آتِي أَوْفَى الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۝

فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِي ۝

قَالُوا سُبْحَانَ آبَاءِنا مَا لَكُمُونا ۝

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ

گفت مقررکن مرا بر خزانه های این
سرزمین هرائینه من محافظت کننده
دانایم (۵۵) .

و همچنین تمکین دادیم یوسف را در آن
سرزمین، قرار می گرفت از آن سرزمین
هر جاکه میخواست، می رسانیم برحمت
خود هر کرا خواهیم وضائع نمی کنیم
مزدنی کوکاران را (۵۶) .

و هرائینه مزد آخرت بهترست آنان را که
ایمان آوردند و پرهیزگاری می کردند
(۵۷) .

و آمدند^(۱) برادران یوسف پس داخل
شدند بروی پس بشناخت ایشان
را و ایشان اورا شناسا بودند (۵۸) .

و چون مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان
را گفت بیارید پیش من برادر علّاتی
(ناتنی) خود را که از پدر شماست آیا نمی
بینید که من تمام میدهم پیمانه را و من
بهترین پذیرائی کنندگانم (۵۹) .

پس اگر نیاوردید اورا پیش من پس
هرگز پیمانه نه باشد برای شما نزد من
و هرگز نزدیک نشوید بمن (۶۰) .

گفتند اورا از پدرش خواهیم خواست،
مالبته این کار کنندگانیم (۶۱) .

و گفت یوسف غلامان خود را بنهید

(۱) بعد از آن قحط افتاد در جمیع نواحی مصر و شام اولاد یعقوب را مشقت بسیار

رسید بسوی یوسف متوجه شدند والله اعلم .

سرمایه ایشان را در خرچینه‌های ایشان، شاید ایشان به شناسند آن را چون باز روند باهل خویش بُود که ایشان باز آیند^(۱) (۶۲) .

پس چون باز گشتند بسوی پدر خویش گفتند ای پدر ما منع کرده شد از ما پیمانہ پس بفرست بامادرمارا تا پیمانہ گیریم و هر آئینه مانگهبان وی هستیم (۶۳) .

گفت یعقوب امین نگیرم شمارا بروی مگر چنانکه امین گرفته بودم شمارا بر برادروی پیش ازین پس خدا بهترست نگاه دارنده و او مهربان ترین مهربانان است (۶۴) .

و چون بگشادند رخت خود یافتند سرمایه خود را باز گردانیده بایشان گفتند ای پدر ما چه می خواهیم بیش ازین این ست سرمایه ما باز گردانیده شده بسوی ما پس باز رویم به مَلِک و غله آوریم برای اهل خود و حفاظت کنیم برادر خود را و زیاده آریم پیمانہ یک شتر و آنچه آورده ایم پیمانہ اندک است (۶۵) .

گفت نه فرستم اورا با شما تا آنکه دهید مرا عہدی از خدا که البته باز آید اورا بمن مگر آنکه گرفتار کرده شوید پس چون دادندش عہد خویش یعقوب گفت خدا بر آنچه می گوئیم نگهبان است (۶۶) .

و گفت ای پسران من داخل مشوید از یک

يَعْرِفُونَهَا إِذْ انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا خَادًا نَكْتُلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفَظُونَ ﴿٦٣﴾

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنَ تُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَبْغِي أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَرَدَّادُ كَيْلٍ بَعِيدٌ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾

قَالَ لَنْ أُرْسِلَ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِنْ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَبَكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ

أَبَوَيْ مُتَقَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۵۹﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي
عَنَّهُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ
قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۶۰﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَهِتِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۶۱﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَيْنَهَا الْعِبرَةُ لَكُمُ السِّرُّونَ ﴿۶۲﴾

قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿۶۳﴾

قَالُوا تَفْقَدُ صَوَاعَ الْهَلِكِ وَلَيْسَ جَاءَ بِهِ جِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَتَا بِهِمْ رُعَيْمٌ ﴿۶۴﴾

دروازه و درآئید از دروازه‌های پراکنده^(۱) و دفع نمی‌کنم از سر شما چیزی را از قضای خدا، نیست فرمانروائی مگر خدا را بروی توکل کردم و بروی باید که توکل کنند متوکلان (۶۷) .

و چون داخل شدند از آن راه که فرموده بود ایشان را پدر ایشان دفع نمی‌توانست کرد از سر ایشان چیزی را از قضای خدا لیکن سرانجام دادخطری را که در ضمیر وی بود و هر آئینه او بود خداوند دانش بآنچه ما آموخته بودیم او را ولیکن اکثر مردمان نمی‌دانند (۶۸) .

و چون داخل شدند بر یوسف جای داد بسوی خود برادر تنی خود را گفت هر آئینه من برادر توام پس اندوهگین مباش بسبب آنچه میکردند (۶۹) .

پس وقتی که مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان نهاد آوند آب خوردن را در خرچین برادر خود بعد از آن آواز داد آواز دهنده ای که ای کاروان هر آئینه شما دزدید (۷۰) .

رو بسوی ایشان در آورده گفتند چیست آنچه گم کرده اید (۷۱) .

گفتند گم کرده ایم پیمانۀ پادشاه را و برای کسی که بیاوردش يك بار شتر باشد و من باین وعده ضامنم (۷۲) .

(۱) یعنی تاجش زخم نرسد .

قَالُوا تَاللّٰهِ لَئِنْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتُمُ الْفُسَيْدَ فِي الْاَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَرِقِينَ ﴿٥١﴾

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذٰلِكَ
نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٥٣﴾

فَبَدَا يَأْوِيْعِيْتَهُمْ قَبْلَ وِعَاۡءِ اَخِيْهِ ثُمَّ اسْتَرْجَعَهَا
مِنْ وِعَاۡءِ اَخِيْهِ كَذٰلِكَ يَكْدُ نَاۡلُ يُوْسُفَ مَا كَانَ
لِيَاۡخُذَ اَخَاهُ فِي دِيۡنِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنۡ يَّشَآءَ اللّٰهُ رُفِعَ
دَرَجَتُ مَنۡ شَآءَ وَفَوْقَ كُلِّ ذِيۡ عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

قَالُوۡا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اٰخَرُ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَاسْرِهَا
يُوْسُفُ فِي نَفْسِهٖ وَلَمۡ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ اَنۡتُمْ سَرَقْتُمَاۤ اَنۡا
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوۡنَ ﴿٥٥﴾

گفتند بخدا قسم هر آئینه دانسته اید که
نیامده ایم مآتافسادکنیم در زمین و هرگز نه
بوده ایم دزد (۷۳) .

گفتند پس چیست جزای این فعل ا گر
دروغ گو باشید (۷۴) .

گفتند جزای این فعل کسی است که یافته
شود متاع در خرجین او پس همان
شخص باشد جزای او ^(۱) همچنین
جزای دهیم ستم گاران را (۷۵) .

پس شروع کرد یوسف به تفحص
خرجینهای ایشان پیش از خرجین برادر
خود بعد از آن برآورد پیمانه را از خرجین
برادر خود همچنین تدبیر کردیم برای
یوسف نمی خواست که اسیر گیرد برادر
خود را بحکم قانون پادشاه لیکن (اسیر
گرفت) به مشیت خدا بلندی گردانیم
مراتب کسی را که خواهیم و بالای
هر خداوند دانش دانائی هست (۷۶) .

گفتند ا گر دزدی کند این شخص دور
نیست که دزدی کرده بود برادر او پیش
ازین پس پنهان داشت یوسف این سخن
را در ضمیر خود و آشکار نه کرد آن را
پیش ایشان گفت (دردل خود) شمایید
در منزلت و خدا دانا است بآنچه وصف
می کنید ^(۲) (۷۷) .

(۱) یعنی اورا غلام گیرند واللہ اعلم .

(۲) حضرت یوسف بتی از طلا از آن جد مادری خود بدزدید تا از عبادت صنم بازماند=

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ
أَحَدَنَا مَكَاتَةً إِنَّا نَمُوتُ ۖ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِندَهُ
إِنَّآ إِذًا لَّظَالِمُونَ ﴿٦﴾

فَلَمَّا اسْتَيْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ
أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ
اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِيَ ابْنِي أَتُخَيِّكُمُ اللَّهُ لِي وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٧﴾

إِرْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقٌ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
خَافِظِينَ ﴿٨﴾

وَسَأَلَ الْقُرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا
فِيهَا وَإِنَّا لَصَدُوقُونَ ﴿٩﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَاصْبِرُوا جَمِيعًا

گفتند ای عزیز هر آینه اورا پدریست
پیرکلان سال پس بگیر یکی را از ما بجای
او هر آینه مامی بینیم ترا از نیکوکاران
(۷۸) .

گفت پناه بر خدا از آنکه بگیریم مگر کسی
را که یافته ایم متاع خویش را نزد او
بتحقیق آنگاه ستمگار باشیم (۷۹) .

پس چون ناامید شدند از وی، تنها رفتند
بخلوت مشورت کنان گفت بزرگ ترین
ایشان آیانداسته اید که پدر شما گرفته
است بر شما عهدی از خدا و پیش ازین
کوتاهی کرده بودید در حق یوسف پس
ترك نخواهم کرد این سرزمین را تا وقتی که
اجازه دهد مرا پدرم یا حکم کند خدا مرا
و او بهترین حکم کنندگان است (۸۰) .

(ای برادران) باز روید بسوی پدر خویش
پس بگوئید ای پدر ما هر آینه پسر تودزدی
کرد و گواهی نه دادیم الّا آنچه
می دانستیم^(۱) و نه می دانستیم علم غیب
را (۸۱) .

و پیرس دهی که بودیم در آن و از کاروانی
که آمده ایم در آن و البته ماراست گویانیم
(۸۲) .

گفت (یعقوب) بلکه آراسته کرده است

= یامشابه به این قصه چیزیکه سبب تهمت او باشد بدزدی، بوقوع آمده بود والله اعلم .

(۱) یعنی گفتند "جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه" والله اعلم .

عَنِ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَبِيعًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۝

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَعْدَى عَلَى يُوسُفَ وَأَبِصْتُ
عَيْنَهُ مِنَ الْغُرْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ۝

قَالُوا لِلَّهِ تَقَرُّوا إِنَّكَ لَيُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ۝

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝

يَبْتَغِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْكُلُوا
مِنْ رِزْقِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْ رِزْقِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَاثِرُونَ ۝

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَّا
الْفُتْرَ وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَوَصِّدْقَ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ۝

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ
إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ۝

قَالُوا إِنَّكَ لَمَنْتَ يُوسُفَ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي

برای شما نفوس شماکاری را پس حال
من صبر نیک است امید آنست که
خدایبارد پیش من ایشان را همه یک جا
هرآئینه اودانای باحکمت است (۸۳) .

ورویگردانید ازایشان و گفت وای اندوه
من بریوسف و سفید شدند دوچشم
اوبسبب اندوه پس اوپُر شده بودازغم
(۸۴) .

گفتند بخدا همیشه هستی که یادمی کنی
یوسف را تاآنکه شوی بیمار یا شوی
ازهلاک شدگان (۸۵) .

گفت جزاین نیست که بیان می کنم غم
سخت و اندوه خودرا به جناب خدا ومی
دانم از جانب خدا آنچه نمی دانید (۸۶) .

ای پسران من بروید پس جستجو کنید از
یوسف و برادر او و ناامید م باشید ازرحمت
خدا هرآئینه (سخن اینست که) ناامید
نمی شوند ازرحمت خدا مگر گروه
کافران (۸۷) .

پس چون داخل شدند بریوسف گفتند ای
عزیز رسیده است بما واهل ماسختی
وآورده ایم سرمایه ناچیز (یعنی اندک)
پس تمام ده مارا پیمانه وصدقه کن برما
هرآئینه خدا جزای دهد صدقه دهندگان
را (۸۸) .

گفت آیا دانستید قبح آنچه کردید به
یوسف و برادرش وقتی که شما نادان
بودید (۸۹) .

گفتند آیابه تحقیق تو یوسفی؟ گفت من

قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ عِبَادِهِ مَن يَشَاءُ وَيَصْبِرْ ۖ إِنَّ اللَّهَ
لَاجْتِزِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ اِشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَإِنْ كُنَّا
لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَقْرِبْ عَلَيَّكَ الْيَوْمَ يَعْبُرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

إِذْ هَبُوا بَقِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ
بَصِيرًا ۖ وَأَتَوْنِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَ الْغُيُوثُ قَالَ أَبَوْهُمُ ابْنِي لَأَجِدُ رِيحَ
يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُقَدِّمُونِي ﴿٩٤﴾

قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْفَهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا ۖ
قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

یوسفم واین برادر من است هرآئینه منت نهاد خدا بر ما هرآئینه (سخن این ست که) هرکه پرهیزگاری کند و صبر نماید پس خدا ضائع نمی سازد مزد نیکوکاران را (۹۰).

گفتند قسم به خدا هرآئینه برتری داده است ترا خدا بر ما وهرآئینه ما خطا کننده بودیم (۹۱).

گفت هیچ سرزنش نیست بر شما امروز بیامزد خدا شمارا و او مهربان ترین مهربانان است (۹۲).

ببرید این پیراهن مرا پس بیفکنیدش بر چهره پدرم تا شود بینا و بیارید پیش من اهل خویش را همه یک جا (۹۳).

و چون جدا شد کاروان (یعنی از شهر) گفت پدر ایشان هرآئینه من می یابم بوی یوسف را اگر به نقصان عقل نسبت نکنید مرا (۹۴).

گفتند بخدا قسم هرآئینه تو در خطای قدیم خودی (۹۵).

پس چون بیامد پیش وی مژده دهنده انداخت پیرهن را بر صورت وی پس بینا گشت گفت آیا نه گفته بودم به شما که هرآئینه من میدانم از جانب خدا آنچه نمیدانید (۹۶).

گفتند ای پدر ما آمرزش طلب کن برای مادر حق گناهان ما هرآئینه ما گناهگار بودیم (۹۷).

گفت بزودی طلب آمرزش خواهم

کرد برای شما از پروردگار خود هر آئینه
او آمرزندهٔ مهربان است (۹۸) .

پس چون درآمدند بریوسف (یعنی
درخیمه اش و او برای استقبال برآمده بود)
جای داد بسوی خود پدر و مادر خود را
گفت در آئید بمصر ایمن شده اگر خدا
خواسته باشد (۹۹) .

و بالا بُرد پدر و مادر خود را بر تخت خود
و ایشان افتادند بسوی او سجده کنان و
گفت ای پدر من این ست تعبیر خواب من
که پیش ازین دیده بودم هر آئینه راست
ساخت آنرا پروردگار من و نعمت فراوان
داد بمن چون بیرون آورد مرا از زندان
و آورد شمارا از صحرا بعد از آنکه خلاف
افگند شیطان میان من و میان برادران من
هر آئینه پروردگار من تدبیر نیک سازنده
است چیزی را که میخواهد هر آئینه
اوست دانای با حکمت (۱۰۰) .

ای پروردگار من دادی مرا پادشاهی
و آموختی مرا تاویل احادیث ای پیدا
کنندهٔ آسمان ها و زمین تویی کارساز من
در دنیا و آخرت مسلمان بمیران مرا
و لاحق کن مرا به صالحان (۱۰۱) .

(یا محمد) این قصه از اخبار غیب است
و حی می کنیم آن را بسوی تو و تونه
بودی نزد ایشان چون عزم کردند
بر مشورت خود توطئه کنان (۱۰۲) .

و مسلمان نیستند اکثر مردمان و اگر چه
حرص کنی (۱۰۳) .

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا
مَعْرَلَنَا سَاءَ اللَّهُ أَمِينٌ ﴿٩٨﴾

وَرَفَعَ أَبُوهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَزَوَالَهُ سُجْدًا وَقَالَ
يَا بَيْتُ هَذَا أَنَا وَبَيْنَ يَدَيَّ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلْنَا رِبِّي
حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ
بِيَكُم مِّنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي
وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٩٩﴾

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مَا تَأْوِيلُ
الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَفِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَكَّلْتُ مُسْلِمًا ۖ وَالْحَقُّنِي يَا ضَالِّينَ ﴿١٠٠﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠١﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَصَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَكَايْنٍ مِنَ الْيَتِيمِ وَالسَّمُوتِ وَالْأَرْضِ يَمْزُونَ
عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٧﴾

وَمَا يَذُرُّ مِنَ الْغَرُّهُم بِأَلَدِهِ إِلَّا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿١٠٨﴾

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ
أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٩﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ
اتَّبَعْتَنِي وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١١٠﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نَحْنُ الْيَوْمَ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَكِنَّ الْأَخْزِرَةَ خَيْرَ الَّذِينَ اتَّقَوْا أَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١١١﴾

حَتَّى إِذَا اسْتَيْسَرَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُفِّرُوا بَعِثْنَا لَهُمْ
نَصْرًا فَفُتِحُوا مِنَ نَشَأٍ وَكُرِهُوا فَسَبَّحُوا الْقُرْآنَ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٢﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ

و سوال نمی کنی از ایشان برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی، نیست این مگر پندی
جهانیان را (۱۰۴).

و بسا نشانه هایند در آسمان ها و زمین
می گذرند بر آن اعراض کنان از تأمل در آن
(۱۰۵).

و ایمان نمی آرند اکثر ایشان بخدا مگر
شریک او مقرر کرده (۱۰۶).

آیا ایمن شده اند از آنکه بیاید بایشان
عقوبتی عام از عذاب خدا یا بیاید بایشان
قیامت ناگهان و ایشان آگاه نه باشند
(۱۰۷).

بگواین راه من است می خوانم بسوی
خدا باحجت ظاهر، من و پیروان من
و پاکی خدا راست و نیستم من از
مشرکان (۱۰۸).

و نه فرستاده ایم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی می فرستادیم بسوی ایشان
از اهل ده ها یا سیرنکرده اند در زمین تابه
بینند چگونه شد آخر کار آنانکه پیش
از ایشان بودند و هر آئینه سرای آخرت
بهترست متقیان را آیانمی فهمید (۱۰۹).

(مهلت دادیم) تا وقتی که چون ناامید
شدند پیغامبران و گمان کردند قوم ایشان
که بدروغ وعده کرده شده بایشان آمد
بایشان نصرت ما پس نجات داده
شده هر کرا خواستیم و باز داشته نمی شود
عذاب ما از گروه ستمگاران (۱۱۰).

هر آئینه هست در قصه پیغامبران پندی

خداوندانِ خرد را نیست قرآن سخنی که بدروغ بر یافته شود ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی هست و بیان کننده هر چیز و هدایت و بخشایش مسلمانان را (۱۱۱) .

سوره رعد مدنی است و آن چهل و سه آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الَمْرُ این ها آیات قرآنند و آنچه فرو فرستاده شد از پروردگار تو راست است ولیکن اکثر مردمان ایمان نمی آرند (۱) .

خدا آنست که برداشت آسمانها را بغیر ستون ها که بنیید آن را بعد از آن مستقر شد بر عرش و مسخر کرد خورشید و ماه را هر یکی سیر میکند بمیعادی معین تدبیر کار می نماید بیان می کند نشانه هارا تا شما به ملاقات پروردگار خود یقین آرید (۲) .

و او آنست که گسترد زمین را و آفرید در آن کوه ها و نهرها را و از هر نوع میوه آفرید در زمین دو قسم (ترش و شیرین خوب و بد) می پوشاند شب را بر روز هر آینه درین نشانه هاست قومی را که تفکر می کنند (۳) .

و در زمین تکه های مختلف پیوسته بایکدیگراست و بوستانهایی از درختان انگور و کشت زارست و درختان خرما ی بعضی بسیار پر شاخ و بعضی غیر آن، آبیاری می شوند به يك آب و برتری می

حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ نَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ تَقْصِيلٌ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَمِعَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْعَلُ لِكُلِّ مَسْجِدٍ يُدْبِرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾

وَفِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُتَبَعٌ وَجَعَلْنَا مِنْ أَعْنَابٍ وَزَيْتُونٍ وَنَخْلٍ صِنَوَانٍ وَعَيْرَ صِنَوَانٍ يُغْشَى بِهِنَّ وَاجِدٌ وَتَقْصِيلٌ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْثَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُفْقَهُونَ ﴿٤﴾

دهیم بعضی را بر بعض درطعم میوه ها
هرآئینه دراین نشانه ها ست قومی را که
می فهمند (۴) .

و اگر تعجب کنی پس عجب است
سخن ایشان که آیا وقتیکه خاک شویم
آیا مادرآفرینشی نخواهیم بود، ایشانند
آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش
وایشانند (باین صفت) که طوق درگردن
ایشان باشد وایشانند اهل آتش ایشان
آنجا جاپیدان باشند (۵) .

و به شتاب می طلبند از تو عقوبت پیش
از راحتی وهرآئینه گذشته است پیش
ازایشان عقوبت ها وهرآئینه پروردگار
تو خداوند آمرزش است مردمان را
باوجود ستمگار بودن ایشان و هرآئینه
پروردگار تو سخت عقوبت است (۶) .

ومی گویند کافران چرا فرستاده نه شد
براین پیغمبر نشانه از پروردگار او (یا
محمد) جزاین نیست که تو بیم دهنده ای
وهرقومی راراه نمائی است (۷) .

خدای داند آنچه درشکم دارد هر ماده
و آنچه ناقص میکنند رحم ها و آنچه زیاده
می گردانند وهر چیزی نزد او باندازه است
(۸) .

داناست به پنهان و آشکار بزرگ است بلند
مرتبه است (۹) .

یکسان است از شما کسی که به پوشد
سخن را و کسیکه با آواز بلند گوید آن را
و کسی که وی پنهان است در شب و کسی

وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذَا الْكَافِرُ بِأَعْيُنِنَا لَنْ نَبْدُدَ مِنْ
جَدِيدَةٍ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَى فِي
أَعْيُنِنَا فَعَمَىٰ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑤

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ
ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ⑥

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا الْوَلَا نُزِيلُ عَلَيْهِ الْكِتَابَ مِنْ رَبِّهِ
إِنَّمَا آنْتُمْ مُنذِرُونَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ⑦

أَلَمْ يَكُنْ لَهُمُ آيَاتُنَا قَبْلُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ الرَّحَامُ
وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَ رَبِّهِ بِعَدَدٍ ⑧

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ⑨

سَوَاءٌ أُنذِرُكُمْ مِنْ أَسَرِّ الْقَوْلِ أَمْ مِنْ جَهَرِيهِ وَمَنْ هُوَ
مُسْتَعْتَبٌ بِآيَاتِي وَسَارِبٌ بِآيَاتِنَا ⑩

که اورا هر ميرو در روز (۱۰) .

برای آدمی فرشتگانند از پی یکدیگر آینده میان دودست او و پشت سر او نگاه میدارند اورا به حکم خدا هر آینه خدا تغییر نمی دهد حالتی را که به قومی باشد تا وقتی که ایشان تغییر دهند آنچه در ضمیر ایشان ست و چون اراده کند خدا بقومی عقوبت را پس باز گردانیدن نیست آن راو نیست ایشان را بجزوی هیچ کار سازی (۱۱) .

واوست آنکه می نماید شمارا برق برای پیدا کردن ترس و امید و بر میدارد ابرهای گران را (۱۲) .

و به پاکی یاد می کند رعد با ستائش او و فرشتگان نیز از ترس او، و می فرستد صاعقه ها را پس میرساند آنها بهره که خواهد و کافران مکابره می کنند درباره خدا و او بسیار با قوت است (۱۳) .

مرا و راست دعای حق^(۱) و آنانکه کافران ایشان را میخوانند بغیر از خدا قبول نمی کنند دعای ایشان را بهیچ وجه مگر مانند کسی که بگشاید دودست خود را بسوی آب تابرسد بدهنش، و آن آب هرگز رسنده نیست بدهان او و نیست دعای کافران مگر در بی فائده گی (۱۴) .
و خدا را سجده می کند هر که در آسمان ها

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعْذِرُوا وَأَمَّا
بِأَنفُسِهِمْ فَلَوْ أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ مَقَالَةٍ لَّا يَزُولَنَّ عَنْهُمَا لَحْمٌ
مِّنْ دُونِهِ وَمَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَ رَبِّهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۚ

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ السَّحَابَ
الْبُقْعَالَ ۚ

وَيَسْمِعُ الرُّعْدَ يَعْذِبُ بِهِ الْمَلَائِكَةَ مِنَ الْخِيفَةِ وَيُرْسِلُ
الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَن يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ
فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحِقَابِ ۚ

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْمِعُونَ
لَهُمْ شَيْئًا إِلَّا كِبَاسٌ مِّنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُبَدِّلُ قَدْرَهُ
وَمَا هُوَ بِمُتَّبَعٌ مِّنْ أَتَالِيٍّ ۚ

وَالَّذِينَ يَسْجُدُونَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

(۱) یعنی اورا سزد که بجناب اونياز کنند و مدعا طلبند و اواجابت فرمايد والله اعلم .

وَمَا أُبْرِئُ بِالْعَدُوِّ وَالْأَصَالِ ⑤

وزمین است خواهان و ناخواهان و سجده می کنند سایه های ایشان بوقت صبح و شام^(۱) (۱۵) .

بگو کیست پروردگار آسمان ها و زمین بگو (از طرف ایشان) خداست بگو آیا گرفتید بجز وی دوستانی که نمی توانند برای خویشتن سودی و نه زبانی بگو آیا برابرست نابینا و بینا (هرگز) آیا برابرست تاریکی ها و روشنی آیا مقرر کرده اند خدارا شریکانی که آفریده باشند مانند آفریدن خدا پس مشتبه شده است آفرینش برایشان بگو خدا آفریننده هر چیزی است و اوست یگانه غالب (۱۶) .

فروفرستاد از آسمان آب را پس روان شدند رودها باندازه خویش پس برداشت آب روان کفی را که بالای آب بلند شده و از آنچه میگذازندش در آتش به طلب پیرایه یا به طلب رخت خانه کفی هست مانند کف آب همچنین بیان می کند خدا مثل حق و باطل را، اما آن کف پس میرود ناچیز شده و اما آنچه سودمیرساند بمردمان می ماند در زمین همچنین بیان می کند خدا مثل هارا^(۲) (۱۷) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرَةُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَةُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ⑥

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاتَّخَذَ السَّيْلُ رِبًّا أَرْبَابًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيٍّ أَوْ مَتَاعٍ رَبٌّ يَسْأَلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ هَ فَأَمَّا الرَّبُّ فَإِنَّهُ رَبُّ جُفَاءٍ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ⑥

(۱) کافران و منافقان ناخواهان سجده می کنند هنگام سختی یا ترس شمشیر فرشتگان و مسلمانان خواهان و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید لابدست که در هر جنس خیر و شر باشد همچنین لابد است که در آدمیان نیکوکاران و بدکاران باشند لیکن نیکوکارانرا مستقر میسازد و کارایشان را =

لِّلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرُ وَالَّذِينَ كُفَرُوا سَيُجْزَوْنَ لَهُمْ
لَهُمْ مَنَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافَتْكَ آيَةُ أُولَئِكَ لَهُمْ
سُوءُ الْحِسَابِ ۝ وَمَا وَدَّكُمْ جَهَنَّمُ مِمَّنْ يُهَاجِرُ ۝

آنان را که قبول کردند سخن پروردگار
خویش حالت نیک است و آنانکه قبول نه
کردند سخن او را اگر باشد ایشان را
آنچه در زمین است همه یک جا و مانند
آن همراه آن البته فدیۀ خود دهند آن را
انجماعت، ایشان راست سختی حساب
و جای ایشان دوزخ است و آن بدجائی
است (۱۸) .

أَمَّنْ يَعْلَمُ أَمَّا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ الْحَقُّ كَلِمَ هُوَ غَمِي
إِنَّمَا يَنْذَرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

آیا کسی که میداند آنچه را که فروفرستاده
شده بسوی تو از جانب پروردگار
توراست است مانند کسی است که وی
نابیناست جزاین نیست که پندپذیر
میشوند خداوندان خرد (۱۹) .

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ لَا يَتَّقُونَ الْيَتَامَى ۝

آنانکه وفای کنند بعهد خدا و نه
می شکندند عهد را (۲۰) .

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا آمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْتَوْنَ رَبَّهُمْ
وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ۝

و آنانکه می پیوندند آنچه فرموده است
خدا پیوند کردن آن و می ترسند
از پروردگار خویش و می ترسند از سختی
حساب (۲۱) .

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُسُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّبِيحَةَ
أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

و آنانکه شکیبائی کردند به طلب رضای
پروردگار خویش^(۱) و برپا داشتند نماز را
و خرج کردند از آنچه ماروزی دادیم
بایشان پنهان و آشکارا و دفع می کنند با
نیکوئی بدی را این جماعت را است
جزای آن سرای (۲۲) .

= پیش میرد و بدکاران را هلاک میکند و الله اعلم .

(۱) یعنی بطلب رضای او .

جَبْتُمْ عَنْ يَدٍ خَلَوْهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَدُرِّبُوا مِنَ الْإِسْلَامِ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿۳۳﴾

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَدَّقْتُمْ فِيمَا عَقَبَى النَّارَ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ عَهْدُ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ يُوصَلَ وَيَقْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
لَهُمُ الْعَذَابُ وَالَهُمْ سُوءُ النَّارِ ﴿۳۵﴾

اللَّهُ يَسُطُّ السَّيْلَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَيَرْجُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْأَفْزَادِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿۳۶﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ أَنْزِلْ عَلَيْهِ آيَةً مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَرَادَ ﴿۳۷﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿۳۸﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا يُبَدِّلُ

به بوستانهای همیشه جاودان درآیند
ایشان و هر که نیکوکار باشد از پدران ایشان
و زنان ایشان و اولاد ایشان و فرشتگان
داخل شوند برایشان از هر دروازه (۲۳) .

گویند سلامتی باد بر شما بسبب صبر کردن
شما پس نیک است جزای آن سرای (۲۴) .

و آنانکه می شکنند عهد خدا را بعد
استوار کردن آن و قطع می کنند آنچه
فرموده است خدا به پیوند کردن آن و
فساد می کنند در زمین آنجماعت ایشان
راست لعنت و ایشان راست سختی آن
سرای (۲۵) .

خدا گشاده می سازد روزی را برای هر که
خواهد و تنگی می سازد و کافران شادمان
شدند به زندگانی دنیا و نیست زندگانی
دنیا نسبت به آخرت مگر متاع اندک (۲۶) .

و می گویند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر نشانه از جانب پروردگار (۱) بگو
هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد
و راه می نماید بسوی خویش هر کرا
که رجوع کرد (یعنی راه می نماید بسوی
خود) (۲۷) .

آنان که ایمان آوردند آرام می گیرند دل
های ایشان به یاد خدا آگاه شوبه یاد خدا
آرام می گیرند دل ها (۲۸) .

آنان را که ایمان آوردند و کارهای نیک

کردند حالت خوش باشد ایشان را و خوب جایگاه باشد (۲۹) .

همچنین فرستادیم ترا درامتی که گذشتند پیش از آن امت های بسیار تابخوانی برایشان آنچه وحی فرستادیم بسوی تو و ایشان کافرند بخدای بخشاینده بگوا و پروردگار من است نیست هیچ معبود برحق مگر او بروی توکل کردم و بسوی اوست رجوع من (۳۰) .

و اگر می بود قرآنی که روان کرده می شد بسبب آن کوهها یا شکافته می شد به سبب آن زمین یابه سخن آورده میشد بسبب آن ثرندگان را (نیزایمان نمی آوردند) بلکه خدا راست کار همه یکجا آیاندانسته اند مسلمانان که اگر می خواست خدا البته راه می نمود مردمان را همه يك جا و همیشه کافران باین صفت باشند که میرسد بایشان بسبب آنچه کردند عقوبتی سخت یافرو می آید آن عقوبت نزدیک بخانه ایشان^(۱) تا وقتی که بیايد وعده خدا هرآئینه خدا خلاف وعده را نمی کند (۳۱) .

وهرآئینه تمسخر کرده شد به پیغمبران پیش از تو پس مهلت دادم کافران را باز گرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي آتَمِّ قَدَحٍ مِّن قَبْلِهَا أَمَّا لِقَائُكَ
عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ قُلْ هُوَ رَبِّي
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿٣٠﴾

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ وُضِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ
أَوْ كُفِّرَتْ بِهِ السَّمَوَاتُ بَلْ يَلْعَنُ الْأَلَمُ كُلُّهُمَا أَفَلَمْ يَلْقَ الْبَشَرُ لِقَاءَ
رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ لَهُدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا تَزَالُ الْوَيْلُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ضِيقُ
عَذَابِهِمْ يَصْعَقُونَ أَوْ تَحْمِلُ قَرِينًا مِّن دَارِهِمْ حِمْلًا وَلَوْ أَنَّ
اللَّهُ لَخَفِيفٌ أَلِيبَعَادٍ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ زَيْدًا مِّن قَبْلِكَ فَتَالَيْتُ لَإِنَّكَ لَمِنَ الْكَافِرِينَ
أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ كَذَّبُوا عَنْكَ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا فَاتَّبَعُوهُ أَوْ
كَفَرُوا فَكَيفَ كَانَ عِقَابِي ﴿٣٢﴾

(۱) مترجم گوید و آن کنایت است از شدتی که ازوی خوفِ هلاک برایشان مستولی شود بآخرت نجات یابند والله اعلم .

عقوبت من (۳۲)

آیا کسی که خبرگیرنده است برهرکس بجزای آنچه عمل کرده است (مثل این بتان باشد) ومقرر کردند کافران خدای را شریکان بگوبیان کنید نامهای ایشان را^(۱) آیاخبرمیدهد خدا را به آنچه نمیداند در زمین یا فریفته می شوید به سخن سرسری^(۲) بلکه آراسته کرده شده است کافران را اندیشه فاسد ایشان و بازداشته شده اند از راه وهرکه راگمراه کند خدا نیست اوراهیچ راه نما (۳۳) .

ایشان راست عذاب در زندگانی دنیا وهرآئینه عذاب آخرت سخت ترست ونیست ایشان راز(عذاب) خداهیچ نگاه دارنده (۳۴) .

صفت بهشتی که وعده کرده شده است متقیان را اینست که میرود زیرآن جویها، میوه های اوجاویدان است و سایه اش همچنین، این است جزای متقیان وجزای کافران آتش است (۳۵) .

وآنانکه دادیم ایشان را کتاب خوشحال میشوند بآنچه فرستاده شد بسوی تو وازین جماعت ها کسی است که انکارمی کند بعض اورابگو جزاین نیست

أَفَمَنْ هُوَ قَالِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ مَن مِّمَّنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ يَمْلِكُ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَظَاهِرُونَ الْقَوْلَ بَلْ نَعْنِي لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَصَلُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ۝

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أَكْثُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ۝

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ يَمْحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُكِبُّ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أَمْرُهُ

(۱) مترجم گوید یعنی اوصاف ایشان را ذکر کنید تا باوصاف خدا مقابله کرده شود و فن مماثلت ظاهر گردد والله اعلم .

(۲) یعنی تقلید پدران میکنند درسخن بی اساس والله اعلم .

که فرموده شد مرا که عبادت کنم خدا را
و شرک نَرَزَم به وی، بسوی او میخوانم
و بسوی اوست بازگشت من (۳۶).

و همچنین فر فرستادیم قرآن را کتابی
عربی و اگر پیروی کنی خواهش نفس
ایشان را بعد از آنچه آمده است به تو
از علم نیست ترا از عقوبت خدا هیچ
کار سازنده و نه نگاه دارنده (۳۷).

و هر آئینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
و دادیم ایشان را زنان و فرزندان و نشاید
هیچ پیغامبر را که بیارد هیچ نشانه مگر به
حکم خدا هر قضائی را اجل و موعدی
باشد (۳۸).

نا بود میسازد خدا هر چه می خواهد و ثابت
می کند هر چه خواهد نزد اوست ام
الکتاب (یعنی لوح محفوظ) ^(۱) (۳۹).

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده
می کنیم بایشان یا قبض روح تو کنیم
بهر حال جزاین نیست که بر تو پیغام
رسانیدن است و بر ماست حساب (۴۰).

آیا ندیدند که مامی آئیم به این زمین ناقص
می سازیم آترا از جوانب آن و خدا حکم
می کند نیست هیچ رد کننده حکم او را

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أَشْرِكَ بِهِ إِلَهٌ أَدْعُوا إِلَيْهِ مَا بِ ۝

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ قَوْلٍ
وَلَا لِقَا ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۝

يَعْمَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُخْتِمْ ۝ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ۝

وَلَنْ مَّا تُؤْثِرُكَ بَعْضُ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ
فَاتِمَّا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ
لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

(۱) مترجم گوید صورت حادثه در عالم ملکوت خلق میفرماید بعد از آن اگر خواهد
محو کند و اگر خواهد ثابت دارد و شاید که معنی چنین باشد که هر زمانی را
شریعتی هست نسخ می کند خدای تعالی آنچه می خواهد و ثابت می گذارد آنچه
را خواهد نزد اوست لوح محفوظ والله اعلم.

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ
مَا كُتِبَ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عَقِبَى الدَّارِ ﴿۴۰﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَسْتَ رَسُولًا قَدْ خَلَّى يَدَاكَ سَهْيًا
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَ اللَّهِ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿۴۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّسُولُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿۱﴾

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ذَوِّیْٓ الْكَرۡسِيِّ
مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿۲﴾

لِلَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ

واو زود حساب گیرنده است^(۱) (۴۱) .
وهرآئینه تدبیر کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس خدا راست تدبیر همه میدانند
آنچه به عمل می آرد هر نفسی و خواهند
دانست این کافران که کراباشد جزای آن
سرای (۴۲) .

ومی گویند کافران نیستی پیغامبر بگوئیس
است خداگواه درمیان من و شما و بس است
کسیکه نزد اوست علم کتاب^(۲) (۴۳) .

سورة ابراهيم مكى است و آن پنجاه
ودو آیت و هفت ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّ این کتابیست که فروفرستادیم آن را
بسوی توتایبیرون آری مردمان را از تاریکی
ها بسوی روشنی بحکم پروردگار ایشان
بسوی راه خدای غالب ستوده (۱) .

براه خدائی که اوراست آنچه درآسمان ها
است و آنچه در زمین است و وای کافران
را از عذاب سخت (۲) .

آنانکه اختیار می کنند زندگانی دنیا را
بر آخرت و باز می دارند مردمان را از راه

(۱) یعنی روز بروز شوکت اسلام بزمین عرب منتشر میشود و دارالحرب ناقص میگردد
و از اطراف آن عامه مفسرین آین آیت را مدنیه دانند و نزد مترجم لازم نیست که
مدنی باشد و مراد از نقصان دارالحرب اسلام اسلم و غفارو جهینه و عرنة
و قبائل، این است پیش از هجرت .

(۲) یعنی احبار یهود می دانند که رسالت آن حضرت صلی الله علیه وسلم صحیح
است والله اعلم .

خدا و می طلبند دروی کجی^(۱) ایشانند
گمراهی دور (۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبر را مگر به زبان
قوم او تابیان کند برای ایشان پس گمراه
سازد خدا هرکرا خواهد و راه نماید هرکرا
خواهد و اوست غالب با حکمت (۴) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود گفتیم که بیرون آرقوم خود را
از تاریکی ها بسوی روشنی و پندیده ایشان
را بروزهای خدا^(۲) هرآئینه درین نشانه
هاست برای هرشکیبای شکر گذار (۵) .

و یادکن آنوقت که گفت موسی قوم خود را
یاد کنید نعمت خدا را برخویش چون
نجات داد شمار از آل فرعون می رسانیدند
به شما سختی عذاب و می کشتند پسران
شمارا و زنده می گذاشتند دختران شمارا
و درین حال آزمائش بزرگ بود
از پروردگار شما (۶) .

و آن وقت که خبردار ساخت پروردگار
شما که اگر شکر کنید بیشتر دهم شمارا
و اگر ناسپاسی کنید هرآئینه عذاب من
سخت است (۷) .

و گفت موسی اگر کافر شوید شما و هر که
در زمین است همه یک جا پس هرآئینه
خدا توانگر ستوده شده است (۸) .

سَبِّحْ لِلَّهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَخْلَعُ عَمَّا يُعْطِيهِ ۚ

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رُسُلٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ
فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِيَ مَنْ يَشَاءُ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ ۖ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِذْ كُنَّا نَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ كُمُ ۖ
أَنجِسَكُمْ مِنَ الْإِثْمِ ۖ يَسُوءُ سَوَاءَ الْعَذَابِ
وَيَذَّبَحُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ ۖ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ
كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝

وَقَالَ مُوسَى إِنَّ تَكْفُرًا ۖ وَأَنْتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا أَقْرَبُ إِلَى اللَّهِ لَعَنَ حَبِيبٌ ۝

(۱) یعنی به شبهات ثابت می کنند که کج است .

(۲) یعنی بوقائعی که از جانب او بودند .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ
وَقَوْمُ هُودٍ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ
إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ قُرْءَانًا
أَيُّهَا يَهُودُ فِي آثَابِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا نَعْبُدُ آبَاءَنَا أَسْلَمْتُمْ
بِهِ وَلَئِن لَّمْ يَكُن لَّكُم مِّنَ اللَّهِ حُوتَةٌ لَّا يُورِثُكُمْ ①

قَالَتْ رُسُلُهُمْ إِنِّي أَنَا اللَّهُ شَاطِرُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤْتِيَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنَّا أَنكُم
إِلَّا نَسْتُرُكُمْ وَإِن تَرِيدُوا أَن نَّتَصَّدَّ وَنَاعْبَا
كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا قَاتِلُوا سُلْطٰنِ مُّؤْمِنِي ②

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا نَسْرُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَبْرُئُ
عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَن نَّأْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ قَلِيلٌ مَّا تَوَكَّلُ الْمُؤْمِنُونَ ③

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلْيَصِيرُوا

آینا آمده است به شما خبر آنانکه پیش
از شما بودند قوم نوح و عاد و ثمود
و کسانی که بعد از ایشان آمدند نمی داند
ایشان را^(۱) مگر خدا آمدند نزد ایشان
پیغامبران ایشان به معجزه ها پس
باز آوردند دستهای خود را در دهانهای
خود^(۲) و گفتند هر آئینه ما منکریم بآنچه
فرستاده شدید به آن و هر آئینه مادر شبیه
قوی ایم از آنچه می خوانید مارا بآن^(۹).

گفتند پیغامبران ایشان آیا در خدا شبیه است
آفریننده آسمان ها و زمین می خواند شما
را تا بیا مرزد برای شما گناهان شما
و موقوف دارد شمارا تا مدتی معین، گفتند
نیستید شما مگر آدمی مانند ما می خواهید
که باز دارید مارا از آنچه عبادت میکردند
پدران ما پس بیارید پیش ما حجتی ظاهر
(۱۰).

گفتند بایشان پیغامبران ایشان نیستیم
ما مگر آدمی مانند شما ولیکن خدا نعمت
فراوان میدهد بهر که خواهد از بندگان
خود نیست ممکن مارا که بیاریم حجتی
مگر به حکم خدا و بر خدا باید که توکل
کنند مسلمانان (۱۱).

و چیست مارا که توکل نه کنیم بر خدا
و هر آئینه نموده است مارا راه های ما

(۱) یعنی عدد و صفات ایشان را .

(۲) یعنی از نهایت تعجب و انکار انگشت به دندان گزیدند والله اعلم .

عَلَى مَا أَذِيتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۱۷﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِهِمْ لَا تَخْرِجُونَا مِنْ أَرْضِنَا أَوْ
لَتَعُودُنَّ فِي مِلْكِنَا فَأَوْفَىٰ إِلَهُهُمْ وَعْدَهُمْ وَهُمْ أَكْثَرُ
الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾

وَلَنُكَفِّرَنَّ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ
مَقَامِي وَعَذَابِي ﴿۱۹﴾

وَأَسْقِئَنَّهُمْ كَبَابًا ﴿۲۰﴾

مِنْ ذُرِّيَّتِهِ جَهَنَّمَ يُشْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿۲۱﴾

يَجْعَلُهُمْ لَكَافٍ يُبْعَثُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ وَمَا هُمْ بِمُعِيذِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿۲۲﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَبَادٍ اسْتَدَّتْ بِه
الْبَرْقُ نَوْمًا عَالَمِينَ لَا يَفْقِدُونَ مَنَاصِبَهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ
ذَلِكَ هُوَ الصَّلَ الْبَعِيدُ ﴿۲۳﴾

والبته صبر خواهیم کرد برادیتی که
مارا کردید و برخدا باید که توکل کنند
توکل کنندگان (۱۲) .

و گفتند کافران پیغامبران خویش را البته
اخراج کنیم شمارا از سرزمین خود یا
باز آئید در دین ما پس وحی فرستاد بسوی
ایشان پروردگاریشان که هلاک خواهیم
کرد ستمگاران را (۱۳) .

وساکن خواهیم ساخت شمارا در زمین
بعد از ایشان این وعده برای کسی است که
بترسد از ایستادن بحضور من و بترسد از
بیم من (۱۴) .

و طلب فتح کردند پیغامبران و زیان
کار شد هر گردن کش ستیزنده (۱۵) .

پیش روی اودوزخ است و نوشانیده شود
از آب زرداب (یعنی چرک و خون
جهنمیان) (۱۶) .

جرعه جرعه فرو کشد آن را و نزدیک نه
بُود از آنکه سهولت در کشد آن را و بیایدش
موت^(۱) از هر جای و او مرده نه بُود و پیش
روی اوست غذایی سخت (۱۷) .

مثال آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار
خویش (این ست) اعمال ایشان مانند
خاکستری بُود که سخت و زید بر آن باد
در روزی که باد تند دارد قدرت ندارند
بر هیچ چیز از آنچه کسب کرده بودند این

(۱) یعنی اسباب موت بیایدش .

است گمراهی دور^(۱) (۱۸) .

آیانیدی که خدا آفرید آسمان ها و زمین را بتدبیر محکم اگر خواهد دور کند شمارا و بیارد آفرینش خلقی نو (۱۹) .

نیست این برخدا دشوار (۲۰) .

وحاضر شوند پیش خدا همه يك جا پس گویند ضعیفان گردن کشان را (یعنی تابعان پیش روان را) هرآئینه مابودیم تابع شما پس آیاشما دفع کننده هستیادازما پاره ای ازعذاب خدا گویند اگرراه می نمود مارا خدا، راه نمائی می کردیم شمارا برابریست برما که اضطراب کنیم یاشکیبائی ورزیم نیست مارا هیچ نجات دهنده ای (۲۱) .

و گفت شیطان وقتی که فیصله کرده شدکار^(۲) هرآئینه خدا وعده داد شمارا وعده راست و وعده دادم شمارا پس خلاف وعده کردم من باشما و نه بود مرا بر شما هیچ تسلط لیکن بود آنکه بخواندم شمارا پس قبول کردید سخن مرا پس ملامت مکنید مرا و ملامت کنید خویش را نیستم فریادرس شما و شمانیستید فریادرس من هرآئینه من بیزار شدم از آنکه مرا شریک مقرر کردید پیش ازین هرآئینه

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَمْدِ إِنَّ يَشَاءُ وَبِكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۝

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝

وَرَزَوُا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ الَّذِينَ اسْتَغْفَرُوا وَإِنَّا كُنَّا لَكُم بِعَاثِلٍ أَنْتُمْ مَقْعُونَ عَذَابٍ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُ عَنَانٍ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّجْنُونٍ ۝

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَا أَنْفُسُكُمْ مَا آتَاكُمْ بِصُورِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِبَصِيرِينَ إِنِّي كُنْتُ مِنْكُمْ أَكْثَرُ مُؤْمِنِينَ قَبْلَ أَنْ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(۱) یعنی اعمال ایشان همه برباد شوند وبدان منتفع نگردند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی وقتی که بهشتیان به بهشت در آیند ودوزخیان ره دوزخ گیرند والله اعلم .

ستمگاران ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۲) .

ودرآورده شدند آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند به بوستانهاییکه
می رود زیر آن جویها جاودان در آن به
حکم پروردگار خویش دعای خیرایشان
بایکدیگر آنجا سلام است (۲۳) .

آیا ندیدی چگونه زدخدا مثال سخن
پاکیزه را مانند درخت پاکیزه که ریشه اش
استوار باشد و شاخش در آسمان (۲۴) .

میدهد میوه های خود را هرفصلی به
حکم پروردگار خویش ومی زندخدا مثل
هارا برای مردمان تابُود که پندپذیر شوند
(۲۵) .

ومثل سخن ناپاک مانند درخت ناپاک
است که برکنده شد از بالای زمین نیست
اوراهیچ استقراری^(۱) (۲۶) .

واستوار می سازد خدا مسلمانان را بر
سخن درست درزندگانی دنیا ودر آخرت
وگمراه میسازدخدا ستمگاران را ومیکند
خدا آنچه می خواهد^(۲) (۲۷) .

آیاندیدی بسوی آنانکه بدل کردند نعمت

وَأَدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
يَحْبِبُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۝

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ صَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً كَلِمَةً كَشَجَرَةٍ
كَلِمَةً أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۝

تُؤْتِي الْأُكْهُ كُلَّ جُذَيْنٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا ذِي صَرْبٍ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَيْرَةٍ كَشَجَرَةٍ خَيْرِ شَيْءٍ لَّاجْتَنَّتْ مِنْ
فَوْقِ الْأَرْضِ نَالَهَا مِنْ عُثَارَةِ ۝

يُبَيِّنُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَكَلُوا أَمْوَالَهُمْ

(۱) یعنی شریعت حق در ملکوت ثابت است و در دنیا هر روز رواجی تازه می یابد
و مردمان منتفع میشوند و ملت جاهلیت در ملکوت استقرار ندارد هر چند در میان
مردم شائع شود در نهایت درهم و برهم کرده آید واللہ اعلم .

(۲) یعنی وقت مرگ توفیق شهادت میدهد و وقت سوال منکرون کبر بقول حق گویا
میسازد واللہ اعلم .

دَارَ الْبَوَارِ ۞

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَنَسَّ الْقَارِ ۞

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَدَاءَ الْبُضْلَةِ عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنْ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۞

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا
مِمَّا ذَرَّ عَنْهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا يَسْعَ فِيهِ وَلَا جُحْلٌ ۞

أَلَمْ يَكُنْ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ
لَكُمْ الْوَأْخَرَ ۞

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَلِيلَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمْ
الْأَيْلَ وَالنَّجَارَ ۞

وَأَنذَرَكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ

خدارا بناسپاسی^(۱) و فرود آوردند قوم
خود را به سرای هلاکی (۲۸) .

که دوزخ است در آیند آنجا و آن بد
قرار گاه است (۲۹) .

و مقرر کردند برای خدا همتایان تا گمراه
کنند عالم را از راه او بگوبهره مند شوید
هر آئینه بازگشت شما بسوی آتش ست
(۳۰) .

بگو آن بندگان مرا که ایمان آورده اند
برپا دارند نماز را و خرج کنند از آنچه
ماروزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا
پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و
فروش نیست در آن و نه بایکدیگر دوستی
بود (۳۱) .

خدا آنست که آفرید آسمان ها و زمین را
و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون
آورد بآن آب روزی برای شما از انواع
میوه ها و مُسَخَّر ساخت برای شما کشتی
را تا برود در دریا بحکم او و مُسَخَّر
ساخت برای شما جویهارا (۳۲) .

و مُسَخَّر ساخت برای شما خورشید و ماه
را همیشه روندگان و مُسَخَّر ساخت برای
شما شب و روز را (۳۳) .

و داد شمارا از هر چه خواستید و اگر
بشمارید نعمت خدارا احاطه نتوانید کرد

(۱) یعنی ناسپاسی کردند بشومی آن نعمت مفقود شد پس گویا نعمت دادند و کفر
خریدند و الله اعلم .

لَا تُصَوِّرُوا أَنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلْبُهُ كَفَارٌ ﴿٣٤﴾

وَأَذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنِّي أَخْلُكُنْ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ
يَسْمَعُنِي فَإِنَّهُ مِثِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ دُونِ بَيْتِي بَوَادِي غَيْرِ ذِي
ذَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيْمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَأَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

آن را هر آئینه انسان ستمگار ناسپاس است
(۳۴) .

و یادکن چون گفت ابراهیم ای پروردگار
من بکن این شهر را جای امن و دوردار مرا
و فرزندان مرا از آنکه عبادت بتان کنیم
(۳۵) .

ای پروردگار من این بتان گمراه کرده اند
بسیاری را از مردمان پس هر که پیروی من
کرد پس هر آئینه اواز (آل) من است و هر که
نافرمانی کرد مرا پس هر آئینه تو آمرزنده
مهربانی (۳۶) .

ای پروردگار ما هر آئینه من ساکن ساختم
بعضی از اولاد خود را^(۱) بوادای بی
زراعت نزدیک خانه محترم تو، ای
پروردگار ما تا برپا دارند نماز را پس
بگردان دلہائی چند را از مردمان رغبت
کننده بسوی ایشان و روزی ده ایشان را از
میوه هاتا بود که ایشان سپاس گذاری کنند
(۳۷) .

ای پروردگار ما هر آئینه تو میدانی آنچه
پنهان می داریم و آنچه آشکار می کنیم
و پوشیده نمی ماند بر خدا هیچ چیزی
نه در زمین و نه در آسمان (۳۸) .

سپاس آن خدای راست که عطا کرد مرا
با وجود کلان سالی اسمعیل و اسحق
هر آئینه پروردگار من شنونده دعاست (۳۹) .

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ⑤

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ⑥

وَلَا تَحْصِبَنِي اللَّهُ عَافِيًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ه
إِنَّمَا يُؤِخِّرُهُمْ لِيَوْمَ تَشْخُصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ⑦

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ ⑧

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ يَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَتَكْتُمُ
الرُّسُلُ أُولَٰئِكَ تُكُونُوا لِقَائِهِمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ لَوْكُنْ نَزَّلَ ⑨

وَسَنَكُنْ فِي مَسْكِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَنَبِّئْهُمْ لَكُمْ كَيْفَ
قَعَلْنَا بِكُمْ وَصَرَّبْنَا كَمَا لَا مَثَالَ ⑩

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ
مَكْرُهُمْ لَآتُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ⑪

ای پروردگار من بگردان مرا برپادارنده
نماز وازاولاد من نیز ای پروردگار
ماقبول کن دعای مرا (۴۰) .

ای پروردگار ما بیمارز مرا و مادر و پدر
مرا و مسلمانان را روزی که قائم شود
حساب (۴۱) .

وهرگز میندار خدارا بی خبر از آنچه
می کنند ستمگاران جزاین نیست که
مهلت می دهد ایشان را برای روزیکه خیره
شوند در آن چشم ها (۴۲) .

شتاب کنندگان، سرخود بردارندگان
باز نمی گردد بسوی ایشان چشم ایشان
ودلهای ایشان خالی است (۴۳) .

و بترسان مردمان را از روزی که بیاید
بایشان عذاب پس گویند ظالمان ای
پروردگار ما مهلت ده مارا تا میعاد
نزدیک تا اجابت کنیم دعوت ترا و پیروی
کنیم رسولان را، گفته شود بایشان آیا
قسم نمی خوردید پیش ازین که نه
باشد شمارا هیچ زوال (۴۴) .

وساکن شدید در منازل آنانکه ستم کردند
برخویش و واضح شد شمارا که چه کردیم
بایشان و زدیم برای شما مثل ها (۴۵) .

وهرآئینه تدبیر کردند بتدبیر خویش و نزد
خداست علم تدبیر ایشان و اگر چه باشد
تدبیر ایشان که از جابر کندکوه هارا^(۱)
(۴۶) .

(۱) یعنی مکر ایشان ضعیف است والله اعلم .

فَلَا تَسْبَحَنَّ لِلَّهِ خُلُقًا وَمَعْدًا رَسُولُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو
 انْتِقَامٍ ۝

يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضَ عِوَارًا لِّلْأَرْضِ وَالْمَوْتُ يَرْزُقُ اللَّهُ
 الْوَاحِدَ الْقَهَّارَ ۝

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۝

سَرَابِهِمْ مِنْ قُطْرَانٍ وَنَعْنَعُ جُوهَهُمُ النَّارَ ۝

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

هَذَا بَلَاءٌ لِّلنَّاسِ وَلَئِنَّ نَافِلَهُمْ لَئِذَا رَأَوْهُ وَلَعِبُوا أَلَمَّا هُوَ الْوَاحِدُ
 وَلَئِنْ كَرِهُوا إِلَّا الْآلِيَابَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ الشُّعْبَ وَالْقُرْآنَ مُبِينًا ۝

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَ كَانُوا مُسْلِمِينَ ۝

پس میندار خدارا خلاف کنندۀ وعدۀ
 خود بارسولانِ خودهرآئینۀ خداغالب
 صاحب انتقام است (۴۷) .

روزی که تبدیل کرده شود این زمین بغیر
 این زمین و تبدیل کرده شوند آسمان ها
 وظاهر شوند بحضور خدای یگانه غالب
 (۴۸) .

وببینی توآن روزگناه گاران را دست وپا
 بهم بسته درزنجرها (۴۹) .

لباس ایشان ازسُرب گداخته باشد وبپوشد
 روی ایشانرا آتش^(۱) (۵۰) .

تاجزا دهدخدا هرکسی را بآنچه کرده
 است هرآئینۀ خدا زود حساب گیرندۀ
 است (۵۱) .

این قرآن خبررسانیدن است مردمان
 را^(۲) وتابیم داده شوند بآن وتابدانند که
 جزاین نیست که وی خدای یگانه است و
 تاپندپذیرشوند خداوندانِ عقل (۵۲) .

سوره حجر مکی است وآن نود و نه
 آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرَّاءِ این آیت های کتاب الهی وقرآن
 روشن ست (۱) .

بسابود که دوست دارند کافران کاش

(۱) قطران چیزی سیاه بدبودارست که آتش دران زودمی گیرد والله اعلم .

(۲) یعنی نازل کرده شده است برای تبلیغ .

مسلمان بودندی (۲) .

بگذار ایشان را تابخورند و بهره مند شوند و مشغول کند ایشان را امید و سپس خواهند دانست (۳) .

وهلاك نه کردیم هیچ دهی را مگر که وی را اجلی بود معلوم (۴) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مدت خود و نه تاخیر می کنند (۵) .

و گفتند کافران ای کسی که فرود آورده شده است بروی قرآن هرآینه تو دیوانه ای (۶) .

چرا نمی آری پیش ما فرشتگان را اگر هستی از راست گویان (۷) .

فرو نمی فرستیم فرشتگان را مگر بتدبیر محکم و نه باشند آنگاه مهلت داده شده (۸) .

هرآینه فرو فرستادیم قرآن را و هرآینه ما اورانگه بانیم (۹) .

و هرآینه پیغامبران را فرو فرستادیم پیش از تو در فرقه های پیشینیان (۱۰) .

و نمی آید به ایشان هیچ فرستاده مگر بودند که باو تمسخر می کردند (۱۱) .

همچنین درمی آریم استهزاء را در دلهای گناه گاران (یعنی کفار مکه) (۱۲) .

ایمان نیارند بقرآن و هرآینه گذشت آئین پیشینیان (۱۳) .

و اگر بگشاییم برایشان دری از آسمان پس شوند باین صفت که از آن بالا

ذَرَهُمْ يَكُلُوا وَيَمْتَعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٦﴾

مَاتَشِيقٌ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلُهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٧﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٨﴾

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾

مَا نُنَزِّلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذْ أَنْظَرْنَاهُ

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلُ الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٠﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعْبِ الْأَوَّلِينَ ﴿١١﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٢﴾

كَذَلِكَ نَسُكِّلُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٤﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرَجُونَ ﴿١٥﴾

میروند (۱۴) .

البته گویند جزاین نیست که بند کرده شده چشم های ما بلکه ماقومی هستیم جادوزده (۱۵) .

وهرآئینه پیدا کردیم درآسمان برجهای و بیاراستیمش برای بینندگان (۱۶) .

و نگاهداشتیمش ازهر شیطان رانده شده (۱۷) .

مگر آنکه بدزدی شنود پس درپی وی افتد آتش آشکار (۱۸) .

وزمین را گسترانیدیم و انداختیم درآن کوه هارا و رو یانیدیم درآن ازجنس هر چیز سنجیده^(۱) (۱۹) .

و ساختیم برای شمادرآن جا اسباب معیشت و ساختیم برای شما آنکه نیستید اوراروزی دهنده^(۲) (۲۰) .

و نیست هیچ چیز مگر نزد ما خزانه های اوست و فرو نمی آریم آن را مگر باندازه مقرر (۲۱) .

و فرستادیم بادهارا باردارکننده ابرپس فرودآوردیم ازآسمان آب را پس نوشانیدیم شمارآن آب و نیستید شما آن را جمع کننده (۲۲) .

وهرآئینه مازنده می سازیم و می میرانیم و مائیم وارث (۲۳) .

لَقَالُوا إِنَّمَا سُورَتُ بَصَارِ ابْلِ عَنْ قَوْمٍ مَسْجُورُونَ ①

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّظِيرِينَ ②

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيزٍ ③

إِلَّا مِنْ أَمْرٍ اسْتَرَكَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شُهَابٌ يُلْهِيقُ ④

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَلْبَسْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ⑤

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَاشٍ وَمَنْ أَسْمُهُ لَكُمْ بَرْزُقِينَ ⑥

وَأَنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَ تَاخَرِ أَيْتِهِ وَمَا نَزَّلَهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ⑦

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ⑧

وَإِنَّا لَنَحْنُ مُخِيٌّ وَنُيِّتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ⑨

(۱) یعنی هر نوع را صورتی و صفتی است که از آن جا تجاوز نمیکند .

(۲) یعنی غلامان و جانوران و الله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُتَأَخِّرِينَ ﴿۳۴﴾

وَلَا رَيْبَ أَنْ هُوَ خَشَرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ
مَسْنُونٍ ﴿۳۶﴾

وَالْجَبَّارِ فَخَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السُّمُورِ ﴿۳۷﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۳۸﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعْوَاهُ سَجِدِينَ ﴿۳۹﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿۴۰﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۱﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ لَا تَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۲﴾

قَالَ أَمَأَنَّ لَكَ أَنْ تُخَلِّقَ بَشَرًا خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۴۳﴾

قَالَ فَأَخْرِجْهُ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۴۴﴾

وَلَنْ عَلَيْكَ اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۴۵﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۴۶﴾

وهرآئینه دانسته ایم پیشینیان را از شما
وهرآئینه دانسته ایم پسینیان را (۲۴) .

وهرآئینه پروردگار تو اوست که برانگیزد
ایشان را هرآئینه اواستوار کار داناست (۲۵) .

وهرآئینه آفریدیم آدمی را از گل خشک
از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۶) .

وجنهارا پیدا کردیم پیش ازین از آتش
سوزان (۲۷) .

ویادکن چون گفت پروردگار تو فرشتگان
را هرآئینه من آفریننده ام آدمی را از گل
خشک از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۸) .

پس چون راست کنمش و بدمم دروی
از روح خود پس افتید پیش او سجده کنان
(۲۹) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه یک جا (۳۰) .

مگر ابلیس سرباز زد از آنکه باشد
باسجده کنندگان (۳۱) .

گفت خدا ای ابلیس چیست ترادیرین که
نمی باشی باسجده کنندگان (۳۲) .

گفت هرگز نیستم که سجده کنم آدمی را که
پیدا کرده ای او را از گل خشک از نوع گل
سیاه بوی گرفته (۳۳) .

گفت پس بیرون شواز بهشت هرآئینه
تورانده شده ای (۳۴) .

وهرآئینه برتست لعنت تا روز قیامت (۳۵) .

گفت ای پروردگار من مهلت ده مراتاروزی که
برانگیخته شوند مردمان (۳۶) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي

الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

لِلْعِبَادَةِ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ

اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَايِبِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَإِنْ جَاهَدْتَهُمْ لَيُكْفِرَنَّهُمْ جَمْعُهُمْ

لَهَا سَبْعَةٌ أَبْوَابٍ إِلَى الْبَابِ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٣﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٤﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٥﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى

سُرُورٍ مُتَقَبِّلِينَ ﴿٤٦﴾

لَا يَسْتَهْجِرُهُمْ فِيهَا عُصَبٌ وَلَا هُمُومٌ وَلَا يُخْرَجُونَ ﴿٤٧﴾

يَتَنَبَّأُونَ بِأَنَّى آتَى الْعَقُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٨﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٤٩﴾

گفت هر آئینه توازمهلت داده شدگانی (۳۷).

تاروز آن وقت مقرر (۳۸).

گفت ای پروردگار من بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته بیارایم معصیت را برای ایشان در زمین و البته گمراه سازم ایشان را همه يك جا (۳۹).

مگر بندگان خالص تورا از ایشان (۴۰).

گفت خدایین اخلاص را هیست راست که بر من می رسد (۴۱).

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان غلبه لیکن غلبه تو بر کسی باشد که پیروی تو کرد از گمراهان (۴۲).

وهر آئینه دوزخ وعده گاه ایشان ست همه يك جا (۴۳).

اورا هفت دراست هردری را از گمراهان حصه است جدا کرده شده (۴۴).

هر آئینه پرهیزگاران در بوستان ها و چشمه ها باشند (۴۵).

ایشان را گفته شود در آئید درینجا بسلامتی ایمن شده (۴۶).

و بیرون کشیم آنچه در سینه های ایشان بود از کینه برادر یکدیگر شده روبروی یکدیگر بر تخت ها (۴۷).

نرسد به ایشان آنجا هیچ رنجی و نیستند ایشان از آنجا بیرون کرده شده (۴۸).

خبر ده بندگان مرا که من آمرزنده مهربانم (۴۹).

و بآنکه عذاب من همان عذاب درد دهنده

است (۵۰) .

و خبر ده ایشان را از مهمانان ابراهیم (۵۱) .
چون داخل شدند بروی پس سلام گفتند
ابراهیم گفت هر آئینه ما از شما ترسانیم
(۵۲) .

گفتند مترس هر آئینه مامزده می دهیم
ترا بفرزندی دانا (۵۳) .

گفت آیا بشارت دادید مرا با وجود آنکه
رسید بمن پیری پس به چه چیز بشارت
می دهید (۵۴) .

گفتند مژده دادیم ترا بر راستی پس مباش
از ناامیدان (۵۵) .

گفت و کیست که ناامید شود از رحمت
پروردگار خود مگر گمراهان (۵۶) .

گفت پس چیست خبر شما ای فرستادگان
(۵۷) .

گفتند هر آئینه ما فرستاده شدیم بسوی
گروهی گنهگار (۵۸) .

بجز آل لوط هر آئینه ما البته نجات
خواهیم داد ایشان را همه يك جا (۵۹) .
غیر زنش که مقرر کرده ایم که هر آئینه
وی از باز ماندگان است (۶۰) .

پس وقتی که آمدند بآل لوط فرستادگان
(۶۱) .

گفت هر آئینه شما گروهی ناآشنائید (۶۲) .
گفتند بلکه آورده ایم پیش تو آنچه در آن
شبهه می کردند (یعنی عقوبت) (۶۳) .
و آورده ایم پیش تو وعده راست

وَبَيْنَهُمْ عَنْ صَيْفٍ رَافِعٍ ۝

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ۝

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَظِيمٍ ۝

قَالَ أَسْمِعُونِي عَلَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْكَبَرِيِّ ۝
تُبَيِّرُونَ ۝

قَالُوا بَشِّرْكَ بِآمَنَةٍ فَلَا تُكَلِّمُ مِنَ الْفَاطِنِينَ ۝

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ۝

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۝

قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ مُجْرِمِينَ ۝

إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمُجْرِمُهُمْ مُجْرِبِينَ ۝

إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرْنَا لَهَا لَيْسَ الْغَيْرُونَ ۝

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ۝

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ۝

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَسْتَوْفُونَ ۝

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۝

قَاتِرًا يَأْكُلُ يَنْقُطُ مِنَ الْعَيْلِ وَاشْتَعُوا ذُبَابَهُمْ
وَلَا يَتَّقُونَ مِنْكُمْ أَحَدًا وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَصِينَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْكُرْآنَ دَايِرَهُمْ لَأَهْلَ مَقْطُوعٍ
مُضْجِعِينَ ﴿٦٠﴾

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءَ صَائِفٌ فَلَاتَمَّصُوا مِنْهُمْ ﴿٦٢﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزَوْا ﴿٦٣﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتٌ لَكُمْ تَضِلُّنَّ ﴿٦٥﴾

لَعَبْرَكُمْ إِنَّهُمْ لَكُنِي سَكْرَتُهُمْ يُعْجِبُونَ ﴿٦٦﴾

فَاتَّخَذَتْهُمْ السَّيِّئَةُ مَرْجُومًا ﴿٦٧﴾

فَجَعَلْنَاهُنَّ آيَةً لِّأَهْلِ الْاَمْرِ عَلَيْنَا جَارَةٌ
مِّنْ سِجِّينَ ﴿٦٨﴾

راوهر آئینه مال بته راست گوئیم (۶۴) .

پس بپراهل خود را به پاره ای از شب
و توازی ایشان رَو و باید که پس نه نگرَد
از شما هیچکس و بروید آنجا که فرموده
شوید (و آن سرزمین شام بود) (۶۵) .

و وحی فرستادیم بسوی لوط این سخن
که بیخ ایشان بریده شود چون بوقت
صبح در آیند (۶۶) .

و آمدند اهل شهر بشارت می دهند
(۶۷) .

گفت لوط هر آئینه ایشان مهمان من اند
پس رسوا مکنید مرا (۶۸) .

و بتر سید از خدا و خوار مکنید مرا
(۶۹) .

گفتند آیا منع نکرده بودیم ترا از میزبانی
غریبان (۷۰) .

گفت این ها دختران من اند اگر هستید
کننده کاری^(۱) (۷۱) .

قسم بزندگانی تو که این کافران در گمراهی
خویش سرگردان میشوند^(۲) (۷۲) .

پس دریافت ایشان را آواز هولناک چون
بوقت شروق درآمدند (۷۳) .

پس ساختیم بالای آن شهر هارا زیر آن
و بارانیدیم بر ایشان سنگ از نوع سنگ

(۱) یعنی اگر قضای شهوت خواهید نکاح بنات من کنید والله اعلم .

(۲) این کلمه در وسط قصه حضرت لوط اضافه کرده شد تا تنبیه باشد بر تطبیق حال
مشرکین مکه بر حال قوم لوط و امثال ایشان والله اعلم .

کِلَ (۱) (۷۴) .

هرآئینه درین قصه نشانه هاست عبرت
گیرندگان را (۷۵) .

وهرآئینه شهرها برایی هستند که دائم آمد
ورفت دارد (۷۶) .

هرآئینه دراین نشانه است مومنان را (۷۷) .
وهرآئینه بودند اهلِ آیکه البته ستمکاران
(۷۸) .

پس انتقام کشیدیم ازایشان شهرهای قوم
لوط و شهرهای آیکه هردوبراه آشکار
هستند (۷۹) .

وهرآئینه دروغگو شمردند ساکنان حجر
پیغامبران را (۸۰) .

ورسانیدیم بایشان آیت های خود را پس
شدند از آن روگردان (۸۱) .

و بودند میتراشیدند ازکوه ها خانه های
ایمن (۸۲) .

پس گرفت ایشان را آوازسخت هنگام
صبح (۸۳) .

پس دفع نکرد ازایشان آنچه کسب
می کردند (۸۴) .

و نیافریدیم آسمان ها و زمین و آنچه مابین
این هاست مگر بتدبیر درست وهرآئینه
قیامت آمدنیست پس درگذر (یعنی ازبی
ادبیهای ایشان) درگذشتن نیکو (۸۵) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمُتَوَسِّمِينَ ۝

وَأَنَّهَا لَاسَبِيلٌ مُّعِينٌ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ۝

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ۝

فَأَسْقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَارٍ مُّبِينٌ ۝

وَلَعَنَّا كَذِبَ أَصْحَابِ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ۝

وَأَتَيْنَاهُمُ الْآيَاتِ فَأَكْأَلُوا عَنْهَا مُمِغِضِينَ ۝

وَكَاؤُوا يَنْجُتُونَ مِنَ الْجِبَالِ الَّتِي أُوتُوا بِهَا ۝

فَلَاخَذْنَا لَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْحِحِينَ ۝

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ

وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفِرِ الصُّبْحَ الْحَبِيبَ ۝

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَلِيَّ وَالْقُرْآنَ
الْعَظِيمَ ۝

لَا تُمَدِّنْ عَيْنَيْكَ إِلَى مَأْتَمَعَاتِهِمْ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَخْزَنَ عَلَيْهِمْ وَخِصْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

وَقُلْ إِنِّي آتَاكَ الشِّدْقَ الْمُبِينُ ۝
كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِبِينَ ۝

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ۝

فَوَرَبِّكَ لَنَسْتَأْذِنَهُمْ أَجْمَعِينَ ۝

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۝

إِنَّا أَنْفَيْنَاكَ الْهَضْضَةَ ۝

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝

هر آئینه پروردگار تو همانست آفریننده دانا
(۸۶) .

وهر آئینه دادیم ترا هفت آیت از آنچه
در نماز مکرر خوانده میشود^(۱) و دادیم
ترا قرآن بزرگ (۸۷) .

باز من دو چشم خود را بسوی آنچه بهره
مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از کافران
واندوهناک مشوبرایشان و پست بکن
بازوی خود را^(۲) برای مسلمانان (۸۸) .

و بگوهر آئینه من بیم دهنده آشکارم (۸۹) .
فرو دخواهیم آورد عذاب را مانند آنچه
فرو د آورده بودیم بر تقسیم کنندگان
(یعنی یهود و نصاری) (۹۰) .

آنانکه ساختند کتاب الهی را پاره پاره^(۳)
(۹۱) .

پس قسم به پروردگار تو البته سوال کنیم
ایشان را همه یک جا (۹۲) .
از آنچه میکردند (۹۳) .

پس آشکار کن بآنچه فرموده میشوی
و اعراض کن از مشرکان (۹۴) .

هر آئینه ما بسنده ایم ترا از شرّ تمسخر
کنندگان (۹۵) .

آنانکه مقرر میکنند با خدا معبود دیگر را

(۱) یعنی سورة فاتحه .

(۲) یعنی تواضع کن .

(۳) مترجم گوید یعنی اهل کتاب که بر بعض آیات عمل می کردند و بر بعضی نه والله اعلم .

پس زود میدانند (۹۶) .

وهرائینه می دانیم از حال تو که تنگ می شود
سینه تو بسبب آنچه می گویند (۹۷) .

پس به پاکی یادکن پروردگار خود را
باستائش او باش از سجده کنندگان (۹۸) .
وعبادت کن پروردگار خود را تا وقتی که
برسد بتومرگ (۹۹) .

سوره نحل مکی است و آن یکصد و بیست و
هشت آیت و شانزده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آمد حکم خدا پس بشتاب طلب مکنید
آن را^(۱) پاک است خداوند قدرست
از آنچه شریک او مقرر می کنند (۱) .

فرودمی آرد فرشتگان را بوحی باراده خود
بر هر که خواهد از بندگان خود که بترسانید
(باین مضمون خدا میفرماید) که نیست
هیچ معبود برحق مگر من پس بترسید
از من (۲) .

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
بلند قدر است از آنکه شریک او مقرر
میکنند (۳) .

آفرید آدمی را از منی پس ناگهان وی
ستیزنده آشکار است (۴) .

و چهارپایان را آفرید برای شما در آنها
پوششی و منفعت های دیگر است و بعضی

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿۹۶﴾

فَتَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿۹۷﴾

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿۹۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

أَنَّىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿۱﴾

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ

مِّنْ عِبَادَةٍ أَن تَذِذُوا أَنَّهُ لَوْلَا إِنَّا لَأَنفِقُونَ ﴿۲﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿۴﴾

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ

(۱) یعنی غلبه دین اسلام و تعذیب کفار به یقین شدنی است چرا شتاب میکنند والله اعلم .

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ⑤

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَعُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ⑥

وَتَحْمِلُ أُنْثَىٰ لَكُمْ إِلَىٰ بَيْكِكُمْ تُكُونُوا لِيَلَيْسَ بِهِ الْأَيْشِقُ
الْأَنْفُسُ إِنْ رَزَقَكُمْ لَهُ وَفَرَحِيكُمْ ⑦وَالْخَيْلَ وَالْإِبَالَ وَالْجِبَدَ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ⑧
وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑨وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاذِبٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ⑩هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ
وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسَيِّوْنَ ⑪يُنَبِّتُ لَكُمْ بِهِ الزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑫وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنَّجْمُورَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑬وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ⑭

آنها را میخورید (۵).

و شمارا در آنها آرایش است چون وقت
شام از صحرا بازمی آید و چون بسوی
صحرا سر میدهد (۶).و بر میدارند بارهای شمارا بسوی شهریکه
هرگز نمی رسیدید بآن مگر بمشقت
جان ها هر آئینه پروردگار شما بخشاینده
مهربان است (۷).و آفرید اسبان و شتران را و خران را تا سوار
شوید بر آن و برای آرایش و می آفریند آنچه
نمی دانید (۸).و برخدا میرسد راه میانه و بعض راه هاکج
است و اگر می خواست وی راه می نمود
شمارا همه يك جا (۹).اوست آنکه فرود آورد از آسمان آب را برای
شما از آن آب آشامیدنی است و از آن آب
درختان است که در آن میچرانید (۱۰).میرویاند برای شما بسبب آب زراعت را
وزیتون و درختان خرما و انگور را
و از هر جنس میوه ها، هر آئینه درین نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۱۱).و مسخر کرد برای شما شب و روز
و خورشید و ماه را و ستارگان مسخراند به
فرمان وی هر آئینه درین نشانه هاست
گروهی را که درمی یابند (۱۲).و مسخر کرد آنچه آفرید برای شما در زمین
گوناگون رنگهای او ^(۱) هر آئینه درین نشانه

(۱) یعنی از انواع حیوان و نبات .

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَنَا كُلًّا مِنْهُ لَمْحَاظٍ رِثًا
وَنَسَخَّرْجُوا مِنْهُ حُلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى
الْفُلَّكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۳﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوَايَا أَنْ يَسْبِغَ يَكُمُ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۴﴾

وَعَلَمَاتٍ وَالْجَبَّارِينَ يَهْتَدُونَ ﴿۱۵﴾

أَفَنْ يَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الْأَنْحَالِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۶﴾

وَأَنْ تَعْبُدُوا نِعْمَةَ اللَّهِ الَّتِي تَعْصُونَهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۷﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْرُونَ وَمَا تُهْلُونَ ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿۱۹﴾

أَمْ أَوَّلُكُمْ غَيْرٌ أَحْيَاءُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿۲۰﴾

إِنَّهُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ قَالِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَا آخِرَةَ
قُلُوبِهِمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَلَبُونَ ﴿۲۱﴾

لَا حَرَمَ أَنْ اللَّهُ يَعْلَمَ مَا يُبْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
إِنَّهُ لَكَيْفُ الْمُسْتَلَبِينَ ﴿۲۲﴾

است گروهی را که پندمی پذیرند (۱۳).
واوست آن که مسخر ساخت دریا را
تابخورد از آن گوشت تازه (یعنی ماهی)
و تابیرون آرید از آن پیرایه که به پوشید آن
را و می بینی کشتی هارا رونده در دریا و
مسخر کرد دریارا تا طلب معیشت کنید
از فضل او و تا بود که شکر کنید (۱۴).
و افگند در زمین کوه های محکم برای
احتراز از آنکه بجنبانند شمارا و آفرید جویها
و راه هارا تا بود که راه یاب شوید (۱۵).
و آفرید نشانه ها و به ستارگان ایشان راه
می یابند (۱۶).
آیا کسی که می آفریند مانند کسی است
که نمی آفریند آیا پند نمی گیرید (۱۷).
و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نکنید آن
را هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۸).
خدا میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار میکنید (۱۹).
و آنان که می پرستند کافران ایشان را
بغیر از خدا نمی آفرینند چیزی را و خود
شان آفریده می شوند (۲۰).
مردگانند نه زندگان و نمی دانند کی
برانگیخته خواهند شد (۲۱).
معبود شما معبود یگانه است پس آنانکه
معتقد نمی شوند بآخرت دلهای ایشان
ناشناس است و ایشان سرکش اند (۲۲).
بی شک خدا میداند آنچه پنهان میدارند
و آنچه آشکار میکنند هر آینه اودوست
ندارد سرکشان را (۲۳).

وَلَا إِقْبَلُ لَهُمْ مَادًّا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا اسْأَلُوا آلَ الْفَالِقِينَ ﴿٣٧﴾

لِيَسْأَلُوا أَوْدَانَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمِنْ أَوْدَانِ
الَّذِينَ يَضِلُّونَهُمْ يَغِيِّرُ عَنْهُمْ الْوَسَاءَ مَا يَرْبُونَ ﴿٣٨﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَاتَى اللَّهَ
بُدْيَاهَهُمْ مِنَ الْفَوَاحِشِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٣٩﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخْزَوْنَ وَيَقُولُ الْيَهُودُ الْيَزِيدُ
كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ قَالِ الَّذِينَ أُوذُوا الْعَذَابُ إِنَّ الْيَهُودَ
الْيَوْمَ وَالشُّعْرَاءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا السَّلَامُ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

فَأَخْلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا كُنْشَ

و چون گفته شود ایشان را چیست آنچه
فروفرستاده است پروردگار شما گویند
افسانه های پیشینیان است (۲۴) .

مآل این گفتار آنکه بردارند بارگناه خویش
بتمام روز قیامت و بردارند نیز بعض
بارهای آنانکه گمراه می سازند ایشان را
بغیر دانش آگاه شوید بد است آنچه
برمیدارند (۲۵) .

هر آئینه بداندیشی کردند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس بیامد (فرمان) خدا
بسوی عمارت ایشان از جانب بنیادها پس
افتاد برایشان سقف از بالای ایشان
و آمد بدیشان عذاب از آن جهت که
نمی دانستند^(۱) (۲۶) .

باز روز قیامت رسوا کند ایشان را و گوید
کجایندگان شریکان من که مخالفت می
کردید در حق ایشان گویند اهل علم
هر آئینه رسوائی و سختی امروز بر کافران
است (۲۷) .

آنانکه قبض ارواح ایشان میکردند
فرشتگان حال آنکه ستمگار بودند
بر خویش پس انداختند آن کافران پیغام
انقیاد را ما هرگز نمی کردیم هیچ عمل بد
گفته شود آری هر آئینه خدا داناست بآنچه
می کردید (۲۸) .

پس در آئید بدروازه های دوزخ جاویدان

مَتَّوًى الْمُتَكِبِّرِينَ ﴿۳۰﴾

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَبَرٌ
لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَكِنَّ الْأَخْيَرَ
خَيْرٌ وَلَنِعْمَ أَرْوَاقُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۱﴾

جَعَلْتُ عَذْرَى تَدْعُوْنَهَا يَحْيَى مِنْ عَجَبٍ أَلَا نَهَرُ لَهُمْ فِيهَا
مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَحْيَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۲﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوْنَهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۳﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَبَاطِلُ مَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۳۴﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿۳۵﴾

آن جا پس بدست جای سرکشان (دوزخ)
(۲۹) .

وگفته شد متقیان راجیست آنچه
فروفرستاد پروردگار شما گفتند فرودآورده
است بهترین سخن آنان را که نیکوکاری
کردند درین سرای حالت نیک است
وهرآئینه سرای آخرت بهترست وهرآئینه
آخرت نیکو سرای متقیان است (۳۰) .

به بوستانهای همیشه ماندن درآیند آن
جامیرود زیر آن جویها، ایشان راست
در آن هرچه خواهند همچنین جزا
می دهد خدا متقیان را (۳۱) .

آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان می
کنند حالانکه شادمان باشندگویند
فرشتگان سلام بر شما باد درآئید به
بهشت جزای آنچه می کردید^(۱) (۳۲) .

انتظار نمی کشند کافران الا آنکه ببینند
بایشان فرشتگان^(۲) یاباید فرمان پروردگار
تو^(۳) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند وستم نکرد برایشان خدا ولیکن
برخویش ستم می کردند (۳۳) .

پس رسیدبایشان جزای گناهان اعمال
ایشان و فرودآمد بایشان آنچه بآن استهزاء

(۱) مترجم گوید خدای تعالی این دوصورت را برای بیان قال و حال و مال اهل سعادت و اهل شقاوت نازل فرموده والله اعلم .

(۲) یعنی برای قبض ارواح .

(۳) یعنی عذاب او .

می کردند (۳۴) .

وگفتند مشرکان اگر خواستی خدا نمی پرستیدیم بجزوی هیچ چیز را نه ما و نه پدران ما و حرام نمی دانستیم بغیر فرمان وی هیچ چیز را^(۱) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس نیست برپیغامبران بجز خبررسانیدن آشکارا (۳۵) .

وهرائینه فرستادیم درهرگروهی پیغامبری را که عبادت خدا کنید و احترامز کنید ازبتان پس ازایشان کسی بود که راه نمودش خدا و از ایشان کسی بود که ثابت شد بروی گمراهی پس سیر کنید درزمین پس بنگرید چگونه شد آخرکار تکذیب کنندگان (۳۶) .

اگر کوشش کنی بر هدایت ایشان چه سود هرائینه خدا راه نمی نماید آن را که گمراه میسازد و نیست ایشان را هیچ یاری دهنده (۳۷) .

و قسم خوردند به خدا بمحکم ترین سوگند های خود که برنه انگیزد خدا مرده را آری برانگیزد وعده درست لازم شده بروی ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۳۸) .

آری برانگیزد تابیان کند برای ایشان آنچه اختلاف می کنند در آن و تابداوند کافران که ایشان دروغگو بودند (۳۹) .

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا اخْرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رُسُلًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَنْ أَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحْزَنْ عَلَى هَذَا مِنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ لُصِيْرٍ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لَيَسْئَلَنَّهُمُ الَّذِي خَلَقَهُمْ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَكُفِّرُوا كُفْرًا أَمْ لَا يَكُونُونَ ﴿٣٩﴾

(۱) یعنی سلف ما اجماع کرده اند و آن بدون رضای خدا منعقد نمی شود و الله اعلم .

نیست فرمان مابرای چیزی چون خواهیم
آفریدنش مگر گوئیم اورا بشو پس
می شود (۴۰) .

وآنانکه ترك دیار خود کردند برای خدا
بعد از آن که ستم کرده شد برایشان البته
جامی دهیم ایشان را درد دنیا بسرای نیک
وهر آئینه مزد آخرت بزرگ تراست اگر می
دانستند (۴۱) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل مینمایند^(۱) (۴۲) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی فرستادیم بسوی ایشان پس
سوال کنید از اهل کتاب اگر نمی دانید^(۲)
(۴۳) .

فرستادیم ایشان را بدلائل و کتاب ها
و فرود آوردیم بسوی تو کتاب تابیان کنی
برای مردمان شریعتی را که فرود آورده
شده بسوی ایشان و تابود که ایشان تفکر
کنند (۴۴) .

آیا ایمن شده اند آنانکه اندیشیدند تدبیر
های بد^(۳) از آنکه فرو برد خدا ایشان را به
زمین یا بیاید بایشان عذاب از آن جا که
ندانند (۴۵) .

یابگیرد ایشان را درآمد و شد ایشان پس

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا إِلَى اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَنُؤَهُمْ
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَكَرَّوْا لِآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
الدِّيَارِ أَنْ يُنْزِلَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٤٣﴾

يَا بَنِي إِدْرِسَ وَالزُّبَيْرُ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِمُنْجِيَنِ لِلنَّاسِ
مَا نَزَّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

أَقَامِينَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يُخَفِّفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُيبِهِمْ فَهَاهُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾

(۱) واین وعده متحقق شده و مهاجرین را به مدینه جای داد .

(۲) یعنی پیغامبران سابق آدمی بودند فرشته نه بودند والله اعلم .

(۳) یعنی در حق پیغامبران و مومنان .

نیستند عاجز کننده (۴۶) .

یابگیردایشان را بعد ترس^(۱) پس هرائینه
پروردگار شما لطف کننده بخشاینده است
(۴۷) .

آیاندیده اند بسوی آنچه پیدا کرده است
خدا از هر چیزی که میگردد سایه های
اواز جانب راست و از جانب چپ سجده
کنان برای خدا خوار شده (۴۸) .

و خدای را سجده می کنند آنچه در آسمان
هاست و آنچه در زمین است از نوع جنبنده
و فرشتگان نیز سجده می کنند و ایشان
سرکشی نمی کنند (۴۹) .

می ترسند از پروردگار خود از بالای
خویش و می کنند آنچه فرموده می شوند
(۵۰) .

و گفت خدا فرامگیرید دومعبود جزاین
نیست که وی معبود یگانه است پس
از من برسید (۵۱) .

و مرا و راست آنچه در آسمان ها و زمین
است و مرا و راست عبادت لازم شده آیا
از غیر خدا می ترسید (۵۲) .

و آنچه باشما است از نعمت از جانب
خداست باز چون رسد بشما سختی پس
بسوی اومی نالید (۵۳) .

باز چون بردارد سختی را از سر شما ناگهان
گروهی از شما به پروردگار خود

أَوَاخَذَهُمْ عَلَىٰ عَثْوِي فَإِنِّي نَجَّيْتُكُمْ مِّنْ رَّوْمٍ ۚ رَّحِيمٌ ﴿۴۶﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ يَتَفَتَّوْا ظِلُّهُ عَنِ
الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذُخْرُونَ ﴿۴۷﴾

وَلِلَّهِ سُجَّدٌ مِّنَ السَّمَوَاتِ وَمِنَ الْأَرْضِ وَمِنَ ذَابَّةٍ
وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿۴۸﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِّنْ قُوَّتِهِ وَيَقُولُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿۴۹﴾

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ
فَإَيُّكُمْ فَارْهُبُونِ ﴿۵۰﴾

وَلَهُ مِمَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا
أَفَغَيْرَ اللَّهِ تُعْبَدُونَ ﴿۵۱﴾

وَمَا يَكُم مِّنْ تَعَاوٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِنَّكُمْ
تَجْعُرُونَ ﴿۵۲﴾

ثُمَّ إِذَا كُفَّتِ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِحْتُمْ بِمَا بَرَّكُمْ إِلَهُكُمْ فَمَا تَعْبُدُونَ ﴿۵۳﴾

شريك مقرر می کنند (۵۴) .

تاناسپاسی کنند آنچه دادیم ایشان را پس بهره مند شوید پس زود خواهید دانست (۵۵) .

ومقرر کردند برای چیزی که نمیدانند تحقیق آن یعنی برای بتان حصه از آنچه روزی دادیم ایشان را، بخدا البته پرسیده خواهید شد از آنچه افترا می کردید (۵۶) .

ومقرر میکنند برای خدادختران را، پاک است او ومقرر میکنند برای خویش آنچه رغبت مینمایند^(۱) (۵۷) .

وا گرمزده داده شودیکی را ازایشان بتولّد دختر روی اوسياه گردد و او پرازاندوه باشد (۵۸) .

پنهان شود از قوم بسبب ناخوشی آنچه مژده داده شدبوی درتامل افتدکه آیا باقی گذاردش بخواری یا در آردش درخاک آگاه شوید بداست حکم ایشان (۵۹) .

آنان را که معتقد نمی شوند بآخرت صفت بدست وخدای راست صفت بلند واوغالب باحکمت است (۶۰) .

وا گر گرفتار کند خدا مردمان را بسبب ستم ایشان نه گذاردبر زمین هیچ جنبنده ولیکن مهلت میدهدایشان را تاوقتی مقرر پس چون برسدآن وقت مقرر ایشان

لَيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۵۴﴾

وَيَعْلَمُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللّٰهِ لَتَسْتَلْنَ عَمَّا آتَيْنَاكُمْ تَفَتَرُونَ ﴿۵۵﴾

وَيَعْلَمُونَ بِلَهِّ الْبَنَاتِ سُبْحٰنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿۵۶﴾

وَلَا بُشْرًا أَحَدٌ هُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿۵۷﴾

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ إِنَّهُمْ كَعَلَىٰ هُمُونَ أَمْ يَدُسُّ فِي الْأَرْبَابِ الْأَسَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۵۸﴾

لَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۵۹﴾

وَلَوْ رَاَوْا عِندَ اللَّهِ النَّاسَ يَطْلُبُهُمْ مَا تُرِكَ عَلَيْهِمْ مِنَ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَخْرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿۶۰﴾

وَيَجْعَلُونَ بَلَدًا بَلَدًا وَيَصِفُ أَلْسِنُهُمُ الْكُذِبَ إِنَّ لَهُمُ
الْحُسْنَىٰ لَاجِرًا إِنَّ لَهُمُ النَّارَ أَنَّهُمْ مُّغْرَضُونَ ﴿۱۶﴾

بازنمانند ساعتی ونه پیش روند (۶۱) .
ومقرر می کنند برای خدا آنچه ناپسند می
دارند^(۱) و بیان می کند زبانهای ایشان
سخن دروغ را که ایشان را باشد
نیکوئی^(۲) شکی نیست درآنکه ایشان را
باشد آتش وآنکه ایشان پیش فرستادگانند
بدوزخ (۶۲) .

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ

الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَآلَهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷﴾

قسم بخدا هرآئینه (پیغامبران) فرستادیم
بسوی امتانی که پیش ازتوبودند پس
بیاراست برای ایشان شیطان کردارهای
ایشان پس او یاراین کافران است
امروزایشان راست عذاب درد دهنده
(۶۳) .

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا الصُّحُفَ الْمُنَوَّلَاتِ

اِخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۸﴾

وفرونیاوردیم برتو کتاب را مگر به سبب
آنکه بیان کنی برای ایشان آنچه درآن
اختلاف کردند و برای راه نمودن
وبخشایش قومی را که می گروند
(۶۴) .

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي

ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿۱۹﴾

وخدا فرودآورد ازآسمان آب را پس زنده
ساخت بآن زمین را بعد مرگ آن هرآئینه
درین نشانه است گروهی را که می شنوند
(۶۵) .

وَأَن لَّكُمُ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبَرَةٌ تَفْصَحُ مِنِّي لُطُوفًا إِنَّ فِي

ذَٰلِكَ وَدِمَ لَكُنَا عَالِمًا بِالْغَيْبِ ﴿۲۰﴾

وهرآئینه شمارا درچهار پایان پندی هست
می نوشانیم شمارا ازجمله آنچه درشکم
وی است از میان سرگین و خون شیر
خالص گوارا آشامندگان را (۶۶) .

(۱) یعنی دختران .

(۲) یعنی نجات در آخرت .

وَمِنْ شَرِبِ النَّعِیلِ وَالْأَحْتَابِ تَخْذُونَ مِنْهُ سُكْرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۶۷﴾

واز میوه های درختان خرما ودرختان انگور قسمی هست که میسازید از آن شراب مست کننده و میسازید از آن روزی حلال هرآئینه درین نشانه است گروهی را که درمی یابند (۶۷) .

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا
وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَرْتَمِشْنَ ﴿۶۸﴾

والهام فرستاد پروردگار تو بسوی زنبور عسل که بساز خانه ها ازکوه ها و ازدرختان ازآنچه مردمان بنامی کنند (۶۸) .

ثُمَّ عَلَىٰ مِنْ كُلِّ شَجَرٍ فَاسْئَلِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ
بُطُونِهِنَّ شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۶۹﴾

بازبخور ازهرجنس میوه ها وبروره های پروردگار خویش رام شده برمی آیدازشکم این زنبوران آشامیدنی گوناگون رنگ های او، درآن آشامیدنی شفاست مردمان را هرآئینه درین مقدمه نشانه است گروهی را که تفکر می کنند (۶۹) .

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّقُكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُدْرِكُ إِلَىٰ آدَمَ
الْعُمُرَ لِيَكُونَ لَكُمْ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْءٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿۷۰﴾

و خدا آفرید شما را باز بمیراند شما را و از شما کسی هست که عائد کرده میشود بخوار ترین عمر مالش آنکه نه داند بعد از دانستن چیزی را هرآئینه خدا داناتوانا است (۷۰) .

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْسِي رَزَقُوا عَلَىٰ مَالِكِكُمْ أَتَمَّتْ فِيهِمْ سَوَاءٌ أُفْنِيَتْهُ
اللَّهُ يَجْعَلُونَ ﴿۷۱﴾

و خدا فضل داد بعض شما را بر بعضی در روزی پس نیستند آنانکه افزونی داده شدند عائد کنندگان روزی خود را بر مملوکان خود تاهمه ایشان در روزی برابر باشند آیا نعمت خدا را انکار می نمایند^(۱) (۷۱) .

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكُنَ لَكُمْ رِجَالٌ
وَأَزْوَاجُكُمْ بَيْنَ وَحْشَةٍ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
أَفَبِلَا طِيلٍ تُؤْمِنُونَ وَبِفِعْلِ اللَّهِ كُفْرُونَ ﴿٥١﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٥٢﴾

فَلَا تَقْرُبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

كَرِهَ اللَّهُ مِثْلَ عَبْدًا مَّملُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ
رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا
هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

وَكَرِهَ اللَّهُ مِثْلًا تُجَالِسِينَ أَحَدَهُمَا أَنْبَاكُمْ لَا يَقْدِرُ
عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كُلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِي بغيرِ
هَلْ يَسْتَوُونَ هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

و خدا آفرید برای شما از جنس شما زنان را
و آفرید برای شما از زنان شما پسران و
نبیرگان را و روزی داد شما را از پاکیزه
ها آیا به باطل معتقد می شوند و به نعمت
خدا ایشان ناسپاسی مینمایند (۷۲) .

و می پرستند بجز خدا کسی را که نمی
تواند برای ایشان روزی دادن از آسمان ها
و زمین چیزی را و قادر نمی شوند (۷۳) .

پس بیان مکنید برای خدا داستان ها
هر آئینه خدا می داند و شمانمی دانید
(۷۴) .

بیان کرد خدا داستانی بنده مملوکی که
توانائی ندارد بر هیچ چیزی و کسی که
دادش از نزد خود روزی نیک پس وی
خرج میکند از آن روزی پنهان و آشکارا آیا
برابر می شوند، همه ستایش خدای
راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۷۵) .

و بیان کرد خدا داستانی دیگر دومی که
از ایشان گنگ است قدرت ندارد بر چیزی
و او گران ست برخواجه خود هر کجا
فرستدش نیارد از آن جا هیچ نیکی آیا
برابرست این شخص و کسی که می
فرماید مردمان را بعدل و خودش بر راه
راست است^(۱) (۷۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل این دو مثل آنست که آنچه در عالم تصرف ندارد با خدا برابر
نیست چنانکه مملوک ناتوان با مالک توانا برابر نیست و چنانکه گنگ بی تمیز
با صاحب هدایت و اهتدای برابر نیست .

خدای را است علم پنهان آسمان ها
وزمین نیست کار قیامت (یعنی نزدیک
قدرت او) مگر مانند چشم بهم زدن بلکه
اونزدیک تراست هر آئینه خدا به همه چیز
تواناست (۷۷) .

و خدا بیرون آورد شمارا از شکم های
مادران شما نمی دانستید چیزی را
و پیداساخت برای شما شنوائی و چشم ها
ودل ها تابود که شکر کنید (۷۸) .

آیانگاه نکردند بسوی مرغان رام شده
درهوی آسمان نگاه نمیدارد ایشان را
مگر خدا هر آئینه درین نشانه ها ست
گروهی را که ایمان می آرند (۷۹) .

و خدا ساخت برای شما ازخانه های شما
جای سکونت و ساخت برای شما از
پوست های چهار پایان خانه های سبک
می یابید آن را روز سفر خود و روز اقامت
خود و ساخت از پشمهایشان و کرکهایشان
و موهایشان اسباب خانه و بهره مندی
تا وقت مقرر (۸۰) .

و خدا پیدا ساخت برای شما از مخلوقات
خود سایه ها و پیدا کرد برای شما از کوه ها
غارها و ساخت برای شما جامه ها که نگاه
دارد شمارا از گرمی^(۱) و جامه ها که نگاه
دارد شمارا از ضرر جنگ شما، هم چنین
تمام میدهد نعمت خود را بر شما تا بود که

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا
كَلِمَةٍ الْبَصِيرُ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ۝

أَلَمْ يَرْوِ إِلَى الظَّيْرِ مُسْعِرٌ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يَسْكُرُونَ
إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا
إِلَى حِينٍ ۝

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ
الْأَنْثَا وَجَعَلَ لَكُم سَرَابِیلَ تَغِيثُكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِیلَ
تَغِيثُكُم بِأَسْكُم كَذَلِكَ يَبَيِّنُ رَحْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝

منقادشود (۸۱) .

پس اگر اعراض کنند جزاین نیست که برتوپیغام رسانیدن آشکاراست (۸۲) .

می شناسند نعمت خدا را بازانکار آن می کنند و بیشترین ایشان کافراند (۸۳) .

وآن روزکه برانگیزیم ازهرگروهی گواهی را^(۱) بازدستوری داده نه شود کافران را^(۲) و نه ازایشان رجوع بمرضیات الهی طلب کرده شود (۸۴) .

وچون بینند ستمگاران عذاب را اضطراب کنند پس سبک کرده نه شود ازایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۸۵) .

وچون به بینند مشرکان شریکان خودرا گویند ای پروردگار ما این جماعت شریکان مایند که می پرستیدیم بغیراز تو پس شریکان پیغام فرستند بسوی ایشان (این سخن را) که هرآئینه شما دروغگویانید (۸۶) .

وهمه تسلیم خدا شوند درآن روز وگم گردد ازایشان آنچه افتراء می کردند (۸۷) .

آنانکه کافر شدند و باز داشتند^(۳) ازراه خدا افزون دهیم ایشان را عذابی بالای عذابی به سبب آنکه فساد می

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۝

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْفَرُ مِنْهُمْ

الْكُفْرُ وَكَانَ

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَهُمْ يُسْعَدُونَ ۝

فَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ

وَلَهُمْ يُنْظَرُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَّكَاءَ هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ

شُرَكَاءُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ قَالِقُوا

إِلَهُهُمْ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ۝

وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يُؤْمِنُونَ إِلَّا سَلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوعْنِ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا

فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ۝

(۱) وآن نبی آن قوم باشد والله اعلم .

(۲) یعنی تا عذر خود کنند .

(۳) یعنی مردمان را .

کردند^(۱) (۸۸) .

وآن روز که برانگیزیم درهرامتی گواهی
برایشان ازقبیله ایشان^(۲) و بیاریم ترا گواه
بر آنها و فرود آوریم بر تو کتاب برای بیان
کردن هر چیز و برای راه نمودن و بخشایش
و مژده دادن مسلمانان را (۸۹) .

هر آئینه خدا می فرماید بانصاف
و نیکوکاری و عطا کردن بخویشاوندان
و منع می کند از بی حیائی و کارناپسندیده
و تعدی، پند می دهد شمارا تا بپاید که
شما پندپذیر شوید (۹۰) .

و وفا کنید به عهد خدا چون عهد بندید
و مشکند سوگندها را بعد محکم ساختن
آنها و هر آئینه ساخته اید خدارا بر خویش
نگاهبان^(۳) هر آئینه خدامیداند آنچه می
کنید (۹۱) .

و باشید مانند زنی که گسست رشته
خود را بعد از استواری پاره پاره، میگیرد
سوگند های خویش را مکرد میان خود
تا افزون تر شود گروهی از گروهی^(۴)
جزاین نیست که می آزماید خدا شمارا
بآن افزونی و البته بیان کند برای
شماروز قیامت آنچه در آن اختلاف می

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَتَزَلَّتْ عَنْكَ الْكِتَابُ
يَتَّبِعُونَ الْكُلَّ شَيْءٌ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ۝۸۹

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝۹۰

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝۹۱

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَضَتْ غَزْلَهُمَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
وَأَكْبَاهَا تَتَعَصَّيْنِ أَيْمَانَكُمْ وَخَلَا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبُوءُ اللَّهُ بِهِ وَلِيِّبَتِ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝۹۲

(۱) یعنی عذاب گمراهی و گمراه کردن .

(۲) مترجم گوید و آن نبی آن قوم باشد .

(۳) یعنی نام او را در قسم مذکور کرده اید .

(۴) یعنی برای منفعت دنیا تا مال و منال زیاده بدست آرد .

نمودید^(۱) (۹۲) .

و اگر خواستی خدا ساختی شمارا يك گروه وليكن گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد والبته پرسیده خواهید شد از آنچه می کردید (۹۳) .

و مگیرید سوگند های خود را وسیله نیرنگ (به عهد شکنی) در میان خویش پس بلغزد قدمی بعد استواری آن بچشید عقوبت به سبب بازداشتن از راه خدا و شمارا باشد عذاب بزرگ^(۲) (۹۴) .

و مستانید عوض عهد خدا بهای اندك هر آئینه آنچه نزد خداست بهترست شمارا اگر شما بدانید (۹۵) .

آنچه نزد شماست فانی شود و آنچه نزد خداست پاینده است و بدهیم صابران را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۶) .

هر که عمل نيك کرد مرد باشد یا زن و او مسلمان است هر آئینه زنده کنیمش بزندگانى پاک^(۳) و بدهیم آن جماعت

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُفْضِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۲﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَالًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْضٍ تَبْؤُتْهَا وَتَذُوَقُوا الشَّوْءَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۹۳﴾

وَلَا تَنْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ تَمَنَّا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۴﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَتَتْهُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) مترجم گوید مراد تحريم يمين غموس است و حاصل مثل آن ست که اعمال خود را برباد مکنید چنانکه این زن عمل خود را تباه کرد والله اعلم وگویا اینجا اشاره است بآنکه يمين غموس برباد کننده اعمال است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی در جهاد عهد کرده و قسم خورده دغا (عهد شکنی) کردن بسبب آنست که کافران من بعد قول ایشان را معتبر ندانند و بایشان صحبت ندارند بلکه مسلمانان در شبهه افتند والله اعلم .

(۳) یعنی درد نیا نعمت دهیم .

رامزدايشان بحسب نيكوترين آنچه مى کردند (۹۷) .

پس وقتى كه خواهى قرآن خواندن پناه طلب كن بخدا از شيطان رانده شده (۹۸) .

هرآئينه نيست شيطان را غلبه برآنانكه ايمان آوردند وبر پروردگار خودتوكل مىکنند (۹۹) .

جزاين نيست كه غلبه او برآناست كه دوستدارى او مىکنند وآنانكه ايشان بخدا شريك مقرر مى کنند (۱۰۰) .

وچون بدل كنيم آيتى بجای آيتى^(۱) و خداداننده ترست بآنچه فرود مى آرد گویند جزاين نيست كه توافراء كننده اى بلکه اكثرايشان نمیدانند (۱۰۱) .

بگوفروداورده است اورا روح القدس از جانب پروردگار تو براستى تامستقيم سازد خدا مومنان را و براى راه نمودن ومژده دادن مسلمانان را (۱۰۲) .

وهرآئينه ماميدانيم كه كافران مى گویند جزاين نيست كه مى آموزد اين پيغامبرا آدمى زبان كسى كه نسبت مى کنند بسوى او عجمى ست واين قرآن زبان عربى واضح ست (۱۰۳) .

هرآئينه آنانكه ايمان نمى آرند بايات خدا راه نه نمايد ايشان را خدا وايشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۰۴) .

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۝

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَكَّلُونَ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ۝

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُزِيلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَوِّضٌ إِلَيْنَا لَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ۝

وَلَقَدْ عَلِمُوا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا عَلَّمَهُ بِشَرِّ لِسَانِ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجِبِي وَهَذَا الْإِنْسَانُ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(۱) يعنى يك آيت بايت ديگرنسخ كنيم .

إِنَّمَا يَنْتَوَى الَّذِينَ الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَذِبُونَ ﴿۵۹﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۶۰﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيهِمْ أَنتَحُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۶۱﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿۶۲﴾

لَا جُرمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَيْرُونَ ﴿۶۳﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا
ثُمَّ جَهِدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۶۴﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَاعَمَلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۶۵﴾

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً

جزاین نیست که افتراء میکنند دروغ را
آنانکه ایمان ندارند بآیت های خدا
وایشانند دروغگویان (۱۰۵) .

هرکه کافر شود بخدا بعدایمان خود
مگر آنکه جبر کرده شود بروی و دلش
مطمئن باشد بایمان ولیکن کسی که سینه
کُشاده کند بکفر یعنی راضی شود،
برایشان است خشم از خدا وایشان راست
عذاب بزرگ (۱۰۶) .

این خشم به سبب آنست که ایشان
دوست داشتند زندگانی دنیا را بر آخرت
و بسبب آنست که خدا راه نمی نماید
گروه کافران را (۱۰۷) .

ایشانند آن جماعت که مُهر نهاده است
خدا بر دل های ایشان و برگوش ایشان
و دیده های ایشان وایشانند بی خبران
(۱۰۸) .

شک نیست درآنکه ایشانند در آخرت زیان
کاران (۱۰۹) .

باز پروردگار تو آنان را که هجرت کردند
بعد از آن که عقوبت کرده شدایشان را
تا کلمه کفر بگویند باز جهاد کردند و صبر
نمودند هر آئینه پروردگار تو بعد ازین
مقدمه البته آمرز گار مهربانست (۱۱۰) .

آن روز که بیاید هر شخصی جدال کنان
از ذات خود و بتمام داده شود هر شخصی
را جزای آنچه کرده است وایشان ستم
کرده نشوند (۱۱۱) .

و بیان کرد خدا داستان دهی که بود ایمن

يَا أَيُّهَا رِزْقُهَا رَعَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ
اللَّهِ فَأَذْهَبَ اللَّهُ لِبَاسَ الْجُودِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ
الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٣﴾

فَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا كَانَ ثَمَرُ الشَّجَرِ وَلَا تَنْسُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ
وَمَا أَهْلَ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا الْيَهُودَ وَلَا النَّاصِبَ أَلَيْسَتْ لَهُمُ الْكُذْبُ هَذَا
حَلًّا وَهَذَا حَرَامٌ لَتَنْفِتُوا عَلَى اللَّهِ الْكُذْبُ إِنَّ
الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

مطمئن می آمد به اوروزی اوبه کشادگی
ازهرجای پس ناسپاسی کرد به نعمت
های خدا پس چشانیده خدا اوراپوشش
گرسنگی وترس بسبب آنچه می کردند
(۱۱۲) .

وهرآئینه آمد پیش ایشان پیغامبری
ازجنس ایشان پس تکذیبش کردند پس
گرفت ایشان را عقوبت وایشان
ستمگاربودند^(۱) (۱۱۳) .

پس بخورید ازآن چه خداوروزی داد
شمارا حلال پاکیزه وشکر کنید برنعمت
خدا اگر اورامی پرستید (۱۱۴) .

جزاین نیست که حرام ساخته است
خدا بر شما مرداروخون وگوشت خوک را
وآنچه ذکر کرده شد بنام غیر خدا برذبح
وی پس هرکه مجبور کرده شدو نه ستم
کرده ونه ازحد گذشته پس خدا آمرزگار
مهربانست (۱۱۵) .

ومگوئید چیزی را که بیان می کند حکم
اورا زبان شما به دروغ که آن حلال است
واین حرام است تا افتراء کنید برخدا
دروغ را هرآئینه آنانکه افتراء می کنند
برخدا دروغ را رستگارنمی شوند (۱۱۶) .
ایشان را بُود بهره مندی اندک وایشان را

(۱) مترجم گوید این قصه اجمالی اختراع کرده شده است ازقصه های بسیارومنتطبق
است برواقعه های بی شمار ولهدامثل نامیده شدو درعبارت اذاقهاالله لباس الجوع
والخوف جمع کرده شده است و تشبهه دريك سياق؟ والله اعلم .

باشد عذاب درد دهنده (۱۱۷) .

و بریهود حرام کرده بودیم آنچه قصه کردیم بر تو پیش ازین (یعنی درسوره انعام) و ستم نه کردیم بر ایشان ولیکن ایشان بر جان خویش ستم میکردند (۱۱۸) .

باز هرائینه پروردگار تو آنان را که کاربرد کردند به نادانی باز توبه کردند بعد از آن و شایسته کار شدند هرائینه پروردگار تو بعد ازین توبه آمرزگار مهربانست (۱۱۹) .

هرائینه ابراهیم بود امتی (بزرگوار) عبادت کننده برای خدا مائل بدین حق و نه بود از مشرکان^(۱) (۱۲۰) .

سپاس دارنده نعمت های خدا را برگزیدش خدا و دلالت نمودش بسوی راه راست (۱۲۱) .

و عطا کردیمش درین سرا نعمت و هرائینه او در آخرت از شائسته حالان است (۱۲۲) .

بعد از آن وحی فرستادیم بسوی تو که پیروی کن کیش ابراهیم را حنیف شده و نه بود از مشرکان (۱۲۳) .

جزاین نیست که لازم کرده شد تعظیم شنبه بر آنانکه اختلاف کردند در آن

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمْنَا مَا فَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرْكَاءَ لَهُمْ تَعْتَابُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَاسْأَلُوا إِنْ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُوهُمْ رَجِيمٌ ﴿١١٩﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

شَاكِرًا لِلنَّعْمَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

وَإِنَّمَا فِي الدِّنْيَا حَسَنَةٌ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَئِنِ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنْ رَبَّكَ

(۱) مترجم گوید حنیف آنرا گویند که حج و ختنه و غسل جنابت می کرده باشد والله اعلم توضیح: حنیف آنرا گویند که شرك و باطل را ترك کرده بدین حق مائل باشد، مصحح .

وهرآئینه پروردگار تو حکم کند در میان ایشان روز قیامت در آنچه اندر آن اختلاف میکردند^(۱) (۱۲۴) .

دعوت کن (یعنی مردمان را) بسوی راه پروردگار خویش به دانش و پندنیک و مناظره کن با ایشان به طریقی که وی نیک است هرآئینه پروردگار توداناترست به کسیکه گمراه شد از راه او و اودانا تراست براه یابان (۱۲۵) .

و اگر مکافات کنی پس مکافات کنی به مثل آنچه باشما معامله کرده شد و اگر صبر کنی هر آئینه آن صبر بهترست صابران را (۱۲۶) .

و شکیبائی کن و نیست شکیبائی تو مگر به توفیق خدا و اندوه مخور برایشان و مباح در تنگدلی از آنکه بد اندیشی می کنند (۱۲۷) .

هرآئینه خدا با پرهیز گاران است و با آنانکه ایشان نیکوکارانند (۱۲۸) .

سوره الاسراء مکی است و آن يك صد و یازده آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

پاك است آنكه ببرد بنده خود را شبی از مسجد حرام بسوی مسجد اقصی که

لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالنُّوعِطَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُنْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَأَنْ عَاقِبَتُهُمْ نَعَّاقِبَةُ إِِبْرَاهِيمَ مَا مَوْعِدُهُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلضَّالِّينَ ﴿١٢٦﴾

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلُوبٍ مِّمَّنْ يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ السَّجْدِ

(۱) مترجم گوید یعنی یهود بحث میکردند در شبیه طائفه ای گفتند که خدای تعالی روز شبیه از خلق فارغ شد پس در شبیه عبادت باید کرد و طائفه ای سکوت کردند خدای تعالی تعظیم روز شبیه باین سبب برایشان واجب گردانید والله اعلم .

الْعَوَامِلَ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَخْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ
أَيْتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّبِيْعُ الْبَصِيْرُ ①

وَإِنَّا مُوسَى الْكَتَبَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ
الْأَتَمِّحِينَ وَابْنِ دَوْنِي وَكَذَا ②

دُرِّيَّةً مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتَقْعِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
مَرْتَبَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ④

وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادَ الْأَوَّلَىٰ بَابِ
شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الثِّيَابِ وَكَانَ وَعْدُ امْفِعُولَ ⑤

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْوَرْدَةَ عَلَيْهِمْ وَأَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالِ
وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفْسًا ⑥

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنُتُمْ لَا تَنْفُسُكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا
وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيُسْوَأَ أَوْجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا

برکت نهادیم گرداگرد آن تابنمائیمش
بعض نشانه های خودهرآئینه اوست
شنواینا^(۱) (۱) .

ودادیم موسی را کتاب و ساختیمش
هدایت بنی اسرائیل را گفتیم که نگیرید
بجز من کارسازی (۲) .

فرزندان قومی که برداشتیم ایشان را
بانوح (یعنی برکشتی) هرآئینه وی بودبنده
سپاسگذار (۳) .

ووحی فرستادیم بسوی بنی اسرائیل
درتورات که البته فساد خواهید کرد در
زمین دوبارو البته طغیان خواهید کرد بسر
کشی بزرگ (۴) .

پس چون بیاید وعده نخستین بارازآن
دو، بفرستیم بر شما بندگان خودرا
خداوندان کارزار سخت پس درآیند میان
خانه ها (یعنی برای قتل ونهب) وهست
وعده خداشدنی^(۲) (۵) .

بازدهیم شمارا غلبه برایشان وپی درپی
دهیم شمارا اموال و فرزندان و سازیم
شمارا بیشتر باعتبار لشکر^(۳) (۶) .

و گوئیم اگر نیکوکاری کنید نیکوکاری
کرده باشید برای خویشان و اگر

(۱) یعنی خدای تعالی در شب معراج پیش از صعود بر آسمان ها آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بمسجد بیت المقدس رسانید .

(۲) مترجم گوید واین وعده متحقق شد بتسلیط جالوت پادشاه عمالقه .

(۳) مترجم گوید واین معنی در خلافت حضرت داؤد ظاهر شد .

بدکاری کنید پس آن بدی برای خودتان است
پس چون بیاید وعده دیگر بازفرستیم
بندگان خود را تا ناخوش سازند روی
های شما را و تا در آیند بمسجد چنانچه
درآمده بودند اول بار و تا از بابا فگندند
بر هر چه غالب شوند افگندنی^(۱) (۷) .

گوئیم نزدیک است پروردگار شما از آنکه
رحم کند بر شما و اگر رجوع کنید به
نافرمانی ما رجوع کنیم بعقوبت و ساختیم
دوزخ را برای کافران زندان^(۲) (۸) .

هر آئینه این قرآن راه می نماید بخصلتی
که اودرست تراست و بشارت میدهد آن
مسلمانان را که کارهای شایسته می کنند
بآن که ایشانرا باشد مزد بزرگ (۹) .

و اینکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
آماده کرده ایم برای ایشان عقوبت درد
دهنده (۱۰) .

و دعایم کند آدمی به بدی^(۳) مانند دعای
وی به نیکویی و هست آدمی شتاب کار
(۱۱) .

و ساختیم شب و روز را دوشانه پس بی

الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبَرَّأَ مَا عَمَلُوا قَبْلَها ①

عَلَى رَيْكُومٍ أَنْ يُصَلُّوا وَأَنْ عَذِّبُهُمْ نَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِالْكَافِرِينَ حَصِيرًا ②

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَيِّرُ الْغُفُورِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ إِنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ③

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ④

وَيَذُرُ الْإِنْسَانُ بِالْغَيْرِ دُعَاءً بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ⑤

وَجَعَلْنَا آيَاتٍ لِلَّهِ آيَاتٍ مَفْحُومًا آيَةً الْبَيْتِ وَجَعَلْنَا آيَةً

(۱) مترجم گوید و این وعده متحقق شد و قتیکه حضرت یحیی راکشتند پس بخت
نصر را مسلط ساخت .

(۲) مترجم گوید ایشان عود کردند بفساد و تکذیب حضرت عیسی و حضرت
پیغامبر جنگ کردند با او پس خدای تعالی عود فرمود بتعذیب ایشان بقتل و اسرو
جزیه .

(۳) مترجم گوید یعنی در حالت تنگدلی برخود و بر اولاد خود دعای بدمیکند .

الْقَارِ مُبْهِمَةً لِّتَنْتَعُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَمِينِ
وَالْحِسَابَ وَكُلُّ شَيْءٍ فَضْلًا تَنْصِيلًا ﴿۱۲﴾

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لِّزَمْنِهِ لَظْفَرٌ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرُجُ لَهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿۱۳﴾

إِقْرَأْ كِتَابَكَ كُلُّ نَفْسٍ يَنْفَعُكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَبِيبًا ﴿۱۴﴾

مِنْ أَهْتَلَى فَأَنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَأَنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا
وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ
رُسُلًا ﴿۱۵﴾

وَلَا أَرَدْنَا أَنْ تُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿۱۶﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ يَرْبِكَ
بِذُنُوبٍ عِبَادَةٍ خَيْرًا مِّنْ صَبْرٍ ﴿۱۷﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ جَنَّاهُ لَهَا فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ يُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مِمَّا مَاتَ مِنْ حُورٍ ﴿۱۸﴾

نورساختیم نشانه شب را وساختیم نشانه
روز را درخشان (سبب دیدن اشیاء)
تأطلب کنید فضلی را از پروردگار خود
وتابدانید شمار سال هارا و بدانید حساب
را و هر چیزی را بیان کردیم بتفصیل (۱۲).
وبهر آدمی متصل ساختیم نامه عمل او را
بسته درگردن او و بیرون آریم برای او
روز قیامت نامه ای که بیند آن را بازگشاده
(۱۳).

گوئیم بخوان نامه خود را بس است نفس
تو امروز بر تو حساب کننده (۱۴).

هر که راه یاب شد جزاین نیست که راه
یاب میشود برای نفع خود و هر که گمراه
شد پس جزاین نیست که گمراه میشود
بر ضرر خود و بر ندارد هیچ بردارنده
بار دیگری را و نیستیم ماعذاب کننده
تا آنکه فرستیم پیغامبری را (۱۵).

و چون خواهیم که هلاک کنیم دهی را
می فرمائیم به سرکشان آنجای یعنی آنچه
خواهیم پس نافرمانی کنند آنجا پس ثابت
شود بر آن ده وعده عذاب پس برهم زنیم
ایشان را برهم زدنی (۱۶).

و بساکس را هلاک کردیم از طبقات
مردمان بعدنوح و بس است پروردگار تو
به گناه بندگان خود دانا بینا (۱۷).

هر که خواسته باشد آسودگی دنیا به
شتاب دهیم و یرا در آن جا هر چه خواهیم
هر کرا خواهیم باز مقرر کنیم برای او دوزخ
در آید بان نکوهیده رانده شده (۱۸).

وَمَنْ أَرَادَ الْخَيْرَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ⑩

لَا تُؤْنَسُوا زُكُورًا هَؤُلَاءِ مِنْ عَطَا رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَا رَبِّكَ غَفُورًا ⑪

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلَِّلْخَيْرَةِ الْأَكْبَرُ ذَرِيَّةٌ ⑫

لَا تَحْجِلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَقَدْ مَدَّ مَوَازِينُ وَلَا ⑬

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّتْ تَحَمُّلُ الْآيَاتِ وَأَيُّ الْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِنَّمَا تَبْلَغُنَّ عِندَ الْكَبِيرِ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيٌ وَلَا تُنْهَرُوهَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ⑭

وَإِخْفِضْ لَهَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهَا كَمَا رَبَّنِي صَغِيرًا ⑮

رَبِّكُمْ أَمْ لَكُمْ بِأَن تَقُولُوا صَلَاحُ جَنِّ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ⑯

وهرکه بخواهد ثواب آخرت وسعی کند برای وی سعی که لائق وی است و او مسلمان باشد پس این جماعت هست سعی ایشان مقبول (۱۹) .

هرفرقه را پی در پی میدهم این فرقه را و آن فرقه را زبخشش پروردگار تو نیست بخشش پروردگار تو بازداشته شده (۲۰) .

بین چگونه برتری داده ایم بعض مردمان را بر بعض^(۱) و هر آینه آخرت زیاده تر بود در تمیز درجات و بیشتر باشد در برتری دادن (۲۱) .

مقرر مکن با خدا معبودی دیگر را آنگاه بنشینی نکوهیده بی یارمانده (۲۲) .

و حکم کرد پروردگار تو که عبادت مکنید مگر فقط وی را و بایدر و مادر نیکوکاری بکنید اگر برسد نزدیک تو بکلان سالی یکی از ایشان یا هر دو پس مگوایشان را اُف و بانگ مزین برایشان و بگو بایشان سخن نیکو (۲۳) .

و پست کن برای ایشان بازوی تواضع را از جهت مهربانی و بگو ای پروردگار من ببخشای ایشان را چنانچه پرورش دادند مرا در خورد سالی (۲۴) .

پروردگار شما داناستراست به آنچه در ضمیر شماست اگر باشید شایسته

وَابِذَ الْفَرْسِي حَقَّهُ وَالْمُسْلِمِينَ وَأَيْنَ السَّيِّئِلِ
وَلَا تُجِدُ رُبَّ بَدِيٍّ ۝

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا الْغَوَّانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِرَبِّهِ كُفُورًا ۝

وَاللَّهُ صَرِّحٌ بِمَا يَكُونُ مِنْ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا بَيِّنًا ۝

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعَدَ مَوَاطِنًا ۝

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِحِبَابِهِ
خَبِيرًا ۝

وَلَا تَقْنُصُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ مَن نَّزِدْهُمْ
وَأَيُّكُمْ كَانَ قَتْلُهُمْ كَانَ خَطَاً كَبِيرًا ۝

وَلَا تَرْوُوا الرِّبَا إِنَّمَا كَانَ قَالِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ۝

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ

پس هر آئینه وی هست رجوع کنندگان
را آمرزنده (۲۵) .

وبده به خویشاوندان حق آن را وبه
درویش و براه گذر و اسراف مکن اسراف
کردنی (۲۶) .

هر آئینه اسراف کنندگان هستند برادران
شیاطین و هست شیطان به نسبت
پروردگار خود ناسپاس (۲۷) .

و اگر روبگردانی ازین جماعت بانتظار
رزقی از پروردگار خود که امیدوار آن
باشی پس بگوایشان را سخن ملائم (۲۸) .

و مکن دست خود را بسته با گردن خود
و مگشای آن را تمام گشادن که آنگاه
بنشیننی ملامت کرده شده^(۱) در مانده
گشته^(۲) (۲۹) .

هر آئینه پروردگار تو می گشاید و تنگ
میکند روزی را برای هر که خواهد هر آئینه
اوبه بندگان خود دانا بیناست (۳۰) .

و مکشید اولاد خود را از ترس تنگ دستی
ما روزی میدهم ایشان را و شمارا هر آئینه
کشتن ایشان هست گناهی عظیم (۳۱) .

و نزدیک مشوید به زنا هر آئینه آن بی
حیائی است و بد راه است آن (۳۲) .

و مکشید نفسی را که حرام ساخته است
خدا مگر بحق و هر که کشته شود به ستم

(۱) یعنی در صورت بخل .

(۲) یعنی در صورت اسراف .

مَطْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِرَبِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَتَرَفُّ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَشَدَّهُ وَافُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٢﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمُ وَزِنُوكُم بِالسُّبُلِ الْأَسْتَقِيمِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٣﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْوُقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٥﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٦﴾

ذَلِكَ مِنَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ
اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَوْلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٣٧﴾

أَفَاصْفَحُوا رَبُّكُمْ بِالْبَيْنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ
لَتَقْوُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٣٨﴾

پس داده ایم وارث اورا قوتی^(۱) پس باید
که زیادتی نه کند درکشتن هرآئینه وی
هست یاری داده شده (۳۳) .

ونزدیک مشوید بمال یتیم مگر به طریقی
که او نیک است تاآنکه رسد به نهایت
قوت خود و وفا کنید به عهد هرآئینه
عهد پرسیده خواهد شدازو (۳۴) .

وتمام کنید پیمانه را چون پیمائید وبه
سنجید به ترازوی راست این بهترست
ونیکوترست ازجهت عاقبت (۳۵) .

ومرو بی چیزی که ترا دانش آن نیست
هرآئینه گوش وچشم ودل هریکی ازین ها
پرسیده خواهد شدازو (۳۶) .

ومرو درزمین خرامان^(۲) هرآئینه تو
نخواهی شگافت زمین را ونرسی به کوه
ها دردرازی (۳۷) .

همه این خصلت هاست بدفعلی آن نزد
پروردگار توناپسندیده (۳۸) .

این ازآنجمله هست که وحی فرستاده
است بسوی تو پروردگار تو ازعلم
ومقرر مکن باخدا معبود دیگررا آنگاه
انداخته شوی دردوزخ ملامت کرده شده
رانده گشته (۳۹) .

آیا برگزید شمارا پروردگار شما به پسران
وخود برگزید ازفرشتگان دختران را

(۱) یعنی حق قصاص .

(۲) یعنی متکبرانه ومغرورانه .

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٣٠﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا مَعَهُ آلِهَةً كَمَا يَقُولُونَ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَى الْغُرَىٰ سَبِيلًا ﴿٣١﴾

سُبْحَنَهُ وَقُلْ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٣٢﴾

تَسْتَعِلهُ الْمَوْتُ السَّبْعَ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا لَآتِيَهُمْ بَحْبَدٌ وَكَلِنْ لَا تَقْهَرُونَ سَبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٣٣﴾

وَلَا أَقْرَأُ الْقُرْآنَ جَلَلًا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٣٤﴾

وَجَلَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِنَّهُمْ أَذِنُوا لَنْفَعَهُمْ قُرْآنًا وَإِذَا ذُكِّرْتُمْ رَبِّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوْ عَمَلُوا إِدْبَارَهُمْ يُنْفَرُوا ﴿٣٥﴾

عَنْ أَعْلَمُ مَا يَسْتَبْشِرُونَ بِهِ إِذْ يَسْمَعُونَ الْبَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ

هر آئینه شما می گوئید سخن گران (۴۰) .
وهر آئینه بهر نوع سخن گفتیم درین قرآن
تا پند پذیر شوند ونمی افزاید درحق
ایشان مگر رمیدن را (۴۱) .

بگوا گر می بودند باخدا معبودان دیگر
چنانکه می گویند آنگاه طلب می کردند
بسوی خداوند عرش راه منازعت را
(۴۲) .

پاك است وی وبلند ست از آنچه می گویند
بلندی عظیم (۴۳) .

به پاکی یاد می کنند اورا آسمان های
هفت گانه وزمین وهرکه دراینهاست
ونیست هیچ چیزی مگر به پاکی یاد
میکند باستائش او ولیکن شما نمی فهمید
به پاکی یادکردن ایشانرا هر آینه هست
اوبردبار آمرزگار (۴۴) .

وچون میخوانی قرآن را میسازیم در میان
تو ودر میان آنانکه باورنمیدارند آخرت را
پرده پوشیده (۴۵) .

ومی نهیم بردل های ایشان پوششها
تا نفهمندش ودرگوش های ایشان گرانی را
وچون یادکنی پروردگار خودرا درقرآن
تنها روگردان شوند برجانب پشت
خودرمیده^(۱) (۴۶) .

مادانا تریم به چیزی که می شنوند بسبب

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَعِبُونَ ^(۴۶) ^{الْأَجَلَ مَسْحُورًا}

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُ عَلَى الْآخَرِ لَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَمْ تَكُنْ لَهُمْ آيَةً فَفُضِّلُوا فَكُلُوا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمْ ^(۴۷)

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ آلِ فِرْعَوْنَ ^(۴۸)

فُلْ لَّوْا بِعَبَادَةِ اللَّهِ ^(۴۹)

أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْفُرُونَ ^(۵۰)

يُعِيدُنَا أَقْلَ الْآلِ الْفَارِغِ فَكُلُّكُمْ أَوْلَىٰ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ^(۵۱)

وَوَسَّوهُمْ يَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ قَوْلُكَ إِنَّا نَكُونُ قَرِيبًا ^(۵۲)

يَوْمَ يَدْعُوهُمْ فَتَجِبُوهُمْ يَوْمَ تَذُورُون ^(۵۳)

قَلِيلًا ^(۵۴)

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ

بَيْنَهُمْ وَالشَّيْطَانُ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ^(۵۵)

آن^(۱) وقتی که گوش فرامیدهند بسوی تو و وقتی که ایشان رازگویان باشند وقتی که می گویند این ستم گاران پیروی نمی کنید مگر مرد جادو شده را (۴۷) .

بنگر چگونه زدند داستان ها برای تو پس گمراه شدند پس نمی توانند راه یافتن (۴۸) .

و گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضای پوسیده از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۴۹) . بگوسنگ شوید یا آهن شوید (۵۰) .

یانوعی دیگر شوید از آنچه بزرگ نماید در خاطر شما پس خواهند گفت چه کسی باز پیدا کند مارا بگو کسی که آفرید شمارا اول بار باز پس خواهند جنبانید بسوی تو سر خود را^(۲) و خواهند گفت کی باشد آن بگو شاید که نزدیک باشد (۵۱) .

روزی که خدا بخواند شمارا پس قبول کنید خواندن او را حمد گویان و گمان کنید که درنگ نه کرده بودید مگر اندکی (۵۲) .

و بگویند گان مرا که بگویند سخنی که آن بهترست (یعنی با کفار) هر آئینه شیطان نزاع می افکند میان مردمان هر آئینه شیطان هست آدمی را دشمن آشکارا (۵۳) .

(۱) یعنی بقصد استهزاء و عیب جوئی .

(۲) یعنی ملزم خواهند شد .

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَسَاءَ رَحْمَتِهِمْ أُولَئِكَ يَتْلَوْنَ مَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكَيْلًا ۝۴۰

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ الْكَاسِبِينَ عَلَى بَعْضٍ وَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ۝۴۱

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِي فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرَرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ۝۴۲

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَ اللَّهِ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ۝۴۳

وَأَنْ مِنْ قَرْنٍ إِذْ أَخَذُوا مِيثَاقَهُمْ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مَعَذِبُوا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۝۴۴

وَأَمَّا عَنَّا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ الْآلَانَ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَاتَّبَعُوا هُودَ النَّاقَةَ فَجَعَلْنَاهَا مَبْجُورَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ۝۴۵

پروردگار شما داناترست بحال شما اگر خواهد رحم کند شمارا و اگر خواهد عقوبت کند شمارا و نه فرستادیم ترا (یا محمد) برایشان نگاهبان^(۱) (۵۴) .

و پروردگار تو داناست بهر که در آسمان ها و زمین است و هر آئینه فضل دادیم بعضی پیغامبران را بر بعضی و دادیم داود را زبور (۵۵) .

بگو بخوانید آنان را که گمان الوهیت را دارید در حق ایشان بغیر از خدا پس نتوانند برداشتن سختی را از شما و نه تغییر دادن (۵۶) .

آنانکه ایشان را می پرستند کافران طلب میکنند بسوی پروردگار خویش قرب را که کدام يك از ایشان نزدیک تر باشد و توقع دارند رحمت او را و می ترسند از عذاب او هر آئینه هست عذاب پروردگار تو ترسناك (۵۷) .

و نیست هیچ دهی الا ما هلاك كنده وى ايم پيش از روز قیامت یا عذاب كنده وى ايم بعقوبت سخت هست اين وعده در لوح نوشته شده (۵۸) .

و بازداشت ما را از آنکه بفرستیم نشانه ها مگر آنکه دروغ شمرده بودند آن را پیشینیان و دادیم ثمود را شتر ماده نشانه درخشان پس کافر شدند بوی ونمی

فرستیم نشانه هارا مگر برای ترسانیدن
(۵۹) .

و یادکن چون گفتیم ترا که پروردگار تو
درببرگرفته است همه مردمان را (یعنی
در قدرت خود) و نه ساختیم نمایی را
که نمودیم به تو مگر امتحان مردمان را
ونه ساختیم درختی را که نفرین کرده شد
در قرآن مگر امتحانی ومی ترسانیم ایشان
را پس نمی افزاید ترسانیدن در حق ایشان
مگر سرکشی بزرگ^(۱) را (۶۰) .

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را سجده
کنید برای آدم پس سجده کردند الا
ابلیس گفت آیاسجده کنم کسی را که
آفریده ای از گل (۶۱) .

باز گفت آبادیدی این شخص را که برتری
داده ای بر من اگر مهلت دهی مرا
تا روز قیامت البته از بیخ برکنم اولاد او را
الا اندکی (۶۲) .

خدا فرمود برو پس هرکسیکه پیروی تو
کند از ایشان پس دوزخ سزای همه
شماست سزای کامل (۶۳) .

و از جابجانبان هرکرا توانی از ایشان باواز
خود آواز کن بر ایشان توسط سواران
خود و پیادگان خود و شریک شوبایشان
در اموال و فرزندان و وعده ده ایشان را

وَاذْكُرْ لَنَا الْيَوْمَ نَبَاكَ اَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي ارٰى نَبَاكَ
اِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةُ الْمَلْعُونَةُ فِي الْقُرْآنِ وَمَنْ فَعَلْهُمْ قَبْرًا يَرِيْدُ
اِلَّا طَعْنًا اَكْبَرًا ۝

وَاذْكُرْ لَنَا الْيَوْمَ نَبَاكَ اَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي ارٰى نَبَاكَ
اِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةُ الْمَلْعُونَةُ فِي الْقُرْآنِ وَمَنْ فَعَلْهُمْ قَبْرًا يَرِيْدُ
اِلَّا طَعْنًا اَكْبَرًا ۝

قَالَ ارٰى نَبَاكَ هَذَا الَّذِي كُذِّبَتْ عَنْ اٰدَمَ الْاَوَّلٰى اِلٰى يَوْمِهِ
الْقِيٰمَةِ لَمَّا كُنْتُمْ ذُرِّيَّةً اِلَّا قَلِيْلًا ۝

قَالَ اَذْهَبْ فَمَنْ يَبْعَكَ مِنْهُمْ فَاَنْ جَهَنَّمَ جَزَاؤُهُمْ
جَزَاءُ مَوْفُوْرًا ۝

وَاَسْتَفْزِرُ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَاجْلِبْ
عَلَيْهِمْ بِخَيْبِكَ وَرَجِّلْ فِيْ اَمْوَالِهِمْ وَالْاَوْلَادِ
وَعَدُهُمْ وَابْعِدْهُمْ الشَّيْطٰنُ الْاَشْوَرًا ۝

(۱) یعنی چون کافران قصه معراج شنیدند و آیت (ان شجرة الزقوم طعام الایم) بایشان رسید استبعاد کردند و محل طعن ساختند .

و وعده نمی دهد ایشان را شیطان مگر به فریب^(۱) (۶۴) .

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان هیچ قدرتی و بس است پروردگار تو کارساز (۶۵) .

پروردگار شما آن ست که روان میکند برای شما کشتی ها را در دریا تا طلب معیشت کنید از فضل او هر آئینه او هست بر شما مهربان (۶۶) .

و چون برسد بشما سختی در دریا گم شود هر که او را میخوانید مگر خدا پس چون خلاص ساخت شمارا بسوی خشکی روگردان شدید و هست آدمی ناسپاس (۶۷) .

آیا ایمن شده اید از آنکه فروبرد شمارا به جانبی از خشکی یا بفرستد بر شما باد تندی که سنگ ریزه افکند باز نیاید برای خود هیچ نجات دهنده ای (۶۸) .

آیا ایمن شده اید از آنکه باز درآرد شمارا به دریا باردیگر پس بفرستد بر شما از جنس باد بادتندی را پس غرق گرداند شمارا بسبب آنکه کافر شدید باز نیاید برای خود هیچ مواخذه کننده بر ما بسبب آن غرق (۶۹) .

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۝

رَبُّكُمُ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفَلَاحَ فِي الْبَحْرِ لَتَبْتَ تَحَوُّوا مِنْ فَضْلِهِ
إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۝

وَإِذَا سَأَلَكَ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ إِلَّا آيَاتُهُ
فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ اَعْرَضُوا وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ۝

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْصِفَ بِكُمْ حَافِئَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَافِئَاتِهِ لَتَأَخَذَنَّ الْكُلَّ وَكِيلًا ۝

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُبْعِدَ كُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَرُّسِلَ
عَلَيْكُمْ قَاصِفَاتٌ مِنَ الرِّيحِ فَيَغْرقَنَّكُمْ أَوْ أَوْقِعَهُمْ
تُحًّا لَتَأْخُذَنَّ الْكُلَّ عَلَيْهِمْ يَتَبِعًا ۝

(۱) مترجم گوید و این تصویر است سعی شیطان را درگمراه کردن ایشان مآخوذ از فعل رئیس دزدان چون دهی را غارت کند برایشان نعره میزند و سواران و پیادگان خود را آواز میدهد که ازین سو بگیر و از آن سو بگیر .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوُجُوهِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ
الْطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِسْمِهِمُ الَّذِي كُتِبَ عَلَيْهِ
فَالَّذِينَ يُقَرَّرُونَ بِكُتُبِهِمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعمَىٰ
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۝

فَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
لِيُفْتَنِيَ عَلَيْكَ آيَاتِهِ ۚ وَإِذَا الْإِنشَادُ لَخَلِيلٌ ۝

وَلَوْلَا أَن تَبْتَئِنَّاكَ لَفَتْنَاهُ عَنَّا ۚ لَكِنَّا قَلِيلًا ۝

إِذَا أَدْمُوكَ ذُفِعَ الْحَبِيرَةُ وَضَعَتِ الْمَوَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيرًا ۝

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْخَرُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا
وَأَذًا لِّلْأَبِلَاسِ ۚ وَنُفِخَ فِي الْفُفُوفِ ۝

وهرائینه بزرگ ساختم فرزندان آدم را
وبرداشتیم ایشان را در بیابان و در دریا^(۱)
وروزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
و برتری دادیم ایشان را بر بسیاری از آنچه
آفریده ایم برتری دادنی (۷۰) .

روزی که بخوانیم هرفرقه را بایشوای
ایشان پس هرکه داده شده نامه اعمال
اوبدست راستش پس آنجماعت بخوانند
نامه خود را و ستم کرده نه شوند مقدار
یک رشته (۷۱) .

وهرکه باشد در دنیا کور^(۲) وی در آخرت
نیز کور است و خطا کننده تراست راه را
(۷۲) .

وهرائینه نزدیک بودند که بفریب بازدارند
ترا از آنچه وحی فرستاده ایم بسوی
تو تا برندی بر ما غیر آن را و آنگاه دوست
می گرفتند ترا (۷۳) .

و اگر نبود آن که ثابت داشتیم ترا نزدیک
بودی که میل کنی بسوی ایشان اندک
میلی (۷۴) .

آنگاه می چشانیدیم ترا دوچند عذاب
زندگانی و دوچند عذاب مرگ باز نمی
یافتی برای خود مددکننده بر ما (۷۵) .

وهرائینه نزدیک بودند که بلغزانند ترا
از زمین تا جلا وطن کنند ترا از آنجا و آنگاه

(۱) یعنی بردواب و کشتی .

(۲) یعنی حقیقت را نبیند .

نمانند پس از تو مگر اندکی (۷۶) .

(مانند) روش آنانکه فرستاده ایم ایشان را پیش از تو از پیغامبران خویش و نخواهی یافت در روش ما تبدیلی را^(۱) (۷۷) .

برپا دارنماز را وقت زوال آفتاب تاهنگام تاریکی شب و لازم گیر قرآن خواندن فجر هر آئینه قرآن خواندن فجر را حاضر می شوند فرشتگان (۷۸) .

و پاره ای از شب بیدار باش پس نماز شب بخوان بآن زیاده شده برای تو، نزدیک است که برساند ترا پروردگار تو بمقامی پسندیده^(۲) (۷۹) .

و بگوای پروردگار من درآر مرا درآوردن پسندیده و بیرون آر مرا بیرون آوردن پسندیده و قراردی برای من از نزد خود قوتی یاری دهنده^(۳) (۸۰) .

و بگو آمد دین حق و نابود شد دین باطل هر آئینه باطل نابود شونده است (۸۱) .

و فرود می آریم از قرآن آنچه وی شفا و رحمت است مسلمانان را و نمی افزاید در حق ستمگاران مگر زیان را (۸۲) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و

سُبْحَنَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسْتِنَا تَحْوِيلًا ۝

اقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ بِحَمْدِكَ عَنَى أَنْ يَسْمَعَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ۝

وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ
وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ۝

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۝

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ نَافِثَةً وَنَضِجَةً لِقَوْمٍ يُزِيدُ
الظَّالِمِينَ إِكْثَارًا ۝

وَأَذِّنْ لَنَا نِعْمًا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأْجِبْ نَحْنُهُ ۖ وَإِذَا مَسَّهُ

(۱) مترجم گوید و این معنی روز بدر متحقق شد و جمعی که در پی ایدای آن حضرت بودند مقتول (شدند و آن کادوا) بجهت این گفته شد که وقت نزول آیت قصد لغزیندن داشتند و هنوز ملتجی به هجرت نکرده بودند والله اعلم .

(۲) یعنی مقام شفاعت .

(۳) یعنی در حال اعانت کن مرا چه وقت دخول در جا چه وقت خروج از آنجا .

پیچاند بازوی خود را و چون رسد بوی
سختی، ناامید باشد (۸۳).

بگوهر کسی عمل میکند به روش خود
پس پروردگار شما داناست بآنکه وی
یابنده تریبُک راه را (۸۴) .

وسوال میکنند ترا ازروح بگوروح
ازفرمانِ پروردگار من است وشمانداده
شده ایدازعلم مگر اندکی (۸۵) .

و اگر خواهیم ببریم آنچه وحی فرستاده
ایم بسوی تو بازیابی برای خود به سبب
وی برما کارسازی (۸۶) .

لیکن باقی گذاشتنش بسبب رحمتی از
جانب پروردگار توهرائینه فضل وی بر تو
بزرگ است (۸۷) .

بگو اگر جمع شوند آدمیان و جن برآنکه
بیارند مانند این قرآن هرگز نیارند مانند آن
اگرچه باشد بعضی ایشان بعضی را مدد
دهنده (۸۸) .

وهرآئینه گوناگون بیان کردیم برای مردمان
درین قرآن از هرداستانی پس قبول نه کردند
بیشتر مردمان مگر ناسیاسی را (۸۹) .

و گفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری کنی برای ما از زمین چشمه ای (۹۰) .

یاباشد ترا بوستانی ازدرختان خرما و انگور پس روان کنی جویها درمیان آن روان کردنی (۹۱).

یافرو داری آسمان را چنان که گمان
میکنی بر ما پاره پاره یا بیاری خدا را
و فرشتگان را رو برو (۹۲).

الشُّرَكَانِ يَكُونُ ۙ ۝۸۳

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِهِنَّ
هُوَ هُدًى سَبِيلًا ﴿٥٥﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الزُّوْجِ الَّذِي قُلَ الرُّوْحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي
وَمَا أَوْتِيْتَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۝

وَلَكِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَ بِكَ إِلَىٰ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ
لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ۝

الْأَرْحَمَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٥﴾

قُلْ لِّمَنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ٥٥

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
فَالْيَ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٥﴾

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ۝٩

أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ وَعَنَبٌ فَتَقْطَرُ
الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَقْطِرُ ۖ أَشْجَارًا ۙ (٤١)

وَأَوْسُقُطَ السَّمَاءِ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِلِلٍّ
وَالْمَلَائِكَةُ قَائِلَاتٌ ﴿٩٢﴾

یاباشد ترا خانه ای از زر یا بالاروی
در آسمان و باور نداریم بالارفتن ترا تا آنکه
فرود آری بر ما نوشته ای که بخوانیم آن را
بگو پاك است پروردگار من نیستم من
مگر آدمی فرستاده شده (۹۳) .

و بازداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
وقتی که آمد بایشان هدایت مگر آنکه
گفتند آیا خدای تعالی آدمی را پیغامبر
فرستاده است (۹۴) .

بگوا گرمی بودند در زمین فرشتگان که
می رفتند با اطمینان هر آئینه پیغامبر
میفرستادیم برایشان از آسمان فرشته را
(۹۵) .

بگوبس است خدا گواه میان من و میان
شما هر آئینه وی به بندگان خود دانای
بیناست (۹۶) .

و هر که را خدا هدایت کند پس اوست
هدایت یافته و هر که گمراه سازدش نیابی
برای ایشان دوستان بغیر از خدا
و برانگیزیم ایشان را روز قیامت بر رویهای
شان، کور و گنگ و کر جای ایشان دوزخ
است هرگاه فرو نشیند بیفرائیم برایشان
آتش را (۹۷) .

این است جزای ایشان بسبب آنکه کافر
شدند به نشان های ماو گفتند آیا چون
شویم استخوانی چند و اعضا از هم پاشیده
آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۹۸) .

آیا نه دیده اند آن خدا که آفرید آسمان ها
و زمین را تواناست که بیآفریند مانند

أَوَكُنْ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ نُحُوفٍ أَوْ تَرَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَن نُّؤْمِنَ
لِرُفُوفِكَ حَتَّىٰ تُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ قُلْ مَعْجَانِ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَ سَوَادٍ ۝۹۳

وَمَعِجَانَةُ النَّاسِ أَنْ يُؤْمِرُوا بِإِجَابَتِهِمُ الْهُدَىٰ ۚ إِنَّ
قَالَ الْوَابِعَثَ اللَّهُ بَشَرًا مِّثْلَ سَوَادٍ ۝۹۴

قُلْ لَوْ كُنَّا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَّسُوءُونَ مَطْمَئِنِّينَ لَكُنَّا
عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكَائِةً ۝۹۵

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا لِّبَنِي وَيَدْعُ إِلَيْهِ كَانِ يَسْتَدِ
حَیْرًا بَصِيرًا ۝۹۶

وَمَنْ يُّهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَن يَهْدِيَهُمْ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الدُّوزِ ۖ وَتَحْسُرُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عَمِيَآ
وَلَبِئَاءَ أَوْصِيَآ مَا لَهُمْ بِهِمْ كَلِمَاتٍ يَدْخُلُ فِيهِمْ سَعِيرًا ۝۹۷

ذَٰلِكَ جَزَاءُ هُمَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَقَالُوا ۖ إِذَا كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَآئًا ۖ إِنَّا لَنَبْعُوْثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۝۹۸

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ

أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّيْسَ فِيهِ قَوْلٌ لِّمَنْ أَظُنُّونَ إِلَّا كُفْرًا ۝

قُلْ لَّوْ أَنَا تَبَوَّكُنَّ خِرَافِينَ زُحْمَةً رَبِّي إِذَا لَا مَسَكُتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَفُورًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى سِمَةَ الْبَيْتِ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِعْجَازًا ۝ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُّحْمَرًّا ۝

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُ مَا أُنْزِلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رُبَّ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ بِصَافٍ ۝ وَإِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُّحْمَرًّا ۝

فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ مِنْهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَبِينًا ۝

وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَ هَٰؤُلَاءِ لَیْسَ إِلَهُ إِلَّا اسْكُتُوا الْأَرْضُ ۖ وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لُبِيقًا ۝

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى حُكْمٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ۝

ایشان را وساخته است برای ایشان میعادى که هیچ شبهه نیست در آن پس قبول نه کردند ستمگاران مگر انکار را (۹۹) .

بگو اگر می بودید شما مالک خزانه های بخشش پروردگار مرا آنگاه نیز بخیلی میکردید بترس آنکه همه خرج کنید و هست آدمی بخل کننده (۱۰۰) .

وهرائینه دادیم موسی را نه نشانه روشن پس بپرس از بنی اسرائیل چون آمد بایشان پس گفت اورا فرعون هرائینه می پندارم ترا ای موسی جادو کرده شده (۱۰۱) .

گفت هرائینه تودانسته ای، که نفرستاده این نشانه هارا مگر پروردگار آسمان ها وزمین دلائل روشن (برصدق حق) وهرائینه من می پندارم تراى فرعون هلاك شده (۱۰۲) .

پس خواست که بیرون راند بنی اسرائیل را از آن سرزمین پس غرق ساختیم اورا و آنانرا که همراه او بودند همه یکجا (۱۰۳) .

و گفتیم پس ازوی بنی اسرائیل را ساکن شوید درزمین پس چون بیاید وعده آخرت بیاریم شمارا همه باهم (۱۰۴) .

وبراستی فرو فرستادیم قرآن را وبراستی فرو داده است و نه فرستادیم ترا مگر مژده دهنده و ترساننده (۱۰۵) .

و قرآن را کم کم فرستادیم تابخوانی آن را برمردمان بدرنگ و بدفعات فرو فرستادیم

آن را فرو فرستادنی (۱۰۶) .

بگوایمان آرید بآن یا ایمان نیارید هر آئینه
آنانکه داده شدایشان را علم پیش ازین
چون خوانده میشود برایشان می افتند
بر روی خود سجده کنان (۱۰۷) .

و گویند پاکی پروردگار ماراست هر آئینه
هست وعده پروردگار ماشدنی (۱۰۸) .

ومی افتند بر روی خویش گریه کنان و می
افزاید قرآن درایشان فروتنی را (۱۰۹) .

بگو بخوانید خدارا یا بخوانید رحمن را
هر کدام که بخوانید خوب باشد پس
خدای راست نام های نیکو و این قدر
بلند مخوان نماز خود را و این قدر پست
مخوان آنرا و بجوی میان این و آن را هی
(۱۱۰) .

و بگوستائش خدای راست که هیچ فرزند
نگرفته است و نیست او را هیچ شریکی
در پادشاهی و نیست او را هیچ کارسازی
بسبب ناتوانی و به تعظیم یادکن
اورا تعظیم کردنی (۱۱۱) .

سوره کھف مکی است و آن یک صد و ده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش آن خدای راست که
فرو فرستاد بر بنده خود کتاب و نه کرد
دروی هیچ کجی (۱) .

ساخت او را راست تا برساند از عقوبت

قُلْ اِمُوْا بِهٖ اَوْ لَا تُوْمِنُوْا اِنَّ الَّذِيْنَ اَدْعُوْا اِلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ اِذَا
يُقَالُ عَلَيْهِمْ يَخْرُوْنَ لِاَدْعَآئِ سُجَّدًا ۝۶۰

وَيَقُوْلُوْنَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنْ كَانِ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا ۝۶۱

وَيَخْرُوْنَ لِاَدْعَآئِ يَسْكُوْنَ وَيَزِيْدُهُمْ خُشُوْعًا ۝۶۲

قُلْ اَدْعُوْا اللّٰهَ اَوْ اَدْعُوْا الرَّحْمٰنَ اِنَّمَا تَدْعُوْا اِلَيْهِ اِلٰهًا
اَحَدًا ۝۶۳ وَلَا تَجْعَلْ لِّشَرِّكَكَ وَلَا تُخَافُ بِهَا
وَابْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ۝۶۴

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَمْ يَخْلُقْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ شَرِيْكٌ
فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلٰی مِنَ الدَّٰلِ وَكِيلًا ۝۶۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَّهٗ عِوَجًا ۝۱

فَيَسْمَعُ الْيَتِيْمَ رِيَاسًا شَدِيْدًا اَمِنْ لَّدُنْهُ وَيُنَبِّئُ الْمُؤْمِنِيْنَ

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٧﴾

مَا كَيْفَ نَفِيذُ أَبَدًا ﴿٨﴾

وَيُسَبِّحُ الرَّبَّ عَزَّ وَجَلَّ ثَلَاثِينَ مِائَةً وَخَمْسِينَ مِائَةً وَلِكُلِّ سَاعَةٍ مِائَةٌ مِائَةً وَخَمْسِينَ مِائَةً ﴿٩﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِابْنِهِمْ كِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿١٠﴾

تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا آتِنَا رَبَّنَا ﴿١١﴾

فَلَمَّا كَمَتْ إِلَيْهِمْ نَفْسُهُمْ عَلَى الْآثَارِ هَمَزُوا لَكُمْ قَوْلًا

يَهْدِي الْحَدِيثَ أَتَقُولُونَ ﴿١٢﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيُتَبَوَّهُمْ رَبُّهُمْ

أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿١٣﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿١٤﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيِّمِ كَانُوا مِن

الْبَشَرِ عَجَبًا ﴿١٥﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ

رَحْمَةً وَهَبْ لَنَا مِن أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٦﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١٧﴾

سخت آینده از نزد خدا و تامرّده دهد آن
مسلمانان را که می کنند کارهای شایسته
بآنکه ایشانراست مُزْدَنیک (۲) .

باشندگان دروی همیشه (۳) .

وتا ترساند آنان را که گفتند خدا فرزند
گرفته است (۴) .

نیست ایشان راهیچ دانش بآن ونه پدران
ایشان را بود، سخت است این سخن که
برمی آید از دهانهای ایشان نمی گویند
مگردروغ (۵) .

پس مگر تو کشنده ای نفس خود را در پی
ایشان اگر ایمان نیارند باین سخن
از روی اندوه (۶) .

هر آئینه ماقرار داده ایم آنچه بر روی زمین
است آرایشی برای آن تامتحان کنیم
ایشان را کدام يك از ایشان نیکوتر است
در عمل (۷) .

وهر آئینه مالبته خواهیم ساخت آنچه را
که برویست میدان همواری گیاه (۸) .

آیا پنداشتی که اصحاب غار ونوشته^(۱)
از جمله نشانه های ماعجب بودند (۹) .

چون پناه بردند جوانانی چند بسوی غار
پس گفتند ای پروردگار مابده مارا از نزد
خود بخششی وآماده ساز برای ما راه یابی
را در کار ما (۱۰) .

پس پرده گذاشتیم برگوش های ایشان

درغار یعنی خوابانیدیم سالهای شمرده شده (۱۱) .

باز برانگیختیم ایشان را تا بدانیم کدام يك ازدوگروه یاددارند مقدار مدتی را که درنگ کردند (۱۲) .

مامیخوانیم برتو خبرایشان را براستی هرآئینه ایشان جوانانی چند بودند که ایمان آوردند به پروردگار خویش و زیاده دادیم ایشانرا هدایت (۱۳) .

و رشته بستیم بردل های ایشان^(۱) چون ایستادند پس گفتند پروردگار ما همان پروردگار آسمان هاوزمین است هرگز نخواهیم پرستید بجزوی معبودی را هرآئینه گفته باشیم آنگاه سخن دروغ (۱۴) .

این قوم ما معبودانی گرفتند بغیرازخدا چرانمی آرند برثبوت آن خدایان دلیلی واضح پس کیست ستمگارتر از کسی که بر بست برخدا دروغ را (۱۵) .

و چون کناره گیری کنید ای یاران ازین کافران و از آنچه می پرستند ایشان بجز خدا پس پناه برید بسوی غارتابگسترد بر شما پروردگار شما ازبخشایش خود ومهیاسازد برای شما منفعت رادركار شما (۱۶) .

بینی ای بیننده خورشید را وقتی طلوع کند مایل شودازغار ایشان بجانب راست

ثُمَّ يَبْعَثُهُمُ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَمْ يَتَوَّأْمَدَا ۝۱۱

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ أَمْتُوا بِرَبِّهِمْ وَرَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْدِقَاتُ ۝۱۲

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذْ شَطَطًا ۝۱۳

هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَوْلَا يُاقُونَ عَلَيْهِمْ يُسُلْطِينَ بَيْنَ يَدَيْنِ مِنْ أَكْظَمَ مِنْ أَقْزَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝۱۴

وَإِذْ أَعْرَضُوا عَنْهُمْ وَمَا يُعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَدَّى إِلَى الْكُفِّ يَسْتَرْكُمُ رُكُومًا مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئُ لَكُمْ مِنْ أَمْرِهِمْ مَوْفِقًا ۝۱۵

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَوَارِعُنَ مَهْمَ ذَاتِ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ مِنْ ذَاتِ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوٍ مِنْهُ ذَلِكَ

مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا ۝

وَحَسْبُكُمْ يَاقَاظِمُ وَهُمْ رُوْدٌ ۝ وَقَالَتْ اِثْنَيْنِ
وَذَاتِ السَّمَالِ ۝ وَكَلَبَهُمْ بِاسِطٍ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعَتْ
عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتُ مِنْهُمْ مِرَازًا وَلَوْلِيتُ مِنْهُمْ رُغْبًا ۝

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِسَاءَ لَوْ اَبَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ
كَمْ لَبِستُمْ قَالُوا لَبِستنا يَوْمًا وَبَعْضُ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ
اَعْلَمُ بِمَا لَبِستُمْ فَاَتَّبِعُوا اَحَدَكُمْ يَوْمَ رَجَعْتُمْ هَذِهِ

و چون غروب کند تجاوز میکند از ایشان
بجانب چپ و ایشان در کشادگی اند از
غار این از نشانهای خداست هر که
را خدا هدایت کند پس اوست هدایت
یافته و هر که گمراه میکندش پس نیابی
اورا هیچ دوست راه نماینده^(۱) (۱۷) .

و پنداری ای بیننده ایشان را
بیدار و در حالیکه ایشان خفته اند و
می گردانیم ایشان را جانب راست و
جانب چپ و سگ ایشان گشاده کرده
است دودست خود را بر دهانه غار اگر
اطلاع می یافتی برای ایشان البته
رو می گردانیدی از ایشان بگریختن و
فرامی گرفت ترا از ایشان ترس^(۲) (۱۸) .

و همچنین برانگیختیم ایشان را تا عاقبت
بایکدیگر سوال کنند در میان خود گفت
گوینده ای از ایشان چه قدر درنگ کردید
گفتند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز

(۱) مترجم گوید بخاطر فاطر میرسد که دیوار جنوبی کف آتقدر بلندست که سایه اصلی او در تمام سال محل خفتن ایشانرا می پوشاند و دیوار شرقی و غربی آن متصل دیوار جنوبی بلند ترست و پایه به پایه منحنی شده و این جماعت سربجانب شمال پابجانب جنوب کرده خفته اند پس وقتی که طلوع کند نور آفتاب بر دیوار غربی و بعضی صحن غار افتد و هر چند ارتفاع زیاده گردد بلندی دیوار شرقی از وصول نور بایشان مانع آید و نور جانب راست ایشان منتقل شود بجانب سرکه جهت شمال ست و در وقت استواء بجز سایه اصلی دیوار جنوبی نمی ماند و چون آفتاب مائل بغروب شود نور آفتاب بر دیوار شرقی افتد و آهسته بر سر دیوار مرتفع گردد و آن جانب چپ ایشان ست .

(۲) مترجم گوید و چنانکه خفتن ایشانرا نشانه ساختیم .

باز گفتند پروردگار شما دانا ترست بمقدار درنگ کردن شما پس بفرستیدیکی را از میان خود باین نقره خود بسوی شهر پس باید که تأمل کند کدام يك از اطعمه این شهر پاکیزه ترست پس بیارد به شما قوتی از آن و باید که به هوشیاری آمد و رفت کند و خبردار نکند بحال شما هیچکس را (۱۹) .

هرآئینه این کافران اگر قدرت یابند بر شما سنگسار کنند شمارا یا باز آرند شمارا در دین خود و رستگار نخواهید شد آنگاه هرگز (۲۰) .

وهم چنین خبردار گردانیدیم مردمان را بحال ایشان تابدانند که وعده خدا راست است و آنکه قیامت هیچ شبهه نیست در آن و قتیکه نزاع میکردند آنمردمان در میان خود درباره ایشان پس گفتند بسازید برغار ایشان خانه، پروردگار ایشان دانا تر است بحال ایشان گفتند آنانکه قدرت یافتند بر مقدمه ایشان البته بسازیم برغار ایشان مسجدی (۲۱) .

جمعی خواهند گفت اصحاب كهف سه کس اند و چهارم ایشان سگ ایشان ست و جمعی خواهند گفت که پنج کس اند ششم ایشان سگ ایشانست بحیال غائبانه و نیز می گویند هفت کس اند و هشتم ایشان سگ ایشانست بگو پروردگار من دانا ترست به شمار ایشان نه میداند ایشان را مگر اندکی پس گفتگو مکن درباره ایشان

إِلَى الْمَدِينَةِ فَلَیُنظَرَنَّ إِلَیْهَا أَنْزَلَ لَكُم مَّا قَلِبَا إِلَیْكُمْ یَرُدُّونَ مِنْهُ وَلَیَسَ لَكُم فِیْهِ أَثَرٌ ۝۱۵

إِنَّهُمْ إِنْ یُظْهَرُوا عَلَیْكُمْ یَرْجُمُونَ أَوْ یُعِیدُوكُمْ فِیْ مَكَلَبِهِمْ وَلَکِنْ تَقُولُوا إِذَا أَلْبَدَا ۝۱۶

وَكَذَٰلِكَ أَعْتَرْنَا عَلَیْهِمْ لَیْلَهُمْ أَنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا ۖ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَیْبَ فِیهَا ۚ إِذْ یَتَنَازَعُونَ بَیْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَیْهِمْ بُنَیَّانًا ۚ رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ ۚ قَالَ الذِّیْنَ غَلَبُوا عَلَیْ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَیْهِمْ مَسْجِدًا ۝۱۷

سَیَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ ۚ وَیَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَیْبِ ۚ وَیَقُولُونَ سَبْعَةٌ ۖ وَنَا مِنَهُمْ کَذِبُهُمْ ۚ قُلْ رَبِّیْ أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا یَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِیلٌ ۚ فَلَا تُنَادِرُفِیْهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا ۚ وَلَا تَسْتَفْتِ فِیْهِمْ وَهُمْ أَحَدٌ ۝۱۸

مگر گفتگوی سرسری و سوال مکن
در باب ایشان هیچ کس را از کافران (۲۲).
و مگو هیچ چیزی را که من البته خواهم
کرد آن را فردا (۲۳).

مگر مقرون به ذکر مشیت خدا^(۱) و یاد کن
پروردگار خود را و قتیکه فراموش کنی^(۲)
و بگو توقع است که دلالت کند مرا
پروردگار من برای نزدیک تر باعتبار
راستی از آنچه کافران میگویند (۲۴).

و درنگ کردند در غار خود سه صدسال و
افزودند نه سال دیگر (۲۵).

بگو خدا دانا تراست بمقداری که درنگ
کردند او راست علم غیب آسمان
هاوزمین چه قدر بیناست و چه قدر
شنواست نیست ایشانرا بجزوی هیچ
کارسازی و شریک نمی گیرد در حکم خود
هیچکس را (۲۶).

و بخوان آنچه وحی فرستاده شد بسوی تو
از کتاب پروردگار توهیچ کس تبدیل
کننده نیست حکم های وی را و هرگز نه
یابی بجزوی هیچ پناهی (۲۷).

و بندکن خود را با آنانکه یادمیکنند
پروردگار خود را به صبح و شام
میخواهند رضای او را و باید که درنگزد
چشم های توازی ایشان طلب کنان آرائش

وَلَا تَقُولُوا لِمَا إِنَّا فَعَلْنَا ذَلِكَ عُدَا۟

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَنِّي
أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لَا اقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا ۝

وَلَيْسُوا فِي كُفْرِهِمْ ثَلَاثُ مِائَةِ سَنَةٍ وَأُو۟دُوا۟ وَاسْعَآ ۝

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسُوا آلَهُ غِيبُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ
أَبْرَرُهُ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ قَلِيلٍ
وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۝

وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا يُبَدِّلُ الْكَلِمَاتِ
وَلَنْ يَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

وَاصْبِرْ نَفْسَکَ مَعَ الَّذِیۡنَ یَدْعُوۡنَ رَبَّهُۥمۡ بِالْغَدَاوَةِ
وَالْعِیۡثِیۡ یُرِیۡدُوۡنَ وَجْهَہٗ ۚ وَلَا تَعْدُ عِینُکَ عَنْہُمۡ
تُرِیۡدُ زِیۡنَةَ الْحَیٰوَةِ الدُّنْیَا ۚ وَلَا تَطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا

(۱) یعنی بگو خواهم کرد إن شاء الله تعالی .

(۲) یعنی بازمتنبه شوی .

زندگانی دنیا را و فرمان مبرآن را که غافل ساخته ایم دل او را زیاد خویش و پیروی کرده است خواهش خود را و هست کار او از حد گذشته (۲۸) .

و بگو این سخن راست ست آمده از پروردگار شما پس هر که خواهد ایمان آورد و هر که خواهد کافر شود هر آئینه ما مهیا کرده ایم برای ستمگران آتشی را که درگیرد بایشان سراپرده های آن و اگر فریاد کنند به دادایشان رسیده شود به نوشانیدن آبی مانند مس گداخته بریان کند چهره ها را، آن بدآشامیدنی است و دوزخ بدآرام گاهیست (۲۹) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند هر آئینه ماضائع نکنیم مزد کسی که نیکو کرده است کار را (۳۰) .

این جماعت ایشان راست بوستا نهایی همیشه ماندن می رود زیر ایشان نهرا زیور داده شوند آنجا دست بندها از زر و می پوشند جامه های سبز از دیبای نازک و دیبای ضخیم تکیه کنان آنجا بر تخت ها این نیک جزاست و بهشت نیکوآرام گاهیست (۳۱) .

و بیان کن برای ایشان داستان دوشخص که دادیم به یکی از ایشان دو بوستان از درختان انگور و گردا گرد آن پیدا کردیم درختان خرما و پیدا کردیم در میان این بوستانها زراعت را (۳۲) .

هر دو بوستان آوردند میوه های خود و هیچ

قَلْبُهُ عَنِ الذِّكْرِ إِنَّا وَاعَدْنَاهُمُوهُ وَكَانَ أَمْرُهُ قُرْطُلًا ۝

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَكْبِرُوا يَبْغُوا إِنَّا بِمَا يَكْمُلُ يُشْجَوِ الْوُجُوهُ بِشَسِّ الشَّرَآبِ وَسَاءَتْ مُرْتَقَقًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ حَبِطَتِ عَذَابٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَآئِكِ يَتَعَاقَبُ الْغُلَّابُ وَحَسْبَتْ مُرْتَقَقًا ۝

وَأَصْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِكُلِّهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۝

كُلَّا مِنَ الْجَنَّتَيْنِ إِتَتْ أَكْطَاهُمَا وَلَمْ يُطْعِمْنَاهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا

خَلَّاهُمَا نَهْرًا ۝

وَكَانَ لَهُ شَجَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَاعْرِضْكَ ۝

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ
أَن يَتَيْدَ هَذِهِ أَبَدًا ۝

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِّتْ إِلَىٰ رَبِّي لَكِيدَاقٌ
خَيْرٌ أَمْنَهَا مُتَقَلِّبًا ۝

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي
خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ۝

لَكَئِنْ هَوَّلْتُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
إِن تَرَنِ أَنَا أَكَلْتُ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ۝

فَقُلْ رَبِّيَ أَن يُوَفِّيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلْ
عَلَيْهَا حُطْبًا ثَائِرًا مِنَ السَّمَاءِ فَتَصْبِعُ فِيهَا زَلْزَلًا ۝

کم نه کرد از میوه و جاری ساختیم میان
آنها جوی آب (۳۳) .

و بود او را میوه های بسیار پس گفت هم
نشین خود را و او گفتگو میکرد بآن هم
نشین من بیشترم از تودرمال و غالبترم
باعبار حشم (۳۴) .

و درآمد به بوستان خود ستم کرده
برخویش گفت نمی پندارم که هلاک
شود این بوستان هیچ گاه (۳۵) .

و گمان ندارم که قیامت متحقق شود و
بالفرض اگر باز گردانیده شوم بسوی
پروردگار خود هر آینه خواهم یافت
باز گشتی بهتر از این بوستانها (۳۶) .

گفت اورا هم نشین او او گفتگو
میکرد با وی آیا کافر شدی بآن خدای که
پیدا کرد ترا از خاک باز از نطفه باز ترا مرد
ساخت (۳۷) .

لیکن من اعتقاد دارم که خدا
پروردگار من ست و شریک مقرر نمی کنم
با پروردگار خود هیچکس را (۳۸) .

و چون درآمدی به بوستان خود چرانه
گفتی آنچه خدا خواسته است شد نیست،
نیست هیچ توانائی مگر بمشیت خدا اگر
می بینی مرا کم تر از تو مال و فرزند
(۳۹) .

پس شاید که پروردگار من بدهد مرا
بهتر از بوستان تو و شاید که فرستد
بر بوستان تو عذابی از آسمان پس گردد
زمین بی گیاه لغزاینده پا (۴۰) .

أَوْ يُصِيبُ مَاؤُهُمْ غَوْرًا فَلَنْ يَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ۝

وَأَحِيطَ بِشَهْرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّهُ عَلَىٰ مَا آتَفَقَ فِيهَا
وَهُيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَلَيْتَنِي
أَلَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِتْنَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ۝

هَٰذَا لَكَ الْوَلَايَةُ بِاللَّهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ لِّمَا بَا
وَخَيْرٌ عَقْبًا ۝

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا الْغَيْثِ الْمَوْتِيَا كَمَا أُنْزِلَتْ
مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا ۝

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۝

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَخَرَّتْهُمْ
فَلَمْ تَخَادِعْهُمْ أَحَدًا ۝

ياشود آب او فرورفته پس هرگز نه توانی
آن را جُستن (۴۱) .

وبعقوبت احاطه کرده شد میوه های او
پس بامداد کرد می مالید دودست خود را
بحسرت بر آنچه خرج کرد در عمارت آن
و آن بوستان افتاده بر سقفهای خود و می
گفت ای کاش شریک مقرر نمی کردم با
پروردگار خود هیچکس را (۴۲) .

ونه بود او را هیچ جماعتی که یاری
دهندش بجز خدا و نه بود خود پیروزمند
(۴۳) .

اینجا ثابت شد که کارسازی برای خدای
حق است وی بهتر است از روی ثواب
دادن و وی بهتر است از روی جزا دادن
(۴۴) .

و بیان کن برای ایشان داستان زندگانی
دنیا که وی مانند آبی ست که فرو فرستاد
یمش از آسمان پس درهم پیچید بسبب
وی رستنی زمین پس شد آخر کار درهم
شکسته می پرانیدش بادهای و هست خدا
بر همه چیز توانا (۴۵) .

مال و فرزندان آرایش زندگانی دنیا است
و حسنات پاینده شایسته بهتراند نزد
پروردگارتو از جهت ثواب و خوب
تراند از جهت امید داشتن (۴۶) .

و آن روز که روان کنیم کوه هارا و بینی
زمین را نمایان و جمع سازیم مردمان
را پس نه گذاریم از ایشان هیچ کس را
(۴۷) .

وروبرو آورده شوند پیش پروردگار
توصف کشیده گوئیم هر آئینه آمدید پیش
ما چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار بلکه
می پنداشتید که نه خواهیم ساخت برای
شما وعده گاهی (۴۸) .

ودر میان نهاده شود نامه اعمال پس به
بینی گناه گاران را ترسان از آنچه در آن
ست و می گویند ای وای بر ما چه حال
است این نامه رانمی گذارد هیچ معصیت
خورد را و نه بزرگ را مگر احاطه کرده است
آن را و بیان هر چه کرده بودند حاضر
و ستم نکند پروردگارتو بر هیچکس (۴۹) .

و یاد کن چون گفتیم به فرشتگان سجده
کنید آدم را پس سجده کردند مگر ابلیس
بود از جن پس بیرون شد از فرمان
پروردگار خود ای مردمان آیا دوست می
گیرید او را و فرزندانش را و از بجزمن و ایشان
شمارا دشمن اند، شیطان بدعوض ست
ستمگاران را (۵۰) .

حاضر نکرده بودم ایشانرا وقت آفریدن
آسمان ها و زمین و نه وقت آفریدن
خود ایشان و نیستیم مددگار گیرنده
گمراهان را (۵۱) .

وروزی که گوید خدای تعالی ای مشرکان
ندا کنید شریکان مرا که گمان می نمودید
پس ندا کنند آن جماعت را و آن جماعت
قبول نکنند ندای ایشان را و ساختیم
در میان ایشان مهلکه (۵۲) .

وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَعًا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ لَكُمْ جَعَلًا مَوْعِدًا ۝۹

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَىٰ الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُوَلِّتُنَا مَا لَ هَذَا الْكِتَابِ
لَا يَغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا
مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظُنُّوكَ أَحَدًا ۝۱۰

وَأَذَقْنَا لِلْمَلَكَةِ اسْحُدًا وَالْآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَعْبُدُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أُولِيَاءَ مِنْ دُونِي وَلَهُمْ
لَكُمْ عَذَابٌ بِشَ اللَّظَلِينَ بَدَلًا ۝۱۱

مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَاحْتَقَ
أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتَ تُنْذِرُ الْفَاضِلِينَ عَصْدًا ۝۱۲

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ۝۱۳

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُم مُّوَاعِدُوهَا وَكَرِهُوا
عَهَا مَصْرَفًا ۝۵۱

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرُ شَيْءٍ جَدَلًا ۝۵۲

وَمَا مَنَعَهُ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَن تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ۝۵۳

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آلِيئِي وَمَا نُذِرُوا ۝۵۴

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا
وَلَبَّىٰ بِقَلْبِهِ يَكْفُورًا ۝۵۵ إِذَا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً
أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِيْ أَذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ نَدَعُهُمْ
إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ۝۵۶

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝۵۷ لَوْ يُؤْخَذُ مِنْهُمْ مِّمَّا كَتَبُوا

(۱) وبه بینند گناهکاران آتش را وبفهمند
که ایشان افتاد گانند دروی ونه یابند از آن
جای باز گشتن (۵۳) .

وهرائینه گوناگون بیان کردیم درین قرآن
برای مردمان هر نوع داستان وهست
آدمی بیشتر از همه چیز در خصومت (۵۴) .

وبازنداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
چون بیامد بایشان هدایت واز آنکه طلب
آمزش کنند از پروردگار خود مگر بانتظار
آنکه بیاید بایشان روش پیشینیان یابیاید
بایشان عقوبت گوناگون (۵۵) .

ونمی فرستیم پیغمبران را مگر بشارت
دهنده وترساننده وخصومت میکنند
کافران به شبهه بیهوده تابلغزانند بسبب
آن سخن حق را وبه تمسخر گرفتند آیات
مراو چیزی را که بآن ترسانیده شوند (۵۶) .

وکیست ستمگارتراز کسی که پند داده
شد بآیات پروردگار خویش پس روگردان
گشت از آن وفراموش بکرد آنچه پیش
فرستاده است دودست وی هرائینه
ماساخته ایم بردل های ایشان پردها تا نه
فهمند قرآن را وساختیم در گوشهای ایشان
گرانی وا گر بخوانی ایشان را بسوی
هدایت راه نه یابند آنگاه هرگز (۵۷) .

وپروردگار تو آمرزنده صاحب رحمت
است اگر مواخذه کردی ایشان را بآنچه

لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدًا يَجِدُوا
مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ﴿۵۸﴾

وَبَلَّغْنَا الْفُرَىٰ أَهْلَهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿۵۹﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَتْلِهِ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ
أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿۶۰﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿۶۱﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَتْلِهِ إِتَيْنَاهُمَا نَالَفًا لِقِينَا مِنْ سَفَرِنَا
هَذَا نَصَبًا ﴿۶۲﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ
وَمَا أَتَسْمِينِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿۶۳﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِيهِ فَارْتَدَّا عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿۶۴﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عَيْنِنَا وَعَلَّمْنَاهُ
مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿۶۵﴾

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِي

کرده اندبه شتاب فرستادی بدیشان
عقوبت را بلکه ایشان را میعادى هست
که هرگز نه یابند غیر از آن پناهی (۵۸) .
و آن دهها راهلاك کردیم چون ستم کردند
و معین کردیم برای هلاك ایشان میعادى
(۵۹) .

و یادکن چون گفت موسیٰ نوجوان خود را
همیشه راه میروم تا آنکه برسم بمحل جمع
شدن دودریا یا بروم مدت های دراز (۶۰) .
پس چون رسیدند به محل جمع شدن
دودریا فراموش کردند ماهی خود را پس
راه خود گرفت در دریا شگافان (۶۱) .

پس چون گذشتند گفت موسیٰ نوجوان
خود را بیار برای ماطعام چاشت مارا هر آینه
رنج یافتیم ازین سفر خود (۶۲) .
گفت آیادیدی چون آرام گرفتیم تکیه کرده
بآن سنگ پس من فراموش کردم ماهی
را (یعنی آنجا) و فراموش نساختم مرا از آنکه
یادکنم قصه آن مگر شیطان و راه خود
گرفت در دریا بنهج عجیبی (۶۳) .

گفت موسیٰ این بود آنچه می جستیم پس
باز گشتند بر نشان اقدام خود جستجو
کنان (۶۴) .

پس یافتند بنده ای را از بندگان ما که
دادیم او را رحمتی از نزد خود و آموختیم
او را از نزد خود علمی^(۱) (۶۵) .

گفت او را موسیٰ آیا پیروی توکنم به شرط

مِمَّا عَلَّمْتُمْ رُسُلَنَا ۝

آنکه بیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی
از راه یابی (۶۶) .

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

گفت هرآئینه تونه توانی بامن شکیبائی
کردن (۶۷) .

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۝

وچگونه شکیبائی کنی بر چیزی که
درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۝

گفت خواهی یافت مرا شکیبیا اگر
خدا خواسته است و خلاف نکنم باتو
در هیچ فرمانی (۶۹) .

قَالَ فَإِنِ اتَّعَمْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ
لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس
سوال مکن از من از هیچ چیز تا آنکه خود
آغازم برای توا ز حال آن بیانی (۷۰) .

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّيِّدَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخْرَقْتَهَا
لِنُفُورِ أَهْلِهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۝

پس راه رفتند تا وقتی که چون سوار
شدند بر کشتی خضر شکافت آنرا گفت
موسیٰ آیا شکافتی کشتی را تا غرق کنی
اهل آن را هرآئینه آوردی چیزی عظیم را
(۷۱) .

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

گفت آیانه گفته بودم که تون توانی بامن
شکیبائی کردن (۷۲) .

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتَ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي
عُمْرًا ۝

گفت موسیٰ مواخذه مکن مرا بآنچه
فراموش کردم و بر سر من مینداز در مقدمه
من سختی را (۷۳) .

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَلْقَا عُلَمَاهُ فَنَقَلَهُ قَالَ آتَيْنَا
نَفْسًا ذَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا ثَمَرًا ۝

پس راه رفتند تا وقتی که برخوردند با
نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت
موسیٰ آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص
نفسی هرآئینه آوردی چیزی ناپسندیده را
(۷۴) .

گفت آیا نه گفته بودم باتو که هر آئینه تونوانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسی! اگر برسم ترا از چیزی بعد ازین پس صحبت مکن بامن هر آئینه رسیدی از جانب من بعد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تا وقتی که آمدند باهل دهی طعام طلب کردند از اهل آن دیهی پس قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند ایشان را پس یافتند در آنجا دیواری که میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا گفت موسی! اگر میخواستی هر آئینه می گرفتی بر تعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی در میان من و تو خبر خواهم داد ترا بآنچه نتوانستی بران شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که کار می کردند در دریا پس خواستم که معیوب کنم آنرا و بود پیش روی ایشان یادشاهی که می گرفت هر کشتی درست را به زبردستی (۷۹) .

و اما آن نوجوان پس بودند پدر و ما در وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب آید بر ایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را پروردگار ایشان بهتر از وی از وی پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

و اما آن دیوار پس بود از دونوجوان یتیم در شهر و بود زیر آن گنجی از ایشان و بود پدر ایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝۷۵

قَالَ إِنَّ سَأْلَكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَذَا فَلَا تُصِغْنِي فَقَدْ بَلَّغْتَ مِنْ كَذِبِي عُنْدًا ۝۷۶

فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا آتَيْتُمُ امْلَأْتُمْ مِنْهَا فَابْوَأْ أَنْ تَبْلُغُوهُمَا أَتَوْجَدُ إِلَيْهَا جَدَارًا يُرِيدُ أَنْ يُنْقَضَ فَاَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتُ لَفَعَدْتُ عَلَيْهِ أَجْرًا ۝۷۷

قَالَ هَذَا فِرَاقِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ سَأَلْتُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝۷۸

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْلُكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ يعبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ لِكُلِّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ۝۷۹

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوهُ مُؤْمِنًا وَفَحِشًا أَنْ يُرَهِمَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۝۸۰

فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رَحْمًا ۝۸۱

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزُهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا

أَشَدُّ هُمْ وَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۖ وَمَا أَفَعَلْتَ
عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَاتَّبِعْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝

فَاتَّبَعَهُ سَبَبًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَرْبُوعًا فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عَنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّمَا أَنْتَ
تُعَذِّبُ وَإِنَّمَا أَنْتَ تُخَذَّلُ فِيهِمْ خَسَنًا ۝

قَالَ إِنَّمَا مَنِ ظَلَمَ فَلْيَوْفَ عُذْبُهُ لَمْ يَزِدْ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ
عَذَابًا كَثِيرًا ۝

وَأَتَيْنَا مِنْ أَمِنَ وَاعْمَلْ صَالِحًا قُلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ ۖ وَسَقُولُ لَهُ
مِنْ أَمْرٍ يُرَىٰ ۝

لَمْ أَكُنْ مِنْ سَبَبًا ۝

تو که این نوجوانان برسند نهایت قوت
خویش و برآرند گنج خود را از روی
مهربانی از پرورد گارتو و نکردم آن را
ازرای خود اینست سر آنچه نتوانستی
بر آن شکیبائی کردن (۸۲) .

و سوال می کنند ترا از ذوالقرنین بگو خواهم
خواند بر شما از حال وی خبری (۸۳) .

هر آینه مادسترسی دادیم او را در زمین
و دادیم او را از هر چیز وسیله ای (۸۴) .

پس در پی وسیله ای افتاد (۸۵) .

تا آنکه رسید بمحل فرورفتن آفتاب
دریافت آنرا که فرومی رود در چشمه گل
ولای و یافت نزدیک آن چشمه گروهی را
گفتم ای ذوالقرنین اختیار بدست تست
یا اینست که عقوبت کنی یا بگیری در میان
ایشان معامله نیکو (۸۶) .

گفت اما کسیکه ستم کرد پس عذاب
خواهیم کرد او را بازگردانیده شود بسوی
پرورد گار خویش پس عذاب کند او را
عذاب سخت (۸۷) .

و اما آنکه ایمان آورد و کارشائسته کرد پس
او را ست پاداش نیکو و خواهیم گفت
در باب اواز مقدمه خویش سخن آسانی
(۸۸) .

باز در پی وسیله ای افتاد (۸۹) .

(۱) یعنی بحسب نظر مردمان .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از قدرتِ او برین دو کار .

حَقِّ إِذَا لَمْ تَطْلَمْ الشَّمْسُ وَجَدَهَا تَطْلَمْ عَلَى قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿۱۰﴾

كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْ خُبْرًا ﴿۱۱﴾

لَمَّا أَتَبْنَا سَبِيًّا ﴿۱۲﴾

حَقِّ إِذَا لَمْ يَكُنِ السَّكِينُ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿۱۳﴾

قَالُوا إِذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَبًّا ﴿۱۴﴾

قَالَ مَا مَلَكَتْ فِيهِ رِيحٌ حَرِيْرٌ فَأَعِيتُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿۱۵﴾

أَتُونِي زُرَّ الْعَبِيدِ حَتَّى إِذَا سَاوَى بَيْنَ الضَّالِّينَ قَالَ انْخُزُوا حَتَّى إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ﴿۱۶﴾

فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿۱۷﴾

قَالَ هَذَا حِمَّةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿۱۸﴾

تا وقتی که چون رسید بمحل برآمدن آفتاب یافت که آن برمی آید برگروهی که نساخته ایم برای ایشان این طرف از آفتاب هیچ پرده (۹۰) .

چنین بود قصه و هر آئینه در گرفته ایم بآنچه نزدیک وی بود از روی خبرداری (۹۱) . باز در پی وسیله ای افتاد (۹۲) .

تا وقتی که چون رسید در میان سَدِّین یافت این جانب سَدِّین گروهی را که نزدیک نیستند از آنکه بفهمند سخنی (۹۳) .

گفتند این گروه ای ذوالقرنین هر آئینه یاجوج و ماجوج فساد کنند گانند در زمین پس آیا مقرر کنیم برای تو باجی بشرط آنکه بسازی در میان ما و ایشان سدّی (۹۴) .

گفت آنچه دسترسی داده است مرا در آن پروردگار من بهتر است پس مدد کنید مرا بزور بازو تا بسازم میان شما و ایشان حجابی محکم (۹۵) .

بیارید پیش من پاره های آهن تا وقتی که چون برابر ساخت مابین آن دو کوه گفت آتش بدمید تا آنکه چون آتش ساخت آن آهن را گفت بیارید پیش من تا بریزم بالای این روئین گداخته را (۹۶) .

پس نتوانستند یاجوج ماجوج که بالاروند بر آن و نتوانستند او را سوراخ کردن (۹۷) .

گفت این صنعت نعمتی ست از پروردگار من پس چون بیاید وعده پروردگار

من^(۱) کند آت را هموار و هست وعده پروردگار من راست (۹۸) .

و بگذاریم بعض ایشان را آن روز که درهم آمیزند در بعض دیگر و دمیده شود در صور پس بهم آریم ایشان را بهم آوردن (۹۹) .

و روبرو آریم دوزخ را آن روز پیش کافران روبرو آوردن (۱۰۰) .

آنانکه بود چشم های ایشان در پرده از یاد من و نمی توانستند سخن شنیدن (۱۰۱) .

(یعنی از شدت بغض) آیا پنداشتند کافران که دوست گرفتن ایشان بند گان مرا بجز من موجب عقوبت نباشد هر آینه ما آماده ساختیم دوزخ را برای کافران جای فرود آمدن (۱۰۲) .

بگو آیا خبر دهیم شما را بآنانکه زیانکار ترین مردم اند از روی عمل (۱۰۳) .

این جماعت آنانند که گم شد سعی ایشان در زندگانی دنیا و ایشان گمان می کنند که نیکوکاری می کنند در عمل (۱۰۴) .

این جماعت آنانند که کافر شدند بآیات پروردگار خویش و بملاقات او پس نابود شد اعمال ایشان پس برپا نخواهیم ساخت برای ایشان روز قیامت هیچ وزنی^(۲) (۱۰۵) .

و تَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَعَلْنَاهُمْ جُجَاءً ۝۹۸

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ۝۹۹

لِالَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَظَاوَةٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ۝۱۰۰

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۝۱۰۱

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۝۱۰۲

الَّذِينَ ضَلَّ سَبِيلُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحِبُّونَ أَكْثَرُ مِمَّا يُحِبُّونَ صُنْعًا ۝۱۰۳

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا ۝۱۰۴

(۱) یعنی نزدیک شود قیامت .

(۲) مترجم گوید و این کنایت ست از خوارى و بی قدرى .

جزای ایشان دوزخ باشد بسبب آنکه کافر شدند و گرفتند آیات مرا و پیغامبران مرا به تمسخر (۱۰۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باشند ایشان را بوستانهای بهشت جای مهمانی (۱۰۷) .

آنجا جاویدان باشند نه طلبند از آنجا بازگشتن (۱۰۸) .

بگو اگر باشد دریاسیاهی برای نوشتن سخنان پروردگار من البته تمام شود دریا پیش از آنکه با آخر رسد سخنان پروردگار من اگرچه بیاریم مانند آن دریادریائی دیگر بطریق مدد (۱۰۹) .

بگو جزاین نیست که من آدمی ام مانند شما و حی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما همان معبود یکتاست پس هرکه توقع دارد ملاقات پروردگار خود را باید که بکند کار پسندیده و شریک نیارد در عبادت پروردگار خویش هیچ کس را (۱۱۰) .

سوره مریم مکی است و آن نود و هشت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
کَهَيْعَصَ (۱) .

این است بیان بخشایش پروردگارتو بربنده خود زکریا (۲) .

چون ندا کرد پروردگار خود را (ندای پنهان) (۳) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه سست

ذَلِكَ جَزَاءُ مَن جَاهَلَ آيَاتِنَا وَاتَّخَذَ آلِهَتًا مِن دُونِ اللَّهِ ۖ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ
الْأُفْدَىٰ نُزُلًا ۝۱۰۸

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَمُوتُونَ عَنْهَا حَوْلًا ۝۱۰۹

قُلْ لَوْ كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ رِجٌّ لَّقَدْ انبَغَىٰ رَبِّي أَنْ يَسْتَفِدَّ
كَوْكَبُ رَبِّي وَلَوْ جِئْتُم بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۝۱۰۷

قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْوَاحِدُ ۚ مَنْ كَانَ
يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيُكَلِّمْ أَهْلًا بِمَا وَرَأَيْتُمْ بُعَادَةَ رَبِّهِمْ أَحَدًا ۝۱۱۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

كَهَيْعَصَ ①

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ⑦

إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَّأْهُ حَيًّا ⑤

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ

يُدْعَاكَ رَبِّ سَقِيًّا ⑤

شده است استخوان ازیدن من و سرم
ازسفید موئی شعله ورگشته است ونبودم
دردعای تو ای پرورد گار من بی بهره
(۴) .

وَأَنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَثَتِي وَكَانَتْ أُمْرَآئِي عَاقِرًا
فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ⑥

وهرآئینه من می ترسم ازاقارب خود بعد
ازخود وهست زن من نازای پس عطا کن
مرا از نزدیک خود وارثی (۵) .

يٰٓيُنَيُّ وَرِثٌ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ⑦

که میراث گیرد از من و میراث گیرد از
اولاد یعقوب وبکن اورای پرورد گار من
مرد پسندیده (۶) .

يٰٓزَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَسَىٰ ۖ لَمْ يَحْمَلْهُ لَهُ مِنْ قَبْلُ
سَوِيًّا ⑧

گفتیم ای زکریا هرآئینه مابشارت میدهیم
ترا بطفلی که نام اویحیی است پیدا
نکردیم پیش ازین هیچ هم نام اورا (۷) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتْ أُمْرَآئِي عَاقِرًا
وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ⑨

بگفت ای پرورد گار من چگونگی پیدا
شود برای من طفلی وهست زن من
نازای وهرآئینه رسیده ام از سبب کلان
سالی بنهایتِ ضعف (۸) .

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَدًى ۖ وَقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ⑩

گفت هم چنین است وعده گفت پروردگار
تواین کاربرمن آسان است و هرآئینه آفریدم
تراپیش ازین ونه بودی تو چیزی (۹) .

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۚ قَالَ إِنِّي أَنَا الْخَلْقُ الْآخِرُ مِنَ النَّاسِ
ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ⑪

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانه ای فرمود نشانه توانست که سخن
نتوانی گفتن بامردمان سه شبانه
روزدرحالتیکه صحیح المزاج باشی (۱۰) .

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّكَ وَعَشِيًّا ⑫

پس بیرون آمد برقوم خود ازمحراب
عبادت پس اشارت کرد بسوی ایشان که
تسبیح گوئید صبح وشام^(۱) (۱۱) .

يَسْمِعِي هَذَا الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَأَتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صِدْقًا ۝۱۷

گفتیم ای یحیی بگیر (احکام) کتاب را
باستواری و دادیمش دانائی در حال کودکی
(۱۲) .

وَحَنَانًا مِّنَ لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝۱۸

و دادیمش شفقتی از نزدیک خود و طهارت
نفس و بود پرهیز گار (۱۳) .

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ۝۱۹

و نیکو کردار به پدر و مادر خود و نبود گردن
کش گنهگار (۱۴) .

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝۲۰

و سلام باد بروی روزیکه متولد شد و
روزیکه بمیرد و روزیکه برانگیخته شود
زنده (۱۵) .

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ اتَّخَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا
سَرِيًّا ۝۲۱

و یادکن در کتاب مریم را چون یکسوشد
از اهل خود جای به سمت برآمدن آفتاب
(۱۶) .

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝۲۲

پس گرفت این جانب از ایشان پرده پس
فرستادیم بسوی او روح خود را^(۱) پس به
صورت بشری درست اندام ظاهر شد
پیش مریم (۱۷) .

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝۲۳

گفت هر آئینه من پناه می برم بخدا از
تو ا گر پرهیز گار باشی (۱۸) .

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝۲۴

گفت جزاین نیست که من فرستاده
پرورد گارتوام تا عطا کنم ترا طفلی پاکیزه
(۱۹) .

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسْسَنِي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكُتِبِيًّا ۝۲۵

گفت چگونه پیدا شود برای من طفلی
و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی
و هرگز نبودم زناکار (۲۰) .

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْئٍ وَلِنَجْعَلَ آيَةً

گفت وعده حق هم چنین است فرمود

(۱) یعنی جبرئیل علیه السلام را .

پروردگار تو که این برمن آسان است و می خواهیم که بسازیم این طفل رانسانه برای مردمان و بخشایشی از جانب خود و هست این مقدمه کاری مقرر کرده شده (۲۱).

پس به شکم بارگرفت آن طفل را پس یکسو شد مریم بسبب آن حمل بجائی دور از مردم (۲۲).

پس آوردش درد زه بسوی تنه درخت خرما مریم گفت ای کاش می مردم پیش ازین و می شدم فراموش از خاطر رفته (۲۳).

پس آواز داد اورا (طفل یا جبرئیل والله اعلم) از جانب پائین اوکه اندوه مخورهر آئینه پیدا کرده است پروردگار تو پائین توجوئی (۲۴).

و بجنبان بسوی خویش تنه درخت خرمارا تابیفکند برسر تو خرماى تازه (بالفعل از درخت چیده) (۲۵).

پس بخورو بیاشام و آسوده چشم شو پس اگر ببینی از آدمیان کسی را پس بگو هر آئینه من نذر کرده ام برای خدا روزه را پس سخن نخواهم گفت امروز باهیچ آدمی (۲۶).

پس برداشته آورد عیسی را پیش قوم خود گفتند ای مریم هر آئینه آوردی چیزی زشت را (۲۷).

ای خواهر هارون نه بود پدر تو مرد بد و نه بود مادر تو زنا کننده (۲۸).

پس مریم اشارت کرد بطفل خود گفتند

لِلنَّاسِ وَحَصَّةٌ مِّنْهُمَا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ①

فَحَصَلَتْهُ فَأَنْبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَوِيًّا ②

فَلَجَأَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جُذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثُّ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا نَسِيًّا ③

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنِينَ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ④

وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجُذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ⑤

فَكُلْ وَاسْرُبِي وَفَرِي عَيْنًا وَفَاتَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ⑥

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحِيَّةً قَالُوا يَمْرُؤُا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ⑦

يَا حَتَّ هَرُودَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ نَتِجَتُكَ بَيِّتًا ⑧

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ⑨

چگونه سخن گوئیم با کسی که هست در
گهواره در حال کودکی (۲۹) .

گفت عیسیٰ من بندهٔ خدام داده است
مرا کتاب و ساخته است مرا پیغامبر (۳۰) .
و ساخت مرا خدا با برکت هر جا که باشم
و حکم فرموده است مرا به نماز و زکوة
مادامیکه زنده باشم (۳۱) .

و ساخت مرا نیکوکار به مادر خود و نه
کرده است مرا گردن کش بدبخت
(۳۲) .

و سلام بر من ست روزیکه متولد شدم
و روزیکه بمیرم و روزیکه برانگیخته شوم
زنده (۳۳) .

اینست قصه عیسیٰ پسر مریم (مراد میدارم)
سخن راست را که دروی مردمان
اختلاف میکنند (۳۴) .

نیست لائق خدا آنکه بگیرد هیچ فرزندی
پاکی او راست چون بخواهد کاری را
جز این نیست که میگویدش بشو پس می
شود (۳۵) .

و گفت عیسیٰ هر آئینه خدا پروردگار
منست و پروردگار شما پس عبادت
او کنید اینست راه راست (۳۶) .

پس اختلاف کردند جماعت ها میان
خویش پس وای کافران را از حاضر شدن
روز بزرگ (۳۷) .

چه قدر شنوا باشند و چه قدر بینا باشند
روزی که بیایند پیش ما لیکن این ستم
گاران امروز در گمراهی ظاهر اند (۳۸) .

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ الْخَاشِعُ وَالْحَقُّ بِرَبِّيَ ۝١٠

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
مَا مَنَنْتُ حَيًّا ۝١١

وَبَرًّا بِوَالِدَيْنِي وَكَأَنَّمَجْعَلَنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۝١٢

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ۝١٣

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ۝١٤

مَا كَانَ لَهُ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ تَلْحِينِنَا إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَأَنبَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝١٥

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَاطٌ
مُّسْتَقِيمٌ ۝١٦

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝١٧

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتَنَّا لَكُمُ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝١٨

وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٨﴾

إِنَّا نَحْنُ بَرُّ الْاَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا ﴿٤٠﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤١﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْوَلَدِ مَا لَمْ يَكُنْ يَاقًا فَالْتَمَعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٢﴾

يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٣﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابُ يَوْمٍ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٤﴾

قَالَ الْغَبُ إِنِّي عَنْ الرَّحْمَنِ يَا بُرْهَنُ لِمَ تَتَّقُ مَا لَا يَمْسُكَ وَأَهْلِي بَنِيَّاءَ ﴿٤٥﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَتُغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ فِي خَبِيرًا ﴿٤٦﴾

وَأَعِزَّنَا لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَى أَكُونَ

و بترسان ایشان را از روز پشیمانی چون بانجام رسانیده شود کار و ایشان در غفلت اند و ایشان ایمان نمی آرند (۳۹) .

هر آئینه ما وارث شویم زمین را و هر کسی را که بر زمین است و بسوی ما بازگردانیده شوند (۴۰) .

و یاد کن در کتاب ابراهیم را هر آئینه وی بود راست کردار پیغمبری (۴۱) .

یاد کن چون گفت پدر خود را ای پدر من چرا عبادت می کنی چیزی را که نمی شنود و نه می بیند و دفع نمی کند از تو چیزی (۴۲) .

ای پدر من هر آئینه آمده است پیش من از علم آنچه نیامده است پیش تو پس پیروی من کن تا دلالت کنم ترا براه راست (۴۳) .

ای پدر من عبادت مکن شیطان را هر آئینه هست شیطان مرخدا ی را نافرمان (۴۴) .
ای پدر من می ترسم از آنکه برسد به تو عاقبتی از خدا پس باشی قرین شیطان (۴۵) .

گفت آیا روگردانی تو از معبودان من ای ابراهیم اگر باز نه ایستی البته سنگسار کنم ترا و ترک صحبت من کن مدتی دراز (۴۶) .

گفت سلام علیک آمرزش خواهیم طلبید برای تو از پروردگار خویش هر آئینه وی هست بر من مهربان (۴۷) .

و کناره گیرم از شما و از آنچه می پرستید

أَلَمْ يَدْعُوا مَرْيَمَ شَقِيَّةً ۝

فَلَمَّا اعْتَزَلْتَهُمْ وَمَا يُعِدُّونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ

وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝

وَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُم لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ۝

وَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ
وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ۝

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ

آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَآءِيلَ

وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذْ تَمَثَّلَ عَلَيْهِمُ ابْنُ الْوَحْيِ خُزُّو

بغیر از خدا و خواهم عبادت کرد پروردگار
خود را امید آنست که نباشم بسبب
پرستش پروردگار خود بدبخت (۴۸) .

پس چون کناره گرفت از ایشان و از آنچه
می پرستیدند بغیر از خدا عطا کردیم وی
را اسحاق و یعقوب و هریکی را
پیغامبر ساختیم (۴۹) .

و عطا کردیم ایشان را چیزها از بخشش
خود و ساختیم برای ایشان ذکر جمیل
بنهایت بزرگی (۵۰) .

و یادکن در کتاب موسی را هر آئینه وی بود
خالص کرده شده بود فرستاده پیغامبری
(۵۱) .

و ندا کردیم او را از جانب راست کوه طور
و نزدیک ساختیم او را رازگویان (۵۲) .

و عطا کردیم او را از بخشش خود برادر او
هارون نبی ساخته (۵۳) .

و یادکن در کتاب اسمعیل را هر آئینه وی
بود راست وعده و بود فرستاده پیغامبری
(۵۴) .

و می فرمود اهل خود را بنماز و زکوة و بود
نزدیک پروردگار خویش پسندیده (۵۵) .

و یادکن در کتاب ادريس را هر آئینه وی
بود راست کردار پیغامبری (۵۶) .

و برداشتیم او را بمکانی بلند (۵۷) .

این جماعت آنانند که انعام کرد
خدا بر ایشان از زمره پیغامبران از فرزندان
آدم و از نسل آنانکه برداشتیم بانوح و از
ذریه ابراهیم و یعقوب و از جمله آنانکه

سُجَّدًا أَوْ بُكِيًّا ۝۵۸

راه راست نمودیم ایشان را وبرگزیدیم چون خوانده می شدبرایشان آیات خدا می افتادند سجده کنان وگریان (۵۸) .

پس جانشین شد بعد ازایشان ناخلفی چند که ترك کردند نمازرا وپیروی کردند خواهش هارا پس خواهند یافت جزای گمراهی (۵۹) .

لیکن هرکه توبه کرد وایمان آورد و کارشائسته بعمل آورد پس انجماعت درآیند دربهشت وهیچ ستم کرده نشود برایشان (۶۰) .

بوستانهای همیشه ماندن که وعده داده است خدا بندگان خودرا نادیده هرائینه هست وعده او آینده (۶۱) .

نشنوند آنجاهیچ سخن بیهوده لیکن سلام شنوند وایشان را بُود روزی ایشان آنجا صبح و شام (۶۲) .

اینست آن بهشت که عطاکنیم ازبندگان خویش آن را که پرهیزگاربود (۶۳) .

و(فرشتگان گفتند که) فرو نمی آئیم الاّبحکم پروردگار تواوراست(علم) آنچه پیش ماست^(۱) وآنچه عقب ماست^(۲) وآنچه درمیان این ست و نیست پروردگار تو فراموش کار (۶۴) .

اوست پروردگار آسمان ها وزمین وآنچه

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسَوْفَ يُلْقَوْنَ عَذَابًا ۝۵۹

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلِلَّهِ يَخْلُونَ الْجَنَّةُ وَلَا يُلْظَمُونَ فِيهَا ۝۶۰

جَنَّاتٍ عَدْنٍ لِكُلِّ وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ۝۶۱

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۝۶۲

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۝۶۳

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ۝۶۴

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ

(۱) یعنی قیامت .

(۲) یعنی ازابتدای خلق آسمان وزمین .

وَأَصْطَرِبُ لِمَا نَذَرْتُ لَهُمْ سَيِّئًا ۝

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِثْلُ لَسَوْفَ أَخْرِجُ حَيًّا ۝

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۝

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضَرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينُ لَنَاحْضَرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ۝

لَمْ يَلْمِزْنَاكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنَّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرِّجَمِ عِتِيًّا ۝

لَمْ نَعْنِ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ۝

وَأِنْ مِنْكُمْ أُولَآءِ لَا وَدَّكَ أَنَّ كَانِ عَلَىٰ رَبِّكَ حَمًّٰ مَقْصِيًّا ۝

لَمْ تُبِخْ عَلَىٰ الْإِذِينَ اتَّقُوا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ۝

وَلَا تُنْفِخْ عَلَيْهِمُ الْيَتَابَ إِنَّهُمْ أَكْثَرُ الْإِذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ لَفِي قُلُوبِنَا خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ۝

وَلَمْ أَهْلِكْ أَقْبَهُمْ مِنْ قَرْنِهِمْ أَهْسَنُ أَتَأْتُوا رُبِّيًّا ۝

میان اینهاست پس عبادت اوکن
وشکیبالباش برعبادت وی آیامیدانی
برای او همنامی یعنی ماندنی (۶۵) .

ومیگوید آدمی (یعنی آدمی کافر) آیا چون
بمیرم بیرون آورده خواهم شد زنده (۶۶) .

آیایاد نمی آورد آدمی که ماآفریدیم اورا
پیش ازین ونبود هیچ چیزی (۶۷) .

پس قسم پروردگار تو که البته برانگیزیم
این منکران بعث را باشیاطین بازحاضر
کنیم ایشان را حوالی دوزخ بزاندرافتاده
(۶۸) .

بازبرکشیم ازهر امتی آن را که ازایشان
جرات کننده ترست برخدا ازروی
نافرمانی (۶۹) .

بازما داناتریم بآنانکه سزاوار تراند
بدرآمدن دوزخ (۷۰) .

ونیست ازشماهیچ کس مگر گذرنده برآن
هست این وعده لازم بر پروردگارتو
مقررکرده شد (۷۱) .

بازبرهانیم متقیان را و بگذاریم ظالمان
راآنجا بزانو درافتاده (۷۲) .

وچون خوانده شود برایشان آیات ما
واضح آمده گویند کافران مسلمانان را
کدام یک ازین دواگروه بهترست در مرتبه
ونیکوتراست ازروی مجلس^(۱) (۷۳) .

وبسیار هلاک کردیم پیش ازایشان طبقه

مردمان را که بهتر بودند باعتبار رخت خانه و از روی نموداری (۷۴) .

بگو هرکه باشد درگمراهی پس افزون میدهد او را خدا افزون دادنی تا وقتیکه چون بینند آنچه ترسانیده شدند یا عقوبت را و یا قیامت را پس خواهند دانست کدام يك بدترست در مرتبه و ناتوان ترست باعتبار لشکر (۷۵) .

و زیاده میدهد خدا راه یابان را هدایت و حسنات پاینده شائسته بهترند نزدیک پروردگار توازروی جزا و نیکو ترند از جهت بازگشت (۷۶) .

آیادیدی آن را که کافرشد بآیات ما و گفت البته داده شود مرا^(۱) مال و فرزند (۷۷) .
آیا مطلع شده است بر غیب یا گرفته است از نزدیک خدا عهدی (۷۸) .

نه چنان بُود، خواهیم نوشت آنچه می گوید و افزون دهیمش عقوبت افزون دادنی (۷۹) .

و بازستانیم پس از وی آنچه می گوید و بیاید پیش ماتنها (۸۰) .

و خدایان گرفتند بغیر از خدا تا باشند ایشان را سبب عزت (۸۱) .

نه چنان بود، منکر خواهند شد پرستش معبودان خود را و خواهند شد برایشان ستیزنده (۸۲) .

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَذَاهَ حَتَّىٰ إِذَا ذُوقُوا مَا يُوعَدُونَ إِنَّمَا الْعَذَابُ وَثِقَا السَّاعَةِ فَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي كَذِبًا وَأَضَعُ جُنْدًا ۝

وَنَزِيلُ اللَّهِ الَّذِينَ هَدَىٰ وَالْبَقِيَّةُ الضَّالُّونَ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَّرَدًّا ۝

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ۝

أَكَلَمَ الْغَيْبِ أَمْ أَخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝

كَلَّا لَنَسْتَبْلُغَنَّ بِأَقْوَلٍ وَنَذْلُهُ مِنَ الْعَذَابِ مَذًا ۝

وَنَزِيلُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ۝

وَأَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ۝

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ۝

أَلَمْ نَرَاكَ أَتَيْنَا الشَّيْطَانِ عَلَى الْكُرْسِيِّ تَوَّاهُماً ۝۱۰

فَلَا تَعْلَمُ عَلَيْهِمْ إِمَّا عَدَاوَةً أَمْ عِلْمًا ۝۱۱

يَوْمَ نَحْضُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝۱۲

وَسَوْفَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ رِدًّا ۝۱۳

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝۱۴

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝۱۵

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ۝۱۶

بَنَادَ السَّمُوتُ يَنْظُرُونَ مِنْهُ وَتَشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۝۱۷

أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝۱۸

وَمَا يَتَّبِعُ لِلرَّحْمَنِ ابْنٌ وَكَذَلِكَ ۝۱۹

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝۲۰

لَقَدْ أَحْضَرْتَهُمْ وَعَدَّ هُوَ عَدًّا ۝۲۱

آیندید که فرستادیم شیاطین را برکافران می جنبانیدند ایشان را جنبانیدنی (۸۳).

پس شتاب مکن برایشان جزاین نیست که مدت می شماریم (۸۴).

روزی که برانگیزیم متقیان را بسوی رحمن بصورت وفد (۸۵).

وروان کنیم گنه گاران را بسوی دوزخ تشنگان (۸۶).

نتوانند شفاعت کردن الا کسی که گرفته است نزدیک خدا عهده^(۱) (۸۷).

وگفتند فرزند گرفته است خدا (۸۸).

فرمود ایشان راهر آئینه آوردید چیزی زشتی (۸۹).

نزدیک اند آسمان ها که بشگافند ازین سخن وبشگافد زمین وبیفتند کوه ها پاره پاره شده (۹۰).

بسبب آنکه نسبت دادند بخدا فرزندی را (۹۱).

ونه سزد خدا را که فرزند گیرد (۹۲).

نیست هیچ يك از آنکه در آسمان ها وزمین اند مگر آئینه پیش رحمن بنده شده (۹۳).

هر آئینه بعلم در گرفته است ایشان را و شمار کرده است ایشان را شمارا کردنی (۹۴).

(۱) یعنی مسلمان شده و وعده ثواب را مستحق گشته .

وَلَهُمْ فِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَرُودًا ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ
وُودًا ②

فَأَنصِتْ لَهُ يَرْبُّهُ لِقَائِكِ الْوَيْسَرِ ③
يَهْ قَوْمًا كَذًا ④

وَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ هَلْ نَحْنُ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ
أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ⑤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طه ①

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ②

إِلَّا تَذَكُّرًا لِّمَنْ يَخْشَى ③

تَنزِيلًا لِّمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ④

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ⑤

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

وهریک از ایشان آینده است پیش وی
روز قیامت تنها (۹۵) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پیدا خواهد کرد برای ایشان
خدا دوستی را (۹۶) ① .

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآن را
بزبان تو تا مرز دهی بآن متقیان را
و بترسانی به آن گروه ستیزندگان را
(۹۷) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقات
مردم آیامی بینی هیچ کس را از ایشان
یامی شنوی از ایشان آواز آهسته (۹۸) .

سوره طه مکی است و آن یک صدوسی
و پنج آیت و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طه (۱) .

فرو نه فرستادیم بر تو قرآن را تا رنج کشی
(۲) .

لیکن فرو فرستادیم برای پند دادن کسی را
که بترسد (۳) .

فرو فرستادن از جانب کسیکه آفریده است
زمین را و آسمانهای بلند را (۴) .

وی بسیار بخشاینده است بر عرش قرار
گرفت (۵) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین است و آنچه در میان اینهاست

وَمَا تَحْتِ النَّارِ ①

وَأَنْ تَجْهَرُوا لَهُمْ فِي قَوْلِهِ يَكْفُرُ الْإِنْسَانُ ②

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْإِلَهِ الْأُمُورُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ③

وَهَلْ أُنْثِيَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ④

إِذْ رَأَاهُ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ ⑤

إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْبَاقِينَ ⑥

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَوْمَ يُوسَىٰ ⑦

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَلَخْلَخَلْنَاكَ بِآلِ الْوَادِ الْمُقَدَّسِينَ ⑧

طُوًى ⑨

وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَجِمْ لِمَا يُؤْتِي ⑩

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ⑪

لِيُذَكَّرَ ⑫

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِيُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا ⑬

تَعْمَلُ ⑭

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مِنَ الْأَنْفُسِ وَآلِهِمْ هُوَ فَتَرَىٰ ⑮

وآنچه زیر خاکِ نمناک ست (۶) .

و اگر آشکارا کنی سخن را پس وی میداند

سخن پنهان را و پنهان تر را^(۱) (۷) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست

مگر وی مراو راست نامهای نیکو (۸) .

و آیا آمده است بتو خبرِ موسیٰ (۹) .

چون دید آتشی پس گفت اهل خود را

درنگ کنید هرآینه من دیده ام آتشی

امید دارم که بیارم پیش شما از آن آتش

شعله ای یابایم بر آن آتش راه نمای (۱۰) .

پس چون بیامد نزدیک آتش آواز داده شد

که ای موسیٰ (۱۱) .

هرآینه من پروردگار تو ام پس از پابرون

کن نعلین خود را هرآینه تو بمیدان پاک

طوی هستی (۱۲) .

و من برگزیدم ترا پس گوش بنه بسوی

آنچه وحی فرستاده می شود (۱۳) .

هرآینه من خدایم نیست هیچ معبود

برحق غیر من پس عبادتِ من بکن

و برپاکن نماز را برای یاد کردن من (۱۴) .

هرآینه قیامت آمدنی است میخواهم که

پنهان دارم وقت آن را تا جزا داده شود هر

شخصی بمقابله آنچه می کند (۱۵) .

پس باید که باز ندارد تراز باور داشتن آن

کسی که ایمان ندارد بر آن پیروی کرده

است خواهش نفس خود را آنگاه هلاک

شوی (۱۶) .

وچيست اين بدستِ راستِ توای موسیٰ
(۱۷) .

گفت اين عصای من ست تکیه می کنم
برآن و برگ میریزم بآن برگوسفندان خود و
مرا درین عصا کارهای دیگر نیز هست
(۱۸) .

گفت بافکن آنرا ای موسیٰ (۱۹) .
پس بافگندش پس نا گهان ماری شد
دوان (۲۰) .

گفت بگیراین را و مترس بازخواهیم
گردانید اورا بشکل نخستین او (۲۱) .
وبهم آردستِ خود را بسوی بغل خود
تابیرون آید سفید شده از غیر عیبی نشانی
دیگر (۲۲) .

میخواهیم که بنمائیم ترابعض نشانه های
بزرگِ خویش (۲۳) .

بروبسوی فرعون هرآئینه وی از حد گذشته
است (۲۴) .

گفت ای پروردگار من کشاده کن برای
من سینه مرا (۲۵) .

و آسان کن برای من کار مرا (۲۶) .

بکشای گره از زبان من (۲۷) .

تا بفهمند سخن من (۲۸) .

ومقررکن برای من وزیری از اهل من
(۲۹) .

هارون برادر مرا (۳۰) .

محکم کن بسبب اوتوانائی مرا (۳۱) .

وَأَلَيْكَ يَمِينُكَ يَا مُوسَى ۱۵

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَلَّوْا عَلَيَّهَا وَ أَهْبَشْ بِهَا عَلَى غَمَمِي دَلِي فِيمَا
مَارِبُ الْآخَرَى ۱۶

قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَى ۱۷
فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى ۱۸

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَحْضَنْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَى ۱۹

وَأَضْمُ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً
أُخْرَى ۲۰

لِيُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ۲۱

إِذْ هَبَّ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۲۲

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۲۳

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۲۴

وَاجْعَلْ لِي غُثَّةً مِنَ النَّاسِ ۲۵

يَفْقَهُوا قَوْلِي ۲۶

وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ۲۷

هُرُونَ أَخِي ۲۸

اسْتُدْرِكْهُ أَزْرَى ۲۹

وَأَشْرِكُهُ فِي آلِهَتِي ۝

وشریک کن اورا درکار من (۳۲) .

كَيْ تُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۝

تا تسبیح تو گوئیم بسیاری (۳۳) .

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ۝

و یاد تو کنیم بسیاری (۳۴) .

لَئِكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ۝

هر آئینه تو هستی باحوال ما بینا (۳۵) .

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يٰمُوسَىٰ ۝

گفت هر آئینه داده شدی درخواست خود

ای موسیٰ (۳۶) .

وَلَعَدْنَاكَ عَلَيْنَا مَرَّةً أُخْرَىٰ ۝

وهر آئینه احسان کردیم برتو یک بار دیگر

(۳۷) .

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ۝

چون الهام فرستادیم بسوی مادر تو آنچه

الهام کردنی بود (۳۸) .

إِن أَقْبَدْنَاهُ فِي النَّارِ فَلْيَلْقَاهُ أَلِيمٌ ۝

که بافکن این طفل را در صندوق پس

يَا سَاحِلَ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَعَدُوٌّ لَّكَ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ عَنَبَةً ۝

افکن صندوق را در دریا تا بیفگند اورا

يَتَنَبَّهٌ وَلَا يُصْنَعُ عَلَىٰ عَيْنِي ۝

دریابکناره بگیردش دشمن من و دشمن

وی و بافکندم بر روی تو قبول از جانب

خویش و خواستم که پرورده شوی زیر

نظارت چشم من (۳۹) .

إِذْ نَسِيتُ أَخْشَكَ قَعْمُولٌ هَلْ أَدَّبَكُم عَلَىٰ مَا يَكْفُلُهُ ۝

چون می رفت خواهر تو پس می گفت

فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَفَعَلْتَ

آیدالالت کنم شمارا بر کسیکه نگهبانی

نَفْسًا فَجَعَلْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَعَلْنَاكَ فُتُونًا فَلَبِثْتَ سِنِينَ

این طفل کند پس باز آوردیم ترا بسوی

فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ۚ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ ۚ يٰمُوسَىٰ ۝

مادرتو تا خنک شود چشم وی و اندوهگین

نباشد و بکشتی شخصی را پس خلاص

ساختیم ترا از اندوه و آزمودیم ترا آزمودنی

پس درنگ کردی سالهای چند در اهل

مدین باز آمدی موافق تقدیر الهی ای

موسیٰ (۴۰) .

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنُقَرِّبَ ۝

و ساختم ترا برای خویش (۴۱) .

إِذْ هَبَّ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآلِهَتِي وَلَا تَنبِيءَ فِي ذِكْرِي ۝

بروتو و برادر تو بانسانه های من و سستی

نکنید در یاد من (۴۲) .

إِذْ هَبَّ أَلِيَّ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۝

بروبسوی فرعون هرائینه وی از حد گذشته است (۴۳) .

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لِّنَا لَعَلَّه يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى ۝

پس بگوئید باوی سخن نرم بوده که پندپذیر شود یا بترسد (۴۴) .

قَالَ رَبِّ إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى ۝

گفتند ای پروردگار ما هرائینه مامی ترسیم از آنکه تعدی کند برمایا از حدگذرد (۴۵) .

قَالَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمِعُ وَأَذَى ۝

گفت مترسید هرائینه من باشمایم می شنوم و می بینم (۴۶) .

قَالِيَهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي

پس بروید پیش وی پس بگوئید هرائینه مافرستادگان پروردگار توایم پس

إِسْرَاءَ بَنِيهِ وَلَا نُعَذِّبُهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ

بفرست بامابنی اسرائیل را و عذاب مکن ایشان را هرائینه آوردیم پیش تونشانه

وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى ۝

ازجانب پروردگارتو و سلامتی کسی راست که پیروی راه هدایت کند (۴۷) .

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

هرائینه وحی فرستاده شد بسوی ما که عذاب کسی را باشد که دروغ شمرد

و روگردان شود^(۱) (۴۸) .

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُؤْمِنُ ۝

فرعون گفت پس کیست پروردگار شما ای موسی (۴۹) .

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ۝

گفت پروردگار ما آنست که داده هر چیزی را صورت خالص اوبازراه نمودش

(بطلب معاش خودش) (۵۰) .

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى ۝

گفت پس چیست حال قرنهای نخستین (۵۱) .

قَالَ عَلِمُوا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَفْضِلُ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ۝

گفت علم آن نزدیک پروردگار من ست در کتابی که خطا نه کند پروردگار من و نه

فراموش سازد (۵۲) .

وآنست که ساخت برای شما زمین را
فرش وروان کرد برای شما درآن راه ها
و فرورفتاد از آسمان آب را پس بیرون
آوردیم بآن آب انواع مختلف از نبات
(۵۳) .

گفتم بخورید و بچرانید چهار پایان
خود را هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
خداوندان خرده را (۵۴) .

از زمین آفریدیم شمارا و در زمین
باز درآیم شمارا و از زمین بیرون کشیم
شمارا بار دیگر (۵۵) .

و هر آینه نمودیم فرعون را نشانه های
خویش تمام آن پس دروغ بشمرد و قبول
نکرد (۵۶) .

گفت آیا آمده ای تایرون کنی مارا از زمین
ما بجادوی خود ای موسی (۵۷) .

پس هر آینه بیاریم پیش تو جادوئی مانند
آن پس معین کن میان ما و میان خود وعده
گاهی که خلاف نکنیم آنرا ما و نه تو بجائی
میانه شهر (۵۸) .

گفت وعده گاه شما روز آرائش است
و آنکه جمع کرده شوند مردمان وقت
چاشتگاه (۵۹) .

پس باز گشت فرعون پس جمع کرد
مکر خود را باز پیامد (۶۰) .

گفت موسی ساحران را وای بر شما افتراء
مکنید بر خدا دروغ را آنگاه هلاک سازد
شمارا بعد از و هر آینه بمطلب نرسید

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَاسْلَكْ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ تَحْتِ ثَلَاثِ شَجَرَةٍ ۝

كُلُوا وَارْزُقُوا إِنَّا لَأَعْلَمُكُمْ أَنَّ فِي ذَلِكَ أَلَيَّةً لَوْلَى التَّكْوِينُ ۝

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ الْكِتَابَ فَكَلَّمَ أَبْنَى ۝

قَالَ أَجْعَلْنَا لَكَ خُرُوجًا مِنْ أَرْضِنَا يُعْمِرُكَ مُوسَى ۝

فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ بِإِمْهٍ مِثْلِهِ فَاِجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ عَنْكَ وَلَا أَنْتَ مَكَا تَأْتِي ۝

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخْرِجَ النَّاسَ هُمِي ۝

فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَنْفَرُوا هَلْ يَأْتِيَكُمُ الْوَعْدُ

فَيُسْجَنُكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ وَقَدْ خَابَ مِنْ أَفْتَرَى ۝

هر که افتراء کرد (۶۱) .

پس گفتگو کردند ساحران درباره کار خود
در میان خویش و پنهان گفتند راز را (۶۲) .

گفتند البته این دوشخص ساحران اند می
خواهند که بیرون کنند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود و می خواهند که دور
کنند دین شائسته شمارا (۶۳) .

پس بهم آرید اسباب سحر خود را باز یابید
صف کشیده و هر آئینه رستگار شود امروز
هر که غالب آید (۶۴) .

گفتند ای موسی' یا اینست که توافکنی
یعنی عصارا و یاباشیم ما اول کسیکه
افکند (۶۵) .

گفت بلکه شما افکنید پس ناگهان
ریسمانهای ایشان و عصاهای ایشان
نمودارشد پیش موسی' بسبب سحر ایشان
که می دوند (۶۶) .

پس یافت در ضمیر خود موسی' ترسی را
(۶۷) .

گفتم مترس هر آئینه توئی غالب (۶۸) .
و بیفکن آنچه در دست راست تست
تافرو برد آنچه را که ساحران ساخته اند
هر آئینه آنچه ساخته اند جادوی جادو
کننده است و رستگار نمی شود ساحر
هر جاکه رود (القصة هم چنین شد)
(۶۹) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
گفتند ایمان آوردیم به پروردگار هارون
و موسی' (۷۰) .

فَنَادَوْا آلَهُمْ بَيْنَهُمْ وَاسُوا إِلَهُي ۝۳۱

قَالُوا إِنْ هَٰذِهِ لَسِيرَةٌ يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي سَكْطٍ مِّمَّنْ ۝۳۲

فَأَجِيبُوا كَيْدَهُمْ إِنَّهُمْ مُّثَوِّصَاتٌ وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَىٰ ۝۳۳

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ۝۳۴

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِجَابًا لَّهُمْ وَعِصِيَّتُهُم مَّخِيلٌ إِلَيْهِمْ يَخِفُّونَ أَهْلًا تَسْعَىٰ ۝۳۵

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةُ مُوسَىٰ ۝۳۶

فَلَمَّا لَاحَظْتَ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ۝۳۷
وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ تَصَنُّعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِجَرٌ
وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ۝۳۸

فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِهْنًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ ۝۳۹

گفت (فرعون) آیا باورداشتید اوراپیش ازآنکه دستوری دهم شمارا هرآئینه وی بزرگ شماسست که آموخته است شماراسحر هرآئینه ببرم دست های شما وپاهای شمارا یکی ازجانب راست ودیگرازجانب چپ والبته بردارکشم شمارا برتنه های درخت خرماوالبته خواهید دانست که کدام يك ازماسخت ترست عذاب او وپاینده ترست (۷۱) .

گفتند هرگز ترجیح ندهیم ترا برآنچه آمده ست پیش مازدلائل وترجیح ندهیم ترا برخدائی که آفریدمارا پس حکم کن هرچه تو حکم کننده باشی جزاین نیست که حکم کنی درین زندگانی دنیا (۷۲) .

هرآئینه ایمان آوردیم به پروردگار خویش تابیا مرزد برای ما گناهانِ مارا وآنچه جبرکردی مارا برآنکه سحر کنیم وخدا بهترست وپاینده ترست (۷۳) .

هرآئینه هرکه بیاید پیش پروردگار خویش گنهگار پس اوراست دوزخ نمیردآنجاونه زنده شود (۷۴) .

وآنکه بیاید پیش اومسلمان شده وعملهای شائسته کرده پس این جماعت ایشان راست درجه های بلند (۷۵) .

بوستانهای همیشه ماندن می رود زیرآن جویها جاویدان آنجا واینست جزای هرکه پاك شده است (۷۶) .

وهرآئینه وحی فرستادیم بسوی موسی که وقت شب ببر بندگان مرا پس بساز برای

قَالَ أَمْنَهُ قَبْلَ أَنْ أَذِنَ لَكَ رَأَيْتَ لَكَ الَّذِي عَلَّمَكَ
الْبَحْرَ فَلَا تَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا وَصَلِكُمْ
فِي جُلُودِ النَّفْلِ وَتَعْلَمُونَ إِنَّمَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى ①

قَالَ الْوَلَن تَوَكَّرَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا
فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ②

إِنَّمَا كُنَّا بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ خُطْبَانَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ
مِنَ الْبَيْعِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ أَبْقَى ③

إِنَّهُ مِنْ بَيِّنَاتِ رَبِّهِ يُخْرِجُ مَا كَانَ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَمُوتُ ④

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ⑤

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ⑥

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ

ایشان راه خشک در دریا مترس از دریا فتن دشمن و سواس نه کنی از غرق شدن (۷۷) .

پس تعاقب ایشان کرد فرعون بالشکر های خویش پس پوشانید ایشان را از دریا آنچه پوشانید ایشان را (۷۸) .

وگمراه کرد فرعون قوم خود را و راه نه نمود (۷۹) .

گفتیم ای بنی اسرائیل هر آئینه نجات دادیم شما را از دشمنان شما و وعده دادیم شما را^(۱) بجانب راست طور و فرو فرستادیم بر شما من و سلوی (۸۰) .

گفتیم بخورید از لذت آن چه روزی دادیم شما را و از حد مگذرید در باب آن روزی آنگاه ثابت شود بر شما خشم من و هر که ثابت شد بروی خشم من البته هلاک شد (۸۱) .

و هر آئینه من آمرزنده ام کسی را که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته کرد باز راه راست یافت (۸۲) .

و چه^(۲) چیز بشتاب آورد ترا غافل مانده از قوم خود ای موسی (۸۳) .

گفت قوم من ایشان اند برپی من و شتافتم بسوی تو ای پروردگار من

لَهُمْ طَرِيقًا إِلَى الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تُخْشَى ۝

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَبَنُوهُ فَقَشَيْهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ۝

وَأَصْلَ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ۝

يُنَبِّئُ إِسْرَءِيلَ قَدْ أَجْمَعْنَا لَكُمْ عَذَابًا ۚ وَوَعَدْنَاكَ حَاجِبَ الْكُفُورِ الْإِيمَنَ وَتَوَلَّيْنَا عَلَيْكَ الْهَنَ وَالسَّلَوى ۝

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحِلِّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۝

وَأَنَّى لَغَفَّارٍ لِّمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ۝

وَمَا أَجْعَلُكَ عَنْ قَوْمِكَ يَدُولِى ۝

قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَى أَشْرَى وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ۝

(۱) یعنی بدادن تورات .

(۲) مترجم گوید چون موسی با هفتاد کس از قوم خود بجانب طور متوجه شد حضرت موسی از همه سبقت کرد خطاب رسید واللہ اعلم .

تاخوشنودشوی (۸۴) .

گفت خداهر آئینه مادر فتنه انداختیم قوم
ترا پس از تو و گمراه ساخت ایشان را
سامری (۸۵) .

پس بازگشت موسی بسوی قوم خود
خشم گرفته اندوه خورده گفت ای قوم من
آیا وعده نداده بودشمارا پروردگار شما
وعده نیک آیا درازشد بر شما مدت (۱) یا
خواستید که واجب شود بر شما خشمی
از پروردگار شما پس خلاف کردید وعده
مرا (۸۶) .

گفتند خلاف نه کردیم وعده ترا باختیار
خویش ولیکن مارا تکلیف کردند
تا برداشتیم بارها از پیرایه قوم قبط پس
افگندیم آنرا (۲) وهم چنین افگند سامری
(۸۷) .

باز بیرون آورد برای ایشان گوساله کالبدی
که او را آواز گوساله بود پس گفتند اتباع
سامری اینست پروردگار شما و
پروردگار موسی پس فراموش کرده است
موسی (۸۸) .

آیانی دیدند این گمراهان که باز نمی
گرداند بسوی ایشان سخنی را نمی تواند
برای ایشان هیچ زبانی ونه سودی (۸۹) .
وهر آئینه گفته بود ایشان را هارون پیش

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَقَوْمِ
أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَقَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ
أَمْ أَرَأَيْتُمْ أَن يُجِئَ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ
فَأَخْلَقْتُم مَّوَدِّعِينَ ۝

قَالُوا مَا أَخْلَقْنَا مَوْعِدَكَ بِهَلْ كُنَّا وَلَكِنَّا هُمُنَا أَوْزَارًا مِّن زِينَةٍ
الْقَوْمِ فَقَدْ فَعَلْنَا لَكَ الْقِي السَّامِرِيُّ ۝

فَأَخْرَجَ لَهُمْ جَلَدًا جَسَدًا لَهُ خَوَارِقًا لَّوَاهِدًا ۝ اللَّهُمَّ
وَاللَّهُ مُوسَى قَتِيلِي ۝

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَمُونَ قَوْلًا وَلَا تَبْلُغُونَ
لَهُمْ صَرًّا وَلَا نَفْعًا ۝

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِن قَبْلُ يَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ

(۱) یعنی مدت مفارقت من .

(۲) یعنی درآتش .

رَبِّكَ الرَّحْمَنُ فَأَنْتَعُونَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ⑩

ازین ای قوم من جزاین نیست که مبتلا شده اید باین گوساله وهرآئینه پروردگار شما خدا ست پس پیروی کنید و انقیاد حکم من نمائید (۹۰) .

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَافِيْنَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ⑪

گفتند همیشه مجاور خواهیم بود براین گوساله تا وقتی که بازآید بسوی ما موسیٰ (۹۱) .

قَالَ يَهُودُ مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ⑫

موسیٰ آمده گفت ای هارون چه چیز بازداشت ترا چون دیدی ایشان را گمراه شدند (۹۲) .

أَلَا تَتَّبِعِينَ أَفْصَحْتَ أَمْرِي ⑬

از آنکه پیروی من کنی^(۱) آیا خلاف حکم من کردی (۹۳) .

قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِالْحَيَاتِي وَلَا بِأَيِّ إِلَىٰ خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ⑭

گفت ای پسر مادر من مگیر ریش مرا و نه موی سر مرا هرآئینه من ترسیدم از آنکه گوئی جدائی افگندی در میان فرزندان یعقوب و نگاه نداشتی سخن مرا (۹۴) .

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا مَرْيَمُ ⑮

گفت موسیٰ پس چیست حال تو ای سامری (۹۵) .

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ⑯

گفت بیناشدم بآنچه سائر مردم بینانه شدند بآن پس گرفتم مشتی خاک از نقش پای فرستاده (یعنی جبرئیل) پس افگندم آنرا^(۲) و بهمین صفت بیاراست پیش من نفس من (۹۶) .

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ

گفت پس برو هرآئینه ترادزد گانی سزا نیست که گوئی دست رسانیدن

(۱) یعنی بقتال اهل ضلال .

(۲) یعنی در کالبدی که از زرساخته بود بشکل گوساله .

وَأَنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَنَّهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْبِفَنَّهُ فِي الْيَوْمِ نَسْفًا ﴿۹۵﴾

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿۹۶﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ قَدْ دَنَا وَكُرَّاهٍ ﴿۹۷﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿۹۸﴾

خَلِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿۹۹﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْنُ الْمُنِجِينَ يَوْمَ يُبْدَى زُنْفَارًا ﴿۱۰۰﴾

يَمْعَأَفَتُونَ بِهِمْ أَنْ لَيْسَ لَهُمْ إِلَّا عِشْرًا ﴿۱۰۱﴾

عَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنَّ لَيْسَ لَهُمُ الْآتُونَ ﴿۱۰۲﴾

ممکن نیست^(۱) وهرآئینه ترا وعده دیگر است که خلاف کرده نشود در حق تو و بین بسوی معبود خود که مجاور شده بودی بر آن البته بسوزانیم آن را پس حتما پراکنده سازیم آن را در دریا پراکنده ساختن (۹۷) .

جزاین نیست که معبود شما خدا است آنکه نیست هیچ معبود بحق بجز او فرا رسیده است بهر چیز از روی دانش (۹۸) .

(یا محمد) این چنین حکایت می کنیم بر تو از اخبار آنچه گذشته است وهرآئینه داده ایم ترا از نزدیک خویش پندی (۹۹) .

هر که رو بگرداند از آن پس وی بردار در روز قیامت باری را^(۲) (۱۰۰) .

جاویدان در آن (بارکشیدن) و وی بدباری است ایشان را روز قیامت بارکشیدن (۱۰۱) .

روزی که دمیده شود در صور و برانگیزیم گناهکاران را آن روز که بود چشم گشته (۱۰۲) .

پنهان حرف زنند در میان خویش که درنگ نه کردید یعنی درد دنیا مگر ده شبانه روز (۱۰۳) .

ماداناتریم بحقیقت آنچه می گویند چون بگویند بهترین ایشان در روش درنگ

(۱) یعنی اگر با کسی همنشین شدی هر دو راتب می گرفت .

(۲) یعنی گناهی را .

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۝

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۝

لَا تَرَىٰ فِيهَا عِجَابًا وَلَا أَمْتًا ۝

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ أَعْبَادًا لَهُ وَخُشِعَتِ

الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۝

يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَفِئَ

لَهُ قَوْلًا ۝

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝

وَعَذَابُ الْوُجُوهِ لِلَّذِي الْقَبُورُ وَقَدْ خَابَ مِنْ حَمَلٍ ظُلْمًا ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظَّالِمَاتِ يَوْمَئِذٍ وَهُمْ فِيهَا لَا يَخْفُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۝

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ

نکرده اید مگریک روز (۱۰۴) .

ومی پرسند ترا از کوهها بگو پراکنده
کنند آنها را پروردگار من پراکنده کردن
(۱۰۵) .

پس بگذارد زمین را میدانی هموار (۱۰۶) .
نه بینی در آنجا هیچ کجی و نه هیچ بلندی
(۱۰۷) .

آن روز از پی آوازکننده روند^(۱) هیچ
کجی نباشد آن اتباع را و پست شوند آواز
ها برای خدا پس نشنوی مگر آواز نرم (پیچ
پیچ) (۱۰۸) .

آن روز نفع نه دهد شفاعت مگر برای
کسیکه دستوری داده است خدا او را
و پسند کرده ست او را از روی گفتار^(۲)
(۱۰۹) .

میداند آنچه پیش روی آدمیان ست و آنچه
پس پشت ایشان است و آدمیان درنگیرند
خدا را از روی دانش (۱۱۰) .

و نیایش کنند چهره های مردمان برای
زننده خبرگیرنده هرائینه بمطلب
نرسیده هر که برداشت ستم را (۱۱۱) .

و هر که بجا آورد کارهای شائسته
و او مومن باشد پس وی نترسد از ستمی
و نه از نقصانی (۱۱۲) .

و همچنین فرو فرستادیم کتاب را قرآن

(۱) یعنی انقیاد اسرافیل کنند .

(۲) یعنی مسلمان باشد .

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَذْهَبْتُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١٣﴾

فَقَالَ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَى وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١٥﴾

وَلَا قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١٦﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجْهُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١٧﴾

إِنَّ لَكَ الْأَشْجَارَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١٨﴾

وَأَنْتَ لَا تَنْظُرُهُمَا وَهِيَ آوَانُفَى ﴿١٩﴾

فَوَسَّوَسَ الْيَهُودُ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَازِلٍ ﴿٢٠﴾

فَاكْلَا مِنْهَا فَأَبْدَتْ لَهُمَا سَاوَاهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا

عربی وگونا گون بیان کردیم اندر آن ترسانیدن را تابودکه پرهیز گارشوند یابیدا کننددرحق ایشان پندرا (۱۱۳) .

پس بلند قدرست خدایبادشاه ثابت وشتابی مکن بخواندن قرآن پیش از آن که بانجام رسانیده شود بسوی تو وحی او وبگو ای پروردگار من بیفزا مرا دانشی (۱۱۴) .

وهرآئینه حکم فرستادیم بسوی آدم پیش ازین پس فراموش کرد و نیافتیم برای او قصد محکم (۱۱۵) .

ویادکن چون گفتیم فرشتگان را که سجده کنید برای آدم (علیه السلام) پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نه کرد (۱۱۶) .

پس گفتیم ای آدم هرآئینه این دشمن ست ترا و زن ترا پس باید که بیرون نه کند شمارا از بهشت که آنگاه رنج کشی (۱۱۷) .

هرآئینه ترا هست در بهشت این که گرسنه نشوی در آنجا و برهنه نشوی (۱۱۸) .

وآنکه توتشنه نشوی آنجا و گرمی آفتاب نیابی (۱۱۹) .

پس وسوسه انداخت بسوی آدم شیطان گفت ای آدم آبادالت کنم ترا بردرخت همیشه بودن و برپادشاهی که کهنه نه گردد (۱۲۰) .

پس خوردند از آن درخت پس ظاهر شدایشان را شرمگاه ایشان و در گرفتند که می چسپانیدند بر خویش از برگ درختان

مِنْ دَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى الْمَرْبُ فَعَوَّى ۝۳۱

لَمْ أَجِدْ لَهُ رَبًّا فَنَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ۝۳۲

قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا بَابُكُمْ
مِثْرَى هَدَى فَمِنْ أَتْبَعَهُ هَذَا لَا يَصِلُ وَلَا يَشْفَى ۝۳۳

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنُحْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْلَى ۝۳۴

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۝۳۵

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسى ۝۳۶

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ۝۳۷

أَنزَلْنَاهُمْ لَهُمْ كَمَا أَنزَلْنَا آيَاتَهُمْ مِنَ الْقُرْآنِ يَتَشَوَّنُ
فِي سُرُودِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۝۳۸

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزِمَامِ وَاجِلٍ مَّشَقًى ۝۳۹

بهشت و نافرمانی کرد آدم پروردگار خود را
پس گم کرد راه را (۱۲۱) .

باز برگزیدش پروردگار او پس (برحمت)
باز گشت بروی و راه نمود (۱۲۲) .

گفت فرو روید شما هر دو ازین بهشت
بعض اولاد شما بعض دیگر را دشمن
باشند پس اگر بیاید بشما از جانب من
هدایتی پس هر که پیروی هدایت من کند
گمراه نشود و رنج نکشد (۱۲۳) .

و هر که روگردان شود از یاد کردن من پس
اورا بود زندگانی تنگ و نابینا برانگیزیم
اورا روز قیامت (۱۲۴) .

گوید ای پروردگار من چرا نابینا
برانگیختی مرا و هر آئینه پیش ازین
بینا بودم (۱۲۵) .

گوید همچنین آمد بتو آیاتهای ما پس تغافل
کردی از آن و همچنین امروز تغافل کرده
شود در حق تو (۱۲۶) .

و همچنین سزایمیدهم آن را که از حد
گذشت و ایمان نیاورد بآیات پروردگار
خود و هر آئینه عذاب آخرت سخت
تر و پابنده ترست (۱۲۷) .

آیاره نه نمود ایشان را آنکه بسیار هلاک
کردیم پیش ایشان از طبقات مردمان را
می روند در منازل آن هلاک شدگان
هر آئینه درین مقدمه نشانهاست خداوندان
خرد را (۱۲۸) .

و اگر نبودی سختی که سابقاً صادر شد
از پروردگارتو و نبودی وقتی معین

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يُلْقُونَ وَيَحْمِلْ حِمْلَكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَآءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿۳۴﴾

وَلَا تَتَذَكَّرْ عَيْنِيكَ إِلَىٰ مَا مَكَرْتُمَا لِأَرْوَاحِنَا وَمِنْكُمْ زَهْرَةٌ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيَنْفِخَنَّهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿۳۵﴾

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْكَ
رِزْقًا تَحْنُ تَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ﴿۳۶﴾

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَنَا آيَةٌ مِنْ رَبِّنَا أَوْ لَهُ تِلْكَ بَيِّنَةٌ
بِآيِ الضُّمَنِ الْأَوَّلِ ﴿۳۷﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتَّبِعُ الْآيَاتِ
مِن قَبْلِ أَنْ نَقْدَلَ وَغَوَّيْ ﴿۳۸﴾

هرآئینه عذاب لازم شدی (۱۲۹) .

پس صبر کن بر آنچه می گویند و تسبیح
گوباحمد پروردگار خویش پیش از برآمدن
آفتاب و پیش از فروشدن آن و بعض
ساعتهای شب و اطراف روز تسبیح گو
بود که خوشنودشوی (۱۳۰) .

و باز کمشای دو چشم خود را بسوی آنچه
بهره مند ساخته ایم بآن جماعت
هارا از ایشان از قسم آرایش زندگانی دنیا
تایب آزمائیم ایشان را در آن و روزی
پروردگار تو بهترست و پابنده ترست
(۱۳۱) .

و بفرما اهل خود را به نماز و شکیبائی کن
بر ادای آن نمی طلبیم از تو روزی دادن
ما روزی میدهم ترا و عاقبت خیر اهل
تقوی راست (۱۳۲) .

و گفتند کافران چرانی می آرد پیش
مانشانه ای از جانب پروردگار خویش
آیانی آمده است بایشان دلیل واضح
از جنس آنچه در کتابهای پیشین است^(۱)
(۱۳۳) .

و اگر ما هلاک کردیم ایشان را بعقوبتی
پیش از فرستادن پیغامبر هرآئینه گفتند ای
پروردگار چرانه فرستادی بسوی ما
پیغمبری تا پیروی آیات تومی کردیم پیش
از آنکه خوار شویم و رسوا گردیم (۱۳۴) .

(۱) یعنی قرآن مشتمل است بر قصص و غیر آن موافق کتب سابقه .

قُلْ كُلُّ مُرْتَبِّسٍ فَرَّ بَصْوَاهُ فَمَتَّلَمُونَ
مَنْ أَضْعَبُ الْقِرَاطِ السَّوِيِّ وَمِنْ أَهْدَى ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ①
مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّكَ مُخَيَّرَاتٍ لِأَلْسِنَةٍ أَعْجُوزَةٍ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ②

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ السَّجُودِ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَاءَ وَأَنْتُمْ بُصُورُونَ ③

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ④
بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا
بِآيَةٍ كَمَا آتَى مُوسَى الْكَاذِبُونَ ⑤

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ شَرِكَةٍ أَهْلَكَهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ⑥

بگوهر يك منتظرست پس شما نیز منتظر
باشید پس خواهید دانست کیانند اهل راه
راست و که راه یافت (۱۳۵) .

سوره انبياء مکی است و آن يك صلوة و ازده
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
نزدیک شد به مردمان حساب ایشان
و ایشان در غفلت روگردانند (۱) .
نمی آید بایشان هیچ پند از جانب
پروردگار ایشان نوپدید آورده مگر بشنوند
آن را بازی کتان (۲) .

غافل شده دل های ایشان و پنهان
راز گفتند ایشان این ظالمان که نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما آیا اقبال می
کنید بسحر و شمامی بینید (۳) .

گفت پیغامبر پروردگار من می داند هر
سخنی را که در آسمان و زمین
باشد و او شنوا داناست (۴) .

بلکه گفتند این قرآن خواب های پریشان
ست بلکه می گویند بر بسته است آنرا بلکه
می گویند او شاعرست پس باید که
بیارد پیش مانشانه چنان که فرستاده شدند
بآن نخستینیان^(۱) (۵) .

ایمان نیاورده بود پیش از ایشان هیچ
دیهی که هلاک کردیم آن را آیا ایشان

(۱) مترجم گوید مراد از نشانه عقوبت عام می داشتند مثل طوفان قوم نوح و صرصر قوم
هود و الله اعلم .

ایمان خواهند آورد (۶) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگرمردان را که وحی می فرستادیم بایشان پس پیرسید از اهل کتاب اگر شما نمی دانید (۷) .

ونساختیم پیغمبران را کالبدی که نخورند طعام و نه بودند جاوید باشندگان (۸) .

باز راست کردیم در حق ایشان وعده را پس برهانیدیم ایشان را و هر کراخواستیم و هلاک کردیم از حد گذرندگان را (۹) .

هر آئینه فرو فرستادیم بسوی شما کتابی که درو هست پنما آیانی فهمید (۱۰) .

و بسیار شکستیم از اهل دیهی که ستمگار بودند و نو پیدا ساختیم بعد آن گروه دیگر را (۱۱) .

پس چون دیدند عذاب ما ناگهان ایشان از آنجا می دویدند (۱۲) .

گفتیم مگریزید و باز روید بسوی مکانی که آسودگی داده شد شمارا در آن و بسوی خانهای خویش تابود که پرسیده شوید^(۱) (۱۳) .

گفتند ای وای ما را هر آئینه بودیم ستمگار (۱۴) .

پس همیشه این بود گفتار ایشان تا وقتی که گردانیدیم ایشان را مثل زراعت دروده شده مانند آتش فرو مرده (۱۵) .

و نیافریدیم آسمان و زمین را و آنچه

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَتَّبِعُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا
خَالِدِينَ ﴿٧﴾

لَمْ نَصِدْهُمْ اِلَّا اِلْعَادَ الْوَعْدِ فَأَجْبِدْهُمْ وَمِنْ نَسَاءِ وَاَهْلِكَ
الْمُسْرِفِينَ ﴿٨﴾

لَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٩﴾

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا
قَوْمًا اٰخَرِينَ ﴿١٠﴾

فَلَمَّا اَحْصَاوْا بَاسَنَا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١١﴾

لَا تَرْكُضُوا وَاَنْجِعُوا اِلَى مَا اَنْزَلْنَاهُ فِيهِ وَاَسْكِنُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

قَالُوا يَوَيْلَنَا اِنْ كُنَّا لَظَالِمِينَ ﴿١٣﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوُهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ﴿١٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَاَلْاَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا اِلَّاهٍ اِلاَّ وَاحِدًا ﴿١٥﴾

(۱) یعنی بغمخوارگی قوم احوال شما پرسند .

در میان آنهاست بازی کنان (۱۶) .

اگر می خواستیم که بسازیم بازیچه^(۱)
هر آئینه می ساختیم آن را از نزدیک
خویش اگرکننده می بودیم^(۲) (۱۷) .

بلکه می افکنیم حق را بر باطل پس
سرش می شکند پس ناگهان باطل نابود
شود و وای شماراست از آن چه بیان می
کنید (۱۸) .

و اوراست آنکه در آسمان هاوزمین ست
و آنانکه نزدیک اویند^(۳) سرکشی نمی
کنند از عبادت او و مانده نمی شوند (۱۹) .

تسبیح می گویند شب و روز سستی نمی
نمایند (۲۰) .

آیا این چنین معبودان گرفته اند از امتعه
زمین^(۴) که ایشان را بعد موت
باز برانگیزانند^(۵) (۲۱) .

اگر بودی در آسمان و زمین خدایان چند
غیر خدا هر دو تباه گشتندی پاکی
خدائراست خداوند عرش از آنچه صفت

لَوْ اَرَادْنَا اَنْ نَّعْبُدَ لَهُوَ الْاَلَتُحَدِّثُ مِنْ كُذِّبَتْ اِنْ كُنَّا
فَوَلِيَّيْنِ ①

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاَذْهُو زَاهِقٌ
وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِنْ مِمَّا تَصِفُونَ ②

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ③

يُسَبِّحُونَ اَيْلًا وَاللَّهَ اَرَّ لَيْفُتُرُونَ ④

اَمْ اَتَّخَذُوا الْاِلٰهَةَ مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُبَيِّرُونَ ⑤

لَوْ كَانَ فِيْهِمَا اِلٰهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَاسْتَخْبِذْ اِلٰهَ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ⑥

(۱) یعنی زن و فرزند .

(۲) یعنی مجرد می بودند و این مناقضه لطیفه است آنکه در رسل این
استبعاد جاری نیست که چرا آدمی رسول باشد بلکه آن رادر تنزیه از زن و فرزند می
توان تقریر کرد که اگر خدا را زن و فرزند می بودند و واجب الوجود جامع
اوصاف کمال می بودند واللہ اعلم .

(۳) یعنی ملا علی .

(۴) یعنی از ذهب و فضه .

(۵) مراد از این کلام ردست بر عبادت اصنام .

می کنند (۲۲) .

پرسیده نمی شود خدا از آنچه می کند
وایشان پرسیده می شوند (۲۳) .

ایامعبودان گرفته اند بجز خدا بگویارید
دلیل خود را اینست کتاب آنانکه بامن اند
واینست کتاب آنانکه پیش ازمن بودند
بلکه اکثر ایشان نمی دانند حق را پس
ایشان روگردانند (۲۴) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ پیغمبری
الآوحی می فرستادیم بسوی وی که
نیست هیچ معبود برحق غیر من پس
پرستش من کنید (۲۵) .

وگفتند فرزند گرفته است خدا پاکی
اوراست بلکه آنانکه درحق ایشان این
زعم دارند بندگانِ گرامی اند (۲۶) .

پیش دستی نمی کنند برخدا بهیچ سخن
وایشان بفرمان وی کارمی کنند (۲۷) .

میداند خدا آنچه درپیش روی ایشان ست
وآنچه پس پشت ایشان ست وشفاعت
نمی کنند الا برای کسیکه خداخوشنودشده
است وایشان از ترسِ خدا مضطربانند
(۲۸) .

وهرکه بگوید ازایشان که من خدایم
بجز خدا سزا دهیم اورا دوزخ همچنین
سزای دهیم ستمگاران (۲۹) .

آیا نه دیدند کافران که آسمان ها وزمین
بسته بودند پس وا کردیم این هارا^(۱)

لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿۳۱﴾

أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلُوبًا بِرُءُوسِهِمْ
هَذَا إِذْ كُذِّبَتْ رُسُلُهُمْ فَجِئَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُولٍ إِلَّا نُوْحِي إِلَيْهِ أَكْثَرَهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿۳۳﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ عِبَادٌ
مُكْرَمُونَ ﴿۳۴﴾

لَا يَسْأَلُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ
إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفَعُونَ ﴿۳۶﴾

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَلَنْ يَكْفُرَهُ جَهَنَّمُ
كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۳۷﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

(۱) مترجم گوید وا کردن آسمان ها نازل کردن مطرست ووا کردن زمین رویانیدن گیاه=

و پیدا کردیم از آب هر چیز زنده را آیا ایمان نمی آرند (۳۰) .

و پیدا کردیم در زمین کوه ها از برای احتراز از آنکه بجنباند ایشان را و پیدا کردیم در آنجا کشاده راه ها تا بود که ایشان راه یابند (۳۱) .

و ساختیم آسمان را سقفی نگاه داشته شده و ایشان از نشان های آسمان رگر دانند (۳۲) .

و اوست آنکه آفرید شب و روز را و خورشید را و ماه را هر یکی از ستارها در آسمانی شناسی کنند (۳۳) .

و ندادیم هیچ آدمی را پیش از تو همیشه بودن آیا اگر تو بگیری ایشان همیشه باشند گانند (۳۴) .

هر شخص چشنده مرگ است و مبتلامی کنیم شمارا بسختی و آسودگی بطریق امتحان و بسوی ما بازگردانیده شوید (۳۵) .

و چون ببینند ترا کافران نمی گیرند ترا مگر به تمسخر می گویند آیا این شخص است که یادمی کند (یعنی باهانت) معبودان شمارا و ایشان یاد خدا را منکر اند (۳۶) .

آفریده شد آدمی از شتاب^(۱) خواهم نمود شما را نشانهای خویش پس شتاب

كَانَتْ رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ وَالنَّهَارَ وَاللَّيْلَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مَكَرُ فَهُمْ الْخُلْدُونَ ﴿٣٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَأَلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأُتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ فَبُذِلُوا فِيهَا لِلْعَذَابِ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأَوْكُمْ إِلَىٰ الْآيَةِ فَلَا تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٣٧﴾

= از وی .

(۱) این کنایت است از غلبه استعجال بر آدمی والله اعلم .

طلب مکنید از من (۳۷) .

ومی گویند کی خواهد بود این وعده اگر راست گو هستی (۳۸) .

اگر بدانند کافران صورت حال آن وقت که باز نتوانند داشت از روی رویهای خویش آتش را ونه از پشت های خویش ونه ایشان نصرت داده شوند (چنین نه گفتندی) (۳۹) .

بلکه بیاید بایشان قیامت ناگهان پس حیران گردانند ایشان را پس نتوانند دفع کردن ان و نه ایشان مهلت داده شوند (۴۰) .

وهر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش از تو پس در گرفت با آنانکه تمسخر کردند از ایشان آنچه بآن استهزا می کردند (۴۱) .

بگو که نگاهی می کند شمارا شب و روز از عقوبت خدا بلکه ایشان از یاد پروردگار خویش روگردان اند (۴۲) .

آیا ایشان را معبودانند غیر ماکه نگاه می دارند ایشان را از مصائب نمی توانند نصرت دادن خویش را ونه ایشان از عقوبت ما به جمعیت خود محفوظ مانند (۴۳) .

بلکه بهره مند ساخته ایم ایشان را و پدران ایشان را تا وقتی که دراز شد برایشان مدت عمر آسانی بینند که مادر گرفت می کنیم زمین دار الحرب را می کاهیم آن را از جوانب آن آیا ایشان غلبه

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُونُونَ عَنْ وُجُوهِهِم
النَّارُ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٩﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَأُ بِرُسُلِ مِن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ مَنْ يَجْعَلُ لَهُمُ يَأْتِيهِمُ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُم عَنْ
ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾

أَلَهُمُ إِلَهَةٌ تُنصَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ
أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ يَنْصَحُونَ ﴿٤٣﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ
أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا
أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

کنند گانند^(۴۴) .

بگوجزاین نیست که می ترسانم شمارا
بمضمون وحی ونمی شنوند کران آواز
خواندن را چون ترسانیده می شوند (۴۵) .

و اگر رسد بایشان اندکی از عقوبت
پروردگار تو هرآئینه گویند ای وای مارا
هر آئینه مابودیم ستمگاران (۴۶) .

ودرمیان نهم ترازوی عدل را روز قیامت
پس ستم کرده نشود برهیچ کس هیچ
چیز و اگر باشد عمل هم سنگ دانه
سپندان حاضر کنیم آن را وماحساب
کننده بسیم (۴۷) .

وهرآئینه دادیم موسی وهارون را کتاب
فیصله کننده وروشنی وپندی
پرهیز گاران را (۴۸) .

آنانکه می ترسند ازپروردگار خویش
غائبانه وایشان ازقیامت ترسند گانند
(۴۹) .

واین قرآن پندی هست بابرکت
فروفرستادیم آن را آیا شما بآن منکر اید
(۵۰) .

وهرآئینه دادیم ابراهیم را راه یابی او
پیش ازین وبودیم باحوال اودانا (۵۱) .

چون گفت پدر خود را وقوم خود را چیست
این صورت ها که شما برآن مجاورت
دارید (۵۲) .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ
إِذَا مَا يُنَادُونَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنْ مَتَّعْتُهُمْ نَفْحَةً مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لِيَقُولُوا يَوْمَئِذٍ
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ
شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا
بِهَا وَلَكِنْ يَتَأَحْصِيئُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ﴿٤٨﴾

وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَرِّكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَتَأْتُمُّوهُ لَعْنَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ
عَالِمِينَ ﴿٥٠﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
عَالِقُونَ ﴿٥١﴾

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبِدِينَ ۝

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَالْآؤُكُنِي صَلِيلٍ مُّشِينٍ ۝

قَالُوا آجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ۝

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي

قَطَرْنَهُ ۖ وَأَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۝

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ۝

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرَ آلِهِمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ۝

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ۝

قَالُوا سُبْحَانَ فَتَىٰ يَذِّكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ۝

قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَىٰ عَيْنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ۝

قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا يَا إِلَهَتَنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ۝

قَالَ بَلْ فَصَلِّ ۖ كَيْبَرُهُمْ هَذَا فَنَسُواهُمْ

إِنْ كَانُوا يَنْصُرُونَ ۝

گفتند یافتیم پدران خود را آن را پرستنده
(۵۳) .

گفت هر آئینه بودید شما و پدران شما
در گمراهی ظاهر (۵۴) .

گفتند آیا آوردی بما سخن راست رایاتو
از بازی کنندگانی (۵۵) .

گفت بلکه پروردگار شما خداوند آسمان
ها و زمین است آنکه آفرید این هارا و من
براین سخن از گواهانم (۵۶) .

و بخدا قسم که البته بدسگالی کنم بتان
شمارا بعد از آن که رو بگردانید پشت داده
(۵۷) .

پس ساخت آنها را ریزه ریزه مگر بت
بزرگ را از ایشان تابود که بسوی او ایشان
باز گردند (۵۸) .

گفتند که کرده است این کار بمعبودان
ماهر آئینه وی ازستمگاران ست (۵۹) .

گفتند شنیدیم جوانی را که ذکر بتان
میکرد یعنی عیب می کرد گفته می شود
اورا ابراهیم (۶۰) .

گفتند بیارید اورا بحضور چشمهای
مردمان تابود که ایشان گواهی دهند
(۶۱) .

گفتند آیا تو کردی این کار بمعبودان ما
ای ابراهیم (۶۲) .

گفت بلکه کرده است آن را این بت بزرگ
ایشان پس سوال کنید از بتان اگر سخن
می گویند (۶۳) .

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٧﴾

ثُمَّ نَبِّئُوا عَنِ زُرُّوبَابَ لَقَدْ عَمِلَتْ
مَاهُؤُلَاءُ يَنْطِقُونَ ﴿٦٨﴾

قَالَ أَتَقْبَلُونَن مِّنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَفْعَلُكُمْ شَيْئًا
وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٩﴾

أَيُّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فاعِلِينَ ﴿٧١﴾

قُلْنَا إِنَّا لَنُؤَيِّدُ بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٧٢﴾

وَأَمَّا دَاوُدُ إِذْ كُنَّا فَجَعَلْنَاهُمُ الْخُسَيْرِينَ ﴿٧٣﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٤﴾

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا
صَالِحِينَ ﴿٧٥﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يُهَدَّوْنَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فَعَلِ

پس رجوع کردند بخویشتن پس گفتند
بایکدیگر هر آئینه شمااید ستمگار (۶۴).

پس نگویند شما را که از خود بخویش (و این
کنایت ست از ملزم شدن) هر آئینه تو میدانی
که ایشان سخن نمی گویند (۶۵).

گفت آیا عبادت می کنید بجز خدا چیزی
را که هیچ نفع نمی رساند بشما و زیان
نکند شمارا (۶۶).

ناخوشی است بشما و آنچه شما می
پرستید بجز خدا آیانمی فهمید (۶۷).

بایک دیگر گفتند که بسوزانید او را و
نصرت دهید خدایان خود را اگر کننده
اید (۱) (۶۸).

گفتم ای آتش سرد شو و سلامتی باش
بر ابراهیم (۶۹).

و خواستند باو فریب کردن پس ساختیم
ایشان را زیان کار تر (۷۰).

و برهانیدیم ابراهیم را و لوط را بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن عالم هارا (۲)
(۷۱).

و عطا کردیم او را اسحق و عطا کردیم
او را یعقوب که نبیره ابراهیم بود و هر یکی
را ساختیم نیکوکار (۷۲).

و پیشوا گردانیدیم ایشان را راه می
نمودند بفرمان ما و وحی فرستادیم بسوی

(۱) القصه در آتش انداختند .

(۲) یعنی سرزمین شام .

ایشان کردن نیکوئیها و برپاداشتن نماز و دادن زکوة و بودند مارا عبادت کنندگان (۷۳).

ولوط را دادیم حکمت و علم و برهانیدیم اورا از دیهی که می کرد کارهای ناپاک هرآئینه ایشان بودند قوم بد گنهگار (۷۴).

و درآوردیم اورا برحمت خویش هرآئینه وی بود از شائسته کاران (۷۵).

و یاد کن نوح را چون ندا کرد پیش ازین پس قبول کردیم دعای اورا پس خلاص کردیم اورا و کسان اورا از اندوه بزرگ (۷۶).

و نصرت دادیم اورا بر قومی که دروغ شمردند آیات مارا هرآئینه ایشان بودند گروهی بد پس غرق کردیم ایشان را همه یکجا (۷۷).

و یادکن داود و سلیمان را چون حکم کردند در باب زراعت چون بوقت شب چراکرد در آن گوسفندان گروهی و بودیم برحکم ایشان حاضر^(۱) (۷۸).

پس فهمانیدیم طریق فیصله کردن خصومت سلیمان را و هر یکی را داده

الْخَيْرِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَبِيدٌ ﴿٧٣﴾

وَلَوْطًا اتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَرِيَّةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَاتُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَيُقِيْنُ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾

وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَلَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٧٨﴾

فَفَقَّمْنَا لَهُمَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا اتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَرْنَا

(۱) یعنی گوسفند ان قومی در زراعت قومی دیگر بوقت شب درآوردند و چرا کردند داود علیه السلام حکم کرد بدادن گوسفند ان عوض زراعت سلیمان حکم کرد این قوم را باصلاح زراعت و آن قوم را بانتفاع از شیر غنم تا وقتیکه زراعت بحال خود رسد حکم سلیمان اصوب بود والله اعلم .

بودیم حکمت و دانش و مسخر گردانیدیم
با داؤد کوه ها را که با او تسبیح می گفتند
و مرغان را نیز مسخر ساختیم و ما بودیم
کننده (۷۹) .

و پیاموختیم اورا ساختن لباسی برای شما
که نگاه دارد شمارا از ضرر کارزار شما^(۱)
پس آیا هستید شکر کننده (۸۰) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان
باد تند و زنده می رفت بفرمان وی بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن (یعنی شام)
و بودیم بهر چیز دانا (۸۱) .

و مسخر ساختیم از دیوان جماعتی را که
غواصی می کردند برای وی و می کردند
کاری غیر آن نیز و بودیم ایشان را نگاه
دارنده (۸۲) .

و یادکن ایوب را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خویش بآنکه مرا رسیده است
رنج و تو مهربان ترین مهربانانی (۸۳) .

پس قبول کردیم دعای او را پس دور ساختیم
آنچه با وی بود از رنج و عطا کردیم
او را فرزندان او و مانند ایشان همراه ایشان
بسبب مهربانی از نزدیک خویش و تاپندی
بود عبادت کنندگان را (۸۴) .

و یادکن اسمعیل را و ادریس را و ذوالکفل
را هر یکی از صبر کنندگان بود (۸۵) .

و در آوردیم ایشان را در رحمت خود
هر آئینه ایشان از نیکوکاران بودند (۸۶) .

مَعَ دَاوُدَ الْجَبَالِ يُسَيِّحْنَ وَالطَّلِيحَ وَكُنَّا فاعِلِينَ ④

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُحْصِنَكُمْ
مِّنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ⑤

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِشَيْءٍ غَلِيظٍ ⑥

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَن يَغْوِصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونِ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ⑦

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ⑧

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكُفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ
وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى
لِلْعَالَمِينَ ⑨

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ⑩

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ⑪

وَذَٰلِكُنَّ إِذْ دُخِبَ مَغَاضِبًا فظَنَّ أَنْ كُنَّ تَقْدِرُ عَلَيْهِ
فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُخَيِّضُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَذَكَرْنَا إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٦﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خِشَعِينَ ﴿٥٧﴾

وَالَّتِي أَحْصَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٩﴾

وَنَقُطُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾

ویادکن ذوالنون را چون رفت خشم
خورده^(۱) پس گمان کرد که تنگ نگیریم
بروی^(۲) پس ندا کرد در تاریکی ها بآن که
هیچ معبود بحق نیست غیر تو پاکی تراست
هرآئینه من بودم ازستمگاران (۸۷) .

پس قبول کردیم دعای او را و نجات
دادیمش از غم و همچنین نجات می دهیم
مسلمانان را (۸۸) .

ویادکن زکریا را چون ندا کرد بجانب
پروردگار خود ای پروردگار من
مگذار مرا تنها و تو بهترین وارثانی (۸۹) .

پس قبول کردیم دعای او را و بخشیدیم
او را یحییٰ و نیکو ساختیم برای اوزن او را
هرآئینه این پیغامبران شتاب می کردند
در نیکی ها و می خواندند ما را بتوقع و
خوف و بودند برای ما نیاز مند (۹۰) .

ویادکن زنی را که بعفت نگاه داشت
شرمگاه خود را پس دمیدیم در آن روح
خود را و ساختیم او را و پسر او را نشانه
برای عالمها (۹۱) .

گفتیم هرآئینه اینست ملت شما ملت
یکتا و من پروردگار شما ام پس عبادت
من کنید^(۳) (۹۲) .

و متفرق شدند امت هادِر کار خود^(۴)

(۱) یعنی بر قوم خود بغیر اذن الهی و الله اعلم .

(۲) القصه حوت او را بخلق درکشید .

(۳) یعنی اصل دین واحد است و اختلاف در فروع می باشد .

(۴) یعنی در اصل دین .

درمیان خویش هر يك بسوی مار جوع
کنندگان اند (۹۳) .

پس هر که بکند از جنس کارهای شائسته
و اومومن باشد پس ناقبولى نه بُود سعى
اورا و هر آئینه برای اومى نویسیم (۹۴) .

و محال است بر هر دیهی که هلاک کردیم
اورا آنکه بازگردند (یعنی بدنیا) (۹۵) .

تا وقتی که کشاده شود قید یا جوج و ما جوج
و ایشان از هر بلندی بشتابند (۹۶) .

و نزدیک برسد وعدهٔ راست پس ناگهان
حال اینست بالادوخته شود چشم های
کافران گویند وای بر ما هر آئینه در غفلت
بودیم ازین حال بلکه بودیم ستمگار
(۹۷) .

هر آئینه شما و آنچه می پرستید بجز خدا
یعنی بتان آتش انگیز دوزخ باشید
شما بروی داخل شوید (۹۸) .

اگر می بودند این معبودان داخل نمی
شدند به دوزخ و همه ایشان
آنجا جاویدان باشند (۹۹) .

ایشان را آنجاناله باشد و ایشان آنجا هیچ
نه شنوند (۱۰۰) .

هر آئینه آنانکه سابقاً مقرر شد برای ایشان
از جانب مانیکوئی این جماعت از دوزخ
دور کرده شوند (۱۰۱) .

نه شنوند آواز دوزخ را و ایشان در آنچه
خواهد نفسهای ایشان جاویدانند (۱۰۲) .

اندوهگین نه سازد ایشان را آن ترس
بزرگ و پیش آیند ایشان را فرشتگان گویند

فَنَنْعَمُ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا تُقَرَّانَ
لِسَعِيهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿۹۳﴾

وَ حَرَمٌ عَلَى قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿۹۴﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ
حَدَبٍ يَّبْسُلُونَ ﴿۹۵﴾

وَ اقْتَرَبَ الْعَذَابُ الْحَقُّ فَذَٰلِهِمْ شَٰخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَوْنُكُنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَٰذَا بَلْ
كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۹۶﴾

إِنَّمَا وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ
أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿۹۷﴾

لَوْ كَانَ هَٰؤُلَاءِ إِلَٰهًا مَا وَرَدُوا مَا دُونَهَا
خَلِدُونَ ﴿۹۸﴾

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿۹۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿۱۰۰﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَبِيبَاتٍ وَهُمْ فِي مَا شَتَّتْنَا أَنفُسَهُمْ
خَلِدُونَ ﴿۱۰۱﴾

لَا يَحُزُّهُمْ فَزَعُ الْأَكْبَرِ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۱۰۲﴾

اینست آن روز که شمارا وعده داده می شد (۱۰۳) .

روزی که در پیچیم آسمان را مانند پیچیدن طومار وقت نوشتن نامه هارا چنانکه آغازیدیم اول آفرینش را دیگر بار کنیم آفرینش وعده لازم بر ما هر آئینه ماکنده ایم (۱۰۴) .

وهر آئینه نوشتیم در زبور بعد از تورات که زمین وارث آن شوند بندگان شائسته ما^(۱) (۱۰۵) .

هر آئینه در آنچه گفته شد کفایت است گروه عابدان را (۱۰۶) .

و نه فرستادیم ترا مگر از روی مهربانی بر عالمها (۱۰۷) .

بگو جزاین نیست که وحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما خدای یکتاست پس آیا گردن نهنده هستید (۱۰۸) .

پس اگر اعراض کنند پس بگو خبردار ساختیم شمارا بروجهی که همه برابر باشید و نمی دانم که نزدیک است یا دور است آنچه وعده داده میشود (۱۰۹) .

هر آئینه خدای داند آشکارا از سخن و می داند آنچه پنهان می کنید (۱۱۰) .

و نمی دانم شاید تاخیر موعود ابتلا باشد شمارا و بهره مندی باشد تا مدتی (۱۱۱) .

يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَغَيِّ السَّجِلِ لَنَكْتُبُ مَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُ وَعُدَا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٣﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاءً لِقَوْمٍ غَيْبِينَ ﴿١٠٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٦﴾

قُلْ إِنَّمَا يُدْعَىٰ إِلَى اللَّهِ وَالْحَدِّ ۖ فَهَلْ أُنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٧﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ إِنِّي سَوَّاءٌ ۚ وَإِنِّي أَخْرِيبُ أَمَّ يَبِيدُ مَا تُوْعَدُونَ ﴿١٠٨﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١٠٩﴾

وَإِنِّي أَخْرِيبُ لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١٠﴾

(۱) یعنی در آخر زمان پیغامبری مبعوث شود و امت او بر هر زمین غالب شود والله اعلم .

پیغامبر گفت ای پروردگار من حکم کن
براستی و پروردگار مابخشاینده است
از وی مدد طلب کرده می شود برآنچه
بیان می کنید (۱۱۲) .

سوره حج مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
هرآئینه زلزله که نزدیک قیامت باشد
چیزی بزرگ است (۱) .

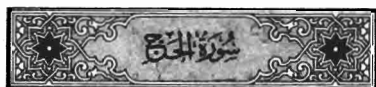
روزی که ببینید آن را غافل شود هر شیر
دهنده از طفلی که شیر می دهدش و بنهد
هر زن باردار بارشکم خود را و ببینی مردمان
را مست و نیستند مست ولیکن عذاب
خدا سخت است (۲) .

و از مردمان کسی هست که گفتگو می کند
در شان خدا بغیر دانش و پیروی می نماید
هر شیطان متمرّد را (۳) .

که در قضای الهی نوشته شده است بروی
که هر که دوست داری او کند پس وی
گمراه کندش و راه نمایدش بسوی عذاب
آتش (۴) .

ای مردمان اگر در شك اید از رستخیز پس
هرآئینه ما فریدیم شمارا از خاك باز از نطفه
باز از خون بسته باز از گوشت پاره
صورت داده و غیر صورت داده (می
گوئیم) تا واضح سازیم برای شما و قرار
می دهیم در رحمتها چیزی را که خواهیم
تامیّعاد معین باز بیرون می آریم شمارا

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا نَصَّبُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝

يَوْمَ تَرَوْهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَقَعُ كُلُّ آتٍ حَمْلٍ حَمْلًا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَى
وَمَا هُمْ بِسُكَرَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ
كُلَّ شَيْطَانٍ مُرِيدٍ ۝

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى
عَذَابِ السَّعِيرِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ
مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ
مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَئِنْ أَتَيْنَاكُمْ لَشَدِيدٌ ۝

يَتَوَلَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِثُ إِلَىٰ أَذَلِّ الْعُمُرِ لِكَيْلَا
يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمِ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝

کودکی باز تربیت می کنیم تا برسید
بنهایت جوانی خود و از شما کسی بود که
میرانده شود و از شما کسی بود که
باز گردانیده شود به بدترین عمر تا نداند
چیزی را بعد از آن که می دانست و می
بینی زمین را خشک شده پس وقتی که
فرو فرستادیم بر آن آب را جنبش کند
و بیافزاید و برویاند از هر قسم رونق دار
(۵) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ
وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

این همه به سبب آنست که خدا همونست
ثابت و آنکه وی زنده می کند مُردگان را
و آنکه وی بر همه چیز تواناست (۶) .

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا تَوَّانَ اللَّهُ يَبْعَثُ مَنْ
فِي الْقُبُورِ ۝

و آنکه قیامت آمدنی ست نیست هیچ
شبهه در آن و آنکه خدا برانگیزد آنان را که
در گور ها باشند (۷) .

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۝

و از مردمان کسی هست که گفتگومی کند
در شانِ خدا بغیر دانش و بغیر هدایت
و بغیر کتاب روشن (۸) .

ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝

پیچیده صفحه گردن خود را^(۱) تا گمراه
کند از راهِ خدا او را است درد دنیا رسوائی
بچشانیم او را روز قیامت عذابِ سوختن
(۹) .

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَكَ وَإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ۝

گویم این به سبب آن اعمال ست که
فرستادش دودست توو به سبب آن ست
که خدانایست ستم کننده بر بندگان (۱۰) .

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّبِعُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ

و از مردمان کسی هست که عبادت می

خَيْرُ طَائِفَةٍ يَوْمَئِذٍ وَأَصَابَتْهُ فَتَنَةٌ لِّأَعْلَابٍ عَلَى
وَجْهِهِ بِخَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْبَيِّنُ ⑪

يَدْعُو مَنْ دُونَ اللَّهِ مَا لَا يَصْرُهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ
الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ⑫

يَدْعُو مَنْ صَرَّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَى
وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ⑬

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَغَبُلُوا الصَّلَاحَ جَنَّتِ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑭

مَنْ كَانَ يَطْمُنْ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ
فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ⑮

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ⑯

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنَّصَارَى
وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑰

کند خدا را برکناره پس اگر برسد
اورانعمتی آرام گیرد بآن عبادت و اگر
برسد اورا بلای برگردد بروی خود باخت
دنیا و آخرت را اینست زیان ظاهر (۱۱).

به نیایش می خواند بجز خدا چیزی را که
زیان نه رساندش و سودنه دهدش اینست
گمراهی دور (۱۲).

میخواند کسی را که زیان او نزدیک
ترست از سود او هر آینه بد خداوند ست
و بدیاری ست (۱۳).

هر آینه خدا درآرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند در بوستانها
که می رود زیر آن جوئیها هر آینه خدا می
کند آنچه می خواهد (۱۴).

هر که پنداشته باشد که نصرت نخواهد
داد خدا پیغامبر را در دنیا و آخرت پس
باید بیاویزد ریسمانی بجانب بالا باز باید
که قطع نماید پس ببیند آیا دور می کنان
تدبیر او چیزی را که بخشم آورده (۱۵).

و همچنین فرو فرستادیم قرآن را آیات
روشن و بدانید که خدا راه می نماید
هر کرا خواهد (۱۶).

هر آینه آنان که ایمان آوردند و آنانکه یهود
شدند و ستاره پرستان و ترسایان و گبران و
مشرکان خدای تعالی فیصله خواهد کرد
میان ایشان روز قیامت هر آینه خدا بر هر

چیز مطلع ست (۱۷) .

آیندیدی که سجده می کنند خدای تعالی را آنانکه در آسمان هاند و آنانکه در زمین اند و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهارپایان و بسیاری از مردمان و بسیار کس هستند که ثابت شده است برایشان عذاب و هرکرا خوار کند خدا پس نیست اوراهیچ گرامی دارنده هر آئینه خدای کند آنچه می خواهد (۱۸) .

این دو فریق دشمنان یکدیگر اند خصومت کردند در شان پروردگار خویش پس آنانکه کافر شدند قطع کرده شد برای ایشان جامها از آتش ریخته شود بالای سرایشان آب گرم (۱۹) .

گداخته گردد بآن هر چه در شکم ایشان باشد و پوست های نیز (۲۰) .

و برای کوفتن ایشان مهتا باشند گرزها از آهن (۲۱) .

هرگاهی که خواهند که بر آیند از دوزخ خلاص شوند از آندوه بازگردانیده شوند آنجا و گفته شود بپشید عذاب سوختن (۲۲) .

هر آئینه خدا در می آرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند در بوستانها میرود در زیر آن جوئیها پیرایه پوشانیده شوند آنجا دستوانها از زر و پوشانیده شوند مروارید و لباس ایشان آنجا ابریشم بود (۲۳) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ
وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَذَلِكَ حَقٌّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُؤْنِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ^(۱۷)

هَذَانِ خَصْمَيْنِ اِتَّخَصَمُوا فِي رَيْبِهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا
قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمْ
الْحَمِيمُ^(۱۸)

يُضْرَبُونَ بِأُفٍّ مِنْ نَارٍ وَتَصَوِّغُهُمْ فِي الْحَرِّ^(۱۹)

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ^(۲۰)

كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا
فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ^(۲۱)

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَيُؤْتَوْنَ أَوْلِيَاءُ لَهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ^(۲۲)

راه نمود شد^(۱) ایشان را بپاکیزه از سخن و دلالت کرده شد ایشان را بر ابراهیم خدای ستوده (۲۴) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و باز می دارند از راه خدا و از مسجد حرام که پیدا کرده ایم آن را برای مردمان یکسان آنجا متوطن و صحرائین و هر که خواهد آنجا جروی کردن بستمگاری بپوشانیم و او را از عذاب درد دهنده (۲۵) .

و یاد کن چون معین ساختیم برای ابراهیم موضع خانه کعبه را این سخن گفته که شریک مقرر مکن بامن هیچ چیزی را و پاک کن خانه مرا برای طواف کنندگان و ایستادگان و رکوع کنندگان و سجود کنندگان^(۲) (۲۶) .

و آوازه در میان مردمان بحج تابیا بند پیش تو پیاده و سوار بر هر شتر لاغر می آیند این شتران لاغر از هراه دور (۲۷) .

تا حاضر شوند نزدیک فائده هابری خویش و یاد کنند نام خدا را در روزی چند دانسته شده^(۳) و بعد از وی بر ذبح آنچه خدای تعالی روزی داده است ایشان را از قسم چهار پایان مواشی پس بخورید از آن و بخورانید درمانده درویش را (۲۸) .

وَهُدُوا إِلَى الْكَلْبِ مِنَ الْقَوْلِ ۖ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطٍ مُبِينٍ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُؤْذِ فِيهِ بِالْحَادِ يُظْلَمُ ثِقْلُهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ ۝

وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ أَنَّ الْبَيْتَ أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۝

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَةٍ عَلَى مَأْزَنٍ قَهُمُ مِنَ بَهْمَةِ الْأَنْعَامِ ۖ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ۝

(۱) یعنی درد دنیا .

(۲) یعنی برای نمازگزاران .

(۳) یعنی یوم نحر و ایام تشریق .

ثُمَّ لَيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ
وَلْيَطَّوُّوا بِالْبَيْتِ الْعَرَبِيِّ ③

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْمُ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَأَجَلْتُ لَكُمْ الْأَنْعَامَ إِلَّا مَا يَمِثِلُ عَلَيْكُمْ فَأَجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ④

خُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرِمَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ السَّيْرُورُ
مَكَانٍ سَجِيقٍ ⑤

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْمُ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ⑥

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ
الْعَرَبِيِّ ⑦

بازباید که دور کنند چرک تن خود را و به
و فارسانند نذرهای خود را و طواف نمایند
باین خانه قدیم^(۱) (۲۹) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم کردن بهترست
اورانزدیک پروردگار او و حلال کرده شد
برای شمامواشی^(۲) مگر آنچه خوانده
خواهد شد بر شما^(۳) پس احتراز کنید
از پلیدی بتان و احتراز کنید از سخن
دروغ^(۴) (۳۰) .

حنیفی دین شده برای خدا غیر شریک
مقررکننده باوی و هرکه شریک مقرر کند
با خدا پس گویا که فرود افتاد از آسمان
پس بربایند او را مرغان مردار خوار
یا فرو افکند او را باد بمکانی دور^(۵)
(۳۱) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم از تقوی دلهاست
(۳۲) .

شمارا در آن مواشی فائده هاست
تامیعیادی معین باز جائی فرود آمدن آن
بخانه قدیم است (۳۳) .

(۱) یعنی کعبه زیرا که اول بناشد بعد از آن بیت المقدس .

(۲) یعنی شتر و گاو و بز و گوسفند .

(۳) یعنی میت و خون مسفوح .

(۴) یعنی گواهی دروغ .

(۵) حاصل آنست که هلاک شد بوجهی که امید نجات نماند .

وهرامتی را معین ساخته ایم طریق قربانی
تایادکنند نام خدا برآنچه داده است ایشان
را از چهارپایان مواشی پس معبود شما
معبود یکتاست پس او را منقادشوید
و(یامحمد) بشارت ده نیایش کنندگان را
(۳۴) .

آنان را که چون یادکرده شود خدا بترسد
دل های ایشان وصبر کنندگان را برآنچه
برسدبایشان وبرپادارندگان نمازرا وآنان
را که ازآنچه روزی دادیم بایشان خرج
می کنند (۳۵) .

وشرانِ قربانی راساخته ایم برای
شما از شعائر خدا شما را در آن نیکی ست
پس یادکنید نام خدا را برنحر آنها
برچهارپای ایستاده پس چون بزمین افتد
پهلوی آن بخورید از آنها و بخورانید
درویش بی سوال را و سوال کننده را
همچنین رام گردانیدیم چهار پایان را برای
شما بود که شکر کنید (۳۶) .

نمی رسد بخدا گوشت های قربانی ها و نه
خونهای این ها ولیکن می رسد بوی
پرهیزگاری از شما هم چنین رام گردانیدیم
قربانی ها برای شما تا به بزرگی یادکنید
خدا را بشکر آنکه راه نمود شما را
و بشارت ده نیکوکاران را (۳۷) .

هر آئینه خدا دفع می کند از مسلمانان^(۱)

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا
رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۚ وَالْهَكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ
فَلَهُ اسْمُهُمْ وَيُتَبَّرُ الْخَبِيرِينَ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالضَّيِّعِينَ عَلَىٰ
مَا آصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُم مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۚ
فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوًّا قَدْ أَجَبَتْ جُوبَهَا
فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَائِمَ وَالْمُعْتَدَ كَذَلِكَ نَحْكُمُهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَآؤَهَا وَلَكِنْ يَبَالُهُ
التَّقْوَىٰ وَمَنْ كُنْ ذَلِكْ سَعَرَهَا لَكُمْ لِيُشْكِرُوا اللَّهَ عَلَىٰ
مَا هَدَاهُمْ وَيُتَبَّرَ الْخَبِيرِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَكَبِيبٌ عَلِيمٌ

خَوَانِ كُفُورٌ ﴿۳۸﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

هرآئینه خدادوست نمی دارد هرخیانت
کننده ناسپاس را (۳۸) .

دستوری جهاد داده شد آنانرا که کفار
بایشان جنگ می کنند بسبب آنکه برایشان
ستم رفته است وهرآئینه خدا بر نصرت
دادن ایشان تواناست (۳۹) .

دستوری جهاد داده شد آنان را که بیرون
آورده شد ایشان را از خانهای ایشان بغیر
حق لیکن به سبب آنکه می گفتند
پروردگار ما خداست و اگر نه بودی دفع
کردن خدا مردمان را بعضی را بدست
بعضی ویران کرده می شد خلوتهای
رهبانان و عبادت خانه های یهود و عبادت خانه
های مسلمانان که یاد کرده می شود در آن
مواضع نام خدا بسیاری و البته نصرت
خواهد داد خدا کسی را که قصد نصرت
دین وی کند وهرآئینه خداتوانا غالب
ست نصرت خواهد داد (۴۰) .

انان را که اگر دسترس دهیم ایشان را
در زمین برپادارند نماز را و بدهند زکوة را
و بفرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار
ناپسندیده و خدا راست نهایت همه
کارها^(۱) (۴۱) .

لَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِمَا كَفَرُوا إِنْ يَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ
وَلَوْ لَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ
صَوَامِعُ دَبِيرٍ وَصَلَوَاتُكَ وَسُجُودُكَ فِيهَا أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا
وَلْيَنْصَرِ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ لَعَزِيزٌ ﴿۴۰﴾

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ
الْأُمُورِ ﴿۴۱﴾

(۱) درین آیت دلالت ست بر صحتِ خلافتِ خلفای اربعه زیرا که ایشان از مهاجرین
اولین بودند و متمکن شدند در زمین پس لازم آید که اقامت صلوة و ایتاء زکوة و امر
به معروف و نهی از منکر از ایشان بظهور رسد و متمکن فی الارض چون بآن
حضال جمع شود همان ست خلافت نبوت .

وَأَن يَكِيدَ بَوْدُكَ فَقَدْ كَذَّبْتَ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادُ وَثَمُودُ ﴿٦٠﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٦١﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَى فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ

أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٦٢﴾

فَكَانَ مِنْ قَرِيبٍ أَهْلُكُمْ مَا وَهَى ظَالِمَةٌ لِّىْ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهِا

وَبِئْسَ مَعْطَلَةٌ وَقَصْرٌ مَّشِيدٌ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَكُنْوا لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ

إِذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَأَنَّهُمْ لَا تَعْقَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ

تَعْقَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٦٤﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَنَ يُغْلِبُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِن يَوْمًا

عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٦٥﴾

وَكَانَ مِنْ قَرِيبٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهَى ظَالِمَةٌ لَّهَا ثُمَّ أَخَذْتُهَا

فَالِى الْبَصِيرِ ﴿٦٦﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا آتَاكُمُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٦٧﴾

واگردروغگو شمردند ترا پس هراثینه
دروغگو شمرده بودند پیش از ایشان قوم
نوح وعاد و ثمود (۴۲) .

و قوم ابراهیم و قوم لوط (۴۳) .

واهل مدین و دروغگو شمرده شد موسی
را پس مهلت دادم این کافران را
بازگفتار کردم ایشان را پس چگونه بود
عقوبت من (۴۴) .

پس بسا دیهی که هلاک ساختیم آن را
ووی ستمگار بود پس وی افتاده است
برسقف های خود و بسیار چاه بیکارمانده
و بسامحلی بلند خراب شده (۴۵) .

ایاسیرنکرده اند در زمین تا بُودایشان را
دلها که فهم کنند بآن یا گوشها که بشنوند
بآن هراثینه حال اینست که نابینامی
شوند چشم ها ولیکن نابینامی شوند آن دل
ها که در سینها اند (۴۶) .

وزود می طلبند از تو عذاب را و هرگز خلاف
نخواهد کرد خدا وعده خود را و هراثینه
يك روز نزدیک پروردگارتو مانند هزار سال
ست از آنچه می شمرد (۴۷) .

و بسادیه که مهلت دادم آن را و آن
ستمگار بود باز گرفتار کردم آنرا و بسوی
من ست بازگشت (۴۸) .

بگوای مردمان جزاین نیست که من برای
شما ترساننده آشکارام (۴۹) .

(۱) یعنی اگر خواهد کار هزار سال دريك روز تمام کند پس این بسبب عجز نیست بلکه
بنابر مصالحی که جز او کس نمیداند .

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ⑤۰

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي الْبَيْنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ⑤۱

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى
أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ الْيَتِمَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑤۲

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَكُنْىَ شِقَاقِي
بَعِيدٍ ⑤۳

وَلْيَعْلَمِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ

پس آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند ایشان را است آمرزش و روزی نیک
(۵۰) .

و آنان که سعی کردند در آیاتِ ما عاجز
کنان (بزعم خود) ایشان اند اهل دوزخ
(۵۱) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ فرستاده و نه
هیچ صاحب وحی الا چون آرزوی
بخاطر بست افگند شیطان چیزی
در آرزوی وی پس دورمی کند خدا آنچه
شیطان انداخته است باز محکم می کند
خدا آیات خود را و خدا دانا با حکمت
ست (۱) (۵۲) .

تا بگرداند خدا آنچه شیطان افگند بلای
در حق آنانکه در دل های ایشان بیماری
است و آنان که سخت ست دل های
ایشان و هر آینه ستمگاران در مخالفت
دور و دراز آند (۵۳) .

و تابدارند آنان که داده شده است ایشان را
علم که آن وحی راست ست از جانب
پروردگار تو پس ایمان آرند بآن پس

(۱) مترجم گوید مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که هجرت کرده
اند بزیمینی که نخل بسیار دارد پس وهم بجانب یمامه و هجر رفت و در نفس الامر
مدینه بود مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که بمکه درآمده
اند حلق و قصر میکنند پس وهم آمد که در همان سال این معنی واقع شود و
در نفس الامر بعد از سالهای چند متحقق شد و در امثال این صورت امتحان
مخلصان و منافقان در میان می آید والله اعلم .

لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْثَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَقَابِهِ ۝

الْمَلِكُ يَوْمَ يَمِيزُ اللَّهُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ التَّجْوِيدِ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاولئك لَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ۝

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَتِلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ۝

لَيُدْخِلَنَّهُمُ اللَّهُ دُخْلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ ۝

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِسَبِيلِ مَا عَاقَبَ بِهِ تَعْنِي
عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ۝

نمایش کنند برای خدا دل های ایشان
وهرآئینه خداراه نماینده است مسلمانان
را بسوی راه راست (۵۴) .

وهمیشه باشند کافران درشبهه از آن وحی
تاوقتیکه بیاید بایشان قیامت ناگهان یا
بیاید بایشان عقوبت روزی نهایت نحس
(۵۵) .

بادشاهی آن روزخداراست حکم کند
میان ایشان پس آنان که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند دربوستانهای
نعمت باشند (۵۶) .

وآنانکه کافر شدند ودروغ شمردند آیاتِ
مارا آن جماعت ایشان را باشد عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وآنانکه هجرت کردند درراه خدا پس
کشته شدند یا بمردند هرآئینه روزی دهد
ایشان را خداروزی نیک^(۱) وهرآئینه
خداوی بهترین روزی دهندگان ست
(۵۸) .

البته درآردایشان را بموضعی که خوشنود
شوندازآن وهرآئینه خدا دانابردبارست
(۵۹) .

حکم این ست وهرکه درپی ایذای کسی
افتاد بمانند آنکه ایذا داده شد او را بعد
ازآن تعدی کرده شد بروی هرآئینه
نصرت خواهد داد او را خدا هرآئینه خدا

بخشاینده آمرزگارست (۶۰) .

این نصرت بسبب آنست که خدا درمی آرد شب را درروز و درمی آرد روز را درشب و به سبب آنست که خداشنواییناست (۶۱) .

این نصرت به سبب آنست که خدا همونست ثابت و آنچه می خوانند کافران بجز وی همونست باطل و به سبب آنست که خداهمون ست بلند مرتبه بزرگ قدر (۶۲) .

آیاندیدی که خدا فرودآورد ازآسمان آب را پس زمین سرسبز شود هر آئینه خدا لطف کننده داناست (۶۳) .

اوراست آنچه درآسمانهاست و آنچه درزمین ست و هرآئینه خداهمونست بی نیاز ستوده کار (۶۴) .

ایاندیدی که خدا مسخر کرد برای شما آنچه درزمین است و مسخر ساخت کشتی ها می رود در دریا بفرمان او نگاه میدارد آسمان را از آنکه بیفتد بر زمین مگر بدستور او هرآئینه خدا درحق مردمان بخشاینده مهربان است (۶۵) .

واوست آنکه زنده کرده شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده کند شمارا هرآئینه آدمی ناسپاس ست (۶۶) .

برای هر گرو هی معین کرده ایم شریعتی را که ایشان عمل کننده اند برآن پس بایدکه نزاع نه کنند باتو درین کار و بخوان بسوی پروردگار خویش هرآئینه

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ يُؤَلِّمُ الْفِتْلَ فِي الْفَهْرِ وَيُؤَلِّمُ الْفَهْرَ فِي الْفِتْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَسْرَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِغُ الْأَرْضَ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۝

لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَفِيُّ الْحَمِيدُ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفَلَكَ تَجَرَّى فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ وَتُسَبِّحُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَّ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا يَذُنُّهُ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ۝

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ۝

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ۝

براهِ راستی (۶۷) .

واگر مکابره نمایند باتوبگو خدا دانا ترست بآنچه می کنید (۶۸) .

خداحکم خواهد کرد میان شما روز قیامت در آنچه اندران اختلاف می کنید^(۱) (۶۹) .

آیا نه دانستی که خدای داند هرچه در آسمان و زمین ست هرآئینه این همه ثبت است در کتابی این همه برخدا آسان ست (۷۰) .

وعبادت می کنند بجز خدا چیزی را که فرو نفرستاده است خدا حجتی بر آن و چیزی که نیست ایشان را بر ثبوت آن دانش و نیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۷۱) .

و چون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما واضح آمده می شناسی در رویهای این کافران ناخوشی نزدیک می شوند از آنکه حمله کنند بر آنان که می خوانند برایشان آیاتِ ما بگو آیا خبردهم شمارا به ناخوشت ازین آن دوزخ ست وعده داده است خدا آن را بکافران و وی بدجائست (۷۲) .

ای مردمان پدید آورده شد داستانی پس بشنوید آن را هرآئینه آنانکه می خوانید

وَلَا جَادِلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۶۵﴾

اللَّهُ يَعْلَمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۶۶﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۶۷﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا

وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿۶۸﴾

وَإِذَا نُنَادِيهِمْ عَلَيْهِمْ إِلَهَاتُكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَهُمْ كَانُوا فِي دُوبُورٍ

كُفْرًا وَالْمُتَكَبِّرُونَ يَتَسَوَّوْنَ بِالَّذِينَ يَكْفُرُونَ عَلَيْهِمْ

إِلَهَاتُكُمُ أَفَأَنْتُمْ بِشِرْكِهِمْ أَعْتَدْتُمْ لَهُمْ عَذَابًا

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَفِي شِرْكِهِمْ أَعْتَدْتُمْ لَهُمْ عَذَابًا

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لِمَنْ أَدْعَاكُمُ

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ

(۱) مترجم گوید درین آیت اشاره است بآنکه اختلاف شرائع بسبب اختلاف عصور است و همه شرائع حق ست و در زمان خود معمول به است پس نزاع در حقیقت بآنها نباید کرد .

بجز خدا آفریدن نه توانند مگسی را
اگرچه جمع شوند برای آن و اگر بُر باید
از ایشان مگس چیزی را خلاص نه نتوانند
کرد آن را از مگس ناتوان شد طالب و
مطلوب^(۱) (۷۳) .

تعظیم نکردند خدا را حق تعظیم او هر آئینه
خدا توانا غالب است (۷۴) .

خدا برمی گزیند فرستاده‌ها از فرشتگان
واز مردمان هر آئینه خدا شنوا بیناست
(۷۵) .

می داند آنچه پیش روی ایشان ست
و آنچه پس پشت ایشان ست و بسوی
خدا باز گردانیده می شوند کارها (۷۶) .

ای مسلمانان رکوع کنید و سجده بجا آرید
و عبادت نمائید پروردگار خود را و بکنید
کار نیکو امیدست که رستگار شوید (۷۷) .

و جهاد کنید در راه خدا حق جهادی که
برای خدا باشد و برگزید شمارا و نه
ساخت بر شما دردین هیچ تنگی مشروع
کرد دین پدر شما ابراهیم خدا نام نهاد
شمارا مسلمان پیش ازین^(۲) و در قرآن
نیز تاباشد پیغامبر گواه بر شما و باشید
شما گواه بر مردمان پس برپادارید نماز را
و بدهید زکوة را و چنگ زنید بخدا
اوست مددگار شما پس نیکو مددگار
و نیکو یاری دهنده است (۷۸) .

اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذِّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِئُوهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الظَّالِمُ وَ الْمَطْلُوبُ ۝

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝

اللَّهُ يَصْطَلِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَ إِلَى اللَّهِ تَرْجِعُ
الْأُمُورُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادٍ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ هَذَا
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَ تَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى
النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ۝

(۱) یعنی عابد و معبود .

(۲) یعنی در کتب سابقه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ①
 الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ②
 وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ مُعَصِّمُونَ ③
 وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ④
 وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ⑤
 إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ⑥
 فَمَنْ يَتَّبِعْ وَرَاءَ ذَلِكَ فَاذْلِكْ هُمُ الْعَادُونَ ⑦
 وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ⑧
 وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يَأْتِظُونَ ⑨
 أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ ⑩
 الَّذِينَ يَرْتُونَ الْآفْرَادَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑪
 وَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ⑫
 ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑬

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

سوره مؤمنون مکی است و آن یک
 صد و هیجده آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 هر آئینه رستگار شدند مسلمانان (۱) .
 آنانکه ایشان در نماز خویش خشوع
 کننده اند (۲) .
 آنان که ایشان از بیهوده روگردانند (۳) .
 و آنان که ایشان زکوة را ادا کننده اند (۴) .
 و آنانکه ایشان شرمگاه خود را نگاه
 دارند اند (۵) .
 مگر بر زنان خویش یا بر کنیزگانی که
 ملک دست ایشان ست پس هر آئینه اینان
 نکوهیده نیستند (۶) .
 پس هر که طلب کند سوای این انجماعت
 از حد گذرنده اند (۷) .
 و آنان که ایشان امانت های خود را وعهد
 خود را رعایت کننده اند (۸) .
 و آنانکه ایشان بر نمازهای خود محافظت
 می کنند (۹) .
 این جماعت ایشانند آن وارثان (۱۰) .
 که عاقبت کار بدست آرند بهشت فردوس
 را ایشان آنجا جاوید باشند گانند (۱۱) .
 و هر آئینه آفریدیم آدمی را از خلاصه ای از
 گِل (۱۲) .
 باز ساختیم آدمی را نطفه در قرارگاه
 استوار (۱۳) .
 باز ساختیم آن نطفه را خون بسته
 باز ساختیم آن خون بسته را گوشت پاره

الْمُضْمَنَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا
اٰخَرَ فَبَرَكَ اللّٰهُ اَللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ ﴿۱۷﴾

ثُمَّ اَرٰىكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمِيَّتُوْنَ ﴿۱۵﴾

ثُمَّ اَرٰىكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَبَعُوْنَ ﴿۱۶﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ اَنْزَلْنَا عَنْ الْفَلَاقِ غَمَلِيْنَ ﴿۱۵﴾

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّقَدْرِهَا فَاسْكَنْتُ فِي الْاَرْضِ وَاَنْزَلْنَا عَلٰى
ذَهَابٍ بِهٖ لَقِيْدُوْنَ ﴿۱۶﴾

فَاَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّحِيْلٍ وَّاَعْتَابٍ لَّكُمْ فِيْهَا فَاوَاكِهٌ
كَثِيْرَةٌ وَمَعْمَارٌ تَاْكُلُوْنَ ﴿۱۷﴾

وَشَجَرَةً تُّخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدِّهْنِ
وَصِغْرِ الْاَكْلِيْنَ ﴿۱۸﴾

وَ اِنَّ لَّكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَوَبْرَةً فَعَتَّقْهُمْ بَيْنَ ذٰلِكَ وَبُطُوْنَهَا وَاَكْمُرْ فِيْهَا

پس ساختیم آن گوشت پاره را
استخوانهای چند پس پوشانیدیم بر آن
استخوانها گوشت را باز آفریدیم اورا
آفرینشی دیگر^(۱) پس بزرگ ست خدا
نیکوترین آفرینندگان (۱۴) .

بازهرآئینه شما بعد ازین البته مردگانید
(۱۵) .

بازهرآئینه شما روزقیامت برانگیخته
گردید (۱۶) .

وهرآئینه آفریدیم بالای شما هفت آسمان
ونبودیم ما ازآفرینش بی خبر (۱۷) .

وفروفرستادیم ازآسمان آب را باندازه
پس جای دادیم اورادرزمین وهرآئینه ما
بردورکردن آن توانائیم (۱۸) .

پس بیافریدیم برای شما بآن آب
بوستانهایی اذدرختان خرما وانگور
شمارا درآن بوستانها میوه های بسیار
پیداشود بعض آن رامیخورید^(۲) (۱۹) .

وآفریدیم درختی که بیرون می آیدازطور
سینا یعنی درختِ زیتون میروید بوجهی
که حاصل شود روغن و خورش طعام
خورندگان را (۲۰) .

هرآئینه شمارادرچهارپایان پندی هست
می نوشانیم شمارا ازآنچه درشکمهای
ایشان ست و شمارا درآن چهار پایان

(۱) یعنی نفخ روح وروئیدن ناخن و موی .

(۲) یعنی بطریق قوت .

مَنَافِعُ كَثِيرَةً وَمِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتُوبُوا عَبْدُ اللَّهِ وَاللَّهُ تَالِكُمْ
مِنَ الْغَوِيَّةِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَهَذَا الْإِسْرَافُ شَكْمٌ
يُرِيدُونَ أَنْ يُفَضِّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ سَاءَ اللَّهُ لَا تَنْزِلَ عَلَيْكُمْ
فَأَسْمِعْنَا هَذَا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ الْأَوَّلِينَ ﴿٧٠﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا جُلٌّ لِيَهْجَأَ تَهْجُؤَهُمْ حَتَّىٰ يَجِيءَ ﴿٧١﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً يَوْمَ يُدْعَىٰ

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ يَا عِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ
وَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَالَ السُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ
زَوْجَيْنِ اشْتَرَيْنِ وَأَهْلَكَ الْأَمْرَ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٢﴾

منفعت های بسیارست و بعض اینهارا
می خورید (۲۱) .

و بر چهار پایان و بر کشتی هاسوار کرده
می شوید (۲۲) .

و هرائینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او
پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید
نیست شمارا هیچ معبودی غیروی آیا
نمی ترسید (۲۳) .

پس گفتند اشراف کسانی که کافر بودند
از قوم او نیست این شخص مگر آدمی
مانند شما خواهد که ریاست پیدا کند
بر شما و اگر خواستی خدا هرائینه
فر و فرستادی فرشتگان را نه شنیدیم این
ماجرارا در پدران نخستین خویش (۲۴) .

نیست این شخص مگر مردی که به وی
عارضه دیوانگی ست پس انتظار وی
کنید تا مدتی (۲۵) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بسبب آنکه دروغگو شمر دند مرا
(۲۶) .

پس وحی فرستادیم بسوی وی که بساز
کشتی را زیر نظارت ما و بفرمان ما پس
چون آید فرمان ما و جوش زند تنور پس
درآر در کشتی از هر جنسی دو عدد
(نروماده) را و درآر اهل خود را الا آنکه
از ایشان سبقت کرده است بروی گفته حق
و سخن مگو بامن درباره آنان که ستم
کردند هرائینه ایشان غرق شدگانند
(۲۷) .

قَدْ اسْتَوَيْتَ أَنتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفَلَکِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِیْ نَجَّیْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِیْنَ ﴿۳۸﴾

پس چون راست بنشینى تو و هر که
باتو باشد بر کشتى پس بگو همه ستائش
خداى راست آنکه نجات داد ما را از گروه
ستمگاران (۲۸) .

وَقُلْ رَبِّ اَرْزُقْنِیْ مِزْلًا مَّبْرُکًا وَاَنْتَ خَبِیْرُ الْمُنْزِلِیْنَ ﴿۳۹﴾

و بگوای پروردگار من فرود آر مرا در منزل
مبارک و تو بهترین فرود آرندگانى
(۲۹) .

إِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَآیٰتٍ لِّاُولِیْ اَلْبَیِّنِیْنَ ﴿۴۰﴾

هر آئینه درین ماجرا نشانه هاست و هر آئینه
ما بودیم امتحان کنندگان (۳۰) .

ثُمَّ اَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِیْنَ ﴿۴۱﴾

باز بیا فریدیم بعد ایشان قرنى دیگر را (۳۱) .
پس فرستادیم میان ایشان پیغامبرى را
از قبيله ایشان که عبادت خدا کنيد نيست
شمارا هيچ معبود برحق بجزوى آيا
نمی ترسيد (۳۲) .

فَاَرْسَلْنَا فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ اِنْ اَعْبُدُوا اللّٰهَ
مَالَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۴۲﴾

و گفتند رئیسان از قوم وی آنان که
کافر شدند و دروغ شمرند ملاقات
سرای بازپسین را و آسودگى داده بودیم
ایشان را درزندگانی دنیا نيست اين
شخص مگر آدمى مانند شما می خورد
از آنچه شما از آن می خوريد و می آشامد
از آنچه شما می آشاميد (۳۳) .

وَقَالَ الْمَلٰٓئِكَةُ قَوْمُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِآیٰتِنَا الْاٰخِرَةِ
وَاَرْسَلْنٰهُمْ فِی الْعِیۡوَالِ ذٰلِیۡنَا مَا هٰذَا اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ یَاۡكُلُ
مِمَّا تَاْكُلُوْنَ مِنْهُ وَیَسْبِغُ بِمَآءٍ تَسْرُبُوْنَ ﴿۴۳﴾

و اگر فرمانبرداری کردید آدمى مانند
خویش را هر آئینه شما آنگاه زیان
کارباشید (۳۴) .

وَلٰكِنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُمْ اِنَّكُمْ اِذَا الْخَبِرُوْنَ ﴿۴۴﴾

آیا وعده دهد شما که شما چون بمیرید
و شوید خاك و استخوانى چند بیرون
آورده خواهید شد (۳۵) .

اٰیَعِدُّكُمْ اَنْكُمُ اِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَّعِظَامًا
اَنْكُمْ تُخْرَجُوْنَ ﴿۴۵﴾

بعیدست، بعیدست آنچه وعده داده
می شوید (۳۶) .

هِيَ اَمَّا هِيَ اَمَّا لِمَا تَعُدُّوْنَ ﴿۴۶﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا عَنَّا بِمُعْجِزِينَ ﴿۳۵﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ يُفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا عَنَّا لَهُ بِبُيُوتِينَ ﴿۳۶﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنتُ بِنَ ﴿۳۷﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّیُصِیْحُنَّ لِدِیْنٍ ﴿۳۸﴾

فَاَخَذَهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غَنَاءً فَبَعَثَ الْقَوْمُ
الظَّالِمِينَ ﴿۳۹﴾

ثُمَّ اَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخِرِينَ ﴿۴۰﴾

مَا تَسْبِيحُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلُهَا وَمَا يَسْتَاخِرُونَ ﴿۴۱﴾

ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا اَلَمْ يَكُنْ اَمَةً رَّسُولُهَا كَذِبًا
فَاَتَيْنَا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ اَوْ جَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيثًا
فَبَعَثَ الْقَوْمُ لَدِيْنَهُمْ ﴿۴۲﴾

ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰی وَاَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا

نیست زندگانی مگر زندگانی این جهانی
مامی میریم وزنده می شویم ونیستیم
برانگیخته شده (۳۷) .

نیست این شخص مگر مردی که افترا
کرده برخدا دروغ را و مانیستیم
اورا تصدیق کننده (۳۸) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بمقابله آن که دروغگو شمردند مرا
(۳۹) .

گفت باندك زمانی پشیمان خواهند شد
(۴۰) .

پس گرفت ایشانرا آواز سخت بحسب
وعده راست، پس گردانیدیم ایشان را
خاشاك درهم شكسته پس دوری باد گروه
ستمگاران را (۴۱) .

باز پیدا کردیم بعد ایشان قرنهای دیگر را
(۴۲) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از میعاد خود
نه باز پس میمانند (۴۳) .

باز فرستادیم پیغامبران خود را پی در پی
هرگاه آمد بامتی پیغامبر او بدروغ نسبت
کردند اورا پس از پی در آوردیم بعض را
عقب بعضی (یعنی در هلاک) وساختیم
امت هارا افسانه پس دوری باد گروهی را
که ایمان نمی آرند (۴۴) .

باز فرستادیم موسی و برادر او هارون را

وَسَلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٥٥﴾

اِلٰی فِرْعَوْنَ وَهٰمٰنَ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا اَقْوَامًا عَلِيْیْنَ ﴿٥٦﴾

فَقَالُوْا اَنْتُمْ اِبْرٰهِيْمَ وَنَحْنُ اَنْتُمْ وَلَقَدْ كَذَبْتُمْ عَلٰی غُلُوْبِكُمْ ﴿٥٧﴾

فَلَقَدْ يُوْهَمٰۤا فَاَكَاوَمِ الْاُمَمٰلِكِيْنَ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسٰی الْكِتٰبَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٥٩﴾

وَجَعَلْنَا اِبْرٰهِيْمَ وَمَرْيَمَ وَآدَمَ اٰیَةً وَّاَوَيْنٰهُمَا اِلٰی رَبِّهِمْ ذٰلِكَ قَرَارٌ وَمَعِيْنٌ ﴿٦٠﴾

يٰۤاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبٰتِ وَاَعْمَلُوا صٰلِحًا اِنِّیْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿٦١﴾

وَإِنَّ هٰذِهِ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُوْا ﴿٦٢﴾

فَقَطَّعُوْا اَمْرَهُمْ بِیْنِهِمْ زَبْرًا ۚ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَیْهِمْ فَرِحُوْنَ ﴿٦٣﴾

فَدَرَبُوْهُ فِیْ غَمَرٍ مِّمَّ حَتّٰی حَبِيْنٌ ﴿٦٤﴾

اَحْسَبُوْنَ اَنْهٰمُ اُنْذِرُهُمْ مِنْ تٰلٍ وَنَبِيْنٌ ﴿٦٥﴾

نٰزِلٌ لَّهُمْ فِی الْحَبِيْتِ بَلْ لَا یَعْرِضُوْنَ ﴿٦٦﴾

بانسانه های خویش و بادلیل ظاهر (۴۵).

بسوی فرعون و جماعت او پس سرکشی کردند و بودند گروه تکبر کننده (۴۶).

پس گفتند آیا ایمان آریم بدو آدمی مانند خویش و قوم ایشان مارا خدمت گذارند (۴۷).

پس دروغگو گفتند ایشان را پس شدند از هلاک شدگان (۴۸).

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بود که ایشان راه یابند (۴۹).

وساختیم پسر مریم را و مادرش رانسانه و جای دادیم ایشان را بزمینی بلند دارای استقرار و دارای آب روان (۵۰).

گفتیم ای پیغامبران بخورید غذای پاکیزه و بکنید کار نیکو هرآئینه من بآنچه می کنید دانایم (۵۱).

وهرآئینه این است ملت شما ملت یکتا و من پروردگار شما پس بترسید از من (۵۲).

پس متفرق ساختند امتان کارخود را در میان خویش پاره پاره هرگروهی بآنچه نزد اوست شادمان ست (۵۳).

پس بگذار ایشان را در غفلت ایشان تا مدتی (۵۴).

آیا پندارند که آنچه امداد می کنیم ایشان را بآن ازال و فرزندان (۵۵).

سعی در نیکوئی ها می کنیم برای ایشان

بلکه نمی دانند^(۱) (۵۶) .

هرآئینه آنان که ایشان از ترس پروردگار خویش مضطربند (۵۷) .

و آنان که ایشان بآیات پروردگار خویش ایمان می آرند (۵۸) .

و آنانکه ایشان به پروردگار خویش شریک مقرر نمی کنند (۵۹) .

و آنان که میدهند آنچه میدهند و دل‌های ایشان ترسانست بسبب آنکه ایشان بسوی پروردگار خویش بازخواهند گشت (۶۰) .

این جماعت سعی می کنند در نیکی ها و ایشان بسوی آن سبقت کننده اند (۶۱) .

و تکلیف نمیدهیم هیچ کس را مگر بقدر طاقت او و نزد ما کتابیست که سخن گوید برآستی^(۲) و برایشان ستم کرده نشود (۶۲) .

بلکه دل‌های ایشان در غفلت ست از این سخن و ایشان را عمل‌هاست غیر^(۳) از این ایشان آن را کننده اند (در غفلت خویش ماندند) (۶۳) .

تا وقتی که چون گرفتار ساختیم آسودگان ایشان را بعذاب ناگهان ایشان فریاد می کردند (۶۴) .

(گفتیم) فریاد کنید امروز هرآئینه شما از مانصرت داده نخواهید شد (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۞

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۞

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ۞

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَاوْا فَلَهُمْ جِزَاءُ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ۞

أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَا يَسْقُونَ ۞

وَلَا يَحِطُونَ فَتَالَأَنفُسَٰهَا أَلَا وَرَبُّهَا يَكْتُبُ الْبَاقِ ۞ وَهُمْ لَا يُكَلِّمُونَ ۞

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَرْقٍ ۚ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّنْ دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجُورُونَ ۞

لَا تُخْزُوا الْيَوْمَ كَمَا كُنْتُمْ تُخْزَوْنَ ۞

(۱) یعنی نعمت نیست بلکه استدرج است .

(۲) یعنی نامه اعمال .

(۳) یعنی غیر انکار قرآن .

قَدْ كَانَتْ إِلَيْنِ مَثَلٌ عَلَيْهِمْ ذُنُوبُهُمْ عَلَىٰ آعْقَابِهِمْ يَتَكَبَّرُونَ ﴿۳۰﴾

مُسْتَكْبِرِينَ ۖ إِلَيْنِ سِيرَاتُهُمْ يَرْجُونَ ﴿۳۱﴾

أَقَامُوا يَتَذَكَّرُ الْغُلَامُ أَجَاءَهُمْ مَا لَهُم بَنَاتٌ أَبَاءَهُمْ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۲﴾

أَمْ لَهُمْ بَعْدُ أَسْوَءُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

أَمْ يَتْلُونَ بِهَا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَكَانُوا هُمْ الْكَافِرُونَ ﴿۳۴﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ لَفَقَهُوا لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَنْتُمْ بِأَعْيُنِنَا ۖ هُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ مُعْرِضُونَ ﴿۳۵﴾

أَمْ سَأَلْتَهُم خَرْجًا فَأَعْرَضَ رَبُّكَ عَنَّا ۖ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۳۶﴾

وَأَنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۷﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصَّوْطِ لَنُكَذِّبَنَّ ﴿۳۸﴾

وَلَوْ جِئْتَهُمْ وَكُفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُورُ فِي طَعْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۳۹﴾

وهرآئینه خواننده می شد آیات من بر شما پس شما برپاشنه های خود بازمی گشتید (۶۶) .

تکبر کنان بر آن قرآن بافسانه مشغول شده ترک می کردید (۶۷) .

آیا تأمل نکردند درین سخن یا آمده است بایشان آنچه نیامده بود به پدران نخستین ایشان (۶۸) .

آیا شناختند پیغامبر خود را پس ایشان باو ناآشنا یند (۶۹) .

آیا میگویند به وی دیوانگی ست بلکه آورده است پیش ایشان سخن راست را و بیشترین ایشان سخن راست را ناخواهاند (۷۰) .

و اگر پیروی کردی خدای تعالی آرزوهای ایشان را هرآئینه درهم می ریخت نظام آسمانهاوزمین وهرکه در آنهاست بلکه آوردیم بدیشان پندایشان را پس ایشان ازپند خویش روگرداندند (۷۱) .

آیا میخواهی ازایشان مزدی پس مزد پروردگار تو بهترست و او بهترین روزی دهندگانست (۷۲) .

و هرآئینه تومی خوانی ایشان را بسوی راه راست (۷۳) .

وهرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند باخترت از آن راه یکسوشونده اند (۷۴) .

و اگر رحم می کردیم برایشان و بر میداشتیم آنچه بایشان ست از سختی هرآئینه پیوسته می شدند دریراهی خود

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ مَا سَكُنُوا لِيَدِينِهِمْ
وَيَايَعُوا عَٰثِرِينَ ۝۳۱

حَتَّىٰ إِذَا تَمَتَّعُوا بِآثَارِ عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذْ أَهْرَاقُوا
مُجِبِّينَ ۝۳۲

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ۝۳۳

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝۳۴

وَهُوَ الَّذِي يُعْجِبُ وَيُمْسِكُ وَلَهُ أَعْرَافُ الْمَلَكُوتِ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَلَا تُعْلَمُونَ ۝۳۵

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ۝۳۶

قَالُوا إِذْ أَرَادْنَا بِكَ كُرْبًا وَعَظَّمْنَا مَا نَالُكَ الْبُعُوثُونَ ۝۳۷

لَقَدْ وَعَدْنَاكَ وَابْنًا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنَّ هَذَا
إِلَّا أَصَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝۳۸

قُلْ لَّيْسَ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِلَّا كَمَنْ مَتَّعْتُمُ الْعَالَمِينَ ۝۳۹

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝۴۰

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝۴۱

سرگشته (۷۵) .

وهرآئینه گرفتار کردیم ایشان را بعذاب
پس نیایش نکردند به پروردگار خود و
زاری نمی نمایند (درغفلت خویش
ماندند) (۷۶) .

تا وقتی که چون بگشادیم برایشان دری
دارای عذاب سخت ناگهان ایشان
در آنجا ناامید شوند گانند (۷۷) .

واوست آنکه بیافرید برای شما شنوایی
و دیده ها و دل هارا، اندکی شکر گذاری
می کنید (۷۸) .

واوست آنکه پیدا کرد شمارا در زمین
و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۷۹) .

واوست آنکه زنده می کند و می میراند و
او راست آمد و شد شب و روز آیا
نمی فهمید (۸۰) .

بلکه گفتند مانند آنچه گفته بودند
نخستینیان (۸۱) .

گفتند آیا چون بمیریم و شویم خاک
و استخوانی چند آیا ما برانگیخته خواهیم
شد (۸۲) .

هرآئینه وعده داده شد باین سخن مارا
و پدران مارا پیش ازین نیست این مگر
افسانهای پیشینیان (۸۳) .

بگو کراست زمین و آنچه در آنست
(بگوئید) اگر می دانید (۸۴) .

خواهند گفت این همه خدای تراست بگو
آیا پند پذیر نمی شوید (۸۵) .

بگو کیست پروردگار آسمانهای هفت گانه

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۵﴾

قُلْ مَنْ يَمْدِدْهُ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنَّى تُعَذِّبُونَ ﴿۳۷﴾

بَلْ آتَيْنَهُمُ الْيُسْرَىٰ وَأَنَّهُمْ كَذِبُونَ ﴿۳۸﴾

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَكَانَ مَعَهُ مِنَ الْوَلَدِ الذَّهَبُ
كُلُّ إِلَهِ إِلَّا هُوَ خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۳۹﴾

عَلَيْهِ الْعِيقُ وَالشَّهَادَةُ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۴۰﴾

قُلْ رَبِّ إِنَّمَا تُرِيدُ مِنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿۴۱﴾

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۴۲﴾

وَإِنَّمَا عَلَّمَ الْقُرْآنَ بِإِذْنِ رَبِّكَ مَا تَعَدُّهُمْ أَكْثَرُونَ ﴿۴۳﴾

إِذْ قَامَ بِالْبَيْتِ هُوَ أَحْسَنُ النَّبِيَّةِ مَعْنَىٰ أَعْلَمُ بِمَا يُصِفُونَ ﴿۴۴﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿۴۵﴾

و پروردگار عرش بزرگ (۸۶) .

خواهند گفت این همه خدای راست
بگو آيا پس نمی ترسيد (۸۷) .

بگو كيست آنكه بدست اوست پادشاهی
هر چيز واو زينهار ميدهد وزينهار داده
نمی شود برخلاف او (بگوئيد) اگر
می دانيد (۸۸) .

خواهند گفت اين همه خدای راست بگو
پس چگونه فريب داده می شويد (۸۹) .
بلکه آورده ايم بايشان سخن راست را
وهر آئينه ايشان دروغ می گویند (۹۰) .

هيچ فرزند نگرفته است خدا و نيست
همراه او هيچ معبود ديگر آنگاه ببردی
هر معبود چيزی که آفريده بود وهر آئينه
غالب آمدی بعض ايشان بر بعضی، بپاکی
صفت می کنم خدای را از آنچه بيان
می کنند (۹۱) .

داننده نهان و آشکار است برترست
از آنچه شريك می آرند (۹۲) .

بگوای پروردگار من اگر بنمائی مرا آنچه
ترسانيده می شوند (۹۳) .

ای پروردگار من پس داخل مکن مرا
در گروه ستمگاران (۹۴) .

وهر آئينه ما بر آنکه بنمائيم ترا آنچه وعده
دهيم بايشان توانائيم (۹۵) .

و مقابله کن بدی را بخصلتی که آن نيك
ست ما دانائيم بآنچه بيان می کنند (۹۶) .

وبگو (يا محمد) ای پروردگار من پناه می
برم بتوازدغده های شياطين (۹۷) .

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ④

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ⑤

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمِنَ ذُنُوبِهِمْ يَرْجِعُونَ ⑥

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَسْأَلُونَ ⑦

فَمَنْ شَاءَ مَوَازِينَهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑧

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ⑨

تَلَفَهُمْ وَجُوهُهُمْ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ⑩

أَلَمْ تَكُنْ لِيَ بَشِيرًا لِّئَلَّا تَكُونَ ⑪

قَالُوا رَبَّنَا عَلَّمْتُكَ مَا شِئْنَا وَنَبَا قَوْمًا مَّا لَئِنْ ⑫

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ⑬

قَالَ اسْكُوفِيهَا وَلَا تَكَلِّمُونِ ⑭

و پناه می برم بتوای پروردگار من
از آنکه حاضر شوند پیش من (۹۸) .

(درغفلت خویش باشند) تا وقتی که چون
بباید کسی را از ایشان موت گوید ای
پروردگار من بازگردان مرا (۹۹) .

بُود که کار نیکو کنم در سرائی که
بگذاشتمش نه چنین باشد هر آینه این
سخنی ست که وی گوینده آنست و پیش
ایشان حجابی باشد تا روزیکه برانگیخته
شوند (۱۰۰) .

پس چون دمیده شود در صور پس
خویشانانیدها نباشد میان ایشان آن روز و
نه بایکدیگر سوال جواب کنند (۱۰۱) .

پس هر که گران آید کفه های ترازوی او پس
آن جماعت ایشانند رستگاران (۱۰۲) .

و هر که سبک شد کفه های ترازوی او پس
آن جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش در دوزخ جاویدانند (۱۰۳) .

می سوزد چهره های ایشان را آتش
و ایشان آنجا ترش رو هستند (۱۰۴) .

گویم آیا خوانده نمی شد آیات من بر شما
پس آن را دروغ می پنداشتید (۱۰۵) .

گفتند ای پروردگار ما غالب آمد بر ما
بدبختی ما و بودیم گروهی گمراه (۱۰۶) .

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از اینجا پس
اگر برگردیم بکفر پس هر آینه ماستمگار
باشیم (۱۰۷) .

خدا می فرماید برسوائی داخل شوید در آن
و سخن مگوئید با من (۱۰۸) .

إِنَّهُ كَانَ قَرِيْنٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُ لَوْ رِئَا أَمَنَّا
فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِيْنَ ۝۹

فَاتَّخَذَ نَفْسَهُمْ سِخْرًا حَتَّىٰ أَتَوْهُمْ ذِكْرِي وَلَكِنَّمْ مِّنْهُمْ
تَصْحُكُونَ ۝۱۰

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَفَلَمْ يَكُنْ لَهُمُ الْغَاوُونَ ۝۱۱

قُلْ كَلِمَاتٌ عَلَى الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ۝۱۲

قَالُوا إِنَّا يَوْمًا وَابِعَضُ يَوْمٍ فَسَلِّ الْعَادِينَ ۝۱۳

قُلْ إِن كُنتُمْ إِلَّا قَلِيلٌ لَّوْ أَتَاكُمْ لَسْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝۱۴

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ۝۱۵

فَتَخَلَّى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ۝۱۶

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ
فَأَنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُغْنِيهِ الْكَفَرُونَ ۝۱۷

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِيْنَ ۝۱۸

هرآئینه بودند گروهی ازبندگان که می گفتند ای پروردگار ما ایمان آوردیم پس بیمارمارا و بیخشای بر ماوتو بهترین بخشایند گانی (۱۰۹) .

پس مسخره گرفتید ایشان را تاحدیکه فراموش گردانیدند یاد مرازدل شما وشما برایشان میخندیدید (۱۱۰) .

هرآئینه من جزا دادم ایشان را امروز بمقابله صبر ایشان بآنکه ایشانند بمراد رسندگان (۱۱۱) .

گوید خدا چقدر درنگ کردید در زمین بحساب شمار سالها (۱۱۲) .

گویند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز پس بپرس از شمار کنندگان (۱۱۳) .

گوید خدا توقف نه کرده اید مگر اندکی اگر شما می دانستید (۱۱۴) .

آیا پنداشتید که آفریدیم شمارا بیهوده وآنکه شما بسوی ما گردانیده نشوید (۱۱۵) .

پس برترست خدا پادشاه ثابت نیست هیچ معبود برحق غیر او پروردگار عرش گرامی قدر (۱۱۶) .

هرکه بخواند با خدا معبود دیگر را هیچ حاجتی نیست وی را بر ثبوت آن معبود پس جزاین نیست که حساب او نزد پروردگار اوست، هرآئینه رستگار نمی شوند کافران (۱۱۷) .

وبگوای پروردگار من ببامرز و بیخشای وتو بهترین بخشند گانی (۱۱۸) .

سوره نور مدنی است و آن شصت
و چهار آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ النُّورِ أُنزِلَتْ وَأَوْرَثْنَاهَا آيَاتٍ يَتَذَكَّرُ
لَهَا كَلِمَتٌ تَذَكُّرُونَ ①

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ
وَلَا تَأْخُذْ بَعِثَتُمَا فِي دِينِ اللَّهِ إِنَّكُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ هَذَا عَدَايَهُمَا طَائِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ②

الزَّانِي لَا يَبْتَغِي الزَّانِيَةُ أَوْ مُشْرِكَةٌ وَالزَّانِيَةُ لَا يَبْتَغِيهَا
الزَّانِي أَوْ مُشْرِكٌ وَخَوِّفْ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ③

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ الْبُهَصَةَ لَكُمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ④

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

این سوره ایست که فروفرستادیم آنرا
و فرض ساختیم آنرا و فرود آوردیم در آن
آیات روشن بود که شما پند گیرید (۱) .

زن زنا کننده و مرد زنا کننده پس بزنید
هریکی را از ایشان صد دُرّه (شلاق) و باید
که درنگیرد شمارا شفقت برایشان
درجاری کردن شرع خدا اگر ایمان آورده
اید بخدا و روز آخر و باید که حاضر
شوند بعقوبت ایشان جماعتی از
مسلمانان (۲) .

مرد زنا کننده نکاح نمی کند مگر زن زنا
کننده یا شرك آورنده را وزن زنا کننده
را بزنی نمی گیرد مگر مرد زنا کننده یا
شرك آورنده و حرام ساخته شده نکاح زانیه
بر مسلمانان (۳) .

آنان که تهمت زنا می زنند زنان
پرهیزکار را باز نمی آورند چهار گواه بزنید
ایشان را هشتاد دُرّه (شلاق) و قبول مکنید
گواهی ایشان را هیچ گاه و این جماعت
ایشانند فاسق (۴) .

مگر آنانکه توبه کردند بعد ازین و بصلاح

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که زانیه مقرّه به زنا را نکاح توان کرد و همین
است مذهب أحمد و تاویل آیت نزد ابی حنیفه و شافعی آنست که حرام کرده شد
شرك وزنا بر مسلمانان یا گویند خاص است بقومی یا گویند منسوخ است .

عَفْوَرَجَعِهِ ⑤

وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ إِذْ وَاعَدَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شَهِادٌ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهِدَتْ أَعْيُنُهُمْ أَنْ رَبَّهُمْ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ⑥

وَالْخَامِسَةَ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ⑦

وَيَذَرُوعَهَا الْعَذَابُ إِنْ شَهِدَتْ أَرْبَعٌ شَهِادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَافِرِينَ ⑧

وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑨

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ⑩

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِآيَاتِكُمْ غُصْبَةً مِنْكُمْ لَا تَحْسِبُوهُمْ نَزَّارًا
بَلْ هُمْ خَيْرُ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ

آوردند کار خود را پس هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (۵) .

وآنانکه تهمت زنای زنند زنان خود را و نباشد ایشان را گواهان مگر نفس خویشان پس گواهی یکی از ایشان ست چهار بار شهادت که بخدا هر آینه وی از راست گویان ست (۶) .

وگواهی پنجم (این صفت) که لعنت خدا بر او باد اگر از دروغ گویان باشد (۷) .

و باز می گرداند از آن زن عقوبت را آنکه گواهی دهد چهار بار که سوگند بخدا هر آینه وی (شوهر) از دروغ گویان ست (۸) .

(وگواهی دهد) پنجم بار (با این صفت) که خشم خدا باد برین زن اگر شوهر از راست گویان باشد (۹) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت او و آنکه خدا توبه پذیرنده با حکمت ست چه چیز ها که نمی شد (۱۰) .

هر آینه آنانکه آوردند تهمت را جماعتی اند از شما مپندارید این تهمت را بد در حق خویش بلکه آن بهترست برای شما هر کسی را از ایشان چیزی ست که

(۱) مترجم گوید در غزوۀ بنی مصطلق حضرت عائشه متهم شده و منافقان در اشاعت بدنامی سعی کردند جماعتی اظهار براءت نمودند و جماعتی توقف نمودند خدای تعالی براءت صدیقه نازل ساخت و ذم منافقان و مدح براءت کنندگان و تهدید توقف کنندگان فرمود .

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱﴾

حاصل کرد از معصیت و آنکه دامن زدن
تهمت را از ایشان اوراست عذاب بزرگ^(۱)
(۱۱) .

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِالْقَدِيرِ خَيْرًا
وَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ مِّمَّنْ ﴿۱۲﴾

چرا نه شد که چون شنیدید آن را گمان
می کردند مردان مسلمان و زنان مسلمان
در حق خویش نیکی را و می گفتند این
افترا نیست ظاهر (۱۲) .

لَوْلَا إِكْبَادُ عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالْبَيِّنَاتِ
فَافْتَرَا عِنْدَ اللَّهِ لَهُمْ الْكُذُوبُونَ ﴿۱۳﴾

چرا نیاورند برای سخن چهار گواه پس
چون نیاورند گواهان را پس آن جماعت
نزد خدا ایشانند دروغ گو (۱۳) .

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَسَفَتْكُمْ فِي
مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۴﴾

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او در دنیا و آخرت هرائینه میرسید شما
در آنچه که سخن می گفتید درباره آن
عذاب بزرگ (۱۴) .

إِذْ تَلْقَوْنَهُ بِآيَاتِنَا وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُم بِهِ
عِلْمٌ وَتَحْسِبُونَهُ هَيِّئًا وَكَمْ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿۱۵﴾

چون فرامی گرفتید آن را بزبانهای خویش
و می گفتید بدهان های خویش سخنی که
نه بود شمارا بحقیقت آن دانش و
می پنداشتید آن را آسان و او نزد خدا بزرگ
بود^(۲) (۱۵) .

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَكْذِبَ بِهَذَا شَيْئًا
هَذَا بَهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿۱۶﴾

و چرا نشد که چون شنیدید آن را می گفتید
نیست مارا که بزبان آریم این سخن را
بپاکی یاد می کنیم ترا خدایا این سخن
افترا نیست بزرگ (۱۶) .

يَعْلَمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِلْغَلَاةِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۷﴾

پند می دهد شمارا خدا تا باز عمل نیارید

(۱) یعنی عبدالله بن ابی منافق .

(۲) یعنی جمعی که می گفتند فلان و فلان چنین میگویند و ما ندیده ایم و تحقیق
نمی دانیم .

وَيَبْتَغُونَ اللَّهَ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿۱۸﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يَخُفُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۹﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَوَّجُكُمْ ﴿۲۰﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَاتَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَبِيحٌ عَلَيْهِ ﴿۲۱﴾

وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۲﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يَرِيدُونَ الْمُحْصَنَاتِ

مانند این هرگز اگر مسلمان هستید (۱۷).
و بیان می کند خدا برای شما آیات را
و خدا دانای با حکمت ست (۱۸).

هر آئینه آنان که دوست می دارند که منتشر
شود بدکاری در میان مسلمانان ایشان
راست عقوبت دردناک در دنیا و آخرت
و خدای داند و شما نمی دانید (۱۹).

و اگر نبودی فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا بخشندهٔ مهربانست (چه
چیزها که نمی شد) (۲۰).

ای مسلمانان از پی گامهای شیطان مروید
و هر که پیروی گامهای شیطان کند پس
هر آئینه وی امری کند به بی حیائی و کار
ناپسندیده و اگر نبودی فضل خدا بر شما و
رحمت او پاک نه شدی از شما هیچ کس
هرگز ولیکن خدا پاک می سازد
هر که خواهد و خدا شنوا داناست (۲۱).

و باید که سوگند نخورند صاحبان فضل
و وسعت از شما بر آنکه چیزی ندهند
خویشاوندان و بینوایان و مهاجرین را
در راه خدا و باید که عفو کنند و در گذرند
آیا دوست نمی دارید که بیامزد خدا
شمارا و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۱)
(۲۲).

هر آئینه آنان که تهمت زنا میزنند زنان پاک

(۱) درین تعریض است بابو بکر صدیق چون قسم خورده بود که مسطح را هیچ
ندهد و وی یکی از دشمنان دهندگان بود.

الْفُجُورَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَهُنَّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۳۸﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ أَسْوَدٌ وَلَهُمْ فِي يَمِينِهِم مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾

يَوْمَ يُوقِفُ اللَّهُ بِهِمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿۴۰﴾

الْحَقِيقَةُ الْمُسْتَمِينُ وَالْحَقِيقَةُ الْمُسْتَمِينُ وَالْحَقِيقَةُ الْمُسْتَمِينُ وَالْحَقِيقَةُ الْمُسْتَمِينُ وَالْحَقِيقَةُ الْمُسْتَمِينُ ﴿۴۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَكُلُوا مِمَّا عَلَى أَهْلِهَا أَذِلَّكُمْ غَيْرَ أَنْ تَكُونُوا مَكْرُومِينَ ﴿۴۲﴾

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَلَنْ يَكُنْ لَكُمْ دُخُولُهَا فَارْجِعُوا إِلَى أَوْلِيَ الْأُمُورِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ الْغَوَامِينَ عَنِ الْقُلُوبِ ﴿۴۳﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ فَمَا تَمْنَعُكُمْ اللَّهُ يَسْمَعُ الْغَوَامِينَ عَنِ الْقُلُوبِ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿۴۴﴾

دامن بیخبر مسلمان را لعنت کرده شدند در دنیا و آخرت و ایشان راست عذاب بزرگ (۲۳) .

روزی که گواهی دهند برایشان زبانهای ایشان و دست های ایشان و پاهای ایشان بآنچه می کردند (۲۴) .

آن روز بتمام رساند بایشان خدای تعالی جزای بانصاف ایشان را و بدانند که خدا اوست ثابت ظاهر (۲۵) .

زنانِ ناپاک لائق اند بمردانِ ناپاک و مردانِ ناپاک لائق اند بزنانِ ناپاک و زنانِ پاک لائق اند بمردانِ پاک و مردانِ پاک لائق اند بزنانِ پاک، این جماعت بری اند از آنچه مردم می گویند ایشان راست آموزش و روزی نیکو (۲۶) .

ای مسلمانان در میائید بخانه هائی غیر خانه های خویش تا آنکه اجازه طلبید و سلام کنید بر اهل آن این بهترست شمارا بود که پندپذیر شوید (۲۷) .

پس اگر نیابید در آنجا هیچ کس را در میائید آنجا تا آنکه اجازه داده شود شمارا و اگر بشما گفته شود که باز گردید پس باز گردید آن پاک ترست شمارا و خدا بآنچه می کنید داناست (۲۸) .

نیست بر شما گناهی در آنکه در آئید بخانه های که مسکن کسی نیست در آنجا منفعتی باشد شمارا^(۱) و خدا

می‌داند آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پوشیده می‌دارید (۲۹) .

بگو بمردان مسلمان که بپوشند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه های خود را این پاکیزه ترست ایشان را هر آئینه خدا خبردارست بآنچه می‌کنند (۳۰) .

و بگو زنان مسلمان را که بپوشند چشم خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکارانه کنند آرایش خود را^(۱) مگر آنچه ظاهر است از آن مواضع و باید که فروگذارند چادر های خود را برگریبانهای خود و نه نمایند آرایش خود را مگر بشوهران خویش یا پدران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران خواهران خویش یا زنان خویش یا آنچه مالک اوشده است دستهای ایشان (یعنی غلامان) یا پیروانی که صاحب شهوت نباشند از مردان یا طفلانی که هنوز مطلع نشده اند بر شرمگاه های زنان و نزنند زمین را بپای خویش تا دانسته شود آنچه پنهان می‌کنند از زیور خویش و رجوع کنید بسوی خدا همه ای مسلمانان بُوَدَ که رستگار شوید^(۲) (۳۱) .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ وَيَحْفَظُونَ أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَكْلُ كَمَلِهِمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿۳۰﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَخْرُجْنَ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوِ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ صَوَاهِرِيَهُنَّ أَوِ الْمَلَائِكَةَ إِنَّمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ لَا يَسْتَحِبُّنَ زِينَتَهُنَّ لِلنَّاسِ فَالْمُؤْمِنَاتُ الْكَافِرَاتُ كَذِبُوهُنَّ كَذِبًا عَظِيمًا لَمْ يَكُن لِهِنَّ عَوْرَتٌ لِّالنِّسَاءِ وَلَا يَخْرُجْنَ بِزِينَتِهِنَّ لِيُفْلِحَكُمْ الْخَافِئِينَ مَنْ زَيَّنَّهِنَّ وَلَوْ بَوَالِ اللَّهِ جَمِيعًا إِنَّهُ السُّوءُ بِمَا كَفَرُوا بِهِمْ أَعْلَمُ فَتُؤْتَوْنَ بِهِمْ نَافِلَاتٌ ﴿۳۱﴾

(۱) یعنی مواضع زیور .

(۲) حاصل این آیت آنست که از مواضع زینت وجه و کفین و سروگردن و عضد و ذراع =

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ هُمْ عِبَادُهُمْ وَآمَنُوا بِهِمْ
يَكُونُوا قُفَرَاءَ بَيْنَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾

و بنکاح دهد زنان بی شوهر (مردان بی زن آزاد مسلمان را) از قوم خویش و شایستگان را از غلامان خویش و کنیزان خویش اگر فقیر باشند توانگر کند ایشان را خدا از فضل خود و خدا بسیار دهنده داناست (۳۲) .

وَلِيَسْتَغْفِرَ الَّذِينَ لَا يَعْلُدُونَ بِمَا حَاطَ عَلَيْهِمُ اللَّهُ مِنْ
قَضَائِهِ وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكُتُبَ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَلَكِي تَعْلَمُوا
أَنَّهُ عَلَيْهِمْ فِيهِمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَنْ مَلَكَ اللَّهُ الدِّينَ الشَّدِيدَ وَلَا
تَكُونُوا أَقْنِيَكُمْ عَلَى الْعَمَلِ أَنْ أَرِدَ أَنْ نَقْضَا مَا تَبْتَغُوا عَرَضَ السَّيْلِ
الَّذِي يَأْتِي مَنْ يَكُونُ مِنْهُ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ إِنْ عَفَوْ
تَعْلَمُوا ۝

و باید که بر پاکدامنی مقید باشند آنانکه
نمی یابند اسباب نکاح تا آنکه بتوانگر
کندایشان را خدا از فضل خویش و آنانکه
می طلبند مکاتب را از غلامانی که مالک
آن شده است دست های شما پس
مکاتب کنید آنها را اگر بدانید در ایشان
شائستگی بدهید مکاتبان را از مال خدا
که بشما ارزانی داشته است و اجبار
مکنید کنیزگان خود را برزنا اگر ایشان
پرهیزگاری خواهند تا بدست آرید متاع
زندگانی دنیا و هر که اجبار کند ایشان را
پس هر آئینه خدا (آن کنیزگان را) بعد
اجبار کردن برایشان آمرزنده مهربان ست
(۳۳)

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَمَثَلًا لِّلَّذِينَ
خَلَاوَيْنَ مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٣﴾

وهرائینه فروداوردیم بسوی شما آیت
های روشن را ومثالی ازحال آنانکه
گذشتند پیش از شماوپندی برای
پرهیزگاران (۳۴).

أَلَلَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مُثَلُّ نُورِهِ كَبَشْكُوفَةٍ فِيهَا

خدا نور آسمانها وزمین ست مثالی
نوروی (درقلب مسلمانان) مانند طاقی

مُصَابِهِ الْيَصْبَاحُ فِي نَجَاحِهِ الرَّجَالَةَ كَأَنَّهُمْ كَوْنٌ
 دَرِيٌّ يُؤَدُّ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَرَّكَهٌ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْعِيَّةَ
 وَلَا عَرَبِيَّةَ يَكْادُ زَيْتُهَا يَبْقَىٰ وَلَوْ لَا تَسْمُهُ تَالَأَنُورُ عَلَىٰ نُورٍ
 يَعْنِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَقْرُبُ اللَّهُ الرِّمَالُ لِلنَّاسِ
 وَاللَّهُ مُلْكُ شَيْءٍ عَلَيْهِ ۞

فِي بُيُوتٍ لِّإِنَّ اللَّهَ أَنْ تَرَوْهُ وَيَذْكُرُهَا السَّمْعُ لَيْسَ فِيهَا
 بِالْعَذْوَةِ وَالْإِصْبَالِ ۞

بِحَالٍ لَا تَلْعَبُهُمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَقَالَ الصَّلَاةُ
 وَإِنَّمَا الزُّكُوفُ يَخْتَفُونَ يَوْمًا تَعْلَبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
 وَالْأَبْصَارُ ۞

يَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَزَيَدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ بِرِزْقِهِ

که در آن چراغی ست^(۱) آن چراغ
 در شیشه ای ست^(۲) آن شیشه گویا ستاره
 درخشنده ای ست که افروخته می شود
 از روغن درختی بابرکت که عبارت
 از درخت زیتونی ست نه بسمت مشرق
 رویدونه بجانب مغرب نزدیک است که
 روغن وی روشنی بدهد اگر چه نرسیده
 باشدش آتشی، روشنی بر روشنی ست
 راه می نماید خدا به نور خود هر کرا
 خواهد و بیان می فرماید خدا مثالها برای
 مردمان و خدا بهر چیز داناست^(۳) (۳۵).

در خانه های که دستوری داده است خدا
 که بلند کرده شود آن راویاد کرده شود
 آنجانام او بیایکی، یاد می کنند خدا را
 آنجا صبح و شام^(۳۶) .

مردانیکه باز ندارد ایشان را تجارت و نه
 خرید و فروش از یاد خدا و برپاداشتن
 نماز و دادن زکوة، می ترسند از آن روز
 که مضطرب شوند در آن دل ها و دیده ها
 (۳۷) .

تاجزادهد ایشان را خدا بعهوض بهترین
 آنچه کردند و زیاده دهد ایشان را خدا

(۱) یعنی فتیله روشن ست .

(۲) یعنی در قندیل ست .

(۳) حاصل این مثل تشبیه نوری است که بسبب مواظبت بر طهارت و عبادت در دل
 مسلمانان حاصل می شود بنور چراغ که در غایت درخشنده گی باشد و بجهت
 اشعار بآن مواظبت می فرماید .

مَنْ يَتَّخِذْ بَعْضُ الْحَسَابِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ
مَاءً حَاقًا إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ
فَوَاقُهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑥

أَوْ كَظُلُمٍ فِي بَعْضِ الْبَحْرِ يَنْصَهِي مَوْجٌ مِّنْ مَّوْجٍ مِّنْ فَوْقِهِ
سَوَابٌ ظَلُمْتُ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجْتَهُ لَمْ يَكُنْ
يَرِيءًا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ ⑦

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالظَّيْرُ
صَفَتْ كُلُّ قَدٍّ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ وَشَيْخُهُ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ يَفْعَلُونَ ⑧

وَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑨

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْسِلُ مَخَابِلَهُمْ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُمْ بِرَاءً مَّا قَاتَلُوا

از فضل خویش و خداری می دهد
هر کرا خواهد بی شمار (۳۸) .

و آنانکه کافر شدند اعمال ایشان مانند
سرایست بمیدانی هموار می پنداردش
تشنه آبی تا وقتی که چون بیاید نزدیک آن
نیابدش چیزی و یابد خدا را نزد آن پس
تمام رسانید به وی حساب و وی را خدا
زودگیرنده حساب ست (۳۹) (۱) .

یا مانند تاریکی ها در دریائی عمیق
می پوشد این بحر را موج از بالای آن موج
دیگر از بالای آن ابر تاریکی هاست بعض
آن بالای بعض دیگر چون بیرون آرد
دست خود نزدیک نیست که ببیندش
و هر که نداد او را خدا روشنی پس نیست
اورا هیچ روشنی (۲) (۴۰) .

آیا ندیدی که به پاکی یادمی کند خدا را
هر که در آسمانها و زمین ست و مرغان بال
گشاده هریکی دانسته است خدا دعای
اورا و تسبیح اورا و خدا داناست بآنچه
می کنند (۴۱) .

و خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین
و بسوی خداست باز گشت (۴۲) .

آیا ندیدی که خدا روان می کند ابر را

(۱) حاصل این مثل آنست که اعمال کافر نابود شود و در آخرت آنرا هیچ ثواب نباشد .

(۲) حاصل این مثل آنست که بر کافر ظلمات بهیمیت متراکم شده است و انوار ملکیت
از وی بکلی معدوم شده است .

بازجمع می نماید میان آن بازمیسازدش
تودرتو پس می بینی قطره را که بیرون
می آیداز میان آن وفرودمی آرد ازجانب
بالا ازکوه هاکه آنجاست ژاله را پس
میرساندش بهرکه خواهد وبازمیداردش
ازهر که می خواهد نزدیک ست
درخشنگی برق آن ابر دور کند چشمهارا
(۴۳) .

می گرداند خدا شب وروزرا هرائینه درین
مقدمه عبرتیست خداوندان بصیرت را
(۴۴) .

وخدا آفرید هرجنبه ای را ازآب پس
ازینهاست آنکه می رودبرشکم خود
وازینهاست آن که میروود بردوپای
وازینهاست آنکه میروود برچهارپای
می آفریند خدا هرچه خواهد هرائینه خدا
برهرچیز تواناست (۴۵) .

هرائینه فرود آوردیم آیاتِ روشن را
وخدا دلالت می کند هرکرا خواهد
بسوی راه راست (۴۶) .

ومی گویند منافقان ایمان آوردیم بخدا
وبرسول وفرمانبرداری نمودیم وبازرو
می گرداند گروهی ازایشان بعد ازین
ونیستند ایشان مومنان (۴۷) .

وچون خوانده می شوند بسوی خداو
رسول اوتاحکم فرماید میان ایشان
ناگهان جماعتی ازایشان روگردانند
(۴۸) .

واگرباشد ایشان راحق بیایند بسوی

الْوَدَّ يَوْمَ مِنْ خَلْفِهِ يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ مِنْ فِضَائِهِمْ
بَرْدٍ مُقْتَدِبٍ بِهِ مِنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ لِيُكَادَ
سَنَابِقَ الَّذِينَ يَدَّهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿۴۳﴾

يَقْلِبُ اللَّهُ الْكَيْلَ وَاللَّهُ آَرَأَنِي فِي ذَلِكَ كَيْدٌ لَأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۴۴﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ تَأْوِيلِهِمْ مَنْ يُشِيقُ عَلَى بَلَدِهِ وَمِنْهُمْ
مَنْ يُشِيقُ عَلَى رَجُلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يُشِيقُ عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۵﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۶﴾

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَعْتَانَا لَهُ يَزِيدُ
مِنْهُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ
مِّنْهُمْ مُّعْضُونَ ﴿۴۸﴾

وَأَن يَكُنْ لَهُمُ الْكُفَىٰ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعَبِينَ ﴿۴۹﴾

او گردن نهاده (۴۹) .

آیا دردل های ایشان بیمار است یا در شک افتادند یا می ترسند از آنکه ستم کند برایشان خدا و رسول او بلکه این جماعت ایشانند ستمگاران (۵۰) .

جزاین نیست که می باشد قول مسلمانان چون خوانده می شوند ایشان بسوی خدا و رسول او تاحکم کند میان ایشان آنکه گویند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم و این جماعت ایشانند رستگاران (۵۱) .

و هر که فرمان برداری کند خدا و رسول او را و بترسد از خدا و حذر کند از عذاب او پس این جماعت ایشانند بمراد رستندگان (۵۲) .

و قسم خوردند بخدا بمو کدترین قسمهای خود که اگر بفروائی ایشانرا البته بیرون روند از وطن خود بگو قسم مخورید فرمانبرداری پسندیده مطلوب ست هر آئینه خدا خبردار است بآنچه می کنید (۵۳) .

بگو فرمانبرداری خدا بکنید و فرمانبرداری پیغمبر کنید پس اگر رو بگردانید پس جزاین نیست که بر پیغمبر ست آنچه بروی لازم کرده شد و بر شماست آنچه بر شما لازم کرده شد و اگر فرمانبرداری او کنید راه یابید و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکار (۵۴) .

و عده داده است خدا آنان را که ایمان آوردند از شما و عمل های شائسته

أَفَى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ رَأَتْ أَعْيُنُهُمْ الْغَيَابَ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ رَسُولَهُ يَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُخَشِ اللَّهَ وَيَقِفْ فَإِنَّهُ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقِيمُوا طَاعَةَ مَعْرُوفَةَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لِيَسْتَخْلِفَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ
خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵۵﴾

کردند که البته خلیفه سازد ایشان را
در زمین چنانکه خلیفه ساخته بود آنان را
که پیش از ایشان بودند^(۱) و البته محکم
کند برای ایشان دین ایشان را که پسندیده
است برای ایشان و البته تبدیل کند ترس
ایشان را پیش از این به ایمنی، پرستش
کنند مرا شریک مقرر نه کنند بامن چیزی
را و هر که ناسپاسی کند بعد از این پس آن
جماعت ایشان اند فاسقان^(۲) (۵۵).

وَاقِيُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرُّسُلَ لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ ﴿۵۶﴾

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید پیغمبر را بگونه که بر شما
رحم کرده شود (۵۶).

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا أَوْفَتْهُمْ
النَّارُ وَلَيْسَ الْبَصِيرُ ﴿۵۷﴾

مپندار کافران را عاجزکننده در زمین
و جای ایشان آتش ست و آن بدباز گشت
ست (۵۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَمَكَّنَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَيُغْلِبَنَّ لَهُمْ يَوْمَ تَلْقَوُاهُمُ وَإِنَّكُمْ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْعَجْرِ وَجِئْتُمْ تَضَعُونَ شِئَاءَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْوَائِئِ تَلْعَلْ غُورَتِ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوْنُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى
بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۸﴾

ای مسلمانان باید که اجازه طلبند از شما
آنانکه مالک ایشان شده است دست های
شما^(۳) و آنانکه نه رسیده اند بدجلو
از شما سه نوبت، پیش از نماز فجر
و وقتی که فرومی نهید جامه های خود را
در نیم روز و پس از نماز عشا این سه
وقت خلوتست برای شما نیست بر شما
و نه بر ایشان هیچ بَرّه بعد از اینها

(۱) یعنی چنانکه بنی اسرائیل را بعد عمالقه پادشاه ساخت .

(۲) یعنی چنانکه قاتلان حضرت عثمان کردند مترجم گوید تفسیر این آیت در حدیث آمده انّ الخلافة بعدی ثلاثون سنة (هر آینه خلافت پس از من سی سال است) والله اعلم .

(۳) یعنی غلامان و کنیزان .

درآیند گانند بر شما بعضی از شما بر بعضی دیگر همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را و خدا داننده با حکمت است^(۱)

(۵۸)

و چون رسند طفلان از شما بحد بلوغ باید
که اجازه طلب کنند چنانکه اجازه می
طلبیدند آنانکه پیش از ایشان بودند
همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات
خود را و خدا دانا با حکمت است (۵۹).

وکلان سالان از زنان که توقع نکاح ندارند پس نیست برایشان گناهی در آنکه فرو نهند جامه های خود را بدون ظاهر کردن آرایشی و پرهیزگاری کردن شان بهترست ایشان را و خداشنوا داناست (۶۰) .

نیست برنابینا گناهی و نه برلنگ گناهی
و نیست بر بیمار گناهی و نه بر ذات شما
گناهی در آنکه بخورید از خانه های خویش
یا خانه های پدران خویش یا خانه های
مادران خویش یا خانه های برادران
خویش یا خانه های خواهران خویش
یا خانه های عموهای خویش یا خانه های
عمّه های خویش یا خانه های خالوهای
خویش یا خانه های خاله های خویش یا

وَلَا اِبلَةَ الْاَطْفَالِ مِنْكُمْ الْحُلُمُ فَلْيَسْتَاذِنُوا كَمَا
اسْتَاذَنَ الْكَافِرِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ بَحْأًا فَلَيْسَ
عَلَيْهِنَّ جُزَاءٌ أَنْ يَضَعْنَ شَيْئًا بِأَرْحَامِهِنَّ غَيْرَ مَتَرٍ ۚ
وَبِزْنَةٍ وَأَنْ يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيمٌ
عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرْبُوعِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا
مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَلِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ عَمَلِكُمْ

(۱) حاصل آن ست که محارم و اطفال نیز درین ساعات استیذان کنند زیرا که مردمان جامه درین ساعات از تن می کشند و عریان می شوند محصول سخن آنست که محارم را و اطفال را عریان دیدن درست نیست واللہ اعلم .

أَمَّا مَلِكُكُمْ مَقَرِّحَةُ أَوْ صَدِيقُكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْهُمَا أَوْ أَشْتَاتَا فَإِذَا دَخَلْتُمْ
بُيُوتًا فَاسْلُمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ هَئِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ بَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

خانه ای که بتصرف شماس است کلید های
او^(۱) یا خانه های دوستان نیست بر شما
هیچ گناهی در آنکه بخورید همه باهم
یا متفرق^(۲) پس چون در آئید بخانه ها پس
سلام گوئید بر قوم خویش دعای خیر با
برکت پاکیزه از نزد خدا همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیات را بُوَد که بفهمید
(۶۱).

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا إِنْ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَنْزَلْنِ مِنْهُمْ
وَأَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٢﴾

جز این نیست که مسلمانان آناند که ایمان
آوردند بخدا و رسول او و چون باشند
باوی بر کاری که مقتضی اجتماع ایشان
است نروند تا آنکه اجازه طلبند از وی
هر آئینه آنکه اجازه می طلبند از تو ایشان
آنان اند که ایمان آورده اند بخدا و
بر رسول او پس اگر اجازه طلبند از تو برای
بعض کار خود اجازه ده هر کراخواهی
از ایشان و آموزش طلب کن برای ایشان
از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست
(۶۲).

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ
يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ مِنْكُمْ إِذَا قُلْتُمْ لِلَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

مشمایید طلبیدن پیغامبر را در میان خویش
مانند طلبیدن بعض از شما بعض دیگر را
هر آئینه می داند خدا آنان را که به پنهانی
بیرون می روند از شما پناه جوین پس
باید که بترسند آنانکه خلاف حکم پیغمبر
می کنند از آنکه برسددیشان بلائی

(۱) یعنی نگاهبان و وکیل حفظ اوباشید .

(۲) یعنی ادنی که از رسم و عادت مفهوم ست کفایت می کند و حاجت اذن صریح
نیست والله اعلم .

یابرسد بایشان عذاب درد دهنده (۶۳) .
آگاه شو هر آینه خداراست آنچه
در آسمانها و زمین ست میداند روشی را
که شما برآید و روزیکه گردانیده شوند
بسوی او خبر دهد ایشان را بآنچه کرده اند
و خدا بهر چیز داناست (۶۴) .

سوره فرقان مکی است و آن هفتاد و هفت
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنکه فرود آورد قرآن
را بر بنده خویش تا باشد ترساننده عالم
هارا (۱) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان ها و زمین
و هیچ فرزند نگرفته و هیچ شریک نیست
اوراد پادشاهی و بیافرید هر چیزی را پس
اندازه کرد او را اندازه کردنی (۲) .

و گرفتند کافران بجز خدا آن معبودان را
که نمی آفرینند چیزی و خود شان آفریده
شوند و نمی توانند برای خویش زیانی
ونه سودی و نمی توانند مرگ را و نه
زندگانی را و نه برانگیختن را (۳) .

و گفتند کافران نیست این قرآن
مگر دروغی که برافته است آن را و یاری
داده اند او را برافترای وی گروه دیگر پس
بعمل آوردند ستم و دروغ را (۴) .

و گفتند قرآن افسانه‌های پیشینیانست که
برای خود نوشته است آنرا پس آن
خوانده می شود بروی صبح و

الْآنَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ
عَلَيْهِ وَكَوْنَهُ يُرْجَعُونَ اِلَيْهِ فَيَنْتَقِبُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
تَبٰرَكَ الَّذِیْ نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰی عَبْدٍ لِّیَكُوْنَ لِلْعٰلَمِیْنَ نَذِیْرًا ﴿١﴾

لَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ یَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ یَكُنْ
لَهٗ شَرِیْكٌ فِی الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رَءٰهُ نَظِیْرًا ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِہٖ اِلٰهًا لَّا یَخْلُقُوْنَ شَیْئًا وَهُمْ یُخْلَقُوْنَ
وَلَا یَمْلِكُوْنَ لَنْفُسِهِمْ ضَرًا وَلَا نَفْعًا وَلَا یَمْلِكُوْنَ مَوْتًا
وَلَا حَیٰوَةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا اِنْ هٰذَا اِلَّا اِنْفٰكٌ فِیْ قُرْاٰنٍ
وَاعَاثَةٌ عَلَیْهِمْ قَوْمًا اٰخَرُوْنَ ؕ فَقَدْ جَاءُوْا ظُلُمًا وَّزُورًا ﴿٤﴾

وَقَالُوا سَاطِطٌ اِلَّا اَوَّلٰیٰنِ اِتَّخَذَا فِیْهِ ثَمَلًا عَلَیْهِ
بُرْءَةٌ وَّاٰمِیْنًا ﴿٥﴾

شام^(۱) (۵) .

بگو فرود آورده است آنرا کسیکه میداند
آن پنهان را که در آسمان ها وزمین ست
هر آئینه وی هست آمرزنده مهربان (۶) .

و گفتند چیست این پیغامبر را که میخورد
طعام و میرود در بازارها چرا فرستاده نشد
بسوی وی فرشته تاباشد همراه وی
ترساننده (۷) .

یا چرا از آسمان پرتافته نه شد بسوی وی
گنجی یا چرانست اورا باغی که بخورد
از آن و گفتند ستمگاران پیروی نمی کنید
مگر مرد جادو زده را (۸) .

بین چگو نه مثالها زدند در حق تو پس
گمراه شدند پس نمی یابند هیچ راهی را
(۹) .

بزرگوارست آنکه اگر خواهد بدهد ترا
بهتر از این بوستانها که میرود زیر آن
جویها بدهد ترا کاخهای بلند (یعنی
دردنیا) (۱۰) .

بلکه دروغ شمردند قیامت را و آماده
ساختیم برای کسیکه تکذیب قیامت کند
دوزخ را (۱۱) .

چون به بینند دوزخ را ایشان از مسافت
دور بشنوند از وی آواز خشم خوردن
و جوش و خروش را (۱۲) .

و چون انداخته شوند از آن دوزخ بمکانی

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْشُرُ فِي
الْكُمُوتِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَلَكَ فَيَكُونُ مَعَهُ
نَذِيرًا ۝

أَوَلَمْ يَأْتِ إِلَيْهِ نَذْرًا أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِنَّ نَبِيَّهُمْ مِنَ الْآرِجْلِ الْمَسْجُورِ ۝

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
سَبِيلًا ۝

تَبَوَّءَ الَّذِينَ إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَنَّتٍ تَخْرُجُ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ
لَكَ فُصُورًا ۝

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۝

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ۝

وَإِذَا الْفُؤَادُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مَقَرَّ نَبِيٍّ دَعَا

هَذَا لَكَ نُجُورًا ۝

تنگ دست و پابسته بددعا کنند
آنجا بر خویش هلاک شدن را (۱۳) .

و گوئیم بددعا نکنید امروز بیک هلاک
شدن و بددعا کنید بهلاک بسیار (۱۴) .

بگو آیا این بهترست یا بهشت جاوید آنکه
وعده داده است متقیان را باشد ایشان را
پاداش و جای بازگشت (۱۵) .

ایشان راست در آنجا آنچه می
خواهند جاویدان، هست بر پروردگار تو
و عده طلبیده شده (۱۶) .

و آن روز که جمع کند خدا ایشان را
و آنچه می پرستند بغیر از خدا پس گوید
آیا شما گمراه کردید این بندگان مرا
یا ایشان خود خطا کرده اند راه را (۱۷) .

گویند بپاکی یادمی کنیم ترا سزاوار نباشد
مارا که هیچ دوست گیریم بجز تو ولیکن
بهره مند ساختی ایشان را و پدران ایشان
را تا آنکه فراموش کردند پند را و شدند
گروهی هلاک شده (۱۸) .

گوئیم (ای گروه کافران) هر آئینه دروغ
پنداشتند شما را این معبودان در آنچه
می گفتید پس نمی توانید دفع کردن عذاب
ونه یاری دادن و هر که ستم کند از شما
بچشانیمش عذاب بزرگ (۱۹) .

ونه فرستادیم پیش از تو پیغامبران مگر
باین صفت که ایشان می خوردند طعام
ومی رفتند در بازارها و ساختیم بعض
شمارا در حق بعضی ابتلائی آیاصبر
می کنی، و هست پروردگار توینا (۲۰) .

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَادْعُوا بُورًا كَثِيرًا ۝

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَصِيبًا ۝

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خُلْدٌ يَنْفَعُونَ عَلَى رَبِّكَ
وَعَدًا مَسْئُولًا ۝

وَيَوْمَ يَشْرُهُمْ مَا يَبْغُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَقُولُونَ
أَنَّهُمْ أَضَلُّكُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۝

قَالُوا اسْمِعْنَاكَ مَا كَانَ يَنْهَى لَنَا أَنْ نَعْبُدَ مِنْ
دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَنَعْتَهُمْ وُأَبَاءَهُمْ حَتَّى
نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ۝

فَقَدْ كَذَّبُوا كَمَا تَفْعَلُونَ فَمَا تَسْتَظِيمُونَ صَرَفًا
وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مَنكُم نَذِقْهُ عَذَابًا كَثِيرًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
الطَّعَامَ وَيَشْرَبُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝

و گفتند آنانکه توقع ندارند ملاقات مارا چرا فروفرستاده نشد بر ما فرشتگان یاچرانی بینیم پروردگار خود را هر آینه بزرگ شدند در زعم خویش و سرکشی کردند سرکشی بزرگ (۲۱) .

روزی که به بیند فرشتگان را هیچ مزده نیست آن روز گنهگاران را و گویند که بازداشته شوند بازداشتن موکد (۲۲) .

و متوجه شدیم بسوی آن چه کردند از کردار پس ساختم آن را مانند ذره های پراکنده (۲۳) (۱) .

اهل بهشت آن روز بهترند از جهت قرارگاه و نیکوترند باعتبار جای استراحت (۲۴) .
و روزیکه بشگافد آسمان بسبب ابرو فرود آورده شوند فرشتگان فرود آوردنی (۲) (۲۵) .

پادشاهی حقیقی آن روز خدا راست و باشد آن روز بر کافران روز دشوار (۲۶) .

و روزی که بگذرد ستمگار دودست خود را گوید ای کاش من گرفتمی همراه پیغامبر راهی (۲۷) (۳) .

ای وای بر من کاش که دوست نه گرفتمی فلان را (۲۸) (۴) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا ①

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَحْجُورًا ②

وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ إِذْ أَنْزَلَ فِيهِ الْهَبَاءَ مَنُورًا ③

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ④

وَيَوْمَ نَشْغُ السَّمَاءَ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلُ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِيلًا ⑤

أَلَمْ نَكُنْ يَوْمَئِذٍ بِالْحَيِّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَذِيبًا ⑥

وَيَوْمَ نَبْضُ الْقُلُوبَ عَلَى يَدَيْهِمْ يَقُولُ لِيَلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ⑦

يُولِيَانِي لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ⑧

(۱) یعنی برباد کردیم

(۲) یعنی آسمان بر هیئت معتاد خود باشد اما بر ناگاه منشق شود والله اعلم .

(۳) تمنانکنده عقبه بن ابی معیط بود که اطاعت ابی بن خلف کرد چنانچه در سبب نزول آیه بیان کرده اند .

(۴) یعنی ابی بن خلف و مانند او .

لَقَدْ أَضَلُّوا عَنْ الذِّكْرِ إِذْ جَاءَتْهُمْ، وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِلْإِنْسَانِ خَدُوًّا ۝

وَقَالَ الرَّسُولُ يَرْبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ
مَهْجُورًا ۝

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى
بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۝

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَلَا يُزِيلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِيُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۝

وَلَا يَأْتِيَنَّكَ بِشَىْءٍ الْإِنْفِتَاحُ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَبْيِيرًا ۝

الَّذِينَ يَخْتَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ سَرْمَكَا
وَأَحْسَنُ سَبِيلًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَ أَخَاهُ هَارُونَ وَنَبِيًّا ۝

فَقُلْنَا أَذْهَبَ آلِي الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَذُوقُوا نَذْرَهُمْ تَذِيرًا ۝

وَقَوْمُ نُوحٍ إِذْ قَالَ لَهُمُ الرُّسُلُ اسْكُنُوا هَٰؤُلَاءِ بِلَادَكُمْ وَجَعَلْنَا هَٰؤُلَاءِ
آيَةً وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

هرآئینه وی گمراه کرد مرا از پند بعد از آنکه
آمده بود بمن وهست شیطان آدمی را
در محنت تنها گذارنده (۲۹) .

و گفت پیغامبر ای پروردگار من هرآئینه
قوم من این قرآن را متروک ساختند (۳۰) .

و همچنین ساخته ایم برای هر پیغامبر
دشمنان از گناهگاران و بس ست پروردگار
تو راه نما و نصرت دهنده (۳۱) .

و گفتند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر قرآن بیک دفعه همچنین
بدفعات آوردیم تا استوار سازیم بآن دل
ترا و خواندیم آن را با هستگی (۳۲) .

و نیارند کافران پیش توهیج داستانی مگر
بیاریم پیش توجوابی راست و نیکوتر
در بیان (۳۳) .

آنانکه برانگیخته حشر کرده شوند
بر چهره های خویش بسوی دوزخ این
جماعت بدترند باعتبار مکان و غلط
کننده ترند راه را (۳۴) .

و هرآئینه دادیم موسی را کتاب و ساختیم
همراه او برادر او هارون را وزیر (۳۵) .

پس گفتیم بروید بسوی آن قوم که دروغ
شمرند آیات ما را پس هلاک ساختیم آن
قوم را هلاک کردنی (۳۶) .

و قوم نوح چون دروغگو شمرند
پیغامبران را غرق ساختیم این جماعت را
و گردانیدیم ایشان را برای مردمان نشانه،
و مهیا کردیم برای ستمگاران عذاب درد
دهنده (۳۷) .

وَعَادًا وَشُعُرًا ۚ أَصْحَابُ الرَّيْسِ وَفُرُوعًا ۚ ذَٰلِكَ كَثِيرٌ ۝

وَكَلَّا ضَرْبًا لَّهُ الْأَمْثَالُ ۚ وَكُلَّاتٍ بَرُنَاتٍ يَبْرِو ۝

وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرْنَا مَطَرًا شَدِيدًا ۚ أَفَلَمْ يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا إِلًا فَيَنسِفُونَ إِلَهُ حُنُوءًا مِّنْ أَلْفُ ۚ هَٰذَا الَّذِي بَعَثَ
اللَّهُ رَسُولًا ۝

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ الْهَيْبَةِ لَوْلَا أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ حِينَ يَرْجِعَنَّ الْعَذَابُ مَن أَصْلُ سَبِيلًا ۝

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوًى ۚ أَفَأَنْتَ تَكُونُ
عَلَيْهِ وَكِيلًا ۝

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ الْإِنْسَانَ بِمُسْعُونٍ أَوْ يَتَّبِعُونَ ۚ إِنَّ هُمْ إِلَّا
كَالْآفَاكِ ۚ بَلْ هُمْ أَصْلُ سَبِيلًا ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ

وَهَلَكَ سَاحَتِيمِ عَادُثُمُودَ وَاهِلِ رَسٍّ رَا
وَخَلَقِي بِسِيَارَا درمیان ایشان (٣٨) ،
ویرای هریکی بیان کردیم داستان ها
وهریکی را هلاک ساختیم هلاک کردنی
(٣٩) .

وهرآئینه رسیدند کافران بدهی که بارانیده
شد بروی باران بد (یعنی باران سنگ)
آیانمی دیدند آن را بلکه توقع نمی
داشتند برانگیختن را (٤٠) .

وچون بینند ترا نگیرند ترا الا مسخره
آیا این شخص ست آنکه خدای تعالی
پیغامبر فرستادش (٤١) .

هرآئینه نزدیک بود که گمراه کند مارا
از پرستش خدایان ما اگر نه آن بودی که
شکیبائی کردیم بر آن ها وخواهند
دانست چون بینند عذاب را که کیست
اشتباه رونده ترراه را (٤٢) .

آیادیدی آن را که گرفته است معبود خود
خواهش نفس خود را آیاتو میشود بروی
نگهبان (٤٣) .

آیامی پنداری که بیشترین ایشان می
شنوند یامی فهمند نیستند ایشان الا مانند
چهارپایان بلکه ایشان اشتباه رونده ترند
راه را (٤٤) .

آیا ندیدی بسوی پروردگار خود که
چگونه دراز کرد سایه را (١) و اگر

جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿۳۵﴾

لَقَدْ قَبَضْنَا إِلَيْنَا قَبْضًا يَبِيرًا ﴿۳۶﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿۳۷﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنَىٰ دِيَارِ رَبِّهِمْ
وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿۳۸﴾

لِّنُخْرِجَ بِهِ لَكُمْ مِثْقَالَ عِلْمٍ وَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَعْمَامًا
وَأَنَّا لَنَبْغِ لَكُمْ كَثِيرًا ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي لِكُّومِ لَكُمْ أَقْنَىٰ الْكَرِّ لَتَأْتِيَ
إِلَّا لَقُومًا ﴿۴۰﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَمَعْزَنَّا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ وَكَذَّبُوا ﴿۴۱﴾

لَقَدْ أَطْعِمُوا الْكُفْرَيْنَ وَجَاهِدُوا فِي جِهَادٍ أَكْبَرًا ﴿۴۲﴾

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ
أَجَابٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزًا وَخِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿۴۳﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا

خواستی گردانیدی آن را آرمیده
باز برگماشتیم آفتاب را بروی راه نما^(۱)
(۴۵).

باز فرا گرفتیم سایه را بسوی خویش فرا
گرفتن آسان (۴۶).

واوست آنکه ساخته برای شما شب را
پوشش و خواب را راحت و ساخت
روز را وقتِ برخاستن (۴۷).

واوست آنکه فرستاد بادهارا مژده دهنده
پیش رحمت خویش و فرود آوردیم
از آسمان آب پاک را (۴۸).

تازنده سازیم بآن شهر مرده را و تا
بنوشانیمش از آنچه ما آفریده ایم
چهارپایان را و مردمان بسیاری را (۴۹).

وهر آئینه گوناگون بیان کردیم پند در میان
ایشان تا پند پذیر شوند پس قبول نکردند
بیشترین مردمان مگر ناسپاسی را (۵۰).

و گرمی خواستیم میفرستادیم در هر دهی
ترساننده (۵۱).

پس فرمان مبرکافران را و جهادکن
بایشان بقرآن جهادِ بزرگ (۵۲).

واوست آنکه در آمیخت دو دریا را این
يك آب شیرین دافع تشنگی ست و آن
دیگر شوربد مزه و ساخت میان هر
دو حجابی و سدی محکم (۵۳).

واوست آنکه آفرید از آب آدمی را پس

(۱) یعنی بهر صفت که آفتاب تقاضا میکند می‌رود.

وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝۸۱

ساخت آن را خویشاوند نسب
و خویشاوند قرابت دامادی وهست
پروردگار توتوانا (۵۴) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی را که نفع
ندهد بایشان و ضررنه رساند بدیشان
وهست کافر بر مخالفت پروردگار خود
پشت دهنده (۵۵) .

ونه فرستادیم ترا مگر بشارت دهنده و بیم
دهنده (۵۶) .

بگو نمی طلبم از شما بر تبلیغ قرآن هیچ
مزدی لیکن هر که خواهد که راه گیرد
بسوی پروردگار خویش (گو بگیرد) (۵۷) .

و توکل کن بر آن زنده که هرگز نمیرد
و بیپای یادکن همراه ستایش او، و بس
ست وی بگناهان بندگان خویش آگاه
(۵۸) .

آنکه بیافرید آسمانها و زمین و آنچه در میان
آنهاست در شش روز باز مستقر شد
بر عرش اوست بخشاینده پس بپرس
از حال وی دانائی را (۵۹) .

و چون گفته میشود بکافران که سجده کنید
رحمن را گویند چیست رحمن آیا سجده
کنیم چیزی را که تو میفرمائی بما و زیاده
کرداین سخن در حق ایشان رمیدن را
(۶۰) .

بزرگوارست آنکه بساخت در آسمان
بُرجهارا و ساخت در آن چراغ را (یعنی
خورشید را) و ساخت ماهِ روشنی دهنده
را (۶۱) .

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ظَهِيرًا ۝۸۲

وَأَسْلَمْنَاكَ الْاُمِّيَّةَ وَآتَيْنَاكَ

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ شَاءَ
أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝۸۳

وَوَكَّلْ عَلَىٰ آلِهِ الَّذِي لَا يُمَوِّتُ وَيَسْتَحْيِي ۖ وَقُلْ فِيهِ
يُذَوِّبُ عِبَادَهُ خَيْرًا ۝۸۴

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِهٖ خَيْرًا ۝۸۵

وَاذْقِلْ لَهُمْ سَجُودًا لِلرَّحْمَنِ ۚ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَتَعْبُدُ مَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۝۸۶

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا
سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۝۸۷

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنۡ أَرَادَ أَنۡ يَذَّكَّرَ
أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ يَسْتَجِیۡبُونَ لِرَبِّهِمْ سَجْدًا تَوَاضَعًا ﴿٦٤﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ
إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾

إِنَّهَا سَاءَ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَعُوا لَمْ يُعْمِرُوا وَلَهُمْ يُقْتُلُوا وَكَانَ بَيْنَ
ذَٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنۡ يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ يَلْقَ أَتَمًا ﴿٦٨﴾

يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلَدُ فِيهِ مَهْمًا ﴿٦٩﴾

إِلَّا مَنۡ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ
اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمۡ حَسَنَاتٍۭ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٧٠﴾

واوست آنکه ساخت شب وروز را جانشین
يك ديگر برای کسیکه خواهد پندگرفتن
یا خواهد شکرگذاری کردن (۶۲) .

و بندگان خدا آناند که میروند بر زمین
بآهستگی^(۱) و چون سخن گویند بایشان
نادانان گویند سلام بر شما باد (۶۳) .

و آنانکه شب می گذارند برای پروردگار
خویش سجده کنان و قیام کنان (۶۴) .

و آنانکه می گویند ای پروردگار ما
بازدارازما عذاب دوزخ را هر آئینه عذاب
دوزخ لازم شونده است (۶۵) .

هر آئینه دوزخ بد آرام گاهی ست و بد مقامی
ست (۶۶) .

و آنانکه چون خرج کنند اسراف نه نمایند
و تنگی نگیرند و باشد عطای ایشان میان
جانبین معتدل (۶۷) .

و آنانکه نمی پرستند با خدا معبود دیگر را
و نمی کشند هیچ نفسی را که حرام کرده
است خدا مگر بحق و زنا کنند و هر که
بکند این کار را بر خور دبه عقوبت دشوار
(۶۸) .

دو چند کرده شود او را عذاب روز قیامت
و جاوید مانند آنجا خوار کرده شده (۶۹) .

مگر آنکه توبه کرد و ایمان آورد و عمل
شائسته نمود پس آنجماعت تبدیل کند
خدا بدیهای ایشان را به نیکی ها و هست

خدا آمرزنده مهربان (۷۰) .

وهرکه توبه کند و کارشائسته بجا آورد پس
هرآئینه وی رجوع میکند بخدا رجوع
کردنی (۷۱) .

وآنانکه گواهی دروغ نمی دهند و چون
بگذرند بریهوده بگذرند به روش بزرگان
(۷۲) .

وآنانکه چون پند داده می شود ایشان را
بآیات پروردگار ایشان کرو کور نه افتند
بشنیدن آن^(۱) (۷۳) .

وآنانکه می گویند ای پروردگار مابه بخش
مارا از زنان ما و از فرزندان ما روشنی
چشم و قرار ده مارا پیشوای متقیان (۷۴) .

آن جماعت جزا داده شود ایشان را مقام
بلند بخاطر آنکه صبر کردند، برخوردار
کرده شوند در آن ایشان بدعای خیر و سلام
(۷۵) .

جاویدان آنجا، بهشت نیک آرام گاه ست
و نیک مقام ست (۷۶) .

بگو اعتنا نمی کند به شما پروردگار من
اگر نباشد عبادت شما پس هرآئینه دروغ
پنداشتید پس البته باشد جزای آن لازم
(۷۷) .

سوره شعراء مکی است و آن دوصد و بیست و هفت آیت و یازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۝

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۝

وَالَّذِينَ إِذَا أَذْكُرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ يُقْرَأُ وَاعْلَمُوا مَوَاقِعَ
وَعَمِلُوا ۝

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا مُطَهَّرَةً
أَعْيُنٌ وَاعْمَلْ لَنَا شَوْعَلًا ۝

أُولَئِكَ يَجْزِيكَ الْعُرْفَةُ بِمَا صَبَرُوا وَوَلْيَقُوفُوا بِهَا حَتَّىٰ يُسَلَّمَ ۝

خَلِيدٌ فِيهَا أَحْسَنُ مَسْقَرٍ أَوْ مَقَامًا ۝

قُلْ مَا يَعْبُدُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ
يَكُونُ لَكُمْ عَذَابًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی بلکه دیده و شنیده سجده کنند .

طَسَمَ (۱) .

این آیات کتاب روشن ست (۲) .

شاید تو هلاک کننده ای خویشان را به سبب آنکه مسلمان نمی شوند (۳) .

اگر خواهیم فرود آریم برایشان از آسمان نشانه ای پس شود گردن های ایشان پیش آن نیایش کننده (۴) .

ونمی آید بدیشان هیچ پندی نواز جانب رحمن آورده مگر می باشند از آن روگردانده (۵) .

پس ثابت شد که ایشان دروغ شمرند پس خواهد آمد بایشان عاقبت آنچه که بآن تمسخر می کردند (۶) .

آیانندیده اند بسوی زمین چه قدر رویانیدیم در آن ازهر جنس نیک (۷) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه است ونیستند بیشترین ایشان مسلمانان (۸) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب مهربان (۹) .

وانگاه که آواز داد پروردگار تو موسی را که بیای پیش گروه ستمگاران (۱۰) .

بیای پیش قوم فرعون آیا پرهیزکاری نمی کنند (۱۱) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من می ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۱۲) .

وتنگ شود سینه من وجاری نمی گردد زبان من پس پیغامبری را فرست بسوی

طَسَمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَاحْثٌ خَفِيٍّ أَكَلِكُنُوا مُؤْمِنِينَ ③

إِنْ تَشَاءْ نَنْزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ④

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ⑤

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَاءَ لَهُمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑥

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑦

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى إِنِ اتَّبِعِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩

قَوْمَ فِرْعَوْنَ لَا يَتَّقُونَ ⑪

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ بَيْنِي ⑫

وَبَيْنَ مَنْ دَرَبِي وَلَئِنْ طَلَعْتُ لَأُفَانِي فَأَرْسِلْ إِلَيَّ هَؤُلَاءِ ⑬

هارون (۱۳) .

وقوم فرعون را برمن گناهی ست پس می ترسم که بکشند مرا (۱۴) .

گفت چنین نه باشد پس هردوبروید بانسانه های ماهرآئینه ما باشما شنونده ایم (۱۵) .

پس بیایید بفرعون پس بگوئید هرآئینه ما فرستاده پروردگار عالمهائیم (۱۶) .

باین پیغام که بفرست همراه ما بنی اسرائیل را (۱۷) .

گفت ای موسی! آیا نپرورانندیم ترادرمیان اهل خویش درحال طفلی و گذراندی درمیان ما از عمر خود سالها (۱۸) .

و کردی آن کردار خود را که از تو بعمل آمد و توازنا سپاسانی (۱۹) .

گفت کردم آن کردار را آنگاه و من از گمراهان بودم (۲۰) .

پس گریختم از پیش شما چون بترسیدم از عقوبت شما پس عطا کرد مرا پروردگار من دانش و ساخت مرا از پیغمبران (۲۱) .

و آیا این نعمتی ست که منت می نهی بر من بندگرفتی بنی اسرائیل را (۲۲) (۱) .

گفت فرعون و چیست پروردگار عالمها (۲۳) .

گفت موسی! پروردگار آسمان ها و زمین

وَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٣﴾

قَالَ كَلَّا ۖ فَاذْهَبْ بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَعِينُونَ ﴿١٤﴾

فَأْتِيَافِرْعَوْنَ فَقَوْلَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

إِنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٦﴾

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَمَّا كُنْتُمْ فِينَا مِنْ غُيُوبِ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٧﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

قَالَ فَعَلْنَا إِذَا وَانَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٩﴾

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾

وَبِذَلِكَ نَعْمَةٌ مِنْهُمْ عَلَيَّ أَنْ عُبِدْتُ بِبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢١﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّكُمْ تُؤَمِّرُونَ ﴿٢٣﴾

(۱) یعنی بنده گرفتن بنی اسرائیل نعمت نبود پس همچنین پرورش کردن که بآن ضرورت بود نعمت نباشد .

وآنچه در میان اینهاست اگر یقین آورده اید
(۲۴) .

گفت فرعون آنرا که حوالی او بودند
آیانمی شنوید (۲۵) .

گفت موسی پروردگار شماست و
پروردگار پدران پیشین شماست (۲۶) .

گفت فرعون هر آینه پیغامبر شما که
فرستاده بسوی شما دیوانه ست (۲۷) .

گفت موسی پروردگار مشرق و مغرب و آنچه
در میان اینهاست اگر درمی یابید (۲۸) .

گفت اگر خداگرفتی غیر مرا البته قرار دهم
ترا از زندانیان (۲۹) .

گفت آیا بزدان کنی اگر چه بیارم پیش
تو چیزی روشن را (۳۰) .

گفت بیار آن را اگر از راست گویانی (۳۱) .

پس بینداخت عصای خود را پس ناگهان
وی از دهای آشکار بود (۳۲) .

و بر آورد دست خود را پس ناگهان وی
سفید بود برای بینندگان (۳۳) .

گفت فرعون بجماعتی که حوالی او بودند
هر آینه این شخص جادوگریست دانا
(۳۴) .

میخواهد که بیرون کند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود پس چه می فرماید مرا
(۳۵) .

گفتند موقوف دار اورا و برادرش را
و بفرست در شهرها نقیان را (۳۶) .

تایباند پیش تو هر جادوگر دانارا (۳۷) .

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَتَسْمَعُونَ ۝

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۝

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمُجُنُونٌ ۝

قَالَ رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَبَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ لِمَنِ اتَّخَذْتَ الْمَاءَ غَيْرِي لِكَيْلِكَ مِنَ السَّحَابِ ۝

قَالَ أَوْ لِحِثِّكَ بَنِي يُثْيِينَ ۝

قَالَ قَاتِلْ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ۝

وَنَزَّيْنَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضٌ لِلنَّظِيرِ ۝

قَالَ لِلْمَلَاحِقَةِ إِنَّ هَذَا السَّحْرُ عَلَيْكُمْ ۝

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِحُجَّتٍ فَأَذَاتَا تَأْمُرُونَ ۝

قَالُوا أَرْضُهُ وَأَخَاهُ وَانْعَفِ فِي الْمَدَائِنِ حُثَيْنٌ ۝

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سَخِرٍ عَلَيْهِ ۝

فَجِئِمَ السَّحَرَةُ لِيَقَاتِ يَوْمَ مَعْلُومٍ ۝

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُعْجَمُونَ ۝

لَعَلَّنَا نَبِغِ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۝

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَمَّا كُذِّبْنَا
نَحْنُ الْغَالِبِينَ ۝

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ أَمَنْتُمْ مُلْكُونَ ۝

فَأَتَوْا بِأَلْهُمَ وَوَعِيَهُمْ وَقَالُوا بَعْرَةَ فِرْعَوْنَ
إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ۝

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ۝

فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِهْدِي ۝

قَالُوا أَمْ آتَيْنَا الْغُلَامِينَ ۝

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ۝

قَالَ امْنُمُوا قَبْلَ أَنْ أَدْنِيَ لَكُمْ إِلَهُ الْكِذِّ الَّذِي عَمِلْتُمْ
السَّحَرَ فَلْيَسَوْفَ تَعْلَمُونَ فَلَا تَقِطْعَنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَنْجِلْكُمْ
مِنْ خِلَافٍ وَلَا دُصْلَبْكُمْ جَمِيعِينَ ۝

پس جمع کرده شد ساحران بمیعادِ روز
معین (۳۸) .

وگفته شد بمردمان آیاشما جمع شونده
اید (۳۹) .

بودکه ماپیرویِ ساحران کنیم اگرایشان
غالب شوند (۴۰) .

پس چون حاضر شدند ساحران گفتند
فرعون را آیامارامزدی بُود اگر ما غالب
شویم (۴۱) .

گفت آری وهرآئینه شما آنگاه از مقربان
باشید (۴۲) .

گفت بایشان موسی بافکنید آنچه
شما افکننده اید (۴۳) .

پس انداختند ریسمانهای خود را
وعصاهای خود را گفتند قسم به بزرگی
فرعون هرآئینه ما البته غالبیم (۴۴) .

پس انداخت موسی عصای خود را پس
ناگهان وی فرومی برد آنچه بی حقیقت
به دروغ آورده بودند (۴۵) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۴۶) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۴۷) .

پروردگار موسی و هارون (۴۸) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی پیش
از آنکه اجازت دهم شمارا هرآئینه وی
رهبر شماست آنکه بیاموخت شماراجادو
پس خواهید دانست البته بِیُرم دستهای
شمارا وپاهای شمارایکی از جانب راست

و دیگر از جانب چپ و البته بردار آویزم
شمارا همه يك جا (۴۹) .

گفتند هیچ زیان نیست هرآئینه بسوی
پروردگار خویش رجوع کنندگانیم
(۵۰) .

هرآئینه ماتوق داریم که بیامزد برای
ما پروردگار ما گناهان مارا بسبب آنکه
شدیم اولین مسلمانان (۵۱) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بوقت
شب روان کن بندگان مرا هرآئینه
شمتاقب کرده شوید (۵۲) .

پس فرستاد فرعون در شهرها نقیبان
(۵۳) .

هرآئینه بنی اسرائیل گروهی اندك اند
(۵۴) .

وهرآئینه ایشان مارا بخشم آورده اند
(۵۵) .

وهرآئینه ماجماعتی ایم سلاح پوشیده
(۵۶) .

(خدامی فرماید) پس بیرون کردیم قوم
فرعون را از بوستانها و چشمه ها (۵۷) .

وگنجهها و منزل نيك (۵۸) .

و همچنین میراث دادیم این چیزها را به
بنی اسرائیل (۵۹) .

پس تعاقب ایشان کردند وقت اشراق
درآمده (۶۰) .

پس چون یکدیگر را دیدند هر دو گروه گفتند
یارانِ موسی هرآئینه بمارسیدند (۶۱) .

قَالُوا أَأُضِلُّوا أَعْمَالَهُمْ إِنَّا لَنَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝۵۱

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا إِنَّ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۵۲

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَمْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ تُبْغَوْنَ ۝۵۳

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۝۵۴

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَأَبْرَؤُهُ قَلِيلُونَ ۝۵۵

وَأَنَّهُمْ لَنَا أَغْلَظُونَ ۝۵۶

وَأَنَّا لَجَمِيعٌ خَذِرُونَ ۝۵۷

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَدْيٍ وَعُيُونٍ ۝۵۸

وَأَنْزَلْنَاهُمْ مَقَالَهُمْ كَرِيمٍ ۝۵۹

كَذَلِكَ وَأَوْفَقْنَاهُمْ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ ۝۶۰

فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ۝۶۱

فَلَمَّا تَرَأَّى الْجَمْعُ قَالُوا صَاحِبُ مُوسَىٰ إِنَّهُ الْمَدْكُونُ ۝۶۲

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦١﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ
كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٢﴾

وَأَرْفَعْنَا فَوْقَ الْخَضِرَيْنِ ﴿٦٣﴾

وَأَكْبَحْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْبَحِينَ ﴿٦٤﴾

كَمْ أَغْرَقْنَا الْأَفْرِينَ ﴿٦٥﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٦٦﴾

وَلَإِنْ رَّبَّكَ لَهُمُ الْعِزُّ مِنْ رَبِّهِمْ ﴿٦٧﴾

وَأَتَىٰ عَلَيْهِمْ نَبَأُ الْبُرْهَةِ ﴿٦٨﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُنُّ كَمَا غَلِبُوا ﴿٧٠﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمُ إِذْ تَذُنُّونَ ﴿٧١﴾

أَوَيَسْمَعُونَكُمُ أَوْ يَسْمَعُونَ ﴿٧٢﴾

قَالُوا بَلَىٰ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَانُوا كَذَٰلِكَ يُفْعَلُونَ ﴿٧٣﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٤﴾

أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٥﴾

فَأَنَّهُمْ عُدُوٌّ إِلَىٰ آلِ الرَّبِّ الْعَالِيِينَ ﴿٧٦﴾

الَّذِينَ خَلَقْنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٧﴾

گفت موسیٰ چنین نیست هر آئینه بامن
پروردگار منست راه خواهد نمود مرا (۶۲).

پس وحی فرستادیم بسوی موسیٰ که به
عصای خود بزنی دریا را پس دریابشگافت
پس شد هرپاره مانند کوه بزرگ (۶۳).

و نزدیک آوردیم آنجا آن دیگران را (۶۴).

و خلاص ساختیم موسیٰ را و آنان را که
همراه وی بودند همه یک جا (۶۵).

باز غرق ساختیم آن دیگران را (۶۶).

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۶۷).

و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۶۸).

و بخوان برایشان خبر ابراهیم (۶۹).

چون گفت به پدر خود و قوم خود چه
چیز را می پرستید (۷۰).

گفتند می پرستیم بتان را پس می باشیم
برایشان مجاورت کننده (۷۱).

گفت آیامی شنوند آواز شمارا چون
می خوانید (۷۲).

یا سودی رسانند بشما یا زیان میدهند (۷۳).

گفتند نه بلکه یافتیم پدران خود را که چنین
می کردند (۷۴).

گفت آید دید آنچه می پرستیدید (۷۵).

شما و پدران پیشین شما (۷۶).

پس هر آئینه آنهادشمنان من اند مگر
پروردگار عالیمان (۷۷).

آنکه بیا فرید مرا پس اوست که هدایت

کنند مرا (۷۸) .

وآنکه او طعام میخوراند مرا و می
آشاماید مرا (۷۹) .

و چون بیمار می شوم پس اوست که
شفامید مرا (۸۰) .

و آنکه بمیراند مرا باز زنده گرداند مرا (۸۱) .

و آنکه توقع دارم که بیمارزد برای من گناه
من روز جزا (۸۲) .

پروردگارا عطا کن مرا حکمت و لاحق کن
مرا بشائستگان (۸۳) .

و پدید آر برای من ذکر نیک در پسینان
(۸۴) .

و قرارد ده مرا از وارثان بهشت بانعمت
(۸۵) .

و بیمار ز پدر مرا هر آئینه وی بود از گمراهان
(۸۶) .

و رسوا مکن مرا روزی که برانگیخته
شوند مردمان (۸۷) .

روزی که فائده ندهد مال و نه فرزندان
(۸۸) .

لیکن صاحب فائده آن بود که بیارد پیش
خدا دل بی عیب را (۸۹) .

و نزدیک کرده شود بهشت برای متقیان
(۹۰) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان
(۹۱) .

و گفته شود بایشان کجاست آنچه می

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ۝۷۸

وَإِذَا أَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۝۷۹

وَالَّذِي يُبْرِئُنِي تَعْمِي ۝۸۰

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خِطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۝۸۱

رَبِّ هَبْ لِي عِلْمًا وَارْحَمْنِي بِطُغْيَانِي ۝۸۲

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۝۸۳

وَاجْعَلْ لِي مِنْ زَرْعِهِ جَنَّةَ النَّعِيمِ ۝۸۴

وَاعْفُ عَنِّي إِنَّكَ كَانَ مِنَ الْمُقْسِطِينَ ۝۸۵

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۝۸۶

يَوْمَ لَا يُنْفَعُ مَالٌ وَلَا نَبُونَ ۝۸۷

إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝۸۸

وَأَنفَعَتِ الْجَنَّةُ الْمُتَّقِينَ ۝۸۹

وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ السَّالِثِينَ ۝۹۰

وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۝۹۱

پرستید (۹۲) .

بجز خدا آیانصرت میدهند شمارا
یا خود انتقام می کشند (۹۳) .

پس بررو انداخته شوند در آنجا بتان و
گمراهان (۹۴) .

ولشکر های شیطان همه يك جا (۹۵) .
گویند و در حالیکه ایشان در آنجا بایک دیگر
مکابره می کنند (۹۶) .

قسم بخدا هر آئینه مابودیم در گمراهی
ظاهر (۹۷) .

چون برابر می ساختیم شمارا با پروردگار
عالمها (۹۸) .

و گمراه نکردند مارا مگر این بدکاران
(۹۹) .

پس نیست مارا هیچ شفاعت کننده (۱۰۰) .
ونه دوست مهربان (۱۰۱) .

پس کاش مارا یکبار رجوع باشد پس
شویم از مسلمانان (۱۰۲) .

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، ونیستند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۰۳) .

و هر آئینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۰۴) .

دروغگو شمردند قوم نوح پیغامبران را
(۱۰۵) .

چون گفت بایشان برادر ایشان نوح آیانی
ترسید (۱۰۶) .

هر آئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۰۷) .

مَنْ دُونَ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُكُمْ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿٩٢﴾

فَلْيُبَايِعُوا بِهَا مُمْسِكِينَ ﴿٩٣﴾

وَجُودِ الْإِلَهِ أَجْمَعُونَ ﴿٩٤﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَتَخِمُونَ ﴿٩٥﴾

تَاللَّهِ إِنَّ كُتَابِي صَلِيلٌ مِّمَّنْ ﴿٩٦﴾

إِذْ يُسَوِّدُ رِبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾

وَمَا أَضَلُّنَا إِلَّا الْمُتَّبِعُونَ ﴿٩٨﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿٩٩﴾

وَلَا صِدْقَ عِنْدِهِ ﴿١٠٠﴾

فَلَوْلَا لَعَنَةُ قَوْمٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠١﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٣﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الرُّسُلَ ﴿١٠٤﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٥﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٦﴾

فَاتَّبَعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۱۰۸

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۰۸) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَبْتُمْ إِلَّا عِلَىٰ رِبٍّ
الْعُلُوبِينَ ۝۱۰۹

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی نیست مزد من مگر برپروردگار
عالمها (۱۰۹) .

فَاتَّبَعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۱۱۰

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۱۰) .

قَالُوا اتَّبَعْنَاكَ الْأَنَافُثُ وَلَكِنَّا نَحْنُ الْآرِدَةُ لَوْنٌ ۝۱۱۱

گفتند آیا ایمان آوریم بر تو حالانکه پیروی
تو کرده اند سفله گان (۱۱۱) .

قَالَ وَمَا عَلِيٌّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝۱۱۲

گفت نوح وجه میدانم بآنچه می کردند
(۱۱۲) .

إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ۝۱۱۳

نیست حساب ایشان مگر بر پروردگار
من اگر بدانید (۱۱۳) .

وَمَا أَتَا بِطَارِدٍ الْمُؤْمِنِينَ ۝۱۱۴

و نیستم من دورکننده مسلمانان (۱۱۴) .

إِنَّا إِنَّا لَا نَدْعُهُمْ إِنَّمَا يَدْعُوا شُرَكَاءَهُمْ

نیم من مگر ترساننده آشکارا (۱۱۵) .

قَالُوا لَهُمْ لَمْ يَكُنْ لَهُ يَوْمَ لَسْكَوْنٌ

گفتند اگر بازمانی توای نوح البته شوی
از سنگسار شدگان (۱۱۶) .

مِنَ الْمُجْرِمِينَ ۝۱۱۷

گفت ای پروردگار من هرآئینه قوم من
دروغگو شمردند مرا (۱۱۷) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَدْ جِئْتُكَ بِبُيُوتٍ

پس فیصله کن میان من و میان ایشان
فیصله کردن عظیم و خلاص کن
مرا و آنانرا که همراه من اند از مسلمانان
(۱۱۸) .

فَأَقْصَيْتَنِي وَيَتَّبِعُهُ قَوْمًا فَجِئْتُ وَمِنْ قَبْلِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۱۱۸

پس نجات دادیم او را و آنانرا که همراه
اُبودند در کشتی پُر کرده شده (۱۱۹) .

فَأَقْبَحَتْنِي وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِ الْمَسْحُورُونَ ۝۱۱۹

باز غرق ساختیم بعد ازین باقی ماندگان
را (۱۲۰) .

لَمْ أَعْرِفْكُمْ بَعْدُ الْبَاقِينَ ۝۱۲۰

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نیستند

إِنِّي فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ۝۱۲۱

وَإِنْ رَبِّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢١﴾

كَذَّبَتْ عَادٌ الْفِرْسَلِينَ ﴿١٢٢﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ اخْذُوا هَؤُلَاءِ زِينَتَكُمْ ۚ فَاتَّخَفَتُمْ ۚ ﴿١٢٣﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٤﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۚ ﴿١٢٥﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٦﴾

اتَّبِعُونِ ۚ إِنِّي أَخْلِقُ إِلَيْكُمْ الْغَنَاءَ ۚ ﴿١٢٧﴾

وَتَتَّبِعُونَ مَصَافِرَ لَعَلَّكُمْ تَخْلَدُونَ ﴿١٢٨﴾

وَإِذْ أَبَطْشْتُمْ بِطَشْتِكُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٢٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۚ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَتَاكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ۚ ﴿١٣١﴾

أَمَّا كُمْ بِأَنْعَامِهِمْ بَيْنَ ۚ ﴿١٣٢﴾

وَجَنَّتْ وَيَتَوَنَّنَ ﴿١٣٣﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٤﴾

اکثرایشان مسلمانان (۱۲۱) .

وهرائینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۲۲) .

دروغو پنداشتند قبیله عاد پیغمبران را
(۱۲۳) .

چون گفت بایشان برادرایشان هود آیامی
ترسید (۱۲۴) .

هرائینه من برای شما پیغامبر بامانتم
(۱۲۵) .

پس بترسید ازخدا و فرمانبرداری من
کنید (۱۲۶) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر
برپروردگار عالمها (۱۲۷) .

آیامی سازید بهر بلندی علامتی بی فائده
(۱۲۸) .

ومی سازید محلهای استوار گویا جاوید
خواهید ماند (۱۲۹) .

و چون دست می گشائید، دست می گشائید
ستمگار شده (۱۳۰) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۳۱) .

و بترسید از کسیکه امداد کرد شمارا بآنچه
دانید (۱۳۲) .

امداد کرده است شمارا بچهار پایان و
فرزندان (۱۳۳) .

و بوستانها و چشمه ها (۱۳۴) .

هرائینه من می ترسم بر شما از عذاب روز

بزرگ (۱۳۵) .

گفتند یکسان ست برماکه پنددهی یا نه
باشی ازپند دهندگان (۱۳۶) .

نیست این مگر عادتِ پیشینیان (۱۳۷) .

نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۱۳۸) .

پس دروغگو پنداشتندش پس هلاک
ساختیم ایشان را هرآئینه درین
ماجرانشانه هست، ونه بودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۳۹) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۴۰) .

دروغگو شمردند قبیلهٔ ثمود پیغامبران را
(۱۴۱) .

چون گفت بایشان برادر ایشان صالح
آیانی ترسید (۱۴۲) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۴۳) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۴۴) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۴۵) .

آیا ایمن گذاشته خواهید شد در آنچه
اینجاست (۱۴۶) .

دربوستانها و چشمه ها (۱۴۷) .

و کشتهها و درختان خرمائی که شگوفه آن
نازک ست (۱۴۸) .

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَصْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٥﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا كَلْبُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾

فَلَذَّ بَوَهُ فَأَهْلَكَ لَهُمْ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانُ

أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٨﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٣٩﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطُرُوقِ السَّرِيلِ ﴿١٤٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هَارُونَ أَنْتَقُونِ ﴿١٤١﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمْرُقَةَ ﴿١٤٣﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٤﴾

أَتُرْكُونَ فِي مَا هُمْ بِأَمِينٍ ﴿١٤٥﴾

فِي جَبَلٍ وَغَيْرِهِ ﴿١٤٦﴾

وَنَدْوَةٍ وَغَيْرِهَا طَلْمًا بِأَهْضِيمِهِ ﴿١٤٧﴾

وَيَكْفُرُونَ مِنَ الْجِبَالِ يَوْنًا فُرْهِينَ ﴿١٩﴾

فَالْقَوْلُ لِلَّهِ وَالْطَّبْعُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٢١﴾

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿٢٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا كَبْرٌ مُتَلَنٌّ قَائِلٌ يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُنْتُ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ هَذِهِ نَاقَةُ آلِهَاشِمٍ وَوَلَكُمْ فِيهَا رِيبٌ يَوْمَ مَعَادٍ ﴿٢٥﴾

وَلَا تَمْسَسْوهَا يَوْمَ تَأْخُذُكُمْ عَذَابٌ يَوْرَعُظُونَ ﴿٢٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبِرُوا إِلَىٰ يَوْمِئِذٍ ﴿٢٧﴾

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَا كَانُوا

كَافِرِينَ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٨﴾

وَلَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٢٩﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾

ومی تراشید از کوه ها خانه های ماهرانه
(۱۴۹) .

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۵۰) .

و اطاعت مکتید فرمان از حد گذرندگانرا
(۱۵۱) .

آنانکه فسادمی کنند در زمین و اصلاح نمی
نمایند (۱۵۲) .

گفتند جزاین نیست که تواز جادوشدگانی
(۱۵۳) .

نیستی تو مگر آدمی مانند ما پس بیار
نشانه ای اگر از راست گویانی (۱۵۴) .

گفت این ماده شتر است وی را يك نوبت
آب خوردن ست و شمارانوبت روز معین
(۱۵۵) .

و دست مرسانید او را بعقوبت که آنگاه
دربرگیرد شمارا عذاب روز بزرگ (۱۵۶) .

پس پی زدند آنرا پس گشتند پشیمان
(۱۵۷) .

پس دگرفت ایشان را عذاب هر آئینه درین
ماجرا نشانه هست، و نبودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۵۸) .

و هر آئینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۵۹) .

دروغگو شمردند قوم لوط پیغامبران را
(۱۶۰) .

چون گفت بایشان برادر ایشان لوط آیانی
ترسید (۱۶۱) .

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳۳﴾

هرآئینه من برای شما پیغامبر باامانتم
(۱۶۲) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

پس بترسید از خدا و فرمان من برید
(۱۶۳) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر بر
پروردگار عالمها (۱۶۴) .

أَتَأْتُونَ الذِّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۳۵﴾

آیا بقصد قضای شهوت میروید بسوی
مردان از اهل عالم (۱۶۵) .

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ يَزُولُ
أَنْفَهُمْ قَوْمٌ عَدُونَ ﴿۳۶﴾

ومی گذارید آنچه آفریده است برای شما
پروردگار شما از زنان شما بلکه شما
گروهی از حد گذشته اید (۱۶۶) .

قَالُوا لَئِنْ كُنْتُمْ تُبْصِرُونَ لَمَّا نُنْزِلُ الْفُلُوكَ مِنَ الْبَحْرِ جِئِينَ

گفتند اگر بازنه آئی توای لوط هرآئینه
باشی از بیرون کردگان (۱۶۷) .

قَالَ إِنِّي لَعَلَّكُمْ مِنَ الْغَالِينَ ﴿۳۷﴾

گفت هرآئینه من عمل شمارا از دشمنانم
(۱۶۸) .

رَبِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَهْلِ مِثْرَاقٍ ﴿۳۸﴾

پروردگارا نجات ده مرا و اهلِ مرا از و بال
آنچه می کنند (۱۶۹) .

فَتَجَبَّنَا وَاهْلَاءَ أَجْوَينَ ﴿۳۹﴾

پس نجات دادیم اورا و اهلِ اورا همه
یکجا (۱۷۰) .

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَيْرِينَ ﴿۴۰﴾

مگر پیرزنی که بود از باقی ماندگان (۱۷۱) .

فَهُمْ دَرَكَا الْأَخْيَرِينَ ﴿۴۱﴾

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۷۲) .

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۴۲﴾

و بارانیدیم برایشان بارانی پس بدست
باران ترسانیدگان (۱۷۳) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۳﴾

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۷۴) .

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۴۴﴾

وهرآئینه پروردگارتو همان ست غالب

مهربان (۱۷۵) .

دروغو شمرند باشندگانِ ایکه
پیغامبران را (۱۷۶) .

چون گفت بایشان شعیب آیانی ترسید
(۱۷۷) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۷۸) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید (۱۷۹) .
و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۸۰) .

تمام پیمائید پیمانه را و مباحثید از زیان
دهندگان (۱۸۱) .

و بسنجید به ترازوی راست (۱۸۲) .
و ناقص ندهید بمردمان اشیای ایشان را
و بیبک مگردید در زمین فسادکنان (۱۸۳) .
و بترسید از خدا که آفرید شمارا و خلایق
نخستینان را (۱۸۴) .

گفتند جزاین نیست که تواز جادو شدگانی
(۱۸۵) .

و نیستی تو مگر آدمی مانند ما و هرآئینه
می پنداریم ترا از دروغ گویان (۱۸۶) .
پس با فگن بر ما پاره ای از آسمان
اگر از راست گویانی (۱۸۷) .

گفت پروردگار من داناترست بآنچه می
کنید (۱۸۸) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس گرفتار

كَذَّبَ أَصْحَابُ آلِ يُثَيْمَةَ الْمُرْسَلِينَ ۝۹۴

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۝۹۵

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝۹۶

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ۝۹۷

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۹۸

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ۝۹۹

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَسْبَغِ ۝۱۰۰

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْنَطُوا مِنَ الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ۝۱۰۱

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ ۝۱۰۲

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۝۱۰۳

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ كَلِمَ الْكَذِبِينَ ۝۱۰۴

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝۱۰۵

قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۱۰۶

فَلَذُوبُهُ فَآخَذَهُمْ

عَذَابِ يَوْمِ الظَّلَاةِ إِنَّكَ كَانَ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ ﴿۱۸﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹﴾

وَلَا رَيْبَ لَكَ لَهَوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۲۰﴾

وَأَنَّهُ لَتَتَوَلَّى رِبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۱﴾

تَنَزَّلُ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿۲۲﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِيَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿۲۳﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿۲۴﴾

وَأَنَّهُ لَقَدْ أُنْزِلَ الْوَحْيُ الْأَوَّلِيُّ ﴿۲۵﴾

أَوَّلُ بَيِّنَاتٍ لِّأَنَّهُ يُعَلِّمُهُ الْوَحْيُ الْإِسْرَافِيَّ ﴿۲۶﴾

وَلَوْ تَرَىٰ ذُنُوبَهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْيُنِ ﴿۲۷﴾

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۸﴾

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۲۹﴾

لِيُؤْمِنُوا بِهِ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۳۰﴾

فَبَيَّنَهُمْ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿۳۱﴾

کردایشان را عذاب روز سائبان^(۱) هرائینه
وی بود عذابِ روزِ بزرگ (۱۸۹) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه هست و نه
بودند بیشترین ایشان مسلمانان (۱۹۰) .

وهرآئینه پروردگارتو همان ست غالب
مهربان (۱۹۱) .

وهرآئینه قرآن فرود آورده پروردگار
عالمها ست (۱۹۲) .

فرودآوردش روح الامین (یعنی جبرئیل)
(۱۹۳) .

بردل توتاشوی از ترسانندگان (۱۹۴) .

بزبان عربی روشن (۱۹۵) .

وهرآئینه خبروی در صحیفه های پیشینیان
ست (۱۹۶) .

آیانست برای ایشان نشانه آنکه می دانند
حقانیت قرآن را عالمان بنی اسرائیل
(۱۹۷) .

و اگر فرود می آوردیم قرآن را بر بعض
عجمیان (۱۹۸) .

پس می خواندش برایشان هگزمنی شدند
آنها را و دارندگان (۱۹۹) .

همچنین در آوردیم انکار را در دل های
گنهگاران (۲۰۰) .

ایمان نمی آرند بقرآن تا آنکه ببینند عذاب
در دهنده (۲۰۱) .

پس بیاید به ایشان ناگهان و ایشان بی

(۱) یعنی آتش بشکل سائبان ظاهر شد و هلاک ساخت .

خبر باشند (۲۰۲) .
 پس گویند آیا مهلت داده میشویم (۲۰۳) .
 آیا عذابِ مارا بشتاب می طلبند (۲۰۴) .
 آیا دیدی که اگر بهره مند سازیم ایشان را
 سالها (۲۰۵) .
 باز بیاید بدیشان آنچه ترسانیده می
 شدند (۲۰۶) .
 چه چیز را دفع کند از سر ایشان بهره مند
 بودن ایشان (۲۰۷) .
 و هلاک نه کردیم هیچ دهی را الاّ اورا بیم
 کنندگان بودند (۲۰۸) .
 بجهتِ پند دادن و نبودیم ستمگار (۲۰۹) .
 و فرود نیاوردند قرآن را شیطانان (۲۱۰) .
 و سزاوار نیست ایشان را ونمی توانند
 (۲۱۱) .
 هر آئینه شیطانان از شنیدن دُور
 کردگانند^(۱) (۲۱۲) .
 پس مخوان با خدامِ عبودیدِ گرا آنگاه باشی
 از عذابِ کردگان (۲۱۳) .
 و ترسان خویشاوندان نزدیکِ خود را
 (۲۱۴) .
 و پست کُن بازوی خود را^(۲) برای آنانکه
 پیروی تو کردند از مسلمانان (۲۱۵) .
 پس اگر نافرمانی کنند ترا پس بگو

فَقُولُوا هَلْ عَنَّا مَغْطَرُونَ ﴿۲۰۲﴾

أَيَعَنَّا إِنَّا تَغْتَابُونَ ﴿۲۰۳﴾

أَفَرَأَيْتَ إِن مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿۲۰۴﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۲۰۵﴾

مَا عَنَّا عَذَابٌ مَا كَانُوا يَسْتَغْنُونَ ﴿۲۰۶﴾

وَمَا هُمْ لَكَ مِنَ فَرْجٍ إِلَّا هُمْ مَنذُورُونَ ﴿۲۰۷﴾

ذُرِّيَّ شَ وَمَا لَكُم مِّنْ ظَالِمِينَ ﴿۲۰۸﴾

وَمَا تَكُنْ لَهُ الشَّيَاطِينُ ﴿۲۰۹﴾

وَمَا يَكُنِّي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۲۱۰﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَزُونَ ﴿۲۱۱﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا الْآخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿۲۱۲﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿۲۱۳﴾

وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۱۴﴾

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱۵﴾

(۱) یعنی از شنیدنِ کلام ملائکه .

(۲) یعنی تواضع کن .

هرآئینه من بی تعلقم از آنچه شمامی کنید
(۲۱۶) .

و توکل کن بر غالب مهربان (۲۱۷) .

آنکه می بیند ترا چون برمی خیزی (یعنی
وقت تهجد) (۲۱۸) .

ومی بیند گشتن ترا^(۱) در میان سجده کنند
گان^(۲) (۲۱۹) .

هرآئینه وی همان ست شنو ادانا (۲۲۰) .

آیا خبر دهم شمارا که برچه کس فرودمی
آیند شیطانان (۲۲۱) .

فرودمی آیند بر هر دروغگوی گنهگار
(۲۲۲) .

می نهند گوش و بیشترین ایشان دروغ
گویانند (۲۲۳) .

و شاعران پیروی ایشان می کنند گمراهان
(۲۲۴) .

آیانمی بینی که ایشان در هر میدانی سگردان
شوند (۲۲۵) .

و آنکه ایشان می گویند آنچه نمی کنند^(۳)
(۲۲۶) .

مگر آنکه ایمان آوردند و عملهای شایسته
کردند و ذکر خدا کردند بسیاری و پیروز
گشتند بعد از آنکه مظلوم شدند و خواهند
دانست ظالمان که بکدام جا باز خواهند
گشت (۲۲۷) .

وَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۲۱۶﴾

الَّذِي يَرِيكَ جِئْنَ قَوْمِ ﴿۲۱۸﴾

وَتَقَابُكُ فِي السَّجِدِينَ ﴿۲۱۹﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۲۲۰﴾

هَلْ أَتَيْتُمُ عَلَى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿۲۲۱﴾

تَنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَقْلٍ ابْتِغَاءُ ﴿۲۲۲﴾

يُقَوِّمُونَ السَّمْعَ وَكَثُرَ هَمَزَاتِهِمْ ﴿۲۲۳﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿۲۲۴﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَمِيمُونَ ﴿۲۲۵﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿۲۲۶﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا

وَانصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا

أَنَّى مُنْقَلِبُهُمْ يَقْلِبُونَ ﴿۲۲۷﴾

(۱) یعنی از قیام برکوع و از رکوع بسجود .

(۲) یعنی نمازگذاران .

(۳) یعنی بهر مضمون مبالغه می کنند .

سوره نمل مکی است و آن نود و سه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طَسَّ تِلْكَ الْيَتُومَ الْقُرْآنَ وَكِتَابِ بُيُوتٍ ①

هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ②
الَّذِينَ يُعِمُّونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمْ يُوقِنُونَ ③
إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتُ لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ
فَهُمْ يَكِيدُونَ ④

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
هُمْ الْخَسِرُونَ ⑤

وَإِلَّا لَنُلَقَّى الْقُرْآنَ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ عَلَيْهِ ⑥

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِهَاطِلِهِ إِذْ أَتَا سُلَيْمًا مِّنْهَا يَخْتَرُ أَوْ أَيْنَ
يَسْهَىٰ قَبْلِ لَعْنِكُمْ تَصْطَلُونَ ⑦

فَلَمَّا جَاهَا نُودِيَ أَن بُورِكَ مَن فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا
وَسُبِّحَنَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طَسَّ .

این ها آیات قرآن و کتاب روشن ست (۱) .
هدایت و مژده است برای مسلمانان (۲) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و می دهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین می آرند (۳) .
آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آراسته
کردیم برای ایشان کردارهای ایشان را
پس ایشان سرگردان می شوند (۴) .
این جماعت آناندکه برای ایشان ست
سختی عذاب و این جماعت در آخرت
ایشانند زیان کارتر (۵) .

وهرائینه توداده می شوی قرآن از نزد
خدای استوارکار دانا (۶) .

یادکن آنگاه که گفت موسیٰ باهل خودهر
آئینه من دیده ام آتشی خواهم آورد برای
شما از آن خبری یا خواهم آورد برایتان
شعله ای که در آخرگی فرا گرفته ، باشد
که شما گری حاصل کنید (۷) .

پس چون رسید بآتش نداده شد به او که
برکت داده شد کسی را که در آتش ست
و کسی را که حوالی وی ست و پاکی
خدای راست پروردگار عالمها^(۱) (۸) .

(۱) مترجم گوید کسیکه در آتش ست ملائکه که در آن نورمصور بصورت آتش بودند
ملائکه دیگر که فرود تر از ایشان بودند والله اعلم .

يُوسَىٰ إِنَّكَ أَنَا اللَّهُ الْمُرْسِلُ عَلَيْكَ ⑩

وَأَنِّي عَصَاكَ فَلَئِمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدَبِّرًا

وَلَمْ يُعِيقْ يُوْسَىٰ لَأَتَخَفَنَّ إِنِّي لَا إِيمَانُ لَدَيْ

الْمُرْسَلِينَ ⑪

لَا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَلْ حُتَابًا بَعْدَ سُوءِ قَوْلِي

عَفْوَرٌ رَّحِيمٌ ⑫

وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِّنْ غَيْرِ سُوءٍ

فِي تَبَعِ إِلَهِ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا

قَوْمًا فَاسِقِينَ ⑬

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ أَيْتَانَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مَُّرِيئٌ ⑭

وَيَحْدُوا إِلَيْهَا وَاسْتَفْتَيْنَاهَا أَنْفُسَهُمْ ظَلَمُوا وَعُلَوا فَانْظُرْ كَيْفَ

كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ⑮

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

فَعَلَّمَنَا عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ⑯

وَوَرِّثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عِلْمِنَا مَثَلِ

الْكَبِيرِ وَأَوْتَيْنَاهُم كُلَّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُ الْفَضْلُ الْبَاطِنُ ⑰

ای موسیٰ هر آئینه (سخن اینست که) من
خدای غالب با حکمتم (۹) .

و بیفکن عصای خود را پس چون دید که
عصای جنبد گویاوی ماریست رو بگردانید
پشت داده و باز نه گشت گفتیم ای موسیٰ
مترس هر آئینه نمی ترسند نزد من
پیغامبران (۱۰) .

لیکن آنکه ستم کرد باز عوض آن کرد
نیکی بعد از بدی پس هر آئینه من آمرزنده
مهربانم (۱۱) .

و در آرد ست خود را بگریبان خود تا بیرون
آید سفید بدون عیب باین دوشانه که
داخل اند در نه معجزه بروبسوی فرعون
و قوم او هر آئینه ایشان بودند گروه فاسقان
(۱۲) .

پس آنگاه که آمد بدیشان نشانه های
مارو شن شده گفتند این سحر ظاهر ست
(۱۳) .

و انکار آن کردند از روی ستمکاری و تکبر
و باور داشته بود آن را دل های ایشان پس
بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۴) .
و هر آئینه دادیم داوود و سلیمان را علم و
گفتند ستایش آن خدای راست که فضل
داد ما را بر بسیاری از بندگان مومن خویش
(۱۵) .

و وارث شد سلیمان داوود را و گفت ای
مردمان آموخته شد ما را گفتار مرغان
و داده شد ما را از هر نعمتی هر آئینه این
است فضل ظاهر (۱۶) .

وَجِئْ بِسُلَيْمٍ جُودَةً مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ ثُمَّ يُدْعَوْنَ ۝۱۵

وگردآورده شد برای سلیمان لشکر های
اواز جن و آدمیان و مرغان پس این
جماعت بعضی را تارسیدن بعضی
دیگرایستاده کرده می شدند (۱۷) .

حَتَّىٰ إِذَا تَوَاسَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا
مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِطُكُمْ سُلَيْمٌ وَجُودَةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝۱۶

تا وقتی که چون رسیدند بمیدان موران گفت
مورچه ای مورچگان در آئید بخانه های
خود تا درهم نشکند شمارا سلیمان
ولشکرهای اونا دانسته (۱۸) .

فَتَبَتَّمْ صَاحِبًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ۝۱۷

پس خندان تبسم کرد از گفتار مورچه گفت
ای پروردگار من الهام کن مرا که شکر این
نعمت تو کنم که انعام کرده ای بر من
و بر پدر و مادر من و الهام کن مرا که
بجا آرم کردار شائسته که خوشنودشوی بآن
و در آرم مرا برحمت خود در زمرة بندگان
شائسته خویش (۱۹) .

وَقَعَّدَ الطَّيْرُ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَىٰ الْهُدَىٰ هَذَا كَانَ
مِنْ الْغَايِبِينَ ۝۱۸

و باز جست احوال مرغان پس گفت چیست
مرا که نمی بینم هدهد را یا هست
از غائب شدگان (۲۰) .

لَا عَذِيبَتُهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوَّلًا أَذِيبَتْهُ أَوْلِيَاءُ بَنِي
بِسْطُنٍ مُّبِينٍ ۝۱۹

هر آئینه عقوبت کنم او را عقوبت سخت
یا البته ذبح کنم او را یا این ست که
بیارد پیش من حجت ظاهر (۲۱) .

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ حُطِّ بِهِ
وَ جَنَّاتُكَ مِنْ سَبَائِلِكُنَّ الْيَقِينِ ۝۲۰

پس توقف کرد نه چندان دیر پس گفت
در گرفتم بجیزی که در نه گرفته ای بآن
و آورده ام پیش تو از قبيله سبا خبری قین را
(۲۲) .

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَبْلُغُهُمْ وَأَوْفَيْتُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
وَأَكْثَرُ عَظِيمٍ ۝۲۱

هر آئینه من یافتم که زنی پادشاهی میکند
بر ایشان و داده شده است او را از هر نعمتی
و او را تختی ست بزرگ (۲۳) .

وَجَدْتُهَا قَوْمًا يَمُجِدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمْ

یافتم که او و قوم او سجده می کنند

الشَّيْطَانُ أَعْمَالُهُمْ فَصَدَّ عَنْهُمُ السَّبِيلَ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ جُنُودُهُمُ الَّذِينَ يَخْرُجُ الْغَبَ فِي السَّمَوتِ وَالْأَرْضِ
وَيَعْلَمُ الْغُفُورُونَ وَمَا تُعَلِّمُونَ ﴿٣٦﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٣٧﴾

قَالَ سَتَنْظُرُونَ أَصَدَقْتُكُمْ أَمْ كُنْتُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

إِذْ هَبَّ بَيْنِي هَذَا الْقَوْمَ إِلَهُهُمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَأَنْظَرُ
مَاذَا يُرْجِعُونَ ﴿٣٩﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَإِىَ الْإِنِّىَ إِلَىٰ كَيْفَ كُرِهُوا ﴿٤٠﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٤١﴾

الْأَسْوَاعِ عَلَىٰ وَأُتُوْنِ مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَإِىَ أَفَتُؤْمِنُ فِي أَمْرِى مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا
حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿٤٣﴾

قَالُوا هَئِنِ أُولَآئِكَ أَفْكَاؤُا وَلَوْ نَوَاسِىَ سَدِيدًا ۖ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ
فَأَنْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٤٤﴾

خورشید را بغیر از خدا و آراسته است
شیطان برای ایشان کردار های ایشانرا
پس بازداشت ایشان را از راه پس ایشان
راه نمی یابد (۲۴) .

بسوی آن که سجده کنند آن خدای را که
بیرون می آرد پوشیده را که در آسمانها
وزمین است و می داند آنچه پنهان می
دارید و آنچه آشکارا می کنید (۲۵) .

خدا آنست که نیست هیچ معبود بحق
غیر او پروردگار عرش بزرگ (۲۶) .

گفت سلیمان خواهیم دید آیا راست گفتم
یا هستی از دروغ گویان (۲۷) .

براین نامه را پس بینداز آنرا بسوی ایشان
بازرو بگردان از ایشان پس بنگر چه جواب
باز می دهند (۲۸) .

(بلقیس) گفت ای جماعت اشراف
هر آئینه انداخته شد بسوی من نامه ای
گرامی (۲۹) .

هر آئینه این نامه از جانب سلیمان ست
و هر آئینه این نامه بنام خدای بخشاینده
مهربان ست (۳۰) .

باین مضمون که تکبر نکنید بر من بیائید
پیش من مسلمان شده (۳۱) .

گفت (بلقیس) ای جماعت اشراف جواب
دهید مرا در تدبیر من، نبودم من فیصله
کننده هیچ کار را تا وقتی که شما حاضر
شوید پیش من (۳۲) .

گفتند ما خداوندان توانائی ایم و
خداوندان کارزار سختیم و تدبیر مفوض

بسوی تُست پس درنگر چه چیزی می فرمائی (۳۳) .

گفت هرآئینه پادشاهان چون درآیند بدهی خراب کنند آنرا و سازند عزیزان اهل آن را رسوایان و همچنین می کنند (۳۴) .

وهرآئینه من فرستنده ام بسوی ایشان تحفه ای پس بیننده ام به چه چیز باز می آیند فرستادگان (۳۵) .

پس چون آمد آن فرستاده پیش سلیمان گفت سلیمان آیامداد می کنید مرابمالی پس آنچه عطا کرده ست مرا خدای تعالی بهترست از آنچه عطا کرده است شمارا بلکه شما بتحفه خویش شادمان می شوید (۳۶) .

بازرو بسوی ایشان پس هرآئینه بیاییم برایشان بالشکر هائی که طاقت نباشد ایشان را بمقابله آن وهرآئینه بیرون کنیم ایشان را ازده رسواشدگان وایشان خوارباشند (۳۷) .

گفت^(۱) سلیمان ای عزیزان کدام يك از شما می آردپیش من تخت اورا پیش از آن که بیایند نزد من مسلمان شده (۳۸) .

گفت تهمتئی ازجن من بیارمش نزد تو پیش ازآنکه برخیزی ازجای خود وهرآئینه من برآن عرش توانای باامانتم (۳۹) .

قَالَ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَافَ أَهْلِهَا آذِلَّةً ۚ وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنْظُرْهُ بِرَحْمَةِ الرَّسُولِ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالٍ مِمَّا آتَيْنَا اللَّهَ خَيْرِ مِمَّا آتَيْتُمُ بَلْ أَنْتُمْ يَهْدِيكُمْ فِي هَوًى ۖ ﴿٣٦﴾

إِرجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ الْأَيْمَانُ يَأْتِيَنِي عَرُوشُهُمْ قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَتَأْتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام خواست که بلقیس را معجزه نماید و عقل و جمال اورا ادراك فرماید .

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا إِنِّي كَانَ بِهِ قَبْلَ
 أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ
 هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ؕ أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن
 شَكَرَ فَآتَيْنَاكَ مِن فَضْلِهِ وَمَن أَكْفَرُ فَإِن رَّأَيْتَ غَفْنِي
 كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾

قَالَ نَكُونُوا لَهُ أَعْمَى أَنْتُمْ إِن تَهتَدُونَ
 مِّنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٥١﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ
 هُوَ وَأَوْتَيْنَا آلَ عِمْشَانَ مِمَّا قَبْلُهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتُ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ
 مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٥٣﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً

گفت شخصی که نزد او علم بود از کتاب الهی من بپارمیش نزد تو پیش از آنکه بازگردد بسوی تو چشم تو پس چون سلیمان دید آنرا قرار گرفته نزدیک خویش گفت این خارق عادت از فضل پروردگار من است تا امتحان کند مرا آیا شکرگذاری می کنم یا ناسپاسی می نمایم و هر که شکر گذاری کند پس جزاین نیست که شکر گذاری میکند برای نفع خویش و هر که ناسپاسی کرد پس پروردگار من بی نیاز کرم کننده است (۴۰) .

گفت سلیمان متغیر سازید برای امتحان این زن تخت او را بنگریم آیا راه شناخت می یابد یا می شود از آنانکه راه نمی یابند (۴۱) .

پس چون پیامد (بلفیس) گفته شد آیا چنین ست تخت تو گفت گویاوی همان ست و داده شد مارادانش بحقانیت سلیمان پیش ازین مقدمه و هستیم مسلمانان (۴۲) .

و باز داشت سلیمان آن^(۱) زن را از آنچه عبادت می کرد بجز خدا هر آئینه وی بود از گروه کافران (۴۳) .

گفته شد بوی که در آری باین کو شک پس

(۱) مترجم سلیمان علیه السلام را فاعل صدها قرار داده است و اکثر مفسرین می گویند که فاعل صدها "ما" "المصدریه یا الموصوله" است و معنی آیت اینطور میشود که باز داشت آن زن را از عبادت خدا آنچه عبادت میکردند غیر از خدا والله اعلم .

وَكُفِّنَتْ عَنْ سَاقِيهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرَخٌ مُبَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرِهِ
قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاسْلُمْتُ مَعَ سَيِّئِينَ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٩﴾

چون بدید آنرا پنداشتش حوض آب
و جامه برداشت ازدوساق خود گفت
سلیمان این کوشکی ست بی نقش
درخشان ساخته شده از شیشه گفت
(بلقیس) ای پروردگار من هرائینه من
ستم کرده ام برخویش و اسلام آوردم
همراه سلیمان برای خدا پروردگار عالمها
(۴۴) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
فَإِذَا هُمْ كَافِرُونَ يَتَخَصَّمُونَ ﴿٤٥﴾

و هرائینه فرستادیم بسوی ثمود
برادر ایشان صالح را که عبادت کنید
خدای را پس ناگهان آن قوم دگروه شدند
بایکدیگر خصومت می نمودند (۴۵) .

قَالَ يَوْمَئِذٍ لَمْ تَسْعَ جُلُودُنَا لِسَيِّئَةٍ قَبْلَ الْحِسَّةِ
لَوْلَا تَتَغَيَّرُونَ اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

گفت صالح ای قوم من چرا شتابان طلب
می کنید سختی را پیش از راحتی چرا
طلب آمرزش نمی کنید از خدا بُود که
رحم کرده شود بر شما (۴۶) .

قَالُوا الظَّالِمُ تَأْيِيكَ وَبَيْنَ مَعَكَ قَالَ ظَنُّكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُفْتَخِرُونَ ﴿٤٧﴾

گفتند شگون بد گرفتیم از تو و از آنانکه
همراه تواند گفت شگون بد شما نزد
خداست (۱) بلکه شما قومی هستید که
امتحان کرده می شوید (۴۷) .

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾

و بودند در آن شهر نه گروهی که فساد می
کردند در زمین و اصلاح نمی نمودند (۴۸) .

قَالُوا اتَّخَذَ الرَّبُّ إِلَهًا لَنَا بَنَاتٍ وَآهْلَهُ ثُمَّ اتَّفَقُوا لَوَالِيهِ
مَا شَاءَ مِنْ أَمْرٍ لَكَ إِلَهٌ وَآلُ الْأَصْنَفِ ﴿٤٩﴾

گفتند بایک دیگر قسم خدا خورده که البته
شبیخون زنیم بر صالح و اهل خانه او باز
البته خواهیم گفت وارث او را حاضر نه

(۱) یعنی مصائب بروفق تقدیر الهی جاری میشود .

بودیم وقت هلاک شدن اهل اوهر آئینه
ماراست گوئیم (۴۹) .

و حيله کردند بنوعی از حيله و تدبير کردیم
مانوعی از تدبير و ايشان نمی دانستند (۵۰) .

پس بنگر چگونه بود سرانجام حيله ايشان
که ماهلاک کردیم ايشان را و قوم ايشان را
همه يك جا (۵۱) .

پس اين ست خانه های ايشان خالی مانده
به سبب ظلم ايشان هر آئینه درين ماجرا
نشانه هست گروهی را که ميدانند (۵۲) .

و نجات دادیم آنان را که ايمان آوردند و
پرهيزگاری می کردند (۵۳) .

و فرستادیم لوط را چون گفت ب قوم خود آيا
بعمل می آريد کاری حياتی را و شما می
بينيد (۵۴) .

ايشامی آئيد ب مردان باراده شهوت بجز
زنان بلکه شما قومی نادانيد (۵۵) .

پس نه بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند
بيرون کنيد اهل خانه لوط را از ده خویش
هر آئینه ايشان مردم پاکی طلبند (۵۶) .

پس نجات دادیم او را و اهل او را مگر
زنش که معين کردیم او را از باقی ماندگان
(۵۷) .

و بارانيدیم بر سر ايشان بارانی پس بدست
باران ترسانده شدگان (۵۸) .

بگوسپاس خدای راست و سلام بر آن
بندگان اوکه بگزيده است ايشان را
آيا خدا بهتر است يا آنچه شريك می آرند
(۵۹) .

وَمَكَرُوا مَكَرًا وَهَمُّوا لَيْتَعُرُونَا ۝

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ اَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ
وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ۝

فَإِنَّكَ بِبُيُوتِهِمْ خَاوِيَةٌ نَّظُنُّ أَنْ فِي ذَلِكَ آيَةٌ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝

وَأَجَبْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وَلَوْ كُنَّا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ
وَأَنْتُمْ تَبْجُرُونَ ۝

أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ۝

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُو آلَ
لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْاسٌ يَبْتَطِرُونَ ۝

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ۝

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ النَّذِيرِينَ ۝

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ۚ اللَّهُ
خَيْرٌ مِمَّا يَشْرِكُونَ ۝

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تَنْبِتُوا شَجَرَهَا إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ لَمْ تَوَدُّوا أَنْ

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه بیافرید
آسمانها و زمین را و فرودآورد برای
شما از آسمان آب پس رویانیدیم به سبب
آن بوستانها راباتاگی ممکن نه بود شمارا
که برویانید درخت های آن را آیا معبودی
هست با خدا بلکه ایشان گروهی اند که
کج میروند (۶۰).

أَنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٦١

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه
ساخت زمین را قرارگاه و پیداکرد در میان
زمین جویها و بیافرید برای زمین کوه ها
و بیافرید میان دودریا حجاب را
آیا معبودی دیگر هست با خدا بلکه
بیشترین ایشان نمی دانند (۶۱).

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ٦٢

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه قبول
می کند درمانده را چون بخواندش
و بردارد سختی را و بسازد شمارا جانشین
نخستینیان در زمین آیا معبودی دیگر هست
با خدا اندکی پندمی پذیرید (۶۲).

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتٍ الْمَرَّةِ الْبَحْرَ وَمَنْ يُزِيلُ
الْبَرِيحَ يُبْرِئُ الْبَيْنَ يَدَى نَحْوِهِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ٦٣

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه راه می
نماید شمارا در تاریکی های بیابان و دریا
ومی فرستد باد هارا مژده دهنده پیش
دست رحمت خود آیا معبودی هست
با خدا برترست خدا از آنکه شریک می
گیرند (۶۳).

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٦٤

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه نوپیدا
می کند آفرینش باز دگر بار بار گرداندش
و کیست آنکه روزی می دهد شمارا
از آسمان و زمین آیا معبودی هست با خدا
بگو بیارید حجت خود را اگر راست

گوئید (۶۴) .

بگویند آنکه در آسمانها وزمین است
غیب را مگر خدا و نمیدانند که کی
برانگیخته شوند (۶۵) .

بلکه بی دربی متوجه شد علم ایشان
در بابِ آخرت^(۱) بلکه ایشان در شبهه اند
از آخرت بلکه ایشان از آخرت نابینا
ند (۶۶) .

و گفتند کافران آیا چون شویم خاك و پدران
مانیز آیاما بیرون آوردگانیم (یعنی از قبور)
(۶۷) .

هر آئینه وعده داده شد باین مقدمه مارا
و پدرانِ مارا پیش ازین، نیست این مگر
افسانه های پیشینیان (۶۸) .

بگو سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه
بود انجام کارکنندگان (۶۹) .

و اندوه مخور برایشان و مباحث در تنگدلی
از مکرید ایشان (۷۰) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر راست
گوئید (۷۱) .

بگو شاید نزدیک شده باشد بشما بعض
آنچه بشتاب می طلبید^(۲) (۷۲) .

و هر آئینه پروردگارتو خداوند فضل ست
بر مردمان ولیکن بیشترین ایشان شکر
نمی کنند (۷۳) .

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۶۴﴾

بَلَىٰ أَذْرَكَ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ بَلَىٰ هُمْ فِي شَرَفٍ
مِّنْهَا بَلَىٰ هُمْ فِيهَا عَمَزُونَ ﴿۶۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا أَهْلُ
الْمَقَابِرِ ﴿۶۶﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا هَٰذَا نَحْنُ وَآبَاءُ نَّامِرٍ قَبْلُ إِنَّ هَٰذَا
إِلَّا أَصَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۶۷﴾

قُلْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۶۸﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿۶۹﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۷۰﴾

قُلْ عَلَىٰ أَن يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿۷۱﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِن
أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۷۲﴾

(۱) یعنی تابه آنکه منقطع گشت .

(۲) یعنی عقوبتِ دنیا .

وهرائینه پروردگار تو میداند آنچه پنهان می کنند سینه های ایشان و آنچه ظاهر می نمایند (۷۴) .

و نیست هیچ پوشیده در آسمان و زمین مگر نوشته است در کتاب روشن (۷۵) .

هرائینه این قرآن بیان می کند پیش بنی اسرائیل بیشتر آنچه ایشان در آن اختلاف می کنند (۷۶) .

وهرائینه وی هدایت و رحمت است مسلمانان را (۷۷) .

هرائینه پروردگار تو فیصله کند میان ایشان بحکم خود و اوست غالب دانا (۷۸) .

پس توکل کن برخدا هرائینه تو بردین راست روشن هستی (۷۹) .

هرائینه تونمی توانی شُنوانید مردگان را ونمی توانی شنوایدن کران را آواز و قتیکه روبگرداند پشت داده (۸۰) .

و نیستی تورا نماینده کوران تاباز آینداز گمراهی خویش نمی شنوای مگر کسی را که ایمان آورده است بآیت های ما پس این جماعت گردن نهندگاند (۸۱) .

و چون متحقق شود وعده عذاب برایشان بیرون آریم برای ایشان جانوری از زمین که سخن گوید بایشان بسبب آنکه مردمان بآیاتِ ما یقین نمی آوردند (۸۲) .

و آن روز که برانگیزیم از هرامتی طائفه ای را از آنانکه دروغ می شمرند آیات مارا پس از ایشان بعضی را تارسیدن بعضی

وَأَنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تَكْنُ صُدُّوهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۴﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۷۵﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُضُّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ بِهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۷۶﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿۷۸﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿۷۹﴾

إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَكَلَّامُوا مَذْمُورِينَ ﴿۸۰﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُغْيَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِنَّ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ﴿۸۱﴾

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿۸۲﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿۸۳﴾

ایستاده کرده میشود (۸۳) .

تاوقتیکه چون حاضر آیندگوید خداآبادروغ
شمرید آیات مرا ودر نگرفته بودید بآن
ازروی دانش یاچه کار می کردید (۸۴) .

و ثابت شد وعده عذاب برایشان بسبب
ستم کردن ایشان پس آن جماعت سخن
نگویند (۸۵) .

آیا ندیده اند که ماپیدا کرده ایم شب را
تا آرام گیرند در آن وپیدا کرده ایم روز را
روشن هرائینه درین مقدمه نشانه هاست
قومی را که باور می دارند (۸۶) .

و یادکن آن روز که دمیده شود در صور
پس مضطرب شوند آنانکه درآسمانها یند
و آنانکه در زمین اند مگر کسیکه خدا
خواسته است و همه بیایند پیش خدا
خوار شده (۸۷) .

و به بینی کوه هاراپنداری آنها را برجای
ایستاده و آنها می روند مانند رفتن ابر صُنع
آن خدای که استوار ساخت هرچیز را
هرآئینه وی خبردارست بآنچه می کنید
(۸۸) .

هر که بیارد نیکی پس او را باشد بهتر از آن
و ایشان از اضطراب آن روز ایمن باشند
(۸۹) .

و هر که بیارد بدی نگونسار کرده شود
چهره های ایشان درآتش جزا داده نمی
شود مگر بوفق آنچه می کردید (۹۰) .

بگو (یا محمد) جزاین نیست که فرموده
شدمراکه عبادت کنم خداوند این شهر را

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا
عَلَمًا مَّاذَا لَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸۳﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿۸۴﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَ لَكُمْ فِيهِ وَاللَّهُ رَئُوفٌ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۵﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَسْمَعُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ
ذُخْرِينَ ﴿۸۶﴾

وَنَرَى الْجِبَالَ تَحْصِبُهُا جَمَادٍ وَهِيَ تَمْوَرَّرُ
السَّحَابُ ضُفْرًا ثُمَّ اللَّهُ الَّذِي أَنْشَأَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿۸۷﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ قَرَرٍ
يُؤْمِنُ بِالْمَوْتِ ﴿۸۸﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا لَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸۹﴾

إِنَّمَا أُنْزِلَتْ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ الَّذِي حَرَّمَ هَؤُلَاءِ

(یعنی مکه) آنکه محترم ساخت آنرا و بتصرف اوست هر چیز، و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (٩١).

و فرموده شد آنکه بخوانم قرآن را پس هر که راه یافت پس جزاین نیست که راه می یابد برای نفع خویشتن و هر که گمراه شد بگو جزاین نیست که من از بیم کنندگانم (٩٢).

و بگوستایش خدای راست خواهد نمود شمارا آیات خود پس بشناسید آنها را و نیست پروردگارتو بی خبر از آنچه می کنی (٩٣).

سورة قصص مکی است و آن هشتاد و هشت آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طسّم (١) .

این آیت های کتاب روشن است (٢) .
بخوانیم بر تو بعض خبر موسی و فرعون به راستی برای گروهی که باور میدارند (٣) .

هر آئینه فرعون تکبر کرد در زمین و ساخت اهل آن را گروه گروه زبون می گرفت جماعتی را از ایشان، می کُشت پسران ایشان را و زنده می گذاشت دختران ایشان را هر آئینه وی بود از مفسدان (٤) .

و می خواستیم که نعمت فراوان دهیم بر آنان که زبون گرفته شدند در زمین و پیشوا سازیم ایشان را و وارث کنیم

كُلُّ شَيْءٍ وَّافَرَّتْ أَنْ آكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ①

وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ فَمِنْ أُمَّتِي أَتْلُوهُ لِنَفْسٍ وَمَنْ هَلْ قَطُّ رَأَى آتَانًا مِنَ الْمُنْذِرِينَ ②

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَاعْرِضُوا عَنْهَا وَمَا رَبُّكَ بِعَافٍ لِّ عَنَّا نَحْنُ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّم ①

بِذَلِكَ الْكِتَابِ الْبَيِّنَاتِ ②

تَنبِّئُكَ عَنْ نَبِيِّنَا مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ③

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضَعِفُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يُذِيقُهُمْ آيَاتَهُ هُمْ وَنَسُوا نِسَاءَهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مِنَ الْمُنْفَكِينَ ④

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَزْوَاجًا وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ⑤

ایشان را (۵) .

ودسترس دهیم ایشان را درزمین
و بنمائیم فرعون وهامان ولشکر های
ایشان را ازببون گرفتگان آنچه می
ترسیدند (۶) .

والهام فرستادیم بسوی مادر موسی اینکه
شیریده اورا پس چون بترسی بروی
بینداز او را دردريا ومترس واندوه مخور
هرآئینه مابازرساننده اوئیم بسوی تو و
گرداننده اوئیم ازپیغامبران (۷) .

پس برگرفتند آن را اهل خانه فرعون
تاآخر کارشود برای ایشان دشمن وسبب
اندوه هرآئینه فرعون وهامان ولشکرهای
ایشان خطا کننده بودند (۸) .

وگفت زن فرعون این طفل خنکی چشم
ست مرا وترا مکشیدش بُود که نفع دهد
مارا یا فرزندگیریم اورا وایشان حقیقت
حال نمی دانستند (۹) .

وگشت دل مادر موسی خالی از صبر
هرآئینه نزدیک بود که آشکارا کند آن قصه
را اگرمانمی بستیم بردل اورشته^(۱)
تاباشد ازباور دارندگان (۱۰) .

وگفت خواهرش رابری او برو پس
بدیداورا ازدور وقوم فرعون نمی دانستند
(۱۱) .

وحرام ساختیم برموسی شیردایگان پیش

وَبَيْنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَبَرَىٰ فِرْعَوْنُ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٥﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا اخْضَبَتْ عَلَيْهِ
فَالْقِيَاهُ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَأَوُوهَ الْيَمِّكَ
وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾

فَالْقِطَّةُ الْفِرْعَوْنُ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٧﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قَوَتْ عَلَىٰ نَبِيِّ لِيْ وَلَكَ
لَا تُفُتُّنَ لَوْهَ عَلَىٰ أَنْ يَتَيْفَعَنَا أَوْنَتُجِدَهُ وَلَدًا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٨﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فِرْعَانًا كَادَتْ أَنْ تَبْذُرَهُ
لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَّ قَلْبَهَا لَاسْكُنَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٩﴾

وَقَالَتِ لِرَأْسَتِهِ قُتِّيهِ فَبَصُرَتْ مِنْ عَن جُنُبٍ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ

(۱) یعنی صبر نمی دادیم .

أَهْلَ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيعُونَ ﴿١٢﴾

از وصول خواهر پس خواهرش گفت آیاراه
نمایم شمارا براهل خانه ای که خبرداری
این طفل کنند برای شماوایشان برای
اونیک خواهانند (۱۲) .

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلَمَّا عَلِمَ
أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

پس باگردانیدیم اورا بسوی مادراو
تاخنک شود چشم وی واندوه نخورد
وتابداند که وعده خدا راست ست
ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۱۳) .

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ
نُخَوِّضُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

وچون رسید بنهایت جوانی خود ودرست
اندام شد دادیم اورا حکمت ودانش
وهمچنین جزامی دهیم نیکوکاران را
(۱۴) .

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَمْتَلِئَانِ هَذَا مِّنْ شَيْعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ
فَاسْتَفَاقَهُ الَّذِي مِنْ شَيْعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَزَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

ودرآمد در شهر بروقت بیخبری اهل آن
پس یافت آنجا دوشخص که بایکدیگر
جنگ می کردند آن يك ازقوم موسی بود
و آن دیگر ازشمنان وی پس مدد طلب
کرد شخصی که ازقوم او بود برآن دیگر
که ازشمنانش بود پس مشت زد او را
موسی پس بکشتش گفت این ازکار
شیطان ست هرآئینه شیطان دشمن گمراه
کننده آشکاراست (۱۵) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَهُ إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

گفت ای پروردگارمن هرآئینه من ستم
کردم برخویش پس بیامرزمرا پس
بیامرزیدش هرآئینه وی آمرزنده مهربان
ست (۱۶) .

قَالَ رَبِّ بِمَا أَفْعَسْتُ عَلَىٰ فُلَانٍ أَلُوْنَ ظَهْرِي
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

گفت ای پروردگارمن بحق انعام کردن تو
برمن هرگز نخواهم بود مددگار گنهگاران
(۱۷) .

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ۖ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ

پس گشت کرد درشهر ترسان انتظار کنان

پس ناگهان شخصی که مدد طلب کرده بود دیروز باز بفریاد رسی میخواندش گفت بوی موسی' هرآئینه توگمراه آشکاری (۱۸) .

پس چون خواست که دست دراز کند به شخصی که وی دشمن موسی' و دشمن فریادکننده بودگفت فریاد کننده ای موسی' آیامیخواهی که بکشی مراچنانکه کشتی شخصی را دیروز نمی خواهی مگر آنکه باشی ستمگاری در زمین ونمی خواهی که باشی از نیکوکاران^(۱) (۱۹) .

و آمد شخصی از آخر شهر شتابان گفت ای موسی' هرآئینه رئیسان مشورت می کنند درحق تو تابکشند ترا پس بیرون روهرآئینه من برای تواز نیک خواهانم (۲۰) .

پس بیرون آمد ازآن شهر ترسان انتظار کنان گفت ای پروردگار من خلاص کن مرا ازگروه ستمگاران (۲۱) .

ووقتیکه متوجه شد بسوی شهر مدین گفت امیدوارم ازپروردگارخویش که دلالت کند مرا براه راست (۲۲) .

ووقتیکه رسید بآب مدین یافت برآن آب طائفه ای را از مردمان آب می نوشانیدند

يَا أَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوَسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ ۝۱۸

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطَشَ يَأْذِي مُوَعِدُهُمَا قَالَ يَهُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ نَمُوتَ كَمَا مَاتَ نَفْسَانَا لَأَمْسٍ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ۝۱۹

وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَصْحَابِ الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَهُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتِ بُرُودَكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ۝۲۰

فَخَرَجَ وَمَهْأَخَاهُ يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝۲۱

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَلَىٰ رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ الطَّبْعِ ۝۲۲

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ

(۱) یعنی چون موسی' اورا توگمراه آشکاری گفت دانست که غضب کرده برسر من می آید .

يَقُولُونَ وَوَجَدْنَاهُمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَأَنفُسِنَا كُفْيَا يَصْطَرِّحُ الرَّعَاءُ وَأَبُوكَمَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٣٧﴾

فَقَالَتْ لَهُمَا تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَمَّا أَنزَلْتُ
إِلَى مِنْ خَيْرٍ فَعَبَّرَ ﴿٣٨﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
فَلْيَجِزْكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَكَضَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ
قَالَ لَأَتَعَبَنَّ جَبُوتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيُّ الْآمِنُ ﴿٤٠﴾

قَالَ إِنِّي أَزِيدُ أَنْ أَكْفِكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ
تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حِجْرَ نَاقٍ أَتَمَمْتُ عَشْرَ فَرَسٍ مِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أَرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَلَيْكَ سَعِيدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ
عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٤٢﴾

مواشی را ویافت آن طرف از ایشان دوزن
که باز میدارند مواشی خود را گفت موسی
بآن دوزن چیست حال شما گفتند ما آب
نمی نوشانیم تاآنکه باز گردانند شبانان
مواشی را و پدر ما پیرکلان سال ست (٢٣).

پس موسی آب نوشانید برای این هر
دو باز رو آورد بسوی سایه پس گفت ای
پروردگار من هر آئینه من بآنچه فرود آوردی
بسوی من از نعمت محتاجم (٢٤).

پس آمد بموسی یکی ازین دوزن راه
میرفت بشرم گفت هر آئینه پدر من میخواند
ترا تا بتودهد مزد آنکه آب دادی برای
ما پس چون موسی بیامد نزد او و حکایت
کرد پیش او قصه را گفت مترس خلاص
شدی از قوم ستمگاران (٢٥).

گفت یکی ازین دو دختر ای پدر من بخدمت
بگیر او را هر آئینه بهترین کسیکه بخدمت
گیری شخصی توانا با امانت باشد (٢٦).

گفت هر آئینه من میخواهم که بزنی بدهم
ترا یکی ازین دو دختر خود بشرط آنکه
خدمت من کنی هشت سال پس اگر تمام
کنی ده سال را پس آن تبرع است از نزد
تو و نمی خواهم که مشقت افگم بر تو
خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است
از شائستگان (٢٧).

گفت موسی این ست عهد میان من و میان
تو هر کدام ازین دو مدت که ادا کنم تعدی
نباشد بر من و خدا بر آنچه می گوئیم گواه
ست (٢٨).

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلَّ إِنِّيكُمْ
مِنْهَا بِخَبْرٍ أَوْ جَدُّ وَمِنْ الشَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا آتَاهَا نُورٌ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُّوسَىٰ إِلَىٰ آتَا اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا هَآئِلًا كَآئِنًا جَاءَ وَلى
مُدْبِرًا أَوْ لَمْ يَعْقِبْ يُّوسَىٰ أَقْبَلَ وَلَا تَحْزَنْ
إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾

أَسْلَمَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّبَ بَصْمَاءَ مِنْ غَيْرِ مَوْءٍ
وَأَضْمَرَ أَيْتِكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذُلُّوا جَبَّارِينَ مِنْ رَبِّكَ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَضْعَفُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا

پس چون اداکرد موسیٰ آن میعادرا و روان
شد باهل خود دید بجانب کوه طور آتشی
راگفت باهل خود توقف کنیدهر آئینه دیده
ام آتشی امیددارم که بیارم برای تان
از آنجا خبری یا بیارم شعله ای از آتش بود
که شما تحصیل گرمی کنید (٢٩) .

پس چون آمد نزدیک آتش آواز داده شد
از کرانهٔ راست میدان درجائیگاه بابرکت
از میان درخت که ای موسیٰ هر آئینه من
خدایم پروردگار عالم ها (٣٠) .

وآنکه بافگن عصای خودرا پس چون دید
که عصا حرکت می کند گویاوی ماریست
رو برگردانید پشت داده و باز نه گشت گفتیم
ای موسیٰ پیش آی و مترس هر آئینه
توازا یمنانی (٣١) .

و در آردست خودرا در گریبان خود تابیرون
آید سفید شده از غیر علتی و بهم آرسوی
خود بازوی خودرا از ترس^(١) پس این
هر دو نشانه اند فرود آمده از جانب
پروردگارتو بسوی فرعون و جماعت او
هر آئینه ایشان بودند گروه بدکار (٣٢) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من کشته ام
از ایشان شخصی را پس می ترسم که
بکشند مرا (٣٣) .

و برادر من هارون فصیح تراست از من

(١) یعنی برای دفع ترسی که بسبب ظهور خوارق پیدا شده .

يُصَدِّقُنِي إِيَّايَ أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٧﴾

قَالَ سَنَنْتُهُ عَصَاكَ يَا حِينَكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ
اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُونَ ﴿٣٨﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ أَلَمْ يَأْمُرْهُ
مُتَّفَرِّقًا وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آيَاتِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا لَمْ يَأْمُرْهُ مِنْ عِنْدِهِ
وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلٰهٍ غَيْرِي
فَأَوْصِدْ لِي يَمَانِي عَلَى الطَّيْرِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا
لَعَلِّي أَظْلِمُ إِلَى الْوُصْطَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ
مِنَ الْكٰذِبِينَ ﴿٤١﴾

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنَّى
أَنَّهُم إِلٰهٌ إِنَّا لَا يَرْجِعُونَ ﴿٤٢﴾

فَآخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٣﴾

از جهت زبان پس بفرست اورا همراه من
مدد کننده که باوردارد مرا هرائينه من می
ترسم ازآنکه دروغگو شمرند مرا (۳۴).

گفت خدا محکم خواهیم کرد بازوی ترا
به برادر تو وخواهیم داد شمارا غلبه پس
نه توانند رسید بقصد ایذا بسوی شما
بسبب نشانه های ما، شما وآنکه پیروی
شما کرده اند غالب خواهید شد (۳۵).

پس چون آورد موسی برایشان نشانه های
روشن مارا گفتند نیست این مگر جادوی
بر بسته ونه شنیدیم این رادر پدران
نخستین خویش (۳۶).

و گفت موسی پروردگار من داناترست
بهرکه آورده است هدایت از نزد او وبهرکه
اوراست عاقبت پسندیده در آخرت هرائينه
رستگار نمی شوند ستمگاران (۳۷).

وگفت فرعون ای سرکردگان ندانسته ام
برای شما هیچ معبودی غیر خود پس
آتش برافروز برای من ای هامان بر گل
(یعنی خشت بساز) پس بناکن برای من
کوشکی بود که من مطلع شوم از معبود
موسی وهرائينه من می پندارم
اورا از دروغ گویان (۳۸).

وتکبر کرد فرعون ولشکرهای او در زمین
بغیر حق وگمان کردند که ایشان بسوی ما
بازگردانیده نشوند (۳۹).

پس گرفتیم اورا ولشکرهای او را پس
افگندیم ایشان را در دریا پس درنگر
چگونه بود انجام ستمگاران (۴۰).

وگردانیدیم ایشان را پیشوایانی که میخوانند بسوی آتش و روز قیامت نصرت داده نشوند (۴۱) .

وازی ایشان فرستادیم درین دنیا لعنت را و بروز قیامت ایشان ازدور ساختگان باشند (۴۲) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بعد از آن که هلاک ساختیم قرنهای نخستین را دلیل شده برای مردمان و هدایت و بخشایش تا بود که ایشان پندپذیر شوند (۴۳) .

و تو نبودی بطرف غربی چون بانجام رسانیدیم بسوی موسی وحی را و نبودی از حاضران (۴۴) .

ولیکن ما آفریدیم قرنهای یعنی بعد موسی پس دراز شد برایشان عمر و تونبودی باشند در اهل مدین که بخوانی برایشان آیات ما را ولیکن ما بودیم فرستنده (۴۵) .

و نبودی توبجانب طور چون آواز دادیم ولیکن وحی آمد از روی بخشایش پروردگار تو تا ترسانی گروهی را که نیامده بود بدیشان هیچ ترساننده پیش از تو بود که ایشان پندپذیر شوند (۴۶) .

و اگر نه آن بودی که برسد بدیشان عقوبتی بسبب آنکه پیش فرستاده است دست های ایشان پس گویند ای پروردگار ما چرا نه فرستادی بسوی ما پیغامبری را تا پیروی آیات تو کنیم و باشیم از مسلمانان (۴۷) .

(پیغامبران را می فرستادیم) پس چون آمد بایشان وحی راست از نزد ما گفتند

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَذْعُونَ إِلَى الْثَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يَصُرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَتْ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمُ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا آتَمَّ مِنْ نَبِيِّهِ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمُ مُصِيبَةٌ لِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتِّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أَوْفَى

مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
مِّن قَبْلُ ۚ قَالُوا يَحْمِلُهُمُ الْعَارُ ۖ فَذَلِكُمْ أَكْبَرُ
عِندَ رَبِّكَ ۖ لَكُمُ الْعَذَابُ ۝۸۰

چرا داده نشد این پیغامبر را مانند آنچه داده
شد بموسیٰ آیا کافر نشده اند بآنچه داده
شده موسیٰ را پیش ازین، گفتند دوسحر
اند موافق يك دیگر شده^(۱) و گفتند
هر آئینه ما بهريك كافر انیم (۴۸) .

قُلْ فَأْتُوا بِنَبِيٍّ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا ۚ إِنَّ
إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۸۱

بگو پس بیارید کتابی فرود آمده از نزد
خدا که وی راه نماینده تر باشد ازین دو،
تا پیروی او کنم اگر راست گوئید (۴۹) .

فَإِنْ لَّمْ يَنْجِبِيْكَ اَللّٰهُ فَاعْلَمْ اَنَّكَ يَكْفُرُونَ ۚ اَرْهَوْا هُمْ
وَمَنْ اخْلَصَ مَعِيَ اتَّبِعْهُ هُوَ يَهْدِيْ هُدًى مِّنَ اللّٰهِ ۚ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝۸۲

پس اگر قبول نکنند سخن ترا پس بدان
که جز این نیست که پیروی می کنند
خواهش نفس خود را و کیست گمراه
تراز کسیکه پیروی خواهش نفس
خود کند بدون راه نمائی خدا هر آئینه
خدا راه نه می نماید گروه ستمگاران را
(۵۰) .

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝۸۳

وهر آئینه ما پی در پی آوردیم برای ایشان
این قرآن را تا بُوَد که ایشان پندپذیرند (۵۱) .
آنانکه داده ایم ایشان را کتاب پیش
از قرآن ایشان بقرآن ایمان می آرند (۵۲) .

اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِهٖ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ۝۸۴

و چون قرآن خوانده میشود برایشان گویند
ایمان آوردیم بآن هر آئینه وی راست
است از جانب پروردگار ما هر آئینه ما پیش
از نزول قرآن متقاد بودیم (۵۳) .

وَلَا يُنَالُ عَلَيْهِمْ قَالُوا الْمَنَآيَۃُ اِنَّهٗ الْحَقُّ ۖ مِنْ رَبِّنَا ۚ اَلَا كُنَّا
مِنْ قَبْلِهٖ مُسْلِمِيْنَ ۝۸۵

این جماعت داده میشود ایشان را مزد ایشان
دوبار بسبب آنکه صبر کردند و دفع می کنند
بخصلت نیک بدی را و از آنچه روزی داده
ایم ایشان را خرج می کنند (۵۴) .

اُولٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ اَجْرُهُمْ فَرَّتَيْنِ يَمَاصَرُوْا وَيَدْرَءُونَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝۸۶

(۱) یعنی تورات و قرآن .

وَاذْأَسِمُوا النَّفْعَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا إِنَّا أَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ ﴿۵۵﴾

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۵۶﴾

وَقَالُوا إِنَّا تَتَّبِعُ الْهُدَى مَعَكَ تَتَخَفُ مِنْ أَرْضِنَا
أَوْ لَوْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا أَوْ مَاءً يُجِبِّي إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ
رِزْقًا مِّنْ لَّدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۷﴾

وَلَوْ أَهْلَكْنَا مِّنْ قَرْيَةٍ لَّطَرَّتْ مَعِيشَتُهَا خِفَتِكَ مَسْكُونُهُمْ
لَوْ تَسْكَنُ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوَلَا عَذَابُ الْوَرِثِينَ ﴿۵۸﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُولَاهَا رَسُولًا يُثَبِّتُوا
عَلَيْهِمُ الْيَتِيمَ وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿۵۹﴾

وچون بشنوند سخن بیهوده را روبگرداند
از آن وگویند ماراست کردار های ما
و شماراست کردارهای شما سلام بر شما باد
نمی خواهیم صحبت جاهلان^(۱) (۵۵).

(یا محمد) هر آئینه تو راه نمی نمائی هر که
را دوست می داری ولیکن خدا راه می
نماید هر که را خواهد و او داناترست براه
یافتگان (۵۶).

وگفتند بعض اهل مکه اگر پیروی هدایت
کنیم باتو ر بوده شویم از زمین
خود^(۲) آیا جا نه دادیم ایشان را در حرمی
با امن رسانیده میشود بسوی وی میوها
از هر جنس روزی از نزد ما لیکن بیشترین
ایشان نمی دانند (۵۷).

و بسا هلاک کردیم از ده ها که از حد در
گذشتند در گذران خود پس اینهاست جای
ماندن ایشان مانده نشد آنجا بعد از ایشان
مگر اندکی و بودیم مابدست آرنده میراث
ایشان (۵۸).

و هرگز نیست پروردگارتو هلاک کننده ده
ها تا آنکه بفرستد در قصبه آن پیغامبری که
بخواند برایشان آیات ما و هرگز نیستیم
هلاک کننده ده ها مگر در آن حال که اهل
آنها ستمگار باشند (۵۹).

- (۱) مترجم گوید یهود پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت کند و نسخ یهودیت تصریح فرماید معتقد قرآن بودند و می گفتند عرب را قرآن لازم است.
- (۲) یعنی مردمان اخراج کنند.

وَمَا أَوْفَيْتُم مِّن شَيْءٍ مِّمَّا عَاهَدُوا لَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَبَّيْتُمْهُمْ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ الْغُفُورَ ﴿٦٠﴾

أَفَمَن وَعَدْنَاهُ وَعَدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَن مَّتَّعْنَاهُ مَتَاعًا
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ
أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ لِمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأ إِلَيْكَ مَا كُنَّا
إِذَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُم وَلَمَّا لَبِثُوا لِحُجَّتِهِمْ
وَرَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾
فَعَبَّيْتُمْ عَلَيْهِمُ الْآيَاتِ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

وهرچه داده شد شمارا از هر نوعی پس
بهره مندی زندگانی دنیا و آرایش و بست
و آنچه نزد خداست بهتر و پائنده ترست
آیانی فهمید (۶۰) .

آیا کسیکه وعده دادیمش وعده نیک پس
او دریابنده آنست مانند کسی است که
بهرمند ساختیمش بمنفعت زندگانی دنیا
بازوی روز قیامت از حاضر کردگان
ست^(۱) (۶۱) .

و روزیکه آواز دهد ایشان را پس گوید
کجایند آن شریکان من که شما گمان می
کردید (۶۲) .

گویند آنانکه ثابت شد برایشان حکم
عذاب^(۲) ای پروردگار ما این جماعت اند
که گمراه کردیم ایشان را چنانکه خود
گمراه شدیم^(۳) بی تعلق شدیم از همه
بسوی تو، ایشان ما را نمی پرستیدند (۶۳) .

و گفته شود بخوانید شریکان خود را پس
بخوانند ایشان را پس ایشان قبول نه کنند
دعای ایشان و ببینند عذاب را و تمنا
کنند کاش ایشان راه یاب می بودند (۶۴) .

و روزیکه آواز دهد خدا ایشان را پس گوید
چه جواب دادید پیغامبران را (۶۵) .

پس مشتبه شود برایشان خبرها آن روز

(۱) یعنی در عذاب .

(۲) یعنی رئیسان کفر .

(۳) یعنی بغیر اکراه .

پس ایشان ازیک دیگر سوال نه کنند^(۱)
(۶۶) .

پس آنکه توبه نمود وایمان آورد
وکارشائسته کرد پس امید ست که باشد
ازرستگاران (۶۷) .

و پروردگار تومی آفریند هرچه خواهد
و برمی گزیند هرکراخواهد نیست ایشان را
اختیار، پاکی خدای راست وبلند ترست
ازآنکه شریک می آرند (۶۸) .

و پروردگارتو میداند آنچه پنهان می دارد
سینه های ایشان و آنچه آشکارامی کنند
(۶۹) .

واوست خدا، نیست هیچ معبود بحق
غیراو اوراست ستایش دردنیا و آخرت
واوراست فرمانروائی و بسوی اوباز
گردانیده شوید (۷۰) .

بگو آیدیدید که اگرگرداند خدای تعالی
برشما شب را پاینده تاروز قیامت کیست
معبودی غیر حق که بیاردپیش شماروشنی
را آیانمی شنوید (۷۱) .

بگوآیا دیدید که اگرگرداند خدای تعالی
برشما روزرا پاینده تا روزقیامت کیست
معبودی غیرحق که بیاردبشما شبی را که
آرام گیرید درآن آیانمی بینید (۷۲) .

وازرحمّت خود ساخت برای شما شب و
روز را تاآرام گیرید درشب وتاروزی طلب

فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَحَسْبِيَ اَنْ
يَكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ ۝۹۵

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ
اللّٰهِ وَعَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝۹۶

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۝۹۷

وَهُوَ اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأَوَّلِ وَالْآخِرَةِ
وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝۹۸

قُلْ اَرَايْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الْكِتَابَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَنْ اِلَهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَأْتِيَكُمْ بِضِيَآءٍ اَفَلَا تَسْمَعُوْنَ ۝۹۹

قُلْ اَرَايْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الْكِتَابَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَنْ اِلَهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَأْتِيَكُمْ بِلَيْلٍ تَسْلُوْنَ فِيْهَا
اَفَلَا تُبْهَرُوْنَ ۝۱۰۰

وَمِنْ ذِكْرِهِ جَعَلَ لَكُمُ الْاَيْلَ وَاللَّهَ لَاسْتَكْنُوْا فِيْهِ ۝۱۰۱

وَلِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٥٧﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعِلْوا إِنَّا بِالْحَقِّ عَلِيمُونَ ﴿٥٨﴾

إِن قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُتُوبِ مَا إِنَّ مَفَاحِشَهُ لَلَشَّوْءِ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٥٩﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ ذُو الْأَرْحَامِ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ

کنید از فضل او^(۱) و تا شکر گذاری کنید (۷۳) .

و روزیکه آواز دهد ایشانرا پس گوید کجایند آن شریکان من که گمان می کردید (۷۴) .

و بیرون کشیم از هرامتی گواهی را^(۲) پس گوئیم قوم را بیارید دلیل خود پس بدانند که حق بجانب خداست و گم شود از ایشان آنچه افترا می کردند (۷۵) .

هرآئینه قارون بود از قوم موسی پس تعدی کرد برایشان و عطا کرده بودیم او را از گنجها آن قدر که کلید های او گرانی می کرد جماعت صاحب توانائی را چون گفت باو قوم او شادمشو هرآئینه خدادوست نمی دارد شاد شوندگان را (۷۶) .

و بجوی در آنچه خدا عطا کرده است ترا صلاح سرای آخرت و فراموش مکن حصه خود از دنیا^(۳) و نیکوکاری کن چنانکه احسان کرده است خدا بر تو و مجو فساد در زمین هرآئینه خدا دوست نمی دارد فساد کنندگان را (۷۷) .

گفت جز این نیست که داده شده است مرا مال فراوان بنابراین دانشی که نزد من ست

(۱) یعنی در روز .

(۲) یعنی هریغامبری بر قوم خود گواهی دهد .

(۳) یعنی در دنیا عمل صالح بجا آر .

جَمْعًا وَلَا يَتْلُو عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٨﴾

عَزَّيْزٌ عَلَى قَوِّهِ فِي رَيْبِهِ قَالِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا لَيْدَتْنَا مِثْلَ مَا أَوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو
حِطَّةٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْجَهَنَّمَ وَيَكْفُرُونَ بِاللَّهِ عَزَّيْزٌ
مِّنْ وَعِلٍّ صَالِحٌ ﴿٦٠﴾ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَزَّيْزٌ ﴿٦١﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْصَرِفِينَ ﴿٦٢﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَكْثَرِ يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مَّرَعَ
اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكُنَّا لَكَ يَوْمَئِذٍ الْقَهْرُونَ ﴿٦٣﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا

آیاندانست که خدا هلاک کرد پیش از وی
از قرنهای آن قوم را که توانا تر بود از وی
و بیشتر بود در جمعیت و پرسیده نمی
شوند گنهکاران از گناهان ایشان^(۱) (۷۸).

پس بیرون آمد بر قوم خود در آرائش
خویش گفتند آنانکه طلب می کردند
زندگانی دنیارا ای کاش مارا باشد مانند
آنچه داده شده است قارون را هر آینه
وی صاحب نصیب بزرگ ست (۷۹).

و گفتند آنانکه داده شد ایشان را علم وای
بر شما ثواب خدا بهتر است مر آنکس را
که ایمان آورد و کار شائسته کرد و قرین
کرده نمی شود این سخن مگر صابران را
(۸۰).

پس فرو بردیم قارون را و سرای او را
بزمین پس نبود برای او هیچ گروهی که
نصرت دهند او را غیر خدا و نبود خودش
از نصرت داده شدگان (۸۱).

و گشتند آنانکه آرزوی کردند منزلت او را
دیروز می گفتند ای عجب که خدا گشاده
می کند رزق را برای هر که خواهد
از بندگان خویش و تنگ می سازد و اگر نه
آن بودی که انعام کرد خدا بر ما هر آینه
فرو بردی مارا ای عجب که رستگار نمی
شوند کافران (۸۲).

این سرای باز پسین مقرر می کنیم آن را

(۱) یعنی در صورت لزوم پاداش مجال عذر نیست والله اعلم .

فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا أَوَّلَ الْعَالَمِينَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۸۳﴾

برای آنانکه نمی طلبند تکبر در زمین و نه فساد و حسن عاقبت پرهیزگاران راست (۸۳).

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَيْرُونُهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۸۴﴾

هرکه بیارد نیکی پس اوراست بهتر از آن و هرکه بیارد بدی پس جزا داده نمی شوند آنانکه بعمل آوردند خطاها الا بحسب آنچه می کردند (۸۴).

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ إِنِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۸۵﴾

هرآئینه خدائی که نازل کرد بر تو قرآن را البته باز گرداننده است ترا بسوی جای بازگشت^(۱) پروردگار من داناتر است بهر که آورد هدایت را و بهر که وی در گمراهی ظاهرست (۸۵).

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُثَقِّلَ بِكَ الْقُدُّبُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾

و توقع نمی داشتی که فرود آورده شود بسوی تو کتاب لیکن (فرو فرستاده شد) بسبب رحمتی از پروردگارتو پس هرگز مشو مددگار کافران (۸۶).

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رِبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۸۷﴾

و باز ندارند کافران ترا از تبلیغ آیات خدا بعد از آنکه فرود آورده شد بسوی تو و دعوت کن بسوی پروردگار خویش و هرگز مباش از مشرکان (۸۷).

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۸۸﴾

و مخوان با خدا معبود دیگر را نیست هیچ معبود بحق غیر او هرچیز هلاک شونده است مگر او مرأوراست فرمانروائی و بسوی او باز گردانیده شوید (۸۸).

سوره عنكبوت مکی است و آن شصت و نه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعَمَّ ①

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكَوَأَنْ يَقُولُوا امْنَأَوْهُمْ

لَا يَقْنُتُونَ ②

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ③

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا

سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ④

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَكَ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑤

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ

عَنِ الْعَالَمِينَ ⑥

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ

سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑦

وَوَعَدْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ

لَتُشْرَكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ

مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْعَمَّ (۱) .

آیا پنداشتند مردمان که بگذاشته شوند
بمجرد آنکه گویند ایمان آوردیم و ایشان
امتحان کرده نشوند (۲) .

وهرآئینه امتحان کردیم آنانرا که پیش
از ایشان بودند پس البته متمیز بکند خدا
آنانرا که راست گفتند و البته متمیز کند
دروغگویان را (۳) .

آیاگمان کردند آنانکه بعمل آوردند خطاها
که پیش دستی کنند بر ما بد چیزی ست که
بدان حکم می کنند (۴) .

هرکه امیدداشته باشد ملاقات خدا را پس
هرآئینه میعاد خدا البته آینده است و اوست
شنودا نا (۵) .

هرکه جهاد کند جزاین نیست که جهاد
میکند برای نفع خویش هرآئینه خدایی
نیاز ست از عالمها (۶) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته
کردند البته محو کنیم از ایشان خطاهای
ایشان را و البته جزا دهیم ایشان را به
نیکوترین آنچه می کردند (۷) .

وامر کردیم آدمی را به نسبت پدر و مادر
وی نیک معامله کردن و اگر کوشش کنند
باتوای انسان تاشریک آری بامن آنچه
نیست ترا بحقیقت آن دانشی پس

فرمانبرداری ایشان مکن بسوی من ست بازگشت شما پس خبردهم شمارا به آنچه می کردید (۸) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند البته درآریم ایشان را در زمرة شایستگان (۹) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان آوردیم بخدا پس چون آزاد داده شد اورا در راه خدا شمرد رنج دادنِ مردمان را مانند عذابِ خدا و اگر بیاید فتحی از نزد پروردگارتو حتما گویند هرآئینه ما باشما بودیم آیا نیست خدایانتر بآنچه درسینه های عالمیانست (۱۰) .

و البته میداند خدا آنان را که ایمان آوردند و البته میداند منافقان را (۱۱) .

و گفتند کافران بمسلمانان پیروی راهِ ما کنید و البته ما برداریم گناهانِ شمارا و نیستند ایشان بردارنده چیزی از گناهان آن جماعت هرآئینه ایشان دروغگویانند (۱۲) .

و البته بردارند بارهای خویش را و بارهائی را همراه بارهای خویش و البته سوال کرده شوند روز قیامت از آنچه افترا می کردند^(۱) (۱۳) .

و هرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس توقف کرد درایشان هزار سال مگر

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ⑩

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً النَّاسِ عَذَابَ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَكِنَّ اللَّهَ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ⑪

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ⑫

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلَنَحْمِلَ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ⑬

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مِمَّا أَثْقَالَهُمْ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْكُرُونَ ⑭

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

(۱) یعنی بارگمراه شدن و گمراه کردن بردارند و بارتابعان از سرایشان دفع نکنند .

إِلَّا عَشِيرَتَيْنِ عَامًّا فَاتَّخَذَ هُمُ الْكُفُوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿۱۳﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿۱۴﴾

وَأَبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۵﴾

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ
إِفْكَارًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ دِرْهَمًا قَاتِلًا بَيْنَ يَدَيْهِ عِندَ اللَّهِ الرَّزْقُ
وَاعْبُدُوهُ وَاسْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۱۶﴾

وَإِنْ تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أَمْرٌ مِّن قَبْلِكُمْ وَمَا
عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۷﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۱۸﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ
اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۹﴾

پنجاه سال پس درگرفت ایشان را طوفان
وایشان ستمگار بودند (۱۴) .

پس نجات دادیم نوح را و اهل کشتی را
و ساختیم کشتی را نشانه برای عالمها
(۱۵) .

و فرستادیم ابراهیم را وقتی که گفت بقوم
خود پرستش خدا کنید و بترسیدازی
این بهترست شمارا اگر می دانید (۱۶) .

جز این نیست که می پرستید بجز خدا بتان
را و برمی بندید دروغ را هر آئینه آنانکه
پرستش می کنید بجز خدانمی توانند
برای شماروزی دادن پس طلب کنید
از نزد خدا روزی را و پرستش او کنید
و شکر او بجا آرید بسوی او باز گردانیده
خواهید شد (۱۷) .

و اگر دروغ می شمردید پس هر آئینه دروغ
شمرده بودند امت های پیش از شما
و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن
آشکارا (۱۸) .

آیاندیدند چگونه نومی کند خدا آفرینش را
باز دیگر بار با گرداند آفرینش را هر آئینه
این کار بر خدا آسان ست (۱۹) .

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید
چگونه آغاز کرد آفرینش را باز خدا
پیدا کند آن پیدایش باز پسین را هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۲۰) .

عذاب کند هرکرا خواهد و رحم کند
هرکرا خواهد و بسوی او بازگردانیده
خواهید شد (۲۱) .

و نیستید شماعجزکننده در زمین و نه
در آسمان و نیست شمارا بجز خدا هیچ
دوست و نه یاری دهنده (۲۲) .

و آنانکه کافر شدند بآیاتِ خدا و بملاقاتِ
او آن جماعت ناامید شدند از رحمت من
و آن جماعت ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۳) .

پس نه بود جواب قوم ابراهیم مگر آنکه
گفتند بکشید او را یا بسوزانید او را پس
برهانید خدا او را از آتش هرائینه درین
ماجرای نشانه هاست برای گروهی که باور
میدارند (۲۴) .

و گفت ابراهیم جزاین نیست که گرفته اید
بجز خدایتان را بجهتِ دوستی در میان
خویش در زندگانی دنیا باز روز قیامت
نامعتقد شود بعضی شما ببعض و لعنت
کند بعضی شما بعض را و جای شما
دوزخ است و نیست شمارا هیچ یاری
دهنده (۲۵) .

پس باورداشت ابراهیم رالوط و گفت
(ابراهیم) هرائینه من هجرت کننده ام
بسوی پروردگار خویش هرائینه وی
غالب با حکمت ست (۲۶) .

و عطا کردیم او را اسحق و یعقوب

يَعْدِبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَالْاِيَةُ ثَقُلِيُونُ ﴿٢١﴾

وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا
لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ وَلِقَائِهِ اُولٰٓئِكَ يَمْسُوْا
مِنْ تَحْتِيْهِ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٢٣﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ اِلَّا اَنْ قَالُوْا اَفَتُؤْتُوْنَهُ
اَنْ نَّجْهَ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٢٤﴾

وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًا مَّوَدَّةَ
بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ
بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَاَمْ اُولٰٓئِكَ اَتَّارُوْا مَا لَكُمْ
مِّنْ لَّيْسَرِيْنَ ﴿٢٥﴾

فَاَمِنْ لَّهٗ لُوطٌ وَقَالَ اِنِّیْ مُهَاجِرٌ اِلٰی رَبِّیْ اِنَّهٗ
هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٦﴾

وَوَهَبْنَا لَهٗ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَجَعَلْنٰا فِیْ ذُرِّيَّتِهٖ

التُّبُوءَ وَالْكِتَابَ وَاتَّبَعُوا أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَآثَرَهُ
فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الظِّلْمُ جَزَاءٌ ۝

و مقرر داشتیم در اولادِ وی پیغامبری
و کتاب را و دادیم اورا مزد اودردنیا
و هرائینه وی در آخرت از شائسته گان ست
(۲۷) .

وَلَوْ طَافُوا فِي الْقَوْمِ لَوَجَدُوا فِيهَا جَنَّةً
مَّا سَبَقُوا بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۝

و فرستادیم لوط را و قتیکه گفت بقوم خود
هر آئینه شما بعمل می آرید کار بی حیائی
را که پیش دستی نکرده است بر شما بسوی
آن هیچ کس از عالمها (۲۸) .

أَيُّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّيْلَ وَتَأْتُونَ
فِي تَابِئِكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
اتَّبِعْنَا عَذَابَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

آیا شما بقصد شهوت می آئید بمردان
و قطع طریق می کنید و بعمل می آرید
در مجلس خویش کارنا پسندیده پس نه
بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند بیارپیش
ما عذاب خدا را اگر هستی از راست گویان
(۲۹) .

قَالَ رَبِّ اضْضَرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ۝

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بر قوم
مفسدان (۳۰) .

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا
مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنْ أَهْلُهَا
كَانُوا ظَالِمِينَ ۝

و وقتی که آوردند فرستادگانِ ما پیش ابراهیم
مژده را گفتند هرائینه ما هلاک کننده اهل
این دِهیم هرائینه اهل این ده ستمگار
بودند (۳۱) .

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنِ فِيهَا
لَنَنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ
الْغَابِرِينَ ۝

گفت ابراهیم هرائینه در آنجا لوط ست
گفتند ما دانا تریم بهر که آنجاست البته
خلاص کنیم اورا و اهل اورا الا زن وی
باشد از باقی ماندگان (۳۲) .

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقَ إِلَيْهِمْ
بِهِمْ دُعَاءُ وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا
مُنْجُونَكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ

و وقتی که آمدند فرستادگانِ ما پیش لوط
اندوهگین کرده شد بسبب ایشان و
تنگدل شد بسبب ایشان و گفتند آن

مِنَ الْغَیْرِینَ ﴿۳۳﴾

فرستادگان مترس و اندوه مخور هرآئینه مانجات دهنده تو و اهل تو ایمن مگر زن تو باشد از باقی ماندگان (۳۳) .

هرآئینه مافرودارنده ایم براهل این ده عقوبتی را از آسمان بسبب آنکه بدکاری می کردند (۳۴) .

و هرآئینه گذاشتیم از آن دیه نشانه واضح برای گروهی که درمی یابند (۳۵) .

و فرستادیم بسوی مدین برادر ایشان شعیب را پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید و توقع دارید روز بازپسین را و هرسو مگردید در زمین فساد کنان . (۳۶)

پس دروغ پنداشتند او را پس در گرفت ایشانرا زلزله پس بامداد کردند در خانه های خویش مرده افتاده (۳۷) .

و هلاک کردیم عاد و ثمود را و هرآئینه واضح شده است شمارا بعض مساکن ایشان و آراسته ساخته بود برای ایشان شیطان کردار های ایشان را پس بازداشت ایشان را از راه و ایشان بینا بودند . (۳۸)

و هلاک کردیم قارون و فرعون و هامان را و هرآئینه آمده بود بایشان موسی بانسانه های واضح پس تکبر کردند در زمین و نبودند سبقت کنندگان (۳۹) .

پس هریکی را گرفتار ساختیم به وبال

إِنَّمَا نُرِوُّنَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ
يَمَّا كَانُوا يَظُنُّونَ ﴿۳۴﴾

وَلَقَدْ زَكَّيْنَاهَا آيَةً لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ لَقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۵﴾

وَالِإِذْ مَدَّيْنَاهُمْ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿۳۶﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الرِّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَيِّنَ ﴿۳۷﴾

وَعَادَ أَثَمُودَ وَقَدْ بَنَيْنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسَاجِدَ ۖ وَرَبَّيْنَاهُمْ
الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ قَصْدًا مِّنْهُم عَنِ النَّبِيلِ
وَكَانُوا مُسْتَبِيرِينَ ﴿۳۸﴾

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ
بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَاقِئِينَ ﴿۳۹﴾

فَلَمَّا أَخَذْنَا لِيَدِ نَبِيِّهِمْ مِّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

گناهش پس از ایشان کسی بود که
فرستادیم بروی بادِ سنگ بار و از ایشان
کسی بود که گرفت او را آواز سخت
و از ایشان کسی بود فرو بردیمش بزمین و
از ایشان بود کسی که غرق ساختیم و هرگز
نبود که خدا ظلم کند برایشان ولیکن
ایشان بر خویشتن ستم می کردند
(۴۰) .

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ إِتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ
لَبِثُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

داستان آنانکه دوستان گرفته اند بغیر خدا
همچو داستان عنکبوت ست که فرا گرفت
خانه ای و هر آئینه سست ترین خانه ها
خانه عنکبوت ست اگر می دانستند^(۱)
(۴۱) .

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٤٢﴾

هر آئینه خدامیداند حال چیزی که می
پرستند بجزوی از هر چه باشد و اوست
غالب با حکمت (۴۲) .

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا
إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

و این داستان ها بیان می کنیم آن را برای
مردمان و نمی فهمند آن را مگر دانایان
(۴۳) .

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست هر آئینه درین کار نشانه است برای
مسلمانان (۴۴) .

(۱) مترجم گوید حاصل مثل آنست که ایشان بیتان پناه برده اند و بتان هیچ نفع نه دهند
چنانکه خانه عنکبوت هیچ فائده نمی دهد .

اَنْتُمْ مَا اَوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿۵﴾

وَلَا تَجِدُوا لَكُمْ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا يَأْتِيهِمْ أَحْسَنُ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَتَوَلَّوْا أَمَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا
وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَالْهَمَّا وَالْهَمُّ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿۵﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِالْيَقِينِ
إِلَّا الْكُفْرُونَ ﴿۵﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكُمْ
إِذْ أَلَّا رَتَابَ الْمُبْطِلِينَ ﴿۵﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ
بِالْبَيِّنَاتِ إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۵﴾

بخوان یا محمد وحی فرستاده شده بسوی
توازی کتاب و برپادار نماز را هر آینه نماز منع
میکند از کار بی حیائی و فعل ناپسندیده
و هر آینه یاد کردن خدا بزرگ تر است از همه
و خدا میدان آنچه میکند (۴۵) .

و مکابره مکنید باهل کتاب الا بخصلتی که
وی نیک است مگر بآنانکه ستم
کردند از ایشان و بگوئید ایمان آوردیم
بآنچه فرود آورده شد بسوی ما و بآنچه
فرود آورده شد بسوی شما و معبود
شمایکی است و ما و را متقادیم (۴۶) .

(و چنانکه کتاب های سابق فرود آورده
بودیم) همچنان فرود آوردیم بسوی
تو کتاب پس آنانکه دادیم ایشانرا کتاب
ایمان می آرند بآن و از عرب کسی است که
ایمان می آرد بدان و انکار نمی کنند آیات
مارا مگر کافران (۴۷) .

و نمی خواندی پیش از نزول قرآن هیچ
کتابی را و نمی نوشتی هیچ کتاب را
بدست راست خود آنگاه در شک می
افتادند این بدکیشان (۴۸) .

بلکه قرآن آیات روشن ست محفوظ
در سینه های آنانکه داده شد ایشان را علم
و انکار نمی کنند آیات مارا مگر
ستمگاران^(۱) (۴۹) .

(۱) مترجم گوید بعضی مفسران گفته اند که مراد از "الذین اتوا العلم" به تنها ذات
حضرت پیغامبرست صلی الله علیه وسلم والله اعلم .

وَقَالُوا لَوْلَا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰیٰتٌ مِّنْ رَبِّهِ قُلْ اِنَّمَا الْاٰیٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ
وَاِنَّمَا اَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۵۰﴾

وگفتند چرا فرستاده نه شد برین پیغمبر نشاها از جانب پروردگاروی بگو جزاین نیست که نشاها نزد خدا ست و جزاین نیست که من ترساننده آشکارم (۵۰) .

اَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ اَنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ يُتْلٰى عَلَيْهِمْ اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَرَحْمَةٌ وَّذِكْرٰى لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۱﴾

آیا کفایت نکرده است ایشان را آنکه فرستادیم بر تو کتاب که خوانده میشود برایشان هر آئینه درین مقدمه رحمت و پندست برای قومی که باور میدارند (۵۱) .

قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ بِنَبِيٍّ وَّبَيْنَكُمْ سَهِيْدٌ اَلَيْسَ اِنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوْا بِاللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۵۲﴾

بگو بس ست خدا گواه میان من و میان شما میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست و آنانکه ایمان آوردند بناحق و کافر شدند بخدا ایشان اند زیان کاران (۵۲) .

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا اَجَلٌ مُّسَمًّى لَّهَمَّ الْعَذَابُ
وَلِيَاۤئِكَ لَهُمْ نَصَبٌ وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۵۳﴾

و بشتاب می طلبند از تو عذاب را و اگر نه بودی میعاد معین البته آمدی بدیشان عذاب و هر آئینه بیاید بدیشان نا گهان وایشان ندانند (۵۳) .

يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَاِنْ جَهَنَّمَ مَحِيْطَةٌ بِالْكَافِرِيْنَ ﴿۵۴﴾

بشتاب طلب میکنند از تو عذاب را و هر آئینه دوزخ دربرگیرنده است کافران را (۵۴) .

يَوْمَ نَشْأُهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ
وَيَقُوْلُ دُوْعَاۤئُهُمْ تُعْبَلُوْنَ ﴿۵۵﴾

روزی که بپوشاند ایشانرا عذاب از بالای ایشان و از زیر پای های ایشان و بگوید خدا بچشید جزای آنچه میکردید (۵۵) .

يُعْبَادُی الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ اَرَادُوْا سَاعَةً وَّ اٰیٰی فَاَعْبُدُوْا ﴿۵۶﴾

ای ^(۱) بندگانِ مسلمان من هر آئینه زمین من کشاده است پس خاص مرا

(۱) مترجم گوید خدای تعالی ترغیب میفرماید بر هجرت حبشه و مدینه باین آیات .

عبادت کنید (٥٦) .

هر شخص چشنده مرگ ست باز بسوی
ما بازگردانیده شوید (٥٧) :

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند البته فرو آریم ایشان را از بهشت به
حل های بلند که می رود زیر آن جویها
جاویدان آنجا نیک ست مزد این عمل
کنندگان (٥٨) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل میکنند (٥٩) .

و بساجانور که بر نمی دارد روزی خود را
خدا روزی میدهد اورا و شما را نیز
واوست شنوا دانا (٦٠) .

و اگر سوال کنی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را و رام گردانید خورشید و ماه
را البته گویند خدا پس چگونه
گردانیده میشوند از راه توحید (٦١) .

خدا فراخ میکند روزی را برای هر که
خواهد از بندگان خویش و تنگ می سازد
برای هر که خواهد هر آئینه خدا بهر چیز
دانا ست (٦٢) .

و اگر بپرسی ایشان را که فرود آورد
از آسمان آب را پس زنده ساخت بسبب
آن زمین را بعد از مردن آن البته بگویند
خدا بگوستائش خدای راست بلکه
بیشترین ایشان نمی فهمند (٦٣) .

و نیست این زندگانی دنیا مگر بازی
و بیهوده و هر آئینه سرای آخرت آنست

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا يَغُفِّرُ
أَجْرُ الْعَمَلِينَ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾

وَكَايُنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا يَمَسُّ مِنْهَا لَئِنْ يَرَوْهَا إِلَّا تَنْفِرًا وَأَيَّامٌ
وَهُوَ الشَّيْءُ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَنَحْنُ الشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قَالِي يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نُزِّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَأَ بِهِ الْأَرْضُ
مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ

لَهِ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذَا كُذِبَ إِلَى الْفَلَكِ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

يَكْفُرُوا وَإِنَّمَا اتَّيَّبَهُمْ وَلِيَمَّتَّعُوا هَٰؤُلَاءِ فَيَكْفُرُوا ﴿٦٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَنَحْتَفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَتَبَالِغُونَ فِي كُفْرِهِمْ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾

سرای زندگانی اگر می دانستند (٦٤) .

پس ایشان چون سوار شدند در کشتی ها دعا کنند به جناب خدا خالص کنان برای وی عبادت را پس وقتی که نجات داد ایشانرا بسوی زمین خشک ناگهان ایشان شریک می آرند (٦٥) .

تاناسپاسی کنند بآنچه عطا کردیم ایشانرا وتابره مند شوند^(١) پس زود (حقیقت حال را) خواهند دانست (٦٦) .

آیانه دیدند که ما پیدا کردیم حرم با امن را وربوده میشوند مردمان از دوروبر ایشان آیا به باطل باور می دارند وبه نعمت خدا ناسپاسی میکنند (٦٧) .

وکیست ستمگار تر از کسی که افتراء کرد برخدا دروغی را یا دروغ پنداشت سخن راست را چون آمد پیش او آیا نیست دردوزخ جای کافران را (٦٨) .

وآنانکه جهاد کردند در راه ما البته دلالت کنیم ایشان را براه های خود وهرآئینه خدا بانیکوکاران ست (٦٩) .

سورة روم مکی است و آن شصت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم ﴿١﴾ .

(١) یعنی به درستی یکدیگر بسبب اجتماع بر شرک بهره مند شوند .

عَلَيْتِ الرُّؤْمُ ٥

فِي أَذُنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَعْلَبُونَ ٥

فِي بَضْعِ سِنِينَ هَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ
وَيَوْمَئِذٍ يُفْعَرْ الْمُؤْمِنُونَ ٥

يُنْصِرُ اللَّهُ يُنْصِرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٥

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ٥

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ٥

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِآلْحَقٍّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكُفْرُونَ ٥

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

مغلوب شدند قوم روم^(١) (٢) .

در نزدیک ترین زمین^(٢) وایشان بعد از
مغلوب شدن خود غالب خواهند آمد (٣) .

در چند سال خدای راست فرمان پیش
ازین و پس ازین و آن روز شادمان شوند
مسلمانان (٤) .

به نصرت خدا نصرت میدهد هر کرا
خواهد و او است غالب مهربان (٥) .

وعده کرده است خدا خلاف نمی کند
خدا وعده خود را و لیکن اکثر مردمان
نمی دانند (٦) .

می دانند ظاهر را از تدبیر زندگانی دنیا
وایشان از آخرت بی خبر اند (٧) .

آیا تأمل نه کردند در ضمیر خود که
نیافریده است خدا آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان آن هر دو است مگر به تدبیر
درست و به تعین میعادى مقرر و هوائینه
بسیاری از مردمان به ملاقات پروردگار
خویش نامعتقد اند (٨) .

آیاسیر نه کردند در زمین پس بنگرند
چگونه شد عاقبت آنان که

(١) مترجم گوید فارس بر روم غالب شدند و بعضی بلاد و سرحد را در تصرف خود
آوردند چون این خبر بمکه رسید اهل اسلام اندوهگین شدند زیرا که ایشان اهل
کتاب بودند و کفار شادمان گشتند زیرا که ایشان و اهل فارس امیان بودند خدای
تعالی آیات نازل فرمود و به غلبه روم بر اهل فارس بشارت داد و این در چند سال
بعد هجرت متحقق شد و این قصه یکی از دلائل نبوت است .

(٢) یعنی در سرحد خود .

مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْآرْضَ
وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ①

پیش از ایشان بودند بودند توانا تر از ایشان
و شورانیدند زمین را و آباد کردند آن را
بیشتر از آباد کردن ایشان آن زمین را
و آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
معجزها پس نه بود که خدا ستم کند
برایشان ولیکن ایشان برخویشتن ستم
میکردند (۹) .

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاءَ السُّؤَالِ أَنْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِآيَاتِهِ كَاذِبِينَ ②

بازحال بدعاقبت آن کسان شد که بدی
کردند بسبب آنکه دروغ پنداشتند آیات
خدارا و بآن استهزای کردند (۱۰) .

اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ③

خدا نوپیدا می کند آفرینش را باز دوباره
کندش باز بسوی او گردانیده شوید
(۱۱) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ④

و روزیکه قائم شود قیامت ملزم شده
خاموش مانند گنهگاران (۱۲) .

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ⑤

و نباشد برای ایشان از شریکان ایشان هیچ
شفاعت کنندگان و باشند به شریکان
خویش نامعتقد (۱۳) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِمُّ الْمُؤْمِنُونَ ⑥

و روزی که قائم شود قیامت آن روز پرا
کنده شوند مردمان (۱۴) .

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ
يُحْبَبُونَ ⑦

اما آنانکه ایمان آوردند و کردارهای
شائسته کردند پس ایشان در بهشت
خوشحال کرده شوند (۱۵) .

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ⑧

و اما آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
ما را و ملاقات آخرت را پس ایشان
در عذاب حاضر گردانند (۱۶) .

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ⑨

پس به پاکی یاد کنید خدارا وقتی که شام
می کنید و وقتی که به صبح درمی

آئید (١٧) .

و مر او راست ستائش در آسمان هاوزمین
و آخرروز و آنگاه که در وقت زوال درمی
آئید^(١) (١٨) .

برمی آرد زنده را از مرده و برمی آرد مرده
را از زنده و زنده میسازد زمین را بعد
مردن آن و همچنین برآورده خواهید شد
یعنی از قبور (١٩) .

و از نشانه های خدا آن ست که آفرید شمارا
از خاک باز ناگهان شما مردم شدید بأمور
زندگی خویش پراکنده می پردازید
(٢٠) .

و از نشانه های خدا آن ست که بیافرید
برای شما از جنس شما زنان را تا آرام
گیرید بسوی ایشان و پیدا کرد میان شما
دوستی و مهربانی هر آینه درین کار نشانه
هست برای گروهی که تأمل میکنند
(٢١) .

و از نشانه های اوست آفریدن آسمان ها
و زمین و گوناگون بودن زبانهای
شما و رنگهای شما هر آینه درین
کار نشانه ست دانش مندان را (٢٢) .

و از نشانه های اوست خفتن شما در شب
و روز و رزق طلب کردن شما از فضل او
هر آینه درین کار نشانه هست برای

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ
تُظْهِرُونَ ⑤

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَيُغِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ⑥

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ كَرُّ
تَنْتَشِرُونَ ⑦

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا
إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑧

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ
وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ⑨

وَمِنَ آيَاتِهِ مَتَاعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ
فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ ⑩

(١) مترجم گوید مراد آنست که در هر وقتی ازین اوقات دلائل تنزیه او از رذائل
و انصاف او بحمائد متعدد میگردد پس مامور شدند بصلوة واللّه اعلم .

قومیکه می شنوند (٢٣) .

وازنشانهای اوست که می نماید بشما برق را برای ترسانیدن و رغبت دادن و فرود می آرد از آسمان آب را پس زنده میکند بسبب آن زمین را بعد مردن آن هرآئینه درین کار نشانهاست برای قومی که می فهمند (٢٤) .

وازنشانهای خداست که می ایستد آسمان و زمین به حکم او باز چون بخواند شمارا يك بار خواندن ناگهان شما از زمین برآئید . (٢٥)

و مر اوراست آنچه در آسمان ها و زمین ست هریکی برای او فرمانبردارند (٢٦) .

واوست آنکه نوپیدا میکند آفرینش را باز دوباره کندش و این دوباره کردن آسان ترست بروی و مر اوراست صفت بلند تر در آسمان ها و زمین واوست غالب با حکمت (٢٧) .

بیان کرد برای شما مثالی از حال شما آيا هست برای شما از بندگان که مالک ایشانست دست های شما هیچ شریکان در آنچه عطا کردیم شمارا تا شما در آن یکسان باشید می ترسید از ایشان مانند ترسیدن شما از قوم خویش همچنین بیان می کنیم نشانها برای قومی که می فهمند^(١) (٢٨) .

وَمِنَ الْيَتِيهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوَافًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

وَمِنَ الْيَتِيهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذْ أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قُبُوتُونَ ﴿٢٥﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَارَءٍ قُنَّاكُمْ فَاَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُوهُمْ كَخِفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

(١) حاصل مثل آنست که مملوك بامالك برابر نمی شود پس مملوك خدا را شريك =

بَلِ اتَّبِعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا آهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَاتَّبِعْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيُّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ وَاقْنُوهُ وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الْمُبْذَرِينَ ﴿٣٢﴾

مِنَ الَّذِينَ يَرْفَعُونَ دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعْمًا كُلَّ حِزْبٍ بِنَا
لَدَيْهِمْ فِرْعَوْنٌ ﴿٣٣﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَا إِلَهُهُمْ مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا
أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَأْسِهِمْ يَشْرِكُونَ ﴿٣٤﴾

يَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَسَوْفَ يَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَسْأَلُهُمْ كَمَا كَانُوا يَسْأَلُونَ ﴿٣٦﴾

بلکه پیروی کرده اند ستمگران خواهش
های خود را بغیر علم پس که راه نماید
کسی را که گمراه کرد خدا و نیست ایشان
را هیچ یاری دهنده (۲۹) .

پس راست کن روی خود را برای دین
حنیف شده پیروی کن دین خدا را که
پیدا کرد مردمان را بروی بدل کردن نبود
این دین خدا را این ست دین درست
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۰) .

عبادت کنید رجوع کرده بسوی وی
و برتسید از وی و برپادارید نماز را
و مباشید از مشرکان (۳۱) .

مباشید از آنانکه پرا گنده ساختند دین
خود را و شدند گروه گروه هر گروه بآنچه
نزدیک اوست خورسندست (۳۲) .

و چون برسد بمردمان سختی بخوانند
پروردگار خود را رجوع کرده بسوی وی
باز چون بچشانند ایشان را از جانب خود
آسائشی نا گهان طائفه ای از ایشان به
پروردگار خود شریک می آرند (۳۳) .

عاقبت حال ایشان آنکه ناسپاسی کنند
بآنچه عطا کردیم بدیشان پس بهره مند
شوید زود حقیقت حال خواهید دانست
(۳۴) .

آیا فرود آوردیم برایشان دلیلی پس آن
دلیل بیان میکند برای ایشان بآنچه با خدا

شريك می آرند (۳۵) .

و چون بچشانیم مردمان را بخشاشی
شادمان شوند بآن وا گریسد بدیشان
سختی بسبب آنچه پیش فرستاده است
دست های ایشان ناگهان ایشان نو مید
شوند (۳۶) .

آیا ندیدند که خدا کشاده میکند روزی را
برای هرکه می خواهد و تنگ میکند برای
هرکه می خواهد هر آئینه درین مقدمه نشانه
ها است برای قومی که ایمان می آرند
(۳۷) .

پس بده صاحب خویشی راحق وی
و مسکین را وره گذر را این دادن بهترست
برای کسانی که می طلبند رضای خدا را
و این جماعت ایشان در دستگاران (۳۸) .

و آنچه داده باشید از سود تابیفزاید
در اموال مردمان پس وی نمی افزاید نزد
خدا و آنچه داده باشید از صدقه طلب می
کنید رضای خدا را پس این جماعت
ایشانند دو چند کننده^(۱) (۳۹) .

خدا آن ست که بیافرید شمارا باز روزی
داد شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده گرداند
شمارا آیا از شریکان شما کسی هست که
بکند ازین کارها چیزی، پاکی اوراست
و بلندتر است از آنچه شريك می آرند
(۴۰) .

وَإِذَا أَدْمَأْنَأَ النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَبَاقِدُمْتُ
أَيُّدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَنْتَقُونَ ﴿۳۵﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۶﴾

فَأَبْذُلْ الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۷﴾

وَمَا يَتَّبِعُهُمْ رَبُّ الْكَرْبُ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرِيوُ
عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يَتَّبِعُهُمْ زَكَاةٌ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْغَفُونَ ﴿۳۸﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيبُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
هَلْ مِنْ شَرِكَاكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَنَهُ
وَعَلَى عِزِّ عَرْشِهِ يَوْمَ يُنْفَخُ ﴿۳۹﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَبَّتْ أَيْدِي النَّاسِ
لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا أَلَمْ لَهُمْ رِجْزُونَ ﴿٥١﴾

پیداشد فساد دریابان و در دریا بسبب آنچه بعمل آورده دبست های مردمان تابچشانند ایشان را جزای بعض آنچه عمل کردند بُود که ایشان بازگردند^(۱) (۴۱) .

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٥٢﴾

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه بُود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند بودند بیشترین ایشان مشرکان (۴۲) .

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ
لَهُ مِنَ اللَّهِ يُومِنُ يَصْدَعُونَ ﴿٥٣﴾

پس راست کن روی خود را برای دین درست پیش از آنکه بیاید روزی که باز گشتن نیست آن را از جانب خدا آن روز متفرق شوند (۴۳) .

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نُفْسِهِمْ
يُمَهِّدُونَ ﴿٥٤﴾

هر که کافر شد پس بروی ست ضرر کفر او و هر که کرده باشد کار شائسته پس اینجماعت برای خویشتن آرامگاه تهیه می کنند (۴۴) .

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٥٥﴾

تا جزا دهد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند از فضل خود هر آئینه وی دوست نمیدارد کافران را (۴۵) .

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَلِتَجْزِيَ الْفُلُكَ بِأَمْرِهِ وَلِتُتَبَوَّعُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وازشانه های خدا آنست که می فرستد بادها را مژده دهنده و برای آنکه بچشانند شمارا از رحمت خود (یعنی باران دهد) و برای آنکه جاری شوند کشتی ها بفرمان او و برای آنکه روزی طلب کنید از فضل او و برای آنکه شما شکر کنید (۴۶) .

(۱) یعنی قحط غرق و سائر مصائب جزای قتل بنی آدم می باشد .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمُوا وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا أَنْصُرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

اَللّٰهُ الَّذِیْ یُرِیْسِلُ الرِّیَّحَ فَتُبْرِیْ سَحَابًا فِیْ سَطْحِهِ
فِی السَّمَاءِ کَیْفَ یَشَاءُ وَیَجْعَلُهُ کِسْفًا فَتَرَى الْوَدْقَ
یَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ۚ فَاِذَا اَصَابَ بِهِ مِنْ اَشْءٍ مِنْ
عِبَادِهِ اِذَا هُمْ یَسْتَبِشِرُوْنَ ﴿٥٩﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمُبْلِسِينَ ﴿٦٠﴾

فَانْظُرْ إِلَى اِثْرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ کَیْفَ یُنْزِلُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُبْحِی الْمَوْتِ ۚ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿٦١﴾

وَلَمَّا اَرْسَلْنَا رِیْحًا فَارَوٰهُ مُصْفَرًّا اَظْلَمُوا مِنْ اَعْدَادِ
یَعْمُرُوْنَ ﴿٦٢﴾

فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتِی وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ اِذَا
وَلَوْ اَمْدَدُوْهُمْ ﴿٦٣﴾

وَمَا تَنْتَ بِهَادِی الْعَمِی عَنْ صَلَاتِهِمْ اِنَّ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ یُّؤْمِنُ
بِآیَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُوْنَ ﴿٦٤﴾

وهرائینه پیش ازتوفرستادیم پیغامبران را
بسوی قوم ایشان پس آوردند پیش قوم
خود نشانه ها پس انتقام کشیدیم از آنانکه
نافرمانی کردند و بود نصرت مسلمانان
لازم بر ما (۴۷) .

خدا آن ست که می فرستد بادهارا پس
برانگیزانند ابررا پس بگستراند آن ابر را
در آسمان چنانکه خواهد و بگرداندش
پاره پاره پس می بینی قطرات باران را که
بیرون می آیند میان آن پس چون
رساندش بهرکه خواهد ازبندگان خود
ناگهان ایشان شادمان شوند (۴۸) .

واگرچه بودند پیش ازآن که فرود آورده
شود برایشان باران ناامیدان (۴۹) .

پس درنگر بسوی آثار رحمت خدا چگونه
زنده میکند زمین را بعد مرده بودن آن
هرائینه وی البته زنده کننده مُردگان ست
واو بر همه چیز تواناست (۵۰) .

واگرفرستیم بادی پس ببیند آن کشت را
زرد شده البته شوند بعد ازآن ناسپاسی
کننده (۵۱) .

پس هرائینه تونمی شنوانی مردگان
راونمی شنوانی کران را آواز خواندن
چون روبگردانند پشت داده (۵۲) .

ونستی توره نامینده کوران را ازگمراهی
ایشان نمی شنوانی مگر کسی را که باور
میدارد آیات مارا پس آنجماعت

انقياد کننده اند (٥٣) .

خدا آنست که آفرید شمار از ناتوانی باز داد
مرشما را بعد از ناتوانی توانائی باز داد
مرشمارا بعد از توانائی ناتوانی و سپید
موئی می آفریند هر چه می خواهد و اوست
دانا توانا (٥٤) .

وروزی که قایم شود قیامت سبکند
خورند گنه گاران که توقف نکردند یعنی
دردنیا بجز ساعتی همچنین از راه بر
گردانیده میشدند^(١) (٥٥) .

و گویند آنانکه علم و ایمان داده شده
است ایشان را هر آئینه توقف کرده اید
بر وفق کتاب خدا تا روز رستخیز پس
اینست روز رستخیز ولیکن شما نمی
دانستید (٥٦) .

پس آن روز سود ندهد ظالمان را عذر
خواهی ایشان و نه از ایشان توبه طلب
کرده شود (٥٧) .

و هر آئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن هر مثالی را و اگر بیاری پیش ایشان
نشانه البته گویند کافران نیستید شما
مگر بیهوده گویان (٥٨) .

همچنین مهرمی نهد خدا بر دل های آنانکه
نمیدانند (٥٩) .

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا راست

أَلَلَهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعِفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعِفٍ
قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ⑤

وَبَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَمْ تُؤَايِسْ سَاعَةً
كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ⑥

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ
فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ
وَلَكِنَّمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ⑦

فَيَوْمَذِي لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعِدَّتُهُمْ وَلَا هُمْ
يُتَعَفَّبُونَ ⑧

وَلَقَدْ خَرَّبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَكِنْ
جَمَعْتُمْ بَالِغَةً لِقَوْلِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكُمْ
إِلَّا مُبْطِلُونَ ⑨

كَذَلِكَ يَضَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑩

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

(١) یعنی چون عقوبات مخلده معائنه کردند دنیا را به مشابۀ ساعتی خیال نمودند
برعکس آنکه در حیات دنیا را به مشابۀ خلود خیال میکردند والله اعلم .

وَلَا يَسْتَعْجِلُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ①

است و سبکسار نه کنند ترا آنانکه یقین
نمی آرند (٦٠) .

سورة لقمان مکی است و آن سی و چهار
آیت و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (١) .

اللَّهُ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ②

این آیت های کتاب با حکمت ست (٢) .
هدایت و بخشایش برای نیکوکاران (٣) .

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ③

آنانکه برپا میدارند نماز را و میدهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین میدارند (٤) .

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ④

این جماعت بر هدایت انداز پروردگار خود
و این جماعت ایشانند رستگاران (٥) .

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑤

و از مردمان کسی هست که می ستاند
سخن بیهوده را (١) تا گمراه کند مردم را
از راه خدا بغیر علم و تمسخر گیرد راه
خدارا این جماعت ایشان راست عذاب
خوارکننده (٦) .

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ

اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ⑥

و چون خوانده شود برین شخص آیاتِ ما
رو بگرداند تکبرکنان گویا نه شنیده است
آن را گویا در هر دو گوش وی گرانی ست
پس خبرده اورا بعذاب درد دهنده (٧) .

وَلَا تَأْتَلْ عَلَيْهِ الْيَمْتَانِ ۚ وَمَن يَسْتَلِبْ ۖ إِن كَانَ لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ

فِي أذْنَيْهِ وَقَدْ قَبِضَتْهُ بَعْدَ إِذْ أُلْقِيَ ⑦

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان را است بهشت های
نعمت (٨) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ⑧

(١) یعنی مثل قصه رستم و اسفند یار .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَآلَفَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ

أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿۱۰﴾

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۱۱﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ إِذِ انشَكَرَ لِلَّهِ وَمَن يَشْكُرْ لَنَا يَتَّخِذْهُ لِنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۱۲﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِبَنِيهِ هُوَ بَعْظُهُ يَنفَىٰ لَاسْتَكْبِرُوا بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا إِنَّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصْلُهُ فِي عَامِينَ أَن اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدِكَ إِلَى الْبَصِيرِ ﴿۱۴﴾

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعده راست و اوست غالب با حکمت (۹) .

آفرید آسمان هارا بغیر ستون های که ببینید آنها را و افگند در زمین کوه ها برای احتراز از آنکه بجنباند شمارا و پرا گنده کرد در زمین از هر نوع جانوران و فرود آوردیم از آسمان آبرا پس رویانیدیم در زمین از هر جنس نیک (۱۰) .

این ست آفرینش خدا پس بنمائید مرا چه چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه ستمگاران در گمراهی ظاهرند (۱۱) .

و هر آئینه عطا کردیم لقمان را حکمت گفتیم که شکر کن خدا را و هر که شکر کند پس جزاین نیست که شکر میکند برای نفع خود و هر که ناسپاسی کند پس هر آئینه خدا بی نیاز ستوده کارست (۱۲) .

و یاد کن چون گفت لقمان به پسر خود در حالیکه او پند میداد آن پسر را ای پسرک من شریک مقرر مکن با خدا هر آئینه شرک ستمی بزرگ ست (۱۳) .

و حکم فرمودیم آدمی را به نسبت پدر و مادر وی در شکم برداشته است وی را مادر وی در حال سستی بالای سستی دیگر^(۱) و از شیر باز کردن او در دو سال ست باین مضمون که شکر گزاری کن مرا

(۱) یعنی هر وقت سست تر میشود والله اعلم .

و پدر و مادر خود را بسوی من است باز
گشت (۱۴) .

و اگر کوشش کنند باتو برآنکه شریک مقرر
کنی بامن چیزی که نیست ترا بآن دانش
پس فرمانبرداری ایشان مکن و صحبت
دار با ایشان در معیشت دنیا بوجه پسندیده
و پیروی کن راه کسی که رجوع دارد
بسوی من باز بسوی من است رجوع
شما پس خبر دهم شما را بآنچه می کردید
(۱۵) .

گفت لقمان ای پسرک من هر آینه اگر
خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس
باشد در میان سنگی یا در آسمان ها یا در
زمین بهر حال حاضر کنند آن را خدا هر آینه
خدا باریک بین خبردارست (۱۶) .

ای پسرک من برپا دار نماز را و بفرما بکار
پسندیده و منع کن از ناپسندیده و صبر کن
بر هر چه برسد به تو هر آینه این مقدمه
از کارهای مقصودست (۱۷) .

و متاب رخساره خود را از مردمان (یعنی
و رومتاب) و راه مرو در زمین خرامان
هر آینه خدا دوست نمیدارد هر نازنده
خود ستائنده را (۱۸) .

و میانه روی کن در رفتار خود و فرود آر
آواز خود را هر آینه بدترین آوازه ها
آواز خران باشد (۱۹) .

آیا ندیدید که خدا رام گردانید برای شما
آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست

وَأَن جَهْدَكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُلْعَمُ لَهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَأَتَيْنَاهُ سَبِيلَ مَنْ
آتَانَا إِلَىٰ ثُمَّ إِلَيْنَا مُرْجِعُهُمْ فَايُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

يُنَبِّئُ أَهْلَهَا أَنَّ تَكُ مُثْقَلٌ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدٍ لِّي فَتَكُنْ
فِي صَفَرَةٍ أَوْ فِي السَّمُوتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِيهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۱۵﴾

يُنَبِّئُ أَقِيمِ الصَّلَاةَ وَآمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۱۶﴾

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۱۷﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْظُمْ مِن صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿۱۸﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ ظَاهِرَةٌ وَبَاطِنَةٌ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿١٠﴾

وَ إِذْ اقْبَلْ لَهُمُ السَّمْعُ مَا نَزَّلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَنْبَغُ
مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ
إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١٢﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

نُنَبِّئُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿١٤﴾

وَلَعَنَ سَالِكُهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولَنَ اللَّهُ قُلْ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

بَلِّغْهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَقِيُّ الْخَبِيرُ ﴿١٦﴾

و فرود آورد بر شما نعمت های خود را
آشکارا و پنهان و از مردمان کسی هست
که مکابره میکند در باب خدا بغیر دانش
و بغیر هدایت و بغیر کتاب روشن (۲۰) .
و چون گفته شود بایشان که پیروی کنید
چیزی را که فرود آورده خدا گویند بلکه
پیروی می کنیم چیزی را که یافتیم بر آن
پدران خود را آیا پیروی میکنند اگرچه
شیطان می خواند ایشان را بسوی عذاب
دوزخ (۲۱) .

و هر که متوجه ساخت روی خود را بسوی
خدا و وی نیکو کارست پس هر آئینه دست
زده است بدست آویزی محکم و بسوی
خداست بازگشت کارها (۲۲) .

و هر که کافر شود پس اندوه گین نکند ترا
کفر وی بسوی ماست رجوع ایشان پس
خبردار کنیم ایشان را بآنچه میکردند
هر آئینه خدا داناست به خصلتی که
در سینه ها باشد (۲۳)

بهره مند می سازیم ایشان را اندکی باز به
بیچارگی برانیم ایشان را بسوی عذاب
سخت (۲۴) .

و اگر سوال کنی از ایشان که بیافرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگو
ستائش خدای راست بلکه اکثر ایشان
نمی دانند (۲۵) .

خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین
ست هر آئینه خدا همانست بی نیاز ستوده
(۲۶) .

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ⑤

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْزُبُ عَنْكُمْ الْإِلَهُ وَاحِدٌ إِنْ اللَّهُ يَمِيعٌ بَصِيرٌ ⑥

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑦

ذَٰلِكَ يَأْنِ لِلَّهِ هُوَ الْحَيُّ وَأَنْ يَأْتِيَ عَوْنٌ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ⑧

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ يَبْعَثُ اللَّهُ لِيُرِيَكُمْ مِنْ
آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑨

وَأَدَاغَيْتُهُمْ مَوْجًا كَالظَّلِيلِ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا أَتَتْهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَبْتَهُمْ مُقْتَصِدًا وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا كُنَّ خَتَّارٍ مُقْتَدِرٍ ⑩

و اگر آنچه در زمین ست از درختان قلم ها
شوند و دریا سیاهی بود که زیاده میکند
آنها بعد ازین دریا هفت دریای دیگر بپایان
نرسند سخنان خدا هر آئینه خدا غالب
با حکمت ست (٢٧) .

نیست آفریدن شما و نه برانگیختن شما
الا مانند آفریدن و برانگیختن یکتا
هر آئینه خدا شنوا بیناست (٢٨) .

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در
روز و درمی آرد روز را در شب و رام
گردانید خورشید و ماه را هریکی میرود
تامدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه
می کنید خبردارست (٢٩) .

این کارها بسبب آن ست که خدا
همونست ثابت و بسبب آنست که آنچه می
پرستند بجزوی بی اصل ست و بسبب
آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ
قدر (٣٠) .

آیانه دیدی که کشتی هامیرود در دریا به
فضل خدا تابنماید شمارا بعض نشانه های
خویش هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست
هر صبر کننده سپاس دارنده را (٣١) .

و چون در گیرد ایشان را موجی مانند
سائبان ها بخوانند خدا را خالص کرده
برای اوعبادت پس آنگاه که بعض ایشان
دادایشان را بسوی بیابان پس بعض ایشان
میان رو باشند و انکار نمی کنند آیات ما را
مگر هر عهد شکننده ناسپاس (٣٢) .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
و حذر کنید از روزی که کفایت نکند هیچ
پدر بجای پسر خویش و نه فرزندی
کفایت کننده باشد بجای پدر خود چیزی
را هر آئینه وعده خدا راست ست پس
فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا و فریب
ندهد شمارا در مقدمه خدا شیطان
فریبنده (۳۳) .

هر آئینه خدا است که نزد اوست علم
قیامت و فرود میفرستد باران را و میداند
آنچه در بجه داناها باشد و نمیداند هیچ
شخصی که چه کار خواهد کرد فردا
و نمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین
خواهد مُرد هر آئینه خدا دانا خبردار است
(۳۴) .

سوره سجده مکی است و آن سی
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (۱) .

فرود آوردن کتاب هیچ شبهه نیست در آن
از جانب پروردگار عالمهاست (۲) .
آیامی گویند بر بافته است آنرا بلکه وی
راست ست آمده از جانب پروردگار توتا
ترسانی قومی را که نیامده است بایشان
هیچ ترساننده پیش از تو تا بود که ایشان
راه یابند (۳) .

خدا آن ست که آفرید آسمان ها و زمین را

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ
عَنْ وَلَدَةٍ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَائِزٌ عَنْ الْإِلَهِ شَيْئًا إِنْ وَعَدَ
اللَّهُ حَقًّا فَلَا تَعْتَرِكُمْ فِيهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَعْزَّتْكُمْ
بِاللَّهِ الْعُرُورُ ۝

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا
فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مِمَّا اكْتَسَبَ عَدًّا وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا
أَشْهَمُ مِنْ نَذِيرِ مَنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ۝

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ٥

وآنچه مابین آنهاست درشش روز باقرار گرفت برعرش نیست شمارا بجزوی هیچ دوستی وشفاعت کننده آیا پندپذیر نمی شوید (٤) .

يَذُرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ٥

تدبیر میکند کاررا فرودآورده ازآسمان بسوی زمین بازبالا میرود آن کاربسوی خدا درروزیکه هست مقدارآن هزارسال ازآن حساب که می شمارید^(١) (٥) .

ذَلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالْغَمَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥

این ست صفت داننده نهان و آشکارا غالب مهربان (٦) .

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ٥

آنکه به نیک ترین وجه ساخت هرچیزی را که آفریدش آغاز کرد آفرینش آدمی را ازگیل (٧) .

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ٥

بازپیدا کرد نسل او را ازخلاصه ازآب خوار (٨) .

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مِمَّا تَشْكُرُونَ ٥

بازدرست اندام کردش ودمید در وی روح خود را وپیدا کردبرای شماگوش وچشم ها ودل ها اندکی شکرمی کنید (٩) .

وَقَالُوا إِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ٥ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ٥

وگفتند چون گم شویم درزمین آیا ما در آفرینش نو خواهیم بود بلکه ایشان به ملاقات پروردگار خویش کافراند (١٠) .

قُلْ يَوْمَ تَمُوتُ مَلَكَ الْمَوْتِ

بگو قبض روح شما می کند ملک الموت

(١) یعنی اگر مردمان نزول تدبیر و عروج و تصور کنند درکم از هزار سال خیال ننمایند و آن همه پیش خدای تعالی دریک روز تمام می شود غرض آن است که اوهام ایشان به قدرت اونمی رسند والله اعلم .

الَّذِي يُكَلِّمُ تَقْوَىٰ رَبِّكَ لَمْ تُنَجِّنُوا ۝

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْغَرْنَا
وَوَهَمْنَا فَأَقِمْ صَافِنَا هَٰؤُلَاءِ مَا مَوْجُودُونَ ۝

که گماشته شده است بر شما بازسوی
پروردگار خویش گردانیده شوید (۱۱) .
و تعجب کنی اگر درنگری وقتی که
گناهگاران نگویند سر خویش باشند
نزد پروردگار خویش گویند ای پروردگار ما
دیدیم و شنیدیم پس بازگردان ما را تا بکنیم
کارشائسته هر آینه مایقین کننده ایم
(۱۲) .

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْيَتَامَىٰ وَالتَّالِسِ الْأَجْمَعِينَ ۝

و اگر می خواستیم البته می دادیم
هر شخصی را هدایت او ولیکن ثابت
شده است وعده از جانب من که هر آینه
پُرکنم دوزخ را از جنیان و آدمیان همه یک
جا (۱۳) .

فَذُوقُوا هَٰؤُلَاءِ فَبِئْسَ لِقَاءُ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا
عَذَابَ الْخَالِدِينَ ۝ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

پس بچشید این عذاب بسبب آنکه
فراموش کردید ملاقات این روزِ خود را
هر آینه مانیز فراموش کردیم شما را
و بچشید عذاب دائم بسبب آنچه می
کردید (۱۴) .

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۝

جز این نیست که ایمان می آرند بآیات ما
آنانکه چون پند داده می شوند بآن
نگونسار افتند سجده کنان بپاکی یاد کنند
باستائش پروردگار خویش را و ایشان
تکبر نمی کنند (۱۵) .

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝

دور می ماند پهلوهای ایشان از خوابگاهها
میخوانند پروردگار خود را برتر
و امیدواری و از آنچه روزی داده ایم
ایشانرا خرج میکنند (۱۶) .

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ

پس نمیداند هیچ نفس چه چیز پنهان
داشته شد برای ایشان از خنکی چشم

جَزَاءِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۵۰﴾

اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿۵۱﴾

اَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ جَنَّٰتُ الْاَلْوٰى

تُرْكُوبُهَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۵۲﴾

وَاَمَّا الَّذِيْنَ فَسَقُوْا فَمَا لَهُمْ اَلَّا يَكْلُمُوْا اِذَا نَادٰوْا اَنْ يَّخْرِجُوْا

مِنْهُمَا اُعِيْنُوْا وَاٰفِيْهَا وَقِيْلَ لَهُمْ ذُوْا عَذَابَ النَّارِ اَلَّذِيْ

كُنْتُمْ فِيْهِ تَكْلَفُوْنَ ﴿۵۳﴾

وَلَنْ يُدْعِيَهُمْ فِيْ الْعَذَابِ اِلَّا الَّذِيْ دُوْنَ الْعَذَابِ

اِلَّا الْكٰبِرَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۵۴﴾

وَمَنْ اَظْلَمُ مِنْ ذٰلِكَ بِآيٰتِ رَبِّهِ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا

اِنَّا لَمِنَ الْمُجْرِمِيْنَ مُتَّبِعُوْنَ ﴿۵۵﴾

وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى الْكِتٰبَ فَلَا تَكُنْ فِيْ مِرْيَةٍ

مِّنْ لِّقَابِهِ وَّجَعَلْنٰهُ هُدًى لِّلْبَنِيْ اِسْرَءٰءِيْلَ ﴿۵۶﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ اٰثَرَةً يُهَدُّوْنَ يَا اَيُّهَا النَّاصِرُونَ اِنَّ

كَانُوْا بِآيٰتِنَا يُوقِنُوْنَ ﴿۵۷﴾

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَيَمَّا كَانُوْا

فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۵۸﴾

پاداش داده شد بآنچه می کردند (۱۷) .

آیا کسی که مومن باشد مانند کسی هست

که فاسق باشد بگویر ابر نمی شوند (۱۸) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته

کردند پس ایشان راست بهشت ها جای

ماندن بطریق مهمانی بسبب آنچه

میکردند (۱۹) .

واما آنکه فاسق بودند پس جای ایشان

دوزخ است هرگاهی که خواهند که بیرون

آیند از آنجا بازگردانیده شوند در آن و گفته

شود بایشان بچشید عذاب آتشی را که آن

را دروغ می پنداشتید (۲۰) .

والبته بچشانیم ایشان را عذاب نزدیک

(یعنی درد دنیا) غیر از عذاب بزرگ بود که

ایشان بازگردند (۲۱) .

و کیست ستمگار تر از کسی که پند داده شده

بآیات پرورد گار خویش باز رو بگردانید

از آن هر آئینه ما از گناه گاران انتقام کشنده

ایم (۲۲) .

و هر آئینه دادیم موسی را کتاب پس مباحث

در شبهه از ملاقات آن و ساختیم موسی را

هدایت برای بنی اسرائیل (۲۳) .

و پیدا کردیم از ایشان پیشوایان که راه

نمودند به فرمان ما و قتیکه صبر کردند

و بآیات ما یقین می آوردند (۲۴) .

هر آئینه پروردگار تو فیصله کند میان

ایشان روز قیامت در آنچه اندران اختلاف

میکردند (۲۵) .

آیا واضح نه شد ایشان را که چه قدر هلاك كردیم پیش از ایشان ازقرنها میروند ایشان درخانه های آن جماعت هرآئینه درین کارنشانه هاست آیانی شنوند (۲۶) .

آیا نه دیدند که ما روان می کنیم آب را بسوی زمین بی گیاه پس بیرون آریم بسبب آن زراعت را که میخورند ازآن زراعت چهار پایان ایشان و خودایشان نیز آیانی بینند (۲۷) .

و میگویند کی خواهد بود این فتح اگر شما راست گوئید (۲۸) .

بگو روز فتح سود ندهد کافران را ایمان آوردن ایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۲۹) .

پس روگردان ازایشان و انتظار بکن هرآئینه ایشان نیز منتظرند (۳۰) .

سوره احزاب مدنی است و آن هفتاد و سه آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر بترس از خدا و فرمانبرداری مکن کافران را و منافقان را هرآئینه خدا هست دانای با حکمت (۱) .

و پیروی کن چیزی را که وحی فرستاده میشود بسوی تواز جانب پروردگار تو هرآئینه خدا هست بآنچه میکنید خبردار (۲) .

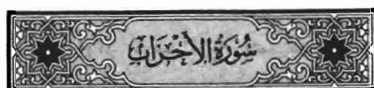
أَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا هَلَكَ نَارِثُ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَستَوْنَ فِي سُرُكِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۳۱﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿۳۲﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۳﴾

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا نَنفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿۳۴﴾

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرُوا لَهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿۳۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱﴾

وَأَتِيعَ مَا يُؤْتِيكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿۲﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ⑤

وَتَوَكَّلْ كُنْ بِرِخْدَا وَخِدا وَكِيل بِسِ ست
(۳) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفَةٍ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ
إِلَىٰ أَنْظَهَرُونَ مِنْهُمْ أَهْمِيَّتَكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ
ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ
يَهْدِي السَّبِيلَ ⑥

نیافریده است خدای تعالی برای هیچ
مردی دودل در داخل بدن او^(۱) و نه
گردانیده است آن زنانِ شمارا که ظاهر
میکنید بایشان مادرانِ شما و نه ساخته
است پسر خواندگانِ شمارا پسرانِ شما
این سخن شماسست که میگوئید بدهان
خویش و خدا می گوید سخن راست
واودالت میکند براه (۴) .

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا
أَبَاءَهُمْ فَأُولَاؤُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ وَلَكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ⑦

نسبت کنید پسر خواندگان را به پدرانِ
ایشان این راست ترست نزد خدا پس
اگر ندانید پدران ایشانرا پس بردارنِ شما
اند در دین و آزاد کردگان شما اند^(۲)
و نیست بر شما گناهی در لفظی که خطا کرده
باشید به تکلم آن ولیکن گناه آن ست که
قصد کرد دل های شما و هست خدا آمرزنده
مهربان (۵) .

الَّذِينَ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ أُمَّهَاتُهُمْ
وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ

پیغامبر سزاوار ترست به تصرف در امور
مسلمین از ذات های ایشان و زنانِ پیغامبر
مادرانِ ایشانند^(۳) و خویشاوندان بعض
ایشان نزدیک تر اند به بعض در حکم خدا از

(۱) مترجم گوید که درین آیات ردّاست بر قول کافری که مرا دو دل داده اند و بر آنچه
اهل جاهلیت مقرر کرده بودند که مظاهره مثل مادر حرام موبدی شود و تعریض
ست بجواب طعن کافران و منافقان به نسبت حضرت صلی الله علیه وسلم چون
زینب را تزوج فرمود که زن پسر خواندنی را بزنی گرفت .

(۲) یعنی پس باین لقب بخوانید .

(۳) یعنی در حرمت نکاح .

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ الْآنَ نَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولَٰئِكَ مَعَرُوفًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۝

سائر مسلمانان و هجرت کنندگان لیکن
آنکه بکنید بسوی دوستانِ خود رعایتی
جائز بود این حکم هست در لوح محفوظ
نوشته شده (۱) (۶) .

وَلَا تَحْذَرُوا الْيَهُودَ رُبَّمَا بَيَّعْتُمُوهُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَارْهُم
وَمَا يُعْطِي ابْنِ مَرْثَمَ وَأَخَذْتُمُوهُمْ بَيِّعَاتًا عَلَيْهِمُ ۝

و یادکن چون گرفتیم از پیغامبران عهد
ایشان را و از تو بگرفتیم و از نوح و ابراهیم
و موسیٰ و عیسیٰ پسر مریم و گرفتیم
از ایشان عهد محکم (۷) .

لِيَسْتَلِ الضُّعُفَيْنِ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

تا خدای تعالی بپرسد آن راست گویان
را از راستی ایشان و مهیا کرده است برای
کافران عذاب درد دهنده (۲) (۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ
فَأَنصَلْنَا عَلَيْهِمْ رَمَيْنَا جُنُودَهُم مِّنْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِالْعَمَلُونَ
بَصِيرًا ۝

ای مسلمانان یاد کنید نعمت خدا را
بر خویش وقتی که آمد بر سر شما لشکر ها
پس فرستادیم بر ایشان باد را و لشکرها
که نه دیدید آنها را و هست خدا بآنچه می
کنید بینا (۹) .

إِذْ جَاءَتْكُمْ مِّنْ تُوفِقَكُمْ وَمِنَ اسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَلَّغَتِ
الْأَنصَابُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَظَنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونًا ۝

چون آمدند بر شما از جانبِ بالای شما
و از جانبِ پائین شما و چون خیره ماندند
دیدها و برسید دلها بچنبر گردن و گمان
میکردید به نسبت خدا گمانهای
مختلف (۱۰) .

(۱) یعنی صلۀ ارحام واجب است و توارث هجرت و اسلام منسوخ شد به توارث به
قربانیت و ارحام .

(۲) مترجم گوید کفار در غزوة احزاب بر مدینه هجوم کردند و آن حضرت صلی الله
علیه وسلم به خندق متحصن شدند و از منافقان سخنانِ نفاق سر زد شد و مخلصان
استقامت ورزیدند و آخر فتح اسلام واقع شد خدای تعالی در دم آنان و مدح آنان
و منت نهادن بر ایشان نازل ساخت .

هَٰذَاكَ ابْنُ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلُوفُهُمْ زُلُوفُ الْأَشْيِدِيَّا ①

آنجا امتحان کرده شد مسلمانان را
و جنبانیده شد ایشان را جنبانیدن سخت
(۱۱) .

وَأَذِيقُوا الْمُشْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا عُرُوزًا ②

و چون می گفتند منافقان و آنانکه در دل
های ایشان بیماریست وعده نه داد مارا
خدا و رسول او مگر بطریق فریب دادن
(۱۲) .

وَأَذِيقُوا ظُلُمَةً مِنْهُمْ يَاهِلَ يَنْزِبَ الْأَمَامَ لَكُمْ
فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ
بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنَّا زِينَةٌ إِلَّا فِرَارًا ③

و چون گفتند طائفه ای از ایشان ای اهل
مدینه سرای ماندن نیست شمارا پس باز
گردید و دستوری می طلبند گروهی از ایشان
از جناب پیغمبر می گویند هر آئینه خانه های
ما نامضبوط است و نیستند آن خانه های
نامضبوط نمی خواهند مگر گریختن
(۱۳) .

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ
لَأَنفَكُوا وَمَا تَلَبَّتْ بُيُوتُهُمْ إِلَّا كَيْسِيًّا ④

و اگر درآمدند میشد بر سر ایشان از نواحی آن
پس طلب کرده می شد از ایشان خانه
جنگی البته میدادند آن را و توقف نمی
کردند در آن فتنه مگر اندکی^(۱) (۱۴) .

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلِ لَا يُؤْتُونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ
عَهْدُ اللَّهِ مُسَوَّلًا ⑤

و هر آئینه عهد بسته بودند با خدا پیش ازین
که برنگردانند پشت هارا و هست عهد
خدا پرسیده شده (۱۵) .

قُلْ إِنْ يَتَفَعَّلُوا الْفِرَارُ إِنْ قَرَّرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَلَوْ أَنَّ
لَكُمْ مَعْنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑥

بگو سود نه دهد شمارا گریختن اگر برگریزد
از مرگ یا از کشته شدن و آن هنگام بهره
مند ساخته نه شوید مگر اندکی (۱۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل کلام آنست که در جهاد توقف می کنند و اگر جنگ در مقدمه
نفسانی می شد توقف نمی کردند .

قُلْ مَنْ ذَ الَّذِي يَعْصِيكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٠﴾

فَدَعَا اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ مِنْكُمْ الْقَالِيلِينَ إِخْوَانَهُمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥١﴾

أَشْجَعًا عَلَيْكُمْ إِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَقْرُءُونَ الْبَيْتَ تَتَنَزَّلُ مِنْ أَعْيُنِهِمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْبُوتِ فَإِذَا أَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوهُمْ يَالَيْسَ جِدَادُ أَشْجَعَةٍ عَلَى الْحَدِّثِ أَوْ لَوِ كَلَّمْتُمُوهُمَا لَفَاحِطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٥٢﴾

يَحْسَبُونَ الْأَخْزَابَ لَمْ يُذْهِبُوا إِنْ بَاتِ الْأَخْزَابُ بِوَدُوٍّ لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَخْزَابِ يُسَالُّونَ عَنْ آبَائِكُمْ وَلَوْ أَنَّوُاؤُفْيَكُمْ مَا قَتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٣﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا

بگو کیست آنکه نگاه دارد شمارا از تصرف خدا اگر بخواهد در حق شما سختی یا بخواهد در حق شما نعمتی و نه یابند برای خویش بجز خدا دوستی و نه یاری دهنده (١٧) .

هر آئینه خدا میداند بازدارندگان را از شما و گویندگان را به برادران خویش که بیائید بسوی ما و حاضر نمی شوند بکارزار مگر اندکی (١٨) .

بخل کنان به نسبت شما^(١) پس چون بیاید ترس ببینی که ایشان درمی نگرند بسوی تو می گردد چشم های ایشان مانند کسی که بیهوش کرده شود از سختی موت پس چون برود ترس زبان درازی کنند بر شما بزبان های تیز بخل کنان برمال این جماعت ایمان نیاوردند پس خدا نابود ساخت کردار های ایشان را و هست این کار بر خدا آسان (١٩) .

می پندارند که لشکریهای کفار نه رفته اند و اگر بیایند لشکرها تمنا کنند کاش ایشان صحرا نشین بودند در میان اعراب سوال می کردند از اخبار شما^(٢) و اگر باشند در میان شما کارزار نه کنند مگر اندکی (٢٠) .

هر آئینه هست شمارا به پیغامبر خدا پیروی

(١) یعنی درسوار شما .

(٢) یعنی از هر آینده و رونده .

اللَّهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرُ وَكَرَّ اللَّهُ كَيْبًا ۝

وَلَتَنَارَ الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ۝

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَبِمَنَّمْ
مَنْ قَضَىٰ عَلَيْهِ وَفِيهِمْ مَنْ يَتْلُو آيَاتِ اللَّهِ وَمَا يُبَدِّلُهَا ۝

لِيُجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ
إِنْ سَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِإِغْوِيهِمْ لَمْ يَنَالُوا أُخْرًا وَكُفَىٰ اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ الْفِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ۝

وَأَنزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ
وَقَدْ نَزَلَتْ فِي قُلُوبِهِمُ الرَّعْبُ فَرِيًّا قَاتِلُونَ وَتَآيِرُونَ
فَرِيًّا ۝

نیک کسی را که توقع می داشت ثوابِ خدا و توقع میداشت روز آخر و یاد کرد خدا را بسیاری (۲۱) .

و چون دیدند مسلمانان لشکر هارا گفتند این ست آنچه وعده داده بود مارا خدا و پیغامبر او و راست گفت خدا و رسول او و این ماجرا نه افزود در حق ایشان مگر باور داشتن و گردن نهادن (۲۲) .

از مسلمانان مردانی اند که راست کردند آنچه عهد بسته بودند با خدا بر آن پس از ایشان کسی هست که بانجام رسانید قرار داد خود را^(۱) و از ایشان کسی هست که انتظار می کند و تبدیل نکردند هیچ وجه تبدیل کردنی (۲۳) .

تاجرا دهد خدا راست گویان را در مقابلۀ راستی ایشان و عذاب کند منافقان را اگر خواهد یا برحمت باز گردد برایشان هر آینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۴) .

و باز گردانید خدا کافران را باخشم ایشان نیافتند هیچ منفعتی و کفایت کرد خدا از طرف مسلمانان در مقدمه جنگ و هست خدا توانا غالب (۲۵) .

و فرود آورد آنانرا که مددگاری این لشکر ها کرده بودند از اهل کتاب^(۲) از قلعه های ایشان و افگند در دل های ایشان

(۱) یعنی شهید شد .

(۲) یعنی بنی قریظه را فرود آورد .

خوف طائفه ای را می کشتید و اسیر می گرفتید طائفه ای را (٢٦) .

و عاقبت کار به شما داد زمین ایشان را و خانه های ایشان را و مال های ایشان را و نیز عاقبت کار بشما داد زمینی را که نفرسوده اید آنرا^(١) و هست خدا بر همه چیز توانا (٢٧) .

ای^(٢) پیغامبر بگو بزرگان خود اگر خواسته باشید زندگانی دنیا و آرائش آن پس بیائید تا چیزی مناسب دهم شمارا و رها کنم شمارا رها کردن نیک (٢٨) .

و اگر می خواهید خدا و پیغامبر او را و سرای آخرت را پس هر آئینه خدا آماده ساخت برای زنان نیکوکاری کننده از شما مزد بزرگ (٢٩) .

ای زنان پیغامبر هر که به عمل آرد از شما بدکاری ظاهر^(٣) دوچند کرده شود وی را عذاب دوچندان و هست این مقدمه بر خدا آسان (٣٠) .

وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطُوهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَرِزْقَهَا فَالْيُسْرَىٰ أَيْسَرُ لَكُنَّ وَسِرْجُكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۝

وَلِإِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ
اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِثْلُكَ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ
يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

(١) یعنی خیبر .

(٢) مترجم گوید ازواج آنحضرت چیزی که نزد آنحضرت نه بود از زینت دنیا طلب می کردند خدای تعالی ایشانرا پندداد و زجر فرمود و احکام معاشرت با ایشان نازل ساخت و زینب رضی الله تعالی عنها در عقد زید بود در میان ایشان ناساگاری پدید آمد و رفته رفته بطلاق منجر شد و بعد انقضای عدت خدای تعالی او را داخل ازواج طاهرات گردانید منافقان زبان طعن کشادند که زنِ پسر خود را بزنی گرفت خدای تعالی در میان آنکه پسر خوانده حکم پسر ندارد نازل ساخت .

(٣) مترجم گوید مراد این جا ایذای پیغامبر است بزبان درازی .

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَنَعْمَلْ صَالِحًا
تُؤْتِيَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿۳۱﴾

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسُنَّ كَأَحْيَا مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ
فَلَا تَضَعُنَّ بِأَقْلَابِكُنَّ قِطْعَةً مِمَّا فِي قُلُوبِكُنَّ مَرَضٌ
وَكُنَّ كَالْعُرُوفَاءِ ﴿۳۲﴾

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى
وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۳۳﴾

وَأَذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ
وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿۳۴﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِمِينَ وَالصَّالِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ
فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿۳۵﴾

وهرکه فرمانبرداری کند از شما خدا
وپیغامبر او را و بکند کارنیک بدهیم او را
مزد او دوبار و مهیاکنیم برای او روزی
نیک (۳۱) .

ای زنان پیغامبر نیستید شما مانند هر کدام
از سائِر زنان اگر پرهیز گاری کنید پس
ملائت مکنید درسخن گفتن که آنگاه
طمع کند کسی که دردل او بیماریست
و بگوئید سخن نیکو (۳۲) .

و بمانید در خانه های خویش و اظهار تحمل
مکنید مانند اظهار تحمل که در جاهلیت
پیشین بود و برپادارید نماز را و بدهید زکوة
را و فرمانبرداری خدا و رسول او کنید
جزاین نیست که می خواهد خدا تا
دور کند از شما پلیدی را ای اهل بیت
و تاپاک کند شمارا پاک کردنی (۳۳) .

و یاد کنید آنچه خوانده می شود در خانه های
شما از آیت های خدا و از حکمت هرائینه
خدا هست لطف کننده خبردار (۳۴) .

هرائینه مردان مسلمان و زنان مسلمان
و مردان باوردارنده و زنان باور دارنده
و مردان اطاعت کننده و زنان اطاعت
کننده و مردان راست گوینده و زنان راست
گوینده و مردان شکیبائی کننده و زنان
شکیبائی کننده و مردان فروتنی نماینده و
زنان فروتنی نماینده و مردان صدقه دهنده
و زنان صدقه دهنده و مردان محافظت کننده
و زنان روزه دارنده و مردان محافظت کننده
شرمگاه خود را و زنان

محافظت کننده و مردان یاد کننده خدا را به بسیاری وزنان یادکننده مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان آمرزش و مزد بزرگ (۳۵) .

و نیست هیچ مومن و هیچ مومنه را چون مقرر کند خدا و رسول اوکاری آنکه باشد ایشان را اختیار در کار خویش و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را پس بدرستی که گمراه شد گمراهی ظاهر^(۱) (۳۶) .

و یادکن چون می گفתי باشخصی که انعام کرده است خدا بروی و نیز انعام کرده ای تو بروی که نگاه دار برخود زن خود را و بترس از خدا و پنهان میکردی در ضمیر خویش آنچه خدا پدید آورنده اوست و می ترسیدی از مردمان و خدا سزاوار ترست بآنکه بترسی از وی پس وقتی که بانجام رسانید زید از زینب حاجت خود را یعنی طلاق داد بزنی دادیم ترا زینب تانه باشد برمسلمان هیچ تنگی در نکاح کردن زنانِ پسر خواندگان خویش چون بآخر رسانند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کردنی^(۲) (۳۷) .

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَخَّرَ صَلَافُنَا ⑤

وَأَذِّنْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَآتَمَّتْ عَلَيْهِمْ أَمْرًا عَلَيْكَ رُوحَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاهَا لَكَ لَا يَكُنْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ⑥

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض ست بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم نخست زینب را برای زید خطبه فرمود و آنرا زینب و برادرش مکروه داشتند و این معنی مناسب حال ایشان نه بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید درین آیت تعریض است بآن قصه که در خاطر مبارك آنحضرت صلی الله علیه وسلم می گذشت که اگر در میان زید و زینب مفارقت واقع شود آنرا =

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٦٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يُبَيِّنُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكُنْ يَأْتِيهِمْ خَبِيرًا ﴿٦١﴾

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٦٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٦٣﴾

وَسَبِّحْهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٦٤﴾
هُوَ الَّذِي يَصْلِي عَلَى عِبَادِهِ وَمَلَائِكَتُهُ يُخَرِّجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

يَحْيِيهِمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامًا وَآعَدَ لَهُمُ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٦٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٦٧﴾

نیست برپیغامبر هیچ تنگی در آنچه حلال ساخته است خدا برای او مانند آئین خدا در حق آنانکه گذشتند پیش ازین وهست کار خدا اندازه مقرر کرده شده (۳۸) .

(پیش از وجود مانند آئین خدا در حق) آنانکه میرسانند پیغام های خدا را و می ترسند از وی ونمی ترسند از هیچکس مگر از خدا و بس ست خدا حساب کننده (۳۹) .

نیست محمد پدر هیچ کس از مردان شما ولیکن پیغامبر خداست و مظهر پیغامبران ست (۱) وهست خدا بهر چیز دانا (۴۰) .
ای مسلمانان یاد کنید خدا را یاد کردن بسیار (۴۱) .

و به پاکی بخوانید او را صبح و شام (۴۲) .
اوست آنکه رحمت میفرستد بر شما و دعای رحمت میکند بر شما فرشتگان او تا بر آورد شمارا از تاریکی ها بسوی روشنی وهست خدا به مسلمانان مهربان (۴۳) .

دعای خیر ایشان (۲) روزیکه ملاقات کنند بخدا سلام ست و آماده کرده است برای ایشان مُردنیک (۴۴) .

ای پیغامبر هر آینه ما فرستادیم ترا گواهی دهنده و مژده دهنده و ترساننده (۴۵) .

= در سلكِ ازواجِ طاهرات داخل نمایند لیکن برای رعایت مراسم نیکو خواهی

بحسن معاشرت دلالت می فرمود .

(۱) یعنی بعد از وی هیچ پیغمبر نباشد .

(۲) یعنی از جانب خدا و فرشتگان .

وَدَاعِبًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَبِوَجْهِ أَمِينٍ ﴿۴۵﴾

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿۴۶﴾

وَلَا تُطِيعُوا الْكُفْرَ بَيْنَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعُوا أَيْدِيَكُمْ وَتَوَكَّلُوا عَلَى اللَّهِ
وَكُفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿۴۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَكَفَّرَ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
مِنْ قَبْلِ أَنْ قَتَلُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ
تَعْتَدُونَهَا فَمَعَهُنَّ مَسْرُوهُنَّ وَسَرَاحُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿۴۸﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنْ أَحْلَلْنَا لَكَ أَرْوَاحَكَ الَّتِي آمَنَتْ
أَجُورُهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنْ آفَاءِ اللَّهِ عَلَيْكَ
وَبَنَاتِ عَمِكَ وَبَنَاتِ عَمَتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكِ وَبَنَاتِ
خَلَتِكَ الَّتِي هُنَّ أَجْرَنَ مَعَكَ وَأُمَرَاءَ مُؤْمِنَةٍ
إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ
يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ
عَلِمْنَا مَا فَارَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَرْوَاحِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ لِيَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۴۹﴾

وخواننده بسوی خدا بحکم او و چراغ
روشن (۴۶) .

و بشارت ده مسلمانان را بآنکه ایشانرا
باشد از جانب خدا بخشایش بزرگ (۴۷) .
و فرمان مبرکافران را و منافقان را و از نظر
اعتبار بگذاررنجانیدن ایشانرا و توکل کن
بر خدا و بس ست خدا کار ساز (۴۸) .

ای مسلمانان چون نکاح کنید زنان
مومنان را باز طلاق دهید ایشان را پیش
از آنکه دست برسانید بایشان پس نیست
شمارا براین زنان هیچ عدتی که به
شمارید آن را پس متعه دهید این مطلقات
را و بگزارید آن ها را گذاشتن نیک (۴۹) .

ای پیغامبر هر آئینه ماحلال کردیم برای
تو آن زنان تو که داده ای مهر ایشان را و کنیز
کانی که مالک ایشان شده است دست
تو از آنچه خدا عائد ساخته است بر تو^(۱)
و حلال کردیم دختران عم ترا و دختران
عمتهای ترا و دختران خالوی ترا و دختران
خاله های ترا آنانکه هجرت کرده
اند باتو و حلال کردیم برای تو زن مسلمان
را اگر به بخشد خود را برای پیغامبر^(۲) اگر
خواهد پیغامبر به زنی گیرد آن را خاص
برای تو بجز مسلمانان هر آئینه دانستیم
آنچه فرض ساخته ایم برایشان در حق

(۱) یعنی از کفار بتورسانیده است .

(۲) یعنی بغیر مهر در نکاح آید .

زنان ایشان و در حق کنیز کانی که مالک آنست دستهای ایشان (سهل کردیم) تانه باشد بر تو هیچ تنگی و هست خدا آمرزنده مهربان^(۱) (۵۰) .

موقوف داری هرکرا خواهی از ایشان و جای دهی نزدیک خویش هرکرا خواهی و اگر خواهش کنی زنی را از آنجمله که یکسو کرده ای آنها را پس نیست هیچ گناهی بر تو این رخصت دادن قریب تراست از آنکه خنک شود چشم های ایشان و اندوه نخورند و خوشنود شوند بآنچه بدهی ایشان را همه ایشان و خدا می داند آنچه در دل های شماست و هست خدا دانا بر دبار (۵۱) .

حلال نیستند ترا زنان بعد ازین^(۲) و نه حلال ست آنکه بدل کنی بجای ایشان زنان دیگر را و اگر چه به شگفت آرد ترا حسن ایشان مگر آنچه مالک شد دست تو و هست خدا بر همه چیز نگهبان^(۳) (۵۲) .

ای مسلمانان در نیاید به خانه های پیغامبر مگروقتی که دستوری داده شود شمارا برای طعامی نه انتظار کنان بخته شدن طعام را ولیکن چون خوانده شود شمارا در آئید پس چون طعام خورید پراگنده شوید و نه آرام گیران برای سخنی هرائینه

تُرْجَى مَنْ تَسَاءَلْتَهُمْ وَتُطَوَّى إِلَيْكَ مَنْ تَسْأَلُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ
مَعْنٍ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُمْ
وَلَا يَحْزَنُوا وَيَرْضَوْا بِمَا آتَيْتَهُمْ كُلُّهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥٠﴾

لَا يَحِلُّ لَكَ الْيَسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِمْ
مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُمْ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ
يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبِذٍ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَبِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ
لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَعْجِلُ مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَعْجِلُ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا

- (۱) یعنی در باب نکاح چیزها ست که بر امت فرض شدو نه بر آنحضرت .
(۲) یعنی بعد ازین دو صنف قرشیه مهاجره مهیره یاواهبه نفس غیر مهیره .
(۳) مترجم گوید که این آیت ناسخ آیت سابقه است .

فَسَلُّوا عَنْهُمْ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمْ فَأَبَىٰ إِلَهُكَ فَلَهُمْ مَا يَافُونَ ۝
وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِرُوا آيَاتِهِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَبَدَ إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝

این کار میرنجانند پیغامبر را پس شرم
میداشت از شما و خدا شرم نمیدارد
از سخن راست و چون طلب کنید از زنان
پیغامبر رختی پس طلب کنید آنرا از ایشان
از پس پرده این خصلت پاک ترست برای
دل‌های شما و دل‌های ایشان
و سزاوار نیست شمارا که برنجانید
پیغامبر خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان
اورا پس از وی هرگز، هر آئینه این کار
هست نزدیک خدا گناه بزرگ (۵۳) .

إِنَّ بُدْءَ أَشْيَاءٍ أَوْ تَحْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ يَحِلُّ شَيْءٌ عِلْمًا ۝

اگر آشکارا کنید چیزی را یا پنهان دارید
آنرا پس هر آئینه خدا هست بهر چیز دانا
(۵۴) .

لَا حُنَاءَ عَلَيْهِمْ فِي آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا إِخْوَانِهِمْ
وَلَا بَنَاتُ إِخْوَانِهِمْ وَلَا نِسَاءُ إِخْوَانِهِمْ وَلَا نِسَاءُ آبَائِهِمْ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ وَأَقْبَلِينَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝

نیست هیچ بزه بر زنان در پرده نپوشیدن
پیش پدران خویش و نه پیش پسران
خویش و نه برادران خویش و نه پسران
برادران خویش و نه پسران خواهران
خویش و نه زنان هم جنس خویش^(۱)
و نه آنچه مالک آن شده دست‌های ایشان
و بترسید ای زنان از خدا هر آئینه
خدا هست بر همه چیز گواه (۵۵) .

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝

هر آئینه خدا و فرشتگان او درود میفرستند
بر پیغامبر ای مسلمانان درود فرستید
بر وی و سلام گوئید سلام گفتنی (۵۶) .

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ۝

هر آئینه آنانکه می رنجانند خدا و پیغامبر
اورا لعنت کرد خدا ایشان را در دنیا

وآخرت و مهیا ساخت برای ایشان عذاب
خوارکننده (۵۷) .

و آنانکه میرنجانند مردان مسلمان و زنان
مسلمان را بغیر گناهی که بعمل آورده
باشند پس هر آئینه برداشتند بار بهتان را و
گناه ظاهر را (۵۸) .

ای پیغامبر بگو به زنان خود و دختران
خود و بزنان مسلمانان که فرو گذارند
بر خود چادر های خود را این نزدیک
ترست بآنکه شناخته شوند پس ایشان را
ایضا داده نه شود و هست خدا آمرزنده
مهربان (۱) (۵۹) .

اگر باز نایند منافقان و آنانکه در دل های
ایشان بیماری است و خبر بد فاش کنندگان
در مدینه (۲) البته برگماریم ترا برایشان
باز همسایه نه باشند باتو در مدینه مگر
زمانی اندک (۳) (۶۰) .

لعنت کرده شدگان هر جاکه یافته شوند
اسیر گرفته شود ایشان را و کشته شود
ایشان را کشتن بسیار (۶۱) .

مانند روش خدا در آنانکه گذشتند پیش
ازین و هرگز نه یابی در روش خدا تغییر را
(۶۲) .

سوال می کنند ترا مردمان از قیامت

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيًا ظَاهِرًا يُغْتَابُوا وَهُمْ لَمْ يَأْمُرُوا بِالْعَدْلِ كَذَلِكَ يُؤْذَوْنَ بِالَّذِينَ آمَنُوا قَدْ جَاءَ اللَّهُ بِالنَّبِيِّ هُتَاتٍ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيقٍ ذَلِكُمْ أَزْيَنَ لِكُلِّ فِرْعَوْنَ ۝ فَلَا يُؤْذِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

لَقَدْ كَرِهَ اللَّهُ الْمُشْفِقِينَ ۚ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ
لَنَجْلُوَنَّكَ عَنْهُمْ أَفَلَا تَعْلَمُ ۝

مُتَعَرِّضِينَ ۚ أَلَمْ يَأْمُرُ اللَّهُ أَهْلَ الْبَيْتِ أَنْ يَقُولُوا تَعْلَمُونَ ۝

سُئِلَ اللَّهُ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ جَدَّ
لِسُنَّةِ اللَّهِ تَتَّبِعُونَ ۝

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا

(۱) یعنی عفت ایشان ظاهر شود و فاسقی تعرض ایشان نکند والله اعلم .

(۲) یعنی از کردار های خود .

(۳) یعنی جلاوطن کرده شوند .

يُذْرِكُ لَعْلَ السَّاعَةِ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

بگو جزاین نیست که معرفت آن نزد خداست و چه چیز خبرداد ترا شاید که قیامت موجود شود در زمان نزدیک (۶۳).

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرَيْنَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾

هر آئینه خدا لعنت کرده است کافران را و آماده ساخته است برای ایشان آتش (۶۴).

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾

جاویدان آنجا همیشه نه یابند هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۶۵).

يَوْمَ تَقُفُّ أَوْجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ لَوْلَا أَتَيْنَا اللَّهَ وَاطَّعْنَا أَمْرَهُ ﴿٦٦﴾

روزی که گردانیده شود روهای ایشان در آتش گویند ای کاش ما هر آئینه فرمان می بردیم خدا را و فرمان می بردیم پیغامبر را (۶۶).

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكِبَرَاءَنَا فَأَصَلَّوْنَا لِلَّهِ ﴿٦٧﴾

و گویند ای پرورد گار ما هر آئینه فرمان بردیم مهران خود را و بزرگان خود را پس گمراه ساختند ما را از راه (۶۷).

رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعَفَيْنَا مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَمُ لَعْنَا كَيْدًا ﴿٦٨﴾

ای پرورد گار ما بده ایشان را دوچند از عذاب و لعنت کن ایشان را لعنتی بزرگ (سخت) (۶۸).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

ای مسلمانان مباشید مانند آنانکه رنجانیدند موسی را پس پاك ساخت خدا تعالی او را از آنچه گفته بودند و بود موسی نزدیک خدا بآبرو (۱) (۶۹).

(۱) مترجم گوید یعنی موسی وقت غسل ستر میکرد چهار بنی اسرائیل گفتند که او درست روزی بحسب اتفاق برکناره آب غسل میکرد و جامه های خود بر سنگ نهاده بود بفرمان خدای تعالی آن سنگ روان شد موسی عقب سنگ دويد تا آنکه جماعتی از بنی اسرائیل عریان دیدند و گفتند ادرت ندارد و ادرت انتفاخ خصیه را گویند والله اعلم.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝

يُضِلُّكُمْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۝۴۱

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ
فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۝۴۲

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَنِيمًا ۝۴۳

ای مسلمان بترسید از خدا و بگوئید سخن
استوار (۷۰) .

تابصلاح آرد کردار های شمارا و بیامرزد
برای شما گناهان شمارا و هرکه فرمان
برد خدا و رسولِ او را پس هر آئینه مطلب
یاب شد به پیروزی بزرگ (۷۱) .

هر آئینه ما آوردیم امانت را^(۱) بر آسمان ها
و بر زمین و بر کوه ها پس قبول نه کردند که
بردارند آن را و ترسیدند از آن و برداشت
آنها آدمی هر آئینه وی هست ستمگار
نادان^(۲) (۷۲) .

تا شود آخر کار آنکه عذاب کند خدای
تعالی مردان منافق و زنان منافق را و مردان
مشرک و زنان مشرک را و بر حمت رجوع
کند خدا بر مردان مسلمان و زنان مسلمان
و هست خدا آمرزنده مهربان (۷۳) .

سوره سبامکی است و آن پنجاه و چهار
آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
أَحْمَدُ لِلَّهِ أَتَدْرِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
همه ستایش خدای راست که بدست
اوست آنچه در آسمان هاست و آنچه
در زمین ست و مرا و راست ستایش
در آخرت و اوست با حکمت آگاه (۱) .

(۱) یعنی استعداد و تکلیف به او امر و نواهی و الله اعلم .

(۲) یعنی بالفعل عدالت و علم ندارد و قابلیت آنها دارد و الله اعلم .

يَعْلَمُوا مَا يَلِيهِمْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرِجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْعَفُورُ ④

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَتَأْتِيَ كَلِمَةً عَلَيْهَا الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ⑤
الْهَلْهُوتُ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغُرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑥

يَجْزِي الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِثَةٌ كَرِيمَةٌ ⑦

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي الْبَيْنَةِ مَعْجِرِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مِّن رَّجْحٍ أَلِيمٍ ⑧

وَيَرَى الَّذِينَ آمَنُوا أَلَمَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ
هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ⑨

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ جُنٍّ يُبْعَثُكُمْ
إِذَا مَرِئْتُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ إِنَّكُمْ لَقِيَّ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑩

أَفَتَدْرِي عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جُنَّةٌ يُبَلِّغُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالْقُلُوبِ الْبَعِيدِ ⑪

میدانند آنچه درمی آید بزمین و آنچه برمی
آید ازوی و آنچه فرود می آید از آسمان
و آنچه بالا می رود در وی و اوست مهربان
آمرزنده (۲) .

و گفتند کافران نخواهد آمد پیش ماقیامت
بگوآری قسم پروردگار من البته خواهد
آمد به شما پروردگاری که داننده پوشیده
است غائب نمی شود ازوی هم وزن
ذره ای در آسمان ها و نه در زمین و نه
خُرد تر از آن و نه بزرگ تر مگر ثبت ست
در کتاب ظاهر (۳) .

تاجزا دهد آنان را که ایمان آوردند و
عمل های شائسته کردند آن جماعت ایشان
راست آمرزش و روزی گرامی (۴) .

و آنانکه سعی کردند در رد آیات مامقابله
کنان آن جماعت ایشان راست عذاب
از عقوبت درد دهنده (۵) .

ومی بینند آنانکه داده شده است ایشانرا
علم چیزی را که فرود آورده شد بسوی
تو از جانب پروردگار تو راست و دلالت
کننده بسوی راه خدای غالب ستوده کار
(۶) .

و گفتند کافران بایکدیگر آیا دلالت کنیم
شمارا بر مردی که خبر میدهد به شما که
چون پاره پاره کرده شوید تمام پاره پاره
شدن هرائینه شما در آفرینش نوباشید (۷) .

آیا بر بسته است بر خدا دروغ را یا باوجنونی
هست بلکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
در عقوبت باشند و در گمراهی دور (۸) .

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَخَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ تَشَاغِبَ بِهِمُ الْأَرْضُ أَوْ نُسِطَ عَلَيْهِمْ كِسَفًا
مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ⑩

وَلَقَدْ أَتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا لِيُبَالِإِ نِي مَعَهُ وَالْكَافِرِينَ
وَالْكَافَالَةَ الْحَدِيدَ ⑪

إِنِ اعْمَلْ سِيغَةً وَقَدَّرَ فِي السَّرْرِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا
إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑫

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عُدُوهُمَا شَهْرًا وَرَوَّاحَهَا شَهْرًا وَاسْلُكَا لَهُ
عَيْنَ الْقَطْرِ وَمَنِ الْجَنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ يَازُنُ رِيًّا وَمَنْ
يَزِيغُ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُنْفِقُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ⑬

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُونَ مِنْ عَرَائِبَ وَتَمَاثِيلَ وَجَنَّاتٍ كَالْجَوَابِ
وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ
عِبَادِيَ الشَّاكِرِينَ ⑭

آیا نه دیدند بسوی آنچه پیش روی
ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست
از آسمان و زمین اگر خواهیم فروبریم
ایشان را به زمین یا بافکنیم برایشان پاره‌ها
از آسمان هر آئینه درین کار نشانه است
هر بنده رجوع کننده را (۹) .

وهر آئینه دادیم داود را از نزد خود بزرگی
گفتیم ای کوه ها بزیروم تسبیح گوئید
همراه او و مسخرش ساختیم مرغان را
و نرم گردانیدیم برای او آهن را (۱۰) .

فرمودیم که بساز زره های کشاده و اندازه
نگاه دارد ربافتن حلقه ها وای اهل بیت
داود به عمل آرید کردار شائسته هر آئینه
من بآنچه میکنید بینام (۱۱) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان باد را
سیراؤل روزا و یکماهه راه بود و سیر آخر
روز اونیاز یکماهه راه بود و روان
ساختیم برای او چشمه مس و مسخرش
ساختیم از دیوان کسی را که کار میکرد
پیش او به حکم پروردگار خویش و هر که
کجی کند از دیوان از حکم ما بچشانیم او را
پاره ای از عقوبت دوزخ (۱۲) .

میساختند برای او آنچه میخواست از قلعه
ها و صورت ها و کاسه ها بقدر حوض ها
و دیگ های ثابت در جاهای خود گفتیم به
عمل آرید ای آل داود سپاسداری را
و اندک کسی ست از بندگان من شکر
گذازنده (۱۳) .

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ
الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجُنُودُ أَنْ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَهُمْ فِي الْعَذَابِ الْبَهِيمِ ﴿۱۴﴾

پس چون مقرر کردیم بروی مرگ را
دلالت نه کرد ایشان را بر موتِ او
مگر کرم چوب خواره که میخورد عصای
سلیمان را پس چون بافتاد واضح شد
پیش دیوان که اگر میدانستند غیب را
درنگ نمی کردند در عذاب خوارکننده
(۱۴).

لَقَدْ كَانَ لِسَيِّدِنَا سَكْنُهُمْ آيَةً جَنَّاتٍ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ
عَفُورٌ ﴿۱۵﴾

هرآئینه بود قوم سبارا در جای ماندن
ایشان نشانهٔ مرایشانرا بود دو بوستان از
جانبِ راست و از جانبِ چپ گفتیم
بخورید رزق پروردگار خویش و شکر
گوئید اورا شمارا شهری هست پاکیزه
و پروردگار آمرزنده (۱۵).

فَاعْرُضْ أَوَّاكِ لَنَا عَلَيْهِمْ سَبِيلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ الْأُكُلِ حَمَاطٍ وَأَنْثِلَ وَشَقَى مِنْ سَدِّ الْقَبِيلِ ﴿۱۶﴾

پس روگردانیدند^(۱) پس فرستادیم
برایشان سبیلی تند^(۲) و عوض دادیم ایشان
را بجای دو بوستانِ ایشان دو بوستانی
دیگر خداوند میوه های بدمزه و خداوند
درخت گز و چیزی اندک از درخت کنار
(۱۶).

ذَلِكَ جَزَاءُ يَمَّا كَفَرُوا وَاهْلُ عَجْرٍ إِلَّا الْكَفُورُ ﴿۱۷﴾

این سزا دادیم ایشان را بسبب ناسپاسی
ایشان و سزای بدنمیدهم مگر ناسپاس را
(۱۷).

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً

و پیدا کردیم میانِ ایشان و میانِ آن ده ها
که برکت نهاده ایم در آن^(۳) ده ها متصل

(۱) یعنی از شکر .

(۲) یعنی سبیلی که به پشت ها بند کرده بودند .

(۳) یعنی شام .

وَقَدْ رَأَيْهَا السَّيْرُ يُرَوِّفُ فِيهَا إِلَيْكَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ⑩

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَعْدِيَّةً وَمَرْفُئَهُمْ كُلَّ مَفْرَئٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑪

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑫

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ
بِآخِرَةِ مَتَّعْنَاهُمْ مَّا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَافِظٌ ⑬

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِن مَّشْرَقٍ
وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّن ظَلِيمٍ ⑭

وَلَا تَتَّقُمُ الشُّفَاعَةَ عِنْدَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ

بایکدیگر و مقرر کردیم در آن ده ها
آمدرفت را گفتم سیر کنید درین ده ها
شب ها و روزها ایمن شده (۱۸) .

پس گفتند^(۱) ای پروردگار ما دوری پیدا
کن در میان سفر های ما و مستم کردند
برخویش پس گردانیدیم ایشان را افسانه ها
و پاره پاره ساختیم ایشان را تمام پاره
پاره ساختن هرائینه درین ماجرا نشانه
هاست هر صبر کننده شکرگوینده را
(۱۹) .

و هرائینه راست یافت شیطان در حق
ایشان اندیشه خود را پس پیروی او کردند
مگر گروهی اندک از مسلمانان (۲۰) .

ونه بود شیطان را برایشان هیچ غلبه
لیکن مبتلا گردانیدیم تا بدانیم کسی را که
ایمان می آرد بآخرت از آن که وی در
شبهه است از وی و پروردگار تو بر هر چیز
نگاهبان ست (۲۱) .

بگو بخوانید آنان را که گمان میکنند بجز
خدا مالک نیستند هم وزن یک ذره
در آسمان ها و نه در زمین نیست ایشان را
در آسمان و زمین هیچ شرکتی نیست
خدا را از ایشان هیچ یاری دهنده (۲۲) .

و سودنکند سفارش نزد خدای تعالی
مگر برای کسیکه دستوری داده باشد

عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ③

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْثِقُكُمْ
لَعَلْ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ④

قُلْ لَا تَسْأَلُونَنِي عَنْ أَجْمَرٍ وَمَا لَا تَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ⑤

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ ⑥

قُلْ أَرَأَيْتَ الَّذِينَ ادَّعَوْا بِحَقِّهِ شُرَكَاءَ كَلَّابٍ هُمُ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑦

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ
لَافْهَمُونَ ⑧

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑨

قُلْ لَكُمْ مِيعَادٌ يَوْمَ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَعْتِدُّ مَوْنَ ⑩

برای^(۱) اواهل محشر مضطرب شوند
تا آنگاه که اضطراب دور کرده شود
از دل‌های ایشان گویند چه چیز فرموده
است پروردگار شما (ملأ علی) گویند که
فرموده است سخن راست و اوست بلند
مرتبه بزرگ قدر (۲۳) .

بگو که روزی میدهد شمارا از جانب
آسمان ها و زمین (باز) بگو خدامی دهد و
هر آئینه مایاشما بر هدایتیم یا در گمراهی
ظاهر (۲۴) .

بگو سوال کرده نخواهید شد شما از گناه
ما و سوال کرده نه خواهیم شد ما از آنچه
شما می کنید (۲۵) .

بگو جمع خواهد کرد پروردگار ما میان ما
باز حکم کند میان ما (یعنی میان ما و شما)
براستی و اوست حکم کننده دانا (۲۶) .

بگو بنمائید مرا آنانکه ایشان را لاحق کرده
اید با خدا شریک ساخته نه چنین ست بلکه
خدا اوست غالب با حکمت (۲۷) .

و نه فرستادیم ترا الا برای مردمان همه
مژده دهنده و ترساننده ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۲۸) .

و می گویند کی بوجود آید این وعده اگر شما
راست گوئید (۲۹) .

بگو شمار است وعده روزیکه باز پس نمانید
از آن ساعتی و نه پیش دستی کنید (۳۰) .

(۱) یعنی اذن شفاعت داد .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْجَعُ
بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ لِّالْقَوْلِ الَّذِي قَالُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا وَلَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۱﴾

وگفتند کافران یعنی مشرکان
هرگز باور نداریم این قرآن را و نه آن کتاب
را که پیش از وی بود و تعجب کنی ای
بیننده اگر به بینی چون ستمگاران ایستاده
کرده شوند نزد پروردگار خویش باز
میگرداند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن
را^(۱) گویند آنانکه ناتوان گرفته شد ایشان را
بآنانکه سرکشی کردند اگر نمی بودید شما
هر آئینه ما مسلمان می شدیم (۳۱) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا أَخَىٰ صَدَدٌ لَّهُمْ عَنِ
الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَهُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

گفتند سرکشان به ناتوانان آیامابازداشتیم
شمارا از هدایت بعد از آنکه آمد بشما
بلکه بودید شما گناه گاران (۳۲) .

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكَرٌ أَيْلٍ
وَاللَّهِ لَإِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا
وَأَسْرُوا النَّفْسَ لِمَا كَرِهُوا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَعْمَلُ فِي
أَعْيُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

وگفتند ناتوانان سرکشان را نه، بلکه
بازداشت ما را مکر شب و روز^(۲) چون
میفرمودید ما را که کافر شویم به خدا
و مقرر کنیم برای او همتایان را و دردل
دارند همه ایشان پشیمانی چون به بینند
عذاب را و باندازیم طوقها در گردن های
کافران سزا داده نمی شوند مگر بوفق
آنچه می کردند (۳۳) .

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۳۴﴾

و نه فرستادیم در هیچ دهی بیم کننده را
مگر گفتند مُنْعَمَانِ آن ده هر آئینه ما بآنچه
فرستاده شدید به آن نا معتقدیم (۳۴) .

وَقَالُوا مَعْشَرَ الْأَنْفَالِ أُولَٰؤُلَادُكُمْ مَعَكُمْ بِمَعْدِيَّتَيْنِ ﴿۳۵﴾

وگفتند ما زیاده تریم باعتبار اموال و اولاد
و نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۳۵) .

(۱) یعنی سؤال و جواب کنند .

(۲) یعنی مکر شما که پیوسته در سعی آن بودید .

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُفَرِّقُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قَالُوا لَكُمْ لَكُمْ حِرَاءُ الضُّعُوفِ يَمَاعِلُوا وَهُمْ فِي الْعُرُقِ الْمُنُونُ ﴿۳۶﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آلِهَتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ﴿۳۷﴾

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۳۸﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا إِلَٰهَكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۳۹﴾

قَالُوا مُبِطِّلُكَ أَنْتَ وَآلِئِنَّا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿۴۰﴾

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده میکند روزی را برای هر که خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۶) .

و نیست اموال شما و نه اولاد شما آن چیز که مقرب گرداند شما را نزد ما مبرتبۀ قربت لیکن مقرب آنست که ایمان آورد و کرد کردار شائسته پس آن جماعت ایشان راست جزای دوچند به مقابله آنکه عمل کردند و ایشان در کوشک های بلند ایمن باشند (۳۷) .

و آنانکه سعی میکنند در رد آیات ما مقابله کنان آن جماعت در عذاب حاضر کرده شوند (۳۸) .

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده می کند روزی را برای هر که خواهد از بندگان خود و تنگ می سازد برای هر که خواهد و هر چه خرج کنید از هر جنس که باشد پس خدا عوض آن دهد و او بهترین روزی دهندگانست (۳۹) .

و روزی که برانگیزد خدا ایشان را همه یکجا باز بگوید به فرشتگان آیای ایشان شمارا عبادت می کردند (۴۰) .

فرشتگان گویند پاکی تراست تو کارسازمائی سواى ایشان بلکه ایشان عبادت میکردند دیوان را^(۱) اکثر ایشان به

(۱) یعنی عبادت ملائکه بجهت وسوسه شیاطین بود پس گویا عبادت شیاطین کردند .

دیوان اعتقاد داشتند (۴۱) .

پس امروز نمی تواند بعضی شما برای بعضی سود رسانیدن و نه زیان رسانیدن و فرمائیم ستمگاران را بپشید عذاب آتشی که شما دروغ می پنداشتید آن را (۴۲) .

و چون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما روشن آمده گویند بایکدیگر نیست این پیغامبر مگر مردی که میخواهد بازدارد شمارا از آنچه می پرستیدند پدرانِ شما و گویند نیست این قرآن مگر دروغی بر بافته و گویند کافران سخن راست را چون بیامد بدیشان نیست این مگر سحرِ ظاهر (۴۳) .

و ندادیم مشرکانِ عرب را کتاب ها که بخوانند آن را و نه فرستادیم بسوی ایشان پیش از توهیج ترساننده (۴۴) .

تکذیب کردند آنانکه پیش از ایشان بودند و این مشرکان نه رسیده اند به يك دَهِم آنچه داده بودیم به پیشینیان پس بدروغ نسبت کردند پیغامبرانِ مرا پس چگونه بود عقوبت من (۴۵) .

بگو جز این نیست که پند میدهم شمارا بیک کلمه که برخیزید برای خدا دوگان دوگان و يك يك باز تأمل کنید که نیست به یار شما هیچ جنونی، نیست او مگر بیم کننده برای شما پیش از آمدنِ عذاب سخت (۴۶) .

بگو آنچه سوال کرده باشم از شما جنس

قَالِیَوْمَ لَا یَمْلِكُ بَعْضُكُم لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِینَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِی كُنْتُمْ یُهَاكِلَیْهَا ۝۷۰

وَإِذَا شَئِلُوا عَلَیْهِمُ الْیَمْنَا بَیْتِی قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا جُرْئٌ یُزِیدُ أَنْ یَصُدَّ لَكُمْ عَمَّا كَانُوا یَعْبُدُونَ قَالُوا وَمَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرًی وَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِینٌ ۝۷۱

وَمَا آتَیْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ یَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَیْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِیرٍ ۝۷۲

وَكَذَّبَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَبَالَغُوا مُعْشَارَ مَا آتَیْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلَیْ فَكَیْفَ كَانَ تَكْوِیْرٌ ۝۷۳

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ قُرْآنِ شَمْرَةٍ تَتَنَسَّكُونَهَا وَتَیْلَاصِحُكُمْ مِنْ جَنَّةٍ ۚ إِنَّ هُوَ لَا یَذِیْرُ لَكُمْ بَیْنَ یَدَیْ عَذَابٍ شَدِیدٍ ۝۷۴

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنَّ أَجْرِیَ إِلَّا عَلَی اللَّهِ

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾

مژد پس آن شماراست نیست مژدمن
مگر برخدا واو بر همه چیزگواه است
(۴۷) .

قُلْ إِنْ رَأَيْتُمْ يُقْدِفُ يَأْتِ الْفَوْسُكُ وَالْغُلُوبُ ﴿۴۸﴾

بگو هرائینه پروردگارمن برمی تابد از علم
غیب وحی راست را آن پروردگار، دانای
پوشیده هاست (۴۸) .

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿۴۹﴾

بگو آمد سخن راست، و آفرینش نونمیکند
معبود باطل و نه دیگر بار آفریند (۴۹) .

قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ فَأَلَمَّا أَضَلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ اهْتَدَيْتُ
فِيمَا يُحْيِي إِلَى رَبِّكَ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿۵۰﴾

بگو اگر گمراه شدم پس جزاین نیست که
گمراه شوم بر نفس خویش و اگر راه یابم
پس بسبب آنست که وحی فرستد بسوی
من پروردگارمن هرائینه وی شنوای
نزدیک ست (۵۰) .

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَرْفَعُونَ أَكْفُوتًا وَأُخَذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾

و تعجب کنی اگر ببینی چون مضطرب
شوند پس نباشد از عذاب خلاص شدن
گرفته شوند از جائی نزدیک^(۱) (۵۱) .

وَقَالُوا الْمَنَآيَہُ وَأَنْتَ لَھُمُ التَّنَازُؤُوسُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۲﴾

و گویند آنگاه ایمان آوردیم بقرآن
و از کجا بود ایشان را بدست آوردن ایمان
از جای دور یعنی محال شد (۵۲) .

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقُولُونَ بَالِغِيبٍ
مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۳﴾

و حالانکه کافر بودند به قرآن پیش ازین
ومی اندازند^(۲) نادیده از مکان دور (۵۳) .

وَجِئْ بِمَنَاسِكُمْ مِنْ بَيْنِ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَائِهِمْ مِنْ قَبْلُ
إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُزِينٍ ﴿۵۴﴾

و جدائی افکنده شده میان ایشان و میان
آنچه می خواستند چنانچه کرده شد
بامثال ایشان پیش ازین هرائینه ایشان
بودند در شک قوی (۵۴) .

(۱) یعنی گرفته شوند بآسانی .

(۲) یعنی حدس میزنند .

سوره فاطر مکی است و آن چهل و پنج
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكُوتِ رُسُلًا
أُولَى أَجْزَاءٍ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبْعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

مَا يَشَاءُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يَشَاءُ
فَلَا يُرْسِلُ لَهُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ③

فَإِنْ يَكْذِبُوا فَعَذْلُ رَبِّكَ إِنَّكَ أَنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ④
الْأُمُورُ ⑤

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرُّكُمْ الْهَيْوَةُ
الدُّنْيَا وَلَا تَغُرُّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ⑥

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَ لِيكُونُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستایش خدای راست آفریننده آسمان
ها و زمین سازنده فرشتگان را فرستاد
گانی دارای بازوهای دوگان دوگان و سه
گان سه گان و چهارگان چهارگان زیاده
میکند در آفرینش هر چه خواهد هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۱) .

آنچه کشاده سازد خدا برای مردمان
از رحمت پس هیچ بازدارنده نیست آن را
و آنچه بازدارد پس هیچ کشا ینده نیست
آنرا بعد از وی (یعنی غیروی) و اوست
غالب با حکمت (۲) .

ای مردمان یاد کنید نعمتِ خدا را
بر خویش آیا هیچ آفریننده هست غیر خدا
روزی میدهد شمارا از جانب آسمان
و زمین نیست هیچ معبود برحق مگر وی
پس از کجا بازگردانیده می شوید (۳) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران پیش
از تو و بسوی خدا بازگردانیده میشود کارها
(۴) .

ای مردمان هر آئینه وعدهٔ خدا راست است
پس فریفته نکند شمارا زندگانی دنیا و نه
فریبد شمارا به نسبتِ خدا شیطان فریب
دهنده (۵) .

هر آئینه شیطان شماراست دشمن پس

مِنْ أَهْلِ السَّعِيرِ ①

دشمن گیرید اورا جزاین نیست که می خواند تابعان خود را تاباشند از اهل دوزخ (۶) .

آنانکه کافر شدند ایشان راست عذاب سخت و آنانکه ایمان آوردند و عمل های شائسته کردند ایشان راست آمرزش و مُزدِ بزرگ (۷) .

آیا کسی که آراسته کرده شد برای او عمل زشت او پس نیک دید آنرا (مثل مومن صالح باشد) پس هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد پس باید که هلاک نه شود نفس تو برایشان از روی دریغ هر آئینه خدادانا ست بآنچه می کنند (۸) .

و خدا آنست که فرستاد بادهارا پس برانگیختند آن بادها ابررا پس روان کردیم ابررا بسوی شهر مرده پس زنده ساختیم بآن ابر زمین رابعه مرده بود آن همچنین خواهد بود برانگیختن مردگان (۹) .

هر که خواهد ارجمندی پس خدای راست ارجمندی همه یکجا بسوی او بالا میرود سخن پاکیزه و عمل صالح را بلند می گرداند خدا و آنانکه می اندیشند فتنه هایشان راست عذاب سخت و بداندیشی ایشان همون نابود شود (۱۰) .

و خدا آفرید شمارا از خاک باز از نطفه باز گردانید شمارا جفت مرد و زن و در شکم برنمیدارد هیچ ماده ای و نمی زاید مگر به

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ①

الَّذِينَ زَيْنَ لَهُ سُوْرُهُ عَلَيْهِ قَرَأَ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ①

وَاللَّهُ الَّذِي أَوْسَلَ الرِّيحَ فَتَنِيْرَ صَابَأَ فَمَقْنَنَهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ التَّشْوُرُ ①

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْوَرْدَةَ فَلْيَلِ الْوَرْدَةَ جَمِيعًا إِلَهُ يَصْعَدُ الْكُلَّ بِالْطَّيْبِ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ النَّيَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُؤُاْلَهُمْ يُبْوَرُ ①

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْسِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضُرُّ الْأُولَى وَمَا يَعْبَرُ مِنْ مُعْتَمَرٍ

علم خدا و زندگانی داده نمی شود هیچ
دراز عمری را و کم کرده نمی شود
از عمر وی الا ثبت ست در کتاب هراثینه
این کار بر خدا آسان ست (۱۱) .

و برابر نیستند^(۱) دودریا این يك شیرین
در نهایت شیرینی ست خوش گوارست آب
او آن دیگر شور به تلخی مائل ست
وازه ریگی میخورد گوشت تازه و برمی
آرید زیوری که می پوشید آن را و می
بینی کشتی هارا در دریا شکافنده آب تا
روزی طلب کنید از فضل او و تابود که
شما شکر گوئید (۱۲) .

درمی آرد شب را در روز و درمی آرد
روز را در شب و رام ساخت خورشید
و ماه را هریکی می رود بمیعادی معین
اینست خدا پرورد گار شما مراوراست
پادشاهی و آنانکه می پرستید بجزوی
مالك نمی شوند مقدار پوست خسته خرما
(۱۳) .

اگر بخوانید ایشان را نه شنوند خواندن
شما را و اگر بفرض بشنوند قبول نه کنند
گفته شما و روز قیامت منکر شوند شريك
مقرر کردن شما را و خبر ندهد تراهیچ کس
مانند دانا^(۲) (۱۴) .

وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمُرِهِ أَفِي كِتَابِكَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ①

وَمَا يَنْتَوِي الْبَحْرُونَ هَذَا عَذَابٌ قَرَأْتَ سَاءَ مَا شَرَاكَ
وَهَذَا مِلَّةُ أَجَاوِرٍ مِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لِحْمَاطًا وَتَقْتَتُونَ
حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازِيرَ لِمَتَعُوا مِنْ
فَضْلِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَتَكَبَّرُونَ ②

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَخِّرُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْعٍ ③

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَهُمْ يُحْسِنُوا صُورًا
لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْكُمْ وَلَا يَنْفَعُكُمْ
وَمَثَلُ خَيْرٍ ④

(۱) یعنی یکسان نمی شوند باختلاط .

(۲) مترجم گوید " لاینبک مثل خیر " بمنزله مثل است چون سخن بلیغ گویند و تحقیق
بنهایت رسانند این کلمه گویند .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي هُوَ الْغَنِيُّ
الْمُؤْتِي ⑤

إِنْ يَشَاءُ يُهْلِكْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ⑥

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑦

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْمِهَا
لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑧

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ⑨

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ⑩

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ⑪

وَمَا يَسْتَوِي الْكَافِرُ وَلَا الْأَمَّانُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يُشَاءُ

وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ ⑫

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ⑬

إِنَّمَا أَسْأَلُكَ يَا حَقُّ بِشَيْءٍ أَوْدَيْنَا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ

إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ⑭

وَإِنْ يَكْذِبُوا فَتَكْذِبْ الْكَذِبُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ

ای مردمان شماست محتاج بسوی خدا
و خدا همونست بی احتیاج ستوده کار
(۱۵) .

اگر خواهد نابود سازد شمارا و بیارد
آفرینش نو (۱۶) .

و نیست این کار بر خدا دشوار (۱۷) .

و بر نمی دارد هیچ بردارنده بار دیگری را
و اگر بخواند گران بار کسی را بسوی
بار خویش برداشته نه شود از آن بار
چیزی اگر چه آن کس خویشاوند باشد
جز این نیست که بیم می کنی آنان را که می
ترسند از پرورد گار خویش غائبانه و
برپاداشته اند نماز را و هر که پاک شد پس
جز این نیست که پاک میشود برای نفع
خویش و بسوی خداست بازگشت (۱۸) .

و برابر نیستند نابینا و بینا (۱۹) .

و نه تاریکی ها و نه روشنی (۲۰) .

و نه سایه و نه باد گرم (۲۱) .

و برابر نمی شوند زندگان و مردگان هر آینه
خدایم شنواید هر که را خواهد و نیستی
تو شنوای کسی را که در گور باشد (۲۲) .

و نیستی تو مگر ترساننده (۲۳) .

هر آینه ما فرستاده ایم ترا بدین راست
بشارت دهنده و بیم کننده و نیست هیچ
امتی مگر گذشته است در آن بیم کننده
(۲۴) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آینه
بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان

رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَإِلَّا زُيِّرُوا بِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ⑤

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي ⑥

الْمُزْتَرِّقِ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ⑦

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ⑧
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ⑨

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ
تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ ⑩

لِيُؤْتِيَهُمُ اجْرَهُمْ وَيزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ
شَكُورٌ ⑪

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ⑫

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

بودند آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
نشانهای واضح و بنامه های الهی و بکتاب
روشن (۲۵) .

باز گرفتار کردم کافران را پس چگونه بود
عقوبت من (۲۶) .

آیاندیدی که خدا فرو آورد از آسمان آب
را پس بر آوردیم بسبب آن میوه های گونا
گون رنگهای آنها و از کوه قطعاتی است
برنگ های گوناگون، سفید و سرخ و نهایت
سیاه (۲۷) .

و از مردمان و جانوران و چهار پایان گوناگون
ست رنگ او همچنان جزاین نیست که می
ترسند از خدا عالمان از بندگان او هر آئینه
خدا غالب آمرزنده است (۲۸) .

هر آئینه آنانکه تلاوت می کنند کتاب
خدارا و برپا داشته اند نماز را و خرج کرده
اند از آنچه روزی دادیم ایشان را پنهان
و آشکارا امید دارند دادوستدی را که هرگز
هلاک نه شود (۲۹) .

تا بتمام رساند بسوی ایشان مژدایشان را و
زیاده دهدایشان را از فضل خود هر آئینه
او آمرزنده قدر دان ست (۳۰) .

و آنچه وحی فرستادیم بسوی تواز قرآن
اوست حقیقت باوردارنده آنچه پیش
از وی ست هر آئینه خدابه بندگان خود
خبردار بیناست (۳۱) .

باز میراث دادیم قرآن را کسانی را که
بگزیدیم ایشان را از بندگان

فَمَنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ
بِالْخَيْرَاتِ يَأْذِنُ لِلَّذِي هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۱﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ
ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا مِثْلًا لِّمَا فِيهَا خَيْرٌ ﴿۳۲﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۳﴾

إِلَّا الَّذِي أَحْصَا دَارَ الْقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَيْسَتْ فِيهَا
نُصَبٌ وَلَا مِثْنَانٌ فِيهَا الْقُوبُ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا
وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي
كُلَّ كَفُورٍ ﴿۳۵﴾

وَهُمْ يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۖ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ
مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّبِيُّ فُتُوتُوا فَمَا لِّلْمُذَلِّينَ مِنْ
نَصِيرٍ ﴿۳۶﴾

خود^(۱) پس بعضی ایشان ستمگارست
بر نفس خود و بعضی ایشان میانه رواست
و بعضی ایشان سبقت کننده است به نیکی
ها بحکم خدا این ست فضل بزرگ (۳۲).

به بوستان های همیشه ماندن در آیند آن جا
زیور داده شود ایشان را آنجا از قسم انگو
های طلا و زیور داده شوند مروارید و لباس
آنها جامه ابریشمی باشد (۳۳).

و گفتند همه ستایش خدای راست که
دور کرد از ماندن راه را آئینه پروردگار
ما آمرزنده قدر شناس ست (۳۴).

آنکه فرود آورد مارا به سرای همیشه ماندن
از فضل خود نه رسد بمانجا هیچ رنجی
ونه رسد بمانجا هیچ ماندگی (۳۵).

و آنانکه کافر شدند ایشان راست آتش
دوزخ نه حکم کرده شود برایشان
تابمیرند و نه سبک کرده شود از ایشان
چیزی از عذاب دوزخ همچنین سزا
میدهیم هر ناسپاس را (۳۶).

و اهل دوزخ فریاد کنند در آنجا که ای
پروردگار ما بیرون آرمارا تا بکنیم کار
شائسته بجز آن که می کردیم گوئیم آیا
زندگانی نه دادیم شمارا آنقدر که پندپذیر
شود در آن هر که پند پذیرفتن خواهد و آمد
بشما ترساننده پس بچشید پس نیست
ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۳۷).

(۱) یعنی از پیغامبر صلی الله علیه وسلم امت محمدیه رسید والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الْصُّدُورِ ۝

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ
وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ
الْكَاذِبِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا خَسَارًا ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَنزَلْنَا مَآءً فَخَلَقْنَا مِنَ الْأَرْضِ أَمْشَاجًا فَمِنْهَا فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَاتٍ مِّنْهُ بَلْ إِنَّ يَعِيدُ
الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ۝

إِنَّ اللَّهَ يُعْصِبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَن تَزُولَا وَلَئِنْ
زَالَتَا لَأَن أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِ إِنَّهُ كَانَ
حَلِيمًا غَفُورًا ۝

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنَ الْإِذَى الْأَمْرِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
قَالُوا هُمُ الْإِنْفُورُ ۝

لَا يَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَجِئُ الْمَكْرُ

هرآئینه خداداننده پنهان آسمان ها وزمین
ست هرآئینه وی داناست به مکنون سینه
ها (۳۸) .

وی آنست که گردانید شمارا جانشینان
درزمین پس هرکه کافر شود پس برویست
ضرر کفر او ونمی افزاید درحق کافران
کفرایشان نزد پروردگار ایشان مگر غضب
را ونمی افزاید درحق کافران کفرایشان
مگر زیان را (۳۹) .

بگوآیا دیدید شریکان مقرر کرده خودرا
آنانکه می پرستید بجز خدا بنمائید مراچه
چیز آفریده اند اززمین آیایشانرا ست
شرکتی درآسمان ها نه بلکه دادیم ایشان
را کتابی پس ایشان بر حجت اندازان
بلکه وعده نمیدهند ستمگاران بعض
ازایشان بعض را مگر بطریق فریفتن (۴۰) .

هرآئینه خدا نگاه میدارد آسمان ها وزمین
را ازآنکه ازجای خود بلغزند و اگر بلغزند
نگاه نه دارد آنها را هیچ کس بعد از خدا^(۱)
هرآئینه اوست بر دبار آمرزگار (۴۱) .

وقسم خوردند بخدا سخت ترین قسم
های خود که اگر بیاید بایشان ترساننده
البته خواهند بود راه یافته تر ازهریک
امت پس چون آمدبایشان ترساننده زیاده
نکرد درحق ایشان مگر رمیدن را (۴۲) .

بسبب سرکشی درزمین وزیاده نه کردمگر

الَّتِي إِلَّا بِأَهْلِهَا فَمَنْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سَمَاءَ الْأَوَّلِينَ
فَلَنْ يَجْعَلَ لَسَمَاءِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ يَجْعَلَ لَسَمَاءِ
اللَّهِ تَوِيلًا ﴿۳۶﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكُنُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿۳۷﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظُهُورِهِمْ
مِنْ ذَاتِةٍ وَلَا لَكِنْ يُوَخَّضُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى
فَإِذَا أَجَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿۳۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَس ۱

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲﴾

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۳﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۴﴾

لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاكَ مِنْ بَابٍ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ ﴿۵﴾

بداندیشی قبیح را وفروود نمی آید و بال
بداندیشی قبیح مگر باهل او پس منتظر
نیستند مگر آئین عقوبت پیشینان را پس
نخواهی یافت بآئین خدا را تبدیل
ونخواهی یافت بآئین خدا تغییری (۴۳).

آیا سیرنکرده اند در زمین تابیینند چگونه
شدانجام کار آنانکه پیش از ایشان بودند و
انجماعت بودند زیاده تراز ایشان در قوت
وهرگز نیست که عاجز کند خدا را چیزی
در آسمان ها و نه در زمین هر آئینه او هست
داناتوانا (۴۴).

و اگر گرفتار کردی خدا مردمان را به
سزای آنچه میکردند نگذاشتی بر پشت
زمین هیچ جانوری را ولیکن موقوف
میدارد ایشانرا تامیعادی معین پس چون
آید میعاد ایشان پس هر آئینه خدا هست به
بندگان خود بینا (۴۵).

سوره یس مکی است و آن هشتاد و سه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یس (۱) .

قسم به قرآن با حکمت (۲) .

هر آئینه تو از پیغامبرانی (۳) .

بر راه راستی (مراد دارم) (۴) .

فرو فرستادن غالب مهربان (۵) .

تا بترسانی قومی را که ترسانیده نه شده
اند پدران ایشان پس ایشان غافلان

اند^(۱) (۶) .

هرآئینه ثابت شد وعدهٔ عذاب بر اکثر ایشان پس اکثر ایشان ایمان نمی آرند (۷) .
هرآئینه قراردادیم در گردن های ایشان طوق ها پس آن طوقها تا زنج باشند پس ایشان سر بالا کردگانند (۸) .

وساختیم پیش روی ایشان دیواری وپس پشت ایشان دیواری باز پوشیدیم ایشان را پس ایشان هیچ نه بینند^(۲) (۹) .

وبرابرست برایشان که بیم کنی ایشانرا یا بیم نکنی ایشان را ایمان نیارند (۱۰) .

جزاین نیست که می ترسانی کسی را که پیروی پندکند و برسد از خدا غائبانه پس بشارت ده اورا بآمرزش و مژگنرانی (۱۱) .

هرآئینه ما زنده می گردانیم مردگان را و می نویسیم آنچه پیش فرستادند^(۳) و می نویسیم نقش اقدام ایشان را و هر چیزی را احاطه کردیم در کتاب ظاهر^(۴) (۱۲) .

و بیان کن برای ایشان داستانی قصهٔ اهل ده چون آمدند بآن ده پیغامبران (۱۳) .

آنگاه که فرستادیم بسوی ایشان دوکس را پس به دروغ نسبت کردند ایشان را پس قوت دادیم به سومی پس هرسه کس

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ①

إِنَّا جَعَلْنَا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَافًا يَّبِىْ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ②

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ③

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ④

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ⑤

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ⑥

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ⑦

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ⑧

(۱) یعنی دربنی اسماعیل هیچ پیغمبری مبعوث نشده بود .

(۲) مترجم گوید این هردو آیت تمثیل و تصویرست یاس ایشان را از شناختن حق .

(۳) یعنی از اعمال خیر و شر .

(۴) یعنی لوح محفوظ .

گفتند هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۴) .

اهل ده گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما و فرونه فرستاده است رحمن هیچ چیز نیستید شما مگر دروغ میگوئید (۱۵) .

گفتند پروردگار مامیداند که هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۶) .

و نیست بر ما مگر پیغام رسانیدن ظاهر (۱۷) .

گفتند هر آئینه ماشگون بد گرفتیم به شما اگر باز نآئید البته سنگ سارکنیم شمارا و البته برسد به شما از جانب ماعقوبت درد دهنده (۱۸) .

گفتند شگون بد شما همراه شما ست آیا اگر پند داده شود شمارا بر شگون بد حل کنید بلکه شما گروهی از حد گذشته اید (۱۹) .

و آمد ازدور ترین محل های آن شهر مردی شتابان گفت ای قوم من پیروی کنید آن پیغامبران را (۲۰) .

پیروی کنید کسی را که نمی طلبد از شما هیچ مزدی و ایشان راه یافتگانند (۲۱) .

و چیست مرا که عبادت نه کنم معبودی را که بیافرید مرا و بسوی وی بازگردانیده خواهید شد (۲۲) .

آیا بجزوی معبودانی گیرم اگر بخواهد خدای تعالی در حق من زیانی دفع نه کند از من شفاعت ایشان چیزی را

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا كَذِبُونَ ﴿١٥﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمُوا آتَا إِلَهُكُمُ لِنُرْسِلُونُ ﴿١٦﴾

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾

قَالُوا إِنَّا تَطَاعُوا لَكُمْ وَلَكِنْ لَمْ نَكُنْ مِنَ الْوَاعِقِينَ ﴿١٨﴾

وَلَيْسَ لَكُم مِّنَّا عَادَابُ إِلَهِمْ ﴿١٩﴾

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ آيِنَ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدْيَنَةِ رَجُلٌ يُسَمَّى قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

اتَّبِعُوا مَن لَّا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

وَمَالِيَ لَا أَعْبُدُ إِلَّا ذِي قَطْرٍ وَإِلَيْهِ رُجْعُونَ ﴿٢٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ يُضِلُّوكُمْ عَنْ آلِهَتِكُمْ إِنَّهُمْ لَا يَتَّقُونَ اللَّهَ فَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ آلِهَةً خَلَقُوا ظُفُرَهُمْ مِنَ الْغَدَرِ وَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٤﴾

إِنِّي إِذَا ذُلِّلْتُ ضَلَّ مُبِينِي ﴿۳۷﴾

إِنِّي أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿۳۸﴾

فَبِئْسَ ادْخُلُ الْجَنَّةَ قَالُوكَ لَيْتَ قُوَّتِي يَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

يَمَّا غَرَبَتِ رَيْثُ وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ ﴿۴۰﴾

وَمَا أَرْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا كُنَّا نُنْزِلُ فِيهِ ﴿۴۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُمُودُونَ ﴿۴۲﴾

يَسْأَلُ عَلَى الْعِبَادَةِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۳﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا هَلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿۴۴﴾

وَأَنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٍ لَدَيْنَا نَحْضَرُونَ ﴿۴۵﴾

وَأَيُّهُمْ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَصْبَحَتْ وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا
فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿۴۶﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا حَبْلَتٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا

وازایشان خلاص نکنند مرا (۲۳) .

هر آئینه من آنگاه در گمراهی ظاهر باشم
(۲۴) .

هر آئینه من ایمان آوردم به پروردگار شما
پس بشنوید از من (۲۵) .

گفته شد اورا در آی به بهشت گفت ای کاش
قوم من میدانستند (۲۶) .

که به چه چیز بیا مرزید مرا پروردگار من
وساخت مرا از نواختگان (۲۷) .

و فرود نیاوردیم بر قوم او بعد از او هیچ
لشکری از آسمان نیستیم ما فرود آورنده
لشکر (۲۸) .

نه بود عقوبت ایشان مگر يك فریاد تند
پس ناگهان ایشان چون آتش فرو مرده
شدند (۲۹) .

ای وای بر بندگان نمی آید بدیشان هیچ
فرستاده مگر با او تمسخر می کردند (۳۰) .

آیا نه دیدند چه قدر هلاك ساختیم پیش
از ایشان طبقات مردمان را که آنجماعت
بسوی ایشان باز نمی آیند (۳۱) .

و نیست هر طبقه مگر جمع آورده نزد
ما حاضر کرده شده (۳۲) .

و نشانه هست برای ایشان زمین مرده
زنده گردانیدیم آن را و بر آوردیم از آن دانه
پس از آن دانه می خوردند (۳۳) .

و آفریدیم در زمین بوستان ها از درختان

الْعِوُونَ ﴿۳۶﴾

خرما ودرختان انگور وروان ساختیم
در آن بوستان چشمه ها (۳۴) .

تابخورند از میوه آنچه مذکور شد و نه
ساخته است میوه را دست های ایشان آیا
پس شکر نمی کنند (۳۵) .

پاکست آنکه آفرید اجناس را تمام آن
از آنچه میرویانندش زمین وازجنس آدمیان
واز آنچه ایشان نمی دانند (۳۶) .

ونشانه هست ایشانرا شب مانند پوست
می کشیم ازوی روز را پس ناگهان ایشان
در تاریکی آیندگان باشند (۳۷) .

وآفتاب میرود برای که قرارگاه و یست
اینست اندازۀ خدای غالب دانا (۳۸) .

وماه مقرر کردیم برای او منزل ها تا آن
که بازگردد مانند چوب کهنه خوشه خرما
(۳۹) .

نه خورشید می سزدش که دریابد ماه را
ونه شب سبقت کننده است برروز^(۱)
وهریکی ازخورشید و ماه وستاره
هادر آسمانی سیر میکنند (۴۰) .

ونشانه هست ایشانرا که ما برداشتیم
قوم بنی آدم را در کشتی پُرکرده شده
(۴۱) .

وآفریدیم برای ایشان مانند کشتی آنچه
سوار می شوند بر آن^(۲) (۴۲) .

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿۳۵﴾

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَنْفُسَ كُلَّهَا لِمَا تُبْتَغَى الْأَرْضُ وَمَنْ أَنْفُسِهِمْ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

وَأَيُّ لَكُمْ أَيْلٌ تَسْلَعُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿۳۷﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۳۸﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿۳۹﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْبَلَدُ سَابِقُ الْبَلَدِ
وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۴۰﴾

وَأَيُّ لَكُمْ أَكَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفَلَكِ الْمُسْحُونِ ﴿۴۱﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿۴۲﴾

(۱) یعنی پیش از انقضای روز نمی آید .

(۲) یعنی شتر و فیل .

وَأَنْ نَّشَاقُرَهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُقَدَّرُونَ ﴿۳۸﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۹﴾

وَإِذَا حِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأُخْفَاكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۰﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۴۱﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ
أَسْمَأُ أَنْطَعِمُ مَنْ كُوِّنَ لَهُ اللَّهُ أَطْعَمَةً تَأْنِ أَنْهُمْ إِلَّا فِي ضَلٰى
مُبِينٍ ﴿۴۲﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۳﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۴﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ كَوْصِيَّةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۵﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْجِبَالِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿۴۶﴾

واگر خواهیم غرق کنیم ایشان را پس هیچ فریاد رس نه باشد برای ایشان و نه ایشان رها کرده شوند (۴۳) .

لیکن رحمت کردیم از جانب خود و بهره مند ساختیم تاملتی (۴۴) .

و چون گفته شود بایشان که بترسید از عقوبتی که پیش دستهای شما باشد و از عقوبتی که پس پشت شما باشد بُود که بر شما رحم کرده شود (۴۵) .

اعراض کنند و نمی آید بدیشان هیچ نشانه از پروردگار ایشان الاّ از آن روگردان باشند (۴۶) .

و چون گفته شود بایشان که خرج کنید از آنچه روزی داده ست شمارا خدای تعالی گویند کافران به مسلمانان آیاطعام دهیم کسی را که اگر خدای تعالی می خواست طعام دادی او را نیستید شما مگر دگر مراهی ظاهر (۴۷) .

ومی گویند کافران کی باشید این وعده اگر راست گوئید (۴۸) .

انتظار نمی کشند مگر یک نعره تند را که بگیرد ایشان را و ایشان خصومت کنان باشند (۴۹) .

پس نتوانند وصیت کردن و نه باهل خود بازگردند (۵۰) .

و دمیده شود در صور پس ناگهان ایشان از قبرها بسوی پروردگار خویش

بشتابند (۵۱) .

گویند ای وای بر ما که برخیزانید ما را
از خواب گاه ما آری این هما نست که
وعده داده بود خدای تعالی و راست گفتند
پیغامبران (۵۲) .

نباشد این واقعه مگر نعره تندی پس
ناگهان ایشان جمع آورده نزد ماحاضر
کرده شده باشند (۵۳) .

پس امروزستم کرده نخواهد شد بر هیچ
کس هیچ ستمی و جزا داده نه خواهید
شد الا بحسب آنچه میکردید (۵۴) .

هر آئینه اهل بهشت امروز در کاری هستند
شادانند (۵۵) .

ایشان وزنان ایشان در سایه ها بر تخت
هانشینده اند (۵۶) .

ایشان راست در بهشت میوه و ایشان
راست آنچه طلب کنند (۵۷) .

گفته شود سلام باد از جانب پروردگار
مهربان (۵۸) .

وبگوئیم جدا شوید امروز ای گناه گاران
(۵۹) .

ایا حکم نه فرستاده بودم بسوی شما ای
اولادِ آدم که مپرستید شیطان را هر آئینه
وی شمارا دشمن آشکاراست (۶۰) .

وآنکه پرستید مرا این ست راه راست
(۶۱) .

وهر آئینه گمراه ساخت شیطان از قوم

قَالُوا يٰوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْبُرْسُونُ ﴿۵۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صِغَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿۵۲﴾

قَالُوا لِمَ لَطَمَ نَفْسَ سَيِّئًا وَلَا نُجْزَى إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

إِنْ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكُونَ ﴿۵۴﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْشَادِ مُتَكَيِّفُونَ ﴿۵۵﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿۵۶﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿۵۷﴾

وَأَمَّا أُولَ الْيَوْمِ أَنَا الْمُنْجَرُونَ ﴿۵۸﴾

أَلَمْ أَعْهِدْ إِلَيْكُمْ يٰبَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿۵۹﴾

وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿۶۱﴾

شما خلقِ بسیار را آیانی دانستید (۶۲) .
این آن دوزخ ست که وعده داده می شد
شمارا (۶۳) .

درآئید بآن امروز به سبب کافر بودنِ خود
(۶۴) .

امروز مُهرنیم بردهان های ایشان و سخن
گوید باما دست های ایشان و گواهی دهد
پاهای ایشان بآنچه می کردند (۶۵) .

واگر خواهیم نابودکنیم چشم های ایشان
را پس سبقت کنند بسوی راه پس
از کجا ببینند (۶۶) .

واگر خواهیم مسخ کنیم ایشان را برجای
ایشان پس نه توانند گذشتن از آن جا و
باز نه گردند (۶۷) .

وهرکه را عمر دراز میدهم نگونسار می
کنیمش درآفرینش آیا در نمی یابند
(۶۸) .

و نیاموختیم این پیغامبر را شعر و لائق
نیست اورا نیست این مگر پند و قرآن
آشکارا (۶۹) .

تا بترساند هرکه زنده باشد^(۱) و ثابت
شود حجت بر کافران (۷۰) .

آیانه دیدند که ما آفریدیم برای ایشان
از آنچه ساخته است دست های ما چهارپایان

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَنظُرُ إِلَىٰ رِجْلِهِمْ
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى
يُبْصِرُونَ ۝

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا
وَلَا يَرْجِعُونَ ۝

وَمَنْ يُعْرِضْ مُرُسَهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْلَمُونَ ۝

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذُرْوَقَةٌ تُفِيءُ ۝

لَيَذِيذُنَّ مَنْ كَانَ جَبًا وَيُحِيطُ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنفُسَهُمْ أَهَلْ يَلْعَنُونَ ۝

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٥١﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَازِلُ وَمِنْهَا لَهُمْ أَفْلاكٌ يَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَهُمْ يَصْرُفُونَ ﴿٥٣﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُخَضَّرُونَ ﴿٥٤﴾

فَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُبْهَرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٥٥﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٥٦﴾

وَعَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَكَيْ خَلَقْنَاهُ قَالَ مَنْ يُعِى الْعِظَامَ وَهِيَ رَوِيمٌ ﴿٥٧﴾

قُلْ يُبَيِّهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ نَفْثَةٍ وَهُوَ مِنْ خَلْقٍ عَلِيمٍ ﴿٥٨﴾

لَ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ

تُوقَدُونَ ﴿٥٩﴾

أَوَلَيْسَ الْبَآئِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِعَظِيمٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ

را پس ایشان آنرا مالکانند (۷۱) .

ورام ساختیم چهار پایان را برای ایشان
پس بعض از آن سواری ایشانست و بعض
از آن را میخورند (۷۲) .

وایشانراست در چهار پایان منفعت
ها و آشامیدنیها آياشکر نمی گزارند (۷۳) .
و گرفتند سوای خدا معبودان را تا بؤدکه
ایشان یاری داده شوند (۷۴) .

نه توانند یاری کردن ایشان و این بتان
برای ایشان لشکری حاضر کرده شده اند
(۷۵) .

پس اندوه گین نکند ترا سخن ایشان
هر آئینه مامیدانیم آنچه پنهان میکنند
و آنچه آشکار می نمایند (۷۶) .

آیاندانسته است آدمی که ما آفریدیم او را
از نطفه پس ناگهان وی خصومت کننده
آشکار شد (۷۷) .

زد برای ما مثالی و فراموش کرد آفرینش
خود را گفت که زنده کند استخوان هارا
در حالتی که آن کهنه شده باشند (۷۸) .

بگوزنده کندش آن که آفرید او را اوّل بار
و اوهر قسم آفرینش داناست (۷۹) .

آنکه پیدا کرد برای شما از درخت سبز
آتش را پس ناگهان شما از آن درخت آتش
می افروزد (۸۰) .

آیا نیست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را

يَعْلَمُ بَلِيٍّ وَهُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ⑪

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ⑫

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ⑬

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ①

قَالَتْ حُورٌ مَرْجَرًا ②

قَالَتْ لَيْلِي وَكَرَّامًا ③

إِنَّ الْعَرْشَ لَوَاجِدٌ ④

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا رَبِّ الْمَشْرِقِ ⑤

إِنَّا زَيْنَةُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّهِ الْكَوَاكِبِ ⑥

توانا بر آنکه بیافریند مانند ایشان بلی
واوست آفریننده دانا (۸۱) .

جزاین نیست فرمانِ خدا چون بخواهد
آفریدن چیزی را که بگویدش بشوپس می
شود (۸۲) .

پس پاک ست آنکه بدستِ اوست
پادشاهی هرچیز و بسوی اوباز گردانیده
شوید (۸۳) .

سوره صفت مکی است و آن یک صد و هشتاد
و دو آیه و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعتی از ملائکه که صف میکشند
صف کشیدنی^(۱) (۱) .

پس قسم بجماعتی میرانند راندنی^(۲)
(۲) .

پس قسم بجماعتی که تلاوت میکنند
تلاوت کردنی (۳) .

هر آئینه معبود شماییکی ست (۴) .

اوپروردگارِ آسمان هاوزمین ست و آنچه
در میان این هاست و اوپروردگارِ مشرق
هاست^(۳) (۵) .

هر آئینه ماآرائش دادیم آسمانِ دنیا را

(۱) مترجم گوید یعنی نزدیک پروردگار خود .

(۲) مترجم گوید یعنی شیاطین را والله اعلم .

(۳) یعنی و مغرب هانیز .

وَحَفَظَاتِنَ كُلِّ شَيْطَانٍ تَارِدٍ ⑤

بزینت ستاره ها (۶) .
ونگاهداشتیم آنرا از هر شیطان سرکش
(۷) .

لَا يَتَمَنَّوْنَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ وَيَقْدِرُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ⑥

مقصد آنکه گوش نه نهند شیاطین بسوی
ملاء اعلیٰ وزده میشوند از هر جانب
(۸) .

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ قَالِبٌ ⑦

بجهت راندن ایشان و ایشان راست عذاب
دائم (۹) .

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَائِبٌ ⑧

مگر کسی که بریاید^(۱) ربودنی پس از پی
اوافتد شعله سوزنده (۱۰) .

فَأَسْمَوْهُمْ أَهْمَ آسَاءُ خَلْقًا مِّنْ خَلْقِنَا إِنَّ خَلْقَهُمْ مِنْ
طِينٍ لَّازِبٍ ⑨

پس استفسارکن از ایشان آیا ایشان سخت
تر اند در آفرینش یا کسیکه ما آفریده ایم^(۲)
هر آئینه ما آفریدیم ایشانرا از گل چسپنده
(۱۱) .

بَلْ عَجَبْتَ وَيَعْجَبُونَ ⑩

بلکه تعجب کردی^(۳) و ایشان تمسخر
میکنند (۱۲) .

وَلَا تُدْرِكُوا الْبَإْثَ كُرْؤُنَ ⑪

و چون پند داده شود ایشان را پند نمی گیرند
(۱۳) .

وَلَا تَرَاؤُا إِلَهُ يَسْتَعْمِرُونَ ⑫

و چون ببینند نشانه ای را تمسخر کنند
(۱۴) .

وَقَالُوا إِنَّا هُمُ الْمُرْسَلُونَ ⑬

و گفتند نیست این قرآن مگر سحر
ظاهر (۱۵) .

(۱) یعنی کلمه را از کلمات ملاء اعلیٰ یکبار ربودن .

(۲) یعنی ملائکه وجن و سماوات و غیر آن .

(۳) یعنی از حال کافران .

عَزَّامَنَا وَكَانُوا رِجَالًا وَعَظَامَنَا السُّعُوتُونَ ﴿١٥﴾

أَوَلَا يَأْتِيهِمُ الْيَوْمُ الْآزِلُ ﴿١٦﴾

فَلْيَعْمُوا كَثُورًا مِّنَ اللَّحْمِ ﴿١٧﴾

فَأَمَّا هِيَ فَرْجَةٌ وَلِجَنَّةٍ فَأَظَاهُمُ يُنظَرُونَ ﴿١٨﴾

وَقَالُوا لَوْلَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٩﴾

هَذَا يَوْمُ الْقُصِيِّ الَّذِي كُتِبَ بِهِ تَعْدِيَتُهُ ﴿٢٠﴾

أَحْمَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَذَابُكُمْ مِّمَّا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢١﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَنَّةِ ﴿٢٢﴾

وَقَرُّهُمْ إِلَى مَسْئَلَتِهِمْ ﴿٢٣﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنصَحُونَ ﴿٢٤﴾

بَلْ هُمُ الْيَوْمُ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٥﴾

وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَخَسِرُونَ ﴿٢٦﴾

قَالُوا لَكُمْ كُنْتُمْ تَقُولُونَ نَحْنُ الْمُنِينُ ﴿٢٧﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٨﴾

آیا چون بمیریم وباشیم خاك واستخوانی
چند آیامابرانگیخته شویم (۱۶) .

آیا پدرانِ نخستین مابرانگیخته شوند (۱۷) .

بگو آری وشماخوارباشید (۱۸) .

پس جزاین نیست که آن برانگیختن يك
نعره تند باشد پس نا گهان ایشان بنگرند
(۱۹) .

وگویند ای وای بر ما اینست روز جزا (۲۰) .
گفته شود این ست روز فیصله کردن قضایا
که آنرا به دروغ نسبت می کردید (۲۱) .

گفته شود برانگیزید ای ملائکه ستمگاران را
باهمراهانِ ایشان^(۱) وبآنچه می پرستیدند
(۲۲) .

بجز خدا پس دلالت کنیدایشان را بسوی
راه دوزخ (۲۳) .

وبازدارید ایشان را هر آئینه ایشان سوال
کرده خواهند شد (۲۴) .

چيست شمارا بایکدیگریاری نمی کنید
(۲۵) .

بلکه ایشان امروز گردن نهاد گانند (۲۶) .
و رو آوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر سوال کنان (۲۷) .

گویند هر آئینه شما می آمدید پیش
ما از جانب راست^(۲) (۲۸) .

گویند بلکه شما نه بودید مسلمانان (۲۹) .

(۱) یعنی باشیاطین والله اعلم .

(۲) یعنی واز جانب چپ نیز بجهت گمراه کردن والله اعلم .

وَمَا كُنَّا عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطٰنٍ ۚ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِيْنَ ﴿۳۰﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا اِنَّكَ لَذٰلِكَ اَعْوٰنٌ ﴿۳۱﴾

فَاَعْوٰنُكُمْ اِنَّكُمْ لَعٰلِيْنَ ﴿۳۲﴾

فَاِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾

اِنَّكَ لَذٰلِكَ تَفْعَلُ بِالْعٰلَمِيْنَ ﴿۳۴﴾

اِنَّهُمْ كَانُوْا اِذْ اَقِيلَ لَهُمُ الدَّلٰلَةُ اِلَّا اِلٰهَ اللّٰهِ يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۳۵﴾

وَيَقُوْلُوْنَ اِنَّا كُنَّا رُءُوْا الْعَيْنَ شَاعِرٍ مُّخْتَلِئٍ ﴿۳۶﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۷﴾

اِنَّكُمْ لَذٰلِكَ اَعْوٰ الْعَذَابِ الْاَلِيْمِ ﴿۳۸﴾

وَمَا تَعْجَزُوْنَ اِلَّا اَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۹﴾

اَلْاَيْحٰدِ اَدَّ اللّٰهُ الْمُخَلَّصِيْنَ ﴿۴۰﴾

اُولٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿۴۱﴾

قَوٰكِبُهُمْ وَهُمْ يُرْمَوْنَ ﴿۴۲﴾

فِيْ جَنَّتٍ النَّعِيْمِ ﴿۴۳﴾

ونه بود مارا بر شما هیچ تسلطی بلکه شما بودید گروهی از حد گذشته (۳۰) .

پس لازم شد بر ما سخن پروردگار ما که البته ما چشونده عذاب باشیم (۳۱) .

پس گمراه کردیم شمارا هر آینه ما گمراه بودیم (۳۲) .

پس تحقیق همه ایشان آن روز در عذاب با هم شریک باشند (۳۳) .

هر آینه ما همچنین می کنیم با گناه گاران (۳۴) .

هر آینه ایشان چون گفته می شد بدیشان که نیست هیچ معبود بر حق مگر خدا سرکشی میکردند (۳۵) .

و می گفتند آیاماترک کننده معبودان خود باشیم برای گفته شاعری دیوانه (۳۶) .

بلکه آورد پیغامبر سخن درست را و باور داشت سائر پیغامبرانرا (۳۷) .

هر آینه شما چشونده عذاب درد دهنده باشید (۳۸) .

و جزا داده نخواهید شد مگر بحسب آنچه می کردید (۳۹) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۴۰) .

این جماعت ایشان راست روزی مقرر (۴۱) .

انواع میوه ها و ایشان نواخت گانند (۴۲) .

در بهشت های نعمت (۴۳) .

عَلَّ سُرٍّ مُتَقِيلِينَ ﴿۳۷﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكُأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ ﴿۳۸﴾

بِضَاءٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿۳۹﴾

لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَوْنَ ﴿۴۰﴾

وَعَنْهُمْ فِي كُلِّ أَصْحَابٍ فَتْرَةٌ ﴿۴۱﴾

كَأَنَّهُمْ بِيضٌ بَنُونَ ﴿۴۲﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۴۳﴾

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي رِجُلٌ ﴿۴۴﴾

يَقُولُ: إِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿۴۵﴾

إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا إِنَّكَ لَهْدِيئُونَ ﴿۴۶﴾

قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطْلِعُونَ ﴿۴۷﴾

فَأَنظَرَهُ قَرَأَهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿۴۸﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتُ لَأُكْرِيَنَّ ﴿۴۹﴾

وَلَوْلَا عَهْدِي رَبِّي لَأَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِّينَ ﴿۵۰﴾

بر تخت ها روبروی یکدیگر (۴۴) .

گردانیده می شود برایشان جامی از شراب جاری (۴۵) .

سفید رنگ لذت دهنده نوشندگان را (۴۶) .

نه در آن شراب تباه کاری باشدونه ایشان از آن شراب مست کرده شوند (۴۷) .

و نزدیک ایشان زنان فرواندازنده چشم فراخ چشمان باشند (۴۸) .

گویا ایشان بیضه های (شتر مرغ) در پرده پوشیده اند (۴۹) .

پس روی آرند بعض اهل بهشت بر بعض بایکدیگر استفسار کنان (۵۰) .

گفت گوینده ای از ایشان هر آینه بود مراهم نشینی (۵۱) .

که بانکاری گفت آیاتو از باوردارند گانی^(۱) (۵۲) .

آیا چون بمیریم و شویم خاک و استخوانی چند آیاماجزا داده خواهیم شد (۵۳) .

بازگفت آیاشمادرمی نگرید^(۲) (۵۴) .

پس درنگریست پس دید آن همنشین خود را در وسط دوزخ (۵۵) .

گفت بخدا هر آینه نزدیک بودی بآنکه هلاک کنی مرا (۵۶) .

و اگر نبودی بخشایش پروردگار من هر آینه شدمی از حاضر کردگان

(۱) یعنی حشر را .

(۲) یعنی دوزخیان را .

در عذاب (٥٧) .

آیا پس مانخواهیم مرد (٥٨) .

مگر مردن اول مان ونیستیم ماعذاب کرده
شدگان (٥٩) .

هرآئینه این ست پیروزی بزرگ (٦٠) .

برای این چنین نعمت پس باید که عمل
کنند عمل کنندگان (٦١) .

آیا آنچه مذکور شد نیکوتر است از نگاه
مهمانی یاد رخت ز قوم (٦٢) .

هرآئینه ماساختیم ز قوم را عقوبتی برای
ستمگاران (٦٣) .

هرآئینه وی درختیست که برمی آید در
قعر دوزخ (٦٤) .

خوشه آن مانند سرهای شیاطین است
(٦٥) .

پس هرآئینه دوزخیان بخورند از آن درخت
پس پُر کنند از آن شکم هارا (٦٦) .

پس هرآئینه ایشانرا بر آن طعام آمیختنی
باشد از آب گرم (٦٧) .

باز هرآئینه بازگشت ایشان بسوی دوزخ
بود^(١) (٦٨) .

هرآئینه ایشان گمراه یافتند پدرانِ خود را
(٦٩) .

پس ایشان برپی پدرانِ خود بسرعت رانده
میشوند (٧٠) .

و هرآئینه گمراه شده بودند پیش از ایشان
اکثر پیشینیان (٧١) .

أَفَمَنْ حُنَّ بَيْنَتَيْنِ ۝

إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَىٰ وَمَنْ حُنَّ يُعَذَّبُونَ ۝

إِنَّ هَذَا لَهُ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

لِيُنْزِلَ هَذَا قَلِيلًا يَعْمَلُ الْعَمَلُونَ ۝

أَذَلَّكَ خَيْرٌ نُّزُلًا مَّشَجَرَةُ الزُّقُومِ ۝

إِنَّا جَعَلْنَاهَا قِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ۝

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۝

كُلَّمَا كَانَتْهُ رُوسُ الشَّيَاطِينِ ۝

فَأَنَّهُمْ لَا يَكُونُونَ مِنْهَا قَدَّالُونَ وَمِنْهَا الْبُطُونُ ۝

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ۝

ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ۝

إِنَّهُمْ الْقَوَا أِبَاءَهُمْ ضَالِّينَ ۝

فَهُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِهِمْ يُدْرَعُونَ ۝

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ۝

(١) یعنی بعد خوردن و نوشیدن ایشان را به دوزخ باز برند .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا قُبُورَهُمْ مُنْذِرِينَ ﴿۷۱﴾

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۷۲﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۷۳﴾

وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلْنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿۷۴﴾

وَبَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۷۵﴾

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿۷۶﴾

وَوَكَّلْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۷۷﴾

سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿۷۸﴾

إِنَّا أَكْثَرُكَ نَجْوَى الْمُحْسِنِينَ ﴿۷۹﴾

إِنَّا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۰﴾

ثُمَّ أَخْرَجْنَا الْآخَرِينَ ﴿۸۱﴾

وَأَنَّا مِنْ شِيعَتِهِ لَا يَرَاهُمْ ﴿۸۲﴾

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿۸۳﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا عَبَدُونَ ﴿۸۴﴾

أَتَعْصُونَ اللَّهَ يَئُودُونَ ﴿۸۵﴾

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۸۶﴾

فَقَطَّرْنَاهُ فِي الْغُورِ ﴿۸۷﴾

وهرآئینه فرستادیم در میانِ ایشان ترسانند
گان (۷۲) .

پس به بین چگونه شدانجام بیم کرد گان
(۷۳) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۷۴) .

وهرآئینه آواز داد مارا نوح پس نیک قبول
کننده دعائیم ما (۷۵) .

ورهانیدیم اورا واهلِ اورا از اندوه بزرگ
(۷۶) .

وساختیم اولاد اورا، ایشان را فقط باقی
مانده (۷۷) .

وگذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۷۸) .

سلام بادبرنوح درعالمِ ها (۷۹) .

هرآئینه مامچنین جزامیدهیم نیکوکاران
را (۸۰) .

هرآئینه اوازبندگان گرویده ماست (۸۱) .

بازغرق ساختیم دیگران را (۸۲) .

وهرآئینه ازاتباع نوح بود ابراهیم (۸۳) .

چون آمدپیش پروردگارخودبدل مبرا ازعیب
(یعنی ازدوده شرک و شک) (۸۴) .

چون گفت به پدرخود وبقومِ خودچه
چیزرا عبادت می کنید (۸۵) .

آیا به رای فاسدِ خود معبودان را بجز
خدایِ جوئید (۸۶) .

پس چیست گمانِ شما به پروردگارعالمِ ها
(۸۷) .

پس درنگر یست ابراهیم یکبارنگریستن

درستاره ها (۸۸) .

پس گفت هرآئینه من بیمارم (۸۹) .

پس بازگشتند از وی پشت گرداننده (۹۰) .

پس پنهان متوجه شد بسوی معبودان

ایشان پس گفت آیا نمی خورید (۹۱) .

چیست شمارا که سخن نمی گوئید (۹۲) .

پس متوجه شدبرایشان می زد زدنی به

قوت (۹۳) .

پس روآوردند به ابراهیم شتاب کنان

(۹۴) .

ابراهیم گفت آیامی پرستید چیزی را که

خود می تراشید (۹۵) .

وخداپداکرد شمارا وآنچه می کنید (۹۶) .

گفتند بایکدیگر بنانکند برای ابراهیم

عمارتی پس بافکنید اورا درآتش بسیار

(۹۷) .

پس قصد کردند باوی توطئه را پس

ساختیم ایشان را زیرترین (۹۸) .

وگفت ابراهیم که هرآئینه من رونده ام

بسوی پروردگارخود راه خواهد نمود مرا

(۹۹) .

ای پرورد گار من عطاکن مرا ازشائسته

کاران (۱۰۰) .

پس بشارت دادیم اورا به نوجوانی

بردباری (۱۰۱) .

پس چون رسید آن طفل بآن سن که سعی

تواندکرد همراه والد خود ابراهیم گفت ای

پسرک من هرآئینه من می بینم درخواب

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ۝

فَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ۝

فَرَأَى إِلَى إِلَهِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ۝

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ۝

فَرَأَى عَلَيْهِمْ صُورًا يَالُتِيْمِي ۝

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُونَ ۝

قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَشْتَهُونَ ۝

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ۝

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفَوْهُ فِي الْجَحِيمِ ۝

فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ اسْفِلِينَ ۝

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِيْنِي ۝

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ۝

فَبَشِّرْنَاهُ بِعُلُوِّ جَلَدٍ ۝

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَؤُ إِلَىٰ أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي

أَذْجُكُ فَأَنْظُرْ مَاذَا تَنزِي قَالَ يَابْتَأ فَعَلْ مَا تَوْمَرُ

که من ذبح میکنم ترا پس درنگر تاچه چیز بخاطر تومیرسد گفت ای پدر من بکن آنچه فرموده میشود ترا خواهی یافت مرا اگر خداخواسته است از شکیبائی کنندگان (۱۰۲) .

پس چون منقاد شدند هردو و پدر بافگند فرزند خود را بر جانب پیشانی (۱۰۳) .
وآواز دادیم ابراهیم را که ای ابراهیم (۱۰۴) .

هرآئینه راست تعبیر کردی خواب را
هرآئینه مامهچنین جزا میدهیم نیکوکاران
را (۱۰۵) .

هرآئینه این ماجرا امتحان ظاهرست
(۱۰۶) .

و عوض اودادیم گوسفندی مهیابرای ذبح
بزرگ جثه (۱۰۷) .

و گذاشتیم بروی ثنای نیک درپس ماند
گان (۱۰۸) .

سلام بادبر ابراهیم (۱۰۹) .

هم چنین جزا میدهیم نیکوکاران را
(۱۱۰) .

هرآئینه وی ازبند گان گرویده ماست
(۱۱۱) .

و بشارت دادیم اورا باسحق پیغامبری از
شائستگان (۱۱۲) .

و برکت دادیم بر ابراهیم و براسحق و از اولاد
ایشان بعضی نیکوکارست بعضی ستم
کننده آشکاراست بر خویشان (۱۱۳) .

سَجْدَتِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿١٠٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿١٠٤﴾

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

وَقَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

وَنَبَشِّرُهُ بِإِسْحَاقَ بْنِ إِسْحَاقَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ
لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ مَنَّ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٣﴾

وَتَجَبَّهَهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٤﴾

وَصَرَّهَهُمَا فَمَا تَوَابُوا هُمْ الْغُلِيَّيْنِ ﴿١١٥﴾

وَاتَيْنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُبْتَدِينَ ﴿١١٦﴾

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْيَرَيْنِ ﴿١١٨﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٩﴾

إِنَّا كُنَّا لَمَعْلَمِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٢﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ آلَاتُكُمْ تُغْوَوْنَ ﴿١٢٣﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٤﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ رَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٥﴾

فَلَكُمْ بُؤْسَةٌ فَإِنَّهُمْ كَاخِرُونَ ﴿١٢٦﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٧﴾

وهرآئینه ما احسان کردیم بر موسیٰ و هارون (۱۱۴) .

و نجات دادیم ایشان را و قوم ایشان را از آندوه بزرگ (۱۱۵) .

و نصرت دادیم ایشانرا پس ایشان بودند غالبان (۱۱۶) .

و دادیم ایشان را کتاب واضح (۱۱۷) .

و دلالت کردیم ایشانرا براه راست (۱۱۸) .

و باقی گذاشتیم برایشان ثنای نیک در پس ماندگان (۱۱۹) .

سلام باد بر موسیٰ و هارون (۱۲۰) .

هرآئینه ما همچنین جزا میدهم نیکوکاران را (۱۲۱) .

هرآئینه ایشان از بندگان گرویده مایند (۱۲۲) .

و هرآئینه الیاس از فرستادگان بود (۱۲۳) .

چون گفت بقوم خود آیا پرهیزکاری نمی کنید (۱۲۴) .

ایا پرستش می کنید بعل را (و بعل نام بتی ست) و ترك میکنید نیکوترین آفرینندگانرا (۱۲۵) .

ترك می کنید خدارا پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شما (۱۲۶) .

پس دروغگو پنداشتند اورا پس هرآئینه آنجماعت حاضر کردند (۱) (۱۲۷) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۲۸) .

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٢٤﴾

وگذاشتیم برالیاس ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۲۹) .

سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ﴿٢٥﴾

سلام باد برالیاس (۱۳۰) .

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٦﴾

هرآئینه ما هم چنین جزامیدهیم نیکوکاران
را (۱۳۱) .

إِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

هرآئینه وی بود از بند گان گرویده ما
(۱۳۲) .

وَلَقَدْ لَوْكَا لِمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٨﴾

وهرآئینه لوط بود ازفرستادگان (۱۳۳) .

إِذْ يَخِيبُهُ أَهْلُهُ أَجْمَعِينَ ﴿٢٩﴾

یادکن چون نجات دادیم اورا و اهل خانه
اورا همه یک جا (۱۳۴) .

إِلَّا نَجْزِي فِي الْغَيْرِينَ ﴿٣٠﴾

مگر پیرزنی که بود ازباقی ماند گان
(۱۳۵) .

ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ ﴿٣١﴾

بازهلاک ساختیم آن دیگران را (۱۳۶) .

وَأَنكُم تَتَنَبَّؤُونَ عَلَيْهِمْ مُّصِيبَاتٍ ﴿٣٢﴾

وهرآئینه شما گذر میکنید برمساکن آن
قوم صبح کنان (۱۳۷) .

وَبِأَيِّ آفَلَا تَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وبوقت شب نیز آیا در نمی یابید (۱۳۸) .

وَلَقَدْ يُؤْتَىٰ لِمَنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

وهرآئینه یونس بود ازفرستادگان (۱۳۹) .

إِذْ أَتَىٰ إِلَىٰ أَفْئَكِ الشَّعْوَنَ ﴿٣٥﴾

چون گریخت بسوی کشتی پُرکرده شده
(۱۴۰) .

فَسَاهَمَ كَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿٣٦﴾

پس قرعه انداخت باهل کشتی پس
شدازمغلوبان (۱۴۱) .

فَالْتَمَتَهُ الْحَوْتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٣٧﴾

پس فروبرد اوراماهی واو کننده بودکاری
را که موجب ملامت باشد (۱۴۲) .

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُنِجِينَ ﴿٣٨﴾

پس اگر نه آنست که وی ازتسبیح کنند
گان می بود (۱۴۳) .

لَلْبَيْتِ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٩﴾

البته باقی می مانددرشکم ماهی تاروزیکه
مردمان برانگیخته شوند (۱۴۴) .

فَبَيَّنَّا لَهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿٤٠﴾

پس پرتافتیم اورا به زمین بی گیاه واو

- بیمار بود (۱۴۵) .
- و رویانیدیم بر سرِ او درختی از قسمِ کدو
(۱۴۶) .
- و فرستادیم او را بسوی صدهزار یا
بیشتر از آن باشند (۱۴۷) .
- پس ایمان آوردند پس بهره مند ساختیم
ایشان را تا مدتی (۱۴۸) .
- پس استفسار کن از مشرکان آیا پرورد
گار ترا دختر انست و ایشان را پسران
(۱۴۹) .
- آیا آفریدیم فرشتگان را زنها و ایشان حاضر
بودند (۱۵۰) .
- آگاه باش هر آئینه ایشان از دروغ گوئی
خود می گویند (۱۵۱) .
- که بزادخدای تعالی هر آئینه ایشان دروغ
گویانند (۱۵۲) .
- آیا اختیار کرد دختران را بر پسران (۱۵۳) .
- چيست شمارا چگونه حکم می کنید
(۱۵۴) .
- آیا نمی اندیشید (۱۵۵) .
- آیا شمارا حجتی واضح است (۱۵۶) .
- پس بیارید کتاب خود را اگر هستید
راست گو (۱۵۷) .
- و مقرر کردند کافران میان خدای تعالی و میان
جنیان خویشی را و هر آئینه دانسته اند جنیان
که ایشان البته حاضر گردگاندند^(۱) (۱۵۸) .
- وَأَنْتَبْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ﴿١٣٨﴾
- وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٣٩﴾
- فَأَمَّاؤَانِمْتَهُمُ إِلَى جِنِّهِ ﴿١٤٠﴾
- فَأَسْتَفْتِهِمُ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤١﴾
- أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٤٢﴾
- أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ أَفْكَهٍ لِكَيْفُوزٍ ﴿١٤٣﴾
- وَلَدَ اللَّهُ وَلَاتُهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٤٤﴾
- أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٤٥﴾
- مَا لَهُمْ بِكَيْفٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾
- أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٤٧﴾
- أَمْ لَكُمْ سُلْطَنٌ مُبِينٌ ﴿١٤٨﴾
- فَأَنْتَوَاجِبُهُمْ أَنْ يَكْفُورُوا بِمَا كَفَرُوا ﴿١٤٩﴾
- وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نِيبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ
إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٠﴾

پاک‌یست خدای را از آن چه بیان میکنند (۱۵۹) .

مگر بندگان خالص کرده خدا^(۱) (۱۶۰) .
پس هر آئینه شما ای کافران و آنچه می
پرستید^(۲) (۱۶۱) .

نیستید همه گمراه کننده برای عبادت آن
معبود باطل (۱۶۲) .

مگر کسی را که او در آینده دوزخ ست
در علم الهی (۱۶۳) .

و فرشتگان گفتند نیست هیچکس از ما
مگر او را جانیست مقرر (۱۶۴) .

و هر آئینه ما صف کشند گانیم (۱۶۵) .

و هر آئینه ما تسبیح گویند گانیم (۱۶۶) .

و هر آئینه کافران عرب میگفتند (۱۶۷) .

اگر بودی پیش ما خبری از پیشینیان (۱۶۸) .

البته می شدیم بندگان خالص ساخته
خدا (۱۶۹) .

باز کافر شدند بآن قرآن پس خواهند
دانست عاقبت کار را (۱۷۰) .

و هر آئینه سابقاً صادر شده وعده ما برای
بندگان فرستاده خویش (۱۷۱) .

هر آئینه پیغامبران ایشانند نصرت دادگان
(۱۷۲) .

و هر آئینه لشکر ما البته ایشانند غالب (۱۷۳) .

پس رو بگردان از ایشان مدتی (۱۷۴) .

سُبْحَنَ اللّٰهُ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۱۵۹﴾

اَلْاَعْبَادُ لِلّٰهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱۶۰﴾

فَاَنْتُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿۱۶۱﴾

مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنِينَ ﴿۱۶۲﴾

اِلَّا مَن هُوَ صَالٍ الْجَحِيمِ ﴿۱۶۳﴾

وَمَا مِمَّنْ اِلَّا اِلَهٌ مَّقَامُ مَعْلُومٍ ﴿۱۶۴﴾

وَ اِنَّا لَنَحْنُ الصّٰفُّونَ ﴿۱۶۵﴾

وَ اِنَّا لَنَحْنُ السّٰبِقُونَ ﴿۱۶۶﴾

فَلَنَ كَاذِبُو الْاَيْمَانِ ﴿۱۶۷﴾

لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْاَوَّلِينَ ﴿۱۶۸﴾

لَكَا عِبَادُ اللّٰهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱۶۹﴾

فَلَنَرَا بِهٖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۱۷۰﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِجَاوِدًا الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷۱﴾

اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمُصَوِّرُونَ ﴿۱۷۲﴾

وَ اِنَّا جُنْدٌ نَّالَهُمُ الْغُلْبُونَ ﴿۱۷۳﴾

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى جِيءَ ﴿۱۷۴﴾

(۱) یعنی بیان مخلصان موافق واقع ست .

(۲) یعنی بتان .

وَأَبْصِرْ لَهُمْ سَبِيلَهُمْ ۝۵۹

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝۶۰

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاطِرِهِمْ فَسَاءَ صَبَابُ الْمُنْذَرِينَ ۝۶۱

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ عَلَى حِينٍ ۝۶۲

وَأَبْصِرْ لَهُمْ سَبِيلَهُمْ ۝۶۳

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝۶۴

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۝۶۵

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۶۶

وینگر ایشان را پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۵) .

آیا این کافران عذاب مارا بشتاب می طلبند (۱۷۶) .

پس چون فرود آید عذاب بمیدان ایشان بدباشد بامداد بیم کردگان (۱۷۷) .

ورو بگردان از ایشان تاملتی (۱۷۸) .

وینگر پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۹) .

پاکی ست پرورد گار ترا خداوند غلبه از آنچه این جماعت بیان می کنند (۱۸۰) .

وسلام باد بر فرستادگان خدا (۱۸۱) .

وسپاس خدای راست پرورد گار عالم ها (۱۸۲) .

سوره ضی مکی است و آن نودونه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ۝۱

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عَذَابٍ وَشِقَاقٍ ۝۲

كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ فَكَذَّابُوا أَذْكَتَ حِينَ مَنَاصٍ ۝۳

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سِيرُ
كَذَّابٍ ۝۴

أَجَعَلَ اللَّهُ لِلْإِنسَانِ مَا أَحَدٌ بِإِنْ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٍ ۝۵

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بقرآن خداوند پند (که آنچه بآن دعوت میکنی راست است) (۱) .

بلکه کافران در سرکشی و مخالفت اند (۲) .

چقدر هلاک کردیم پیش از ایشان قرنهارا پس فریاد برآوردند و نبود آن وقت خلاصی (۳) .

و تعجب کردند از آنکه پیامد بایشان بیم کننده از قوم ایشان و گفتند این کافران این شخص جادو گرد و غوغوئیست (۴) .

آیا گردانید معبودان معتدد را يك معبود

هرآئینه این چیزی ست عجیب (۵) .

و برفتند اشراف از ایشان بایکدیگر گویان
که بروید و شکیبائی کنید بر عبادت
معبودان خود هرآئینه این دین نوفته
است که اراده کرده شده است (۶) .

نه شنیدیم این قول را در دین پسین^(۱)
نیست این مگر افتراء (۷) .

آیا فرود آورده شد برین شخص قرآن
از میان ما بلکه این کافران در شک انداز
پندمن بلکه هنوز نچشیده اند عذاب مرا
(۸) .

آیا نزد ایشانست از خزانه های رحمت
پروردگار غالب بخشاینده تو (۹) .

آیا ایشانراست پادشاهی آسمان ها وزمین
و آنچه در میان آنها ست پس باید که
بالا روند آویخته بریسمانها^(۲) (۱۰) .

لشکری هست آنجا شکست داده شده
از جمله گروه ها^(۳) (۱۱) .

دروغ داشتند پیش از ایشان قوم نوح وعاد
و فرعون خداوند میخها^(۴) (۱۲) .

و ثمود و قوم لوط ساکنانِ ایکه (تکذیب
کردند) ایشان بودند گروه های بسیار

وَأَنطَلَقَ الْمَلَكُ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَىٰ آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَكُنِّي يَوْمَ ۖ

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آلِهَةٍ الْأَخِرَةِ إِنَّ هَذَا إِلَّا كَلْهَادٌ ۖ

أَنزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ
ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْعُونَ قَوَاعِدَاب ۖ

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۖ

أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَادْعُوا
فِي الْأَكْبَابِ ۖ

جُنُودًا هَٰؤُلَاءِكَ مَهْزُومُونَ مِنَ الْأَحْزَابِ ۖ

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَارِ ۖ

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ الْأَحْزَابِ ۖ

(۱) یعنی قرآن آخر که ما آن را دریا فتمیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی بریسمان آویخته هم نمی توانند که با آسمان روند پس چطور پادشاهی واللہ اعلم .

(۳) یعنی از جنس گروه ها که با انبیاء مخالفت کردند .

(۴) یعنی بچه هارا به میخ تعذیب می کرد .

وقوی (۱۳) .

نیست هیچ کس از ایشان مگر تکذیب
کرد پیغامبران را پس حتمی شد عقوبت
من (۱۴) .

و انتظار نمی برند کفار این عصر مگر یک
نعره تند را یعنی نفخه قیامت که نه باشد
آنرا هیچ توقف (۱۵) .

و گفتند (بطریق استهزا) ای پروردگار
ماشتاب ده مارا سرنوشت ما از عقوبت
پیش از روز حساب (۱۶) .

صبر کن بر آنچه میگویند و یادکن بنده
ماداود خداوند قوت را هرآئینه اورجوع
کننده بود^(۱) (۱۷) .

هرآئینه رام ساختیم همراه اوکوه هارا
تسبیح میگفتند به وقت شام و صبح (۱۸) .

ورام ساختیم مرغانرا بهم آورده هریکی
برای او فرمانبردار بود (۱۹) .

و محکم کردیم پادشاهی اورا و دادیمش
حکمت و سخن واضح (۲۰) .

و^(۲) آیا آمده است پیش تو خبر گروه
خصوصیت کننده بایکدیگر چون ازدیوار
جسته داخل شدند بمسجد (۲۱) .

چون درآمدند برداود پس بترسید از ایشان

إِنَّ كُلَّ الْكَاذِبِ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابُ ۝

وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا
مِنْ قُوَّةٍ ۝

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْلَنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝

إِصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدًا دَاوُدَ ذَا
الْأَيْدِ ۚ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝

إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَ بِالْغَيْثِ وَالْأَشْرَاقِ ۝

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ۝

وَشَدَدْنَا لِدَاوُدَ وَالْإِسْمَ الْجَمَّةَ وَفَضَّلْنَا الْإِسْرَافَ ۝

وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمَرْابَ ۝

إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَعْصِمْ بَنِي

(۱) یعنی بسوی خدا .

(۲) مترجم گوید که داود علیه السلام نودونه زن داشت مع هذازن دیگر که در خطبه شخصی یا در نکاح او بود درخواست کرد خدای تعالی فرشتگان را بجهت تنبیه داود بشکل خصوم متمثل ساخت اشارت باین قصه است درین آیات والله اعلم .

بَعْضًا عَلَی بَعْضٍ فَأَحْكُمَ بَيْنَنَا بَيْنَهُمُ وَرَأَيْنَا تَرَافُفَ الْعَصَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ۝۲۲

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعِجَةً وَلِيَ نَعِجَةً وَاحِدَةً فَقَالَ أَلْقِیْنَاهَا وَخَرَّتْ فِي الْخِطَابِ ۝۲۳

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعِجَتِكَ إِلَى نَعِجَتِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلُكَاءِ لَيَمْنَعُنَّ بِعَصَاهُمْ عَلَىٰ عِصَاهِ أَلَا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَكَانَ هُمْ وَقُلٌّ تَاهَمٌ وَكَانَ دَاوُدُ أَلَمَّا فَتَنَّهُ فَأَسْتَفَرَّ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۝۲۴

فَقَعَزَ نَالَ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآیٍ ۝۲۵

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ لِّمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ۝۲۶

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظُنُّ

گفتند مترس ما دو خصومت کننده ایم ستم کرده است بعض مابربعض پس حکم کن میان ما براستی وجور مکن ودلالت کن مارا براه راست (۲۲) .

این برادر من ست بدست اوست نودونه میش وپیش من يك میش ست پس گفت این شخص بمن بسیار این يك میش را ودرستی کرد بامن درسخن گفتن(۲۳) .

گفت داود هرآئینه ستم کرد بر تو بخواستن میش توتا بهم آرد بمیشهای خود وهرآئینه بسیاری ازشریکان ستم می کنند بعض ایشان بر بعضی مگرآنکه ایمان آوردند وکارهای شائسته کردند واندک اندایشان وشناخت داود که ماآزموده ایم اورا پس طلبِ آمرزش کرداز پرورد گارخود و بیفتاد سجده کنان وبازگشت بخدا (۲۴) .

پس بیامرزیدیم اوراآن لغزش اووهرآئینه اورا نزد ما قربت ست و نیکوبازگشت ست (۲۵) .

گفتیم ای داود وهرآئینه ساختیم تراجانشین (پادشاه) درزمین پس حکم کن میانِ مردمان براستی وپیروی مکن خواهش نفس را که آن گمراه کند ترا ازراهِ خدا هرآئینه آنانکه گمراه می شوند ازراهِ خدا ایشان راست عذابِ سخت بسبب آنکه فراموش کردند روزحساب را (۲۶) .

ونیا فریدیم آسمان و زمین را وآنچه

الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِن النَّارِ ﴿۳۵﴾

أَمْ جَعَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ جَعَلَ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿۳۶﴾

كَيْتُبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۳۷﴾

وَهَبْنَا لِذَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدَ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۳۸﴾

لَا تُعْرِضْ عَلَيْهِ يَا عِصَى الصُّفْنَةِ الْجِنَادُ ﴿۳۹﴾

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْغَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْجَنَابِ ﴿۴۰﴾

رُدُّوهُمَا عَلَى طُغْيَانٍ مَّحْمُومٍ الْغَنَاقِ ﴿۴۱﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَكَّابَ ﴿۴۲﴾

در میان این هاست بیهوده این گمان
کافران ست پس وای کافران را از عقوبت
آتش (۲۷) .

ایامی‌سازیم آنان را که ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند مانند فساد
کنندگان در زمین آیامی سازیم پرهیزگاران
رامانند بدکاران (۲۸) .

این قرآن کتابیست بابرکت که فرود
آوردیم اورا بسوی توتا مردمان تأمل کنند
در آیات او تاپند گیرند خداوندان خرد
(۲۹) .

وعطا کردیم داود رافرنزدی سلیمان نام
نیکوینده بود سلیمان هرآئینه اورجوع
کننده بود بخدا (۳۰) .

یادکن چون نموده شد اورا وقت شامگاه
اسپان تیزرو (۳۱) .

پس گفت هرآئینه دوست داشتم این
اسپان را از قبیل رغبت بمال اعراض کنان
از ذکر پرورد گار خود تا آنکه پنهان شد
آفتاب در پرده (۳۲) (۱) .

باز گردانید این اسپانرا بر من پس شروع
کرد دست رسانیدن بساقها و گردن ها (۲)
(۳۳) .

وهرآئینه آزمودیم سلیمان را و انداختیم
بر تخت او کالبدی باز رجوع

(۱) یعنی نماز عصر فوت شد .

(۲) یعنی ذبح کرده ساق آنها را بریده از جهت غیرت بر ذکر خدای تعالی والله اعلم .

کرد بخدا^(۱) (۳۴) .

گفت ای پروردگار من بیامرز مرا و عطا کن مرا آن پادشاهی که راست نیاید هیچکس را غیر از من هر آینه توئی بخشاینده (۳۵) .

پس مسخر گردانیدیم برای او باد را میرفت به فرمان او بآهستگی روان شده هر جاکه خواسته باشد (۳۶) .

و مسخر گردانیدیم دیوان را هر عمارت بناکننده و هر فرورونده بدریا (۳۷) .

و مسخر گردانیدیم دیوان دیگر رادست و پاهم بسته در زنجیرها (۳۸) .

گفتیم این ست بخشش ما پس عطا کن یانگاهداری غیر آنکه باتو حساب کرده شود (۳۹) .

و هر آینه اورانزد ما قربت ست و نیکو بازگشت ست (۴۰) .

و یادکن بنده ما ایوب را چون ندا کرد به پروردگار خود که دست رسانیده است مرا شیطان برنجوری و درد (۴۱) .

گفتیم بزن زمین را به پای خود ناگهان آن چشمه باشد که مهیا برای غسل سرد بود و آشامیدنی باشد (۴۲) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِإِنْسٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَنَحْنُ لَهُ الرَّاغِبُونَ يَا مَرْيَمُ رُحْمًا حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيْطَانُ كُلُّ بَنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿٣٧﴾

وَالْآخِرِينَ مَقْرُونِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

وَأَن لَّهٗ عِندَنَا الزُّلْفَىٰ وَحُسْنُ مَّآبٍ ﴿٤٠﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدًا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصِيبٍ وَعْدَآبٍ ﴿٤١﴾

أَكْضِ بِرَحْمَتِكَ هَذَا غُمْغُمْسًا بَارِدًا وَشَرَابًا ﴿٤٢﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام از امراء خود منقص شد و بخاطر آورده که امشب باصدزن جماع کنم و هرزنی پسری زاید و هر یکی شهبواری باشد جهاد کننده مرا احتیاج متعلق امر را نافتد فرشته گفت انشاء الله بگو سلیمان سهو کرد پس هیچ زن حامله نشد الا ینک زن طفل ناقص الخفقت زاد و آن طفل را بر تخت سلیمان انداختند سلیمان علیه السلام متنبه شد و رجوع به رب العزت کرد واللہ اعلم .

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِمَّا لَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا ذِكْرِي
لِأُولَى الْأَبَابِ ۝۳۷

وَحَذِّرْ يَدَكَ ضَعْفًا فَاصْرَبْ بِهِ وَلَا تَحْدِثْ إِنَّا وَحَدْنَهُ صَابِرًا
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝۳۸

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ إِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي
وَالْأَبْصَارِ ۝۳۹

إِنَّا اخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرِي الْكَاذِبِ ۝۴۰

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَبِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْخَيْرِ ۝۴۱

وَأَذْكُرْ سَمُيْلَ وَ الْيَسَعَ وَذَ الْكَيْفِ وَكُلَّ مَنَ الْخَيْرِ ۝۴۲

هَذَا ذِكْرُنَا لِمَنْ تَقِينَ لَحْنُ بَابِ ۝۴۳

جَدَّتْ عَيْنُ مُفْتَحَةٍ لَهُمُ الْكُتُبِ ۝۴۴

مُنْكَبٍ فِيهَا يَدَا حُونَ فِيهَا يَدَا كَهْمَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابِ ۝۴۵

و عطا کردیم او را اهل خانه او و مانند ایشان
همراه ایشان بخشاشی از نزد خود و پندی
خداوندانِ خرد را (۴۳) .

و گفتیم بگیر بدست خود دسته شاخه‌پس
بزن بآن^(۱) و خلاف سوگند مکن هر آئینه
ما و را یافتیم شکیا نیک بنده بود ایوب
هر آئینه او رجوع کننده بخدا بود^(۲) (۴۴) .

و یادکن بندگان ما ابراهیم و اسحق
و یعقوب را خداوندان دست ها و چشم
ها^(۳) (۴۵) .

هر آئینه ما میکرو ساختیم ایشانرا برای
خصلتی پاک که یاد کردن آخرت
ست (۴۶) .

و هر آئینه ایشان نزد ما از برگزیدگان نیکان
بودند (۴۷) .

و یادکن اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را
و هریکی از نیکان بودند (۴۸) .

این قرآن پندی هست و هر آئینه پرهیزگاران
را نیک بازگشت ست (۴۹) .

بوستانهای دائم ست کشاده کرده برای
ایشان دروازه ها (۵۰) .

تکیه کنان در آنجا می طلبند آنجامیوه
بسیار و شراب را (۵۱) .

(۱) یعنی زن خود را .

(۲) یعنی ایوب علیه السلام سوگند خورده بوده که زن خود را صدضربه بزند خدای تعالی
بروی سهل ساخت .

(۳) یعنی علم و عمل هر دو بکمال داشتند و الله اعلم .

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الظُّرُبِ أَنْزَابٌ ⑤

هَذَا مَا نُوعِدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ⑥

إِنَّ هَذَا الرِّزْقُ مَالُهُ مِنْ تَقْدِيرِ ⑦

هَذَا وَإِنْ لِلظَّالِمِينَ أَنْزَابٌ ⑧

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيُسَخَّرُ الْيَهُادُ ⑨

هَذَا فَلْيَذْوَ قُوَّةَ حَبِيرٍ وَغَسَّاقٍ ⑩

وَأَخْرَجْنِ شَكْلَهُ أَزْوَاجٍ ⑪

هَذَا قُوَّةٌ مُقْتَضِيَةٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجِيَّ إِلَيْهِمْ أَنْتُمْ صَالُوا النَّارِ ⑫

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْجِيَّ إِلَيْكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَنَعْتُمُوهُ لَنَا فَيُسْ
الْقَرَارُ ⑬

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدْ مَرَّلَنَا هَذَا أَوْرَدَهُ عَذَابُ الضَّعْفَانِ النَّارِ ⑭

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا تَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ⑮

ونزد ایشان باشند زنان فرودآورنده چشم
هم عمر بایکدیگر (۵۲) .

این ست آنچه وعده داده میشود شمارا
برای روز حساب (۵۳) .

هرآئینه این رزق ماست نباشد آنرا هیچ
زوال (۵۴) .

این ست جزا وهر آئینه ازحدگذشتگان را
بدبازگشتی باشد (۵۵) .

که دوزخ است درآیند آنچاپس بدآرام گاه
است (۵۶) .

این عذاب آب گرم ست وزرداب ست
پس باید که بجشید آنرا (۵۷) .

وعذابی دیگرست مانند این انواع مختلف
(۵۸) .

این ^(۱) قومیست درآینده باتش همراه شما
متبوعان گویند زمین کشاده مباد برایشان
هرآئینه ایشان درآیندگان آتش اند (۵۹) .

تابعان گویند بلکه بر شمارمین کشاده مباد
شمایش آوردید عذاب را برای ما پس
بدقرارگاهی ست دوزخ (۶۰) .

گویند ای پرورد گارماهرکه آئین قدیم
ساخته باشد برای ماکفر پس زیاده بکن
درحق اوعقوبت درآتش (۶۱) .

وگفتند اهل دوزخ چیست مارا که نمی
بینیم مردانی را که می شمردیم ایشانرا

(۱) چون تابعان خواهند که بدوزخ درآیند متبوعان را گفته شود .

ازبدان^(۶۲) .

آیا مسخره می‌گرفتیم ایشان را یا برگشته است از ایشان دیده‌ها^(۶۳) .

هرآئینه این راست ست مراد از آن خصومت کردنِ اهل دوزخ ست بایکدیگر^(۶۴) .

بگوزاین نیست که من ترساننده ام و نیست هیچ معبود برحق مگر خدای یگانه زیادقوتند^(۶۵) .

پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان این‌هاست غالب آمرزگار^(۶۶) .

بگواین خبری بزرگ ست^(۶۷) .

شما از وی روگرداننده اید^(۶۸) .

نیست مرا هیچ دانش بحال این جماعت بلند قدر از فرشتگان چون بایکدیگر سوال و جواب میکنند^(۶۹) .

وحی فرستاده نمی‌شود بسوی من مگر آنکه من ترساننده آشکارم^(۷۰) .

و یادکن چون گفت پروردگار توبه فرشتگان هرآئینه من آفریننده ام آدمی را از کل^(۷۱) .

پس چون راست کنم او را و بدمم در وی روح خود را پس درافتید او را سجده کنان^(۷۲) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان همه یک جا^(۷۳) .

أَتَذَرُهُمْ يُخَافُونَكَ يَا أَعْمَرُ زَعَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ۝

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَافُهُمْ أَهْلُ النَّارِ ۝

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَنِ الْوَالِدُ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ۝

قُلْ هُوَ نَبَوُّ عَظِيمٌ ۝

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِأَهْلِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۝

إِنْ يُؤْمِنُ إِلَّا إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ۝

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ يَسْجُدُونَ ۝

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَسْجُودًا ۝

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝۴۹

مگر شیطان سرکشی کرد و شد از کافران (۷۴) .

قَالَ إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي ۖ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ۝۵۰

گفت خدای شیطان چه چیز بازداشت ترا از آنکه سجده کنی چیزی را که آفریدمش بدو دست خود آیاتکبر کردی یا بحقیقت هستی از بلند قدران (۷۵) .

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ۝۵۱

گفت من بهترم از وی آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گِل (۷۶) .

قَالَ فَاهْبُتْ مِنْهَا فَإِنَّكَ مِنَ السَّاجِدِينَ ۝۵۲

گفت بیرون شوازهشت هر آینه تورانده شده ای (۷۷) .

وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۝۵۳

وهر آینه بر تو لعنت من باد تا روز جزا (۷۸) .

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝۵۴

گفت ای پروردگار من پس مهلت ده مرا تا آنروز که برانگیخته شوند مردمان (۷۹) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۝۵۵

گفت هر آینه تو از مهلت داد گانی (۸۰) .

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۝۵۶

تا روز آن وقت معین (۸۱) .

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۝۵۷

گفت شیطان پس قسم بعزت تو که البته گمراه کنم ایشانرا همه (۸۲) .

إِلَّا عِبَادَكَ خَالِصِينَ ۝۵۸

الآبندگان خالص کرده تو از ایشان (۸۳) .

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ۝۵۹

فرمود پس سخن راست ست این و سخن راست میگویم (۸۴) .

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ۝۶۰

البته پرکنم دوزخ را از تو و از آنانکه پیروی تو کنند از ایشان همه یکجا (۸۵) .

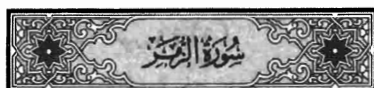
قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ۝۶۱

بگو سوال نمی کنم از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی را و نیستم از تکلف کنندگان^(۱) (۸۶) .

(۱) یعنی دعوی وحی نه کنم بغیر تحقیق .

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۝

وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا
لَهُ الدِّينَ ②

أَلِلَّهُ الذِّينَ الْحَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُوا إِلَى اللَّهِ وُجُوهَنا ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي نَازِعَاتِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ أَلَا يُهْدِي مَنْ
هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ③

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ
سُبْحَانَكَ هُوَالَهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ④

نیست قرآن مگر پندی عالم هارا (۸۷) .
والبتہ خواهید دانست صدق آنرا بعد
زمانی (۸۸) .

سوره زمر مکی است و آن هفتاد پنج
آیت و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۱) .
هر آئینه ما فروفرستادیم بسوی تو کتاب را
براستی پس عبادت کن خدا را خالص
کرده برای او پرستش را (۲) .
آگاه باش مر خدا را است (۱) پرستش
کردن خالص (۲) و آنانکه دوستان گرفتند
بجز خدا (و گفتند) عبادت نمی کنیم
ایشان را مگر برای آنکه نزدیک سازند ما را
بخدا در مرتبه قرب هر آئینه خدا حکم
می کند میان ایشان در آنچه ایشان در آن
اختلاف دارند هر آئینه خدا راه نمی
نماید کسی را که او دروغگو
بسیار ناسپاس است (۳) .
اگر خواستی خدا که فرزند گیرد البتہ
برگزیدی از آنجمله که خلق کرده ست
چیزی را که میخواست پاکی او را ست
اوست خدای یگانه با قوت (۴) .

(۱) یعنی مقبول نزد اوست .

(۲) یعنی بغیر شرک .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُونُ اللَّيْلُ عَلَى النَّهَارِ
وَيَكُونُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ وَسَوَّيْتُ الْمَسَّ وَالْعَمَلَ كُلَّ عَمَلٍ
لِكَيْلٍ مُّسَمًّى ۖ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ⑤

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلْ مِنْهَا زَوْجَهَا وَآتَى لَكُمْ
مِنْ الْأَنْعَامِ كُتَيْبَةً أَنْزَلَ مِنْهَا نَاحِلَةً لَكُمْ خَلْقًا مِنْ
بَدَخٍ فِي ظِلْمَاتٍ تَلِكِ ذِكْرُ اللَّهِ رَبِّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ قَالِ تَعْرِفُونَ ⑥

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنَيْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ
وَلَنْ تَشْكُرُوا وَابْرِضْهُ لَكُمْ وَلَا تَزِدْوا زُرَّةً وَذَرِ الْخُرَى ثُمَّ إِلَى
رَبِّكُمْ فَرْجِعْهُمْ قَبِيضُهُمْ بِمَا كُفَرْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِ يُدِاتُ
الضُّدُورُ ⑦

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ مَعْرَبَةٌ مُبِينًا إِلَيْهِ نُورًا إِذَا حَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِنْهُ لِيٍّ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلٍ وَجَعَلَ لَهُ

آفرید آسمان ها و زمین بتدبیر درست می
پیچاند شب را برورز و می پیچاند روز را
برشب و رام ساخت خورشید و ماه را
هریکی میرود در زمان معین آگاه باش
اوست غالب آمرزنده (۵) .

آفرید شمارا از یک شخص بازیا فرید از آن
شخص زنش را و فرو فرستاد برای شما
از چهار پایان هشت قسم ^(۱) می آفریند
شمارا در شکم های مادران شما یک نوع
آفریدن بعد از آفریدن دیگر در تاریکی های
سه گانه ^(۲) این ست خدا پروردگار شما
اوراست پادشاهی نیست هیچ معبود
برحق مگر او پس از کجا گردانیده
میشود (۶) .

اگر ناسپاسی کنید پس هر آئینه خدا بی
نیازست از شما و نمی پسندد در حق بندگان
خود ناسپاسی را و اگر سپاسداری کنید
پسند کند او را برای شما و بر ندارد هیچ
بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار
شما با گشت شماست پس خبر دهد شمارا
بآنچه می کردید هر آئینه او داناست
بمکنون سینه ها (۷) .

و چون برسد آدمی را رنجی دعا کند
بجناب پروردگار خود رجوع کرده بسوی
او باز چون عطا کندش نعمتی از نزد

(۱) یعنی نرماده از شتر گاو و کوسفند و بز و الله اعلم .

(۲) یعنی مشیمه و رحم و بطن و الله اعلم .

أَتَدَّاءُ الْيَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ مَتَّعْتُ بِكُمْ أَكْثَرَ مِمَّا كَفَلْتُمْ
إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ الْغَارِ ①

خود فراموش سازد آنچه دعا میکرد
بجهت اوپیش ازین ومقررکند برای خدا
همسران راتاگمراه کند ازراه خدا بگو بهره
مندباش بکفر خود اندک زمانی هراتینه تو
ازاهل دوزخی (۸) .

أَمَّنْ هُوَ قَائِمٌ أَنْتَ الْكَيْلُ سَاحِدًا وَقَالُوا لِمَا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُوا حِمْلَهُ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْئَلُونَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ②

(آیا آن ناسپاس مشرک بهترست) یا کسیکه
اوعبادت کننده است درساعتهاى ازشب
سجده کنان وایستاده شده می ترسد
ازآخرت وامیدمیدارد رحمت پروردگار
خودرا بگو آیا برابر میشوند آنانکه می
دانند وآنانکه نمیدانند جزاین نیست که
پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۹) .

قُلْ يُعْبَادُوا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَارْضُوا بِاللَّهِ وَاسْعَةً إِنَّمَا يَتُوبُ
الضَّالِّينَ أَجْرُهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ③

بگو (یا محمد) ازطرف من ای بندگان من
که ایمان آورده اید بترسید ازپروردگار
خودمرآنراکه نیکوکاری کردند درین دنیا
حالت نیک باشد وزمین خدا کشاده است
جزاین نیست که تمام داده میشودصابران
را مزدایشان بیشمار^(۱) (۱۰) .

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ④

بگو هراتینه فرموده شده مرا که عبادت
کنم خدای را خالص ساخته برای
اوپرستش (۱۱) .

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ⑤

وفرموده شد مرابآنکه باشم نخستین
مسلمانان (۱۲) .

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑥

بگو هراتینه من میترسم اگر نافرمانی پرورد
گارخود کنم ازعذاب روزبزرگ (۱۳) .

قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ⑦

بگو خدارا عبادت میکنم خالص ساخته

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنْ الْحَيْرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَاهْتَدَوْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَىٰ ذَٰلِكَ هُوَ الْخَصِرَانِ الْبُيُوتُ ⑤

لَهُمْ مِنْ دُونِهِمْ طُلُوقٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ هُم مَّنْ ظَلَّ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِمْ عِبَادَةً يَّعْبَادُونَ فَالْمُتَّقُونَ ⑤

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادَ ⑤

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ⑤

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُؤْمِنُ فِي النَّارِ ⑤

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَنْفُسَهُمْ عُزْلًا مِّنْ دُونِ مَا عَرَفُوا مَبِيتَهُ يُخْرِجُونَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارَ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْوَعْدَ ⑤

برای او پرستش خود را^(۱) (۱۴) .

پس عبادت کنید هر کرا خواهید بغیر از خدا بگوهر آئینه زیان کاران آنانند که در زیان دادند خویشتن را و اهل خود را روز قیامت^(۲) آگاه باش این مقدمه همانست زیان ظاهر (۱۵) .

ایشان را از بالای ایشان سایبانها باشد از آتش و از زیر ایشان نیز سایبانها این عذاب میترساند خدا بآن بندگان خود را ای بندگان من بترسید از من (۱۶) .

و آنانکه احتراز کردند از آنکه عبادت کنند او را و رجوع کردند بسوی خدا ایشانراست مژده پس مژده ده آن بندگان مرا (۱۷) .

کسانیکه می شنوند سخن پس پیروی می نمایند نیکوترین آن را ایشانند آنانکه هدایت کرده است ایشانرا خدا و ایشانند خداوندان خرد (۱۸) .

پس کسی که ثابت شد بروی وعده عذاب آیات و خلاص توانی کرد آن دوزخی را (۱۹) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود ایشانراست محل های بلند بالای آن محل های دیگر عمارت کرده شده، می رود زیر آن جویها و وعده کرده است خدا

(۱) یعنی از شرک .

(۲) یعنی هلاک کردند خود را و اهل خانه خود را بضلال و اضلال .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ
 ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا حُمْلًا لِوَالَتِهِ ثُمَّ يَجْعَلُهُ قَتَرًا مُصَفًّى ثُمَّ يُجْعَلُهُ
 حُمَاطًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٦٦﴾

أَفَمَنْ سَخَّرَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلرَّسُولِ فَهُوَ عَلَى نُوْرٍ مِنْ رَبِّهِ قَوِيْلٌ
 لِلْعَقِيْبَةِ قُلُوْهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي صُلَحٍ مُبِيْنٍ ﴿٦٧﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُثَشَّلًا بِأَمْثَلِ تَقْوِيْمَاتِهِ
 جُلُوْدُ الدِّيْنِ يَخْتَوْنَ رَحْمَةً تَرْتَلِيْنَ جُلُوْدَهُمْ وَقُلُوْبَهُمْ
 إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدًى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ
 يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٦٨﴾

أَفَمَنْ يَتَّبِعِ يَوْجُوْهُ سُوْرَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَوِيْلٌ

خلاف نمی کند خدا وعده را (۲۰) .

آیانه دیدی که خدا فرو فرستاد از آسمان
 آب پس در آورد آن را به چشمه هادرزمین
 باز بر می آرد بسبب آن کشت را گوناگون
 اقسام اوباز خشک میشود پس می بینی
 آنرا زرد شده باز میکند آنرا ریزه ریزه
 هر آئینه در این مقدمه پندی هست
 خداوندانِ خرد را (۲۱) .

آیا کسی که کشاده کرده است خدا سینه
 او را برای دین اسلام پس او بر روشنی
 باشد از جانب پروردگار خود (مانند سخت
 دلا ن ست) پس وای آنانرا که سخت
 ست دل ایشان از یاد کردن خدا ایشانند
 در گمراهی ظاهر (۲۲) .

خدا نازل ساخت بهترین سخن، کتابی
 که بعضی او مانند دیگر ست آیات
 دوتو^(۱) موی خیز میشود از شنیدن آن
 پوست های آنانکه میترسند از پروردگار
 خود بعد از آن نرم میشود پوست های
 ایشان و دل های ایشان هنگام ذکر خدا
 این ست هدایت، خدا راه می نماید بآن
 هر کرا خواهد و هر کرا گمراه کند خدا پس
 نیست او را هیچ راه نماینده (۲۳) .

آیا کسی که احترازمی کند بروی خود
 از سختی عذاب روز قیامت^(۲) و گفته شود

(۱) یعنی وعده یا وعید و انداز یا بشارت .

(۲) یعنی بجز روی چیزی نیابد که عذاب را بآن نگه دارد و ما ننداهل نجات باشد .

لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۲۴﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَّهُمُ الْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۵﴾

فَإَذَاهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

وَلَعَذَابُ صَرِيحٍ لِلَّذِينَ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۷﴾

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾

صَوَّبَ اللَّهُ مَثَلًا زَجَلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَزَجَلًا
سَلَامًا لِلرَّجُلِ مَلِكٍ يُتَوَكَّلُ عَلَيْهِ مَثَلًا لِمَنْ كَفَرَ بِهِ وَلَمْ يَلَمْزْهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾

إِنَّكَ مَيْتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿۳۰﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾

ستمگاران را بچشید و بال آنچه میکردید
(۲۴) .

بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس بیامد بدیشان عذاب از آنجا که
نمی دانستند (۲۵) .

پس چشانیدایشانرا خداخواری
درزندگانی دنیا وهرآئینه عقوبتِ آخرت
سخت ترست اگر می دانستند (۲۶) .

وهرآئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن ازهرنوع داستان بُود که ایشان پند
گیرند (۲۷) .

فرودآوردیم قرآن عربی بی عیب بُود که
ایشان پرهیزکاری کنند (۲۸) .

بیان کرد خدا مثال بنده ای که دروی
شریکان مختلف اند وبنده خالص برای
مردی آیا برابرند درصفت ستائش خدای
راست بلکه ییشترایشان نمیدانند^(۱)
(۲۹) .

(یا محمد) هرآئینه تو خواهی مُرد و
هرآئینه ایشان خواهند مُرد (۳۰) .

بازالبته شماروزقیامت نزد پروردگار
خویش بایکدیگر خصومت خواهید کرد
(۳۱) .

(۱) یعنی يك بنده که چند کس مالک او باشند ضائع شود هم چنین کسی که معبودان
بسیاررا پرستش میکند ضائع ست وبنده ای که خالص برای يك کس ست آن يك
کس متولی جمیع امور او باشد همچین کسیکه موحد باشد و مخلص، خدا کارساز
اوست والله اعلم .

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالْحَقِّ
إِذْ جَاءَهُ الْبَيِّنَاتُ فِي حَقِّهِمْ مَتَوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ
هُمُ الْمُنْتَفِعُونَ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّتُكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمُوتَ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَتَوْفَ

پس کیست ستمگارت از کسی که دروغ
بربست برخدا و دروغ پنداشت دین
راست را چون بیامد باو آیانیست در دوزخ
جائی برای کافران (۳۲) .

وآنکه آورد دین راست را و باورداشت آن
را آنجماعت ایشانند متقیان (۳۳) .

ایشان راست آنچه خواهند نزد پروردگار
ایشان اینست جزای نیکو کاران
(۳۴) .

تا زائل کند خدا از ایشان بدترین آنچه
کردند و بدهد ایشان را مزد ایشان بحسب
نیکوترین آنچه می کردند (۳۵) .

آیا نیست خدا کارساز بنده خود را و می
ترسانند ترا بآنکه غیر خدا بند و هرکرا
گمراه کند خدا پس نیست او راهیچ راه
نماینده (۳۶) .

وهرکرا راه نماید خدا پس نیست او را
هیچ گمراه کننده آیانیست خدا غالب
خداوند انتقام (۳۷) .

و اگر به بررسی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید
بگودیدید آن را که می پرستید بغیر از خدا
اگر خواهد در حق من خدای تعالی سختی
را آیا این بتان دفع کننده سختی او هستند
یا اگر خواهد در حق من بخشاشی آیا این
بتان بازدارنده بخشاش او هستند بگو پس
ست مرا خدا بروی توکل می کنند توکل
کنندگان (۳۸) .

بگوای قوم من عمل کنید بروضع

تَعْمُرُونَ ﴿۳۹﴾

خودهرآئینه من نیز عمل کننده ام بوضع خود پس خواهید دانست (۳۹) .

کسی را که بیایدش عذابی که رسواکنش فروآید بروی عذاب دائم (۴۰) .

هرآئینه مافروود آوردیم بر تو کتاب را برای مردمان براستی پس هرکه راه یاب شد پس نفع اوراست وهرکه گمراه شد پس جزاین نیست که گمراه میشود به ضرر خود ونیستی برایشان نگهبان (۴۱) .

خدای تعالی قبض ارواح میکند هنگام موت آن ها وآن روح که نه مرده است قبض آن میکند در خواب آن پس نگاه میدارد آن را که حکم موت کرده است بروی ومی گذارد آن دیگررا تاوقتی معین هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست برای قومی که تأمل می کنند (۴۲) .

آیا شفاعت کنندگان گرفته اند بغیراز خدا بگو(ایشان را که گرفتید)ا گرچه نمی توانستندهیچ کاری ونمی دانستند (۴۳) .

بگو دراختیار خداست شفاعت همه یک جا مر اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین بازسوی اوگردانیده خواهید شد (۴۴) .

وچون یادکرده شود خداتنها متنفرشود دل های آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت وچون یادکرده شوند آنانکه بجزاوهستند ناگاه ایشان شادمان می شوند (۴۵) .

بگوبارخدایا ای پیداکننده آسمان ها وزمین داننده نهان وآشکار توحکم کنی

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلْعَالِمِينَ بِالْحَقِّ فَمَنْ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهِمَا وَاتَّعَتْ عَلَيْهِمْ يَوْمَئِذٍ ﴿۴۱﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ كُنَتْ فِي مَنَاقِبِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

أَمْ آتَيْنَاهُمُ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُعْعَاءَ قُلُوبٍ أَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۴۳﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا إِنَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۴۴﴾

وَإِذْ أَذْكُرُ اللَّهَ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذْ أَذْكُرُ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْخِرُونَ ﴿۴۵﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِمِ الْغَيْبِ

وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَشْكُرُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۳۹﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنِ الْاَرْضِ جَمِيعًا مِثْلَ مَعَهُ لَا فُتِنُوا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَأَ اللَّهُ مِنَ الْمَلَأَمِ يُكُونُوا يَعْتَبِرُونَ ﴿۴۰﴾

وَبَدَأَ اللَّهُمْ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۱﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۲﴾

قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَخْفَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۴۳﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَهَؤُلَاءِ بِمَعْجِرَاتِ

أَوَّلِهِمْ يَعْلَمُونَ إِنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۴۴﴾

میان بندگان خود در چیزیکه ایشان در آن اختلاف میکردند (۴۶) .

و اگر باشد آنانرا که ستم کردند آنچه در زمین ست همه يك جا و مانند آن همراه آن البته عوض خود دهند آن را بسبب سختی عذاب روز قیامت و ظاهر شد برای ایشان از جانب خدا آنچه گمان نمی داشتند (۴۷) .

و ظاهر شد برای ایشان جزای بد آنچه کرده بودند و درگیرد ایشان را آنچه بدان استهزاء میکردند (۴۸) .

پس چون برسد آدمی راسختی بخواند ما را باز چون بدهیم او را نعمتی از طرف خود گوید جز این نیست که داده شده است این نعمت مرا بنابر دانشی که در منست بلکه این نعمت آزمایشی ست ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۴۹) .

هر آئینه گفتند این سخن را آنانکه پیش از ایشان بودند پس دفع نه کرد از ایشان بلارا آنچه میکردند (۵۰) .

پس رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند آنانکه ستم کردند ازین جماعت خواهد رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند و نیستند ایشان عاجز کننده (۵۱) .

آیانه دانسته اند که خدا کشاده میسازد رزق را برای هر که می خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد هر آئینه درین کار نشانه هاست قومی را که ایمان می آرند (۵۲) .

بگو (از طرف من) ای آن بندگان من که تجاوز از حد کردند برخود ناامید مشوید از رحمت خدا هر آئینه خدا می‌آمزد گناهان را همه هر آئینه خدا اوست آمرزگار مهربان (۵۳) .

و رجوع کنید بسوی پروردگار خویش و منقاد شوید اورا پیش از آن که بیاید بشما عقوبت بازمد کرده نه شوید (۵۴) .

و پیروی کنید نیکوترین آنچه را که فرو فرستاده شد بسوی شما از جانب پروردگار شما پیش از آن که بیاید به شما عذاب ناگهان و شما خبردار نباشید (۵۵) .

(رجوع بخدا کنید و اتباع قرآن نمائید) بجهت ترس از آنکه گوید شخصی وای پشیمانی من بر تقصیر کردن من در حق خدا و هر آئینه من بودم از تمسخر کنندگان (۵۶) .

یا گوید اگر خدا هدایت کردی مرا البته می‌شدم از متقیان (۵۷) .

یا گوید وقتی که معاینه کند عذاب را کاش مرا رجوعی باشد^(۱) تاباشم از نیکوکاران (۵۸) .

(آنگاه خدا فرماید) آری آمد پیش تو آیات من پس دروغ پنداشتی آنرا و تکبر کردی و بودی از کافران (۵۹) .

و روز قیامت ببینی آنان را که دروغ بستند

قُلْ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ۝۵۳ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝۵۴

وَاَنِصْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلُمُوْا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُوْنَ ۝۵۵

وَابْتَغُوا اَحْسَنَ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِغَتَّةٍ وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ۝۵۶

اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ لِّمَنْشَرِّ عَلٰۤى مَا فَتَرْتُ فِيْ جَنَّتِ اللّٰهِ ۝۵۷ وَاِنْ كُنْتُ لِهِنَ الشَّجَرِيْنَ ۝۵۸

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدَانِيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ۝۵۹

اَوْ تَقُوْلَ حَيْنَ تَرٰى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِيْ كُوَّةٌ فَاَكُوْنُ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ۝۶۰

بَلٰۤى قَدْ جَاۤءَتْكَ اٰیٰتِيْ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاَسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ۝۶۱

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا عَلٰۤى اللّٰهِ وُجُوْهُهُمْ

بر خدا چهره های ایشان سیاه شده است
آیینست در دوزخ جای برای متکبران
(۶۰) .

ونجات دهد خدا متقیان را قرین
رستگاری خویش شده نه رسد بدیشان
سختی و نه اندوهگین شوند (۶۱) .

خدا آفریننده هر چیزست و او بر هر چیز خبر
گیرنده است (۶۲) .

مراوراست کلید های آسمان ها و زمین^(۱)
و آنانکه کافر شدند به آیت های خدا این
جماعت ایشانند زیان کاران (۶۳) .

بگو آیا می فرمائید بمن که پرستش کنم
غیر خدا را ای نادانان (۶۴) .

وهر آئینه وحی فرستاده شد (یا محمد)
بسوی تو و بسوی آنانکه پیش از تو بودند
که اگر شریک خدا مقرر کنی البته نابود گردد
عمل تو و البته شوی از زیان کاران (۶۵) .

بلکه خدا را فقط عبادت کن و بشو
از سپاسداران (۶۶) .

و نه شناختند خدا را حق شناختن او
و زمین همه يك جا درمشت او باشد
روز قیامت و آسمان ها پیچیده شوند در
دست راست او پاکی او راست و برتر است
از آنکه شریک او مقرر میکنند (۶۷) .

و دمیده شود در صور پس بمیرد هر که
در آسمان ها و هر که در زمین ست

مُسَوَّدَةٌ أَلَيَّسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ۝

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِغَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ الشُّوْبُ
وَلَا هُمْ يُخْزَوْنَ ۝

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

قُلْ أَغْفِرُ لِلَّهِ تَأْمُرُونَنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ۝

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ءَلَيْسَ
أَشْرَكَكَ لِيَحْبِطَنَّ عَمَلُكَ وَلِتَكُونَنَّ مِنَ الْخَيْرِينَ ۝

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ۝

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ؕ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالْعَالَمُونَ مَطْوِيَّاتٌ بِإِيمَانِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

(۱) یعنی مختار و متصرف اوست .

إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِثَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ بِنُورٍ يَنْظُرُونَ ﴿٥٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئَ بِالْبَاقِيْنَ
وَالشَّهْدَاءِ وَتُفِثُ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ ﴿٥٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا
فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ
مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تُؤْمِنُونَ
لَقَدْ أَتَيْنَاكُمْ هَذَا الْقَوْمَ الْأَوَّلَ وَلَكِنْ كَفَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٦١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِمَا كُفَرْتُمْ مَعَى
الْمَلَائِكَةِ كُنتُمْ

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا
جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٦٢﴾

مگر آنکه خدا خواسته است بازدمیده شود درصوبار دیگر پس ناگهان ایشان ایستادگاند می نگرند (٦٨) .

وروشن شود زمین به نور پرورد گار خود و نهاده شود نامه اعمال و آورده شود پیغامبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان براسی و ایشان ستم کرده نه شوند (٦٩) .

تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و خدا دانا ترست بآنچه می کنند (٧٠) .

وروان کرده شود کافران را بسوی دوزخ گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک دوزخ باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشان را نگهبانان دوزخ آیا نیامده بودند به شما پیغامبران از جنس شما می خواندند بر شما آیات پرورد گار شما را و می ترسانیدند شما را از ملاقات این روز شما گفتند آری ولیکن متحقق شد حکم عذاب بر کافران (٧١) .

گفته شود در آئید به دروازه های دوزخ جاویدان در آنجا پس بدجائست متکبران را دوزخ (٧٢) .

وروان کرده شوند آنانکه ترسیدند از پرورد گار خویش بسوی بهشت گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک بهشت و باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشانرا نگاهبانان بهشت سلام بر شما باد خوشحال شدید پس در آئید به بهشت

جاویدان (۷۳) .

وگویند سپاس خدای راست که راست کردبما وعده خود را و عطا کرد ما را زمین جای میگیریم از بهشت هر جا که خواهیم پس نیک مزد کارکنندگان ست بهشت (۷۴) .

و بیینی فرشتگان را گردا گرد شده حوالی عرش تسبیح میگویند همراه ستائش پروردگار خویش و حکم کرده شود میان ایشان براستی ^(۱) و گفته شود ستائش خدای راست پروردگار عالم ها (۷۵) .

سوره غافر - مؤمن مکی است و آن هشتاد و پنج آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَم (۱) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب داناست (۲) .

آمرزنده گناه و پذیرنده توبه سخت کننده عقوبت خداوند توانگری، نیست هیچ معبود برحق مگر او بسوی اوست بازگشت (۳) .

مکابره نمی کنند در آیت های خدا مگر کافران پس در فریب نیندازد ترا آمد و رفت ایشان در شهر ها (۴) .

تکذیب کردند پیش از ایشان قوم نوح و

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا
الْأَرْضَ نَبْتُؤُا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ
أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿۷۴﴾

وَرَى الْمَلَائِكَةُ حَاقِقِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَتُفْصِي بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَم ﴿۱﴾

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۲﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الْقَوْلِ
الْعَازِزِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿۳﴾

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْزِرُوا
تَعَالِيَهُمْ فِي إِلَهَادِهِ ﴿۴﴾

كَذَّبَتْ بَنُو إِسْرَءِيلَ عَنْ رُسُلِهِمْ وَأَتَتْهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ

وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادِلُوا
بِالْبَاطِلِ لِئَیْذِجْضُوا بِهِ السُّخْرَیَّ فَأَخَذْنَاهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝

وَلَذَلِكَ حَقَّتْ لِرَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ۝

الَّذِينَ یُحِبُّونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ یُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَیُؤْمِنُونَ بِهِ وَیَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَیْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِیْمِ ۝

رَبَّنَا وَادْخُلْنَاهُمْ جَنَّاتٍ عِدْنٍ الَّتِیْ وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّیَّتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِیزُ
الْحَكِیْمُ ۝

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَبِی السَّيِّئَاتِ یُؤْمِنُ بِ
فَقْدَرِ رَبِّهِ ثُمَّ وُدَّ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا یُتَّخَذُونَ لِمَعْرِتِ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ

جماعت های دیگر بعد از قوم نوح و قصد
کرد هر جماعتی به پیغامبر خود تابگیرند
آنها و مکابره کردند به شبهاتِ یهوده تا
ناچیز سازند بآن سخن درست را پس
گرفتیم ایشان را پس چگونه بود عقوبتِ
من (۵) .

وهم چنین ثابت شد حکم پرورد گارتو
بر کافران که ایشان اهل دوزخ اند (۶)
آنانکه بر میدارند عرش را و آنانکه گردا گرد
عرش اند تسبیح میگویند همراه ستایش
پرورد گار خویش و ایمان می آرند
با و و آفرینش میخوانند برای مومنان
میگویند ای پرورد گار ما فرا گرفتی همه
چیز را به بخشایش و دانش پس بیامرز آنان
را که توبه کردند و پیروی راه تونمودند
و نگاهدار ایشان را از عذاب دوزخ (۷) .

ای پرورد گار ما و در آرایشنا را به بوستا
نهای جاودان که وعده کرده ای بایشان
و در آرنیز هر که شائسته کار باشد از پدرانِ
ایشان و زنانِ ایشان و فرزندانِ ایشان
هر آئینه تویی غالب با حکمت (۸) .

و نگاهدار ایشانرا از عقوبت ها و هر کرانگاه
داری از عقوبت ها در آن روز پس هر آئینه
رحم کرده ای بروی و این مقدمه
نگاهداشتن همانست پیروزی بزرگ (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند آواز داده شود
ایشان را که به تحقیق دشمن داشتن خدا

مَقَاتِلَكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ
فَتَكْفُرُونَ ﴿۱۰﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا فَاخْلُصْنَا إِلَيْنَا وَأَخْلُصْ إِلَيْنَا
يَدُ نَبِيِّنَا أَهْلًا إِلَى خُرُوجِهِمْ سَبِيلٌ ﴿۱۱﴾

ذَلِكَ بِمَا كَانُوا إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ يَمُنُّ بِكُمْ
تُؤْمِنُوا بِالْحَكَمِ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿۱۲﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿۱۳﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿۱۴﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ يُلِيهِمْ أَلْوَمًا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۵﴾

يَوْمَ هُمْ بَايَعُوا عَلَى الْأَمْرِ وَعَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ مَتَى لِمِ

شمارا وقتیکه خوانده می شدید در دنیا
بسوی ایمان پس کافر می مانندید زیاده
ترست از دشمن داشتن شما خود را (۱۰).

گویند ای پروردگار ما می راندی ما را دوبار
زنده گردانیدی ما را دوبار پس اعتراف
کردیم به گناهان خود پس آیا بسوی
بیرون رفتن راهی هست یعنی حیلۀ ای
هست (۱۱).

این عذاب بسبب آنست که چون یاد کرده
میشد خداتنها انکار میکردید و اگر شریک
او مقرر کرده میشد باور میداشتید پس
فرمان خدای بلند قدر و بزرگوار راست
(۱۲).

اوست آنکه مینماید شمارا نشانه های
خود و فرو میفرستد برای شما از آسمان
رزق را و پندپذیر نمی شود مگر کسیکه
رجوع میکند بخدا (۱۳).

پس یاد کنید خدا را، يك جهت ساخته
برای اوعبادت را اگرچه ناخوش دارند
کافران (۱۴).

اوست بلند کننده مرتبه ها خداوند
عرش، می اندازد روحی را از فرمان خود
بر هر که خواهد از بندگان خود تا برساند آن
بنده از روز ملاقات (۱۵).

روزی که ایشان بیرون آیند (۱۶) پوشیده نباشد

(۱) یعنی گویند با خدا و فرشتگان .

(۲) یعنی از قبور .

الْمَلِكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۱۵﴾

الْيَوْمَ تُعْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ لِلَّهِ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿۱۶﴾

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطِبِينَ ؕ
مَّا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَبِيبٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿۱۷﴾

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿۱۸﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَفْضُلُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿۱۹﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاكِ ﴿۲۰﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَلَكَرُوا

بر خدا از ایشان چیزی (خدا فرماید)
کراست پادشاهی امروز (باز خود جواب
دهد) مر خدای یگانه غالب را (۱۶) .

امروز پاداش داده شود هر شخصی بحسب
آنچه کرده است هیچ ستم نیست امروز
هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است
(۱۷) .

و بترسان ایشان را از روز قیامت آنگاه که
دلها نزدیک چنبر گردن باشند پُر شده از غم
نیست ستمگاران را هیچ دوستی و نه
شفاعت کننده ای که سخن او قبول کرده
شود (۱۸) .

میداند خدا خیانت چشم هارا و آنچه پنهان
میدارند سینه ها (۱۹) .

خدا حکم میکند بر راستی و آنانکه کافران
می پرستند ایشان را بجز خدا حکم نمی
کنند به چیزی هر آئینه خدا همونست
شنواینا (۲۰) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگردند
چگونه بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان
بودند، بودند زیاده تر از ایشان به قوت
و به نشانه هادرزمین^(۱) پس گرفتار کرد
ایشانرا خدا بگناهان ایشان و نه بود ایشان
را از خدا هیچ پناه دهنده (۲۱) .

این عقوبت بسبب آن بود که می آمدند
بایشان پیغامبران ایشان به نشانه هاپس

(۱) یعنی محل ها و قلعه ها بسیار بنا کردند .

فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ اِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۳۱﴾

ایشان کافر شدند پس گرفتار کرد ایشانرا خدا، هرآئینه خداتوانا سخت عقوبت ست (۲۲) .

وَلَقَدْ ارْسَلْنَا مُوسٰى بِآيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۲﴾

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خویش و حجت ظاهر (۲۳) .

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا سِحْرٌ كَذٰبٌ ﴿۳۳﴾

بسوی فرعون وهامان وقارون پس گفتند جادوگری دروغگو ست (۲۴) .

فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا اَفْتٰنَاۤ اٰنْۢبَاۤءَ الْاٰلِيْنَ اَمْۢ مَوَاعِدُهَا سَبْعٌ مِّثْلُ قُرْۢبٰنٍ اَوْۤ اٰتٰىنَاۤ اِلٰهٰی صٰلِحٍ ﴿۳۴﴾

پس چون آمد بدیشان به پیغام راست از نزدیک ما گفتند بکشید فرزندانِ آنانکه ایمان آوردند همراه اووزنده گذاریدزنان ایشان را ونیست حيله سازی کافران مگر درتباهی (۲۵) .

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذُرُوْنِیْۤ اَقْتُلْ مُوسٰى وَلْيَدْعُ رَبِّهٖۤ اِنِّیْۤ اَخَافُ اَنْ یَّیْتَدِلَّ وَیَنۢبِیۡلَ اَوْۤ اَنْ یُّظْهِرَ فِی الْاَرْضِ الْفَسَادَ ﴿۳۵﴾

وگفت فرعون ای یاران بگذارید مراتابکشم موسی را وباید که دعا کند پروردگار خویش را هرآئینه من می ترسم ازآنکه بدل کند دین شمارا یا پدید آرد در زمین فساد را (۲۶) .

وَقَالَ مُوسٰى اِنِّیْۤ اَعۢذُ بِرَبِّیْ وَرَبِّکُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا یُؤْمِنُ بِیَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۳۶﴾

وگفت موسی هرآئینه من پناه گرفتم به پروردگارخود و پروردگار شما ازشره مرتکبری که باور نمیدارد روزحساب را (۲۷) .

وَقَالَ رَبِّ لَبِیۡکُم مِّنۡ اِلٰ فِرْعَوْنَ یَکۡتُمُ الْاٰیٰتِیَّۃَ اَنۡفَعُ لَکُمۡ رَجُلًاۢ اَنْ یَّقُوْلَ رَبِّیَ اللّٰهُ وَوَقَدَ جَآءَکُمۡ بِالْبَیِّنٰتِ مِنْ رَبِّکُمۡ وَاِنَّ یَکَ کَاۡذِبًاۢ عَلَیۡهِۚ کَذٰبُهٗۤ اِنْ یَکَ صٰدِقًاۢ یُّضِیۡبُکُمۡ بَعۡضُ الَّذِیۡ یُوعَدُکُمۡ اِنَّ اللّٰهَ لَا یَهۡدِیۡ مَنْ هُوَ سَیۡفٍ کَذٰبٌ ﴿۳۷﴾

وگفت مردی مسلمان ازخویشانِ فرعون که پنهان میداشت ایمانِ خود را آیامی کشید مردی را بسبب آنکه میگویدپروردگار من خداست وهرآئینه آورده است پیش شما نشانه ها ازجانب پروردگار شماوا گریفرض دروغگو باشد پس وبالِ دروغگوئی اوبراوست وا گراست گوباشد البته برسد به شما بعض آنچه

وعدۀ میدهد شمارا هرائینۀ خدا راہ نمی نماید کسی را کہ باشد از حد گذرنده دروغ گو (۲۸) .

ای قوم من شماراست پادشاهی امروز غالب شدۀ درزمین پس کہ نصرت دهمدارا ازعذاب خدا اگریاید بما گفت فرعون مصلحت نمی دهم شمارا مگر آنچه ادراک میکنم ودلالت نمی کنم شمارا مگر براہ راستی (۲۹) .

وگفت شخصی کہ ایمان آورده بود ای قوم من هرائینہ من می ترسم بر شما زمانند روزجماعت های پیشین (۳۰) .

مانند صورتِ حالِ قومِ نوح وعادو ثمود وآنانکہ بعدازایشان بودند و خدا ارادہ ستم نمی کند بر بندگان (۳۱) .

وای قوم من هرائینہ می ترسم بر شما از روزِ آواز دادن بایکدیگر (۳۲) .

روزیکہ روبگردانید پشت داده، نبود شمارا از خدا هیچ نگاه دارنده وهرکرا گمراه سازد خدا پس نیست اورا هیچ راہ نماینده (۳۳) .

وهرائینہ آمدہ بود پیش ازین بشمایوسف بہ نشانه ها پس همیشه در شک بودید از آنچه آورده بود پیش شما آنرا تاوقتیکہ بمرد چون گفتید نخواهد فرستاد خدا بعد از وی پیغامبری را همچنین گمراه میکند خدا کسی را کہ هست او از حد درگذرنده شک آرندہ (۳۴) .

آنانرا کہ مکابره می کنند در آیاتِ خدا بغیر

يَقَوْمِ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَهَرَ لِي فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وَقَالَ الْكَافِرُ إِنَّمَا يَنْصُرُنَا بِقُوَّةِ اللَّهِ وَرَأْسِهِ فَبِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَشُعُوبٍ أُخَرٍ ۚ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ۝

وَيَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۝

يَوْمَ تَوَلَّوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْيُونُسَ فَأَنبَأَتْ قَهَّارٌ لَكُمْ فِي شَيْءٍ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِمْ حَقٌّ إِنْ أَهْلَكَ قَوْمٌ لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِئٌ مُرْتَابٍ ۝

لِلَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبِيرٌ مَقْتًا

عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطِيعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ ۝

حجتی که آمده باشد پیش ایشان سخت ناپسند شداین مکابره ایشان نزدیک خدا و نزدیک آنانکه ایمان آوردند همچنین مَهرمی نهد خدا بر هر دل متکبر سرکش (۳۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ لِهَامُنُ ابْنِ صَاحِبِ الْأَسْبَابِ ۝

وگفت فرعون ای هامن بساز برای من کو شکی تاباشد که برسم باین راه ها (۳۶).

أَسْبَابَ السُّلُوبِ فَأُطْلِمَ إِلَى الْوُطُوسِ وَإِنِّي لَأَكْفُهُ كَازِبًا ۝
وَكَذَلِكَ يُزَيِّنُ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ۝

راه های آسمان ها تادرنگرم بسوی پروردگار موسی و هرائینه دروغگو می پندارمش و همچنین آراسته شد در نظر فرعون عمل بد او و باز داشته شد از راه صواب و نبود حيله سازی فرعون مگردرتباهی (۳۷).

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَئِذٍ يُعَذِّبُكُمْ عَذَابَ الْوَسْوَاسِ الْكَاسِرِ ۝

وگفت آنکه ایمان آورده بود ای قوم من پیروی من کنید تادلالت کنم شمارا براه راست (۳۸).

يَقُومُوا إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاءٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝

ای قوم من جزاین نیست که این زنگلانی اندک بهره است و هرائینه آخرت همونست سرای همیشه بودن (۳۹).

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا لَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنفَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْرُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

هرکه بعمل آرد کار بد جزا داده نخواهد شد الا مانند آن و هرکه بجآرد کار شائسته خواه از جنس مرد خواه از جنس زن و او مومن بود پس درآیند آنجماعت به بهشت رزق داده شود ایشان را آن جابی شمار (۴۰).

وَيَقُومُوا إِلَىٰ أَدْعُوكُمُ إِلَى الْعِبَادَةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى الْتَارِ ۝

و ای قوم من چیست مرا که میخوانم شمارا بسوی نجات و شما میخوانید مرا بسوی دوزخ (۴۱).

تَدْعُونِي لَأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَاشْرِكُ بِهِ مَا لَيْسَ بِهِ عِلْمٌ
وَإِنَّا أَدْعُوهُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْقَادِرِ ﴿٦٠﴾

لَا جُورَ لَنَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ
هُمُ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦١﴾

مَسَدُّ كُرُونِ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَوْحِشْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ بَصِيرٌ يَا بَعْثَا ۞ ﴿٦٢﴾

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ
سُوءُ الْعَذَابِ ۞ ﴿٦٣﴾

الَّذِينَ يَرْمِضُونَ عَلَيْهِمْ غُدَاً وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ۞ ﴿٦٤﴾

وَإِذْ يَتَحَفَّظُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا كُنْتُمْ مُقَاتِلِينَ
عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ ۞ ﴿٦٥﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا فِيهَا كُرًى فَجَعَلَهُ اللَّهُ قُحُومًا
بَيْنَ الْجَبَلِ ۞ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ

میخوانید مرا بسوی آن که کافر شوم
بخدا و شریک او مقرر کنم چیزی که نیست
مرا بحقیقت آن علم و من میخوانم شمارا
بسوی خدا غالب آمرزگار (۴۲) .

بی شبهه چیزی که شما میخوانید مرا
بسوی آن نیست آن چیز را قبول کردن دعا
نه درد دنیا و نه در آخرت و بی شبهه بازگشت
ما بسوی خداست و بی شبهه از حد
گذشتگان ایشان اندا هل دوزخ (۴۳) .

پس یادخواهید کرد آنچه می گویم به شما
و می سپارم امر خود را بخدا هر آینه خدا
بیناست باحوال بندگان (۴۴) .

پس نگاهداشت او را خدا از سختی های
آنچه مکر کرده بودند ایشان و فراگرفت
بخویشان فرعون عذاب سخت (۴۵) .

آتش که حاضر کرده میشوند بر آن بامداد
و شام و روزی که قائم شود قیامت گوئیم
خویشان فرعون را در آید در سخت ترین
عذاب (۴۶) .

و یادکن چون باهم مجادله میکنند در دوزخ
پس گویند ناتوانان سرکشان را هر آینه
ماتابع بودیم شمارا پس آیا شما دفع
کننده هستید از سرمایک حصه از عقوبت
آتش (۴۷) .

گویند سرکشان هر آینه ما همه در آتشیم
هر آینه خدا فیصله کرده است در میان بند
گان (۴۸) .

و گویند آنانکه در آتش اند نگاهبانان دوزخ
را دعا کنید بجانب پرورد گار خویش

يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ۝

تاسبک کند از ما حصه يك روزی از عذاب
(۴۹) .

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَاذْعُوا وَمَا دُعُوا الْكٰفِرِينَ
الْاٰفِي ضَلٰلٍ ۝

گویند نگاهبانان آیا نمی آمدند بشما
پیغمبران شمایه معجزه ها گویند آری،
نگاهبانان گویند پس شما دعا کنید و
نیست دعای کافران مگرد تباهی (۵۰) .

اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُوْمُ الْاَشْهَادُ ۝

هر آئینه ما نصرت دهیم پیغامبران خویش
را و آنان را که ایمان آوردند در
زندگانی دنیا و نیز روزیکه قائم شوند
گواهان^(۱) (۵۱) .

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِيْنَ مَعِيَدَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝

روزی که سودنه دهد ستمگاران را
عذر آوردن ایشان و ایشانراست لعنت
و ایشانراست عقوبت آن سرای (۵۲) .

وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَنِيْ اِسْرٰءِيْلَ
الْكِتٰبَ ۝

وهر آئینه دادیم موسی را هدایت و وارث
کتاب ساختیم بنی اسرائیل را (۵۳) .
برای راه نمودن و پنددادن خداوندان
خردرا (۵۴) .

هُدٰى وَوَكَّلْنٰى لِاٰوَلٰى الْاَلْبَابِ ۝

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا راست
است و آمرزش طلب کن برای گناه خود
و تسبیح گو با ستایش پرورد گار خود به
شام و بامداد (۵۵) .

فَاَصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّاَسْتَغْفِرْ لِنَفْسِكَ وَسَيَعْفِ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْاَبْكَارِ ۝

هر آئینه آنانکه مکابره میکنند در آیت های
خدا بغیر حجتی که آمده باشد بایشان
نیست درسینه های ایشان مگر اراده غلبه
که نیستند ایشان رسنده بآن پس پناه
طلب کن از خدا هر آئینه خدا اوست

اِنَّ الَّذِيْنَ يَجَادِلُوْنَ فِيْ اٰيَاتِ اللّٰهِ يَعْبُدُوْا سُلٰطِيْنَ
اَتَاهُمْ اِنْ فِيْ صُدُوْرِهِمُ الْاَكْثَرُ مَا هُمْ بِالْغٰثِيَةِ
فَاَسْتَغْذِرْ بِاللّٰهِ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيْرُ ۝

شنواینا (۵۶) .

هرآئینه آفریدن آسمان ها وزمین بزرگ ترست از آفریدن آدمیان^(۱) ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۵۷) .

وبرابر نیستند نابینا و بینا و برابر نیستند آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند بابدکار، اندکی پندپذیری شوید (۵۸) .

هرآئینه قیامت آمدنی ست نیست شك درآن ولیکن اکثر مردمان باورنمیدارند (۵۹) .

وگفت پروردگار شما دعاکنید بجناب من تا قبول کنم دعای شما را هرآئینه آنانکه تکبر می کنند از عبادت من داخل خواهند شد به دوزخ خوار شده (۶۰) .

خدای آنست که آفرید برای شما شب را تا آرام گیرید درآن و آفرید روز را بوجهی که درآن دیدن یکدیگر باشد هرآئینه خدا خداوند فضل ست بر مردمان ولیکن اکثر مردمان شکر نمی کنند (۶۱) .

اینست خدا پروردگار شما آفریننده هرچیز نیست هیچ معبود برحق بجزوی پس چگونه برگردانیده میشوید (۶۲) .

همچنین برگردانیده می شوند آنانکه بآیات خدا انکار میکردند (۶۳) .

خدای آنست که ساخت برای شما زمین را قرارگاه و آسمان را سقف و صورت

لَخَلَقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

وَمَا يَسْتَوِی الْاَعْمٰی وَالْبَصِيْرَةُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا النَّٰسُ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

اِنَّ السَّاعَةَ لَا تَمِيْنُ لَكَ رَبِّبْ فِيْهَا وَلَٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ، اِنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِیْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دٰخِرِيْنَ ۝

اَللّٰهُ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمْ اَنْفُسَکُمْ لِتَسْكُنُوْا فِيْهَا وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلٰی النَّاسِ وَلَٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا یَشْكُرُوْنَ ۝

ذٰلِكُمْ اَللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَیْءٍ لَّا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ قَالِیْ تُؤْفَكُوْنَ ۝

كَذٰلِكَ یُؤَفِّکُ الَّذِیْنَ کَانُوْا یَاۡتِیْنَ اللّٰهَ یَجْحَدُوْنَ ۝

اَللّٰهُ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمْ الْاَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَآءَ بِنَآءٍ

(۱) یعنی اعاده ایشان .

بست شمارا پس نیکوساخت صورت
های شما و روزی داد شمارا از پاکیزه ها
این ست خدا پرورد گار شما پس بسیار
بابرکت ست خدای پرورد گار عالمها
(۶۴).

اوست زنده نیست هیچ معبود برحق
مگراو پس عبادت کنید اورا یک جهت
ساخته برای اوعبادت ستایش خدای
پروردگار عالمها راست (۶۵).

بگوهر آئینه من منع کرده شدم از آنکه
عبادت کنم آنان را که شما می پرستید
بجز خدا و قتیکه آمد بمن نشانه ها از جانب
پروردگار من و فرموده شد مرا که
منقاد شوم پروردگار عالمها را (۶۶).

اوست آنکه آفرید شمارا از خاک باز از نطفه
منی باز از خون بسته باز بیرون می
آرد شمارا کودک شده باز باقی میگذارد
تا برسید به نهایت قوت خود باز باقی
میگذارد تا شوید پیرکلان سال و بعض
از شما کسی هست که قبض روح او کرده
شود پیش ازین و باقی میگذارد تا برسید
بمدتی معین و تا بگذرد که بفهمید (۶۷).

اوست آنکه زنده می کند و می میراند پس
چون بخواهد (پیدا کردن) چیزی را پس
جزاین نیست که می گویدش بشو پس می
شود (۶۸).

آیا نه دیدی بسوی آنانکه مکابره میکنند
در آیات خدا چگونه گردانیده می شوند
(۶۹).

وَصَوِّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
الْعَلَقِ ذَٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَتَبَرَّكُ اللّٰهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۵﴾

هُوَ الْحَيُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ أَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۶﴾

قُلْ إِنِّي نُهُيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ
أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۷﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَرَأٍبٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِيَخْتَلِفُوا أَسْوَاحًا
وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَلَّى مِنْ قَبْلٍ وَلْيَبْلُغُوا أَجْلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿۶۸﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا نَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿۶۹﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَى
يُضْعَفُونَ ﴿۷۰﴾

آنانکه دروغ شمردند کتاب را و آنچه را که فرستادیم بآن پیغامبران خود را خواهند دانست حقیقت حال (۷۰) .

و قتیکه طوقها درگردن های ایشان باشند و زنجیر هانیز کشیده شوند (۷۱) .

در آب گرم بازدر آتش پرتافته شوند (۷۲) .

بازگفته شودایشان را کجاست آنچه شریک مقرر میکردید (۷۳) .

بغیر از خدا گویند کم شدند از نظر ما بلکه هرگز نمی پرستیدیم پیش ازین چیزی را همچنین گمراه میکند خدا کافران را (۷۴) .

این عقوبت بسبب آنست که شادمان می شدید در زمین به ناحق و بسبب آنست که می نازیدید (۷۵) .

درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان آنجا پس بدجای متکبران ست دوزخ (۷۶) .

پس صبر کن (ای محمد) هرآئینه وعده خدا راست ست پس اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده میدهیم ایشان را (فبها) یا اگر قبض روح تو کنیم پس بسوی مابازگردانیده شوند کافران (۷۷) .

و هرآئینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو ازایشان کسی هست که قصه اش را خوانده ایم بر تو و ازایشان کسی هست که قصه اش را نخوانده ایم بر تو و نه بود هیچ پیغامبر را که بیاردنشانه ای مگر بفرمان خدا پس و قتیکه آمدفرمان خدا فیصله

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا
فَقَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

إِذْ أَكْمَلُوا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلَ يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾

فِي الْحَمِيمِ كَمْ فِي الْكَافِرِينَ جَزُونَ ﴿٧٢﴾

كَمْ قَاتِلُكُمْ إِنْ مَا كُنْتُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
قَبْلَ هَٰذَا مِنَّا يَكُنُ لِلَّهِ الْكِبَرُ بَلْ هُنَّ

ذُلٌّ لَّهُمْ بَالُكُنْتُمْ فَفِرَّوْنَ فِي الْأَرْضِ يَغْمِرُ الْحَقُّ وَبِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

أَدْخَلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هُمْ فِي شَأْنٍ مَّشْغُورٍ
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٥﴾

فَأَصْحَابُكَ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَمَا تُؤْتِيكَ بَعْضُ الَّذِينَ
نَعَدُ لَهُمْ أَوْ تَوَقَّيْتُكَ فَإِلَيْنَا يَرْجِعُونَ ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَمِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَفُتِيَ بِالْحَقِّ وَخَيْرُ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٧﴾

کرده شود بر راستی و زیان کار شدند
آنجا بیهوده گویان (۷۸) .

خدا آنست که بیافرید برای شما حیوانات
را تاسوار شوید بر بعض آنها و بعض آنها را
میخورید (۷۹) .

و شمارا در چهار پایان منفعت هاست
و تا برسید سوار شده بر آنهابه مقصدی که
در سینه های شما مستقر شده است
و بر چهار پایان و نیز بر کشتی ها برداشته
میشوید (۸۰) .

و خدا مینماید شمارا نشانه های خود پس
کدام يك از نشانه های خدا را انکار میکنید
(۸۱) .

آیا سیر نکرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشتر از ایشان و زیاده تر به قوت
و به نشانه ها در زمین پس دفع نکرد
از ایشان آنچه میکردند (۸۲) .

پس وقتی که آمدند بسوی ایشان
پیغامبران ایشان با معجزه ها شادمان
شدند بآنچه نزدیک ایشان بود از دانش^(۱)
و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزاء می
کردند (۸۳) .

پس و قتیکه دیدند عقوبت ما را گفتند
باور داشتیم خدای را تنها و منکر شدیم
بآنچه که آنرا شریک می کردیم (۸۴) .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا تَعَالَمُونَ وَلِكُمْ فِيهَا
فَاكِهَةٌ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا تَعَالَمُونَ ﴿٨٠﴾

وَيُرِيدُ اللَّهُ يَتَّبِعَ أَتَىٰ إِلَٰهِ اللَّهِ يُكْرَهُونَ ﴿٨١﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرًا مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً
وَإِذَا رَأَوْا فِي الْأَرْضِ مِمَّا عَصَوْا عَنْهُمْ كَانُوا إِيَّاهُمْ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّهِمْ وَمِنْ عِلْمٍ
وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَاسًا قَالُوا أَكُنَّا لَمَعَ اللَّهِ وَحْدَهُ وَكُنَّا تَابِعًا
لَهُ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

(۱) یعنی علم معاش .

پس هرگز نفع نمیداد ایشان را ایمان ایشان و قتیکه دیدند عقوبت مارا آئین خدا که گذشته است در بند گان او و زیان کار شدند آنجا کافران (۸۵) .

سورة فصلت - حم سجده مکی است و آن پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ①

تَنْزِيلٍ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

كِتَابٍ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ فَرَأَا غَرَبًا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ③

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ الْأَكْثَرُ عَنْهُمْ فَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ④

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي الْأَكْثَرِ وَمَا نَدْعُونَكَ إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ
وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا مَا عَمِلُوا ⑤

قُلْ إِنَّمَا آتَاكُمْ مَثَلُ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَكْثَرُ الْهَمِّ إِلَهُ وَاحِدٌ
فَاسْتَغِيثُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا وَوَيْلٌ لِلشَّارِكِينَ ⑥

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمَّ (۱) .

این فروفرستادن ست از جانب خدای بخشاینده مهربان (۲) .

این کتابیست واضح ساخته شد آیات اودر حالیکه قرآن عربی ست برای قومی که میدانند (۳) .

در حالیکه مژده دهنده وترساننده است پس روگردان شدند اکثر مردمان پس ایشان نمی شنوند (۴) .

وگفتند دل های ما در پرده هاست از آنچه میخوانی مارا بسوی آن ودر گوش های ما گرانی ست و میان ما و میان تو حجابی است پس کارکن هر آئینه ما کارکننده ایم^(۱) (۵) .

بگو جز این نیست که من آدمی ام مانند شما وحی کرده میشود بسوی من اینکه معبود شما معبود یگانه است پس راست

متوجه شوید بسوی او و طلب آمرزش کنید از او، و وای آن مشرکان را (۶) .

آنانکه نمیدهند زکوة را و ایشان بآخرت نامعتقدند (۷) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند ایشانراست مزد غیر مقطوع (۸) .

بگو آیشمانا معتقد می شوید به کسی که آفرید زمین را در دو روز و مقرر میکند برای او همسران را، اینست پروردگار عالمها (۹) .

و پیدا کرد در زمین کوه ها بالای آن و برکت نهاد در آن و اندازه کرده اندر آن قوت اهل آن را در تئمه چهار روز بیان واضح کرده شد برای سوال کنندگان (۱۰) .

باز متوجه شد بسوی آسمان و او مانند دود بود گفت او را و زمین را نیز بیائید بخوشی یا ناخوشی^(۱) گفتند هر دو آمدیم بخوشی (۱۱) .

پس ساخت آنها را هفت آسمان در دو روز دیگر و وحی فرستاد در هر آسمانی تدبیر آن را و بیاراستیم آسمان دنیا را به چراغ ها^(۲) و نگاهداشتیم^(۳) این ست

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑦

قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ كَفَرُونَ يَا أَيُّهَا خَلْقُ الْأَرْضِ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَتَدَاذَا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ⑧

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكْنَا فِيهَا وَكَلَّمْنَا فِيهَا أَفْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ⑩

ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا ۖ كَالَّذِي أَتَيْنَا طَائِعِينَ ⑪

فَقَضَيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرًا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَكَوْضُلًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ⑭

(۱) یعنی منقاد حکم من شوید و الله اعلم .

(۲) یعنی ستاره ها .

(۳) یعنی از شیاطین .

تدبیرِ خدای غالب دانا (۱۲) .

پس اگر روگردان شوند بگوترسانیدم
شمارا از عقوبتی مانند عقوبتِ عاد و ثمود
(۱۳) .

وقتی که آمدند بدیشان پیغامبران از پیش
روی ایشان و از پس پشتِ ایشان که
عبادت مکنید مگر خدای را گفتند اگر
خواستی پروردگار مافرو فرستادی
فرشتگان را پس هر آئینه ما بآنچه فرستاده
شدید همراه آن نامعتقدیم (۱۴) .

اما قوم عاد پس تکبر کردند در زمین به
ناحق و گفتند کیست زیاده ترا ما به قوت
آیانه دیدند که آن خدای که بیافرید ایشان
را او زیاده ترست از ایشان به قوت
و ایشان بآیاتِ ما انکار می کردند (۱۵) .

پس فرستادیم برایشان بادی تند در
روزهای شوم تا بچشانیم ایشانرا عذاب
رسوایی در زندگانی دنیا و هر آئینه عذاب
آخرت رسواکننده ترست و ایشان نصرت
داده نه شوند (۱۶) .

واما ثمود پس راه نمودیم ایشان را پس
اختیار کردند نابینائی را بر راه یابی پس در
گرفت ایشان را عقوبتِ سخت عذابِ
خواری بسبب آنچه میکردند (۱۷) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیز گاری میکردند (۱۸) .

و آن روز که برانگیخته شوند دشمنانِ خدا
روان ساخته بسوی آتش ، پس ایشان باین

فَأَنزَلْنَا عُوزًا مِّنْ أَثَرِ نُوحٍ صَاحِبَهُ
عَادٌ وَثَمُودٌ ۝۱۳

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا يَعْصُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً
فَأَنبَأَنَا أَوْ لَسَلَّمَنَا إِلَيْهِمْ لَكِنَّا كَافِرُونَ ۝۱۴

فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا
مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ۝۱۵

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ
عَذَابَ الْخِزْيَانِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ
لَا يُصْزَوْنَ ۝۱۶

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَصَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ
صَاحِبَةُ الْعَذَابِ الْهُونَ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۱۷

وَبَعَيْنَا آلَ إِبْرَٰهِيمَ إِمْرًا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝۱۸

وَيَوْمَ يُنْفَخُ الْعَادُّ اللَّهُ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ۝۱۹

حال باشند^(۱) که بعض را تابرسیدن بعض ایستاده کرده میشود (۱۹) .

تا وقتی که چون بیایند نزدیک دوزخ گواهی دهد برایشان گوش ایشان و چشمهای ایشان و پوست های ایشان بآنچه می کردند (۲۰) .

و گفتند پوست های خود را چرا گواهی دادید بر ما گویند گویا کرد ما آن خدای که گویا کرده است هر چیزی را و او بیافرید شمارا اول بار و بسوی او باز گردانیده شوید (۲۱) .

و پنهان نمی شدید (هنگام ارتکاب معاصی از خوف)^(۲) آنکه گواهی دهد بر شما گوش شما و چشم های شما و پوست های شما ولیکن پنداشتید که خدا نمیداند بسیاری از آنچه می کنید (۲۲) .

و این گمان شما که به غلط اندیشه کردید در حق پروردگار خویش هلاک کرد شمارا پس زیان کارگشتید (۲۳) .

پس اگر صبر کنند پس آتش خوابگاه ایشان ست و اگر عفو طلبند پس نیستند ایشان عفو کرده شدگان (۲۴) .

و برگماشتیم برای ایشان همنشینان^(۳) پس آراسته کردند آن همنشینان برای

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا الْحُودُودُ هُمْ شَهِدَتْكُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَآلَاءِهِ
تُرْجَعُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِتَسْتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِينَ ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَنْزَلَكُمْ فَاصِبًا
مِّنَ الْخَيْرِ ﴿۲۲﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعِثُّوا فَمَا لَهُمْ
مِّنَ الْمُعْتَصِثِينَ ﴿۲۳﴾

وَقَضَّيْنَاهُمْ قُرْءَانًا فَتَرْتَلُوْهُم مَّا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

(۱) که بعض را تابرسیدن بعض اشاره کرده می شود .

(۲) یعنی درین دارخوف آنکه .

(۳) یعنی از شیاطین واللہ اعلم .

خَلَقَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَسْمِهِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَبِيرِينَ ﴿٥٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْأَسْمَعُ الْهَذَا الْقُرْآنُ وَالْغَوَافِيزُ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

فَلَنَذِقَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ الَّذِينَ كَانُوا فِيهَا دَارًا لِّخُلْدٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا آتِنَا الَّذِيْنَ أَصَلْنَا مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمْ هَٰؤُلَاءِ أَعْدَاءَ لِّبُكُونِنَا مِنَ الْآسَفِينَ ﴿٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا تَنَزَّلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَهْتَفُوا وَلَا تَهْرَبُوا وَابْشُرُوا بِالْعَذَابِ الَّتِي كُنْتُمْ

ایشان آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست^(۱) و ثابت شد برایشان وعده عذاب داخل شده در امتنانیکه پیش از ایشان گذشته اند از جن و آدمیان هر آئینه ایشان زیان کار بودند (۲۵) .

و گفتند کافران مشنویید این قرآن را و سخن بیهوده گوئید در اثناء خواندن آن بُود که شما غالب شوید (۲۶) .

پس البته بچشانیم کافران را عذاب سخت و البته جزا دهیم ایشانرا بحسب بدترین آنچه می کردند (۲۷) .

این ست جزای دشمنان خدا که آتش ست ایشان را، در آنجا منزل علی الدوام باشد پاداش دادیم بر حسب آنکه بآیات ما انکار میکردند (۲۸) .

و گویند کافران ای پرورد گار ما بنما مارا آن دو کس^(۲) که گمراه ساختند مارا از جنس جن و از جنس انس تا در آریم آن هر دو را زیر قدم های خود تا شوند از فرو تر ماند گان (۲۹) .

هر آئینه آنانکه گفتند پرورد گار ما خداست باز قائم ماندند فرود می آیند برایشان فرشتگان^(۳) که مترسید و اندوه

(۱) یعنی وسوسه انداختند که دنیا قابل رغبت ست و آخرت قابل رغبت نیست والله اعلم .

(۲) یعنی آن دو فریق .

(۳) یعنی نزدیک موت .

تُوَعَدُونَ ﴿۳۰﴾

مخورید و خوش حال شوید به بهشتی که وعده داده می شدید (۳۰).

ما دوستان شمائیم در زند گانی دنیا و در آخرت نیز و شماراست درینجا آنچه بطلبید نفس های شما و شمارا ست آنجا آنچه درخواست کنید (۳۱).

بطریق مهمانی از جانب خدای آمرزگار مهربان (۳۲).

و کیست نیکوتر باعتبار سخن از شخصی که دعوت کرد مردمان را بسوی خدا و کار شائسته کرد و گفت هر آئینه من از مسلمانانم (۳۳).

و برابر نیست نیکی و بدی جواب بازده بخصلتی که آن بهترست پس ناگاه آن کس که میان تو و میان وی دشمنی ست گویاوی دوست قریب است (۳۴).

و نایل نمی شوند باین خصلت مگر آنانکه صبر کردند و نایل نمی شود باین خصلت مگر صاحب نصیب بزرگ (۳۵).

و اگر باز گرداند ترا و سوسه بازگردانده آمده از جانب شیطان پس پناه طلب کن بخدا هر آئینه خدا اوست شنوا دانا (۳۶).

و از نشانه های اوست شب و روز و خورشید و ماه سجده مکنید خورشید را و نه ماه را و سجده کنید برای خدا که آفرید این چیز هارا اگر شما هستید فقط او را عبادت می کنید (۳۷).

پس اگر تکبر کنند کافران (چه باک) پس آنانکه نزدیک پروردگار تواند به پاکی یاد

تَحْنُ أُولَئِكَ كُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُی أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿۳۱﴾

تُرَاوْنَ غُفُورًا رَجِيمًا ﴿۳۲﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۳﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ بِذَمِّ يَاقُوتَ هِيَ أَحْسَنُ قَاذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿۳۵﴾

وَأَمَّا يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۶﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْبَلَاءُ وَالْمَبَازُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿۳۷﴾

فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ

وَالَّذِينَ هُمْ لَا يُخْشَوْنَ ﴿۳۸﴾

می کنند اورا شب و روز و ایشان مانده نمی شوند (۳۸) .

وازشانه های او آنست که می بینی زمین را فرسوده پس وقتی که فرود آورديم بر سر آن آب به جنبش آمد و بلند شد هر آئینه آنکه زنده کرده است زمین را البته زنده کنندهٔ مرد گانست هر آئینه او بر همه چیز تواناست (۳۹) .

هر آئینه آنانکه کج روی میکنند در آیات ما پوشیده نیستند از ما آیا کسی که انداخته شود در آتش بهترست یا کسی که بیاید ایمن شده روز قیامت بکنید هر چه خواهید هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۴۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند بقرآن و قتی که آمد بدیشان (پوشیده نیستند از ما) و بتحقیق آن کتابیست گرامی قدر (۴۱) .

راه نمی یابد بدو باطل از پیش روی او و نه از پس پشت او فرستاده شده است از خدای داناستوده (۴۲) .

(یا محمد) گفته نمی شود ترا مگر آنچه گفته شده بود پیغامبران را پیش از تو هر آئینه پروردگار تو خداوند آمرزش ست و خداوند عقوبت درد دهنده است (۴۳) .

و اگر می کردیم این کتاب را قرآنی بزبان عجم هر آئینه می گفتند کافران عرب چرا واضح کرده نه شد آیات او آیا قرآن عجمی ست و مخاطب عربی بگوقرآن مسلمانان را هدایت و شفاست و آنانکه

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُتَّى الْمُوتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرًا مِمَّنْ يَلْقَى إِمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْلَمُ أَمْ مَا يَدْعُرُكُمْ بِهِمَا مُنَادٍ يَدْعُوهُمْ إِلَى الْقِيَامَةِ فَسَبِّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ قَبْلَ الْغَدْرِ إِنَّ الَّذِينَ يَلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرًا مِمَّنْ يَلْقَى إِمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْلَمُ أَمْ مَا يَدْعُرُكُمْ بِهِمَا مُنَادٍ يَدْعُوهُمْ إِلَى الْقِيَامَةِ فَسَبِّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ قَبْلَ الْغَدْرِ ﴿۴۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَأَنَّهُ لَكُتُبٌ عَزِيزٌ ﴿۴۱﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَنِيدٍ ﴿۴۲﴾

مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْفَعِلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبِّكَ لَذُو مَغْفِرٍ رَوْدٍ وَعِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ ۖ أَعَرَبِيَ وَعَرَبٍ ۚ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَبَيِّنَاتٌ

ایمان نمی آرند درگوش های ایشان گرانی
ست و قرآن برایشان کوریست این
جماعت (بمثلی چنانند) که آواز داده
میشوند از جای دور (٤٤) .

وهرائینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف کرده شد در آن واگر نه بودی کلمه
تقدیر سابق صادر شده از پرورد گارتو
البته فیصله کرده شدی در میان ایشان
وهرائینه ایشان در شک قوی اند از طرف
قرآن (٤٥) .

هرکه بکند کارنیک پس نفع اوراست
وهرکه بدکاری کند پس وبال برویست
و نیست پرورد گارتو ستم کننده بر بندگان
(٤٦) .

بسوی خدا حواله کرده میشود معرفت
قیامت و بیرون نمی آید اجناس میوه
از غلاف های خود و در شکم بار نمی گیرد
هیچ ماده و نمی نهد بار شکم را مگر
بدانست خدا و روزیکه خدا آواز دهد
ایشان را که کجایند شریکان من گویند
خبر دادیم ترا که نیست از ماهیچ کس
اثبات کننده شریکان (٤٧) .

وگم شد از نظر ایشان آنچه می پرستیدند
پیش ازین و دانستند که نیست ایشان را
هیچ مخلصی (٤٨) .

مانده نمی شود آدمی از طلب خیر و
اگر برسدش سختی پس ناامید طمع
برنده است (٤٩) .

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانُهُمْ عَلَى
أُولَئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُتِيَ بَيْنَهُمْ وَارْتَهُمُ لِقَىٰ شَيْءٍ
مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

إِلَيْهِ يُرْجَعُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْتِزُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِّنَ
الْأَشْيَاءِ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَثْقَلٍ وَلَا تَنْصُرُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَبِیَوْمٍ
يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِيَ قَالُوا أَدْنَاكَ مَا مَعَنَا مِنْ شُعَيْبٍ ﴿٤٧﴾

وَصَلِّ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِن قَبْلٍ وَظَلُّوا لَكُمْ مِّنْ
جَحِيضٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْتَعِزُّ الْإِنْسَانُ مِن دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنَّ مَسَّهُ الشَّرُّ
فَيُتَوَسَّسُ فَيُحْطِئُ ﴿٤٩﴾

وَلَمَّا أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ عَذَابٍ مِمَّنْهُ لِيَقُولَ
هَذَا إِلَىٰ ذِمَّتِ السَّاعَةِ فَلَمَّا لَمَسْنَا لَمَمَهُ وَلَمَّا رَجَعْنَا إِلَىٰ
رَبِّهِ لَأَن لِّيَ عِنْدَهُ الْخُسْفَىٰ فَلَنُنَاقِشَ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَهُنَّ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ⑤

وَإِذَا أَعْمَسْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَجَّيْنَاهُ وَإِذَا مَسَّهُ
الشُّرُّ فَدُودًا عَاءٍ عَرِيضٍ ⑥

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ
أَصْلُ مَعْنَى هُوَ فِي شِقَاقٍ نَجِيذٍ ⑦

سَوَّيْنَاهُمَا الْيَتَامَى الْفَقَاةَ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ
أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَّلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑧

أَلَا أُنَهِّمُ فِي مَرْيَدٍ تَنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَكَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ غَلِيظٌ ⑨

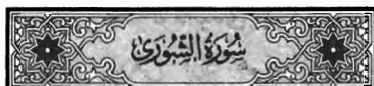
اگر بچشانیم اورا بخشاشی از جانب خود
بعد از سختی که رسیده بوی البته
گوید که این برای من ست^(۱) و نمی پندارم
که قیامت قائم شود و اگر بالفرض
باز گردانیده شود مرا بسوی پروردگار من
هر آئینه مرا نزدیکِ احوالت خوش باشد
پس البته خبردار کنیم کافران را بآنچه
میکردند و البته بچشانیم ایشان
را از عقوبتِ سخت (۵۰) .

و چون انعام کنیم بر آدمی روگرداند و
دور شود بطرفِ خود رفته و چون برسدش
بلا ی پس صاحبِ دعای بسیار ست (۵۱) .
بگو آیا دیدید که اگر باشد قرآن از جانب
خدا باز کافر شوید بآن کیست گمراه تراز
شخصی که باشد درین مخالفت
دور از صواب (۵۲) .

خواهیم نمود ایشان را نشانه های خود
در اطرافِ عالم و در نفس های ایشان
نیز تا آنکه واضح شود برایشان که این
سخن راست ست آیا بس نیست
پروردگار تو آنکه او بر هر چیز مطلع
است (۵۳) .

آگاه شو هر آئینه ایشان در شبهه انداز
ملاقات پرور گار خویش آگاه شو هر آئینه
خدا بهر چیز درگیرنده است (۵۴) .

(۱) یعنی خاطر جمع کند و خوف از دل اوزائل شود و الله اعلم .

سوره شوری مکی است و آن پنجاه و سه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْدٌ ①
عَسَى ②

كَذَلِكَ يُرْجَى إِلَيْكَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ③

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْقَطِعْنَ مِنْ قُوَّةِهِنَّ وَالْبَلَدُ يُسْجَعُونَ بِحَدِّ
رَبِّهِمْ وَيَسْتَعْفِفُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ أَرَادَ اللَّهُ هُوَ الْغَوْرُ
الرَّحِيمُ ⑤

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً حَفِظَ عَلَيْهِمْ وَمَأْتَتْ
عَلَيْهِمْ بُرُكِيُّ ⑥

وَكَذَلِكَ أَحْيَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِنُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى
وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنْذِرُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِلَّذِينَ فِيهِمْ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .
عَسَى (۲) .

همچنین وحی میفرستد بسوی تو و بسوی
آنانکه پیش ازت بودند خدای غالب
باحکمت (۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و اوست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۴) .

نزدیک ست که آسمان هابشگافند از جانب
بالای خود^(۱) و فرشتگان تسبیح میگویند
همراه حمد پرورد گار خویش و آمرزش
طلب می کنند برای آنانکه در زمین اند
آگاه شوهر آئینه خدا اوست آمرزگار
مهربان (۵) .

و آنانکه دوستان گرفتند بجز خدا، خدا
نگهبان ست برایشان و نیستی تو برایشان
متعهد (۶) .

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
عربی تا بترسانی اهل مکه را و آنان را که
گردا گرد آن هستند و بترسانی از روز قیامت
هیچ شبهه نیست در آن گروهی در بهشت
باشند و گروهی در دوزخ (۷) .

(۱) یعنی از هیبت الهی واللہ اعلم .

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ نَفْعٍ وَلَا ذِكْرٍ ⑤

أَلَمْ نَخْذُكُم مِّنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۖ قَالَ هُوَ الرَّبُّ وَهُوَ بَعِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكِّمُوهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ⑦

فَاطْرَأَتُكَ مَوْتَ وَالْأَرْضُ جَعَلْ لَّكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑧

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑨

سَمِعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَطَىٰ بِهِ نُوحًا الَّذِي أُوحِيَٰنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ⑩

واگرخواستی خدا گردانیدی ایشان را يك امت وليكن درمی آرد هرکرا خواهد دررحمت خود و ستمگاران نيست ایشان را هيچ کارساز ونه ياری دهنده (٨) .

آيا دوستان گرفتند بجز خدا پس خداهمونست کارساز وهمون زنده ميکند مردگان را واوبر هرچيز تواناست (٩) .

وآنچه اختلاف کرديد درآن هرچه باشد پس فيصله کردن احواله بخدا ست اين ست خدا پرورد گارمن براوتوکل کردم وبسوی اورجوع می کنم (١٠) .

آفريننده آسمان ها وزمين ست پيدا کرد برای شما ازجنس شما زنان را وپيدا کرد از جنس چهار پايان اقسام چند پرا گنده ميکند شمارا باين تدبير، نيست مانند اوچيزی واوست شنوا بينا (١١) .

اوراست کليد های آسمان ها وزمين کشاده ميکند روزی را برای هرکه خواهد وتنگ ميکند برای هرکه خواهد هرائينه اوهر چيز داناست (١٢) .

مقرر کرد برای شما ازآئين آنچه امر کرده بود باقامت آن نوح را وآنچه وحی فرستاديم بسوی تو وآنچه امرکرديم باقامت آن ابراهيم وموسى وعيسى را باين مضمون که قائم کنيد دين را ومتفرق نه شويد درآن دشوار آمد برمشرکان آنچه ميخوانی ایشان را بآن، خدا برمی گزيند بسوی خود هرکه را

خواهد وراه مینماید بسوی خود هر که رجوع میکند^(۱) (۱۳) .

و پراگنده نه شدند امتها مگر بعد از آن که آمد بدیشان دانش از روی حسد در میان خود و اگر نبودی سخنی که سابقاً صادر شد از پرورد گارتو که مهلت داده شوند تا زمانی معین البته فیصله کرده میشد میان ایشان و هر آئینه آنانکه داده شد ایشان را کتاب بعد از انبیاء در شبهه قوی اند از دین (۱۴) .

پس بسوی دین دعوت کن و قائم باش بحسب آنکه فرموده شد ترا و پیروی مکن خواهش این کافران را و بگوایمان آوردم بآنچه فرود آورد خدا هر کتاب که هست و فرموده شد مرا که انصاف کنم میان شما خدا پرورد گار ماست و پرورد گار شماست ما را عملهای ماست و شمارا عملهای شماست گفتگو نیست میان ما و میان شما خدا جمع کند میان ما و میان شما^(۲) و بسوی اوست بازگشت (۱۵) .

و آنانکه مکابره می کنند در دین خدا بعد از آنکه قبول کرده شد فرمان او^(۳) مکابره ایشان باطل ست نزدیک پرورد گار ایشان

وَمَا تَقْرَءُوا مِنَ الْأَمْرِ إِلَّا مِنْهُ يُعَذِّبُكُمْ اللَّهُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِّى بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْهُ مُرِيبٌ ﴿١٣﴾

فَلِنَاكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ
وَقُلْ أَمَرْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ نَبَأٍ وَارْتُيَا أَعْمَالَكُمْ لَا
بَيْنَكُمْ اللَّهُ بَيْنًا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾

وَالَّذِينَ يُجَاجِلُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَنْصَبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةً عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٥﴾

(۱) یعنی بسوی حق حاصل آن ست که انبیاء علیهم السلام در اصول دین متفق اند و اختلاف شرائع در فروع است و بس والله اعلم .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی جمعی در اسلام داخل شدند والله اعلم .

وَبِرَإِشَانِ اسْتِ خَشْمِ وَاِشَانِ رَاسْتِ
عَذَابِ سَخْتِ (١٦) .

خدا آنست که فرود آورد کتاب را براستی
و ترازو را نیز وجه چیز مطلع ساخت ترا
بر حقیقت امر شاید که آمدن قیامت نزدیک
باشد (١٧) .

زود طلب میکنند قیامت را آنانکه ایمان
ندارند بآن و آنانکه باورد داشته اند
ترسانند از آن و میدانند که آن راست ست
آگاه شو هر آئینه آنانکه مکابره می کنند
در آمدن قیامت هر آئینه در گمراهی دور اند
(١٨) .

خدا مهربان ست بر بندگان خود روزی
میدهد هر کرا خواهد و اوست توانای
غالب (١٩) .

هر که خواسته باشد کشت آخرت را بیفزائیم
برای او در کشت او و هر که خواسته باشد
کشت دنیا را بدهیم او را بعض دنیا و نیست
او را در آخرت هیچ نصیبی (٢٠) .

آیا کافران را شریکان هستند که
مقرر کردند برای ایشان از دین آنچه نه
فرموده است آن را خدا و اگر نه بودی
و عده فیصله کردن البته فیصله کرده
میشد میان ایشان و هر آئینه ستمگاران
ایشان راست عذاب درد دهنده (٢١) .

بینی ستمگاران را ترسان از جزای آنچه
به عمل آورده اند و آن البته رسنده است
بایشان و آنانکه ایمان آورده اند و کارهای
شایسته کرده اند در سبز زار های بوستان

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۝

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مُسْتَفْضُونَ مِنْهَا أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُمُ الْكَافِرُونَ الَّذِينَ
يُأْوِنُون فِي السَّاعَةِ لَعَلَّ صَلَاحٍ لِيُوعِيَهُ ۝

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝

مَنْ كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ ۝

أَمَلَهُمْ شُرَكَاءُ اشْرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ
بِهِ اللَّهُ وَلَوْ لَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُتِحَ بِهِ
وَأَنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَاقِعٌ
بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ
الْجَنَّتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ

هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٧﴾

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَيِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ أَمْثَلُوا وَاعْلُوا الصَّالِحِينَ
قُلْ لَا أَتْلُو عَلَيْكُمْ أَجْرَ إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْدِرْ
حَسَنَةً يَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٨﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ يَسَّىٰ اللَّهُ بِغَيْرِ عَمَلٍ
قَلِيلٌ وَيَمْنَعُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحْيِي الْحَيَّ بِحِلْمِهِ إِنَّهُ
عَلِيمُ نُجُوتٍ الصُّدُورِ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعُوذُ غِنَ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تُفْعَلُونَ ﴿٤٠﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ أَمْثَلُوا وَعْلُوا الصَّالِحِينَ وَيَزِيدُ هُمَزِينَ
فَضْلًا وَالْكَاذِبُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٤١﴾

وَلَوْ بَسَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْنَا الْأَرْضَ وَلَكِن يُذِلُّ

ها باشند، ایشان را باشد آنچه
درخواست کنند نزدیک پروردگار خویش
این ست فضلِ بزرگ (۲۲) .

این آن ثواب ست که مژده میدهد خدا بآن
بندگان خود را که ایمان آورده اند
وکارهای شائسته کرده اند بگوئمی طلبم
از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی لیکن باید
که پیش گیرید دوستی در میان
خویشاوندان^(۱) و هر که بکند نیکی
بیفزائیم برای او در آن نیکی حُسن را هر آئینه
خدا آمرزگار قدرشناس است (۲۳) .

آیا میگویند پیغامبر افترا کرده است برخدا
دروغ را پس اگر خواهد خدا مُهرنهد
بر دل تو و نابود می سازد خدا بیهوده را
و اثبات می کند دین درست را به سخن
های خود هر آئینه خدا داناست بآنچه
در سینه هاست (۲۴) .

واوست آنکه قبول میکند توبه را از
بندگان خود و درمی گذرد از جرمها
و میداند آنچه می کنید (۲۵) .

و قبول می کند دعای آنانکه ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند و زیاده
میدهد ایشان را از فضل خود و کافران
ایشان راست عذاب سخت (۲۶) .

و اگر فراخ کردی خدا رزق را بر بند
گان خود البته فساد میکردند در زمین

يَقْدِرُ مَا يَشَاءُ لَهُ إِنَّهُ يَجْعَلُ مَا يَخْتَارُ ﴿٣٥﴾

ولیکن فرود می آرد با اندازه آنچه خواهد
هر آئینه خدابه بند گان خود دانا بیناست
(٢٧) .

وَهُوَ الَّذِي يُزِيلُ الْعَذَابَ عَنْ بَعْضِ مَا قَتَلْتُمْ وَإِذَا شِئْتُمْ يُرْسِلُ بِهِ السَّيْلَ ﴿٣٦﴾
وَهُوَ الَّذِي الْخَصِيذُ ﴿٣٧﴾

واوست آنکه فرود می آرد باران را
بعد از آنکه نا امید شدند و پرا گنده میسازد
رحمت خود را واوست کار ساز ستوده
کار (٢٨) .

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٣٨﴾

وازنشانه های او آفریدن آسمان ها وزمین
است و آفریدن آنچه پرا گنده کرده است
در این هردو از جانوران و او بر بهم آوردن
ایشان وقتیکه بخواد تواناست (٢٩) .

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا
عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٩﴾

وهرچه برسد به شما از مصیبت ها پس
بسبب گناهی است که بعمل آورد دستهای
شما و در میگذرد از بسیاری (٣٠) .

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
قَلِيلٍ وَلَا كَافٍ ﴿٤٠﴾

و نیستید شما عاجز کننده در زمین و نیست
شمارا بجز خدا هیچ کار سازی و نه
نصرت دهنده (٣١) .

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٤١﴾

وازنشانه های او کشتی های روان است
در دریا مانند کوه ها (٣٢) .

إِنْ يَشَاءْ يُخَيِّطْ لَكُمْ الْبَحْرَ لَكُمْ رَوَاقِدَ عَلَى ظُهُورِهِمْ إِنْ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّأُولِي صَبَإٍ شُكُورٍ ﴿٤٢﴾

ا گر خواهد باز دارد باد را پس ایستاده
شود کشتی ها بر پشت دریا هر آئینه درین
مقدمه نشانه هاست هر صبر کننده شکر
گذارنده را (٣٣) .

أَوْ يُوقِفَهُمْ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٤٣﴾

یا ا گر خواهد هلاک کند اهل کشتی هارا
بسبب آنچه کردند و در میگذرد از
تقصیرات بسیار (٣٤) .

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ حِصْنٍ ﴿٤٤﴾

(تا انتقام کشد از ایشان) و تاب دارند آنانکه
خصومت می کنند در آیات ما که نیست
ایشان راهیچ فرارگاه (از عذاب) (٣٥) .

پس آنچه داده شد شما را از هر جنس که باشد اندک بهره ایست از زندگانی دنیا و آنچه نزدیک خداست بهترست و پائنده ترست برای آنانکه ایمان آورده اند و بر پروردگار خود توکل می کنند (٣٦).

و آنانکه پرهیزی کنند از گناهان کبیره و از بی حیائی ها و چون بخشش می آیند ایشان می آمرزند (٣٧).

و آنانکه قبول کردند فرمان پروردگار خود را و برپاداشتند نماز را و کارایشان از سر مشورت باشد بایکدیگر و از آنچه روزی دادیم ایشان را خرج می کنند (٣٨).

و آنانکه چون برسد بدیشان تعدی، ایشان انتقام می کشند^(۱) (٣٩).

و سزای بدی بدی ست مانند آن پس هر که درگذرد و قضیه را باصلاح آرد پس مزد او بر خداست هرآینه خدا دوست نمی دارد ظالمان را (٤٠).

و هرآینه کسی که انتقام کشد بعد مظلوم شدن خود پس آنجماعت نیست برایشان هیچ راه ملامت (٤١).

جزاین نیست که راه ملامت بر آن جماعت است که ظلم می کنند بر مردمان و فساد می طلبند در زمین به ناحق آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (٤٢).

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَاعْتَدُوا لِلَّهِ خَيْرًا وَأَبْغَىٰ لِلَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ رَيْبِهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَقِمُونَ ﴿٣٩﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنْ انتَقَمَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّهَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَبَيْنُكَ فِي الْأَرْضِ يَغْيِرُ الْحَقُّ ۖ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

(۱) مترجم گوید یعنی اگر برضعیفی ظالم تعدی کند بزرگانِ قبیله متفق شوند و انتقام کشند والله اعلم .

وهرکه صبر کند و بیامزد هرآئینه این صفت^(۱) از کارهای مقصوداست (۴۳) .

وهرکراگمراه کند خدا پس نیست اورا هیچ کارسازی بعد از وی و بیینی ستمگاران را چون معاینه کنند عذاب را گویند آیا هست بسوی بازگشتن هیچ را هی (۴۴) .

و بیینی ایشان را پیش آورده شوند نزدیک دوزخ متواضع شده از خواری می نگرند به گوشه چشم نیم کشاده و گفتند اهل ایمان هرآئینه زیان کاران آنانند که در زیان دادند خویشان را و خویشان و ندان خود را روز قیامت آگاه شو هرآئینه ستمگاران در عذاب دائم باشند (۴۵) .

ونه باشند ایشان را کارسازان که نصرت دهند ایشان را بجز خدا وهرکراگمراه کند خدا نیست اورا هیچ را هی (۴۶) .

قبول کنید فرمان پروردگار خود را پیش از آنکه بیاید روزیکه بازگشت نیست آن را از جانب خدا نیست شمارا هیچ پناهی آن روز نیست برای شما هیچ بازخواست کننده (۴۷) .

پس اگر روبرو گردانند پس نه فرستاده ایم ترا برایشان نگهبان، نیست بر تو مگر پیغام رسانیدن و هرآئینه ما چون بچشانیم آدمی را از جانب خود رحمتی شادان شود بآن

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ دَرَجَةٍ مِنْ بَعْدِهِ وَنَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلِ ﴿٤٤﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ الْإِنِّاسِ يَتُظَنُّونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيِّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَبِيرِينَ الَّذِينَ خَبَرُوا أَنْفُسَهُمْ أَفَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ الْإِنِّاسِ الْظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُتَعَبٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُوهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

إِسْتَجِيبُوا لِلرِّكَمِ مَنْ قِيلَ أَنْ يَأْتِيَنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مُلْجٍ أَوْ مَخْرَجٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا أَنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاءُ وَإِنَّا إِذَا دَفَعْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ مَخْرَجَةٍ فَرَحَبَةٍ إِذَا هُوَ فِي ضَلَالٍ سَعِيَةٍ ﴿٤٨﴾

بِمَا قَدْ مَتَّ أَيْدِيَهُمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَفُورٌ ﴿٤٩﴾

(۱) مترجم گوید مغفرت در حق خود عزیمت است و انتقام رخصت و در حق ضعفاء قوم انتقام لازم است مگر آن که ضعفاء در گذارند و الله اعلم .

واگر برسد بآدمیان مصیبتی بسبب آنچه فرستاده است دست های ایشان پس هرآئینه آدمی ناسپاس است (٤٨) .

خدای راست پادشاهی آسمان هاوزمین می آفریند هرچه خواهد عطا می کند دختران هرکرا خواهد وعطامی کند پسران هرکرا خواهد (٤٩) .

یا جمع کند برای ایشان پسران ودختران ومیسازد هرکرا خواهد نزننده هرآئینه اودانا است (٥٠) .

وممکن نیست هیچ آدمی را که سخن گوید با اوخدا مگر باشارت یااز پس پرده یا بفرستد فرشته را پس نازل کند بحکم خدا آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا بلند مرتبه باحکمت ست^(١) (٥١) .

وهمچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن را ازکلام خود نمیدانستی توکه چیست کتاب و نمیدانستی که چیست ایمان و لیکن ساخته ایم وحی را روشنی راه مینائیم بآن هرکرا میخواهیم از بند گان خویش وهرآئینه تو هدایت کنی بسوی راه راست (٥٢) .

راه خدا که اوراست آنچه در آسمان هاست وآنچه درزمین است آگاه شو بسوی خدا بازمیروند کارها (٥٣) .

يْلَهُ نَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يُهَبُّ لِمَنْ يَشَاءُ إِنْ أَتَاكَ يُهَبُّ لِمَنْ يَشَاءُ الذِّكْرُ ۝

أَوْ يُزْجِعَهُمْ ذُرِّيَّتًا وَإِنَّا لَفَاعِلٌ مِّنْ شَاءِ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝

وَمَا كَانَ لِمَشْرَءِ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُخَوِّضُهُمْ فِي شَاءِ إِنْ أَتَاكَ يُهَبُّ لِمَنْ يَشَاءُ عِلْمٌ ۝

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

صِرَاطُ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۝

(١) مترجم گوید اشارت عبارت از دیدن خواب است وازلقای علم درخاطر بطریق الهام وازپس پرده عبارت ازآن ست که آواز شنود وکسی را نه بیند و قسم ثالث آنست که فرشته بصورت آدمی متمثل شود وسخن گوید واللہ اعلم .

سوره زخرف مکی است و آن هشتاد و نه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْدٌ ①

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ④

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ إِلَٰهًا ذُو مَنَافٍ أَن تَقُولُوا مَا نَشْرِكُ بِهِ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِي فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑦

فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَنَحْنُ الْأَوَّلِينَ ⑧

وَلَٰكِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ⑨

خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑩

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لِكُلِّ فِرْعَانٍ سَبْلًا لَّعَلَّكُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آینه ماساختیم این کتاب را کلام
عربی بُود که شما بفهمید (۳) .

وهر آینه این کتاب ثبت ست در لوح
محفوظ نزدیک ما هر آینه این کتاب بلند
قدر با حکمت ست (۴) (۱) .

آیا باز داریم از شما پند را اعراض کرده
برای آن که هستیگرویی از حد رفته (۵) .

و بسیار فرستادیم پیغامبران را در پیشینان
(۶) .

و نمی آمد بایشان هیچ پیغامبری الا باو
استهزا میکردند (۷) .

پس هلاک کردیم سخت تر از قریش را (۲)
باعبار دست درازی و مذکور شد داستان
نخستینان (۸) .

و اگر سوال کنی از ایشان که چه کس
بیافرید آسمان ها و زمین را البته گویند
بیافرید آنها را خدای غالب دانا (۹) .

وی آنست که ساخت برای شما زمین را

(۱) مترجم گوید قسم خوردن به چیزی برای اثبات همان چیز یا لازم آنچیز کنایت
است بآنکه آنچیز خود دلیل خود است چنانکه گویند "قسم بلب میگویند تو وزلف
شبگون تو که تو معشوق دلربائی" والله اعلم .

(۲) یعنی عاد و ثمود که از قریش قوی تر بودند .

تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدِرُ فَأَنْزَلْنَاهُ بِلَدَّةٍ مَّيِّتَةٍ
كَذَلِكَ نُخْرِجُكُمْ ﴿١١﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ
مَاتَرِكُونَ ﴿١٢﴾

لِئَسْتَوَا عَلَى ظُهُورِهِمْ تَقْدُورُوا أَعْمَةً رَبُّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
عَلَيْهِمْ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

وَأَنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مَا خَلَقَ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنَاتِ ﴿١٦﴾

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا عَزَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا وَهُوَ كَاطِمٌ ﴿١٧﴾

بساط و ساخت برای شما در زمین راه ها
تا بُود که شماره یابید (۱۰) .

ووی آنست که فرود آورد از آسمان آب
باندازه پس زنده کردیم بآن شهر مُرده را
همچنین بر آورده خواهید شد^(۱) (۱۱) .

ووی آنست که بیافرید اقسام حیوانات
تمام آن و ساخت برای شما از کشتی ها
واز چهار پایان چیزی را که بر آن سوار
شوید (۱۲) .

تاراست بنشینید بر پشت های مرکوب
باز یاد کنید نعمت پروردگار خود را وقتی
که راست نشستید بر آن و بگوئید پاکست
آن ذاتی که مسخر ساخت برای ما این
مرکوب را و ما نه بودیم بر آن توانا (۱۳) .

وهر آئینه مابسوی پروردگار خویش رجوع
کنندگانیم (۱۴) .

و مقرر کردند برای خدا از بندگان او اولاد
را هر آئینه آدمی ناسپاس ظاهرست (۱۵) .

آیافرا گرفت خدا از مخلوقات خود
دختران را و برگزیده است شمارا به
پسران (۱۶) .

و چون مژده داده شود یکی از ایشان بتولد
آنچه مثل ساخته است برای رحمن^(۲)
روی اوسیه گردد و او پُراز غم باشد
(۱۷) .

(۱) یعنی از قبور .

(۲) یعنی به تولد دختری والله اعلم .

أَوَمَنْ يُنَشِّئُ فِي الْحَيَاةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ۝۱۵

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَّا كُنَّا شَاهِدُونَ

خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيَسْأَلُونَ ۝۱۶

وَقَالُوا أَلَمْ نَكُنْ أَعْيُنُهُمْ فِي الْبَاطِنِ أَمْ لَهُمْ بِلَاكٌ مِنْ عَلِيمٍ

إِنْ هُمْ إِلَّا يَخِرُّونَ ۝۱۷

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُتَمَتِّعُونَ ۝۱۸

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ

مُقْتَدُونَ ۝۱۹

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قُرْآنٍ مِنْ تَنْذِيرٍ إِلَّا قَالَ

مُتَرَفُّوهُمَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ

مُقْتَدُونَ ۝۲۰

فَلْأَوْحِيْنَا لَهُمْ بِأَهْدَىٰ وَمَا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا

بِمَا أُرْسِلْنَا بِهِ مُكْرَمُونَ ۝۲۱

فَانقَسَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظَرْتُمْ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝۲۲

آیا آتراكه پرورده میشود در زیور واو
در صفِ خصومت ظاهر نمی گردد (۱۸).

و قرارداد اند فرشتگان را که آنان بندگان
رحمن اند زن ها آیا حاضر بودند نزدیک
آفرینش ایشان نوشته خواهد شد این
گواهی ایشان و پرسیده خواهند شد (۱۹).

گفتند کافران اگر خواستی رحمن پرستش
نمی کردیم این فرشتگان را نیست ایشان
را باین ادعا دانش نیستند ایشان
مگر دروغ گو (۲۰).

آیا داده ایم ایشانرا کتابی پیش از قرآن پس
ایشان بآن کتاب چنگ زنده اند (هگز)
(۲۱).

بلکه گفتند هر آینه ما یافتیم پدران خود را
بردینی و هر آینه ما برپی ایشان راه
یافتگانیم (۲۲).

و همچنین نه فرستادیم پیش از تودر هیچ
دیهی ترساننده ای را مگر گفتند منعمان
آن ده هر آینه ما یافتیم پدران خود را
بردینی و هر آینه ما برپی ایشان متابعت
کنندگانیم (۲۳).

گفت پیغامبر آیا بر متابعت پدران مقرر
مینمائید اگر چه آورده ام بشما دینی که
زیاده تر راه نمائنده است از آنچه بر آن
یافتید پدران خود را گفتند هر آینه ما بآنچه
فرستاده شد شمارا همراه آن نامعتقدیم
(۲۴).

پس انتقام کشیدیم از ایشان پس درنگر
چگونه بود عاقبت دروغ داران لگان (۲۵).

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود را
و قوم خود را هر آئینه من بیزارم از آنچه
شما پرستش می کنید (٢٦) .

الّا آن کسی که بیافرید مرا پس هر آئینه
او هدایت خواهد کرد مرا (٢٧) .

و قرارداد خدای تعالی کلمه توحید را
سخنی باقی مانده در فرزندانِ او تا بگذرد که
کافران رجوع کنند^(١) (٢٨) .

بلکه بهره مند ساختیم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که آمد بدیشان دینِ راست
و پیغامبر ظاهر (٢٩) .

و آنگاه که آمد بدیشان دینِ راست گفتند
این جادوست و هر آئینه ما بدان نامعتقدانیم
(٣٠) .

و گفتند چرا فرو فرستاده نه شد این قرآن
بر مردی بزرگ از اهل این دوده^(٢) (٣١) .

آیا ایشان قسمت می کنند رحمتِ
پروردگار ترا ما قسمت کرده ایم میانِ
ایشان گزرا نِ ایشان را در زندگانی دنیا
و بلند مرتبه ساختیم بعضی ایشان را بر
بعضی تا که خدمتگذار گیرد بعضی ایشان
بعضی را^(٣) و رحمتِ پروردگار تو
بهترست از آنچه جمع میکنند (٣٢) .

و اگر احتمال آن نه می بود که میشوند

وَاذْكَالِ اِنْزِهِمْ لَارْبِهِمْ وَكُفِرَ اِنتِنِ بِرَاَوْمَنَا تَعْبُدُونَ ﴿٣١﴾

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٣٢﴾

وَجَعَلْنَا كَلِمَةَ بَاقِيَةٍ فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٣﴾

بَلْ مَنَّتُ لَوْلَاكَ وَآبَاءُكُمْ عَلَى جَاهِهِمُ الْحَقُّ

وَرَسُولٌ يُبَيِّنُ ﴿٣٤﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا بَشَرٌ أَتَانَا بِهِ كَمَا كُنَّا

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ

عَظِيمِ ﴿٣٥﴾

أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ عَن قَسْمَائِيذِهِمْ مَّعِيشَتُهُمْ فِي

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُرُرًا وَرَحِمَتِ رَبِّكَ غَيْرَ مَتَابِعِينَ ﴿٣٦﴾

وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن

(١) یعنی انبیاء و اولیا در اولاد حضرت ابراهیم علیه السلام پیدا شدند .

(٢) یعنی یکی از ممتولانِ مکه و طائف و الله اعلم .

(٣) یعنی بچشم حقارت نگرد و الله اعلم .

مردمان همه يك گروه البته ساختیم برای
کسیکه نا معتقد ست بخدا برای
خانه های ایشان سقفهای ازنقره
ونردبانهای که برآن بالا برآیند (۳۳) .

وبرای خانه های ایشان دروازه ها
نیزازنقره وتخت ها که برآن تکیه زده
بنشینند (۳۴) .

ومی ساختیم تجمل بسیار، ونیست همه
این مگر اندك بهره مندی زندگانی دنیا،
وآخرت نزدیک پرورد گارتو متقیان
راست (۳۵) .

وهرکه غافل شود ازیادر حمن برگماریم
برای اوشیطانی پس آن شیطان اورا
همنشین بُود (۳۶) .

وهرآئینه شیاطین باز میدارند آدمیان را
ازراه و آدمیان می پندارند که ایشان راه
یافتگانند (۳۷) .

تاآنوقت که چون آدمی بیاید پیش ماگوید
باشیطان خود ای کاش در میان من
ودرمیان تومسافتِ مشرق و مغرب بودی
پس بدهمنشینی تو (۳۸) .

و(گوئیم) سود نه دهد شمارا امروز ازبس
که ستم کرده اید آنکه شما درعذاب باهم
شریک باشید (۳۹) .

(یا محمد) آیا تومیتوانی شنوایدن کران
را یا راه میتوانی نمودن کوران را وآن
کس را که درگمراهی ظاهرست (۴۰) .

پس اگر ازین عالم ببریم ترا پس البته
ما ازین جماعت انتقام کشند گانیم (۴۱) .

يَقْرَأُ بِالرَّحْمَنِ لِيُذَوِّجَهُمْ سُبْحَانَ فَضْلَهِ وَمَعْلُومٍ
عَلَيْهِمْ يُظَاهَرُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيُذَوِّجَهُمْ أَجْوَابًا وَسُرَرًا عَلَيْهَا يَكُونُونَ ﴿٣٤﴾

وَنُزُقُهُمْ قُلُوبًا مِنْ كُلِّ ذِيكَ لَنَمَّا مَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يُضِلْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ يَقْبِضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

وَأَنَّهُمْ لَصَادِقُونَ وَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَجْعَلُونَ أَلْهَمًا مِّمَّنْهُمْ وَهُمْ قَرِينٌ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ لِيَأْتِيَنَّكَ وَبَيْنَكَ بَعْدَ الشَّرْقَيْنِ
فَيَمْسُ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾

وَلَنْ يَنفَعَكَ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَتَاكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٤٠﴾

وَأَمَّا نَذْرٌ هُنَّ بِكَ فَأَمَّا لَنُفِخَ فِي سُورٍ ﴿٤١﴾

أَوْ تَرْيَكُ الَّذِي وَعَدْتَهُمْ فَإِنَّا عَلِيمٌ مُّقَدِّرُونَ ﴿٣٧﴾

فَأَسْمَرْكَ يَا ذَا الَّذِي أَوْحَى إِلَيْكَ أَنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٨﴾

وَأَنَّهُ لَئِنْ كُرِّمْتَ وَلَقَوْمُكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٣٩﴾

وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ نُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٢﴾

وَأَنزَلْنَاهُمْ مِنْ آيَةِ الْكَبَرِ مِنْ أَجْلِهَا وَآخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَأَعْلَبَهُمُ رِجْوُنَ ﴿٤٣﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الشَّاحِدُ لِمَ نَرَاكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَبُونَ ﴿٤٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَبْكُونَ ﴿٤٥﴾

یا اینست که بنمائیم ترا آنچه وعده دادیم
بایشان پس هرآئینه ما برایشان توانا ایم
(٤٢) .

پس چنگ زن بآنچه وحی فرستاده شد
بسوی تو هرآئینه تو بر راه راستی (٤٣) .
وهرآئینه قرآن پندست ترا و قوم ترا
و شما سوال کرده خواهید شد (٤٤) .

و پسر احوال آنانکه فرستاده بودیم پیش
از تو از پیغامبران خود آیا قراردادده بودیم
بجز خدا معبودان دیگر که پرستش کرده
شود آنها را (٤٥) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود بسوی فرعون و اشراف قوم او پس
گفت هرآئینه من پیغامبر پروردگار
عالمهایم (٤٦) .

پس آن هنگام که آمد به ایشان بانسانه های
ما نا گهان بآن نشانه هامی خندیدند (٤٧) .

و نه می نمودیم بایشان هیچ نشانه
مگروی بزرگ تربود از قرین خود و گرفتار
کردیم ایشانرا به عقوبت بود که ایشان
رجوع کنند (٤٨) .

و گفتند ای جادوگر دعا کن برای
ما پروردگار خود را به عهده ای که با
تو دارد هرآئینه ما راه یافتگانیم^(١) (٤٩) .

پس آنهنگام که دور کردیم از ایشان عقوبت
را ناگهان ایشان عهده می شکندند (٥٠) .

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

وآواز داد فرعون در میان قوم خود گفت
ای قوم من آیا نیست برای من پادشاهی
مصر و این جویها می رود از زیر کوشک من
آیا نمی بینید (۵۱) .

أَمْ آخِرِينَ هَٰذَا الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٥٢﴾

(نی) بلکه من بهترم ازین شخص که وی
خوارست و نزدیک نیست که سخن
واضح گوید (۵۲) (۱) .

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَنَّا وَعَنِ الْقَوْمِ الَّهِيمَةِ
مُعَذِّبِينَ ﴿٥٣﴾

پس چرا فرود آورده نه شد برین شخص
دست بندهائی از زر یا چرا نیامدند
همراه او فرشتگان مجتمع شده (۵۳) .

فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

پس بی عقل کرد قوم خود را پس قبول
کردند فرمان او را هر آینه ایشان بودند
گروه فاسق (۵۴) .

فَلَمَّا أَسَفَوْا اتَّخَفْنَا مِنْهُمُ فَأَعْرَضُوا عَنْ جَمْعِهِمْ ﴿٥٥﴾

پس آن هنگام که بخشیم آوردند مارا
انتقام کشیدیم از ایشان پس غرق ساختیم
ایشانرا همه یکجا (۵۵) .

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاقًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

پس ساختیم ایشانرا پیش رو و داستانی
برای آیندگان (۵۶) .

وَلَتَأْخُذَ رَبُّ ابْنِ زُرَيْرٍ مِّثْلًا إِذْ أَقُولُكَ مِنْهُ يَوْمَئِذٍ ﴿٥٧﴾

وآنگاه (۲) که داستان زده شد به پسر مریم
نا گهان قوم توازین داستان بخوشوقتی
آواز بلند می کنند (۵۷) .

وَقَالُوا إِنَّا نَحْنُ الْخَيْرُ أَمْ هُوَ أَضَرُّوْكَ الْكِبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

و گفتند آیا معبودان مابهرترند یا عیسی، آن

(۱) یعنی در زبان حضرت موسی علیه السلام لکنت بود واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید براین مسئله که هیچکس غیر خدای تعالی معبود نیست مشرکان ایراد کردند که ترسایان عیسی را می پرستند و اگر وی نیز معبود نه بود ما راضی شدیم که آله مابا عیسی باشند و گمان کردند که بحجت غالب آمدند خدای تعالی کشف شبهه فرمود واللہ اعلم .

فَمِنْ قَوْمٍ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾

حرف نزدند باتومگر بمکابره بلکه ایشان
قومی خصومت کننده اند (۵۸) .

لَإِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا
لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٥﴾

نیست عیسیٰ مگر بنده ای که انعام کرده
ایم بروی و ساختیم اورا نشانه برای بنی
اسرائیل (۵۹) .

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٩٠﴾

واگر میخواستیم البته قرار می دادیم بدل شما فرشتگان را که در زمین خلیفه شوند (۶۰).

وَأَنَّهُ لَعَلُّكُمْ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَعْتَرُونَ بِهَا وَالْيَعُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

وهرآئینه عیسیٰ نشانه است قیامت را پس
شبهه مکنید در قیامت (بگو یا محمد)
پیروی من کنید اینست راه راست (۶۱).

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٧٢﴾

وباز ندارد شمارا شیطان هر آئینه اودر حق
شما دشمن ظاهرست (۶۲) .

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ
لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمَّ

وآنگاه که آمد عیسی بامعجزه هاگفت آورده ام به شما حکمت را وآمده ام تابیان کنم برای شما بعض آنچه اختلاف می کنید درآن پس بترسید ازخدا وفرمان من برید (۶۳) .

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٣﴾

ہر آئینہ خدا پروردگار من و پروردگار
شماست پس بپرستید اور این ست راہ
راست (۶۴) .

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلٌ لَكَذِبِينَ ظَلَمُوا مِنْ
عَذَابٍ يَوْمَ إِلَهِمْ ۝

پس اختلاف کردند جماعت ها در میان خویش پس وای آنان را که ستم کردند از عقوبت روز درد دهنده (۶۵) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٧٧﴾

انتظار نمی کنند مگر قیامت را که بیاید
بدیشان ناگهان و ایشان خبردارنه باشند
(۶۶) .

الْأَخْلَاقُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾

دوستان آنروز بعض ایشان بابعض دشمن باشند مگر پرهیزگاران (۶۷) .

گفته شود ای بندگان من نیست هیچ ترس بر شما امروز نه شما اندوهگین شوید (٦٨).

آن کسانی که ایمان آوردند بآیت های ما و مسلمان بودند (٦٩).

گفته شود درآئید به بهشت شما و زنان شما خوشحال ساخته (٧٠).

گردانیده شود برایشان کاسه های پهن از زر و کوزها نیز در بهشت باشد آنچه خواهش کنند نفس ها و لذت ببرند ازدیدن او چشم ها و شما در آنجا جاویدان باشید (٧١).

و این آن بهشت ست که عطا کرده شد شمارا بسبب آنچه عمل می کردید (٧٢).

شماراست در آنجا میوه بسیار که از آن میخورید (٧٣).

هر آئینه گنگاران در عذاب دوزخ جاویدان اند (٧٤).

سست کرده نه شود از ایشان عقوبت و ایشان در آن عذاب ناامید شده خاموش باشند (٧٥).

و ستم نکردیم بر ایشان ولیکن بودند ایشان ستمگاران (٧٦).

و آواز دهند که ای مالک باید که بمرگ حکم کند بر ما پرورد گارتو مالک گوید هر آئینه شما همیشه باشندگانید (٧٧).

هر آئینه آوردیم شما سخن راست را ولیکن اکثر شما سخن راست را ناخواهانید (٧٨).

يَعْلَمُ الْغُيُوبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَآزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَالْكَوَاعِبُ وَفِيهَا مَا نَشْتَهِيهِ الْإِنْسُ وَتِلْكَ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا غُلْدُونَ ﴿٧١﴾

وَبِذَلِكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أَدْرَأْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يُفَعَّرُهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا كُنَّا لَهُمْ وَلَٰكِنْ كَانُواهُمْ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادُوا إِلَيْنَا لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَكِيدُونَ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَٰكِنْ أَنتُمْ لَاحِقٌ بِرُؤُوسِهِمْ ﴿٧٨﴾

أَمْ يَرْمُونَ أَفْرَاقًا مَّبْرُورُونَ ﴿٧٩﴾

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّكَ لَا تَسْمَعُ بِهِمْ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ بِكَ وَرُسُلُنَا لَا يَهْتَمُّ
بِكُتُبِهِمْ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَالرَّحِيمِ ﴿٨١﴾

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَدَّرَهُمْ نُجُومًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَتَبَرَّكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا إِلِيلَكَ إِلَّا الَّذِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّعَاعَةُ الْإِمْرَنُ
شَهِيدٌ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

آیا عزم مصمم کرده اند برکاری پس
هر آینه مانیز عزم مصمم کنند گانیم (۷۹).

آیامی پندارند که مانمی شنویم رازگو
سرگوشی ایشانرا آری می شنویم
و فرستادگان ما نزدیک ایشان می نویسند
(۸۰).

بگو اگر بفرض باشد رحمن را فرزندی
پس من نخستین عبادت کنندگان باشم
(۸۱).

پاکست پروردگار آسمان ها وزمین
خداوند عرش از آنچه بیان می کنند (۸۲).

پس بگذار ایشان را تا در باطل بحث کنند
وبازی پیش گیرند تا آنکه ملاقات کنند بآن
روز خود که وعده داده میشود ایشان را
(۸۳).

واوست آنکه در آسمان فرمان رواست
ودر زمین فرمان روا و اوست با حکمت
دانا (۸۴).

وبسیار بابرکت ست آنکه او را ست
پاشاهی آسمان ها وزمین و آنچه در میان
هر دو است و نزد اوست علم قیامت
وبسوی او باز گردانیده شوید (۸۵).

ونمی توانند آنانکه کفار پرستش می کنند
ایشان را شفاعت کردن بغیر از خدا لیکن
کسی که گواهی راست داده باشد و ایشان
میدانند^(۱) (۸۶).

(۱) یعنی اهل توحید را شفاعت کنند.

وا گرسوال کنی از ایشان که کدام کس
بیافرید ایشانرا البته گویند خدا آفریده
است پس چگونه برگردانیده میشوند
(از عبادت خدا) (۸۷) .

وبسا دعای پیغامبر که ای پرورد گارمن
هر آئینه ایشان گروهی هستند که ایمان
نمی آرند (۸۸) .

پس (فرمودیم) روگردان از ایشان وبگو سلام
وداع پس خواهند دانست (۸۹) .

سوره دخان مکی است و آن پنجاه و نه
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمِّ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آئینه ما فرود آوردیم این کتاب
رادر شب مبارک^(۱) هر آئینه ما بودیم
ترساننده (۳) .

در آن شب مبارک فیصله کرده میشود
هر کار با حکمت (۴) .

فرود آوردیم آنرا بوحی کردن از نزدیک
خویش هر آئینه ما بودیم فرستنده^(۲) (۵) .

بسبب بخشایش از نزدیک پرورد گار
تو هر آئینه اوست شنو ادا نا (۶) .

پرورد گار آسمانها وزمین آنچه در میان این
هر دو است اگر هستید شما یقین کننده (۷) .

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلَ لَهُ رَبِّ اِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَاَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

حَمِّ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَكَةٍ ﴿٣﴾ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿٤﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٥﴾

اَمْ اَرَأَيْتُمْ جِئْنَا بِاِنْمَا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٦﴾

رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧﴾

رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَابَيْنَهُمَا اَنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

(۱) یعنی ليله القدر .

(۲) یعنی بر پیغامبر فرود آوردیم آن را .

نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده میکند و می میراند پرورد گارشماست و پروردگار پدران پیشین شماست (۸) .

بلکه کافران در شبیه ای بازی می کنند (۹) .

پس منتظر باش روزی را که بیارد آسمان دودی ظاهر (۱۰) .

که فروگیرد مردمان را این عذاب درد دهنده است (۱۱) .

(گویند) ای پروردگار ما دورکن ازماعذاب هرآئینه مسلمان میشویم (۱۲) .

چگونه بُودایشان را پند گرفتن و بتحقیق آمده بودبدیشان پیغامبر ظاهر (۱۳) .

بازروگردانیدند ازو وگفتند این شخص آموخته شده دیوانه است (۱۴) .

هرآئینه مادورکننده عذابیم اندکی هرآئینه شما عود کننده ایددرکفر (۱۵) .

روزی که درگرفت کنیم آن درگرفت کردن بزرگ هرآئینه مانتقام کشنده ایم (۱۶)^(۱) .

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ الْآلَافِ الدُّنْيَا ①

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ②

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ③

يَغْشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

رَبَّنَا الثِّقَفَ عَذَابَ الْعَذَابِ إِنْكَا مُؤْمِنُونَ ⑤

أَلَيْسَ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ⑥

لَهُمْ نُورًا وَعَظْمٌ كَالْعُظْمِ ⑦

إِنْكَا كَاثِبُوا الْعَذَابِ قَلِيلًا أَنْكُمْ كَاثِبُونَ ⑧

يَوْمَ نَطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنْكَا مُنْتَعِبُونَ ⑨

(۱) مترجم گوید این وعده متحقق شد خدای تعالی درقریش قحط انداخت تاآنکه ازشدتِ جوع یاازکثرت بخارِ جَوّ چون دودی محسوس می شدوایشان بخدای تعالی رجوع کردند خدای تعالی قحط را دور فرمود بازبرکفر اصرار کردند خدای تعالی روزبدر ازیشان انتقام کشید که هفتادکس را از رؤساء ایشان کُشت وهفتاد کس را اسیر ساخت والله اعلم .

وهرآئینه مامتحان کردیم پیش از ایشان
قوم فرعون را و آمد بدیشان پیغامبری
گرامی قدر (۱۷) .

باین سخن که تسلیم کنید بمن بندگان
خدارا^(۱) هرآئینه برای شما پیغامبر
باامانتم (۱۸) .

وسرکشی مکنید برخدا هرآئینه من بیارم
پیش شما حجتِ ظاهر را (۱۹) .

وهرآئینه من پناه گرفتم به پروردگار خود
و پروردگار شما از آنکه سنگسار کنید مرا
(۲۰) .

واگر باور نمی دارید مرا پس یکسو
شوید از من (۲۱) .

پس دعا کرد بجناب پروردگار خود که
اینجماعت قوم گنهگارانند (۲۲) .

(پس گفتیم) ببرندگانِ مرا وقت شب هر
آئینه شمارا تعاقب کرده شود (۲۳) .

وبگذار دربارا آرامیده هرآئینه این جماعت
لشکری هست غرق شده (۲۴) .

بسیار گذاشتند از بوستان ها و چشمه ها
(۲۵) .

و کشته ها و محلِ گرامی (۲۶) .

و گذرانِ با رفاهیت که در آن محظوظ
بودند (۲۷) .

همچنین شد و عطا کردیم این چیزها را به
گروهی دیگر (۲۸) .

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولُ كَرِيمٌ ۝

أَن أَتُوا إِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ فِي الْكُفْرِ سَوَاءٌ أَعْيُنٌ ۝

وَأَن لَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِنَّا إِنَّمَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۝

وَأَنِّي مُنذَرٌ بِرَبِّي فَذَرِكُمْ إِن تَرْجِعُونَ ۝

وَأَن لَّكُمْ تَوْبَةٌ لَّأَن تَقُولُوا ۝

فَدَعَا رَبِّي أَن هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ۝

فَأَنشَرِيعَادِي لَيْلًا إِنَّا لَمُتَّبِعُونَ ۝

وَأَنزَلْنَا الْحَرَارَ هَؤُلَاءِ هُمْ جُنُودُ مُرْعَوُونَ ۝

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَبَلٍ وَغِيُونٍ ۝

وَذُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ۝

وَنَعْمَ كَانُوا فِيهَا يَكْتُمُونَ ۝

كَذَٰلِكَ وَأَوْفَيْنَاهُم بِأَقْوَامِهِمْ ۝

(۱) یعنی بنی اسرائیل را بمن حواله کنید و بنده مگیرید .

پس نگرست برین قوم (فرعون) آسمان
وزمین ونه شدند مهلت داده شده (٢٩).

وهرآئینه ماخلاص کردیم بنی اسرائیل
را از عذاب خوارکننده (٣٠).

که از جانب فرعون بود هرآئینه فرعون بود
سرکشی از تعدی کنندگان (٣١).

وهرآئینه برگزیدیم بنی اسرائیل را دانسته
برعالم ها (٣٢).

ودادیم ایشان را از قسم معجزات آنچه
در آن امتحان ظاهر بود (٣٣).

هرآئینه این جماعت می گویند (٣٤).

که نیست عاقبت کارمگرهمین موت
نخستین ما ونیستیم ما برانگیخته شده
(٣٥).

پس بیارید پدران ما را گرهستید راست
گویان (٣٦).

آیا این جماعت بهتراند یا قوم تبع (حمیری)
وآنانکه پیش از ایشان بودند هلاک ساختیم
آنها را هر آئینه آنها گناه کار بودند (٣٧).

ونیافریدیم آسمان ها وزمین را آنچه
در میان هردواست بازی کنان (٣٨).

نیافریدیم این هردو را مگر بتدبیر درست
ولیکن اکثرایشان نمیدانند (٣٩).

هرآئینه روز قیامت میعاد ایشانست همه
یک جا (٤٠).

روزی که دفع نه کند هیچ دوستی
از دوست دیگر چیزی را ونه ایشان را
نصرت داده شود (٤١).

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ٢٩

وَلَقَدْ بَعَثْنَا لَبِيَّ إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ٣٠

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ٣١

وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ٣٢

وَأَنبَيَّاهُمْ مِّنَ الذِّبِّ فَأَيُّهَا بُدِّئُوا الْمُئْتِنُ ٣٣

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ٣٤

إِنْ هِيَ إِلَّا أَمْوَاتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا عَنَّا بِثَبَرِينَ ٣٥

فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٣٦

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۚ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ
لَئِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ٣٧

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَبَيْنَهُمَا إِلَهِينَ ٣٨

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٣٩

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِنَّا لَهُمْ أَجْمَعِينَ ٤٠

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ٤١

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٧﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقُودِ ﴿٦٨﴾

طَعَامُ الْآثِمِ ﴿٦٩﴾

كَالْمُهْلِ يَغْثَى فِي الْبُطُونِ ﴿٧٠﴾

كَفَى الْعَمِيمِ ﴿٧١﴾

خُدُوهُ فَاسْتَلَوْهُ إِلَى سَوَاءٍ الْحَصِيِّ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٧٣﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٧٤﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٧٥﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٧٦﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٧٧﴾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٧٨﴾

كَذَلِكَ وَرَوْنَاهُمْ حُمْرٍ عِينٍ ﴿٧٩﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِخُلُقٍ نَكِيمٍ ﴿٨٠﴾

لَهُمْ فِيهَا النُّوْتُ إِلَّا النُّوْتُ الْأُولَى وَوَعْدُهُمْ

عَذَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨١﴾

فَضْلًا مِمَّنْ تَرَكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٢﴾

مگر آنکه رحم کرد برو خدا هر آئینه
خدا غالب مهربان ست (٤٢) .

هر آئینه درخت زقوم (٤٣) .

طعام گنهگارست (٤٤) .

مثلی مس گداخته شده بجوشد در شکم
ها (٤٥) .

مانند جوشیدن آب گرم (٤٦) .

(گوئیم ای فرشتگان) بگیرید این گنه گار را
پس به سختی بکشیدش بسوی میانه
دوزخ (٤٧) .

باز بریزید بالای سراوا ز آب گرم که
عقوبت ست (٤٨) .

(گوئیم) بچش هر آئینه تویی بزعم خود
بزرگوار گرامی قدر (٤٩) .

هر آئینه این ست آنچه در آن شبهه
می کردید (٥٠) .

هر آئینه متقیان در جایگاه با امن باشند
(٥١) .

در بوستان ها و چشمه ها (٥٢) .

بپوشند از حریر نازک و حریر لک روبروی
یکدیگر شده (٥٣) .

این چنین باشد حال وجفت کنیم ایشان
را با حور کشاده چشم (٥٤) .

بطلبند آنجا هر میوه را ایمن شده (٥٥) .

نه چشند آنجا مرگ لیکن چشیده بودند
مرگ نخستین را و نگاه داشت ایشان را
خدا از عذاب دوزخ (٥٦) .

بسبب بخشایش از جانب پرورد گارتو این

ست پیروزی بزرگ (۵۷) .

جزاین نیست که آسان ساختم قرآنرا بزبان
تو تا بُود که ایشان پندپذیر شوند (۵۸) .

پس منتظر باش هرآینه ایشان نیز منتظر
انند (۵۹) .

سوره جاثیه مکی است و آن سی و هفت
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمْدُ (۱) .

فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۲) .

هرآینه در آسمانها و زمین نشانه هاست
باوردارندگان را (۳) .

و در آفرینش شما و در آفرینش آنچه پراگنده
میسازد از جانوران نشانه هاست قومی را
که یقین میکنند (۴) .

و درآمد و رفت شب و روز و در آنکه
فروداورد خدا از آسمان روزی (۱) پس
زنده کرد بسبب باران زمین را بعد مرده
بودن آن و دگردانیدن بادهای نشانه هاست
قومی را که درمی یابند (۵) .

این نشانه های خداست میخوانیم آن را
بر تو برآستی پس بکدام سخن بعد پند
خدا و آیت های او ایمان آرند (۶) .

وای هر دروغگوی گنهگار را (۷) .

فَأَنصُرْهُمْ بِسَيِّئِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ⑤

فَأَرْقُبْ إِيَّاهُمْ وَتَرْقُبُونَ ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ⑦

حَمْدُ ⑧

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ⑨

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلَّذِينَ يَتَذَكَّرُونَ ⑩

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ⑪

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ آيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑫

بَلَاكُ آيَاتِ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ
اللَّهِ وَالْيَوْمِ يَوْمُومُونَ ⑬

وَيَلِ لَّيْلٌ أَقَامَ آيَاتِهِ ⑭

که می شنود آیاتِ خدا را که خوانده میشود بروی باز لازم می گیرد کفر را تکبر کرده گویا نشنیده است آنرا پس مژده ده او را به عذاب درد دهنده (۸).

و چون واقف شد بر چیزی از آیاتِ ما به تمسخر گردان را آنجماعت ایشان راست عذاب خوارکننده (۹).

آن طرف ایشان دوزخ ست و دفع نکنند از ایشان آنچه کسب کردند چیزی را و دفع نه کنند نیز آنکه دوستان گرفته اند بغیر از خدا و ایشانرا ست عذاب بزرگ (۱۰).

این قرآن هدایت ست و آنانکه کافر شدند بآیاتِ پروردگار خویش ایشانرا ست عذاب درد دهنده از جنس عقوبتِ سخت (۱۱).

خدای آنست که مُسَخَّر کرد برای شما دریا را تا روان شود کشتی ها در آن بفرمانِ او و تاملِ معیشت کنید از فضلِ او و بود که شما شکرگذاری کنید (۱۲).

و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست همه یکجا پدید آورده از جانب خود هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست گروهی را که تفکر میکنند (۱۳).

بگو مسلمانان را که در گذر کنند از آنجماعت که توقع روزهای خدا نه دارند^(۱) تا سزا دهد خدا گروهی را بحسب

يَعْمَلُونَ لِنَا آلَ اللَّهِ قُلْ عَلَيْهِمْ يَوْمَئِذٍ الْغَنَاءُ كَانَ كَرِيمًا فَيَسْهَرُونَ
بِعَذَابِ الْيَوْمِ ①

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ الْيَتِيمَاتِ أَنْ يَعْنَاهُمْ هَانُوا أُولَئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ مُهِينٌ ②

مِنْ قَوْلِهِمْ جَهَنَّمَ وَلَا تَقْنِي عَنْهُمْ نَارُ كَيْسٍ أَسِيئًا وَلَكِنَّا نَعْتَذِرُ
مِنْ دُونِ الْمَوَاطِنِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ③

هَذَا هَدًى وَالَّذِينَ تَقُولُ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ
رَبِّكَ عَظِيمٌ ④

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْزِيَ الْفُلُكُ فِيهِ يَأْمُرُهَا وَيَنْتَقِلُ
مِنْ قَضِيئِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑤

وَسَخَّرَ لَكُمَا فِي السَّحَابِ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِمَّا نَزَّلْنَا
فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑥

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَهُمْ وَلَا يَزِيدُ مِنْ أَلَمِهِمْ يَوْمَئِذٍ
قَوْلًا لَهَا كَانُوا يُكْسِبُونَ ⑦

(۱) یعنی معتقد نیستند که حوادث جزای اعمالِ ایشان باشد.

آنچه میکردند (١٤) .

هرکه بکند کارشائسته پس نفع اوراست
وهرکه بدکاری کند پس وبال براوست
باز بسوی پرورد گارخویش بازگردانیده
خواهید شد (١٥) .

وهرآئینه دادیم بنی اسرائیل راکتاب
ودانش مندی وپیغامبری و روزی دادیم
ایشان را از نعمت های پاکیزه وفضیلت
دادیم ایشان را برعالم ها (١٦) .

ودادیم ایشان را نشانه های واضح دریاب
دین پس اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه
آمد بدیشان دانش از روی تعدی بایکدیگر
هرآئینه پرورد گارتو فیصله کند میان
ایشان روزقیامت درآنچه اختلاف می
کردند در آن (١٧) .

بازساختیم ترا برراه ظاهر ازدین پس
پیروی کن آنرا وپیروی مکن خواهشات
آنانرا که نمیدانند (١٨) .

هرآئینه ایشان دفع نخواهند کرداز
توچیزی ازعقوبت خدا وهرآئینه
ستمگاران بعضی ایشان کارسازان بعضی
اند وخدا کارساز متقیانست (١٩) .

این قرآن دلیل های واضح ست مردمان
راوهدایت ست وبخشاشش گروهی را که
یقین می کنند (٢٠) .

آیا پنداشتند آنانکه کردند جرمها که
قراردهیم ایشان را مانند آنانکه ایمان
آوردند وکارهای شائسته کردند، یکسان

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَوَرَقْنَاهُمْ
مِنَ الظُّلُمَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يَتَّبِعُونَ مِنَ الذِّمَّةِ فَاخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْحُكْمُ بَغْيًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِسْمَةِ فَيَمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِّ ذِمَّةٍ مِنَ الْأَمْمَةِ أَتْبَعْنَاهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنْ يَنْتَعُوا عَنَّا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

هَذَا بَصَافُ الْأَنْفَاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَحْمَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ عِندَ اللَّهِ وَمِمَّا أُنْمِئُوا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

باشد زند گانی ایشان و مُردن ایشان بدحکم ایشان ست این حکم (٢١) .

و آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر درست و تا عاقبت کار جزا داده شود هر شخصی بحسب آنچه عمل کرده است و برایشان ستم کرده نشود (٢٢) .

آیادیدی کسی را که معبود خود گرفته است خواهش نفس خود را و گمراه کرد او را خدا با وجود دانش و مهر نهاد برگوش او دل او و پیدا کرد بر چشم او پرده پس کیست که راه نماید او را بعد خدا آیابند نمی گیرید (٢٣) .

و گفتند نیست زندگانی مگر همین زند گانی این جهانی مامی میریم وزنده میشویم و هلاک نمی کند مارا مگر زمانه و نیست ایشان را باین مقدمه هیچ دانش نیستند ایشان مگر گمان می کنند (٢٤) .

و چون خوانده شود برایشان آیت های ما واضح آمده نه بُود شبهه ایشان مگر آنکه گویند بیارید پدران مارا اگر هستید راست گو (٢٥) .

بگو خدا زنده میکند شمارا باز می میراند شمارا باز جمع کند شمارا بروزی قیامت هیچ شبهه نیست در آن ولیکن اکثر مردمان نمی دانند (٢٦) .

و خدای راست پادشاهی آسمان ها و زمین و روزی که قائم شود قیامت آن روز زیان کار شوند تباه کاران (٢٧) .

و ببینی هر گروهی را بزاند در آمده، هر گروهی را خوانده شود بسوی نامه

وَحَاقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَبْلِ وَيَعْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢١﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمِهِ وَوَخَّاهُ عَلَى سَوْبِهِ وَفَلَّاهُ وَجَعَلَ عَلَى بَصِيرَتِهِ غِشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٣﴾

وَإِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِمْ إِلَيْنَا بَيِّنَاتٍ مِمَّا كَانُوا تُحِبُّهُمْ الزَّالِمُونَ قَالَُوا أَتُنْذِرُونَا بِمَا نَافَعُنَا لَكُمْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤﴾

قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

وَلِلَّهِ نِصَابُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِخُ نَافِثَاتُ الْفُجَارِ ﴿٢٦﴾

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِعَةً بِمَا عَمِلَتْ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

اعمال او (یعنی برای سوال و جواب مهیاشده گوئیم) امروز جزا داده شود شمارا بحسب آنچه میکردید (٢٨).

گوئیم این نامه ماست که اظهار حقیقت میکند بر شما برآستی هرآئینه ما می نوشتیم آنچه شما عمل می کردید (٢٩).

پس اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس در آرد ایشان را پروردگار ایشان در رحمت خود این ست پیروزی ظاهر (٣٠).

و اما آنانکه کافر شدند (ایشانرا گوئیم) آیا خوانده نمی شد بر شما آیات من پس تکبر کردید و قوم گنهگار بودید (٣١).

و چون گفته شد که وعده خدا راست است و قیامت هیچ شبهه نیست در آن گفتید نمیدانیم چیست قیامت تصور نمی کنیم آن را مگر با احتمال ضعیف و نیستیم ما یقین کنندگان (٣٢).

و ظاهر شد ایشانرا عقوبت های آنچه بآن عمل کرده بودند و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزای کردند (٣٣).

و گفته شود امروز فراموش کنیم شمارا چنانکه فراموش کردید ملاقات این روز خود را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ نصرت دهنده (٣٤).

این عذاب بسبب آنست که شما به تمسخر گرفتید آیات خدا را و فریفته کرد شمارا زندگانی دنیا پس امروز بیرون کرده نشوند از دوزخ و نه از ایشان رضامندی خدا طلب کرده شود (٣٥).

هَذَا كِتَابُنَا يُطِيقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنْتُمْ تُسْتَشْعِرُونَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ
فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٢٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ لِلْبَيْتِ تَنْثِلًا عَلَيْهِمْ
فَأَسْتَكْبَرُوا وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُعْجِبِينَ ﴿٣٠﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ
مَنْ نَدْعُوا مِنَ السَّاعَةِ إِنْ نَحْنُ إِلَّا ظُلُمٌ أَمْ نَحْنُ
بِمُسْتَقْبَرِينَ ﴿٣١﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ فِيهَا نَارًا فَمِنْهَا رُجُومًا وَمِنْهَا يَنْقُرُونَ
يَسْتَفْهِرُونَ ﴿٣٢﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا وَكُنَّا
بِالتَّائِبِينَ إِلَّا لَكُمْ مِنَ الْقُرُونِ ﴿٣٣﴾

ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ الْيَوْمَ نَعَذِّبُكُمْ بِالَّذِي كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ الْيَوْمَ نَعَذِّبُكُمْ
فَالْيَوْمَ لَا تَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا تُمْسِكُونَ ﴿٣٤﴾

پس خدای راست ستائش پروردگار
آسمانها و پروردگار زمین پروردگار عالم ها
(۳۶) .

اوراست بزرگی درآسمان هاوزمین
واوست غالب باحکمت (۳۷) .

سوره اخفاف مکی است و آن سی و پنج
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمَّ (۱) .

فروفرستادن کتاب ازجانب خدای غالب
باحکمت ست (۲) .

نیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه
درمیان هردوست مگر به تدبیر درست
وبیمیعادی معین و آنانکه کافر شدند از آنچه
ترسانیده شدایشان را روگرداند (۳) .

بگوآیا دیدید آنچه می پرستید بجز خدا
بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین
یاایشانرا شرکست درآسمان ها بیارید
بمن کتابی که آمده باشد پیش ازین یا بقیه
ازعلم اگرهستید راست گو (۴) .

وکیست گمراه تر ازکسی که بخواند بجز
خداکسی را که قبول نکند خواندنش
تاروزقیامت واین معبودان باطل
ازخواندن ایشان غافل اند (۵) .

وچون جمع کرده شوند مردمان باشند این
معبودان ایشانرا دشمن و باشند به عبادت
ایشان منکر (۶) .

چون خوانده شود برایشان آیات
ماواضح آمده گویند این کافران سخن

قُلْ لِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَهُ الْكِبَرُ يَأْتِي فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

حَمَّ ①

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَالْحِلِّ
مُسْعَىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ لِيُنْزِلَ مِنِّي كِتَابٌ مِّنْ
قَبْلِ هَذَا أَوْ أَشْرَاقٌ مِّنْ عِلْمِهِمْ كُنْتُمْ ضَالِّينَ ۝

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفْلُونَ ۝

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ
كَافِرِينَ ۝

وَإِذَا نُفِثَ عَلَيْهِمُ الْيَتَابُ يَنْتَبِهَتِ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ

لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا يَحْزَنُونَ ﴿٥﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَكُونُ
لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فَبِئْسَ الْكُفَىٰ بِهِ
شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعٍ مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا يَكُنْ
إِن أَكِيدُ إِلَّا مِثْلُ مَا يُفْعَلُ بِي وَمَا أَتَاكَ إِلَّا تَنبِيهُنَّ ﴿٥﴾

قُلْ أَذِّنُكُمْ إِن كَانَ مِنْ عِندِ اللَّهِ وَكَرَّمُوا بِهِ وَيَشْهَدَ شَاهِدٌ
مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ عِزِّهِمْ قَالِمَنَ وَاسْتَكْبَرُوا ثُمَّ قَالَ اللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا
إِلَيْهِ وَآذَانُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ فَيَسْمَعُونَ هَذَا أَفَلَا يَفْقَهُونَ ﴿٥﴾

وَمَنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ
لِّسَانِ عَرَبِيٍّ لِّكُنْزِ الدِّينِ عَلَّمُوا الْقُرْآنَ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَوْا فَلَا نَقُولُ بِهِمْ

درست را چون بیامد بدیشان این سحر
ظاهراست (۷) .

بلکه میگویند بر بسته است آنرا پیغامبر بگو
اگر بر بسته ام آنرا پس نمی توانید شما
برای من از خدا چیزی خدا دانا ترست
به گفتگوی شما در قرآن بس ست
خدا اظهار حق کننده در میان من و در میان
شما و اوست آمرزگار مهربان (۸) .

بگو نیستم من نوآمده از پیغامبران و نمی
دانم چه کرده خواهد شد بامن
و باشما (یعنی دردنا) پیروی نمی کنم الا
آنچه وحی فرستاده میشود بسوی من
و نیستم من مگر ترساننده آشکار (۹) .

بگو آیا دیدید اگر باشد قرآن از نزد خدا
و منکر شدید بآن و گواهی داده باشد
گواهی از بنی اسرائیل بر قرآن پس وی
ایمان آورد و سرکشی کردید شما البته
ستمگار باشید هر آینه خدا را نمی نماید
گروه ستمگاران را (۱۰) .

و گفتند کافران در حق مسلمانان اگر دین
بهرتر بودی سبقت نکردند بر ما بسوی آن
و چون راه نیافتند بآن پس خواهند گفت
این دروغی ست قدیم (۱۱) .

و پیش از قرآن کتاب موسی بود
پیشوا و بخشایش و این کتابیست باوردارنده
به زبان عربی آمده برای آنکه بترساند
ستمگاران را و برای مژده دادن نیکوکاران
را (۱۲) .

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً لِّمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
أَشَدَّهُ وَلَمْ أَرَ عَيْنَ سَنَةٍ قَالَ رَبِّ ارْحَنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي بُنِيتُ إِلَيْكَ وَلَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَقْبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَعَالٍ وَأَنْتَ عَاوِذُهُمْ سِتْرُهُمْ
فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِي كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لُؤْلُقًا لِّوَالِدَيْهِ أَتَىٰ لَكُمْ آلِقَابُ يَنبَغِي أَنْ أَمُوتَ وَقَدْ خَلَيْتِ

بازقایم مانندند پس هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوه خورند (۱۳) .

این جماعت اهل بهشت اند جاویدان
آنجا پاداش داده شوند بحسب آنچه می
کردند (۱۴) .

وامر کردیم آدمی را درحق پدر و مادر او
نیکوکاری درشکم برداشته است او را
مادر او به دشواری و زاده است او را به
دشواری و مدت بارگرفتن او واز شیر باز
کردن او سی ماه ست وزنده ماند
تا وقتی که رسید بکمال قوت خود و رسید
بچهل سال گفت ای پروردگار من الهام
کن مرا تا شکرگویم درمقابله نعمت تو
که انعام کرده ای بر من و بر پدر و مادر من
و تا کار نیک کنم که خوشنود شوی از آن
و صلاح پیدا کن برای من در فرزندان من
هر آئینه من رجوع کردم بسوی تو
و هر آئینه من از مسلمانانم (۱۵) .

این جماعت آنند که قبول می کنیم از ایشان
نیکوترین آنچه عمل کرده اند و در گذریم
از جریمهای ایشان در اهل بهشت باشند به
وفق وعده راستی که وعده داده می
شوند (۱۶) .

و آنشخص که گفت به پدر و مادر خود دل
تنگ شدم به نسبت شما آیا وعده میدهید
مرا که بر آورده شوم ^(۱) و هر آئینه گذشته اند

الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِهَا وَيَسْتَعِظُنَ اللَّهُ وَلِيكَ إِنْ رَأَىٰ وَعْدًا لَهُ
حَقًّا يَقُولُ هَٰذَا أَكْثَرُ الْأَقْدَامِ ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَافِينَ ۝

وَلَقَدْ دَجَّيْنَا مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ
لَا يَظْلَمُونَ ۝

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلْهَبْتُمْ طِبْنَكُمْ
فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَنْتَعْتُمْ بِهَا فَاَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ۝

وَأَذْكُرُ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَخْفَافِ وَقَدْ خَلَتْ

طبقه های مردم پیش از من^(۱) و آن هردو فریاد میکنند بجناب خدا میگویند وای بر تو مسلمان شوهر آئینه وعده خدا راست ست پس گوید نیست این وعده مگر افسانه های پیشینیان (۱۷).

این جماعت آنانند که ثابت شد برایشان وعده عذاب از جمله امت ها که گذشته اند پیش از ایشان از جنیان و آدمیان هر آئینه ایشان بودند زیان کاران (۱۸).

وهریکی را مرتبه هاست بحسب آنچه عمل کردند و تا بتمام دهد خدا ایشان را جزای اعمال ایشان و ایشان ستم کرده نه شوند (۱۹).

و روزیکه پیش آورده شوند کافران بر آتش (گفته شود) ضائع گردید نعمت های خود را درزندگانی دنیاوی خویش و بهره مند شدید بآن پس امروز جزا داده شود شمارا عذاب خواری بسبب آنکه تکبر می کردید در زمین ناحق و بسبب آنکه بدکاری میکردید^(۲) (۲۰).

و یادکن برادر قوم عاد را چون بترسانید قوم خود را بر سرزمین احقاف و هر آئینه

(۱) یعنی هیچکس از ایشان باز نمانده نه شد والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال سعید و شقی را پس سعید حق خدای تعالی و حق ابوبن بجامی آورد و بانواع نعم محظوظ میشود در جمیع امور بحق تعالی رجوع میکند و شقی جمع می کند میان کفرو بحقوق والدین و انکار معاد و صورت سعید منطبق است بر حضرت ابوبکر صدیق و غیر ایشان نیز والله اعلم .

گذشته بودند ترسانندگان پیش روی وی و پس از وی^(۱) که عبادت مکنید مگر خدا را هر آئینه من میترسم بر شما از عقوبتِ روز بزرگ (۲۱).

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا از پرستشِ معبودان خود پس بیار آنچه وعده میدهی مارا اگر هستی از راست گویان (۲۲).

گفت جز این نیست که علم نزدیک خداست و می‌رسانم بشما آنچه فرستاده شدم همراه او ولیکن می بینم که شما گروهی هستید که نادانی میکنید (۲۳).

پس چون دیدند آن عقوبت را بصورت ابری رو آورده به میدان های ایشان گفتند این ابريست باراننده بر ما بلکه بحقیقت آن ابر چیز یست که بشتاب طلب کردید آنرا باد یست که دروی عقوبتِ درد دهنده است (۲۴).

برهم زنده ر چیز را بفرمانِ پروردگار خویش پس گشتند باین صفت که دیده نمی شد بجز خانه های ایشان همچنین جزا میدهیم گروه گناهکاران را (۲۵).

وهر آئینه جاداده بودیم قوم عاد را در آنچه جای نه داده ایم شما را در آن ساخته بودیم برای قوم عاد گوش و چشمها و دل هاپس دفع نکرد از ایشان

الَّذِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾

قَالُوا أَجِئْنَا لِنُؤْفِكَ عَنِ إِلَهِنَا قَاتِنَا إِمَّا نَعْدُنَا إِن كُنْتَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَأَبْلَغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَأَيْكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْبَهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُّبْهَرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسْكَنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ مَكَنَّاكُمْ فِي مَآبِنِ مُّكُنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْهَادًا فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْهَادُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا

يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَلَقْنَا مِنْ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۳۶﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا
إِلَهًا بَلْ صَلَّوْا عَلَيْهِمْ وَذَلِكِ إِفْلَهِمْ وَمَا كَانُوا
يَفْقَهُونَ ﴿۳۷﴾

وَأَوْصَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْمَعُونَ الْقُرْآنَ
فَلْيَاخْضُرُوا قَالُوا أَتُتْبَعُوهَا فَلْيَاخْضُرُوا قَالُوا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿۳۸﴾

قَالُوا يَقَوْمَتَنَا آتَا سَعْنًا كَمَا أَنْزَلَ مِنَ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَىٰ الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقِ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۹﴾

يَوْمَآ إِجْبُودَا إِلَى اللَّهِ وَآمِنَا بِهِ يَغْفِرُ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُجْزِيكُمْ مِنْ عَذَابِ آلِهِمْ ﴿۴۰﴾

گوشِ ایشان ونه چشمهای ایشان ونه
دلهای ایشان چیزی را از بسکه انکاری می
کردند به نشانه های خدا و فرا گرفت
بایشان آنچه بآن استهزای کردند (۲۶) .

وهر آئینه هلاك كردیم آنچه دوروبر
شماست از ديه ها وگوناگون پديد آوردیم
نشانه ها بود که ایشان بازگردند (۲۷) .

پس چرا نصرت نه دادند ایشان را آنانکه
معبودان گرفتند بغیر از خدا قرب خدایان
بلکه گم شدند از نظر ایشان و همین ست
دروغ ایشان و آنچه برمی بافتند (۲۸) .

و یادکن چون متوجه ساختم بسوی
تو جماعتی را از جن می شنیدند قرآن را پس
چون حاضر شدند پیش پیغمبر بایکدیگر
گفتند خاموش باشید پس چون تمام کرده
شد بازگشتند بسوی قوم خود بیم کنان^(۱)
(۲۹) .

گفتند ای قوم ماهر آئینه ما شنیدیم کتابی
را که فرود آورده شد بعد از موسیٰ باور
دارنده آنچه پیش از او بود راه می نماید
بسوی دین راست و بسوی راه راست
(۳۰) .

ای قوم ما قبول کنید سخن دعوت کننده
را بسوی خدا و ایمان آرید بوی تا پیامرزد
خدا برای شما بعض گناهان شمارا و پناه

(۱) مترجم گوید چند کس از جن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمدند و آنحضرت
صلی الله علیه وسلم در آن حالت نماز فجر می گذارد در بطن نخله قرآن استماع کردند
چون بازگشتند قوم خود را انداز نمودند اشارت باین قصه است درین آیات .

دهد شمارا از عذاب درد دهنده (٣١) .
 و هر که قبول نکند گفته دعوت کننده
 بخدارا پس نیست عاجز کننده در زمین و
 نیست اورا بجز خدا دوستان آنجماعت
 درگمراهی ظاهرند (٣٢) .
 آیا ندانستند اینکه خدا آفریده است
 آسمان ها و زمین را و مانده نه شدد آفریدن
 اینها تواناست بر آنکه زنده کند مُردگان را
 آری چنین ست هر آئینه او بر هر چیز
 تواناست (٣٣) .

و روزی که پیش آورده شوند کافران
 بر آتش (گفته شود) آیا نیست این وعده
 درست، گویند آری قسم به پروردگار
 ما دُرُستست گوید پس بهشید عقوبت را
 بسبب آنکه کافر بودید (٣٤) .

پس صبر کن چنانکه صبر کرده بودند
 خداوندانِ هَمَّتِ علی از پیغامبران و شتاب
 طلب مکن عقوبت را برای ایشان
 روزیکه ببینند آنچه وعده داده میشود
 ایشانرا چنانستی که ایشان نمانده بودند^(١)
 مگر یکساعت از روز این پیغام رسانیدن
 است پس هلاک کرده نخواهند
 شد مگر قوم بدکاران (٣٥) .

سوره محمد مدنی است و آن سی و هشتم
 آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 آنانکه کافر شدند بازداشتند مردمان را از

وَمَنْ لَا يُجِيبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ
 مِنْ دُونِهِ آلِيَّةٌ ۚ وَاللَّهُ فِي صَلَاتِهِ مُبِينٌ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَكُنْ
 لَهٗ يَمْلِكُ هٗنَ يُقْدِرْ عَلَىٰ أَنْ يُخْرِجَ الْتَوْبَتِ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا بِالْحَقِّ قَالُوا
 بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالُوا فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

فَأَصْبِرْ ۖ كَمَا صَبَرَأُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
 كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْمِزُوا إِلَّا السَّاعَةَ مِنْ
 نَّهَارٍ ۚ دَبَابَةٌ تَعْلُكُ يَهُكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفٰسِقُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّذِينَ كَفَرُوا صَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالُهُمْ ۝

راه خدا تباه و برباد کرد خدا اعمال ایشانرا (۱) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند و معتقد شدند بآنچه فرودآورده شد بر محمد صلی الله علیه وسلم و آن راستست آمده از پروردگار ایشان دور ساخت از ایشان جرمهای ایشانرا و بصلاح آورد حال ایشان را (۲) .

این بسبب آنست که کافران پیروی از باطل کردند و مومنان پیروی دین راست کردند که از جانب پروردگار ایشانست همچنین بیان میکند خدا برای مردمان داستانهای ایشان را (۳) .

پس چون مصاف کنید با کافران پس بزنید گردن هارا تا وقتی که چون خونریزی بسیار کردید در ایشان پس محکم کنید قید را پس باحسان خلاص کردن است بعد از این و یا مالی بعوض گرفتن تا آنکه بنهد جنگ سلاح خود را^(۱) اینست حکم و اگر خواستی خدا خود انتقام کشیدی از ایشان ولیکن میخواهد که امتحان کند بعضی شمارا با بعضی و آنانکه کشته شدند در راه خدا پس برباد نخواهد کرد عمل ایشان را (۴) .

راه خواهد نمود ایشانرا و نیک خواهد کرد حال ایشانرا (۵) .

و در خواهد آورد ایشان را به بهشتی که

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَرِهَتْ عَنْهُمُ صِبْيَانَهُمْ وَأَضَلَّ عَلَيْهِمُ ⑤

ذَلِكَ يَأْتِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَتَتَّبِعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ⑥

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبُ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثَغَتُمْ لُحُومَهُمْ فَشُدُّوا الْوَتَانَ فَاِثْمًا أَبَدًا وَانْقِذُوا حَتَّى تَصْعَدَ الْهُرُوبُ أَوْ ذَرَاهَا اللَّهُ ذَلِكَ أَوْفَاءُ اللَّهِ لَا تَنْصَرُ مِنْهُمْ وَلَعِنَ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ⑦

مَيِّدِيَوْمَ وَيُصَلِّمُ بِهِمُ ⑧

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ رُفْقًا لَهُمُ ⑨

(۱) یعنی جنگ موقوف شود و احتیاج سلاح نماند والله اعلم .

شناسا کرده است ایشان را به آن (٦) .

ای مسلمانان اگر نصرت دهید دین خدا را نصرت دهد خدا شما را وثابت کند قدمهای شما را (٧) .

و آنانکه کافر شدند پس هلاک باد ایشان را و برباد کرد خدا اعمال ایشان را (٨) .

این بسبب آنست که ایشان ناپسند کردند چیزی را که فرود آورده است خدا پس برباد کرد خدا اعمال ایشان را (٩) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگرند چگونه بود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند نابود ساخت خدا ایشان را و کافران را است مانند این عقوبت (١٠) .

این بسبب آنست که خدا کار ساز مسلمانان است و بسبب آنست که کافران را هیچ کار ساز نیست ایشان را (١١) .

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند به بوستانهایی که می رود زیر آن ها جویها و آنانکه کافر شدند بهره برمیگیرند و میخورند چنانکه میخورند چهارپایان و آتش جای ایشانست (١٢) .

و بسیار از ده که قوی تربود از ده تو که جلا وطن کرد ترا هلاک ساختیم ایشان را پس نبود هیچ نصرت دهنده برای ایشان (١٣) .

آیا کسیکه باشد بر طریقه روشن از پروردگار خویش مانند آن کس است که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصُورُوا أَنَّ اللَّهَ يَصْرِفَكُمْ وَيُنْهِي أَقْدَامَكُمْ ①

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ③

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ④

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكُفْرَانَ لَمَوْلَى لَهُمْ ⑤

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَنَبَّهُونَ وَيُكَلِّمُونَ كَمَا تَكَلَّمَ الْأَنْعَامُ وَاللَّاتِمَتُونَ لَهُمْ ⑥

وَكُلَّ مَنْ مِنْ قَوْمِي أَشَدَّ قُوَّةً مِنْ قَوْمِكَ الَّتِي أَخْرَجْتُكَ أَهْلَكَنَّهُمْ فَلَا تَأْوِي لَهُمْ ⑦

أَفَمَنْ كَانَ عَلَى يَدَيْهِ بُيُوتٌ مِنْ رَبِّهِ لَمْ يَكُنْ لَهُ سَوْءٌ عَلَيْهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑧

آراسته کرده شد در نظرِ اوبدکاری و پیروی کردند خواهش های خود را (۱۴).

صفتِ بهشتی که وعده داده شد متقیان را اینست در آن بهشت جویها ست از آب که بدیرماندگی متغیر نشده و جویهاست از شیر که مزهٔ او بر نه گشته و جویهاست از می لذت دهنده آشامندگان را و جویهاست از عسل صاف کرده شده و ایشانرا ست آن جا از هر جنس میوه ها و ایشانرا راست آمرزش از پروردگار ایشان (آیا اینجماعت) مانند آنست که همیشه باشد در آتش و نوشانیده شوند آب گرم پس پاره پاره ساخت روده های ایشانرا (۱۵).

و^(۱) از مردمان کسی هست که گوش می نهد بسوی توتاوقتیکه چون بیرون روند از نزد تو گویند بآنانکه عطا کرده شد ایشانرا علم چه چیز گفت پیغامبرالحال آنجماعت آنانند که مُهر نهاده است خدا بر دل های ایشان و پیروی کردند خواهش نفس خود را (۱۶).

آنانکه راه یاب شدند زیاده کرد خدا ایشانرا هدایت و عطا کرد بدیشان تقوای ایشانرا (۱۷).

پس منتظر نیستند مگر قیامت را که بیاید بدیشان نا گهان پس هرآئینه آمده است علاماتِ قیامت پس از کجا باشد برای

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَقُورَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كُنْ هُوَ الْكَافِي النَّارُ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ①

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَوْفِي إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ②

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْسِدُونَ ③

فَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ بُعْدُ لَوْمَةٍ ④

(۱) مترجم گوید از این جاتا آخر سوره در باب تهدید مردم ضعیف الایمان نازل شد .

ایشان پند گرفتن ایشان و قتیکه بیاید
قیامت ایشان (۱۸) .

پس یقین کن که نیست هیچ معبود برحق
مگر خدا و آمرزش طلب کن برای گناهان
خود در حق مردان مسلمان و زنان
مسلمان نیز و خدامیداند جای آمدورفت
شما و جای ماندن شما^(۱) (۱۹) .

و میگویند مسلمانان چرا فرو فرستاده نه
شد سورتی پس چون فرستاده شود
سورتی واضح المعنی و ذکر کرده شود
در آن قتال بینی آنان را که دردل های
ایشان بیماری ست می نگرند بسوی
تومانند نظر کردن کسیکه او را بیهوشی
رسیده باشد بسبب حضور موت پس وای
ایشانرا (۲۰) .

حال ایشان بحسب ظاهر فرمانبرداریست
و سخن نیکو گفتن پس چون مصمم
شود کار، اگر وعده خود راست کردند
با خدا بهتر بودی برای ایشان (۲۱) .

پس ای ضعیف ایمانان اگر متولی امور
مردمان شوید البته نزدیک اید از آنکه تباه
کاری کنید در زمین و قطع قبیله داری
نمائید (۲۲) .

اینجماعت آنانند که لعنت کرد ایشانرا

فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُوا لِذَنبِكُمْ وَلِإِثْمِ الَّذِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثَلَكُمْ ﴿١٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَضٌ
يَتَّبِعُونَكَ يَبْتَغُونَ الْغَنَىٰ عَنِكَ النَّظَرَ الْمُبِشَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابُ
فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ ﴿١٩﴾

كَلَامَهُ وَقَوْلُ مَعْرُوفٍ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْصِدْقُ اللَّهِ كَانَ
خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢٠﴾

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا
أَرْحَامَكُمْ ﴿٢١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٢﴾

(۱) حاصل این آیات ذم آن شخص است که بمجلس علم درآید و بفهم حقیقت آن
نرسد بسبب هجوم هوای نفس بردل او محتاج استفسار دیگران گردد و تخویف
است بقیامت مثل این شخص را والله اعلم .

خدا پس کرساخت ایشانرا و کورکرد چشمهای ایشانرا (٢٣) .

آیاتامل نمی کنند درقرآن یابردل هاقفل های آن دل هاست (٢٤) .

هرآئینه آنانکه برگشتند برجانب پشت های خویش پس ازآنکه ظاهر شد ایشان را راه هدایت شیطان آراسته کرده است برای ایشان ومهلت داده است ایشانرا (٢٥) .

این همه بسبب آنست که ایشان گفتند باآنانکه ناپسند کرده اند چیزی راکه خدافرستاده است^(١) فرمانبرداری شما خواهیم کرد در بعض کارها وخدامیداند سخن پنهان گفتن ایشانرا (٢٦) .

پس چگونه باشد حال وقتی که قبض روح ایشان کنند فرشتگان میزنندروی های ایشانرا و پشتهای ایشانرا (٢٧) .

این عقوبت بسبب آنست که ایشان پیروی چیزی کردند که بخشم آورد خدا را وناپسند کردند خوشنودی اورا پس ضائع ساخت خدا اعمال ایشانرا (٢٨) .

آیا پنداشته اند آنانکه دردلهای ایشان بیماریست که ظاهر نخواهد کردخدا کینه های ایشانرا (٢٩) .

وا گرمیخواستیم می نمودیم ایشان را بتوپس می شناختی ایشانرا به قیافه ایشان^(٢)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٤﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيهِمْ قَالَُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَكُلُ اللَّهُ سَطِيْعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ﴿٢٥﴾

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَصْرِفُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيهِمْ أَتَّبَعُوا مَا اسَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَنْ لَّنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعُرَةِ بَيْنَ يَدَيْهِمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٣٠﴾

(١) یعنی منافقان یایهود .

(٢) یعنی ظلمت نفاق بر روی ایشان هویدا می شد والله اعلم .

الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

وَلَتَبْلُوَنَّهُمْ حَتَّىٰ تَخْلُقَ الْجَهَنَّمَ مِنكُمْ وَالظُّمَيْرِينَ
وَتَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
شَيْئًا وَسَيُحْطِ أَعْمَالُهُمْ ﴿٣٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

فَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ دُعَاءَ إِلَى السَّلَامَةِ وَأَنْتُمْ الْكَافِرُونَ ۚ وَاللَّهُ
مَعَكُمْ وَلَنْ يَبْدِلَ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾

إِنَّمَا الْعِبَادَةُ لِلَّهِ نِيَابَتٌ وَلَهُمْ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ
أَجْرَكُمْ وَلَا يَغْنَبْكُمْ أَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

والبته بشناسی ایشانرا در اسلوب سخن
و خدا میداند اعمال شمارا (۳۰) .

والبته امتحان کنیم شمارا تابشناسیم
مجاهدان را از شما و صابران را و بیازمائیم
احوال شمارا (۳۱) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا و مخالفت کردند با پیغامبر
بعد از آنکه واضح شد ایشانرا راه هدایت
هیچ زیان نه رسانند خدا را و تباہ خواهد
کرد خدا عملهای ایشانرا (۳۲) .

ای مسلمانان فرمان برید خدا را فرمان
برید پیغامبر را و باطل مکنید عملهای
خود را (۳۳) (۱) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا باز بردند و ایشان کافر بودند
پس هرگز نخواهد آمرزید خدا ایشان را
(۳۴) .

پس سستی مکنید و بسوی صلح بخوانید
و شما نید غالب و خدا باشماست
و هرگز ضائع نخواهد ساخت عملهای
شمارا (۳۵) .

جزاین نیست که زندگانی دنیا باز یست و
بیهودگی است و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری
کنید بدهد شمارا مزد های شمارا و نه
طلبید از شما مال های شمارا (۳۶) (۲) .

(۱) یعنی به ارتداد و به ریا و سمعه .

(۲) یعنی جمیع مال را .

اگر بطلبد از شمایان های شمارا پس مبالغه کند در سوال آنگاه بخل کنید و بر روی کارآرد آن بخل کینه های شمارا . (٣٧)

آگاه شوید شما ای جماعت که خواننده میشود شمارا تا خرج کنید در راه خدا پس از شما کسی هست که بخل میکند و هر که بخل کند جزاین نیست که بخل میکند از خویش^(۱) و خدا توانگر است و شما محتاج اید و اگر روگردان شوید بدل آرد گروهی دیگر را غیر شما باز نیا شدند آنجماعت مانند شما (٣٨) .

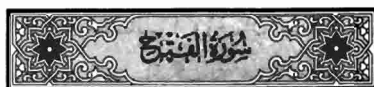
سوره فتح مدنی است و آن بیست و نه
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه ماحکم کردیم برای تو بفتح
ظاهر^(۲) (١) .

إِنْ يَسْأَلْكُمُوهَا فَيُحْلِكُمْ تَحْلِكُوا وَغَيْرِهِمْ أَهْلَانَكُمْ ⑤

هَآأَنَّهُمْ هَآؤَآءُ تَدْعُونَ لِنُفُوعٍ إِنِّي سَيِّئٌ إِلَهُ فَيَنْتَلِمُونَ
يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ
وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ①

(١) یعنی منفعت اتفاق از خود باز میدارد .

(٢) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند گویا آنحضرت با اصحاب در مکه داخل شدند و باطمینان خاطر بحلق و قصر مشغول اند پس آن سال بقصد عمره متوجه کعبه شدند و چون بحدیبه رسیدند کفار قریش از وصول بکعبه مانع آمدند و بعد تشویش بسیار با کفار صلح کرده بغیر از وصول بکعبه بازگشتند خدای تعالی آن عمل را از ایشان قبول فرمود از آن بیعت که در اثنای تشویش بجهت تاکید عزم بآنحضرت صلی الله علیه وسلم کرده بودند راضی شده بثواب آن عمل فتوح بسیار نصیب ایشان گردانید تخصیص فتح خیر که بعد ازین سفر بلاتراخی واقع شده غنایم خیر را مخصوص بحاضران بیعت گردانید و غیر ایشانرا از آن غزوه منع نمود و مضمون رؤیاسال آینده بظهور رسید پس در باب

لِيُعَذِّبَكَ اللَّهُ بِالْعَذَابِ مِنْ دُونِكَ وَأَنْتَ أَغْرَوْتَ وَيَوْمَ نُقَسِّمُكَ
وَيُعَذِّبُكَ عَذَابًا مُتَوَاتِرًا ⑤

وَيُعَذِّبُكَ اللَّهُ نَصْرًا أُخْرَى ⑥

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيُذْهِبَ أُولَئِكَ الْخَوْفَ أَيْمَانَهُمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَلِكُلٍّ عَنْهُمْ سَبِيلٌ وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللَّهِ قُرْآنًا عَظِيمًا ⑧

وَعَذَابُ الْمُتَفَقِّحِينَ وَالْمُتَفَقِّحَاتِ وَالشَّارِكِينَ وَالشَّارِكَاتِ
الْكَاذِبِينَ بِاللَّهِ كُنَ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ ذَرْوَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ⑨

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑩

عاقبت فتح آنست که بیامزد ترا خدا آنچه
که سابق گذشت ازگناه تو و آنچه پس
مانده و تمام کند نعمت خود را بر تو
و تابنماید ترا راه راست (۲) .

و تانصرت دهد ترا خدا به نصرت قوی
(۳) .

اوست آنکه فرود آورد اطمینان را در دل
های مسلمانان تا زیاده شود ایمان ایشان
با ایمان سابق ایشان و خدای راست لشکر
های آسمان ها و زمین و هست خدا دانای
باحکمت (۴) .

عاقبت نزول سکینه آنست که در آرد
مردان مسلمان را و زنان مسلمان را
بیوستانهایی که می رود زیر آن
ها جویها جاویدان آنجا و زائل کند از ایشان
جرمهای ایشان را و هست این مقدمه نزد
خدا پیروزی بزرگ (۵) .

و تا عذاب کند مردان منافق را و زنان منافق
را و مردان مشرک را و زنان مشرک را که
گمان کننده اند بر خدا گمان بد برایشان باد
مصیبت بد و بیخشم آمد خدا برایشان
و لعنت کرد ایشان را و آماده ساخت برای
ایشان دوزخ را و بد جای ست دوزخ (۶) .

و خدای راست لشکر های آسمان ها

= وعده فتوح و رد شبهه منافقان بسبب تعویق مضمون رؤیا و بیان حکمت تعویق
و تهدید متخلفان از سفر حدیبیه و بیان خوشنودی خود باهل بیعت این سوره نازل
فرمود واللّه اعلم .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا أَوْ مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَكُفِّرُوا وَتُوَفَّوْا وَتُقْبَلُوا فِي حَقِّ مَا كُنْتُمْ عَمِلُونَ ۝
بَلَاءٌ وَأَوْصِيَاءُ ①

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ
اللَّهُ فَمِنْ عِنْدِ اللَّهِ أَجْرٌ عَظِيمٌ ②

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا
وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا يَقُولُونَ يَا أَيُّسُّبُهُمْ مَا لَيْسَ فِي
قُلُوبِهِمْ قَوْلٌ مِّنْ يَّبَيِّكُ لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ③

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا
وَذُنِبَنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِهِمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ۖ

وزمین وهست خدا غالب با حکمت (۷).

هر آئینه مافرستادیم ترا اظهار حق کننده
و بشارت دهنده و ترساننده (۸).

تا ایمان آرید ای مسلمانان بخدا و رسول
او و تانصرت دهید دین خدا را و به بزرگی
اعتقاد کنید او را و بیایکی یاد کنید او را
بامداد و شامگاه (۹).

هر آئینه آنانکه بیعت میکنند با توجزاین
نیست که بیعت میکنند با خدا دست
خداست بالای دست ایشان پس هر که
بشکند عهد پس جزاین نیست که می
شکند بضرر نفس خود و هر که تمام کند
آنچه بر آن با خدا عهد کرده است پس
خواهد داد او را مزد بزرگ (۱۰).

خواهند گفت باتو پس ماندگان
از اعراب^(۱) مشغول کرد مارا اموال
ما و فرزندان ما پس طلب آمرزش کن برای
ما میگویند به زبان های خود آنچه نیست
دردل های ایشان بگو که می تواند برای
شما از خدا چیزی اگر خواهد زیان
رسانیدن بشما یا خواهد در حق شما سود
دادن بلکه هست خدا بآنچه می کنید
خبردار (۱۱).

نی بلکه گمان کردید که باز نخواهد گشت
پیغامبر و مسلمانان بسوی اهل خانه
خویش هرگز و آراسته کرده شداین گمان

(۱) یعنی آنانکه در سفر حدیبیه موافقت نه کردند و الله اعلم .

وَلَقَدْ كَفَرْنَا بِكُمْ بَاطِلًا كَذِبًا ۝١٢

در دل های شما و گمان کردید گمان بد و گشتید قومی هلاک شده (۱۲) .

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَفْعَلُ اللَّهُ بِهٖ عَذَابًا عَظِيمًا ۝١٣

و هر که ایمان نیاورد بخدا و پیغامبر او پس هر آینه ما آماده کرده ایم برای این کافران آتش را (۱۳) .

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَنَجْوٰكُمْ ۚ إِنَّكُمْ أَتٰهُ بِٱلْبَيِّنٰتِ ۚ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ أَصٰفِرُونَ ۝١٤

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین می آمرزد هر کرا خواهد و عذاب میکند هر کرا خواهد و هست خدا آمرزگار مهربان (۱۴) .

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَازِمَ لِمَ تَذَرُونَنَا ۚ إِنَّكُم مَّرْكُومُونَ ۝١٥

خواهند گفت باتو پس ماندگان و قتی که روانه شوید بسوی غنیمت ها (۱) تابدست آرید آنرا بگذارید مارا تا از پی شمارویم می خواهند که مخالفت کنند وعده خدا را بگو پیروی مان خواهید کرد همچنین فرموده است خدا پیش ازین پس خواهند گفت نی بلکه حسد میکنید باما بلکه همیشه نمی فهمیدند مگر اندکی (۱۵) .

قُلْ لِلَّهِ الْغَنِيَّةُ ۚ إِنَّكُم مَّرْكُومُونَ ۝١٦

بگو (یا محمد) پس ماندگان را ازاعراب که شما خوانده خواهید شد بسوی کارزار قومی جنگجوی نیرومند (۲) که جنگ کنید بایشان یا آنکه مسلمان شوند پس اگر فرمانبرداری کنید بدهد خدا شما را مُرَد نیک و اگر روگردان شوید چنانکه روگردان شده بودید پیش ازین عقوبت کند شما را

(۱) یعنی غنیمت های خیر .

(۲) یعنی فارس و روم و این معنی در زمان حضرت ابوبکر و حضرت عمر رضی الله عنهما متحقق شد والله اعلم .

خدا عقوبتِ درد دهنده (۱۶) .

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نه بر بیمار گناهی^(۱) و هر که فرمان بُرد خدا و رسولِ او را در آردش به بوستانهائی که می‌رود زیر آن ها جویها و هر که روگردان شود عقوبت کندش بعقوبتِ درد دهنده (۱۷) .

هر آئینه خوشنود شد خدا از مسلمانان و قتیکه بیعت میکردند باتوزیرِ درخت پس دانست آنچه در دل های ایشانست پس فرود آورد اطمینانِ دل برایشان و ثواب داد ایشان را فتحی نزدیک (۱۸) .

و غنیمت های بسیار که بدست آرند آنرا^(۲) و هست خدا غالب با حکمت (۱۹) .

و عده داده است شمارا خدا غنیمت های بسیار که بدست آرید آنها را پس زود عطا کرد برای شما این غنیمت^(۳) و باز داشت دست های مردمان را از شما^(۴) تا باشد این مقدمه نشانه مسلمانان را و تا بنماید خدا شمارا راه راست^(۵) (۲۰) .

و وعده داد خدا غنیمت های دیگر نیز که

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْوَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمُرْصِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَجْعَلْ لَهُ جَلَّتْ بِخَيْرٍ مِنْ قَبْلِهَا الْأَنْهَارِ وَمَنْ يَتَوَلَّ يَؤْتِ بِهِ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا وَنِيبًا ۝

وَمَعْلَمٍ كَثِيرٍ إِنْ يَأْخُذْ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَعَآلِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُ بِهَا فَجَعَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلَكُمْ لَآئِنِ الْكَافِرِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝

وَالْآخَرَى لَوْ تَعَدُّوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ

(۱) یعنی در تخلف از مثل این سفر و الله اعلم .

(۲) یعنی غنائم خیر و غیره .

(۳) یعنی غنائم خیر .

(۴) یعنی در حدیبیه .

(۵) یعنی کفار قریش جمع شدند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم را تشویشی رسانند خدای تعالی دست ایشان را از قتال باز داشت و قضیه بصلح انجامید .

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

هنوز دست نیافته اید بر آن به تحقیق
خدادانسته است آنها را و هست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۲۱) .

و اگر جنگ میکردند با شما کافران البته
بسوی شما میگردانیدند پشتها را باز نمی
یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده (۲۲) .

مانند آئین خدا که گذشته است پیش ازین
و نخواهی یافت آئین خدا را تبدیلی (۲۳) .

و اوست آنکه بازداشت دست های کافران
را از شما و دست شمارا از کافران در میان
مکه بعد از آنکه پیروزمند ساخت شمارا
برایشان و هست خدا با آنچه می کنید بینا^(۲)
(۲۴) .

این کفار قریش آناند که کافر شدند
و بازداشتند شمارا از مسجد حرام
و بازداشتند قربانی را موقوف داشته از آنکه
برسد بجای خود و اگر نبودندی مردان
مسلمان و زنان مسلمان که نمیدانید ایشان
را (اگر نبودی خوف آنکه) پامال و هلاک
سازید ایشانرا پس برسد بشما گناهی بغیر
دانست^(۳) (فتح را مؤخر کرد) خدا تا که در

وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلْذَبَّاكُمْ أَلْيَسَاءُ
وَلَيَأْتِيَنَّكُمْ ۝

سَنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ نَحْنُ لَسَنَّةٌ
اللَّهُ يَبْدِيهَا ۝

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِطَرْفِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۝

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْطَدُّوا عَنْ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ عَمَلَهُمْ وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنِينَ فِيهَا مُؤَمِّنُونَ
لَظَلَمْتَهُمْ لَظَلَمْنَاهُمْ لَطْمًا مِنْهُمْ مَعْرَافًا يُفْعَلُونَ

(۱) یعنی غنایم فارس و روم .

(۲) تعریض است بآن قصه که بعد انعقاد صلح هفتادتن از او باش قریش خواستند که
بیخبر بر صحابه هجوم آرند صحابه همه را اسیر کرده پیش آنحضرت صلی الله علیه
وسلم آوردند آنحضرت عفو فرمود ظاهر از نزدیک بنده ضعیف ست و صحیح آنست
که این آیت بشارتست بفتح مکه و آوردن لفظ ماضی از جهت تحقیق وقوع
بشارتست والله اعلم .

(۳) یعنی تصدیق رؤیا بالفعل متحقق شدی و فتح عاجلاً میسر گشتی والله اعلم .

لِيُدْعِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَو تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَأِمَنُواهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

آرد هر کرا خواهد بر حمت خود اگر از هم جدایی بودند (این هردو فریق) البته عقوبت میکردیم کافران را عقوبت درد دهنده (٢٥) .

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ الْحَبِيَّةَ
الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى
الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ
بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

آنگاه که مصمم کردند کافران در دل های خویش غیرت را از جنس غیرت جاهلیت پس فرود آورد خدا اطمینان خود را بر پیغامبر خود و بر مسلمانان و ثابت کرد برایشان سخن پرهیزگاری و بودند سزاواربان و اهل آن وهست خدا بهر چیز دانا^(١) (٢٦) .

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الزُّبَيْرُ بِالْحَقِّ لَمَّا عَلِمَ السَّيِّدُ
أَحْرَامًا شَاءَ اللَّهُ آمِينَ عَمَلَيْنِ رَوْوَسَكَ وَمَقْصُورَيْنِ
لَا تَحْتَفُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَعَجَلْ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتَحَا
قَرِيبًا ۝

هر آئینه تحقق بخشید خدا خواب پیغامبر خود را مطابق واقع باین مضمون که البته داخل خواهید شد بمسجد حرام اگر خدا بخواهد ایمن شده و تراشیده موی سرهای خود را و کوتاه کرده بدون ترس پس دانست آنچه ندانستید شما پس میسر کرد پیش ازین فتحی نزدیک را (٢٧) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُفِّي بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه و بس ست خدا اظهار حق کننده (٢٨) .

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ

محمد (صلی الله علیه وسلم) پیغامبر خداست و آنانکه همراه اویند

(١) یعنی جماعتی از مسلمانان این صلح را کاره بودند آخرالامر خدای تعالی اطمینان را بادل ایشان انداخت تا بمرضی آنحضرت صلی الله علیه وسلم رضا دادند والله اعلم .

تَرَاهُمْ زُكَّاءً مَّجِيدًا يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا يَمِينًا
وَيُؤْمِرُهُم مِّنَ أَمْرِ الشُّجْرَةِ ذَلِكَ مَثَلُ مَن فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُ مَن فِي
الْإِنْجِيلِ أَكْثَرُ زَرْعٍ أَخْرَجَ شَطَاةً فَآذَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
عَلَى سَوَاقِهِ يُغِيبُ الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٥٩﴾

سخت اند بر کافران مهربان اند در میان
خود می بینی ایشان را رکوع کننده
و سجده نماینده می طلبند فضل
را از خدا و خوشنودی را نشانه صلاح
ایشان در چهره های ایشان ست از اثر
سجده آنچه مذکور میشود داستان
ایشانست در تورات و داستان ایشانست
در انجیل ایشان مانند زراعتی هستند که
بر آورد شاخهای خود را پس قوی کردن
را پس سطر شد پس بایستاد بر ساقهای
خود بشگفت می آرد زراعت کنندگان
را^(۱) تا بخشش آرد بسبب دیدن ایشان
کافران را وعده داده است خدا آنرا که ایمان
آوردند و کارهای شائسته کردند از ایشان
آمزش و مُرد بزرگ (۲۹) .

سوره حجرات مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان^(۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) حاصل مثل آنست که اسلام در آول حال ضعیف بود و مسلمانان کم بودند رفته رفته غالب و بسیار شدند عاقبت حال غلبه اسلام آن ست که به خشم آرد خدای تعالی کافران را .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی این سورت برای تعلیم آداب فرود آورد که از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم در امرونی پیشدستی نکنند و بآنحضرت باواز بلند خطاب نکنند و اگر فاسق چیزی گوید بغیر تفتیش حال امضای عزیمت نه نمایند در صورتی که میان ایشان خانه جنگی واقع شود اصلاح آن چگونه کنند و از استهزاء بایکدیگر و لقب بدنهادن و غیبت کردن و ظن بد کردن و بعلو نسب بر دیگران فخر کردن منع کرد و ضعیف الایمان را بر ضعیف الایمان تنبیه فرمود و الله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا مَن يَدْعِي اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَ اتَّبِعُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ②

إِنَّ الَّذِينَ يَفْعَلُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ
الَّذِينَ امْشَحَّسَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَعْفَرَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

إِنَّ الَّذِينَ يُمَادُّونَكَ مِنْ ذُرَاةِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ④
وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ
تُصِيبُوا قَوْلًا يَجْعَلُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ مَا قُلْتُمْ نَدِيمًا ⑥

وَأَعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لِيُذِيعَكُمْ فِي تَشَارُفِ الْأُمَرِ

ای مسلمانان پیش دستی مکنید روبروی
خدا و رسول او و برتسید از خدا هر آینه خدا
شنود اناست (۱) .

ای مسلمانان بلند مکنید آوازه‌های خود را
بالای آواز پیغامبر و بلند مگوئید با او
سخن را مانند بلند گفتن بعض شما
بابعضی برای احتراز از آنکه نابود شود
عمل های شما و شما خبردار نه باشید (۲) .

هر آینه آنانکه پست میکنند آوازه‌های
خود را نزدیک پیغامبر خدا آنجماعت آناند
که آزموده است خدادل های ایشان را برای
ظهور تقوی ایشانراست آموزش و مُزِد
بزرگ (۳) .

هر آینه آنانکه آوازمیدهند ترا از پس
حجرها اکثر ایشان نمی فهمند (۴) .

و اگر ایشان صبر کردند تا وقتی که بیرون
آئی بسوی ایشان بهتر بودی برای ایشان
و خدا آمرزگار مهربانست (۵) (۱) .

ای مسلمانان اگر بیارد پیش شما فاسق
خبری را پس تحقیق کنید برای احتراز
از آنکه ضرر رسانید قومی را بنادانی پس
پشیمان شوید بر آنچه عمل کردید (۶) .

و بدانید که در میان شما رسول خداست
اگر فرمانبرد شما را در بسیاری

(۱) مترجم گوید این تعریض است بحال قومی از بنی تمیم که بجهت مهمی پیش آنحضرت
صلی الله علیه وسلم آمدند و چون در مسجد نیافتند و نمیدانستند که در کدام حجره
تشریف دارند نزدیک حجره ها با آواز بلند کردن شروع کردند والله اعلم .

لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبُ الْإِيمَانِ وَذَرَّيْنِي فِي قُلُوبِكُمْ
وَذَكَرَ الْإِيمَانُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ
هُمُ الرُّشْدُونَ ﴿٤﴾

ایشانند ستمگاران^(۱) (۱۱).

ای مسلمانان احتراز کنید از بسیاری گمان بد هرآئینه بعض بد گمانی گناه است وجاسوسی مکنید وغیبت نکند بعض شما بعضی را آیا دوست میدارد کسی از شما که بخورد گوشت برادر خود که مرده باشد پس متنفر شوید از وی و ترسید از خدا هرآئینه خداتوبه پذیرنده مهربانست (۱۲).

ای مردمان هرآئینه آفریدیم شمارا از یک مرد و یک زن و ساختیم شمارا جماعت ها و قبیله ها تا بایکدیگر شناسا شوید هرآئینه گرمی ترین شما نزد خدا پرهیزگار ترین شماست هرآئینه خدا دانای خبردارست (۱۳).

گفتند اعراب ایمان آوردیم بگوایمان بحقیقت نیاوردید ولیکن بگوئید منقاد شده ایم وهنوز در نیامده است ایمان به دل های شما و اگر فرمانبرداری خدا و رسول او کنید کم نه دهد شمارا از جزای اعمال شما چیزی هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که مومنان بحقیقت آنانند که ایمان آوردند بخدا و پیغامبر او باز شبهه نه کردند وجهاد نمودند باموال خود و جان های خود در راه خدا آنجماعت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِشْمٌ وَلَا تَحْتَسِبُوا وَلَا تَغْتَابُوا بَعْضُكُم بَعْضًا يَأْتِيكُمُ الْخَبْرُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَأَنْفُسُ الَّذِينَ أَفْرَأْتُمْ أَفْرَأَتْ أَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ⑪

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعْرَاءَ وَقِلَابًا لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ⑫

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ قُلْ يُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَكُنْتُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ سَيَأْتِيَنَّ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑬

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصِّدِّقُونَ ⑭

(۱) یعنی بگناهی که در جاهلیت کرده باشند بعد از اسلام نشان سندناباید ساخت .

ایشانند راست گویان (١٥) .

بگو آیا خبردار می کنید خدا را به دین خود
و خدامیداند آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و خدا بهر چیز داناست (١٦) .
مَنْت می نهند بر تو بآنکه مسلمان شده اند
بگو مَنّت منهد بر من به اسلام خود بلکه
خدامت می نهد بر شما بآنکه هدایت
کرد شمارا بایمان اگر راست گوهستید
(١٧) .

هر آئینه خدامیداند پنهان آسمان هاوزمین
را و خداییناست بآنچه می کنید (١٨) .

سوره ق هکی است و آن چهل و پنج
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ق و قسم بقرآن بابرگی (که توپیغامبر
خدائی) (١) .

بلکه تعجب کردند کافران از آنکه آمد
بدیشان ترساننده از قوم ایشان پس گفتند
آن کافران این چیزی ست عجیب (٢) .
آیا چون بمیریم و خاک شویم (حشر کرده
شویم) این بازگردانیدن دور از عقل است
(٣) .

هر آئینه دانسته ایم آنچه کم میکند زمین
از ایشان^(١) و نزدیک ماکتایست
نگاهدارنده^(٢) (٤) .

قُلْ أَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ①

يَعْتَمِدُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْتُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ
اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَذَا كُرْالْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ②

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ لِّمَا
تَعْمَلُونَ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ①

بَلِ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ②

مَاذَا امْتَنَّا وَكُنَّا تُرَايَاءَ ذَلِكَ رَجِعْ إِلَىٰ ③

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ قَدْ عَلِمْنَا كُتُبَ حَقِيقَتِ ④

(١) یعنی آنچه میخورد از جزوایشان .

(٢) یعنی لوح محفوظ .

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ نَجْدٍ ①

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ②

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَشْجَتْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ③

تَبَعَهُ رَوْدُكُنَّ لِلْجَنِّ عِبَادٍ شَنِيبٍ ④

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَبَابًا وَأَخْرَجْنَا الْحَبَّ الْحَسِيدَ ⑤

وَالنَّخْلَ يُسْقِيهَا طَلْعُ نَجْدٍ ⑥

بَرَزَ قَالَ لِبَنِاتِهِ أَفَنُكِّينَا بِكُذِّبِكُمُ الْغُرُوبُ ⑦

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّيْسِ وَشَمُودُ ⑧

وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَآخِرَانِ لُوطٍ ⑨

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمِ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ⑩

أَفَعَيَّبْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑪

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسُّوْسُ بِهِ نَفْسَهُ وَعَنْ أَقْرَبِ

بلکه به دروغ نسبت دادند سخن راست را و قتیکه بیامد بدیشان پس ایشان درکاری شوریده اند (۵) .

آیاندیده اندبسوی آسمان بالای خود چگونه بناکرده ایم آن را و آراسته کرده ایم آنراونیست درآن هیچ شگافی (۶) .

وزمین را گستردیم وافگندیم درآن کوه ها و رویانیدیم درآن ازهر نوع خوش آینده (۷) .

برای راه نمودن وپنددادن هربنده رجوع کننده (۸) .

وفروداوردیم ازآسمان آب بابرکت پس رویانیدیم بسبب آن بوستانهاودانه که درو میکنند آن را (۹) .

ودرختان خرما بلند بالا برآمده آنرا میوه است تودرتو (۱۰) .

روزی برای بندگان وزنده ساختیم بآن شهر مرده را همچنین باشد برآمدن ازگور (۱۱) .

بدروغ نسبت کردند پیش ازایشان قوم نوح واهل رَسّ وشمود (۱۲) .

وعاد وفرعون وبرادرانِ لوط (۱۳) .

واهل آیکه وقوم تُبَّع هریکی بدروغ نسبت کردند پیغامبران را پس ثابت شد وعده عذاب من (۱۴) .

آیا عاجزشده بودیم درآفرینش نخستین بلکه ایشان درشبیه اند از آفرینشِ نو (۱۵) .

وهرائینه آفریدیم آدمی را ومیدانیم چیزی

إِلَيْهِ مِنْ جَنِّ الْوَرِيدِ ⑩

که بخاطر میگذراندش نفس او ومانزدیک
تریم باوی از شاه رگ (یعنی رگ گردن)
(۱۶) .

إِذْ تَلَقَّى الْمُتَلَقِّينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ⑪

آنگاه که فراگیرند دوفراگیرنده به پهلوی
راست نشیننده و به پهلوی چپ نشیننده^(۱)
(۱۷) .

مَا يَلْفُظُونَ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رُوَيْبٌ عُيْدٌ ⑫

بزبان نمی آرد آدمی هیچ سخنی مگر
نزدیک او نگهبانیست مهیا^(۲) (۱۸) .

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ نَكَلْتُ مِنْهُ عَيْدٌ ⑬

و بیامد سختی موت بر راستی اینست آنچه
از آن کناره گیری میکردی (۱۹) .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ ⑭

و دمیده شود در صور این ست روز وعده
عذاب (۲۰) .

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ مَا سَعَتْ وَشَهِيدٌ ⑮

و بیامد هر شخصی همراه اوروان کننده
است و گواهی دهنده^(۳) (۲۱) .

لَقَدْ كُنْتُمْ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ

(گوئیم) هرائینه بودی در بی خبری ازین
مقدمه پس برداشتیم از تو پرده ترا پس
چشم تو امروز تیزبین ست (۲۲) .

فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ⑯

و گفت فرشته همنشین او اینست آنکه
نزدیک من بود حاضر کرده شده (۲۳) .

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنِي ⑰

(گوئیم) بافکنید ای دوفرشته دردوزخ
هر ناسپاس سرکش را^(۴) (۲۴) .

أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ لِّقَارِعَيْنِ ⑱

(۱) یعنی کراماً کاتبین واللہ اعلم .

(۲) یعنی اگر کلمه حق باشد فرشته دست راست مینویسد و اگر کلمه باطل باشد فرشته دست چپ می نویسد واللہ اعلم .

(۳) مراد جنس روان کننده و گواهی دهنده است .

(۴) مترجم گوید عادت پادشاهانست که اسیر را پیش ایشان دو کس گرفته می آرند ازین جهت دو فرشته را خطاب شود .

مَنْعَهُ لَخَلِيقُكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٢٥﴾

منع کننده مال درگذرنده از حدشك آرنده را (٢٥) .

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَرَقُ الْقَبِيحُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾

آنکه مقرر کرد با خدا معبودی دیگر پس بافکنید او رادر عذاب سخت (٢٦) .

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعَيْنَاهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ نَبِيدٍ ﴿٢٧﴾

گفت همنشین او ^(۱) ای پروردگار من گمراه نکردم این شخص را ولیکن وی بود در گمراهی دور (٢٧) .

قَالَ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ لَذَرْتُمْ آلَكُمْ وَذُرِّيَّتَكُمْ وَلَكِنْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ مُّسْرِفُونَ ﴿٢٨﴾

فرمود خصومت مکنید پیش من حالانکه پیش ازین فرستاده بودم بسوی شما وعده عذاب (٢٨) .

يَا بَنِي آدَمُ اسْكُنُوا الْأَرْضَ وَالْجِبَالَ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَكُلُوا وَشَرِبُوا وَلَا تُفْسِدُوا وَرَعْلَكُمْ دَارَ الْمُنَافَكِينَ ﴿٢٩﴾

تغیر داده نمی شود وعده نزد من نیست من ستم کننده بر بندگان (٢٩) .

يَوْمَ نَقُولُ لِيَحْمِلُوا أَسْمَهُمْ هَلْ أَتَاكَ لَبَّاسٌ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ عَزَائِبِ ﴿٣٠﴾

روزی که بگوئیم دوزخ را آیا پرشدی ودوزخ گوید آیا هیچ زیاده ازین هست ^(۲) (٣٠) .

وَأَزَلِفَتْ أَلْفُ الْيَوْمِ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾

ونزدیک گردانیده شود بهشت برای متقیان نه دورمانده (٣١) .

هَذَا مَا تَنُوعُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٌ ﴿٣٢﴾

(گوئیم) این ست آنچه وعده داده میشد شمارا نزدیک کرده شده برای هر رجوع کننده ادب نگاهدارنده (٣٢) .

مَنْ خَشِيَ الرَّعَمَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴿٣٣﴾

برای هر کسیکه بترسد از خدا نادیده وپیش آمده بدل متوجه شده (٣٣) .

لَدْخُلُوا فِي سُلُوكِ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

(گوئیم) داخل شوید در بهشت همراه سلامتی اینست روز همیشه جاویدان (٣٤) .

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

ایشانراست آنچه خواهند در بهشت و

(۱) یعنی شیاطین از انس و جن والله اعلم .

(۲) یعنی هر چند درو اندازند زیاده طلب کند والله اعلم .

وَلَمْ أَهْلِكْ مَا أَصْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي
الْبِلَادِ فَمَنْ لَمْ يَرْجَعْ

إِنْ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيدٌ ۝
وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
آيَاتٍ وَآلَمَسْنَا مِنْ قُلُوبٍ ۝

فَأَصْبَحُوا عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَادْبَارَ النُّجُودِ ۝

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادُ مَنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ۝

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْغُرُوبِ ۝

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَآلَيْنَا الْمَصِيرَ ۝

يَوْمَ نَشْفُقُ الْأَرْضَ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرُ ۝

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ

نزدیک مازیاده است از آن (۳۵) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان امت ها
که قوی تر بودند ایشان از این جماعت
در دست درازی پس جستجو کردند
در شهرها که هیچ گریزگاهی هست (۳۶) .
هر آئینه درین مقدمه پندست کسی را که
دلی دارد یا گوش نهد متوجه شده (۳۷) .
و هر آئینه آفریدیم آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان هر دوهست درشش روز
و نرسید ب ما هیچ ماندگی (۳۸) .

پس صبر کن ب آنچه میگویند و بپاکی
یادکن همراه ستائش پرورد گار خویش را
پیش از برآمدن آفتاب و پیش از غروب
(۳۹) .

و در بعض اوقات شب به پاکی یادکن
خدارا و عقب نماز نیز (۴۰) .

و بشنواین قصه روزیکه آواز دهد
آواز دهنده از جای نزدیک^(۱) (۴۱) .

روزیکه بشنوند نعره تند بغیر تردد و آن
روز روز برآمدن است (۴۲) .

هر آئینه ما زنده می کنیم و می میرانیم
و بسوی ماست بازگشت (۴۳) .

روزیکه بشگافد زمین از سرایشان بیرون
آیند شتابان، این برانگیختن ست آسان
بر ما (۴۴) .

ما میدانیم آنچه می گویند و نیستی تو

(۱) این تصویر هست آنرا که همه در اجتماع ندا مساوی باشند و الله اعلم .

بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعْبُدُ ﴿٥١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِئَاتُ ذُرَّاءُ ﴿١﴾

فَالْجَالِجَاتُ بُرُوجًا ﴿٢﴾

فَالْجَالِجَاتُ بُرُوجًا ﴿٣﴾

فَالْمَقَسَّاتُ أَمْرًا ﴿٤﴾

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقًا ﴿٥﴾

وَلِلَّهِ الْبَیِّنَاتُ لَوَاقِعًا ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءُ دَابَّ السَّجُودِ ﴿٧﴾

إِنَّمَا لَقَى قَوْلَ الْمُتَكَلِّمِينَ ﴿٨﴾

يُؤْتِيكَ عَنْهُ مِنْ أُولَىٰ ﴿٩﴾

قُلِ الْمُتَرَفُّعُونَ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ مُسْتَوْفٍ ﴿١١﴾

يَسْتَكْبِرُونَ أَنَّهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

برایشان قهر کننده پس پندده به قرآن
هرکرا میترسد از وعده عذاب من (٤٥).

سوره ذاریات مکی است و آن شصت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به بادهای پراکنده کننده خاک
و جزآن پراکنده کردنی (١) .

پس قسم به ابرهای بردارنده بار آب (٢) .
پس قسم بکشتی های روان شونده
بسبب هولت (٣) .

پس قسم بفرشتگان تقسیم کننده کار (١)
(٤) .

هرآئینه وعده که کرده میشود بشما راست
(٥) .

وهرآئینه جزای اعمال بودنیست (٦) .
قسم باسمان دارای راه ها (٧) (٢) .

هرآئینه شماردرسخنی باهم اختلاف دارنده
هستید (٨) .

بازگردانیده میشود ازقرآن هرکه درعلم
الهی ازخیر مطرود است (٩) .

لعنت کرده شد دروغگویانرا (١٠) .
آنانکه ایشان دربی خبری اندفراموش
کننده اند (١١) .

می پرسند کی خواهد بود روزجزا (١٢) .
(آری) آنروزکه ایشانرا درآتش عذاب داده

(١) یعنی ارزاق و بلادهارا .

(٢) یعنی صورتهای مختلف دارند مانند شکل شیر و شکل بره و شکل عقرب والله اعلم .

میشود (۱۳) .

(گوئیم) بپشیداین عقوبت خود را اینست
آنچه آنرا بشتاب طلب میکردید (۱۴) .

هرآئینه متقیان دربوستانها و چشمه
هاباشند (۱۵) .

بدست آرنده آنچه دادایشانرا پروردگار
ایشان هرآئینه ایشان بودند پیش ازین
نکوکار (۱۶) .

بودند باین صفت که اندکی ازشب
می خوابیدند (۱۷) .

و بوقت سحر ایشان طلب آمرزش
می نمودند (۱۸) .

ودراموال ایشان حصّه مقرر بود برای
سوال کننده و برای تنگدست کم سوال
(۱۹) .

ودرزمین نشانه هاست یقین کنندگان را
(۲۰) .

ودرذات شما نشانه هاست آیانی نگرید
(۲۱) .

ودرآسمان است رزق شما و آنچه وعده
داده میشود شمارا^(۱) (۲۲) .

پس قسم به پروردگارآسمان وزمین
هرآئینه این خبرراست است مانند آنکه
شما سخن میگوئید^(۲) (۲۳) .

دُؤُودًا يَنْتَظِرُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٣﴾

إِنَّ النَّفِثِينَ فِي جُلُوتٍ وَحْيُونَ ﴿١٤﴾

الْخَبِيرِينَ مَا أَكَلْتُمْ رِثْمَهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ خَبِيرِينَ ﴿١٥﴾

كَانُوا قِيلًا لِمَنِ الْبَلَىٰ يَلْعَجُونَ ﴿١٦﴾

وَبِالْأَصْحَارِ لَهُمْ يَسْتَعْرِضُونَ ﴿١٧﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٨﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَفَكِّرِينَ ﴿١٩﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصَرُونَ ﴿٢٠﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢١﴾

قُورِبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُنَّ كُلٌّ فِثْلَ مَا أَنْتُمْ تُخَفُّونَ ﴿٢٢﴾

(۱) یعنی پیش از وجود خارجی درعالم ملکوت رزق و عقوبت و امثال آن متصور میشود
والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه درگفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید =

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٣٧﴾

آیا آمده است پیش تو خبر مهمانان گرامی
ابراهیم (۲۴) .

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٣٨﴾

چون درآمدند بر ابراهیم پس سلام گفتند
جواب سلام داد (به دل گفت) ایشان
گروهی هستند ناشناخته (۲۵) .

فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٣٩﴾

پس متوجه شد بسوی اهل خانه خود پس
آورد کباب گوساله فربه (۲۶) .

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٤٠﴾

پس نزدیک ساخت آنرا بایشان گفت آیا نه
میخورید (۲۷) .

فَأَدْجَسَ مِنْهُمْ خُفْيَةً قَالُوا الْفِتْنَةُ بَيْنَهُمْ وَعِيْلٌ عَلَيْهِمُ ﴿٤١﴾

پس (چون نخوردند) درخاطر خود یافت
از ایشان ترسی گفتند مترس و بشارت
دادندش بفرزندی دانا (۲۸) .

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَخْرَةٍ فَهَمَّاتٌ رَّجَعَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
عَقِيمٌ ﴿٤٢﴾

پس پیش آمد زن ابراهیم باوازی و طپانچه
زد روی خود را (یعنی به تعجب) و گفت
(آیا بزاید) پیرزنی نازاینده (۲۹) .

قَالُوا كَذَّابٌ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٤٣﴾

فرشتگان گفتند همچنین فرمود پرورد گارتو
هر آئینه اوست با حکمت دانا (۳۰) .

(۱) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید
آورد والله اعلم .

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾

قَالُوا إِنَّا أَنْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ فَجِئْنَاهُمْ

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿۳۲﴾

سُورَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۳﴾

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۴﴾

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۵﴾

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿۳۶﴾

وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿۳۷﴾

فَقَوْلِي رَبِّئِيَ وَقَالَ لِسُورَةِ ائْتِجُونِ ﴿۳۸﴾

فَلَنَحْنُ لَهُ وَجُودٌ فَهَذَا هُمُ فِي الْبَرِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿۳۹﴾

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۴۰﴾

ابراهیم گفت پس چیست مقصد شما ای فرستادگان (۳۱) .

گفتند هر آینه ما فرستاده شدیم بسوی گروهی گناهگار (۳۲) .

تا بفرستیم بر سرایشان سنگ باری از گل (۳۳) .

که نشانمند کرده شده است نزدیک پروردگار تو برای آنانکه از حد بیرون شده اند (۳۴) .

پس برآوردیم هر کرا بود در آن دیه از مومنان (۳۵) .

پس نیافتیم در آنجا غیر یک خانه از مسلمانان^(۱) (۳۶) .

و گذاشتیم در آن دیه نشانه برای آنانکه می ترسند از عذاب درد دهنده^(۲) (۳۷) .

و در قصه موسی نشانه است چون فرستادیمش بسوی فرعون به دلیل واضح (۳۸) .

پس روگردان شد همراه قوت خود^(۳) و گفت جادوگریست یا دیوانه (۳۹) .

پس گرفتیم او را و لشکرهای او را پس افکندیم ایشان را در دریا و او کننده بودکاری را که موجب ملامت باشد (۴۰) .

و در قصه عاد نشانه است چون فرستادیم

(۱) یعنی خانه حضرت لوط و الله اعلم .

(۲) یعنی آثار آن سنگباران موجود است و الله اعلم .

(۳) یعنی لشکر خود .

برایشان بادی بی منفعت (٤١) .
 نه‌گذارد هیچ چیز را که برسدبوی مگرسازد
 آن را مانند استخوان پوسیده (٤٢) .
 ودرقصه نمود نشانه است چون گفته
 شدایشانرا بهره مند باشید تامدتى (٤٣) .
 پس سرکشیدند ازفرمان پروردگارخویش
 پس دگرفت ایشان را نعره تندوایشان
 میدیدند (٤٤) .
 پس نتوانستند برخاستن ونه بودند انتقام
 کشندگان (٤٥) .
 وهلاك ساختیم قوم نوح را پیش ازین
 هراثینه ایشان بودندگروهی بدکار (٤٦) .
 وآسمان را بناکردیم به قوت وهراثینه ما
 توانائیم (٤٧) .
 وزمین را گسترانیدیم پس نیکوگستراننده
 ایم (٤٨) .
 واز هرچیزی آفریدیم دوقسم
 تاشمابندپذیر شوید^(١) (٤٩) .
 (پیغامبرگوید) پس بگریزید بسوی خدا
 هر آئینه من برای شما ازجانب
 اوترساننده آشکارم (٥٠) .
 ومقرر مکنید باخدا معبودی دیگر را
 هراثینه من برای شما ازجانب اوترساننده
 آشکارم (٥١) .
 همچنین نیامده است نزدیک آنانکه پیش
 ازایشان بودند هیچ پیغامبری مگرفتند

مَا تَدْعُونَ مِنِّي أَنِّي عَلَيْهِ إِذْ جَعَلْتُمُ كَالرُّيُوتِ ۝

وَنِي كَتُودُ إِذْ قِيلَ لَهُمُ تَسْبَعُوا حَتَّىٰ جِئْتُمُ

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْنَا مِمَّا لَطَفْتُمْ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَبِهِينَ ۝

وَقَوْمٌ كُوفِرُوا مِن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِإِيسَىٰ وَإِنَّا لَآمِنُونَ ۝

وَالْأَرْضَ قَرْنَيْنِهَا فَزِعَمَ الْمُعَذِّبُونَ ۝

وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

قَوْمٌ وَإِلَّا الْإِنسَانُ لَكَفُورُهُ يُذَكِّرُ يَوْمَهُ ۝

وَلَا جَعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُورُهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ مِن تَنذِيلٍ إِلَّا

جادوگریست یا دیوانه است (۵۲) .
 آیا بایکدیگر وصیت کرده اند بانکار بلکه
 ایشان گروه سرکش اند (۵۳) .
 پس روی بازکش از ایشان پس نیستی
 تو ملامت کرده شده (۵۴) .
 و پندده هر آئینه پند دادن سود میدهد مومنان
 را (۵۵) .
 و نیافریده ام جن و انس را مگر برای آنکه
 پرستند مرا (۵۶) .
 نمی خواهم از ایشان رزق را ونمی خواهم
 که مرا طعام دهند (۵۷) .
 هر آئینه خدا همونست رزق دهنده خداوند
 توانای زور آور (۵۸) ^(۱) .
 پس هر آئینه آنان را که ستم کرده اند
 نصیبی است (یعنی از عقوبت) مانند نصیبه
 یاران گذشته ایشان پس باید که شتاب طلب
 نکنند از من (۵۹) .
 پس وای کافران را از آن روز ایشان که
 وعده داده میشوند (۶۰) .

سوره طور مکی است و آن چهل
 و نه آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشننده مهربان .
 قسم به کوه طور (۱) .
 و قسم به کتاب نوشته شده (۲) .

قَالُوا سِحْرٌ وَاجِبُونَ ۝

أَتَوَصَّوهُ بِالَّذِي هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ۝

فَقُلْ عَنْهُمْ قَوْلًا تَبْلُغُونَ ۝

وَذَرُوا الَّذِينَ تَتَّبِعُ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ ۝

وَمَخْلُوعَاتِ الْإِنْسِ وَالْإِنْسِ إِلَّا لِيُعْبَدُونَ ۝

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۝

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝

قَوْلِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالطُّورِ ۝

وَكَيْفَ مَسْطُورٍ ۝

(۱) یعنی آدمیان بنده می گیرند تا در مآكل و مشرب معاونت کنند بخلاف خدا والله اعلم .

در کاغذ کشاده^(۱) (۳) .
 و قسم بخانه معمور^(۲) (۴) .
 و قسم به سقف برا فراشته شده^(۳) (۵) .
 و قسم به دریا پر کرده شده (۶) .
 هر آینه عذاب پروردگارتو بود نیست (۷) .
 نیست اورا هیچ دفع کننده (۸) .
 روزیکه جنبش کند آسمان جنبش کردنی (۹) .
 و روان شود کوه ها روان شدنی (۱۰) .
 پس وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۱) .
 آنانکه ایشان به بیهوده گوئی بازی می کنند (۱۲) .
 روزیکه به سختی روان کرده شوند بسوی آتش دوزخ روان کردنی (۱۳) .
 اینست آتشی که شما آن رادروغ می شمردید (۱۴) .
 آيا سحرست اين يا شما در نمی نگريد (۱۵) .
 در آئید باین آتش پس صبر کنید یا نه کنید برابرست بر شما جزاین نیست که جزا داده خواهید شد بحسب آنچه می کردید (۱۶) .
 هر آینه متقیان در بوستانها و نعمت ها باشند خوشحال شده (۱۷) .
 بسبب آنکه نعمت داد ایشانرا پروردگار

فِي رَقٍّ مُثَوَّرٍ ①
 وَالْبَيْتَ الْمَعْمُورَ ②
 وَالسَّقْفَ الْمَرْفُوعَ ③
 وَالْبَحْرَ الْمُسْجُورَ ④
 إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ⑤
 قَالَ مَنْ دَأْبِهِ ⑥
 يَوْمَ تَوَدُّ السَّمَاءُ مَوْرًا ⑦
 وَتَبِيرُ الْجِبَالُ سِيرًا ⑧
 قَوْلُ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ⑨
 الَّذِينَ هُمْ فِي حُوضٍ يَلْعَبُونَ ⑩
 يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِهِمْ دَعَا ⑪
 هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تَكْذِبُونَ ⑫
 أَفَسِحْرُهُذَٰلِكُمْ أَنْتُمْ لَا تَحْصُرُونَ ⑬
 إصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا وَلَا تَصْبرُوا سِوَاكَ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تَجْزُونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ⑭
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعِوِشٍ ⑮
 فَمِنْهُمْ بِمَا كُنتُمْ رِبهُمْ رِبهُمْ وَعِوِشٍ رِبهُمْ عَذَابُ الْجَحِيمِ ⑯

- (۱) یعنی تورات یا قرآن .
 (۲) یعنی آنکه در آسمان است .
 (۳) یعنی آسمان .

كُلُّوا وَاشْرَبُوا مِنْ أَمْثَلِهَا لَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

ایشان و بسبب آنکه نگهداشت ایشانرا از عذاب دوزخ (۱۸) .

بخورید و بنوشید گوارا به سبب آنچه میکردید (۱۹) .

تکیه زده بر تخت های برابر یکدیگر گسترده وجفت کنیم ایشانرا بحوران کشاده چشم (۲۰) .

وآنانکه ایمان آوردند و برپی ایشان رفت اولاد ایشان درایمان برسانیم بدیشان اولاد ایشانرا ونقصان نه کنیم ایشانرا ازجزای عمل ایشان چیزی هر مردی بآنچه عمل کرد درگرو باشد (۲۱) .

وپی درپی عطاکنیم ایشانرا میوه وگوشت ازجنسی که طلب کنند (۲۲) .

ازدست یکدیگر می گیرند آنجاییاله شراب نه بیهوده گوئی باشد درآن ونه بزه کاری (۲۳) .

وآمدورفت کنند برایشان نوجوانانی چند ازایشان گویاآن نوجوانان مروارید درپرده پنهان اند (۲۴) .

و روی آورد بعض ایشان بر بعضی ازیک دیگر سوال کنان (۲۵) .

گفتند هرائینه ما پیش ازین در میان اهل خانه خود ترسان بودیم (۲۶) .

پس نعمت فراوان داد مارا خدا ونگاهداشت مارا از عذاب باد گرم (۲۷) .

هرائینه ما پیش ازین عبادت میکردیم اورا هرائینه اوست احسان کننده مهربان (۲۸) .

مُكِبِّينَ عَلَى سُرُرٍ صُفُوفًا وَزُجْجَاهُمْ يَحْجُرِينَ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

كُلٌّ أُمِرٌ لِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِكَاهِنَةٍ وَحَرَمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾

يَتَنَادَوْنَ فِيهَا كَاَسَآلَا لَعُوقِيهَا وَلَا تَأْتِيهِنَّ ﴿٢٣﴾

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ زُمُرَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ﴿٢٤﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾

فَمَنْعَ اللَّهُ عَلَيْنَا دَوَقَعْنَا عَذَابَ السَّوْمِ ﴿٢٧﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾

(یا محمد) پس پندده پس نیستی توفیقل
پروردگار خود کاهن ونه دیوانه (۲۹) .

بلکه آیامیگویند شاعریست انتظار کشیم
در حق او حوادث زمانه را (۳۰) .

بگو انتظار بکشید هر آئینه من باشما
از انتظار کشندگانم (۳۱) .

آیا میفرماید باین عقیده عقل های ایشان
یا ایشان گروهی سرکش اند (۳۲) .

آیامیگویند بر بسته است قرآن را نی بلکه
ایمان نمی آرند (۳۳) .

پس باید که بیارند سخنی مانند این اگر
راست گویستند (۳۴) .

آیا ایشان آفریده شدند بغير آفریننده
یا ایشان خود آفریدگار اند (۳۵) .

آیا آفریده اند آسمان ها و زمین را بلکه
ایشان باور نمی کنند (۳۶) .

آیا نزدیک ایشان خزانهای پروردگارتست
یا ایشانند چیره دست (۳۷) .

آیا ایشان رانردبانی هست که بر آن بالا
رفته می شنوند پس باید که بیارد شنونده
ایشان دلیل ظاهر را (۳۸) .

آیا خدا را دختران پیدامی شوند و شمارا
پسران (۳۹) .

آیا سوال میکنی از ایشان مزی بر رسالت
پس ایشان از غرامت گرانبار شده اند (۴۰) .

آیا نزدیک ایشان علم غیب است پس
ایشان مینویسند (۴۱) .

آیامی خواهند بداندیشی پس کافران ایشانند

فَذَرْنَاهُ أَنْتَ يَنْصَبَ رَيْكَ يَكَاهِنَ وَلَا مَجْنُونَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ كَتَرَبُّهُ رَبُّهُ ۝

قُلْ تَرَبُّوا فَإِنِّي مَعْلُومٌ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ۝

أَمْ تَأْتِيهِمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ لَهُ بَلٌّ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

فَلْيَأْتِكُمْ صَدِيقٌ مِثْلُهُ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ۝

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْغُلُقُونَ ۝

أَمْ خُلِقُوا مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَيْكَ أَمْ هُمُ الْمُخْصِيطُونَ ۝

أَمْ لَهُمْ سُلُوكٌ يَكْتُمُونَ فَإِنَّا نَمُشِقُهُمْ سُلُوكًا
ثُمَّ يَنْبِئُونَ ۝

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ۝

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْتَلَوْنَ ۝

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ۝

أَمْ يُؤْمِنُونَ كَيْدًا أَفَلَا يَذْكُرُونَ كَمَا هُمُ الْمَكِيدُونَ ۝

أَمَلَهُمُ إِلَهَ غَيْرِ اللَّهِ يُنْعِنَ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٩﴾

وَأَن تَبْرُوا كَمَا تَمِنَ السَّمَاءُ سَاقِطًا يَقُولُوا سَمَاءٌ مَّرْكُومَةٌ ﴿٤٠﴾

فَذَرَهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِنَّا لِلَّيْنِ ظَالِمُونَ أَعْدَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ

رَبِّكَ خِثْ ثَلَاثًا ﴿٤٤﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْقُرْآنِ إِذَا هُوَ ﴿١﴾

مَاضٍ صَلَاحُكُمْ وَبَاهُؤِی ﴿٢﴾

در ضررِ بداندیشی گرفتار شده (٤٢) .

آیا ایشان را معبودی هست بجز خداپاکی
خداراست از آنکه شریک مقرر میکنند
(٤٣) .

و اگر ببینند يك پاره را از آسمان افتاده
گویند این ابريست برهم نشسته (٤٤) .

پس بگذار ایشان را تا آنکه ملاقات کنند
بآن روز خود که در آن بیهوش کرده شوند
(٤٥) .

روزی که دفع نکنند از ایشان مکر ایشان
چیزی را و نه ایشان نصرت داده شوند
(٤٦) .

وهر آئینه ستمگاران را عذایست غیر این
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (٤٧) .

وصبر کن بانتظار حکم پروردگار خود
هر آئینه توبحضور چشم مائی و بپاکی
یادکن باستانش پروردگار خود را و قتیکه
بصبح برخیزی (٤٨) .

و بعض اوقات شب بپاکی یادکن خدارا
و عقب غائب شدن ستاره هانیز (٤٩) .

سوره نجم مکی است و آن شصت
و دو بیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بستاره چون فرو افتد (١) .

گمراه نشد این یارشما^(١) و غلط نکرده

است راه را (۲) .	وَيَا طُيُوتُ عَنِ الْهَوَىٰ ⑦
وسخن نمی گوید از خواهش نفس (۳) .	إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ⑧
نیست قرآن مگرو حی که بسوی اوفرستاده میشود (۴) .	عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑨
آموخته است اورا فرشته بسیار باقوت (۵) .	ذُو رِزْقٍ قَاسَمُ ⑩
صاحب حسن پس راست ایستاد آن فرشته (۶) .	وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ⑪
واو بکناره بلند آسمان بود (۷) .	ثُمَّ تَوَاقَّتْ لِي ⑫
باز نزدیک شد و فرو آمد (۸) .	فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑬
پس رسید بمسافتِ دو کمان یا نزدیک ترازان (۹) .	فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ⑭
پس پیغام رسانید بسوی بنده خدا آنچه رسانید (۱۰) .	مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ⑮
دروغ داخل نکرد دل پیغامبر در آنچه معائنه کرد (۱۱) .	أَفَتُؤْمِنُونَ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ⑯
آیا شما گفتگو میکنید با پیغامبر در آنچه می بیند (۱۲) .	وَلَقَدْ رَأَوْا نَزْلَةَ الْخُبَرِ ⑰
وهر آئینه دیده بود او را (این فرشته را) يك بار دیگر (۱۳) .	عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ⑱
نزدیک سدره المنتهی (۱۴) .	عِنْدَ حَاجَةِ الْمَادَىٰ ⑲
نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه (۱۵) .	إِذْ يَشْهَى السِّدْرَةُ مَا يَشْهَىٰ ⑳
فرشته رادید وقتی که می پوشید سدره را آنچه می پوشید (۱۶) (۱) .	مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ㉑
کجروی نکرد چشم پیغامبر و از مقصد	

(۱) یعنی وقتی که انوار الهی از هر جانب سدره را احاطه کرد و این در شب معراج بود والله اعلم .

لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ①

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى ②

وَمَنْوَةَ الْعَالِيَةِ الْأُخْرَى ③

أَلَمْ يَذْكُرْنَ لَهُ الزُّنْثَى ④

تِلْكَ إِذْ أَسْمَعُ صَوْرِي ⑤

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمِيَتْهُمَا أَنْتُمْ أَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ

اللَّهُ بِهِمَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى

الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَى ⑥

أَمَّا الْإِنْسَانُ مَا أَفْتَى ⑦

فَلْيَلْهُمُ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى ⑧

وَكَمْ مِنْ شَكٍّ فِي السَّمُوتِ لَا تَعْنِي شَفَاعَةُ شَيْئٍ إِلَّا مِنْ

بَعْدَ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى ⑨

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْتَوْنَ الْمَلَائِكَةَ

نَجْمِيَّةُ الْإِنْسَى ⑩

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ الظَّنَّ

لَا تَعْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ⑪

تجاوز نه نمود (۱۷) .

هر آئینه معانته کرد بعض نشانه های بزرگ
پروردگار خود را (۱۸) .

آیا دیدید لات را و عزی را (۱۹) .

منات سومی بی قدر را (۲۰) .

آیا شمارا فرزند باشد و خدارا دختر (۲۱) .

این قسمت آنگاه قسمت بی انصاف باشد
(۲۲) .

نیست این مگر نامهای چند که مقرر
کرده اید آنرا شما و پدران شما فرود
نیاورده است خدا بر ثبوت آنها هیچ دلیلی
پیروی نمی کند مگر و هم فاسد را و چیزی
را که خواهش می کند نفسها و هر آئینه
آمده است ایشان را از پروردگار ایشان
هدایت (۲۳) .

آیا میسرست آدمی را آنچه که آرزو میکند
(۲۴) .

پس خدائراست آنجهان و این جهان (۲۵) .

و بسیار فرشته اند در آسمان ها که نفع
نمی کند شفاعت ایشان چیزی را مگر
بعد از آنکه دستوری دهد خدا و رضامند
شود برای هر که خواهد (۲۶) .

هر آئینه آنانکه باور نمیدارند آخرت را
مسمی میکنند فرشتگان را بنام دختران (۲۷)

و نیست ایشانرا بثبوت این مقدمه هیچ
دانش پیروی نمی کنند مگر و هم را و هر
آئینه و هم نفع نمیدهد از شناخت حقیقت
چیزی را (۲۸) .

فَأَعْرَضَ عَنْ يَمِينٍ تَوَلَّىٰ عَنْ وَرُونَا وَلَمْ يَدْرِكُوا إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿٥٨﴾

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ﴿٥٩﴾

وَبَلَدِهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ
أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَقِّنِ ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثَمِ وَالْفَوَاحِشِ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ
وَاسِعُ الْمَعْفَرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ كَائِفَةٌ
فِي بَطْنٍ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴿٦١﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٦٢﴾

وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا أَلَدَىٰ ﴿٦٣﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهَوِّنِي ﴿٦٤﴾

أَلَمْ نَكُنْ نَبَأًا بَيْنَ يَدَيْ صُفْيٍ مُوسَىٰ ﴿٦٥﴾

پس اعراض کن از کسیکه روگردان شد
از یاد کردن ما و طلب نه کردمگر زندگانی
این جهانی را (۲۹) .

اینست نهایت ایشان از روی دانش (۱)
هرآئینه پروردگارتو داناست بهره غلط
کرد راه خدا و اوست دانا بهره راه یافت
(۳۰) .

و خدائراست آنچه در آسمان ها و آنچه
در زمین ست عاقبت کار جزا دهد آنانرا که
بدکاری کردند بحسب آنچه عمل نمودند
جزا دهد آنان را که نیکوکاری کردند
بخصلت نیک (۳۱) .

آنانکه پرهیز گاری می کنند از کبائر گناهان
و بی حیائی هاسوای گناهان صغیره
هرآئینه پروردگار تو بسیار آمرزش است
اوست دانا باحوال شما وقتی که پیدا کرد
شمارا از زمین و وقتیکه شما بچه های
بودید در شکم های مادران خویش پس
ستائش مکنید خویشان را خدا دانا
ترست بکسیکه پرهیز گاری کرد (۳۲) .

آیا دیدی کسی را که روگردان شد (۳۳) .
و داد اندکی از مال و سخت دل شد (۳۴) .

آیا نزدیک اوست علم غیب پس گویا اوهر
چیز را بچشم می بیند (۳۵) .

آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیفهای
موسیٰ (۳۶) .

(۱) یعنی این است نهایت علم ایشان .

وَابْرَاهِيمَ الَّذِي وَكَّى ﴿٣٧﴾

و ابراهيم که وفادار بود (٣٧) .

أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾

(مضمونش آنکه) برنخواهد داشت هیچ بردارنده بار گناه دیگر را (٣٨) .

وَأَنْ لِّمَنْ لِلْإِنْسَانِ الْأَمْسَىٰ ﴿٣٩﴾

و آنکه نرسد آدمی را مگر آنچه عمل کرده است (٣٩) .

وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يَرَىٰ ﴿٤٠﴾

و آنکه سعی آدمی دیده خواهد شد (٤٠) .

تُجِيزُهُ الْيَوْمَ بِجَزَاءِ مَا سَعَىٰ ﴿٤١﴾

باز داده خواهد شد بحسب آن سعی جزای تمام (٤١) .

وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ ﴿٤٢﴾

و آنکه بسوی پروردگارتست باز گشت (٤٢) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَضَعَكَ وَأَبَدَكَ ﴿٤٣﴾

و آنکه او خداندید و گریانید (٤٣) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

و آنکه او میرانید و اوزنده کرد (٤٤) .

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرُّوحَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾

و آنکه خدا آفرید دو قسم نروماده را (٤٥) .

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تَأْمَنَىٰ ﴿٤٦﴾

از نطفه چون ریخته شود در رحم (٤٦) .

وَأَنْ عَلَيْهِ الشَّعَاةُ الْآخِرَىٰ ﴿٤٧﴾

و آنکه بر خدا لازم ست آن پیدا کردن دیگر (٤٧) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾

و آنکه او توانگر ساخت و سرمایه داد (٤٨) .

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشُّعْرَىٰ ﴿٤٩﴾

و آنکه همونست پروردگار ستاره شعری (٤٩) .

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿٥٠﴾

و آنکه او هلاک ساخت عاد نخستین را (٥٠) .

وَهُمْ وَأَفْهَىٰ الْآخِرَىٰ ﴿٥١﴾

و هلاک کرد ثمود را پس هیچ کس را باقی نگذاشت (٥١) .

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أَنَّهُمْ كَانُوا أَظْلَمَ وَأَطَىٰ ﴿٥٢﴾

و هلاک کرد قوم نوح را پیش ازین هر آینه ایشان بودند ستمگارت تر و از حد گذشته تر (٥٢) .

وَالْبُؤْسُ ثَمَرُ الْهَوَىٰ ﴿٥٣﴾

و شهر موفکه را بر زمین افگند (٥٣) .

فَنَفْسُهَا مَا أَغْنَىٰ ﴿٥٤﴾

پس پوشانید بروی آنچه

پوشانید^(۱) (۵۴).

پس در کدام يك از نعمت های پروردگار خود ای آدمی شبهه می‌کنی (۵۵).

این پیغامبرترساننده است از جنس ترسانندگان پیشین (۵۶).

نزدیک آمد قیامت (۵۷).

نیست اورا سوای خداهیچ ظاهر کننده (۵۸).

آیا ازین سخن تعجب می کنید (۵۹).

و خنده می نمائید و نه می‌گریید (۶۰).

و شمایبازی کننده هستید (۶۱).

پس سجده کنید خدارا و پرستش نمائید (۶۲).

سوره قمر مکی است و آن پنجاه
و پنج آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاننده مهربان .

نزدیک آمد قیامت و بشگافت ماه^(۲) (۱).

و اگر کافران به بینند نشانه ای اعراض کنند و گویند سحر است قوی (۲).

و دروغ شمرند و پیروی خواهش خود کردند و هر چیزی در وقت خود قرار گرفته است (۳).

فَيَأْتِي الْآلَ رَبَّكَ تَتَمَلَّى ۝

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِرِ الْأُولَى ۝

أَبَرَّتِ الْأَرْفَ ۝

لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝

أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ۝

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝

وَأَنْتُمْ سَمِدُونَ ۝

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا رَبَّ السَّاعَةِ أَنْشَأَ الْقَمَرُ ①

وَأَنْ بَرَأَ إِلَيْهِ يَعْزَوْنَ أَيْقَمُوا بِحُرْمَتِهِ ②

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُنْ أَمْرٌ مُّسْتَقَرٌّ ③

(۱) یعنی سنگباران کرد .

(۲) اشارتست بآن قصه که کافران از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم معجزه طلب کردند خدای تعالی ماه رادو قطعه ساخت یکی برکوه ابوقیس و دیگر برکوهی قیقعان والله اعلم .

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِىهِ مُزْدَجَرٌ ⑥

جَمْعَةٌ بِاللَّغَةِ فَمَا تَعْلَمُ الْتَدَارُ ⑦

فَقَوْلَ عَنْهُمْ يَوْمَئِذٍ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَكِيرٍ ⑧

خُشْعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَعْدَابِ مَا كَانُوا يُخْفُونَ ⑨

مُطْمَئِنِّينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَاذِبُونَ هَذَا يَوْمُ عَرُسٍ ⑩

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا
بَجُونٌ وَارْدُجِرٌ ⑪

فَدَعَا رِبِّيْنِي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرُ ⑫

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَا هُمْ فِيهِ ⑬

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ⑭

وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ ⑮

يَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءُ لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ⑯

وهر آئینه آمده است بدیشان ازخبرها آنچه در آن پندست (٤) .

وآمده است دانش تمام پس فائده نمیدهد ترسانیدنها (٥) .

پس اعراض کن ازایشان آنروزکه بخواند خواننده بسوی چیزی ناخوش آیند (٦) .

درحالیکه فرورفته چشمهای ایشان برآیند (آن روز) از قبورگویاییشان ملخ پراکنده اند (٧) .

شتاب کنان بسوی آن خواننده گویند کافران این روزی ست دشوار (٨) .

دروغ شمردند پیش ازایشان قوم نوح پس دروغگو پنداشتند بنده ما را وگفتند دیوانه است و بااوسخن درشت گفته شد (٩) .

پس دعاکرد بجناب پروردگار خود که من مغلوب شده ام پس انتقام بکش (١٠) .

پس کشادیم درهای آسمان را بآب بسیارریزنده (١١) .

وروان کردیم اززمین چشمه ها پس جمع شد آب ازهر جانب بنابرکاریکه مقدر شده بود^(١) (١٢) .

وسوار کردیم نوح را برکشتی خداوند تخت هاومیخها (١٣) .

میرفت بحضور چشم های ما بجهت انتقام برای کسیکه باور نداشته بودند

اورا^(۱) (۱۴) .

وهرائینه گذاشتیم این عقوبت رانشانه پس
هیچ پندگیرنده است (۱۵) .

پس چگونه بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۱۶) .

وهرائینه آسان کردیم قرآن راتاپندگیرند
پس آیا هیچ پندپذیرنده هست (۱۷) .

دروغ شمرند قوم عاد پس چگو نه بود
عذاب من و ترسانیدن های من (۱۸) .

هرائینه ما فرستادیم برایشان بادتندرا
در روز شوم بغایت سخت (۱۹) .

برمیکند مردمان را گویا ایشان تنهای
درختان خرمای از بیخ برکنده اند (۲۰) .

پس چگو نه بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۲۱) .

وهرائینه آسان کرده ایم قرآن را
تاپندگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده است
(۲۲) .

دروغ شمر دند قوم ثمود ترسانندگانرا
(۲۳) .

پس گفتند آیا یک آدمی را از قوم خویش
پیروی کنیم هرائینه ما آنگاه در گمراهی
ودیوانگی باشیم (۲۴) .

آیا نازل کرده شد بمردی وحی از میان ما
نی بلکه او دروغگوئی خود پسنداست
(۲۵) .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا آيَةَ قَهْلٍ مِنْ مُدْكَرٍ ⑩

فَكَيْفَ كَانَ عَلَيْنَا وَنُذِرٍ ⑪

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ⑫

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَدَائِي وَنُذِرٍ ⑬

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُنْمَرٍ ⑭

تَنْزِيلُ النَّاسِ كَانَهُمْ أَعْجَازُ نَحْلٍ مُنْقَعِرٍ ⑮

فَكَيْفَ كَانَ عَدَائِي وَنُذِرٍ ⑯

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ⑰

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ⑱

فَقَالُوا ابْتِرَأْنَا وَإِذَا تَنْبَعُهُ إِذَا أَلْفَى ضَلِيلٌ وَسُعِيرٌ ⑲

أَلْفَى الذِّكْرَ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا إِنْ هُوَ إِلَّا كَذَّابٌ أَشِيرٌ ⑳

سَيَعْلَمُونَ عَدُوِّ الْكَذَّابِ الْاَشْرُ ⑤

اِنَّا ارْسَلْنَا النَّاقَةَ فَبَنَى لَهُمْ قَارِيَعَهُمْ وَاصْطَبِرْ ⑥

وَبَيَّعَهُمْ اَنْ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلٌّ يَتْرَبُ لِمُخْتَصَرٍّ ⑦

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ⑧

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ⑨

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَوْمِئِشٍ الْمُحْطَرِّ ⑩

وَلَقَدْ يَتَرْنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِي قَوْلُ مِنْ مُنْكَرِي ⑪

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِي ⑫

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّا لُوطٌ نَجَّيْنَاهُ بِسَحَرٍ ⑬

يَعْتَبُ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ⑭

خواهند دانست فردا کیست دروغگوی خود پسند (٢٦) .

هر آئینه ما فرستنده ایم ماده شتر را بجهت آزمائش ایشان را پس ای صالح منتظر ایشان باش و صبر پیش گیر (٢٧) .

و خبردار کن ایشان را که آب مقسوم ست در میان ایشان هر حصه آب، حاضر شود بدان آنکه نوبت وی است (٢٨) .

پس آواز دادند یار خود را پس دست درازی کرد و مجروح ساخت (٢٩) .

پس چگونگی بود عقوبت من و ترسانیدن های من (٣٠) .

هر آئینه ما فرستادیم بر ایشان يك نعره پس شدند مانند حظیره^(١) درهم شکسته که حظیره سازد آنرا بنا کرده باشد (٣١) .

و هر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده است (٣٢) .

دروغ شمردند قوم لوط ترسانندگان را (٣٣) .

هر آئینه فرستادیم بر ایشان بادِ سنگبار مگر اهل خانه لوط که خلاص ساختیم ایشان را وقت سحر (٣٤) .

بمهربانی از نزدیک خویش همچنین

(١) مترجم گوید حظیره احاطه است که از شاخهای خشک و خار برای گوسفند بنا کنند و آن بمرور زمان پائمال مواشی میگردد خدای تعالی بآن پائمال شده تشبیه داد .

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَلَاءَنَا فَتَمَارَوْا بِالْأَنْذَرِ ①

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيْغِهِمْ فَلَمْ سَأْأَعِيْنَهُمْ فَنُودُوا
عَنَائِي وَنُذِرِ ②

وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ③

فَنُودُوا عَنَائِي وَنُذِرِ ④

وَلَقَدْ يَمْرُنَا الْقُرْآنُ لِلَّذِي كُنْ قَهْلٌ مِنْ مُذَكِّرِ ⑤

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ الْبُذُرُ ⑥

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاجْأَهُمْ أَجْدُهُمْ فَأَخَذَ مِنْهُمْ مِثْقَلَدِرٍ ⑦

أَفَكُلَّكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَنْ لَكُمْ بِرَأَةٍ فِي الْوُبْرِ ⑧

أَمْ يَقُولُونَ هُنَّ جَمِيعٌ نُنصِرُ ⑨

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الْبُذُرُ ⑩

يَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَى وَأَمْرٌ ⑪

جزا میدهیم هر کراشکرگذاری کرد (۳۵).

وهر آئینه لوط ترسانیده بود ایشانرا
از عقوبت ما پس مکابره کردند در آن
ترسانیدنها (۳۶).

وهر آئینه سخن گفتند تا غفلت دهند لوط
را از حفظ مهمانانِ او پس محو کردیم چشم
های ایشانرا پس (گفتم) بجشید عذاب
مرا و ترسانید نهای مرا (۳۷).

وهر آئینه غارت کرد ایشانرا بامداد عقوبتی
جائی گیرنده (۳۸).

پس (گفتم) بجشید عذاب مرا و ترسانید نهایی
مرا (۳۹).

وهر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه
پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده هست
(۴۰).

وهر آئینه آمدند خویشاوندان فرعون
را ترسانندگان (۴۱).

دروغ شمرند نشانه های ما را همه آنرا
پس گرفتیم ایشانرا مانند دگر گرفتن غالب
قوی (۴۲).

آیا کافران شما ای قریش بهتراند ازین
جماعت ها آیا شمارا حکم خلاصی ست
در کتابهای پیشین (۴۳).

آیامی گویند ما جماعتی انتقام گیرنده ایم
(۴۴).

شکست داده خواهد شد این جماعت را
و بگردانند ایشان پشت (۴۵).

بلکه قیامت وعده گاه ایشانست و قیامت

سخت تر و تلخ ترست (٤٦) .
هرآئینه گنهگاران دگمراهی دیوانگی اند
(٤٧) .

یادکن روزی که کشیده شودایشان رادر
دوزخ بروی های ایشان (گوئیم) بچشید
دست رسانیدن دوزخ را (٤٨) .
هرآئینه ماهر چیزرا پیدا کردیم باندازه
مقرر (٤٩) .

و نیست حکم ما مگریک کلمه مانند
گردانیدن چشم^(١) (٥٠) .

وهرآئینه هلاک ساختیم امثال شمارا پس
آیاهیچ پندگیرنده است (٥١) .

وهرچیزی که کرده اند مکتوب ست
درنامه های اعمال (٥٢) .

و هرخوردوبزرگ نوشته شده است^(٢)
(٥٣) .

هرآئینه پرهیگاران دربوستانهاوچشمه
هاباشند (٥٤) .

در مجلس راستی باشند نزدیک پادشاه
توانا (٥٥) .

سوره رحمن مدنی است و آن هفتادوهشت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
خدا (١) .
آموخت قرآن را (٢) .

إِنَّ الْمُبْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ⑥

يَوْمَ يُصْعِقُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ دُخَانٌ وَسَمٌّ مُرٌّ ⑦

إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ⑧

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ⑨

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَ عَمَّرْتُمْ هَلْ مِنْ مُنْكَرٍ ⑩

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ⑪

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُنْقَطِرٌ ⑫

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ⑬

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ⑭

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّحْمَنُ ①
عَلَّمَ الْقُرْآنَ ②

(١) یعنی در سرعت وجود مراد آسان بودن ست .

(٢) یعنی در لوح محفوظ .

آفرید آدمی را (۳) .
 آموختش سخن گفتن (۴) .
 خورشید و ماه بحساب مقرر میروند (۵) .
 و گیاه و درخت سجده میکنند (۶) .
 و آسمان را برافراشت و فرود آورد ترازو را
 (۷) .
 بمقصد آنکه از حد تجاوز نکنید در ترازو
 (۸) .
 و راست سنجید بانصاف و نقصان نکنید
 در ترازو (۹) .
 و زمین را گسترده برای آدمیان (۱۰) .
 در آن زمین میوه است و درختان خرماسست
 خداوند غلاف ها (۱۱) .
 و در آن زمین دانه خداوند برگ ست و گل
 خوشبوئیست (۱۲) (۱) .
 پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۱۳) (۲) .
 آفرید آدمی را از گل خشك مانند سفال
 (۱۴) .
 و آفرید جن را از شعله آتش (۱۵) .
 پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش
 دروغ می شمرد (۱۶) .
 پروردگار دو مشرق ست و پروردگار دو

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٥
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٦
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُسَبِّحَانِ ٧
 وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٨
 وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٩
 أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ١٠
 وَأَقِيمُوا الزُّنْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ١١
 وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنْعَامِ ١٢
 فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ١٣
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالزَّيْتَانِ ١٤
 يَا أَيُّهَا الْآدَمُ رَكِبْنَا تُكَّيْنِ ١٥
 خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ١٦
 وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مَرْمَرَةٍ ١٧
 يَا أَيُّهَا الْآدَمُ رَكِبْنَا تُكَّيْنِ ١٨
 رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ١٩

(۱) مترجم گوید اشاره بآنست که برگ حبوب غازیة علف دواب ایشان میشود پس این علاوه نعمت است .
 (۲) جن و انس .

مغرب ست^(۱) (۱۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۱۸) .
گذاشت دودریار تا بهم جمع شوند (۱۹) .
میان این هر دو حجابیست که یکی
بر دیگری تعدی نمیکند (۲۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۱) .
برآید ازین دودریا مروارید و مرجان (۲۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۳) .
خدا راست کشتی های روان شونده
برافراشته در دریا مانند کوه ها (۲۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۵) .
هر که هست بر زمین فانی شود (۲۶) .
و باقی ماند روی پروردگار تو خداوند
بزرگی و انعام (۲۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۸) .
سوال میکند از خدا هر که در آسمانهاست
و زمین ست هر روزی خدا در حالتی
ست^(۲) (۲۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۰) .

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۱۸

مَرَّةً الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۝۱۹

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ۝۲۰

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۲۱

يَخْرُجُ مِنْهُمَا الدُّوَاءُ وَالْمَرْجَانُ ۝۲۲

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۲۳

وَلَهُ الْبُورِ الْقَتَقُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَاقِ ۝۲۴

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۲۵

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۝۲۶

وَيَسْفَىٰ وَصْفَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝۲۷

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۲۸

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ۝۲۹

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبُّكُمْ أَتَذَّبُنِ ۝۳۰

(۱) یعنی در زمستان آفتاب مشرق و مغرب دیگر دارد و در تابستان مشرق و مغرب دیگر .

(۲) یعنی تنعیم یا تعذیب، اسعاد یا اشقا، احیایا اماتت والله اعلم .

سَفَرَكُمْ أَتَىٰ النَّفْلَ ۝۳۱

از همه فارغ شده برای شما متوجه شویم
ای جن وانس (۳۱) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۳۲

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۲) .

يَمَسُّنَ الْجِبِينَ وَالْإِنسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ
الْكُلُوبِ وَالْأَرْضِ فَأَنْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ۝۳۳

ای قوم جن وانس اگر می توانید که
بیرون روید از کناره های آسمان هاوزمین
پس بیرون روید بیرون نخواهد رفتن مگر
بقوتی (۳۳) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۳۴

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۴) .

يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ سُحُوفًا مِّنْ نَّارٍ وَلُحُوفًا فَلَا تَكْفُرُونَ ۝۳۵

فرستاده خواهد شد بر شما شعله از آتش
ودود نیز پس مقابله نتوانید کرد (۳۵) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۳۶

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۶) .

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۝۳۷

پس چون بشکافد آسمان پس شود مثل گل
سرخ مانند ایدیم سرخ (۳۷) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۳۸

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۸) .

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِ إِنْسٍ وَلَا جَانٍ ۝۳۹

پس آن روز سوال کرده نه شود اگناه خود
هیچ آدمی و نه جنی (۳۹) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۴۰

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۴۰) .

يُؤْتِي السَّيِّئُونَ نِسْمَهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي
وَالْأَفْقَادِ ۝۴۱

شناخته شوند گنهگاران به قیافه خود پس
گرفته شود به موی پیشانی های وبه پای
هانیز (۴۱) .

فَإِنِّي إِلَٰهٌ بِكُمْ لَكَّذِبِينَ ۝۴۲

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

دروغ می شمرد (۴۲) .

این است آن دوزخ که دروغ شمرده بودند آن راکنهگاران (۴۳) .

آمدورفت کنند میان آن آتش و میان آب گرم جوشیده (۴۴) .

پس کدام يك را از نعمت های پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۵) .

و کسی را که ترسیده است از ایستادن بحضور پروردگار خویش دبوستان است (۴۶) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۷) .

دو بوستان دارای شاخه های بسیار (۴۸) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۹) .

در آن دبوستان دو چشمه میروند (۵۰) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۱) .

در آن دبوستان ازهرمیوه دو قسم باشد (۵۲) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۳) .

تکیه زده برفرش های که آستران ازحریرضخیم باشد ومیوه آن دبوستان نزدیک بُود^(۱) (۵۴) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٣٩﴾

يَطُوفُونَ فِيهَا وَابْنِ حَبِيلٍ ﴿٤٠﴾

فَيَأْتِي آلَهُمْ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٤١﴾

وَلَمْ يَخَفْ مَقَامَهُ جَنَّاتٍ ﴿٤٢﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٤٣﴾

دَوَاتًا أَقْنَانٍ ﴿٤٤﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٤٥﴾

فِيهَا عَيْنٌ مُّجْوِيْنٌ ﴿٤٦﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٤٧﴾

فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ مَا هُوَ رَوْحِي ﴿٤٨﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٤٩﴾

مُعْتَمِدِينَ عَلَى فُؤُوسٍ بَاطِيَةٍ هَٰؤُلَاءِ أَسْتَبْرَقُوا وَجَنَّا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٠﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

فِيهِمْ قَوْمٌ لَّيْسَ لَهُمْ صِلَىٰ أَهْلِيكُمْ وَلَا جَارٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

كَأَنَّهُمْ يَأْفِكُونَ وَالْمَرْحَلَىٰ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

مُدْمَعَتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَضَافَتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

فِيهِمَا نَارٌ كَامِتَةٌ وَفُجْرٌ وَرَمَامٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

خویش دروغ می شمرد (۵۵) .

در آن کوشکها حوران باشند فرواندازنده
چشم جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی
پیش از ایشان ونه هیچ جنی (۵۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۵۷) .

گویا آن حوران یاقوت و مرجان اند (۵۸) .
پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش
دروغ می شمرد (۵۹) .

نیست جزای نیکوکاری مگر انعام بسیار
(۶۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۶۱) .

و غیر از این دبوستان دبوستان
دیگر باشند (۶۲) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۶۳) .

دبوستان سبز که از غایت سبزی بسیاهی
میزند (۶۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۶۵) .

در آن دبوستان دو چشمه جوشنده باشند
(۶۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۶۷) .

در آن دبوستان میوه و درختان خرما و انار
باشند (۶۸) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

خویش دروغ می شمرد (۶۹) .
در آن کوشکها زنانِ بگزیده جمال باشند
(۷۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۱) .
حوران نگاهداشته شده درخیمها (۷۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۳) .
جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش
از ایشان و نه هیچ جنی (۷۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۵) .
تکیه زده باشند بر بالشهای سبز و بساط
های نیک (۷۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۷) .
بابرکت ست نام پروردگارتو خداوند بزرگی
و انعام (۷۸) .

سوره واقعه مکی است و آن نود
و شش آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یادکن آنگاه که متحقق شود قیامت (۱) .
نیست وقت بودن آن را هیچ نفس دروغ
گوینده (۲) (۱) .
پست کننده است جماعتی را بلند کننده

فَيَوْمَ لَا تُخِذُكُمُ الْعَيْنُ ۝

فَيَأْتِي الْآلَاءَ رِيكًا تَلَذَّذِينَ ۝

حُورٌ مُّقْصُودَاتٌ فِي الْغِيَارِ ۝

فَيَأْتِي الْآلَاءَ رِيكًا تَلَذَّذِينَ ۝

لَتَنْظِفْنَهُنَّ امْرَأَتٌ قَلِيلَةٌ وَلَكِنَّ ۝

فَيَأْتِي الْآلَاءَ رِيكًا تَلَذَّذِينَ ۝

مُتَجَبِّينَ عَلَى رُءُوفٍ خُضِرَ وَغَبَّرَتِي حَسَنًا ۝

فَيَأْتِي الْآلَاءَ رِيكًا تَلَذَّذِينَ ۝

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

لَيْسَ لَوْثُهَا كَاذِبَةٌ ۝

خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ۝

است طائفه ای را (۳) .
 آنگاه که جنبانیده شود زمین را جنبانیدن
 سخت (۴) .
 وریزه ریزه کرده شود کوه هارا ریزه ریزه
 کردن بسیار (۵) .
 پس شود مانند غبار پراگنده (۶) .
 و شوید شما سه قسم (۷) .
 پس اهل سعادت چه حال دارند اهل
 سعادت (۸) .
 و اهل شقاوت چه حال دارند اهل شقاوت
 (۹) .
 و پیش رونندگان خود ایشانند پیش رونندگان
 (۱۰) .
 آن پیش رونندگان ایشانند نزدیک کردگان
 (۱۱) .
 در بوستانهای نعمت باشند (۱۲) .
 سابقان جمعی بسیارند از پیشینیان (۱۳) .
 و اندکی انداز پسینیان (۱۴) .
 بر تخت های زربافته نشسته باشند (۱۵) .
 تکیه زده بر آن روبروی یکدیگر شده (۱۶) .
 آمدورفت میکنند برایشان نوجوانان
 جاویدان (۱۷) .
 با آب خوره ها و ابریق ها و پیالها از شراب
 جاری (۱۸) .

إِذَا رَجِئَتِ الْأَرْضُ بُحَا ①
 وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ②
 فَكَانَتْ هَبًا مَّيْبُتًا ③
 وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ④
 فَأَصْحَابُ الْيَمِينِ هُـ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ⑤
 وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ هُـ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ⑥
 وَالشَّيْقُونَ الشَّيْقُونَ ⑦
 أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑧
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑨
 ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ⑩
 وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ⑪
 عَلَى سُرُورٍ مُّضَوَّنَةٍ ⑫
 مُّتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَّقِلِينَ ⑬
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّغْلَدُونَ ⑭
 يَأْكُلُونَ وَأَبْرَأُونَ ⑮ وَكَأَيُّ مَعِينٍ ⑯

(۱) یعنی از ازمم سابقه .

(۲) یعنی از ازمم محمدیه .

لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ۱۵

وَقَالَهُ مِمَّا يَخْتَفُونَ ۱۶

وَلَحِيزَ طَيْرٍ يَأْتِيهِمْ ۱۷

وَحُورٍ ۱۸

كَأَمْثَالِ الْمُلُوكِ الْمَكْنُونِ ۱۹

جَزَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۲۰

لَا يَسْعَوْنَ فِيهَا لَمَوَالِيَتِهِمْ ۲۱

إِلَّا فِي السَّلَامِ ۲۲

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۲۳

فِي سِدْرٍ مَنُودٍ ۲۴

وَطَلِّ مَنُودٍ ۲۵

وَطَلِّ مَنُودٍ ۲۶

وَمَا مَسْنُوبٍ ۲۷

وَقَالَهُ كَيْفَ ۲۸

لَمْ يَقْطَعُوا وَلَا مَسْنُوعَةٍ ۲۹

وَفُزْنٍ مَرْفُوعَةٍ ۳۰

إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ۳۱

فَجَعَلْنَهُنَّ أَجْنَادًا ۳۲

عُرُبًا أَتْرَابًا ۳۳

نه در دسر داده شود ایشانرا از آن شراب
ونه بیهوش شوند (۱۹) .

وآمد و رفت کنند بامیوه ازهر جنس که
اختیار کنند (۲۰) .

وباکوشت مرغان ازهر جنس که پسندکنند
(۲۱) .

وایشانراست حوران کشاده چشم (۲۲) .

مانند مروارید پوشیده کرده شده (۲۳) .

پاداش دهیم بحسب آنچه میکردند (۲۴) .

نه شنوند در بهشت سخن بیهوده و نه حرفی
که گناه باشد (۲۵) .

لیکن بشنوند این سخن که هریکی سلام
میگوید (۲۶) .

واهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۲۷) .

در درختان کنار بیخار (۲۸) .

و در درختان موز تویر تو ثمره آن (۲۹) .

و در سایه دراز (۳۰) .

و در آب ریخته شده (۳۱) .

و در میوه بسیار (۳۲) .

نه به پایان رسد و نه از آن منع کرده
شود (۳۳) .

و فرش های برا فراشته شده (۳۴) .

هر آئینه ما آفریدیم حوران رایک نوع
افریدن (۳۵) .

پس ساختیم ایشانرا دوشیزه (۳۶) .

محبوب شونده نزدیک شوهران^(۱) هم عمر

با یکدیگر (۳۷) .

برای اصحاب یمن (۳۸) .

جماعتی بسیارند از پیشینیان (۳۹) .

و جماعتی بسیارند از پسینیان (۴۰) .

واهل شقاوت چه حال دارند اهل
شقاوت (۴۱) .

دربادگرم و آبگرم باشند (۴۲) .

و در سایه دود سیاه (۴۳) .

که نه خنک باشد و نه باعزت بود (۴۴) .

هر آئینه ایشان بودند پیش ازین بناز پرورده
(۴۵) .

و مداومت میکردند بگناه بزرگ (یعنی
شرك) (۴۶) .

ومی گفتند آیا چون بمیریم و خاک شویم
و استخوانی چند باشیم آیاما برانگیخته
شویم (۴۷) .

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۴۸) .

بگوهر آئینه پیشینیان و پسینیان (۴۹) .

البته جمع کرده شوند در میعاد روز مقرر
(۵۰) .

بازهر آئینه شمای گمراهان دروغ
شمارندگان (۵۱) .

خواهید خورد از درختان زقوم (۵۲) .

پس پر خواهید کرد از آن شکم هارا (۵۳) .

پس خواهید آشامید بر آن طعام از آب گرم
(۵۴) .

پس خواهید آشامید مانند آشامیدن شتران
مبتلا به بیماری تشنگی (۵۵) .

لَا أَصْغَبُ الْيَمِينَ ۝

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۝

و ثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۝

وَأَصْغَبُ الشِّمَالُ مَا أَصْغَبُ الشِّمَالُ ۝

فِي مَقْعَدٍ وَحَيْثُ ۝

و ظِلٌّ مِنْ يَمِينِهِ ۝

لَا بَارِدٌ وَلَا دَافِقٌ ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ۝

و كَانُوا يُورُونَ عَلَى الْحَبَشِ الْعَظِيمِ ۝

و كَانُوا يَقُولُونَ هَذَا بَدِئُ مَسَاءٍ وَ كَانُوا أَبَا وَ عِظَامًا ۝ إِنَّ الْبَعُوثُونَ ۝

أَوَايَاتُ الْوَقُوفِ ۝

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۝

لَجِبُوا غَوْهً إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ۝

ثُمَّ نَأْتِيهَا الصَّالُّونَ الْمَكْدُوبُونَ ۝

لَا يَكُونُ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُفُوفٍ ۝

فَمَا لُئُونَ مِنْهَا الْبُطُونُ ۝

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْعَمِيمِ ۝

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ۝

هَذَا أَنزَلَهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ۝

عَنَّا خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ۝

أَفَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ ۝

وَأَن تَعْبُدُوا مِن دُونِ اللَّهِ ۚ فَتُخْلَفُونَ ۝

عَن قَدَرٍ يَا بَنِي آدَمَ الْمَوْتَ وَمَا عَنِ بَعْضِكُم بِبَعْضٍ ۝

عَلَىٰ أَن يُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَتُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝

وَلَمَّا عَلِمْتُمْ الْفِتْنَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

أَفَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ ۝

وَأَن تَعْبُدُوا مِن دُونِ اللَّهِ ۚ فَتُخْلَفُونَ ۝

وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلْنَاهُ حُطًا مَّا فَظَلَمْتُمْ فَتَعْلَمُونَ ۝

إِنَّا لَنَعْلَمُ مَقَالَتَهُ ۝

بَلْ عَنَّا مَحْرُومُونَ ۝

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ۝

وَأَن تَأْتِيَهُ مِنَ الْبُحْرِ أَمْ عَنِ الْأَمْدَادِ ۚ لَنُؤَنِّسُ

اینست مهمانی ایشان روز جزاء (۵۶) .

ما آفریدیم شمارا پس چرا باور نمی کنید
(یعنی اعاده را) (۵۷) .

آیامی دیدید آنچه میریزید در رحم زنان^(۱)
(۵۸) .

آیا شما می آفرینید آن را یا ما آفریننده
ایم^(۲) (۵۹) .

ما معین کردیم در میان شما مرگ را
و نیستیم ما عاجز کرده شده (۶۰) .

از آنکه عوض شما آریم قومی مانند شما
و بیافرینیم شمارا در عالمی که نمیدانید
(۶۱) .

و هر آینه دانسته اید آفرینش نخستین را
پس چرا پند نمی گیرید (۶۲) .

آیا دیدید آنچه می کارید (۶۳) .

آیا شما میرویانید آن را یا ما رویاننده ایم
(۶۴) .

اگر خواهیم بگردانیم آن زراعت را گیاهی
درهم شکسته به تعجب مانده گوئید
(۶۵) .

هر آینه ما غرامت کشندگانیم (۶۶) .

بلکه ما محروم ماندگانیم (۶۷) .

آیا پس دیدید آن آب را که می آشامید
(۶۸) .

آیا شما فرو دآورده اید آن را از ابر یا ما
فرو دآوردگانیم (۶۹) .

(۱) یعنی منی را .

(۲) یعنی تقلیب میکنیم منی را از حالی به حالی تا آدمی پیدامی شود والله اعلم .

اگرخواهیم شوربگردانیم آنرا پس چرا
شکر نمی‌گوئید (۷۰) .

آیا پس دیدید آن آتش را که روشن می
کنید از میان شاخ درخت برمی‌آید (۷۱) .

آیا شما آفریده اید درخت آن را یا ما آفریننده
ایم (۷۲) .

ما ساختیم آن درخت را برای پند و منفعت
برای مسافران (۷۳) .

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۷۴) .

پس سگند میخورم بافتادن ستارها^(۱)
(۷۵) .

وهرآئینه این قسمی ست بزرگ اگر بدانید
(۷۶) .

هرآئینه این کتاب قرآنی است گرامی‌قدر
(۷۷) .

نوشته شده است در کتاب پوشیده (۷۸) .
که دست نمی‌رسانند بآن مگر پاک
کردگان^(۲) (۷۹) .

فرستاده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۸۰) .

آیا باین سخن شما انکار کننده اید (۸۱) .
ومی سازید نصیبه خود آنکه شمایه دروغ
نسبت می‌کنید (۸۲) .

پس آنگاه که رسد روح شخصی نزد

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٥٠﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٥١﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَهَا أَمْ عَنْهُ الْمُنشِئُونَ ﴿٥٢﴾

عَنْ جَعَلْنَاهَا تَذْكُرَةً وَآمَنًا لِلْمُقِرِّينَ ﴿٥٣﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٤﴾

فَلَا أَقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿٥٥﴾

وَأَنَّهُ لَقَدْ لَعَنَّاهُ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمُ ﴿٥٦﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٥٧﴾

فِي كِتَابٍ مُّكْتَبٍ ﴿٥٨﴾

لَا يَسْتَوِي إِلَّا الظَّاهِرُونَ ﴿٥٩﴾

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهَبُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٦٢﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُمُومَ ﴿٦٣﴾

(۱) یعنی شهب والله اعلم .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

كلو (۸۳) .

وشما آنگاه می بینید (۸۴) .

وامانزدیک تریم باو به نسبت شما ولیکن
نمی نگرید (۸۵) .

پس اگر هستید غیر مقهور حکم الهی (۸۶) .
چرا باز نگردانید روح را اگر راست گوئید^(۱)
(۸۷) .

پس اما اگر باشد مرده از نزدیک کردگان
بارگاه الهی (۸۸) .

پس اوراست راحت و گل خوشبو بوستان
نعمت (۸۹) .

واما اگر باشد از اهل سعادت (۹۰) .

پس سلامت ست ای مخاطب خاطر
ترا از اهل سعادت (۹۱) .

واما اگر باشد از دروغ شمارندگان گمراهان
(۹۲) .

پس اوراست مهمانی از آب گرم (۹۳) .

واوراست در آوردن به دوزخ (۹۴) .

هر آئینه این خبر درست بی شبهه است
(۹۵) .

پس بپاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۹۶) .

سوره حدید مدنی است و آن بیست
ونه آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد کرد خدا را هر چه در آسمان ها

وَأَنْتُمْ جُنُودٌ تُنَظَّرُونَ ﴿٧٧﴾

وَعَنْ أَقْرَبِ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصَرُونَ ﴿٧٨﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٧٩﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨١﴾

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿٨٢﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٨٣﴾

فَسُكْرٌ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٨٤﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٨٥﴾

فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٨٦﴾

وَصَلِيلَةٌ مُجْهِمٍ ﴿٨٧﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٨٨﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٨٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(۱) مترجم گوید لفظ لولا داخل است بر ترجمه و بنا و اعاده آن برای تاکید است .

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْفَى وَيُظْهِرُ مَا هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ②

هُوَ الْكَافِلُ وَالْغَوْثُ الظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ③

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَرْجِعُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ④

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ⑤

يُؤَيِّدُ الْبَيْتَ الْحَرَامَ وَيُؤَيِّدُ النَّهَارَ فِي الْبَيْتِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑥
 آمَنُوا بِاللَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ⑦

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَكْفُرْكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَسُولِهِمْ وَقَدْ اخَذَ مِنْكُمْ كَفَرًا كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وزمین ست واوست غالب دانا (۱) .

اوراست پادشاهی آسمانها وزمین زنده میکند ومی میراند واوبرهرچیز تواناست (۲) .

اوست نخستین همه واوست آخرین همه واوست آشکاراواوست پنهان واوبرهرچیز داناست (۳) .

اوست آنکه آفریدآسمان ها وزمین را درشش روز بازمستقرشد برعرش می داند آنچه درمی آید به زمین وآنچه برمی آیدازآن وآنچه فرودمی آید ازآسمان وآنچه بالامیرود اندرآن واوباشماست هرجاکه باشید وخدا بآنچه میکند بیناست (۴) .

اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین وبسوی خدا بازگردانیده میشودکارها (۵) .

درمی آردشب را درروز ودرمی آرد روزرا درشب واو داناست بملکون سینها (۶) .
 ایمان آرید بخداورسول او وخرج کنید ازجمله آن مال که قرار داده است شمارا جانشین دیگران دروی پس آنانکه ایمان آوردند و خرج کردند از شما ایشانراست مزد بزرگ (۷) .

وچیست شمارا که ایمان نمی آرید بخدا ورسول درحالیکه دعوت می کند شمارا که ایمان آرید پیروردگارخویش وهراثینه عهدگرفته است از شما^(۱) اگرهستید باوردارنده (۸) .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدٍ آيَاتٍ يَبَيِّنُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَعَزِيزٌ ذُو نُجُومٍ ⑩

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُشْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مَنكُم مَّنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلْ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِهِ وَقَاتَلُوا وَكَلَّا وَعَدَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑪

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ وَلََّ أَجْرًا كَثِيرًا ⑫

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّتِ بَحْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑬

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا

واوست آنکه فرومیفروستد بر بنده خود آیات واضح تابرون آردشمارا از تاریکی ها بسوی روشنی هرائینه خدا بر شما بخشاینده مهربان ست (۹) .

وچيست شمارا که خرج نه کنيد در راه خدا و خدای راست واپس گذاشته آسمان ها وزمین^(۱) برابرنيست از شما آنکه خرج کرد پيش از فتح مکه و قتال کرد (بأنکه اين چنين عمل بعد از فتح مکه کرده باشد) آنجماعت در مرتبه بزرگ ترند از آنانکه خرج کردند بعد از فتح و قتال کردند و هريک را وعده داده است خدا حالت نيك و خدا بآنچه ميکنيد خبردارست (۱۰) .

کيست آنکه قرض دهد خدا را قرض دادن نيك پس دوچند اداکنندآن قرض را برای او و اوراست مزد گرامی قدر (۱۱) .

يادکن روزيکه بيني مردان مسلمانان را و زنان مسلمانان را باين صفت که می شتابدنورایشان پيش دست های ایشان و بجانب های راست ایشان (گفته شود) مژده باد شمارا امروز شمارا ست بوستان های ميرود زیر آن جويها جاويد باشيد آنجا اينست مطلب يابی بزرگ (۱۲) .

روزيکه گويند مردان منافق و زنان منافق

(۱) يعنی هرکسيکه بميرد آنچه بگذارد ملک خدا باشد پس بآن بخل کردن نهايت شنيع است .

نَقْتَبِسُ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا
فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورَةٍ أَلَّا يَبْلُغُوا فِيهِ الرَّحْمَةَ وَظَاهِرُهُ
وَمِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

بامسلمانان بنظر شفقت نگرید بسوی
ماتاروشنی گیریم از نور شما گفته
شود با گردید پس پشت خویش پس
بجوئید روشنی را^(۱) پس بنا کرده شود
در میان ایشان دیواری که او را دروازه
باشد اندرون آن دیوار در آنجا رحمت ست
و بیرون آن دیوار بجانب پیش او عذاب
ست (۱۳) .

يُنَادُوهُمْ أَلَمْ تَكُنْ مَعَهُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ كُنْتُمْ فَنَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
وَتَرَكْتُمْ أَزْوَاجَكُمْ وَعَرْشَكُمُ الْأَمَانِ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
وَعَزَّكَ بِاللَّهِ الْقُرُورُ ﴿١٤﴾

آواز دهند منافقان مسلمانان را آیامان بودیم
همراه شما گفتند آری ولیکن شما در بلا
افگندید خویشتان را و انتظار کردید^(۲)
و شك آوردید و فریفته کرد شمارا آرزوها
تا آنکه برسید فرمان خدا^(۳) و فریب
داد شمارا در فرمانبرداری خدا شیطان
فریبنده (۱۴) .

قَالُوا مِمَّا لِيُؤْخَذَ مِنْكُمْ يَوْمَ الْآزِفِ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا أُولَكُمْ
الْمَآزِ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

پس امروز فرا گرفته نه شود از شما فادیه
ونه از کافران گرفته شود جای شما آتش
ست همان آتش لائق شماست و بد باز
گشت ست وی (۱۵) .

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ

آیا وقت نرسیده است مسلمانان را که
نیایش کند دل های ایشان آن وقت یاد
کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده
ست از وحی الهی و نباشند مانند آنانکه

(۱) مترجو گوید یعنی درد دنیا روید تحصیل نور کنید که این جا تحصیل نور نیست والله اعلم .

(۲) یعنی هزیمت مسلمانان را .

(۳) یعنی اجل .

عَلَيْكُمْ الرَّمْدُ فَتَسْتَقُولُونَهُمْ وَتَسْتَغْفِرُ لَهُمْ فَبُيِّنُوا لَهُمْ مَا قَدْ كَانُوا يَكْفُرُونَ ١٦

داده شده است ایشان را کتاب پیش ازین پس درازگشت برایشان مدت پس سخت شدل های ایشان و بسیاری از ایشان بدکاران اند (١٦) .

إِنَّمَا اللَّهُ فِي الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا أَفَذَرْنَا لَكُمْ الْأَتِ
لَكُمْ تَقُولُونَ ١٧

بدانید که خدا زنده میکند زمین را بعد از مرده بودن آن هر آئینه بیان کردیم برای شما نشانها بود که شما دریابید (١٧) .

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَاعَفَ
لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ١٨

هر آئینه مردان خیرات دهنده و زنان خیرات دهنده و آنانکه قرض داده اند خدا را قرض نیک دو چند داده شود ایشان را و ایشانراست مزدگرمی قدر (١٨) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ
وَالشَّهَادَةُ أَعَدَدَرْتُمْ لَهُمْ أَجْرَهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ١٩

و آنانکه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او آنجماعت ایشانند صدیقان و شهیدان نزدیک پروردگار خویش ایشانراست مزدایشان و نورایشان و آنانکه کافر شدند و دروغ شمرند آیات ما را آنجماعت اهل دوزخ اند (١٩) .

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ دَرَجَاتٌ وَمَن تَعَاظَرْتُمْ
وَتَكَاثَرْتُمْ فِي الْأَمْوَالِ الْأُولَىٰ لَكُمْ ثَلَاثُ أَجَابِ الْغُلَاظِ
نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهَيِّجُهُ قَهْرُهَا مُصَفَّرًا لَّيْسَ كُنْ حَطَامًا فِي الْأَعْرَافِ
عَذَابٌ شَدِيدٌ لِّلْمُفْسِدِينَ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَاعٌ الْعُورُورِ ٢٠

بدانید که زنگانی دنیا بازیست و بیهودگی ست و آرائش ست و خودستائی ست در میان شما و از یکدیگر زیاده طلبی ست در مال ها و فرزندان مانند بارانی که به شگفت آورد زراعت کنندگان را رُستنی او باز خشک شود پس زرد به بینی آن را باز درهم شکسته گردد و در آخرت عذاب سخت ست و نیز آمرزش ست از جانب خدا و خوشنودیت و نیست زندگانی دنیا مگر بهره ای که باعث فریب باشد (٢٠) .

سَأَلُوا إِلَىٰ مَعْفَاةٍ مِّن رَّبِّكَ وَجَعَلَ عَرْشُهَا عَلَىٰ عَرْشِ السَّمَاءِ

سبقت کنید بسوی آمرزش از جانب پروردگار تان و بسوی بهشتی که پهنائی

وَالْأَرْضُ أَعْدَتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۱﴾

اومانند پهنائی آسمان و زمین باشد آماده کرده شد برای آنانکه ایمان می آرند بخدا و پیغامبران او اینست فضل خدا میدهدش بهرکه خواهد و خداوند صاحب فضل بزرگ ست (۲۱) .

أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَلَا فِي كُتُبٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِن ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۲﴾

نه رسید هیچ مصیبتی در زمین ونه در جان های شما مگر نوشته شده است در کتابی پیش ازآنکه بیافرینیم آن مصیبت را هرآئینه این کار بر خدا آسان ست (۲۲) .

لَيْسَ لَكُم مَّا تَسْأَلُونَ مَّا قَاتَلْتُمْ وَلَا تَقْرَحُوا إِنَّمَا أَنْتُمْ وَاللَّهُ لِلْغُيُوبِ كُلِّ حَتَّالٍ فَخُورٌ ﴿۲۳﴾

(خبر داده ایم) تانندوه نخورید برآنچه رفت ازدست شما و تاشادمان نه شوید بآنچه عطا کرد شمارا و خدای تعالی دوست نمیدارد هر تکبر کننده خودستاینده را (۲۳) .

الَّذِينَ يَخْلَوْنَ وَيَأْتُونَ النَّاسَ بِالْخُلِّ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَفِيُّ الْعَمِيدُ ﴿۲۴﴾

(دوست نمیدارد) آنانراکه بخل میکنند و مردمان را به بخل می فرمایند و هرکه برگردان شود هرآئینه خدا اوست بی نیاز ستوده (۲۴) .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا بِالْأَيِّتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾

هرآئینه فرستادیم پیغامبران خودرا به نشانه های واضح و فرودآوردیم همراه ایشان کتاب و ترازو را تا عمل کنند مردمان بانصاف و فرودآوردیم آهن را درآن جنگ سخت ست و منفعت های دیگر برای مردمان و تابداند خدا کسی را که نصرت دهد خدا و پیغمبران او را غائبانه هرآئینه خداتوانای غالب ست (۲۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا الْكُتُبَ

وهرآئینه فرستادیم نوح را و ابراهیم را و نهادیم در اولاد ایشان پیغامبری و کتاب

فَالْكِتَابَ مِنْهُمْ مُهْتَدًى وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا لِقَايَ تِلْكَ الْأَنْبِيَاءِ رَاقَةً وَرُحْمَةً ۖ وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَادَّوهُمْ هَاقًا وَرَعَايَتَهُمَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۳۲﴾

پس بعض ایشان راه یابنده است و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۶) .

باز فرستادیم از پی ایشان پیغامبران خود را و از پی آوردیم عیسیٰ پسر مریم را و دادیمش انجیل و نهادیم درد دل های تابعان او مهربانی و بخشایش و گوشه نشینی که خود پیدا کرده بودند آن را ما فرض نه ساخته بودیم برایشان لیکن اختراع کردند بطلب خوشنودی خدا پس نگاهداشت آن نکردند حق نگهداشتن آن پس عطا کردیم آنان را که ایمان آوردند از ایشان^(۱) مزدایشان را و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۷) .

ای آنانکه ایمان آورده اید به پیغمبران سابق بترسید از خدا و ایمان آرید به پیغامبر او^(۲) تا بدهد شمارا دوحصه از رحمت خود و بدهد شمارا نوری که راه روید بآن و تا بیا مرزد شمارا و خدا آمرگار مهربان ست (۲۸) .

(خدا باین مقدمه خبر داد) تا بدانند اهل کتاب که ایشان قادر نیستند بر چیزی از فضل خدا و بدانند که فضل بدست خداست میدهد آن را بهر که خواهد و خدا صاحب فضل بزرگ ست (۲۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَالْمُؤْمِنِينَ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَعْمَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكِتَابَ الْأَيْدِي دُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنَ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۳۴﴾

(۱) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

سوره مجادله مدنی است و آن بیست
ودو آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا
تَشْكُرُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ مَا تُولَّيْنَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) هر آئینه شنید خدای تعالی سخن آن زن
که گفتگو میکرد با تو درباره شوهر خود
و شکایت میکرد پیش خدا و خدامی شوند
گفتگو کردن شمارا هر آئینه خدا شنواییناست
(۱) .

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُكُمْ إِنَّ لَهُمْ
إِلَآهَ إِلَهِكُمْ وَلَكِنْ أَنْتُمْ يَتَّقُونَ مِنَ الْقَوْلِ وَزُوجُوا
إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ②

آنانکه از شماظهار میکنند بازنان خود (۲)
نیستند آن زنان مادران ایشان نیستند
مادران ایشان، الا آنانکه زاده اند ایشان را
هر آئینه اینظهار کنندگان می گویند
سخن نامعقول و میگویند دروغ و هر آئینه
خدا عفوکننده آمرزگارست (۲) .

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا
فَتَحَرُّ رُوحَ قَبْرِهِمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَبَاسَ ذَلِكُمْ وَتُوعْظُونَ بِهِ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ③

و آنانکهظهار می کنند بازنان خود
بازرجوع میکنند درمخالفت آنچه گفتند
پس واجب ست آزاد کردنِ برده ای پیش
از آنکه زن و مرد بایکدیگردست رسانند (۳)
این حکم پند داده میشود شمارا بآن و خدا
بآنچه میکنید خبردارست (۳) .

فَمَنْ أَمْرٌ بِمَا يَقُولُونَ فَهُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَبَاسَ

پس هر که نه یابد برده را پس بروی واجب

(۱) زنی را شوهر او گفت " انت علی کظهر امی " تو بر من مانند پشت مادر منی آن زن
پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم این ماجرا عرض کرد فرمودند که حرام شدی
آن زن کثرت عیال و قلت مال عرض کرد خدای تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی تشبیه می دهند زنان خود را به پشت مادر .

(۳) یعنی جماع کنند .

ست روزه داشتن دوماه پی در پی پیش از آنکه هر دو بایکدیگر دست رسانند پس هر که نتواند این را پس طعام دادن شصت فقیر لازم است، این حکم برای آنست که منقاد شوید به خدا و پیغامبر او و این احکام حد مقرر کرده خداست و کافران را عذاب درد دهنده باشد (٤).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و رسول او خوار کرده شد ایشانرا چنانکه خوار کرده شد آنان را که پیش از ایشان بودند و هر آئینه فرود آوردیم آیات واضح و کافران را عذاب خوار کننده است (٥).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا پس خبر دهد ایشان را بآنچه کرده بودند یادداشت کرد آنرا خدا و ایشان فراموش کردند آن را و خدا بر همه چیز مطلع است (٦).

آیانه دیدی که خدا میداند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست نمی باشد بایکدیگر گفتن سه شخص را مگر خدا چهارم ایشان ست و نمی باشد گفتن پنج شخص را الا خدا ششم ایشان ست و نه کمتر ازین و نه زیاده ازین مگر خدا با ایشانست هر کجا باشند باز خبر دهد ایشان را روز قیامت به آنچه کرده اند هر آئینه خدا بهر چیز داناست (٧).

آیا ندیدی بسوی آنانکه منع کرده شد ایشان

فَمَنْ أَوْصَيْتُمْ بِطَعْمٍ يُطْعَمُونَ سَكَتَ لَكُمْ لِيُؤْمَرُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَقَبُوكُمُ الَّذِينَ مِنَ
قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ لِكُلِّ مَن عَذَابٌ مُّهِينٌ ①

يَوْمَ يَجْعَلُ اللَّهُ جَنبًا قَيْتُكُمْ بِمَا عَمِلُوا أَخْصَهُ اللَّهُ
وَسُورَةُ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَ اللَّهِ لَاحِظٌ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْأَمْوَالَ وَالْأَنْفُسَ وَالْأَمْوَالَ سَائِدَةً مِنْهُمْ وَلَا أَذَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ الْأَمْوَالَ مِنْهُمْ إِنْ مَا كَانُوا قَوْمًا يَتَّقُونَ ①
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَعَلَّ شَيْءٍ عَلَيْهِمْ ①

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَهَوْنَا عَنِ الْغَيْبِ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نَهَوْا عَنْهُ

وَيَنْبَغُونَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ بِمَا لَمْ يَحِيطْ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَيَمُوتُوا فِيهَا بِلَهْمٍ خَالِدٍ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالْتَقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ①

إِنَّمَا النَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَرْبِهِمْ شَيْءٌ إِلَّا رِأْضٌ مِنَ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلِيلٌ مِّنْهُم مَّا يُؤْمِنُونَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَسْتَحْوِافِي الْمَجَالِسِ فَاقْسَوا فَيَسْرَحَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ①

را از بایکدیگر رازگفتن^(۱) بازعود میکنند در آنچه از آن منع کرده شد ایشان را و بیکدیگر راز میگویند در باب گناه و تعدی و نافرمانی پیغامبر و چون بیایند پیش تودعا کنند ترا بآن کلمه که دعانکرده است ترا خدا بآن^(۲) و میگویند در دل های خویش چرا عذاب نه میکند مارا خدا بسبب آنچه میگوئیم^(۳) بس ست ایشانرا دوزخ در آیند آن جا پس بدجائست دوزخ (۸).
ای مسلمانان چون بایکدیگر رازگوئید پس باید که رازمگوئید در باب گناه و تعدی نافرمانی پیغامبر و رازگوئید در باب نیکوکاری و پرهیزگاری و بترسید از خدائی که بسوی او حشر کرده خواهید شد (۹).
جزاین نیست که رازگفتن بد از کار شیطان ست تا اندوهگین کند مسلمانان را و نیست هیچ زیان رساننده بایشان مگر باراده خدا، و برخدا باید که توکل کنند مسلمانان (۱۰).

ای مسلمانان چون گفته شود شمارا که گشاده بنشینید در مجلس ها پس گشاده کنید جای را تا بگشاید خدا برای شما (هر مشکلی را) و چون گفته شود برخیزید پس برخیزید تا بلند کند خدا مرتبه ها برای

(۱) یعنی یهود که راز ایشان در ایادی مسلمین بود والله اعلم .

(۲) یعنی بجای السلام عليك السام عليك گویند یعنی مرگ بر تو باد .

(۳) یعنی اگر پیغامبر راست است بایستی که مارا عذاب رسیدی والله اعلم .

آنانکه ایمان آورده اند از شما و آنانکه عطا کرده شده است ایشانرا علم و خدا بآنچه میکنند خبردارست (۱۱) .

ای مسلمانان چون خواهید که راز گوئید بایغامبر پس نخست بدهید پیش از راز گفتن خود خیرات را این کار بهترست شمارا و پاکیزه تر پس اگر نیابید هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست^(۱) (۱۲) .

آیاتر رسیدید از آنکه نخست دهید پیش از راز گفتن خود خیرات هاراپس چون نکردید و درگذشت خدا از شما پس باری برپادارید نمازرا و بدهید زکوة را و فرمانبرداری کنید خدا و رسول اورا و خدا خبردارست بآنچه میکند (۱۳) .

آیانه دیدی بسوی آنانکه دوستی کردند باقومی که غضب کرده است خدا برایشان^(۲) نیستند این منافقان از شما و نه از یهود و سوگند میخورند بدروغ و ایشان میدانند (۱۴) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان عذاب سخت هرآئینه بداست آنچه میکردند (۱۵) .

سپهر گرفته اند سوگندانی خود را پس بازداشتند مردم را از راه خدا پس برای ایشانست عذاب خوارکننده (۱۶) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَادَاكُمُ الرَّسُولُ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوَاكُمْ صَدَقَ ذَلِكَ خَبَرُكُمْ وَأَطَعُوا فَإِنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝
عَفْوٌ رَحِيمٌ ۝ (۱۱)

أَسْقِمْ أَنْ تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَتْ قَوْلُكُمْ
تَعْلَمُونَ وَأَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝ (۱۲)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ بِمُتَنَبِّهِينَ وَلَا
مِنْعَمٍ وَيَنْفِقُونَ عَلَى الظُّلُمِ وَلَهُمْ يَعْطُونَ ۝ (۱۳)

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ (۱۴)

إِصْنَدُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ۝ (۱۵)

(۱) مترجم گوید این حکم منسوخ است بآیتی که می آید والله اعلم .

(۲) یعنی منافقان بایهود دوستی کردند والله اعلم .

لَنْ يُنْفِقَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ يَبْعَهُمُ اللَّهُ جَبْرِئًا فَيَقُولُ لَهُ كَمَا يَعْصُونَ لَكَ
وَيَسْمَعُونَ أَمْرَهُمْ عَلَى سَمْعٍ، أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٥﴾

إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ
الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿١٥﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَيْنَ أَنَا وَرُسُلُي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٥﴾

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنَّا وَجَمَعْنَا لَهُمْ
جَبَّتْ جَبْرِئِي مِنْ عَذَابِهَا أَلَا إِنَّهُمْ خَالِدِينَ فِيهَا ضَمِنَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
الْمُغْلِبُونَ ﴿١٦﴾

دفع نخواهد کرد از ایشان اموال ایشان
و اولاد ایشان از عذاب خدا چیزی را این
جماعت اهل دوزخ اند، ایشان
آنجا جاویدان باشند (۱۷) .

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا
پس سگند خورند بحضور او چنانکه سگند
میخورند بحضور شما و می پندارند که
ایشان بر چیزی هستند آگاه شوهر آئینه
ایشانند دروغگو (۱۸) .

غالب آمده است برایشان شیطان پس
فراموش ساخت از خاطر ایشان یاد کردن
خدارا این جماعت لشکر شیطان اند آگاه
شوهر آئینه لشکر شیطان ایشانند
زیان کاران (۱۹) .

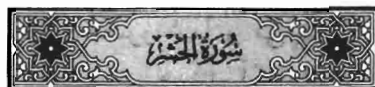
هر آئینه آنانکه مخالفست میکنند
با خدا و رسول او این جماعت در جمله
خوارترین مردم اند (۲۰) .

حکم کرد خدا البته غالب شوم من و
پیغامبران من هر آئینه خدا توانای غالب
ست (۲۱) .

نخواهی یافت قومی را که ایمان دارند
بخدا و روز آخر باین صفت که دوستی
کنند با کسیکه خلاف کرده است
با خدا و رسول او و اگر چه آن جماعت
باشند پدران ایشان یا پسران ایشان
یا برادران ایشان یا خویشاوندان ایشان آن
مومنان که با کافران دوستی ندارند نوشته
است خدا در دل های ایشان ایمان را
وقوت داده است ایشان را بفیض غیبی

از جانب خود و درآرد ایشان را به بوستان ها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا خوشنود شد خدا از ایشان خوشنود شدند ایشان از خدا ایشانند لشکر خدا آگاه شو هر آئینه لشکر خدا ایشانند رستگاران (٢٢) .

سوره حشر همدنی است و آن بیست و چهار آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَمِعَ اللَّهُ نَادِيَ السَّمَوَاتِ وَنَادِيَ الْأَرْضِ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(١) به پاکی یاد کرد خدای را آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و اوست غالب با حکمت (١) .

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَرْبِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ ثَالِثَةٌ هُمْ وَهُمْ وَمِنْ اللَّهِ فَآتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدْ فِي فِئْتِهِمُ الرَّعْبُ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاتَّخِذُوا أَوْلِي الْأَبْصَارِ ②

اوست آنکه بیرون راند آنان را که کافر شدند از اهل کتاب از خانه های ایشان در اول جمع کردن لشکر، گمان نه داشتید شما ای مسلمانان که بیرون روند و گمان میکردند آن کافران که نگاهدارنده ایشان باشند قلعه های ایشان از عقوبت

(١) مترجم گوید که آن حضرت صلی الله علیه وسلم چون بمدینه آمدند بابنی نضیر صلح کردند و ایشان بسبب شقاوت ازلی سعی عداوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم پیش گرفتند آنحضرت صلی الله علیه وسلم اراده فرمود که آنجماعت را جلاوطن فرماید منافقان آن ملاعین را پیغام فرستادند که شما قتال کنید و در جنگ استواری ورزید که ماریق شما ایم خدای تعالی برخلاف اراده منافقان در اول جمع کردن لشکر بریهودالقا رعب فرمود تا عاجز آمدند و جلاوطنی اختیار کردند و سخن اهل نفاق را نشنیدند و بقتال و تکرار جمع رجال اتفاق نیفتاد و اموال ایشان فیه شد و فیه آنرا گویند که بغیر قتال بدست مسلمانان افتد خدای تعالی منت بر مسلمانان نهاد حکم فیه بیان فرمود و از اراده منافقان خبر داد والله اعلم .

خدا پس پیامد بایشان عقوبتِ خدا از آن جاکه گمان نمی کردند و افگند در دل های ایشان ترس را خراب میکردند خانه های خود را بدست های خویش و بدست های مسلمانان پس عبرت گیرید ای خداوندان بصیرت (۲) .

و اگر نه آن بود که نوشت خدا برایشان جلاوطنی را هر آئینه عقوبت میکرد ایشانرا در دنیا^(۱) و ایشان راست در آخرت عذاب آتش (۳) .

این عذاب بسبب آنست که ایشان مخالفت کردند با خدا و رسول او و هر که مخالفت کند با خدا پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست (۴) .

آنچه بریدید از درختِ خرما یا گذاشتید آن را ایستاده بر بیخ و ریشه های آن پس به فرمان خدا بود و تاخوار کند بدکاران را^(۲) (۵) .

و آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال (بنی نضیر) پس نتاخته بودید بر آن اسبان را و نه شتران را ولیکن خدا غالب میگردد پیغامبران خود را بر هر که خواهد و خدا بر هر چیز تواناست (۶) .

آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال ساکنان ده ها خدای راست و

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآ لَعَذَّبَهُمُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ ثَآلِثٌ ﴿۲۸﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاكُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۲۹﴾

مَا تَقَعَّمُوا مِنْ لَبَنَةٍ أَوْ مَرْتَجَةٍ فَأَقْبَرُوهَا عَلَىٰ أَصُولِهَا بَلْ لَا تَنْبَغُ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ﴿۳۰﴾

وَمَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ مَآ أَجَعْتُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۱﴾

مَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَاللَّسُّوْلِ وَلِلَّذِي الْقُرَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنِّي لَا

(۱) بنوعی دیگر واللہ اعلم .

(۲) یعنی قطع درخت میوه دار وقت جهاد جائز است و ترك آن نیز جائز واللہ اعلم .

يَكُونُ ذُوْلَهُ بَيْنَ الْأَعْيُنِ وَمَنْكَرُ الْمَرْسُولِ فَعْدُوَّةٌ وَمَا لَهُمْ عَنْهُ قَاتِلُهُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

پیغامبر را و خویشاوندان را^(۱) و یتیمان را و فقیران را و راه گذر را (بیان فرمودیم) تا نباشد آن دستگردان میان توانگران از شما و هر چه بدهد شمارا پیغامبر بگیرد آن را و هر چه منع کند شمارا از آن بازایستید و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت عقوبت است (۷) .

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ②

آن فقیء فقیران هجرت کننده راست آنانکه بیرون کرده شدایشان را از خانه های ایشان و اموال ایشان می طلبند نعمت را از پروردگار خویش و خوشنودی را و نصرت می دهند خدا و پیغامبر را این جماعت ایشانند راست وعده (۸) .

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمِثْلَهُمْ مُبْتَوًى مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا جِدْدٌ فِي صَلَواتِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أَوْفَوْا وَبَرَّوْهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَرَّ نَفْسِهِ فَإِنَّكُمْ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ③

و نیز آنان راست که جای گرفتند بدارالاسلام^(۲) و جای پیدا کردند درایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر که هجرت میکند بسوی ایشان و نه می یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خویشتن و اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هر که نگاهداشته شد از حرص نفس خویش پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۹) .

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا

و نیز آنان راست که آمدند بعد مهاجران و

(۱) یعنی خویشاوندان پیغامبر را .

(۲) یعنی به مدینه .

الَّذِينَ سَبَقُوا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَجْعَلُ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٩﴾

انصار می‌گویند ای پروردگار ما بیامرز
مارا و برادران مارا که سبقت کردند بر ما
به ایمان آوردن و پیدامکن دردل های ما
هیچ کینه نسبت به آنانکه ایمان آوردند
ای پروردگار ماهرآئینه تو بخشاینده
مهربانی^(۱) (۱۰) .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَأْفِكُوا يَفْكُونَ لِأَخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أَخْرَجْتُمُوهُمْ مِنْ مَعْمَرٍ وَلَا تَنْبَغِ
وَبَيْنَكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنْ نَنْصُرَكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٦٠﴾

آیاندیدی بسوی آنانکه منافق شدند
میگویند آن برادران خود را که کافرند
از اهل کتاب اگر جلاوطن کرده شود
شمارا البته بیرون شویم نیز همراه شما
و فرمان قبول نه کنیم در مقدمه شما
هیچکس را هرگز و اگر جنگ کرده شود با
شما البته نصرت دهیم شمارا و خدا گواهی
میدهد که ایشانند دروغگویان (۱۱) .

لَئِنْ أَخْرَجُوا لِأَخْوَانِهِمْ مَعْمَرٍ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَإِنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ
نَصَرْتُمْ لَيُؤْتِيَنَّ الْأَدْبَارُ لِلَّذِينَ أَنْصَرُوا ﴿٦١﴾

اگر جلاوطن کرده شوند جلاوطن نه
شوند همراه ایشان (منافقان) و اگر جنگ
کرده شود با ایشان نصرت ندهند ایشانرا
و اگر بفرض نصرت دهند ایشانرا را البته
بازگردانند پشت های خود را بعد از آن
مدد کرده نشود ایشانرا (۱۲) .

لَا نُنْفِئُكَ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٢﴾

هرآئینه شما ای مسلمانان بارعب ترید
در خاطر های ایشان از خدا این بسبب
آنست که ایشان قومی هستند که نمی
فهمند^(۲) (۱۳) .

- (۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که در قیء هر مسلمان را حق ست پس احوج
فالا حوج را باید داد تا آنکه مال قیء کفایت کند والله اعلم .
(۲) یعنی از عذاب خدا که مؤجل ست پروا ندارند والله اعلم .

لَا يَقَاتِلُوكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مَّحْضَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُقُوا إِيلَٰ أَمْرُهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۶﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ الْكُفْرَ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بِرَبِّي مُنْكَ إِذْ أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۷﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۳۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَنْتَظِرَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
لِعِبَادِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾

وَلَا تَتَوَكَّلُوا عَلَى الْكَافِرِينَ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِوْهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ

جنگ نکنند باشما یکجا شده مگر در ده
هائی که بر آن حصار ساخته باشند یا
از پس دیوار، جنگ ایشان در میان خویش
سخت است می پنداری ایشان را همه
یکجا مجتمع شده و دل‌های ایشان پراکنده
است این بسبب آنست که ایشان قومی
هستند که در نمی یابند^(۱) (۱۴).

داستان ایشان مانند داستان آنانست که
پیش از ایشان بودند در نزدیکی چشیدند
وبال گناه خود را و ایشانراست عذاب
در دناک^(۲) (۱۵).

داستان منافقان با اهل کتاب مانند داستان
شیطان ست چون گفت آدمی را کافر
شو پس چون کافر شد گفت هر آئینه من بی
تعلقم از تو هر آئینه من میترسم از خدا
پروردگار عالمها (۱۶).

پس شد عاقبت کار این شیطان و این آدمی
آنکه ایشان در آتش باشند جاویدان آن جا
و این ست جزای ستمگاران (۱۷).

ای مسلمانان بترسید از خدا و باید که تأمل
کند هر شخص که چه چیز پیش فرستاده
است برای فردا^(۳) و بترسید از خدا هر آئینه
خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۸).

و مبادید مانند آنانکه فراموش کردند

(۱) یعنی بایکدیگر خانه جنگی ها دارند مصلحت ایشان یکی نیست واللہ اعلم .

(۲) یعنی چنانکه اهل بدر مغلوب و منهزم شدند ایشان نیز منهزم گشتند واللہ اعلم .

(۳) یعنی برای روز قیامت .

هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۵﴾

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا
مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۶﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۷﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۸﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا عَادِيَّ وَعَدُوَّكُمْ أُولَئِكَ تُلْقُونَ

خدارا پس خدافراموش گردانید ازخاطرِ
ایشان تدبیر حالِ ایشانرا این جماعت
ایشانند بدکاران (۱۹) .

برابر نیستند اهل دوزخ و اهل بهشت، اهل
بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (۲۰) .

اگر فرود می آورديم اين قرآن را برکوهی
هر آئینه میدیدی آترانیایش کرده پاره پاره
شده ازخوف خداواین داستان هارا بیان
می کنیم برای مردمان تاایشان تأمل کنند
(۲۱) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود
برحق مگراو داننده نهان و آشکاراوست
بخشاینده مهربان (۲۲) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق
مگراو پادشاه نهایت پاک سلامت ازهمه
عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود
اختیار بزرگوار پاکی خدای راست
ازشریک مقرر کردن ایشان (۲۳) .

اوست خدا آفریدگار نوپدید آرنده
نگارنده، اوراست نامهای نیک به پاکی
یاد میکند اورا هرچه درآسمان ها وزمین
ست واوست غالب باحکمت (۲۴) .

سوره ممتحنه مکی است و آن سیزده
آیت و دورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنانِ

إِلَيْهِمْ بِالْمُودَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَهُمْ مِنَ الرَّسُولِ
وَأَنَّا كَرِهَ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ كُنْتُمْ خِجْمَةً إِذْ فِي سَبِيلِ
أَنْتُمْ مَضَىٰ تَيَوَّنَ إِلَيْهِمْ بِالْمُودَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ لِّفَعْلِهِ مِنْكُمْ فَدَعَا سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

مرا و دشمنانِ خودرامی افکنید بسوی
ایشان پیغام بسبب دوستی وهرآئینه ایشان
کافر شده اند بآنچه آمده است بشما از دین
راست جلاوطن میکنند پیغامبر را و شمارا
نیز برای آنکه ایمان آوردید به خدا
پروردگار خویش، (دوست مگیرید)
اگر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد
در راه من و بطلب رضامندی من پنهان
میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی و من
میدانم آنچه پنهان میکنید و آنچه آشکار
می نمائید و هر که از شما بکند این کار
هرآئینه گم کرد راه هموار را (۱).

إِنْ يَتَّقُوا اللَّهَ يَكُونُوا أَعْدَاءَ قَوْمٍ مُّسْلِمِينَ
وَأَلَيْسَ لَهُمُ بِاللَّهِ وَرَدٌ وَأَوَلَيْكُمْ دُونُ ②

اگر کافران بیابند شمارا دشمن باشند
در حق شما و بگشایند بسوی شما دستهای
خود را و زبان های خود را بایضا و دوست
دارند که کافر شوید (۲).

لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أُولَادَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَبِمَنْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

سود نخواهند داد شمارا خویشاوندان
شما و نه فرزندان شما روز قیامت فیصله
خواهد کرد خدا در میان شما، و خدا بآنچه
میکنید بیناست (۳).

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي آلِ إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لَقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا
بِكُمْ وَبِآبَائِنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا

هرآئینه هست شمارا الگوی نیک با ابراهیم
و آنانکه همراه او بودند چون گفتند قوم
خود را هرآئینه ما بی تعلیق از شما و از آن

= و می خواستند کسی اهل مکه را بقصد آنحضرت مطلع نکند تا ناگهان بر سرایشان
رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت و بر قصد آنحضرت مطلع ساخت
خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تا آن نامه را از راه باز
آوردند و خدای تعالی در باب منع ازدوستی کفار نازل ساخت .

يَا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا قَوْلُ إِبْرَاهِيمَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَعَالَى عَنِ السُّجُودِ لَكَ وَمَا
أَمَّا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
أَتَيْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ⑤

چه می پرستید بجز خدا نامعتقد شدید
بشما و پدید آمد میان ما و میان شما دشمنی
و ناخوشی همیشه تا وقتی که ایمان آرند
بخدای تنها (شمارا الگوی نیک ست
با ابراهیم) مگر در قول ابراهیم پدر خود را
که آمرزش طلب خواهی کرد برای
تو نمی توانم برای تو از خدا چیزی^(۱)
گفت ابراهیم ای پروردگار ما بر تو توکل
کردیم و بسوی تو رجوع نمودیم و بسوی
تست بازگشت (۴) .

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْزِزْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑥

ای پروردگار ما قرار مده مارا زیر دست
کافران و بیامرز برای ما ای پروردگار ما
هر آئینه توئی غالب با حکمت (۵) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ⑦

هر آئینه هست شمارا بجماعت مذکوره
اقتداء نیک کسی را از شما که امید دارد
ملاقات خدا و روز آخرت را و هر که
روگردان شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
ستوده کارست (۶) .

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَذَبْتُمْ وَهُمْ مَوَدَّةٌ
وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَكِيمٌ ⑧

نزدیک ست خدا از آنکه پیدا کند در میان
شما و در میان آنانکه دشمنی داشته اید با آنها
دوستی را^(۲) و خدا تواناست و خدا آمرزگار
مهربانست (۷) .

لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَكُمْ فِي الَّذِينَ
كَفَرُوا مَعْرَظٌ وَلَكُمْ مِنَ دِيَارِهِمْ أَنْ تَرْجِعُوهُمْ وَتُقْسَطُوا

منع نمی کند خدا شمارا از مواصلت
آنانکه جنگ نه کرده اند با شما در مقدمه

(۱) یعنی درین قول اقتداء با ابراهیم نه شاید کردن و استغفار برای کافر درست نیست
والله اعلم .

(۲) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ حُبُّ الْمُتَّحِنِينَ ⑤

دین و بیرون نه کرده اند شمارا از خانه های شما (منع نمیکند) از آنکه احسان کنید بایشان و انصاف کنید در حق ایشان هر آئینه خدادوست میدارد انصاف کنندگان را (۸) .

جزاین نیست که منع میکند شمارا خدازمواصلت آنانکه جنگ کرده اند با شما در مقدمه دین و بیرون کرده اند شمارا از خانه های شما و معاونت دیگران کردند در بر آوردن شما (منع میکند) از آنکه دوستی کنید با ایشان و هر که دوستی کند با ایشان پس آنجماعت ایشانند ستمگاران (۹) .

ای^(۱) مسلمانان چون بیایند پیش شما زنان مسلمان هجرت کرده پس امتحان کنید ایشانرا^(۲) خدانا ترست بایمان ایشان پس اگر مسلمان دانید ایشان را باز نه فرستید ایشان را بسوی کافران نه این زنان حلال اند کافران را و نه آن کافران حلال اند این زنان را و بدهید بشوهران آنچه خرج کردند^(۳) و نیست گناه بر شما که نکاح کنید بایشان چون بدهید

إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ حُبُّ الْمُتَّحِنِينَ ⑤
وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهْجِرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ
أَلَلَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَأَهْنُ جِلَّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحْشَوْنَ لَهُنَّ وَالنُّسُوءَ مَا
انْفَقُوا وَلَكِنَّمَا عَلَيْكُمْ أَنْ تَكُونُوهُنَّ إِذَا اتَيْنَهُنَّ أَجُورُهُنَّ
وَلَا تُسْأَلُوا بِعَصَمِ الْكَافِرِ وَسَلُّوا مَا انْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ أَمَّا
انْفَقُوا إِذْ لَكُمْ حَلْمُ اللَّهِ يَعْصِيكُمْ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑤

(۱) مترجم گوید در صلح حدیبیه بعض نساء کفار هجرت کرده بمدینه می آمدند و بعض نساء مسلمین مرتد گشته بکفار ملحق میشدند خدای تعالی حکم این جماعت بیان فرمود واللہ اعلم .

(۲) یعنی قسم دهید ایشان را که به سبب ناخوشی شوهران خودیا بسبب عشق مردان دیگر نیامده اند واللہ اعلم .

(۳) یعنی مهری که شوهران کفار داده بودند باز گردانید واللہ اعلم .

ایشان را مهرایشان و نگاه ندارید دست آویز زنانِ نامسلمان را^(۱) و طلب کنید آنچه شما خرج کردید و باید که مشرکان طلب کنند آنچه خرج کرده اند^(۲) اینست حکم خدا فیصله میکند میان شما و خدا دانای باحکمت ست (۱۰) .

و اگر از دست شما برود کسی از زنان شما بسوی کافران پس غنیمت بدست آوردید^(۳) پس بدهید آنان را که رفته باشند زنان ایشان مانند آنچه خرج کرده باشند بترسید از خدائی که شما و او را باور دارنده اید^(۴) (۱۱) .

ای پیغمبر چون بیایند نزد تو زنانِ مسلمان که بیعت کنند با تو باین شرط که شریک مقرر نکنند با خدا چیزی را و دزدی نکنند و زنانکنند و نه کشند اولاد خود را و پیش نیارند سخن دروغ که بر بسته باشند آن را در میان دستهای خویش و در میان پاهای

وَلِنْ فَانَكُمُ شَيْءٌ مِّنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَرِ فَقَا فَاْتَهُمْ فَاتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ اَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا نَفَقُوا وَاللَّهُ الَّذِي
اَنْكَحَهُمْ مُّؤْمِنُونَ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ
وَلَا يَأْتِينَ بَهْتَانٍ يَفْتَرِيْنَهُ بَيْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ
وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ بَيَاعُهُنَّ وَاسْتَعْمَرُ كَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

(۱) یعنی بر نکاح کافره اقامت نباید کرد والله اعلم .

(۲) یعنی اگر زنی مرتد شده بامشرکان ملحق شود مهر او باید طلبید و اگر زنی مسلمان شده هجرت کند مهر او باید داد والله اعلم .

(۳) یعنی غنیمت ستانید از ایشان .

(۴) مترجم گوید که اگر کفار معااهد باشند و زنی مرتده بایشان ملحق گردد از ایشان مهر باید طلبید چنانچه در آیت سابقه معلوم شده اگر کفار حربیان باشند از غنائم اموال ایشان شوهران مرتده را مهر باید داد بعد فتح مکه این همه احکام مرتفع شدند نزدیک این فقیر نسخ این احکام ثابت نشده است پس اگر مثل حالتیکه در صلح حدیبیه بود باز رود و تحقیق که بر همین احکام عمل کرده شود والله اعلم .

خویش^(۱) و نافرمانی نکنند ترا در کارنیک پس بیعت قبول کن از ایشان و طلب آمرزش کن برای ایشان از خدا هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۲) .

ای مسلمانان دوستی نه کنید با گروهی که خشم گرفته است خدا بر آن ها آنجماعت ناامید شده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل گور^(۲) (۱۳) .

سوره صف مدنی است و آن چهارده آیت و دودرکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یادکرد خدا را آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین ست و اوست غالب با حکمت (۱) .

ای مسلمانان چرامی گوئید آنچه نمی کنید (۲) .

بسیار ناپسندیده شد نزد خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید^(۳) (۳) .

هر آئینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند در راه خدا صف بسته گویا ایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكَافِرُونَ مِنْهُ أَصْحَابُ الْقُبُورِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَمِيعٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ②

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ③

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوعٌ ④

(۱) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .

(۲) یعنی خدای تعالی حکم بعد از ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند و ثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن بر کفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .

(۳) یعنی با خداعهد کنید به و فانسانید .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ لِقَوْمِهِ تَوَدُّونَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ⑤

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من چرا میرنجانید مرا و هر آینه می دانید که من فرستاده خدایم بسوی شما پس وقتی که کجروی کردند کج ساخت خدادل های ایشان را خدا راه نمی نماید قوم بدکاران را (۵) .

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑥

و یادکن چون گفت عیسی پسر مریم ای بنی اسرائیل هر آینه من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دستان من است از تورات و بشارت دهنده به پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد باشد پس چون آمد احمد (صلی الله علیه وسلم) پیش ایشان با معجزه ها گفتند این سحر ظاهرست (۶) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُبَدِّلُ الْإِسْلَامَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑦

و کیست ستمگارت تر از کسی که بر بست برخدا دروغ را و او خوانده می شود بسوی اسلام و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۷) .

يُؤَيِّنُ وَنَ يُظْفِقُونَ تَوَارِثَ اللَّهِ بَيْنَهُمْ وَاللَّهُ مُبْدِي نُورِهِ وَتُورَةِ الْكَافِرِينَ ⑧

میخواهند این کافران که فرو نشانند نور خدا را به دهن های خویش و خدا تمام کننده نور خودست اگر چه ناخوش دارند کافران (۸) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الْبَرِّ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ⑨

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر همه ادیان اگر چه ناخوش دارند مشرکان (۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تَجَارِعِكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ⑩

ای مسلمانان آیا دلالت کنم شمارا به تجارتی که برهاند شمارا از عذاب درد دهنده (۱۰) .

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾

يَعْلَمُ كُمْ دُؤُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَسَيُكَفِّرُ عَنْكُمُ سَيِّئَاتِكُمْ فِي ذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾

وَأُخْرَى يُحِبُّونَهَا تَصَدَّقُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أَوْ يَتَّبِعُوا النَّبِينَ ﴿۱۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِّلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْهَوَارِيُّونَ عَنْ أَنْصَارِ اللَّهِ فَأَمَّا تِلْكَ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدَ تِلْكَ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَاصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿۱۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقَدُّوسِ

الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

ایمان آرید بخدا ورسول او و جهاد کنید در راه خدا با اموال خود و به جان های خود این بهترست برای شما اگر میدانید (۱۱).

(اگر این چنین کنید) بیمارزد برای شما گناهان شما را و درآرد شما را به بوستانها میروذیر آن جویها و به محل های پاکیزه در بهشت های همیشه ماندن اینست پیروزی بزرگ (۱۲).

و (بدهد) نعمتی دیگر که دوست میدارید آنرا آن نعمت نصرت از جانب خدا و فتح قریب الحصول است و مژده بده مسلمانان را (۱۳).

ای مسلمانان باشید نصرت دهندگان خدا چنانکه گفت عیسیٰ پسر مریم بایاران خاص خود کیستند نصرت دهندگان من بسوی خدا متوجه شده گفتند آن یاران خاص مائیم نصرت دهندگان خدا (۱۴) پس ایمان آوردند جمعی از بنی اسرائیل و کافر ماندند جمعی پس قوت دادیم مومنان را بر دشمنان ایشان پس شدند غالب (۱۴).

سوره جمعه مدنی است یازده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

یپاکی یاد کند خدا را هر آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است پادشاه نهایت

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لِقَائِي ذَلِيلِينَ ﴿٥١﴾

وَالْآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٣﴾

مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ كَفَرُوا هُمْ أَكْثَرُ مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٥٤﴾
أَمْ عَظَايُكُمْ أَشَدُّ مِنْ قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادَوْا إِنِّي زَعَمْتُ أَنَّ اللَّهَ آوَى إِلَيْهِ مِنْ دُونِ
النَّاسِ فَتَمَوَّأُوا الْمَوْتِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَا يَمُنُّونَ أَبَدًا إِنْ أَقَامْتُمُ أَيُّدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

پاك، غالب باحکمت (۱) .

اوست آنکه برانگیخت درنا خواندگان^(۱) پیغامبری از قوم ایشان میخواند برایشان آیات اورا وپاك می کند ایشان را ومی آموزدایشان را کتاب و دانش و هرآئینه ایشان بودند پیش ازین درگمراهی ظاهر (۲) .

ونیز مبعوث کرد آن پیغامبرادرقومی دیگر ازبنی آدم که هنوز نه پیوسته اندبامسلمانان^(۲) و اوست غالب باحکمت (۳) .

اینست فضل خدا میدهدش بهرکه خواهد وخدا صاحب فضل بزرگ ست (۴) .

مثال آنانکه نهاده شد برایشان تورات باز برنداشتندآن را^(۳) مانند مثال خرسست که برداردکتاب هارا بداست داستان قومی که دروغ می شمردند آیات خدارا وخداراه نمی نماید گروه ستمگاران را (۵) .

بگوای یهود اگرگمان دارید که شما دوستان خدائید بجز سائر مردمان پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست گویان (۶) .

وآرزو نخواهند کردآنها هرگز بسبب آنچه پیش فرستاده است دست های ایشان

(۱) یعنی عرب .

(۲) فارس یعنی سائر عجم .

(۳) یعنی به وفق آن عمل نه کردند .

قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَتَذَكَّرُونَ مِنْهُ فَأَنَّهُ مُفِيتُكُمْ تَعَرُّدُونَ
إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْزِلُكُمْ فِيهَا لَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاثْبِتُوا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

قَدْ أَفْضَيْتِ الصَّلَاةُ فَانْتَبِهُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧﴾

وَإِذَا أَوَّلَتْ لَكُمْ وَجْهُكُمْ لِمَنِ الْبَيْعُ فَبِئْسَ الْبَضْعُ
قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْبَيْعِ وَاللَّهُ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٨﴾

و خدا داداناست به ستمگاران (۷) .

بگوهر آئینه مرگی که می گریزید از آن البته
وی رسنده است بشما گردانیده خواهید
شد بسوی داننده نهان و آشکارا پس
خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۸) .

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای
نماز در روز جمعه پس سعی کنید بسوی
یاد کردن خدا و بگذارید خرید و فروش را
این بهتر است شمارا اگر می دانید (۹) .

پس چون تمام کرده شود نماز متفرق
شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا
و یاد کنید خدا را بسیار تا شما رستگار
شوید (۱۰) .

(و آن مسلمانان) چون ببینند کاروانی یا
بازی را متفرق شده متوجه میشوند
بسوی آن و بگذارند تورا ایستاده^(۱) بگو
آنچه نزد خداست بهتر است از بازی و از
سوداگری و خدا بهترین روزی دهند
گانش^(۲) (۱۱) .

(۱) یعنی در خطبه .

(۲) مترجم گوید این آیت عتاب است بر بعضی اصحاب و اشارت است بآن قصه که
کاروانی از شام آمد در اثناء خطبه ایشانرا دیده متفرق شدند و در خدمت آنحضرت
صلی الله علیه وسلم نماندند مگر دوازده شخص که حضرت ابوبکر و عمر
از آنجمله بودند والله اعلم .

سوره منافقون مدنی است و آن
یازده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذْ لَجَأَ الْمُنْفِقُونَ إِلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى قَالُوا أَتُشْهِدُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
أَنَّكَ رَسُولُهُ وَاللَّهُ يُشْهِدُ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَايُتُونَ ①

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ
سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ③

وَإِذَا رَأَوْهُمْ تَبَهِجُوا بِأَسْمَائِهِمْ وَزَعُمُوا إِنَّهُمْ كَايُتُونَ
خُذْ بِنَاصِيَتِهِمْ يُسَبِّحُونَ كُلٌّ مِّنْهُمْ عَصِيَ عَلَيْهِمُ الْهُدَى وَالْعَذَابُ أَشَدُّ
فَأَنذَرْتَهُمُ اللَّهُ إِلَىٰ يَوْمِ لِقَائِهِمْ ④

وَأَذِيقُوا لَهُمُ عَذَابَ اللَّهِ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُؤَدِّرُ مَنَّهُمْ
وَرَأَيْتَهُمْ يَصْدَقُونَ وَهُمْ مُّسْتَبْرِئُونَ ⑤

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) چون بیایند پیش تو منافقان گویند
گواهی میدهیم که تو پیغامبر خدائی و خدا
میداند که تو پیغامبر اوئی و خدا گواهی
میدهد که منافقان دروغ گویند (۱) .

سپر گرفته اند قسم های خود را پس
بازماندند از راه خدا هر آئینه ایشان بداست
آنچه می کردند (۲) .

این بسبب آنست که ایشان ایمان آوردند
باز کافر شدند پس مهر نهاده شد بر دل
های ایشان نمی فهمند (۳) .

و چون ببینی ایشان را متعجب کند
ترا بدان ایشان و اگر بگویند گوش نهی
بر سخن ایشان گویا ایشان چوبهای به
دیوار تکیه داده اند، می پندارند هر آواز
تند را هلاکی برخود ایشانند دشمنان پس
بترس از ایشان لعنت کرد ایشانرا
خدا از کجا گردانیده میشوند (۴) .

و چون گفته شود منافقان را بیا ئید تطلب
آمرزش کند برای شما پیغامبر خدا می پیچاند
سرهای خود را و ببینی ایشان را که رو می

(۱) مترجم گوید رئیس منافقان در سفری سخنان نفاق انگیز بر زبان آورد آن را شخصی
از انصار به عرض آنحضرت صلی الله علیه وسلم رسانید منافقان بمجلس شریف
آمده قسم خوردند که مرتکب آن کلمات نشده اند این سوره در حکایت آن اقوال
و تهدید و تکذیب ایشان نازل شد .

گردانند تکبر کنان (۵) .

یکسانست درحق آنجماعت که آمرزش طلب کنی برای ایشان یا آمرزش نه طلبی برای ایشان نخواهد آمرزید خداایشان را هرآئینه خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۶) .

ایشانند آنان که میگویند (یاران خود را) خرج مکنید برآنانکه که نزد رسول خدایند^(۱) تا پراکنده شوند و خدای راست خزانه های آسمانها و زمین ولیکن منافقان نمی دانند (۷) .

میگویند اگر بازرسیم به مدینه البته برآرد بزرگ ترخوارتر را از مدینه^(۲) و خدای راست بزرگی و پیغامبر او را و مسلمانان را و لیکن منافقان نمیدانند (۸) .

ای مسلمانان مشغول نگردانند شمارا اموال شما و نه فرزندان شما از یاد خدا و هرکه چنین کند پس آنجماعت ایشانند زیان کاران (۹) .

و خرج کنید از آنچه عطا کرده ایم شمارا پیش از آن که بیاید به یکی از شما مرگ پس بگوید ای پروردگار من کاش موقوف میگذاشتی مرا تا مدتی اندک تا صدقه دادمی و شدمی از صالحان (۱۰) .

و هرگز مهلت ندهد خدا هیچکس را چون

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ①

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَيَلْعَنُوا الَّذِينَ تَمَوَّعُوا لَهُمْ وَأَلَا يَلْعَنُ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَفْقَهُونَ ②

يَقُولُونَ لَنْ يَجْعَلَ إِلَىٰ الْمَدِينَةِ كَيْدٌ مِنْهُمْ أَذْهَبَ مِنْهَا الْأَدْلَ
وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِلسَّوْلَةِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْكَافِرِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ وَلَا تَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ عَنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ④

وَأَنْفِقُوا مِنْ تِلْكَ أَمْوَالِكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ آجِلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ
وَأَكُنْ مِنَ الصَّاحِقِينَ ⑤

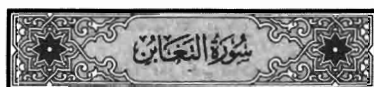
وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ

(۱) یعنی بر فقراى مهاجرین .

(۲) یعنی توانگرانِ اهلِ نفاق فقراء مسلمین را .

يَمَّا تَعْمَلُونَ ①

بیایداجل او و خدا خبردارست آنچه
میکنید (۱۱) .

سوره تغابن مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْمِعُ اللَّهُ مَنَافِيَ السَّمَوَاتِ وَمَنَافِيَ الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد میکند خدایا آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین ست ، اوراست پادشاهی
و اوراست ستائش و او بر همه چیز
تواناست (۱) .

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ
يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

اوست آنکه آفرید شمارا پس بعض
از شما کافراست و بعض از شما مومن
و خدا با آنچه می کنید بیناست (۲) .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَاللَّهُ الْبَصِيرُ ③

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
و صورت بست شمارا پس نیک ساخت
صورت های شمارا و بسوی اوست باز
گشت (۳) .

يَعْلَمُ مَنَافِيَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْتَرُونَ
وَمَا تُخْلَوْنَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ④

میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست
و میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار می کنید و خدا داناست بمکنون
سینه ها (۴) .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَدْ أَفْوَاحًا لَّهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑤

آیا نیامده است بشما خبر آنانکه کافر بودند
پیش ازین پس چشیدند و بال کار خود را
وایشانراست عذاب درد دهنده (۵) .

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا
أَبَشِرْهُمْ هَؤُلَاءِ فَكَفَرُوا وَاتَّكَبُوا وَاسْتَعْتَفَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ
حَمِيدٌ ⑥

این عذاب بسبب آنست که می آمدند
پیش ایشان پیغامبران ایشان بامعجزه ها
پس گفتند آیا آدمیان راه نمایند مارا پس
کافر شدند و روگردانیدند و بی نیازاست

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ كُنْ جُنُوعًا مَلَكًا مَلَكًا
لَتُبْعَنَّ ثُمَّ لَنَنْبَغَنَّ رَبِّكَ عَمَلَهُمْ وَذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ④

فَأَمَّا يَا لَئِذَا هُمُ اسْتُؤْتُوا بِالنُّفُوسِ الَّتِي كَانَتْ أَتَى اللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑤

يَوْمَ يَسْعَى السَّاعِدُ إِلَى السَّاعِدِ ذَلِكَ يَوْمَ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
بَشَرٌ مُمِصِّينٌ ⑦

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑧

وَاطِيعُوا لِلَّهِ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ إِنْ قُلْتُمْ قَوْلًا عَلَى رَسُولِنَا
الْبَاطِلُ الْمُبِينُ ⑨

خدا و خدا بی نیاز ستوده شده است (۶) .
پنداشتند کافران که برانگیخته نخواهند
شد بگواری و قسم به پروردگار من البته
برانگیخته شوید باز خبر داده شود شمارا
بآنچه می کردید و این بر خدا آسان است
(۷) .

پس ایمان آرید بخدا و رسول او و بنوری
که فرو فرستاده ایم^(۱) و خدا بآنچه
می کنید خبردار است (۸) .

(خبر داده شود شمارا) و قتی که بهم
آرد شمارا در روز قیامت آن روز روز ظهور
غبن بعضی به نسبت بعضی باشد و هر که
ایمان آرد بخدا و بکند کارشائسته دور کند
ازو بدی های او را و در آردش به بوستان
ها می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا
همیشه اینست پیروزی بزرگ (۹) .

و آنانکه کافر شدند و به دروغ نسبت کردند
آیاتِ ما را آن جماعت اهل دوزخ اند
جاویدان آنجا و بدجائیست دوزخ (۱۰) .

نه می رسد هیچ مصیبت مگر به حکم
خدا و هر که رجوع کند بخدا راه نماید دل
او را و خدا بهر چیز داناست (۱۱) .

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید رسول را پس اگر روگردان شوید
پس جزاین نیست که بر پیغامبر ما پیغام
رسانیدن آشکارا است (۱۲) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست مگرا و بر خدا باید که توکل کنند مومنان (۱۳).

ای مسلمانان هر آئینه بعض ازواج شما و بعض اولاد شما دشمنان اند در حق شما پس بترسید از ایشان^(۱) و اگر در گذر کنید و روبگردانید و بیامرزد پس هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که اموال شما و اولاد شما امتحان ست و خدا نزد اوست مزد بزرگ (۱۵).

پس بترسید از خدا آن قدر که توانید و سخن شنوید و فرمانبرداری کنید و خرج کنید بهتر باشد برای جان های شما و هر که نگاه داشته شود از بخل نفس خود پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۱۶).

اگر قرض دهید خدا را قرض نیکو و چون دهدش شما را و بیامرزد شما را و خدا قدر شناس بر دبارست (۱۷).

داننده پنهان و آشکارا غالب با حکمت (۱۸).

سوره طلاق مدنی است و آن دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر (بگوامت خود را) چون اراده کنید طلاق دادن زنان را پس طلاق دهید ایشان را در اول عدت

إِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عِدَّةٌ لَكُمْ فَأَحْذَرُواهُمْ ۚ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَنَعُوا وَتَفَرَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَنْصِتُوا ۚ أُوْحُوا خَيْرًا ۚ إِنَّ نَفْسَكُمْ وَمَنْ يُؤْتِكُمْ شَيْئًا فَبِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تَقْرَضُوا مِنَ اللَّهِ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضْعِفَهُ لَكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ شَكُورٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

طَلِّمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ مِنْ بَعْدِ تَوْهَنٍ وَأَحْصُوا
الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمُ الَّذِي أَنْتُمْ حَوَاجُّهُنَّ مِنْ بَنَاتِهِنَّ وَلَا تَخْرُجْنَ

ایشان^(۱) و شمار کنید عدت را و بترسید از خدا، پروردگار خویش بیرون مکنید ایشان را از خانه های ایشان و باید که ایشان بیرون نه روند مگر آنکه بعمل آرند کار بی حیائی آشکارا و این حد همامقرر کرده خداست و هر که تجاوز کند از حدهای خدا پس ستم کرد بر جان خویش تو نمیدانی شاید که خدا پیداکند بعد از طلاق کاری را^(۲) (۱).

پس چون نزدیک رسند مطلقات بمیعاد خود پس نگاهدارید ایشان را بوجه پسندیده یا جدا شوید از ایشان بوجه پسندیده و گواه گیرید دو کس صاحب تقوی را از قوم خود و راست ادا کنید شهادت را برای خدا این حکم پند داده می شود بآن هر که مومن باشد بخدا و بروز آخر و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او مخلصی (۲).

ورزق دهدش از آنجا که گمان ندارد و هر که توکل کند بر خدا پس خدا بس ست او را هر آئینه خدا رسنده است بمراد خود هر آئینه ساخته است خدا هر چیز را به اندازه (۳).

و آنانکه نومید شدند از حیض از جمله زنان شما^(۳) اگر به شبهه افتاده اید پس عدت

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِمَاحِضَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُخْرِجُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ①

وَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ مِنْ فَمِ مَكُونٍ بِمَعْرُوفٍ أَوْ قَارِئُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهُدُوا ذُوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ②

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِلْإِنْسَانِ قَدْرًا ③

وَالَّذِي يَكُن مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَا يَحِيضُنَّ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ

(۱) یعنی در طهری که مساس نکرده باشید .

(۲) یعنی موافقت پدید آید و مراجعت کند والله اعلم .

(۳) یعنی از مطلقات .

حَمَلُهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ⑤

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ⑤

أَسْكَنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ دُونِ أَوْلِيَّاهُنَّ الْأَصْوَافُ عَلَيْهِنَّ
عَلَيْهِنَّ وَأَنْ لَنْ يُولِيَ لَكُمْ فِي الْأَرْحَامِ مَنْ يُضَعْنَ حَمَلُهُنَّ
فَإِنْ أَضَعْنَ لَكُمْ فَأُولُوهُنَّ أَوْلَىٰ وَأُولُوكُمْ بَعْدُ وَأَنْ
تَعَسَىٰ أَمْرُهُمْ فَرَضَهُ لَكُمْ آخَرُ ⑤

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعِيهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَتْهُ
اللَّهُ لَا يَكُفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مِمَّا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ
عَمَلِكُمْ شَيْئًا ⑤

وَكَايْنِ مِنْ قُرْبَىٰ عَنَتِ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ تَحَابُّبَهَا حَسَابًا
سَدِيدًا وَعَدَبَهَا عَذَابًا ثَقِيلًا ⑤

ایشان سه ماه است و آنانکه بسن حیض
نرسیده اند نیز عدت ایشان سه ماه است
و خداوندانِ حمل عدت ایشان آن است
که بنهند حمل خود را و هر که بترسد از خدا
پدید آرد برای او در کار او آسانی را (۴).

این حکم خداست که فرود آوردن را
بسوی شما و هر که بترسد از خدا دور کند
از وی بدیهای او زیاده دهد و او را مزد (۵).

ساکن کنید زنان مطلقه را جایی که
شما سکونت دارید قدر طاقت خود
و ایضا مرسانید ایشان را تا تنگ گیرید
برایشان و اگر باشند خداوندانِ حمل
پس خرج کنید برایشان تا آنکه بنهند حمل
خود را پس اگر شیر دهند بفرمان شما پس
بدهید ایشان را مزد ایشان و بایکدیگر
کارفرمایی کنید در میان خویش بوجه
پسندیده اگر مضائقه کردید شیر خواهد
داد بفرمودهٔ او زنی دیگر (۶).

باید که خرج کند صاحب وسعت
از وسعتِ خود و آنکه تنگ کرده شد بروی
رزق او را پس باید که خرج کند از آنچه
عطا کرده است او را خدا، تکلیف نمی
کند خدا هیچ کس را مگر بحسب آنچه
داده است او را پدید خواهد آورد خدا بعد
از تنگ دستی آسایش را (۷).

و بساده که تجاوز کرد از فرمان پروردگار
خویش و از فرمان پیغامبران او پس حساب
کردیم باو حسابی سخت و عقوبت کردیم
او را عقوبتی دشوار (۸).

قَدَّاتٌ وَبَالَ أَرْهَاقًا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خَرًّا ①

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَنَّانُ ②

رَسُولَاتُهُمْ عَلَيْهِمُ الْبَرَكَاتُ أُولَئِكَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الْغُلَامَةِ إِلَى الْبُورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُخَلِّهِ خَلَّةً حَسَنَةً يَجْزِي عَنْهَا اللَّهُ خَلِيدًا فِيهَا أَبَدًا ③

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَنْزَارُ فِيهِنَّ يَتَعَلَّمُونَ أَنْ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَا تُحِزْ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَتَّغَى مَوْصَاتِ

پس چشید سزای عمل خود و شد سرانجام کار او زیان کاری (۹) .

مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان عذاب سخت پس بتر سید از خدا ای خداوندان خرد ای مسلمانان هر آئینه فرود آورده است خدایسوی شما کتابی (۱۰) .

(فرستاده است) پیغامبری که میخواند بر شما آیاتِ خدا واضح آمده تا برآرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند از تاریکی ها بسوی روشنی و هر که ایمان آرد بخدا و بکند کار شایسته در آردش به بوستان ها میروند زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه هر آئینه بوجه نیک ساخته است خدا برای او رزق را (۱۱) .

خدا آنست که آفرید هفت آسمان و آفرید از زمین مانند آن فرودمی آید تدبیر کار در میان آسمان ها و زمین تابدانید که خدا بر همه چیز تواناست و نیز بدانید که خدا احاطه کرده است هر چیز را باعتبار علم (۱۲) .

سوره تحریم هدنی است و آن
دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای پیغامبر چرا حرام می کنی چیزی

أَزْوَاجَكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ①

را که حلال ساخته است خدا برای تومی طلبی خوشنودی زنان خود را و خدا آمرزگار مهربان ست (۱) .

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ②

هرآئینه مشروع ساخته است خدا برای شما گشادن سوگند شمارا^(۱) و خدا کارساز شماس است و اوست دانای با حکمت (۲) .

وَإِذْ أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا بَيَّنَّاتُ بِهِ وَأَكْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا بَيَّنَّاهُ لَهُ قَالَتْ مَنْ أَتَاكَ هَذَا قَالَ بَيَّنَّنِي الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ③

و یاد کن چون پنهان گفت پیغامبر با بعضی ازواج خود سخنی را پس چون افشاء کرد آن سخن را و مطلع ساخت خدای تعالی پیغامبر را بر افشای آن سخن، شناسا کرد پیغامبر به بعضی آن سخن و اعراض کرد از بعضی پس و قتی که خبردار کرد آن را با فاشی راز آن زن گفت که خبر داد ترا باین افشای راز پیغامبر فرمود خبر داد مرا خدای دانای خبردار (۳) .

إِنْ تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَظْهَرُوا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاكُمْ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ④

ای دوزن پیغامبر^(۲) اگر رجوع کنید بسوی خدا خوش باشد هرآئینه کج شده ست دل های شما و اگر با هم متفق شوید بر او (برنجانیدن پیغامبر) پس هرآئینه

= وازواج آنحضرت غیرت کردند آنحضرت صلی الله علیه وسلم برای خاطر داشت ایشان ماریه را برخورد حرام گردانید و آنحضرت سِرِّی از اسرار خود با بعضی ازواج اظهار فرموده در کتمان آن مبالغه کرد آن زوجه بدیگری اظهار نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق وحی بر افشای آن سرمطلع شدند و بنوعی از رمز آن قصه در میان نهادند و عتاب فرمودند خدای تعالی در باب پند ازواج طاهرات و تهدید ایشان نازل ساخت و الله اعلم .

(۱) یعنی بادای کفار .

(۲) یعنی حفصه و عائشه رضی الله عنهما و الله اعلم .

خداکار ساز اوست و جبرئیل و مردمان شائسته از مسلمانان و نیز فرشتگان بعد ازین مددگاراند اگر طلاق دهد پیغامبر شمارا (۴) .

نزدیک ست که پروردگارا و عوض دهد برای او زنانِ دیگر بهتر از شما گردن نهادگان باور دارندگان دعا کنندگان توبه نمایندگان عبادت بجا آرندگان روزه دارندگان شوهر دیدگان و شوهر نادیدگان (۵) .

ای مسلمانان نگاهدارید خویشتن را و اهل خانه خود را از آتشی که هیزم آن مردمان باشند و سنگ ها، بر آن آتش موکل اند فرشتگان درشت خو سخت رونافرمانی نمی کنند خدا را در آنچه فرموده است ایشان را و می کنند هر چه حکم میشود ایشان را (۶) .

(آنروز گوئیم) ای کافران عذر پیش میارید امروز جزاین نیست که جزا داده میشود شمارا بحسب آنچه میکردید (۷) .

ای مسلمانان رجوع کنید بسوی خدا رجوع خالص امید هست از پروردگار شما که زایل کند از شما گناهان شمارا و در آورد شمارا به بوستانها میرود زیر آن جویها روزیکه رسوانه کند خدا پیغامبر را و آنان را که ایمان آورده اند همراه او نورایشان میرود پیش دستهای ایشان و بجانب های راست ایشان میگویند ای پروردگار ما تمام ده برای ما نور ما را

عَنِ رَبِّكَ إِنْ طَلَقْتَ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِمَّنْكَ
مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَنَاطَاتٍ يَهْدِيْ غَيْدَتِ سَبِيحَتِ
يَهْدِيْ وَأَنْجَارًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظُ شِدَادٍ لَا يَعْصُونَ
اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُؤَوُّونَ إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَلَى رَبِّكُمْ
أَنْ تُكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَبِكُلِّ ذَنْبٍ جَعَلْتُ مِنْ عَنِّي مَا
الْأَنْفُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ
يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا
نُورَنَا وَاعْمُرْ لَنَا بَيْتَكَ عَلَى كُلِّ مَقَرٍّ قَدِيرٌ ۝

وبیامرزمارا، هرآئینه تو برهرچیز توانائی
(۸).

ای پیغامبر جهاد کن باکافران وبامنافقان
نیز ودرشت شو بر ایشان وجای ایشان
دوزخ ست ووی بدجائی ست (۹).

اورد خدامثالی را برای آنانکه کافرشدند
زن نوح را و زن لوط را بودند زیر نکاح
دوبنده شایسته از بندگان ما پس خیانت
کردند بآن دوبنده پس دفع نکردند ایشان
ازآن دوزن چیزی را ازعذاب خدا وگفته
شد درآئید هردوتا درآتش دوزخ با در
آیندگان (۱۰).

وآوردخدا مثالی را برای آنانکه ایمان
آوردند زن فرعون را چون گفت ای
پروردگار من بناکن برای من نزد
خودخانه ای دربشت وخلاص کن مرا
ازفرعون وکاراو وخلاصی ده مرا ازقوم
ستمگاران (۱۱).

ومریم دختر عمران را آنکه نگاهداشت
فرج خودرا پس دمیدیم درفرج او روح
خودراوباورداشت سخنان پروردگار
خودرا وکتاب های او را وبود از
فرمانبردارندگان^(۱) (۱۲).

سوره ملك مكى است وآن سى
آيت ودوركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنخدا که بدست

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ بِهِمْ وَيَسُ الْمُصِيرُ ①

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ
لُوطٍ كَانَتَا تَتَرَفَعْنَ عَبْدَيْنِ مِّنْ عِندِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتُمَا مَا فَكَّرْنِيغِيَا عَنْهُمَا مَنِ اللَّهُ شَيْئًا وَهُوَ
أَعْلَمُ النَّاسُ مَعَ الَّذِينَ خِلَافُ ②

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ
رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِّنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ
وَنَجِّنِي مِّنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ③

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ
مِن رُّوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ لَهَا
مِنَ الْغَيْرَةِ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَرُّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

(۱) یعنی روح حضرت عیسیٰ در رحم مریم درآمد وفرج کنایت است از رحم .

قَدِيرٌ ①

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
مِنْ تَفَوتٍ فَإِنْ رَجِعَ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُتُورٍ ③

ثُمَّ رَجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ④

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑥

إِذَا الْغُفُولُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُورُ ⑦

تَكَادُ دَمَعُهُنَّ مِنَ الْغَيْظِ يُغَيِّظُنَّ فِيهَا قُورٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا
أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧

قَالَ أَوَلَمْ نَذْجَأْكَ أَنْ تَذِيرُوهُ فَلَقَدْ بَنَّا وَلَقْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ
سَمَاءٍ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨

اوست پادشاهی و او بر همه چیز تواناست
(۱) .

آن خدا که آفرید موت و حیات را تا بیا زماید
شما را که کدام یک از شما نکوترست
در عمل و اوست غالب آمرزگار (۲) .

آن خدا که آفرید هفت آسمان را تو در تو نه
بینی ای بیننده در آفرینش خدا هیچ بی
ضابطگی پس باز گردان چشم را آیا می
بینی هیچ شکستگی (۳) .

پس باز گردان چشم را دوباره تابا زاید
بجانب تو چشم خوار شده مانده گشته
(۴) .

و هرائینه زینت دادیم آسمانِ نزدیک را به
چراغ ها و ساختیم آن چراغ ها را آلاتِ
رجم شیاطین و آماده کردیم برای شیاطین
عذاب دوزخ (۵) .

و برای آنانکه کافر شدند به پروردگار خود
عذاب دوزخ است و آن بدجائیست (۶) .

و قتی که افکنده شود ایشان را بدوزخ
بشنوند آن را آوازی مانند آواز خر و آن
دوزخ جوش میزند (۷) .

نزدیک ست پاره پاره شود از خشم، هرگاه
افکنده شود به دوزخ گروهی را سوال
کنند از آن گروه نگاهبانانِ دوزخ آیا نیامده
بود شمارا هیچ پیغامبر ترساننده (۸) .

گویند آری آمده بود بماترساننده پس
دروغ پنداشتیم و گفتیم فرود نیاورده است
خدا هیچ چیز را نیستید شما مگر

درگمراهی بزرگ (۹) .

وگویند اگر ما می شنیدیم یا مامی فهمیدیم
نمی شدیم داخل درزمره اهل دوزخ (۱۰) .
پس اقرار کردند بگناه خویش پس لعنت
باد اهل دوزخ را (۱۱) .

هرآئینه آنانکه می ترسند از پروردگار
خویش غائبانه ایشانراست آمرزش
ومزد بزرگ (۱۲) .

وپنهان کنید سخن خود را یا آشکارا گویند
آن راهر آئینه خداداناست بآنچه در سینه ها
باشد (۱۳) .

آینداند کسی که آفرید و اوست باریک
بین خبردار (۱۴) .

اوست آنکه رام ساخت برای شمازمین را
پس راه روید درنواحی آن وبخورید
از رزق خدا وسوی اوست برانگیختن
(۱۵) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه فروبرد شمارا به زمین پس
نا گهان زمین می جنبد (۱۶) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه بفرستد بر شما بادِ سنگبار پس
خواهید دانست چگو نه است ترسانیدن
من (۱۷) .

وهرآئینه دروغ پنداشتند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس چگو نه شد عقوبت
من (۱۸) .

آیندیده اند بسوی مرغان بالای خود

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑩

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَرِيمٌ ⑫

وَأَمَّا قَوْلُكَ يَا أَهْلَ الْإِيمَانِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ⑬

الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ⑭

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشَوْا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ⑮

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّ بِكُمْ الْأَرْضُ
فَإِذَا هِيَ تُنْزَوُ ⑯

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ⑰

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ⑱

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّالِمِ قَوْمَهُمْ صُلَىٰ وَيَقْبِضُ

لَا يَسْلَمُونَ إِلَّا الْوَعْدُ إِنَّهُ يُخْلِقُ شَيْءٌ بَصِيرٌ ⑩

أَتَنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ
الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ لَافِي عُرُودٍ ⑪

أَتَنْ هَذَا الَّذِي يَزِرُّكُمْ إِنْ أَسْكَرَ بَيْنَهُمْ لُجُؤًا
فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ⑫

أَمَنْ يَمْنُنِ مِنْكَ عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَنْ
يَمْنُنِ سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَوِيمٍ ⑬

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ⑭

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ⑮

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑯

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ⑰

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً يَبُغْتِمْ وَجُوهَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَوَقِيلَ
هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ⑱

(در پروازندو) گاهی بالهای خود را گسترده
و گاهی جمع می کنند!! نگاه نمیدارد
ایشان را مگر خدا هر آئینه او بهر چیز
بیناست (۱۹) .

آیا کیست آنکه وی لشکر ست برای شما
نصرت میدهد شما را بجز خدا نیستند
کافران مگر در فریب (۲۰) .

آیا کیست آنکه روزی دهد شما را اگر
باز گیرد خدا رزق خود را بلکه محکم
پیوسته اند در سرکشی و رمیدگی (۲۱) .

آیا کسیکه برود نگویند ساز افتاده بر روی
خود راه یافته ترست یا کسی که می رود راست
ایستاده بر راه راست (۲۲) (۱) .

بگو اوست آنکه بیافرید شما را
و پدید آورد برای شما شنوائی و چشم ها
و دل ها اندکی شکر می کنید (۲۳) .

بگو اوست که پراکنده ساخت شما را
در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد
(۲۴) .

و میگویند کافران کی باشید این وعده اگر
راست گوئید (۲۵) .

بگو جز این نیست که علم نزد خداست
و جز این نیست که من بیم کننده آشکارم
(۲۶) .

و آنگاه که ببینند آن وعده را نزدیک شده
ناخوش کرده شود (۲) روی آنانکه

(۱) مترجم گوید این مثل ست کافرو مومن را والله اعلم .

(۲) یعنی سیاه کرده شود .

کافر شدند و گفته شود این ست آنچه او را می طلبید (۲۷) .

بگو آیدید ا گر هلاک کند مرا خدا و آنان را که همراه من اند یا رحمت کند بر ما (بهر حال) که خلاصی دهد کافران را از عذاب درد دهنده (۲۸) .

بگو اوست بخشاینده باوایمان آوردیم و بروی توکل نمودیم پس خواهید دانست که کیست در گمراهی ظاهر (۲۹) .

بگو آیدید ا گر شود آب شما فرو رفته پس که بیارده شما آب روان را (۳۰) .

سوره قلم مکی است و آن پنجاه و دو آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نَ ، قسم بقلم اعلی و بآنچه می نویسند فرشتگان (۱) .

نیستی تو به فضل پروردگارتو دیوانه (۲) .

وهرآئینه تُو است مزدبی نهایت (۳) .

وهرآئینه تو بر خوی بزرگی (۴) .

پس خواهی دید و ایشان نیز خواهند دید (۵) .

که بکدام يك از شما دیوانگی ست (۶) .

هرآئینه پروردگار تو داناترست به کسیکه خطا کرد راه او را و اونیز داناترست به راه یافتگان (۷) .

پس فرمان مبر دروغ دارندگان را (۸) .

آرزو کردند که ملائمت کنی تا ایشان نیز

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا قُلْ أَنْتَ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۝

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الْمَتَّابُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَتَعْمَلُونَ مَنْ هُوَ ضَلَّلَ مُبِينٌ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مُعِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۝

مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ۝

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۝

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝

فَتَبَيَّرُوا وَيُبْصِرُونَ ۝

يَأْتِيكُمُ الْمُنُونُ ۝

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۝

وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝

فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ۝

وَدُّوا لَوْلَا آلُ هُنُوتٍ ۝

ملائمت کنند (۹) .

و اطاعت مکن هر بسیار سوگند خورنده
محقر را (۱۰) .

هر عیب جوهر رونده بسخن چینی (۱۱) .
هر بخل کننده به مال از حد گذشته گناهگار
(۱۲) .

هر سخت روی بعد ازین همه ملحق بقوم
نه از اصل ایشان^(۱) (۱۳)

بسبب آنکه هست صاحب مال و فرزندان
(۱۴) .

(تکذیب کرد) چون خوانده شود بروی
آیات ها گوید افسانه پیشینیان ست (۱۵) .

داغ خواهیم نهاد اورا بر بینی^(۲) (۱۶) .
هر آئینه ما آزمودیم ایشانرا چنانکه آزموده
بودیم صاحبان بوستان را چون قسم
خوردند که البته درو کنند بوستان را
بوقت بامداد (۱۷) .

وانشاء الله نمی گفتند (۱۸) .

پس بگردآمد برآن بوستان بلائی
از پروردگار تو^(۳) و ایشان خفته بودند
(۱۹) .

پس شدمانند زراعت بریده شده (۲۰) .
پس بایکدیگر آواز دادند هنگام صبح
(۲۱) .

وَلَا تُطْعَمُ كُلُّ حَلَالٍ تَهْنِئَةً ۝

هَتَاؤُشَاءُ يَنْبِئُ ۝

مَتَاعُ الْآخِرِ مَعْتَدًا أَنْتُمْ ۝

عُنَى بَعْدَ ذَلِكَ نَبِئُ ۝

أَنْ كَانَ دَامِلًا وَبَيِّنًا ۝

إِذَا شِئِلَ عَلَيْهِ الْيُنْتُ قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝

سَسِمْهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ۝

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا

لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ۝

وَلَا يَسْتَنْتَوْنَ ۝

فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ۝

فَأَصْبَحَتْ كَالْفَارِغِ ۝

فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ۝

(۱) یعنی سنت خدا آنست که مردم بداصل غالباً متصف باین صفاتِ رذیله باشند .

(۲) کنایت ست از رسوا کردن .

(۳) یعنی آتش در گرفت .

که بامداد روید بکشت خود اگر
دروکنده اید (۲۲) .

پس رفتند بایکدیگر سخن پنهان گویان
(۲۳) .

باید که داخل نه شود دربستان امروز
بر شما هیچ فقیری (۲۴) .

وبامداد رسیدند برنیت بخل توانا بزعم
خود (۲۵) .

پس آنگاه که دیدند آن بوستانرا گفتند
هرآئینه ما خطا کننده راهیم ^(۱) (۲۶) .

نه بلکه محروم کردگانیم (۲۷) .

گفت بهترین ایشان آیانه گفته بودم شمارا
که چراتسبیح نمی گوئید ^(۲) (۲۸) .

گفتند به پاکی یادمی کنیم پروردگار
خودرا هرآئینه ماستمگاربودیم (۲۹) .

پس روآوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر ملامت کنان (۳۰) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه ما بودیم از
حد گذشته (۳۱) .

امیدست که پروردگار ما عوض دهد مارا
بوستانی بهترازین هرآئینه مابسوی
پروردگار خود توقع دارندگانیم (۳۲) .

همچنین ست عذاب وهرآئینه عذاب
آخرت بزرگ ترست کاش می دانستند
(۳۳) .

إِنْ أَغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَانْظُرُوا لَهُمْ نِيحًا فَتُورَ ﴿٢٣﴾

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿٢٤﴾

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرْثٍ قَدِيرٍ ﴿٢٥﴾

فَكَتَبُوا وَهًا قَالُوا إِنَّا الضَّالُّونَ ﴿٢٦﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ضَالِّينَ ﴿٢٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَامَوْنَ ﴿٣٠﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

عَلَىٰ رَبِّنَا أَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾

كَذَٰلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ

لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

(۱) یعنی این بوستان دیگر است بوستان ما نیست .

(۲) یعنی رجوع بخدا کنید .

إِنَّ الْمُنْتَقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَدَّتِ التَّوْبَةُ ﴿٣٧﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٨﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ لَكُمْ آيَاتُنَا عَلَى الْغَلَاةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٤٢﴾

سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا زَعِيمٌ ﴿٤٣﴾

أَمْ لَكُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤٤﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيَذْعَبُونَ إِلَى الشُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٥﴾

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذُلُّهُ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ

هرآئینه متقیان رانزدِ پروردگار ایشان
بوستانهای نعمت باشند (۳۴) .

آیا گردانیم مسلمانان را مانند گنه گاران
(۳۵) .

چيست شمارا چگو نه حکم می کنید
(۳۶) .

آیانزدِ شما کتابی هست که دروی تلاوت
میکنید (این مضمون را) (۳۷) .

که هرآئینه شمارا باشد درآن آنچه اختیار
میکنید (۳۸) .

آیا شمارا عهدهای محکم ست بر ذمه ما
که حکم آن تابه قیامت باقی باشد (باین
مضمون) که هرآئینه شمارا است آنچه که
مقرر کنید (۳۹) .

بپرس از مشرکان کدام يك از ایشان باین
مقدمه متعهد ست (۴۰) .

آیا این مشرکان راشریکان هستند پس
باید که بیارند شریکان خود را اگر راست
گویند (۴۱) .

روزی که جامه برداشته شود از ساق
و خوانده شود ایشان رابسوی سجده پس
توانند (۴۲) .

نیایش^(۱) ظاهر باشد بر چشمهای ایشان

(۱) در صحیحین است و لفظ حدیث از بخاری است که أبو سعید خدری رضی الله عنه روایت می کند از رسول الله صلی الله علیه وسلم که شنید او را که می فرمودند که روز قیامت ظاهر نماید پروردگار ماساق خود را پس سجده کنان افتند تمام اهل ایمان از مردو زن و سجده نتواند کسی که در دنیا بجهت ریا و سمعه سجده =

إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٣٠﴾

فَدَرَرْنِي وَمَنْ يَكْدِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٣٢﴾

أَمْ قَسَمَ لَهُمُ آجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٣٣﴾

أَمْ عِنْدَ هُمْ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٤﴾

فَأَصْبَحُكُمْ رِبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ
إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٣٥﴾

لَوْلَا أَن تَدْرِكُهُ رِجْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٣٦﴾

فَاجْتَنِبْهُ رَبُّهُ فَجَمَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٧﴾

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَعُوا لِيُذْكَرُوا

فروگردایشان را خواری وهر آئینه خوانده
می شد ایشان را بسوی سجده حالانکه
ایشان بی علت بودند (۴۳) .

پس بگذار مرا با کسیکه دروغ می شمرد
این سخن را پایه پایه خواهیم کشید این
جماعت را از آن راه که نمیدانند (۴۴) .

و مهلت خواهم داد ایشان را هر آئینه حيله
من محکم ست (۴۵) .

آیامی طلبی ازین جماعت مزد پس ایشان
از تاوان گرانبارند (۴۶) .

آینزد این جماعت علم غیب ست پس
ایشان مینویسند (۴۷) .

پس صبر کن بانتظار حکم پروردگار
خود و مباش مانند صاحب ماهی^(۱) چون
دعا کرد و او پُر از غم شده بود (۴۸) .

اگر نه آنست که دریافت اورا رحمتی
از جانب پروردگار اوابته افکنده میشد
بر زمین بی گیاه و او بدحال بودی^(۲) (۴۹) .

پس برگزیدش پروردگار او پس ساخت
اورا از جمله صالحان (۵۰) .

وهر آئینه نزدیک اند کافران که بلغزانند ترا
به چشم های تیز خود چون شنید ندقرآن

= میگرد پس کوشش می کند که سجده کند ولی بآن قادر نمیشود زیرا که پشت
او یک طبق مثل تخته راست میشود .

(۱) یعنی یونس علیه السلام .

(۲) لیکن رحمت در رسید و بدحال نه شد .

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ⑤

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ⑥

را^(۱) ومی گویند هر آینه این پیغامبر دیوانه است (۵۱) .

و بحقیقت نیست این قرآن مگر پندی عالمهرا (۵۲) .

سوره حاقه مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ①

مَا الْحَاقَّةُ ②

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ③

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِوَاعْدِ الْقَارِعَةِ ④

فَأَمَّا ثَمُودُ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ الْغَالِبَةِ ⑤

وَأَمَّا عَادُ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ رَبِّهِمْ فَوَعَدَا رَبُّهُمُ ⑥

سَحَابًا عَلَيْهِمْ سُمُومٌ لَّيَالٍ وَنَهْيَةً أَيَّامٍ فَخُوسًا ⑦

فَنَظَرُوا الْقَوْمَ فِيهَا صَارِعِي كَانَتْهُمْ أَعْجَازُ تَعْلُ خَاوِيَةً ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا که چیست آن قیامت^(۲) (۳) .

دروغ شمرد قبیله ثمود و عادت قیامت را (۴) .
اما ثمود پس هلاک کرده شد ایشانرا به نعره تند (۵) .

و اما عادت پس هلاک کرده شد ایشانرا به باد سخت از حد گذشته (۶) .

خدا بگماشت آن بادرابر عادت هفت شب و هشت روز نهایت نحس پس می بینی ای بیننده آن قوم عادت رادر آن شب ها و روزها بزمین افتاده گویا ایشان تنه های درختان خرماى از کهنگی برهم شده اند (۷) .

(۱) و این کنایه است از شدت عداوت ایشان .

(۲) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت ست عقوبت ثابت چیست آن عقوبت ثابت و هر چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن عقوبت ثابت بعد از آن چند عقوبت گذشته را بیان فرمود .

فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ⑩

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْحَاطِئَةِ ⑪

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً رَآيَةً ⑫

إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ⑬

لِيَجْعَلَ لَكُمْ نَذِيرَةً وَقِيلَ لَهُ آذِنُوا أَعْيَةً ⑭

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑮

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑯

يَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑰

وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ⑱

وَالْمَلَائِكَةُ أَصْحَابُهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ

ثَنِينَةٌ ⑲

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ⑳

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ مَا أَوْفَرْتُكُمْ

كِبْشِيَّةً ㉑

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْكٌ حَسْبَابِيَّةٌ ㉒

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ㉓

پس آیامی بینی از ایشان هیچ اثری (۸) .

و بعمل آورد فرعون و آنانکه پیش از وی بودند و اهل موتفکات نیز گناه را (۹) .

پس نافرمانی کردند فرستادهٔ پروردگار خود را پس در گرفت خدا آنجماعت را در گرفتن عظیم (۱۰) .

هر آئینه ما وقتی که از حد گذشت آب سوار کردیم شمارا بر کشتی روان (۱۱) .
تابکنیم این مقدمه را برای شما پندی و یاد دارد آن را گوش یاد دارنده (۱۲) .

پس چون دمیده شود در صورتیک بار دمیدن (۱۳) .

و برداشته شود زمین و کوه هارا پس کوفته شود ایشان را یکبار کوفتن (۱۴) .
پس آنروز متحقق شود قیامت (۱۵) .

و بشکافد پس آسمان آنروز سست شده باشد (۱۶) .

و فرشتگان برکناره های آسمان باشند و بردارند تخت پروردگار ترا بالای خویش آنروز هشت کس (۱۷) .

آنروز پیش آورده شود شمارا پنهان نماند از حال شما هیچ سری (۱۸) .

اما آنکه پس داده شدش نامهٔ اعمال او به دست راست او پس گوید بگیرید بخوانید نامهٔ اعمال مرا (۱۹) .

هر آئینه من معتقد بودم که من بهم خواهم رسید بحساب خود (۲۰) .

پس آن شخص در زندگانی پسندیده

باشد (٢١) .

در بهشتی بلند (٢٢) .

که میوه آن قریب الحصول ست (٢٣) .

(گفته شود) بخورید و بیاشامید خوردن
و آشامیدن گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده
بودید در روز های گذشته (٢٤) .

و اما آنکه داده شدش نامه اعمال او بدست
چپ او پس گوید ای کاش داده نمی
شدمرنامه اعمال من (٢٥) .

ای کاش نمیدانستم چیست حساب من
(٢٦) .

ای کاش مرگ آخر کننده کار بودی (٢٧) .

هیچ نفع نه کرداز من مال من (٢٨) .

زائل شداز من پادشاهی من (٢٩) .

(گفته شودای فرشتگان) بگیریش پس
طوق به گردن کنیدش (٣٠) .

باز در دوزخ داخل کنیدش (٣١) .

باز در زنجیری که درازی آن هفتاد گز باشد
در آیدش (٣٢) .

هر آئینه این شخص ایمان نمیداشت
بخدای بزرگ (٣٣) .

و رغبت نمیداد مردمان را بر طعام دادن
فقی (٣٤) .

پس نیست این شخص را امروز
اینجا خویشاوندی (٣٥) .

و نیست (این شخص را) هیچ طعامی
مگراز چرك و خون (٣٦) .

که نخورند آنرا مگر گناهگاران (٣٧) .

فِي جَنَّةٍ عَلَيْهِ ۞

فُتُوهُمَا دَانِيَةً ۞

كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْهُمَا سَلَفْتُمْ فِي الْأَنْبَاءِ

الْحَالِيَةِ ۞

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ يَقُولُ يُلْتَبِئُونِي

أَوْتِ كِتَابِي ۞

وَلَمْ أَدْرِمَا حِسَابِي ۞

يَلْتَبِئَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۞

مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِي ۞

هَلَاكَ عَنِّي سُلْطَانِي ۞

خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۞

ثُمَّ الْحَبِيمَ صَلُّوهُ ۞

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۞

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۞

وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۞

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَبِيمٌ ۞

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَنَمَيْنِ ۞

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطُؤُونَ ۞

فَلَا أَفْهِمُ بِمَا تُبْخِرُونَ ﴿٣٨﴾

پس قسم میخورم بآنچه می بینید (٣٨) .

وَمَا لَا تُبْخِرُونَ ﴿٣٩﴾

وآنچه نمی بینید (٣٩) .

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾

هرآئینه این (قرآن) گفتار فرشته بزرگوار

ست (٤٠) .

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

و نیست آن گفتار شاعر، اندکی ایمان

می آرید (٤١) .

وَلَا يَقُولُ كَا هِنَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

و نیست گفتار کاهن، اندکی پندمی پذیرید

(٤٢) .

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

فرود آورده شده است از جانب پروردگار

عالمها (٤٣) .

وَلَوْ تَوَكَّلْ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾

و اگر می بست پیغامبر ما بعض سخن

هارا (٤٤) .

لَا خَذَّ نَامُهُ يَالَيْمِينَ ﴿٤٥﴾

هرآئینه می گرفتیم ازدست راست او را

(٤٥) .

ثُمَّ لَقَطْنَا مِنْهُ الْوَيْتَ ﴿٤٦﴾

باز می بردیم رگ دل او را^(۱) (٤٦) .

فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾

پس نیست از شما هیچکس ازو

بازدارنده^(۲) (٤٧) .

وَإِنَّهُ لَتَذَكُّرٌ لِّلَّذِينَ ﴿٤٨﴾

وهرآئینه قرآن پندی ست پرهیزگاران را

(٤٨) .

وَأَنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

وهرآئینه مامیدانیم که بعض شمادروغ

پندارنده اید (٤٩) .

وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

وهرآئینه قرآن حسرت ست بر کافران

(٥٠) .

وَإِنَّهُ لَعَقْبٌ لِّلْيَقِينِ ﴿٥١﴾

وهرآئینه قرآن حقیقت درست ست (٥١) .

- (۱) مترجم گوید عادت سیاف آنست که دست راست اسیر را بدست چپ خود بگیرد و شمشیر بگردن او حواله کند لهذا باین اسلوب گفته شد .
- (۲) یعنی عقوبت مارا .

فَتَبَرَّكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ ۝

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگوار خود را (۵۲) .

سوره معارج مکی است و آن چهل و چهار آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طلب کرد طلب کننده عقوبتی فرودآینده (۱) .

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۝

برکافران فرودآینده، نیست اوراهیچ بازدارنده (۱) (۲) .

مَنْ اللَّهُ ذِي الْمَعَارِجِ ۝

فرودآینده ازجانب خدا، خداوند مرتبه ها که (۳) .

تَعْرِى الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مَقْدَارُهُ

برآن صعود کرده شود بالامی روند فرشتگان و روح نیز (۲) بسوی خدا درروزی که هست مقدارآن پنجاه هزار سال (۴) .

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۝

پس صبر کن صبر نیک (۵) .

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَدِيدًا ۝

هرآئینه کافران دورمی بیند آن روز را (۶) .

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ۝

و مانزدیک می بینیمش (۷) .

وَنَرُوهُ قَرِيبًا ۝

روزی که شود آسمان مانند مس گذاخته (۸) .

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ۝

و شوندکوه ها مانند پشم رنگین (۹) .

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۝

و نپرسد هیچ خویشاوند خویشاوند دیگر را (۱۰) .

وَلَا يَسْأَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ۝

و نموده شودایشان را قرابتیان ایشان آرزو

يُخَبِّرُونَهُمْ يَوْمَ الْمُجْرَمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ

(۱) یعنی گفتند "متی هذا الوعد ان كنتم صادقين" .

(۲) یعنی جبرئیل علیه السلام .

يَبْنِيهِ ①

کند گنهگار که عوض دهد از عذاب
آنروز فرزندان خود را (۱۱) .

وَصَالِحِيَّتِهِ وَأَخِيهِ ②

و نیز زن خود را و برادر خود را (۱۲) .

وَقَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْنِسُهُ ③

و نیز قبیله اش را که جای می دهد او را
(۱۳) .

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَنَرْجِيئِهِ ④

و نیز هر که در زمین ست همه يك جاپس
بر هانداين عوض دادن خودش را (۱۴) .

كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْلَى ⑤

هر گز، هر آئینه دوزخ آتشی ست (۱۵) .

نَزَاعَةً لِّلنَّوَى ⑥

شعله زننده پوست سر را بر کشته (۱۶) .

تَدْعُو مَنْ أَذْبَرَ وَكَوْلَى ⑦

میخواهد کسی را که اعراض کرد و
روگردان شد (۱۷) .

وَجَمَعَ قَائِلَى ⑧

و جمع مال نمود پس نگاهداشت (۱۸) .

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ⑨

هر آئینه آدمی آفریده شده است ناشکیبده
(۱۹) .

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ⑩

چون برسدش مصیبت اضطراب کننده
(۲۰) .

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ⑪

و چون برسدش رفاهیت بخل نماینده
(۲۱) .

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ⑫

مگر نماز گذاران (۲۲) .

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ⑬

آنانکه ایشان بر نماز خویش همیشه پایبندند
(۲۳) .

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ⑭

و آنانکه در اموال ایشان حصه هست مقرر
(۲۴) .

لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ⑮

برای سائل و محروم (۲۵) .

وَالَّذِينَ يَصَّدَّقُونَ يَوْمَ الدِّينِ ⑯

و آنانکه باور میدارند روز جزاء را (۲۶) .

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ⑰

و آنانکه ایشان از عذاب پروردگار خود
ترسند گانند (۲۷) .

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ⑱

هر آئینه عذاب پروردگار ایشان چنان ست

وَالَّذِينَ هُمْ يُعْذِرُونَ ﴿٢٨﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ﴿٢٩﴾

فَمَنِ ابْتغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣٠﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٣﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٤﴾

قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٥﴾

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِّينَ ﴿٣٦﴾

أَيُّكُمْ كُلِّ امْرَأَةٍ مِنْهُمُ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٧﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَائِدُونَ ﴿٣٩﴾

که از آن ایمن نتوان شد (۲۸) .

و آنانکه ایشان اندام نهانی خود را
نگاهدارند گانند (۲۹) .

مگر بر زنان خود یا کنیز کانی که مالک
آنها شده است دستهای ایشان پس
هر آئینه این فریق ملامت کرده شده
نیستند (۳۰) .

پس هر که که طلب کند سوای این، پس
آنجماعت ایشانند از حد گذشتگان (۳۱) .

آنانکه ایشان امانت های خود را وعده
های خود را رعایت کنند گانند (۳۲) .

و آنانکه ایشان به گواهی های خود متعهد
شوند گانند (۳۳) .

و آنانکه ایشان بر نماز خود محافظت
کنند گانند (۳۴) .

اینجماعت در بوستان ها باشند گرامی
کرد گانند (۳۵) .

پس چیست کافران را که بسوی توشتابان
اند (۳۶) .

از جانب راست و از جانب چپ گروه گروه
شده (۳۷) .

آیا طمع میکند هر شخصی از ایشان که
در آورده شود به بوستان نعمت (۳۸) .

هرگز، هر آئینه ما آفریده ایم ایشان را
از آنچه میدانند^(۱) (۳۹) .

پس قسم میخورم به پروردگار مشرق ها

ومغرب ها که هرآئینه ماتوانائیم (٤٠) .
برآنکه عوض آریم بهتر از ایشان ونیستیم
ما عاجز (٤١) .

پس بگذار (یا محمد) ایشان را به
بیهودگی درآیند وبازی کنند تاآنکه
برخورند بآنروز خود که وعده داده
میشود ایشان را (٤٢) .

روزیکه برآیند ازقبر شتابان گویاایشان
بسوی نشانه میدوند (٤٣) .

ترس ظاهر شده باشد بردیده های ایشان
درگیرد ایشانرا خواری اینست آن روزکه
وعده داده میشد ایشان را (٤٤) .

سوره نوح مکی است وآن بیست
وهشت آیت ودورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هرآئینه ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او
که بترسان قوم خودرا پیش ازآنکه بیاید
بدیشان عقوبتی درد دهنده (١) .

گفت ای قوم من هرآئینه من برای
شما ترساننده ظاهر ام (٢) .

(باین مضمون) که عبادت کنید خدا را
و بترسید از او وفرمان من برید (٣) .

تا بیا مرزد برای شما گناهان شمارا وموقوف
دارد شمارا تا وقتی مقرر هرآئینه وقت
مقرر کرده خدا چون بیاید هرگز موقوف
داشته نه شود آنرا اگر میدانید (٤) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من
خواندم قوم خودرا شب وروز (٥) .

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٥﴾

فَذَرُهُمْ يُفْعَلُوا وَيَلْبِسُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٦﴾

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْآبَادَاتِ وَإِنَّا كَانُوهُمْ إِلَى نَصِيبٍ
يُؤْفِكُونَ ﴿٧﴾

خَالِصَةً أَصَابَهُمُ تَرْهُقُهُمْ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا
يُوعَدُونَ ﴿٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ لَقَوْمِ إِنِّي كُنْتُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

يَغْفِرُ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَوِّدْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى
إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٤﴾

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ①

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْصَمُوا بِأَيْدِيهِمْ وَأَصْرُوا
وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ②

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ③

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ④

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا ذُنُوبَكُمْ إِنِّي كَانُ غَفَّارًا ⑤

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْهِمُ مِدْرَارًا ⑥

وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينَنَّ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّتٍ
وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑦

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ إِلَهًا وَفَارًا ⑧

وَقَدْ خَلَقْنَا أَطْوَارًا ⑨

أَلَمْ تَرَ أَنَّكَ إِذَا جَلَىٰ اللَّهُ سَبْعَ سَبْعِينَ
أَلْفًا ⑩

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا ⑪

وَاللَّهُ أَتَبَّكَ ⑫ مِنَ الْأَرْضِ بَنَاتًا ⑬

پس زیاده نکرد در حق ایشان خواندن من
مگر گریختن را (٦) .

وهرآئینه من هرگاه که دعوت کردم ایشانرا
تابیامری برای ایشان درآوردند انگشتان
خودرا درگوش های خویش وبخود
درپیچیدند جامه های خویش را
ومداومت کردند برکفروسرکشی نمودند
سرکشی تمام (٧) .

بازهرآئینه من دعوت کردم ایشان را بآواز
بلند (٨) .

بازهرآئینه من آشکارگفتم بایشان وپنهان
گفتم ایشان را نیز پنهان گفتمی (٩) .

پس گفتم طلب آموزش کنید ازپروردگار
خود هرآئینه اوهست آمرزنده (١٠) .

تابفرستد بر شما باران را ریزنده (١١) .

وبی دربی دهد شمارا اموال وفرزندان
وبدهد شمارا بوستان ها وپدیدآردبرای
شما جویها (١٢) .

چيست شمارا که اعتقاد نمی کنید برای
خدا بزرگی را (١٣) .

حال آنکه آفریده است شمارا بطور های
مختلف (١٤) .

آیا ندیدیدچگونه آفرید خدا هفت آسمان
را تودرتو (١٥) .

وساخت ماه را درمیان اینهافروزنده
وساخت خورشید را چراغ درخشنده
(١٦) .

وخدارویانید شمارا از زمین نوعی

از رویانیدن (١٧) .

سپس باز در آرد شمارا به زمین و بیرون
آردنیز طوری از بیرون آوردن (١٨) .

و خدا ساخت برای شما زمین را فراش
(١٩) .

تا بروید در آن زمین براه های کشاده (٢٠) .
گفت نوح ای پروردگار من هر آئینه
این جماعت نافرمانی من کردند و پیروی
نمودند کسی را که زیاده نکرده است در
حق وی مال وی و فرزند وی مگر
زیانرا^(١) (٢١) .

و حيله کردند رئیسان حيله ای عظیم
(٢٢) .

و گفتند هرگز ترك مكنيد معبودان خود را
و هرگز ترك مكنيد و دوسوا و یغوث
و یعوق و نسر را^(٢) (٢٣) .

و هر آئینه گمراه کردند بسیاری را و زیاده
مده خدایا ستمگاران را مگر گمراهی (٢٤) .

بسبب گناهان خود غرق کرده شد ایشان را
پس آورده شد ایشان را بآتش پس نیافتند
برای خویش بجز خدا هیچ نصرت دهنده
(٢٥) .

و گفت نوح ای پروردگار من مگذار
بر زمین از کافران هیچ ساکن شونده
(٢٦) .

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ أَغْلَاجًا ⑤

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ⑥

لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ⑦

قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ كَرِهَتْ مَالُهُ
وَلَوْلَا الْإِخْسَارُ ⑧

وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ⑨

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا
وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ⑩

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ⑪

مَتَّخِطِينَ خَيْبَتَهُمْ أَعْرَفُوا أَنَّهُمْ كَانُوا غَاثًا وَارَةً
فَلَمْ يُجِدُوا لَهُمْ ⑫

مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ⑬

وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْنِي رَعْلًا فِي الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ ذَيَّارًا ⑭

(١) یعنی بر و سائی کفار .

(٢) و این پنج بت بودند .

هرآئینه تو ا گریبگذاری ایشان را گمراه سازند بندگان ترا و نه زاینند مگر بدکار ناسپاس را (۲۷) .

ای پروردگار من بیامرز مرا و پدر و مادر مرا و هرکرا درآید بخانه من ایمان آورده و جمیع مؤمنین و مومنات را و زیاده مده ستمگاران را مگر هلاکی (۲۸) .

سوره جن مکی است و آن بیست و هشت آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) بگووای فرستاده شد بسوی من که گوش نهادند جماعتی از جن پس گفتند هرآئینه ما شنیدیم قرآنی عجیبی (۱) .

که دلالت میکند بسوی راه راست پس ایمان آوردیم بآن و شریک مقرر نخواهیم کرد با پروردگار خویش هیچ یک را (۲) .

و بتحقیق (بیان کردند آن جنیان) که بلند ست بزرگی پروردگار ما فرانگرفته است زنی و نه فرزندی (۳) .

وآنکه افترا می کرد جاهل ما برخدا دروغ و آنکه (۴) .

وآنکه ما پنداشتیم که هرگز نه گویند بنی آدم و جنیان برخدا سخن دروغ را (۵) .

إِنَّكَ إِن تَذَرُهُمْ يُضِلُّوا عِمَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فِاجِرًا كَفَّارًا ۝

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

قُلْ أُذِیُّ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَنْفُسِ نَفْسٍ ۖ إِنَّمَا أُوتِیْتُ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ ۖ إِنَّمَا أُفَصِّلُ الْأُمُورَ ۖ إِنَّمَا أُفَصِّلُ الْأُمُورَ ۖ إِنَّمَا أُفَصِّلُ الْأُمُورَ ۖ

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ ۖ فَامَّا بَابُ ۖ وَلَنْ نُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ تَعَلَّىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝

وَأَنَّهُ كَانَ يَفُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝

وَأَنَّا كَلَّمْنَا أَنْ تَنْ تَقُولَ إِلَّا سَ وَالْجَنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

(۱) مترجم گوید روزیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز صبح بیرون مکه میخواندند جماعتی از جن آنرا استماع کردند و ایمان آوردند خدای تعالی از ایمان ایشان و گفتگوی ایشان باقوم خود درین سوره خبر داد تا قوله و ان لو استقاموا والله اعلم .

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

وَأَنَّهُمْ قَالُوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنَّ لَنَا بُيُوتَ اللَّهِ أَحَدًا ۝

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلْأَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ۝

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمَرِ فَمِنَ الْمُنَازِمِ
الآن يَجِدَالُهُ يَشَهَا بَأْرَصَدًا ۝

وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرُّ أَرِيدَ يَمْنُنَ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَزَادَ
بِهَوْنٍ بِهْمُ رَشَدًا ۝

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِفَ
قِدَادٍ ۝

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنِ نُّعْجِزَهُ
هَرَبًا ۝

آنکه مردان بنی آدم پناه می گرفتند بمردان جن پس زیاده کردند در حق آن جنیان سرکشی را^(۱) (۶) .

و آنکه آدمیان گمان کردند چنانکه شما گمان کرد یدکه هرگز نفرستد خدا هیچکس را^(۲) (۷) .

و آنکه مادست رسانیدیم بآسمان پس یافتیم که آسمان پر کرده شده ست به پاسبانان محکم و بستاره های فرودآینده (۸) .

و آنکه مامی نشستیم پیش ازین به جای هائی از آسمان برای شنیدن^(۳) پس هرکه گوش بنهد الآن بیابد برای خود ستاره ای مهیا ساخته (۹) .

و آنکه مانمی دانیم آیابلائی اراده کرده شد در حق آنانکه در زمین اند یا اراده کرده است در حق ایشان پروردگار ایشان خیر را^(۴) (۱۰) .

و آنکه ازماجمعی شایسته کاران اند و جمعی ازماسوای اینند بودیم فرقه های مختلف (۱۱) .

و آنکه مادانستیم که هرگز عاجز نه توانیم کرد خدا را در زمین و عاجز نه توانیم کرد او را از جهت گریختن (۱۲) .

(۱) اشارت است بآنکه در جاهلیت چون بجائی فرود می آمدند میگفتند اعوذ بسید

هذا الوادی من سفهاء قومه .

(۲) یعنی پیغامبر نفرستد .

(۳) یعنی برای شنیدن کلام ملائکه .

وَأَنَّا لَنَسْمَعَنَّ أَهْدَىٰ مَكَالِهِمْ فَكُنْ يَوْمَئِذٍ بِرَبِّهِ فَلَا
يَعَانُ بِضَاءٌ وَلَا زَهْقًا ﴿٣٧﴾

وَأَنَّا مِمَّا الْمُتَسَلِّمُونَ وَمِمَّا الْقَاطِعُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا
رَشَدًا ﴿٣٨﴾

وَأَمَّا الْقَاطِعُونَ فَكَأَنَّهُمْ لَبِثًا ﴿٣٩﴾

وَأَن لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ غَدَقًا ﴿٤٠﴾

لَنَقْفِيَنَّهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ
عَذَابًا صَعَدًا ﴿٤١﴾

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَأَنَّ لَنَا قَامِعَ عَبْدٍ اللَّهُ يَدْعُوهُ كَادًّا وَايْكُونُونَ عَلَيْهِ
لَيْدًا ﴿٤٣﴾

كُلُّ إِنَّمَا دُعَاؤُا رَبِّيَ وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٤٤﴾

وآنکه ما چون شنیدیم هدایت را ایمان آوردیم بآن پس هرکه ایمان آرد به پروردگار خویش پس او نه ترسد از هیچ نقصانی و نه از هیچ ستمی (۱۳) .

وآنکه جمعی از مسلمانند و جمعی ازما گنهکاراند پس هرکه مسلمان شده پس آنجماعت قصد کردند راه راست را (۱۴) .

واما گنهگاران پس باشند هیزم برای دوزخ (۱۵) .

(و نیز بگویند محمد که وحی فرستاده شده است بسوی من که) بنی آدم اگر راست می ایستادند بر راه راست البته مینو شانیدیم ایشانرا آب بسیار (۱۶) .

تا امتحان کنیم ایشانرا بآن^(۱) و هرکه اعراض کند از یاد کردن پروردگار خود در آردش بعدابی سخت (۱۷) .

وآنکه مسجد مخصوص برای خداست پس عبادت مکنید با خدا هیچکس را (۱۸) .

وآنکه چون ایستاد بنده خدا^(۲) که عبادت کند خدا را نزدیک بودند جنیان که برآن بنده یکی بر دیگر چسپیده شوند^(۳) (۱۹) .

بگو جزاین نیست که عبادت میکنم پروردگار خود را و شریک مقرنمی کنم

(۱) یعنی ارزانی می شد و قحط نمی آمد .

(۲) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

(۳) یعنی از حرص بر استماع قرآن .

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مَوْتَ وَلَا رَحْمَةً ۝

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخَيِّرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَقُصِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَإِنَّ لَهُ تَارِجَهُمْ خَلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفُ
تَأْوِيلًا أَقَلُّ عَدَدًا ۝

قُلْ إِن أَدْرِي أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
لَهُ رَبِّي أَمَدًا ۝

عَلَيْهِ الْغَيْبُ فَلَا يَظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْمَعُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۝

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَهُمْ وَاحْتَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ

باوهیچ کس را (۲۰) .

بگوهر آئینه من نمی توانم در حق
شما ضرر رسانیدن و نه لازم کردن طریق
راستی (۲۱) .

بگوهر آئینه پناه نه دهد مرا از عقوبت
خداهیچکس و هرگز نیامم بجزوی پناهی
(۲۲) .

ولیکن (بجا آرم) خبر رسانیدن از جانب
خدا و تبلیغ پیغامهای او و هر که نافرمانی
کند خدا را و پیغامبر او را پس هر آئینه
اوراست آتش دوزخ جاویدان در آنجا
همیشه (۲۳) .

(در غفلت خود باشند) تا وقتی که چون
بینند آنچه وعده داده میشود ایشانرا پس
خواهند دانست کیست ناتوان تر باعتبار
نصرت دهنده و کمتر از روی شمار (۲۴) .

بگو نمیدانم آیا نزدیک است آنچه وعده
داده میشود شمارا یا مقرر کند برای
او پروردگار من میعاد (۲۵) .

داننده پنهان ست پس مطلع نمی
سازد بر علم غیب خود هیچکس را (۲۶) .

مگر کسی که پسند کرد او را از پیغامبری
پس هر آئینه خدا روان میکند پیش دست
های وی و پس پشت وی فرشتگان
نگاهبان را (۲۷) .

تا بدانند خدا که بتحقیق رسانیده اند
پیغامهای پروردگار خود را^(۱) و خدا

(۱) یعنی تا تبلیغ در خارج متحقق گردد زیرا که آن علم ست والله اعلم .

وَآخِضَى كُلِّ شَيْءٍ عَدَدًا ۝

از هر جهت احاطه کرده است بر آنچه نزد ایشانست و فرا گرفته است هر چیز را از زوری شمار (٢٨) .

سوره مزمل مکی است و آن بیست
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ۝

قُمِ الْيَلَّ الْإِلَّيْلَا ۝

بُصْفَةَ أَوَانُصْ مِنْهُ وَيْلَا ۝

أَوَزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلَا ۝

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلَا ۝

إِن نَّاشِئَةَ الْيَلِّ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلَا ۝

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلَا ۝

وَإِذْ كُنَّا نَمُوتُكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلَا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(١) ای مرد جامه بر خود پیچیده (٢) (١) .

قیام لیل کن مگر اندکی (٣) (٢) .

قیام نیم شب کن یا اندکی از نیم شب کم نما (٣) .

یا اندکی بر نیم شب بیفز و ترتیل کن قرآن را بواسطه خواندن (٤) .

هر آئینه مانازل خواهیم کرد بر تو فرمانی دشوار (٤) (٥) .

هر آئینه قیام شب زیاده ترست در موافقت زبان بادل و درست ترست در تلفظ الفاظ (٦) .

هر آئینه ترا در روز شغلی ست بسیار (٧) .

و یاد کن نام پروردگار خود را و از همه

(١) مترجم گوید در ابتدای اسلام خدای تعالی قیام لیل بر آن حضرت صلی الله علیه وسلم و بر مسلمانان موکد گردانید و چون این معنی برایشان نهایت دشوار آمد بعد يك سال رخصت نازل فرمود ان ربك يعلم الى آخر السورة تا هر که خواهد قیام کند و هر که خواهد نکند و هر قدر که خواهد بخواند والله اعلم .

(٢) یعنی بسبب هیبت وحی .

(٣) یعنی اگر شبهانگنی گناه نه باشد والله اعلم .

(٤) یعنی دعوت کفار باسلام .

جهت گسسته شومتوجه شده بسوی
اونوعی گسسته شدن (۸) .

پروردگار مشرق و مغرب ست نیست هیچ
معبود برحق مگر او پس کارساز گیراورا
(۹) .

وصبر کن بر آنچه می گویند و ترك كن
ایشان را ترك كردن نيكو (۱۰) .

وبگذار مرا بادروغ شمارندگان خداوندان
رفاهیت و مهلت ده ایشانرا اندکی (۱۱) .

هر آئینه هست نزد ماقیدهای گران و آتش
افروخته (۱۲) .

وطعام گلوگیر و عذاب درد دهنده (۱۳) .

روزيكه بجنبد زمين وكوه ها وشود كوه
هامانند تل ريگ ازهم پاشيده شده (۱۴) .

هر آئینه مافرستاديم بسوی شما پيغامبری
گواهی دهنده بر شما چنانكه فرستاده
بوديم بسوی فرعون پيغامبری را (۱۵) .

پس نافرمانی كرد فرعون آن پيغامبر را پس
درگرفتيم او را درگرفتن سخت (۱۶) .

پس اگر كافرشويد چگونه درپناه شويد
ازروزی كه اطفال را پيرگرداند (۱۷) .

آسمان شگافته باشد در آن روز هست
وعده خدا البته شدي (۱۸) .

هر آئینه اين پندست پس هر كه خواهد راه
بگيرد بسوی پروردگار خویش (۱۹) .

هر آئینه پروردگار تو ميداند كه
توبرميخيزی نزديك به دوثلث شب ونيم
شب وثلث شب ونيز ميخيزند جماعتی

رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ①

وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَبِيلًا ②

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولَى النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ③

إِن لَّدَيْنَا آكَالًا وَذَحِيمًا ④

وَلَعَلَّامَاذَا غَضَبْنَاهُ وَوَعَدْنَا آلِإِبْرَاهِيمَ ⑤

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كُبُيَّاتٍ مُّهْبِلًا ⑥

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ⑦

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ⑧

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيبًا ⑨

إِلَّا السَّمَاءَ مُنْقَطِرَةً بِهَا كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ⑩

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ⑪

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ
وَنُصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ
يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَّنْ نَّحْصُوهُ فَتَابَ

از آنانکه همراه تواند و خدا اندازه میکند شب و روز را، دانست خدا که شما احاطه نمی توانید کرد قیام لیل را^(۱) پس (برحمت) بازگشت بر شما پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن، دانست خدا که خواهند بود بعضی از شما بیماران و دیگران که سفر می کنند در زمین طلب روزی می نمایند از فضل خدا و دیگران که کارزار میکنند در راه خدا پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و وام دهید خدا را و ام دادن نیک^(۲) و آنچه پیش میفرستید برای خویشان از عمل نیک آنرا بهتر خواهید یافت نزد خدا و بزرگ تر باعتبار مزد و طلب آمرزش کنید از خدا هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست^(۳) (۲۰).

سوره مدثر مکی است و آن پنجاه و شش آیت و در کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای مرد جامه بر خود پیچیده^(۴) (۱) .
برخیز پس ترسان (۲) .

عَلَيْكُمْ فَأَقْرَءُوا مَا تَكْسِرُونَ الْفُرَّانِ عَلَّمَ أَنْ
سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضِيقُونَ فِي الْأَرْضِ
يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْرَءُوا مَا تَكْسِرُونَ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاتَّبِعُوا اللَّهَ قَرَضًا حَسَنًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِلَّا أَنْفُسَكُمْ مَنْ خَيْرٌ نَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ
وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ١

قُمْ فَأَنْذِرْ ٢

(۱) یعنی مواظبت نمیتوانید کرد .

(۲) یعنی صرف مال کنید در جهاد بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

(۳) مترجم گوید این آیت بعد يك سال نازل شد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در همین سوره لاحق کردند بجهت مناسبت و لهذا با سائر سوره در اسلوب نمی ماند والله اعلم .

(۴) یعنی از هیبت وحی .

و پس پروردگار خود را به بزرگی یادکن
(۳) .

و جامه‌های خود را پاک ساز (۴) .

و پلیدی را دور کن (۵) .

و نباید که چیزی بدهی زیاده طلب
کنی (۱۱) (۶) .

و برای حکم پروردگار خویش پس
شکیبائی ورز (۷) .

پس وقتی که دمیده شود در صور (دشوار
شود حال) (۸) .

پس آنوقت آنروز روز دشوار باشد (۹) .

بر کافران نه وقت آسان (۱۰) .

بگذار مرا با کسی که آفریدم تنها (۱۱) .

و دادم او را مال فراوان (۱۲) .

و فرزندان حاضر شونده بمجالس (۱۳) .

و وسعت دادم او را وسعت دادنی (۱۴) .

باز طمع می کند که زیاده دهم (۱۵) .

هرگز، هر آئینه او هست بآیات ماستیزنده
(۱۶) .

تکلیف خواهم داد او را مشقت غیر قابل
تحمل (۱۷) .

هر آئینه وی تأمل کرد و اندازه مقرر نمود
(۱۸) .

پس لعنت باد او را چگونه اندازه کرد
(۱۹) .

و رَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿۳﴾

وَتِبَّابَكَ فَطَهِّرْ ﴿۴﴾

وَالرَّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿۵﴾

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْبِرُ ﴿۶﴾

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿۷﴾

فَإِذَا نُفِخَ فِي الْنُفُورِ ﴿۸﴾

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿۹﴾

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذِيبُهُمْ ﴿۱۰﴾

ذُرِّيٌّ وَرَبِّكَ خَلَقْتُ وَجِئًا ﴿۱۱﴾

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ﴿۱۲﴾

وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿۱۳﴾

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَنْهِيًا ﴿۱۴﴾

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿۱۵﴾

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿۱۶﴾

سَأَرْفِقُهُ نَعْمُودًا ﴿۱۷﴾

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿۱۸﴾

فَقَعَلَ كَيْفَ كَانَ ﴿۱۹﴾

(۱) یعنی هدیه بردن به رئیسی تاوی زیاده از قیمت هدیه رعایت کند، از اخلاق رذیله است .

ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾

بارگر لعنت بادبرو چگونه اندازه کرد
(۲۰) .

ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾

باز درنگریست (۲۱) .

ثُمَّ عَسَّ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾

باز روترش کرد و پیشانی درهم کشید
(۲۲) .

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾

باز پشت گردانید و تکبر کرد (۲۳) .

فَقَالَ إِنَّ هَذَا الْأَسْحَرُ يُؤْخِرُ ﴿٢٤﴾

پس گفت نیست قرآن مگر جادویی که
از ساحران نقل کرده میشود (۲۴) .

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾

نیست این قرآن مگر کلام آدمی (۲۵) .

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾

در خواهم آورد او را به دوزخ (۲۶) .

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
دوزخ (۲۷) .

لَا تُبْغِي وَلَا تَدْرُ ﴿٢٨﴾

باقی نمی گذارد و ترک نمی کند (۲۸) .

لَوْ أَهْلَ الْبَشَرِ ﴿٢٩﴾

سوزنده است آدمیان را (۲۹) .

عَلَيْهَا ثَمَنَةٌ عَشْرَ ﴿٣٠﴾

بر دوزخ موکل اندنوزده کس (۳۰) .

ونه ساختیم موکلان دوزخ مگر فرشتگان
را و نه ساخته ایم شمارایشان را مگر بلا
در حق کافران تایقین کنند اهل کتاب و تا
زیاده شوند مسلمانان در ایمان خود
و تاشک نه کنند اهل کتاب و مسلمانان
و تابگو یند آنانکه در دل های ایشان

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ الثُّلُثِ الْأَمَلِكَةَ وَمَا جَعَلْنَا عَدُوَّكُمْ
إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَالْيَسْتَفِيحُونَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ
وَيَزِيدُ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَزِيدُ الَّذِينَ أَوْتُوا
الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا امَثَلًا كَذَلِكِ يُضِلُّ

(۱) مترجم گوید این تصویرست حال کافرا که خدای تعالی او را نعمت هاداده باشد
و او مصرّ باشد بر کفر و عَسَّ و بَسَرَ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ تصویر حال تأمل و تردداست
والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این آیت اشارت ست به شبهه کفار در عدد تسعة عشر آنحضرت صلی
الله علیه وسلم آنرا در همین سوره لاحق فرمودند بجهت مناسبت و لهذا
باسائرسورنمی ماند در اسلوب والله اعلم .

بیماریست و کافران چه چیز اراده کرده است خدا باین داستان همچنین گمراه می کند خدا هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و نمی داند لشکر های پروردگار ترا مگر او تبارک و تعالی و نیست این مگر پندی برای بنی آدم (۳۱) .

هرگز، و قسم بماء (۳۲) .

و قسم به شب چون پشت برگرداند (۳۳) .

و قسم به صبح چون روشن شود (۳۴) .

هر آئینه دوزخ یکی از چیز های بزرگ ست (۳۵) .

ترساننده بنی آدم (۳۶) .

(ترساننده است) برای هر که خواهد از شما پیشتر آید یا باز پس ماند (۳۷) .

هر شخصی بآنچه کرد در گروست (۳۸) .

مگر اهل (سعادت و) راست (۳۹) .

در بوستانها باشند سوال کنند (۴۰) .

از گنه گاران (۴۱) .

چه چیز در آورد شمارا در دوزخ (۴۲) .

گویند نه بودیم از نماز گذاران (۴۳) .

و نمی دادیم طعام فقیرا (۴۴) .

و بانکار درمی آمدیم بادر آیندگان (۴۵) .

و دروغ می شمردیم روز جزاء را (۴۶) .

تا وقتی که آمد بماموت (۴۷) .

پس سودنه دهد ایشانرا شفاعت شفاعت کنندگان (۴۸) .

پس چیست ایشان را از پندرو گردان شده گان (۴۹) .

اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَالْأَيْلِ إِذَا دَبَّرَ ﴿٣٣﴾

وَالضُّبْرِ إِذَا اسْتَقَرَّ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا الْخِطَى الْكَبِيرُ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَدَّتِ شَيْئَاءَ لَوْ أَنَّ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا نَحْوُكُمْ مَعَ الْغَافِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ بَيِّنَاتِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّى أَتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا نَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

گویا ایشان خران رم کرده اند (۵۰) .
 که گریخته باشند از شیر (۵۱) .
 بلکه میخواهد هر شخصی از ایشان که
 داده شود نامه های کشاده^(۱) (۵۲) .
 هرگز ، بلکه نمی ترسند از آخرت (۵۳) .
 هرگز ، هرائینه قرآن پندست (۵۴) .
 پس هرکه خواهد بخواند آن را (۵۵) .
 و یاد نمی کنند بندگان مگر وقتی که
 خواسته باشد خداوست سزاوار آنکه
 از وی بترسند و اوست سزاوار آن که
 پیامرزد (۵۶) .

سوره قیامت مکی است و آن چهل
 آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم میخورم بروز قیامت (۱) .
 و قسم میخورم به نفس بسیار ملامت
 کننده^(۲) (۲) .
 آیامی ندارد آدمی که جمع نه کنیم
 استخوانهای او را (۳) .
 آری می کنیم توانائیم بر آنکه هموار کنیم
 سرانگشت های او را (۴) .
 بلکه میخواهد آدمی که معصیت کند در
 پیش روی خود^(۳) (۵) .

كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنَفِرَةٌ ۝

فَرَّتْ مِنْ قَبَرَةٍ ۝

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّتَنَفِّرَةً ۝

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ فَوَاضِلُ النَّعْوَىٰ

وَاهْلُ الْمَغْفِرَةِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ۝

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۝

أَيَسِّبُ الْإِنْسَانُ أَنْ تُجَمَعَ عِظَامُهُ ۝

بَلْ قَدِيرٌ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ۝

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝

(۱) یعنی می گویند باید که کتاب برهريك نازل شود .

(۲) که آدمی البته مبعوث خواهد شد .

(۳) یعنی آمدنی ست .

می پرسد کی خواهد بود روز قیامت (۶).
 پس وقتی که خیره شود چشم (۷).
 وتیره گرددماه (۸).
 ویکجامع کرده شود خورشید و ماه
 (۹).
 بگوید آدمی آنروز که کجاست گریز گاه
 (۱۰).
 هرگز، نیست هیچ پناه (۱۱).
 بسوی پروردگار تست امروز قرارگاه
 (۱۲).
 خبر داده شود آدمی را آن روزبه حقیقت
 حال آنچه پیش فرستاده بود و پس
 گذاشته^(۱) (۱۳).
 بلکه هست آدمی برای الزام خود حجتی
 (۱۴).
 اگرچه در میان آرد عذرهای خود را
 (۱۵).
^(۲)مجنبان (یا محمد) به تکرار قرآن زبان
 خود را تازود بدست آری یاد کردن آنرا
 (۱۶).
 هرائینه وعده است بر ما در سینه^۳ توجمع
 کردن و آسان کردن خواندنِ او را (۱۷).

يَسْأَلُ أَكَانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ①
 فَإِذَا بَرَأَ الْبَصَرُ ②
 وَخَسَفَ الْقَمَرُ ③
 وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ④
 يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَعْرُ ⑤
 كَلَّا لَا وَزَرَ ⑥
 إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ⑦
 يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا فَعَلَ مَا آخِرُ ⑧
 بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ⑨
 وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَادِيِرُهُ ⑩
 لَا تُخَرِّكُ بِهِ لِسَانَكَ لِتُجْزَلَ بِهِ ⑪
 إِنَّ عَلَيْهِ تَاَجْمَعُهُ وَقُرْآنُهُ ⑫

(۱) مثل صدقه جاریه و علم باقی .

(۲) مترجم گوید چون جبرئیل پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم وحی آوردی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بحفظ آن اهتمام تمام فرمودی وهم بحضور جبرئیل قبل انقضاء وحی تکرار نمودی تا از خاطر مبارک نرود خدای تعالی باین معنی اشارت فرمود .

پس چون بخوانیم آنرا دل خود را در پی خواندن اوکن (۱۸) .

باز هر آئینه وعده بر ماست واضح کردن آن^(۱) (۱۹) .

هرگز، بلکه ای کافران دوست میدارید دنیا را (۲۰) .

و ترك می نمائید آخرت را (۲۱) .

يك پاره چهره ها آن روز تازه باشند (۲۲) .
بسوی پروردگار خود نظر کننده باشند (۲۳) .

ويك پاره چهره ها آنروز پیشانی درهم کشیده باشند (۲۴) .

توقع کنند که آورده شود بایشان مصیبتی (۲۵) .

هرگز، و قتی که برسد روح به چنبر گردن (۲۶) .

و گفته شود کیست افسون کننده (۲۷) .
و یقین دانست اینوقت وقت جدا شدن روح ست (۲۸) .

و به پیچیدگی ساق مُحْتَضِرِ ساق دیگر^(۲) (۲۹) .

فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاسْمُهُ فَزَاحَهُ ۝

فَإِذَا قَرَأْتَهُ عَلَيْهِ بَيَّانَهُ ۝

كَأَلَّا بِلِئْلِيئُونَ الْمَاجِلَةَ ۝

وَتَدْرُونَ الْآخِرَةَ ۝

وَوَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ تَافَهُةٌ ۝

إِلَى رَبِّهَا تَاطَرَةُ ۝

وَوَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ۝

تَلْفُنُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاتِرَةٌ ۝

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ النَّفْسُ ۝

فَقِيلَ مَنْ رَآيَ ۝

وَقُلْنَا إِنَّهُ الْغَوَايُ ۝

وَالْقَلْبُ السَّاقِ بِالسَّاقِ ۝

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت چنین باشد هر آئینه وعده لازم است بر ما جمع کردن قرآن در مصاحف و حفظ و قرائت آن عصراً بعد عصر و ایضاح به تفسیر معانی آن خدای تعالی بردست شیخین رضی الله عنهما جمع آن کرده در هر زمانی قاریان را توفیق داد که حافظ شوند به تجوید بخوانند و در هر زمانی مفسران را توفیق داد که در تفسیر آن سعی نمایند و الله اعلم .

(۲) یعنی در پای حرکت نماند .

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاءُ ﴿٣٠﴾

فَلَا صَدَقَ وَلَا ضَلَّ ﴿٣١﴾

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٣٢﴾

ثُمَّ دَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَمْتَسِلُ ﴿٣٣﴾

أَوَّلَى لَكَ فَأَوَّلَى ﴿٣٤﴾

ثُمَّ أَوَّلَى لَكَ فَأَوَّلَى ﴿٣٥﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾

أَلَمْ يَكُنْ نُطْقَةً مِنْ مِثْقَلِ ذَرَّةٍ ﴿٣٧﴾

ثُمَّ كَانَ عِلْقَةً مُخْلَقًا مَسْلُوبًا ﴿٣٨﴾

فَجَعَلَ مِنْهُ الْبَشَرَ الْأُنثَى ﴿٣٩﴾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ نُنْفِخَ الْمَوْتِ ﴿٤٠﴾

بسوی پروردگارتست آن روز روان کردن
(۳۰) .

پس نه باور داشت آدمی ونه نماز گذارد
(۳۱) .

ولیکن دروغ شمرد و روگردان گشت
(۳۲) .

بازبرفت بسوی اهل خانه خود خرامان
شده (۳۳) .

وای برتو پس وای برتو (۳۴) .

باز (دیگرمیگوئیم) وای برتو پس وای
برتو (۳۵) .

آیامی پندارد آدمی که مهمل گذاشته شود
(۳۶) .

آیانه بود نطفه ازمنی که ریخته میشد
دررحم (۳۷) .

بازبود خون بسته پس بیافریدخدا پس
درست اندام کرد (۳۸) .

پس ساخت ازآن منی دوقسم را مردرا
وزن را (۳۹) .

آیانیست این خداتوانا برآنکه زنده کند
مردگان را (۴۰) .

سوره دهر مکی است و آن سی و یک
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هرآئینه آمده است برآدمی مدتی اززمان
که نبود چیزی ذکر کرده شده (۱) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّا كُنَّا ①

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاقٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَبِيْعًا بَصِيْرًا ⑤

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ⑥

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَاقًا وَسَعِيرًا ⑦

إِنَّ الْأَبْرَادَ يَتَرَبَّصُونَ مِنْكَ إِنْ كَانَ مِرْأَجُهُمْ كَافُورًا ⑧

عَيْنَايَ رَبِّ بِمَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ⑨

يُؤْفُونَ بِالَّذِينَ رَوَّعُوا قَوْمًا كَانَ سُوءٌ مُسْتَطِيرًا ⑩

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِمْ بَسِيْرًا وَبِئْسَمَا وَاسِعًا ⑪

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لِئَلَّا تُرِيدُوا مِنْكُمْ جَزَاءً وَتَشْكُرُوا ⑫

إِنَّا خَفَّافٌ مِنْ بَيْنِ يَوْمَ مَاعِيْوَسَاقِطِيْرًا ⑬

قَوْمَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَدْ هُمْ نَصْرَةٌ وَسُرُورًا ⑭

هر آئینه ما آفریدیم آدمی را از یکپاره منی درهم آمیخته از چند چیز^(۱) که بیآزمائیم او را پس ساختیمش شنوا بینا (۲) .

هر آئینه مادلالت کردیم آدمی را بر راه خواه شکر گوینده و یاناسپاسدارنده (۳) .

هر آئینه ما آماده ساخته ایم برای کافران زنجیر ها و طوقها و آتش افروخته (۴) .

هر آئینه نیکوکاران می نوشند از پیاله شراب که آمیزش وی آب چشمه کافور باشد^(۲) (۵) .

چشمه که می آشامند از آن بندگان مقرب خدا روان کنند آن را روان کردنی^(۳) (۶) .

و فامیکنند به نذر می ترسند از روزیکه مشقت آن فاش باشد (۷) .

و میدهند طعام با وجود احتیاج بآن فقیر را و یتیم را و زندانی را (۸) .

میگویند جزاین نیست که طعام میدهم شمارا برای رضای خدانمی طلبیم از شما مزدی و نه شکری (۹) .

هر آئینه مامی ترسیم از پروردگار خود روز ترش روی نهایت سخت را (۱۰) .

پس نگهداشت ایشان را خدا از سختی آنروز و رسانید ایشانرا تازگی و خوشحالی (۱۱) .

(۱) یعنی منی مردمنی زن و خون حیض از حالی به حالی میگردانید یمش .

(۲) مراد میدارم از کافور چشمه .

(۳) یعنی جدولی از آن هرجا که خواهند ببرند والله اعلم .

وَجَزَاءُ مَا يَصْرُوْا جَنَّةً وَحَرِيْرًا ﴿١٧﴾

مُكَرِّمَيْنَ فِيْهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يَرَوْنَ فِيْهَا شَمْسًا وَلَا
زَمْهَرِيرًا ﴿١٨﴾

وَدَائِبُهُ عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوْرُهُانِذِلِيلًا ﴿١٩﴾

وَيَطَافُ عَلَيْهِمْ بِأَنِيَّةٍ مِنْ فَضَّةٍ وَأَلْوَابُ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿٢٠﴾

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿٢١﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيْهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿٢٢﴾

عَيْنًا فِيْهَا تُسْقَى سَلْسِيلًا ﴿٢٣﴾

وَيُطَوَّقُونَ عَلَيْهِمْ وَلَذَانُ عُتَقَدُونَ إِذَا رَأَوْهُمْ

حَسِبَتْهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنْثُورًا ﴿٢٤﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ كُفْرًا يَتَّبِعِمَا وَمُلَكًا بَيْرًا ﴿٢٥﴾

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سَبْعُ مِائَاتٍ خُفُّهُمْ رِشْرَشٌ وَأَسْبِرُّوْا حُلُوْا أَسَاوِرَ

مِنْ فِضَّةٍ وَسَبْعُ مِائَةٍ رُّبْعًا رُّبْعًا أَطْحُوْرًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُوْرًا ﴿٢٧﴾

و جزاداد ایشان را بمقابله صبر ایشان
بوستان و جامه ابریشمی (۱۲) .

تکیه زده باشند آنجا بر تخت ها نه بینند
آنجا گرمی خورشید و نه سرمای تندرا
(۱۳) .

و نزدیک شده باشد برایشان سایه های آن
بوستان و سهل الحصول کرده شود
میوه های آن سهل کردنی (۱۴) .

گردانده شود برایشان بآوند هائی از نقره
و با جامه های که باشند بلورین (۱۵) .

(مراد میدارم) بلورین از نقره اندازه
کرده باشند ساقیان آنرا اندازه کردنی (۱۶) .
و نوشانیده شود ایشانرا آنجا جام شرابی
که هست آمیزش آن آب چشمه زنجبیل
(۱۷) .

چشمه ایست در بهشت که نام آن نهاده
میشود سلسبیل (۱۸) .

و آمد و شد کنند برایشان نوجوانان جاویدان
چون بینی ایشان را پنداری که ایشان
مرواریدند از رشته افشاندن شده (۱۹) .

و چون نگاه کنی آنجا بینی نعمت فراوان
و پادشاهی بزرگ (۲۰) .

برایشان باشد جامه های سبز از دیبای
نازک و نیز برایشان باشد دیبای ضخیم
و زیور پوشانیده شود ایشان را دست
بندها از نقره و بنوشاند ایشانرا پروردگار
ایشان شراب نهایت پاک (۲۱) .

هر آئینه این نعمت هست شمارا جزای

اعمال وهست سعی شما قبول کرده شده
(۲۲) .

هرآئینه مافروداوردیم بر تو قرآن را
فروداوردنی (۲۳) .

پس شکیبائی کن برحکم پروردگار خود
و فرمان مبراز زمرهٔ بنی آدم گناهگاری را
ناسپاسی را (۲۴) .

و یاد کن نام پروردگار خود صبح و شام
(۲۵) .

و بعضی ساعات شب نمازگذار برای
اوویاکی یاد کن او را وقت دراز از شب
(۲۶) .

هرآئینه این کافران رغبت میکنند به دنیا
و ترك میکنند پس پشت خود روزگران را
(۲۷) .

ما فریدیم ایشان را و محکم کردیم رگ
و بندها اندام ایشان را و چون خواهیم
عوض آریم قومی مانند ایشان به طریق
بدل کردن (۲۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود راه را
(۲۹) .

و نمی خواهید مگر وقتی که خواهد خدا
هرآئینه خداهست دانای با حکمت (۳۰) .
داخل میکند هر که را خواهد در رحمت خود
و برای ستمگاران آماده کرده است
عقوبتی درد دهنده (۳۱) .

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ۝

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ إِنَّمَا أَذْكُورًا ۝

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۝

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا قَتِيلًا ۝

فَمَنْ خَلَقَهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا
أَمْتًا لَهُمْ تَبَدُّلًا ۝

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝

وَمَا كُنَّا آذِينَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ۝

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالْغَالِيِينَ أَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ۝

سوره مرسلات مکی است و آن پنجاه
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْمُرْسَلَتِ عُرْفًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بیادهای فرستاده شده بوجه نیک
(۱) .

پس قسم به بادهای تند و زنده به شدت
(۲) .

و قسم بیادهای منتشر کننده ابر به پراکنده
کردن (۳) .

پس قسم بیادهای ازهم جدا کننده
ابریاره پاره نمودن (۴) .

پس قسم بجماعات فرشتگان فرودآورنده
و حی (۵) .

برای دفع عذر یابری ترسانیدن (۶) .
هرآئینه آنچه وعده داده میشود شمارا البته
بودنی ست (۷) .

پس وقتی که ستارها بی نورکرده شوند (۸) .
و وقتی که آسمان شکافته شود (۹) .

و وقتی که کوه ها پاره پاره کرده شود (۱۰) .
و وقتی که پیغامبران را به میعاد می
جمع کرده شود (۱۱) .

برای کدام روز پیغامبرانرا موقوف داشته
شد (۱۲) .

برای روز فیصله کردن (۱۳) .
و چه چیز خبردادترا که چیست روز

فَالْمُصَفَّتِ صَفًّا ②

وَالنُّشُورِ نَشْرًا ③

فَالْمُغْرِبِ مُرْقًا ④

فَالْمُنْقِذِ ذُرًّا ⑤

عَذْرًا أُنْذِرًا ⑥

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ⑦

فَإِذَا الْنُجُومُ طُمَسَتْ ⑧

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ⑩

وَإِذَا الرَّسُلُ أَقْنَتُ ⑪

لَا يَوْمَ يُجْعَلُ ⑫

لِيَوْمِ الْقُصْلِ ⑬

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْقُصْلِ ⑭

فیصله کردن (۱۴) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۵) .
آیا هلاک نه کرده ایم نخستینیان را (۱۶) .
بعد از آن در پی ایشان آریم پسینیان را
(۱۷) .

همچنین میکنیم با گنهگاران (۱۸) .
وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۹) .
آیا نیافریده ایم شمارا از آب محقر (۲۰) .
پس نهادیم آن آب را در جای محکم (۲۱) .
تا اندازه معین (۲۲) .

پس اندازه کردیم پس نیکواندازه
کننده گانیم ما (۲۳) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۴) .
آیا نساخته ایم زمین را جمع کننده آدمیان
(۲۵) .

زندگان و مردگان (۲۶) .

و آفریدیم در زمین کوه های بلند
و نوشانیدیم شمارا آب شیرین (۲۷) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۸) .
گفته شود بروید بسوی چیزی که آن را
دروغ می شمردید (۲۹) .

(گفته شود) بروید بسوی سایه صاحب
سه شعبه (۳۰) .

نه سایه سرد باشد و نه کفایت کند از گرمی
آتش (۳۱) .

هر آئینه آن آتش می افکند شررها مانند
قصر (۳۲) .

گویا آن شررها شتران زرداند (۳۳) .

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ①

أَلَمْ نُعَمِّكِ الْأَوَّلِينَ ②

ثُمَّ نُثَبِّعُهُمُ الْآخِرِينَ ③

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ④

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑤

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ⑥

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ عَمِيْنٍ ⑦

إِلَى قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ⑧

فَقَدَرْنَا نَرَاءَ وَقَدَرْنَا نَدْرُونَ ⑨

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑩

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ⑪

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ⑫

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَاهِجَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ

مَاءً قُرًاتًا ⑬

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑭

إِنْ طَلِفُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ⑮

إِنْ طَلِفُوا إِلَى ظِلٍّ فِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ⑯

لَا ظِلُّ لَيْلٍ وَلَا يَغْنَى مِنَ الْكَمَلِ ⑰

إِنَّمَا تَرْمِي بِشَرِّهِ كَالْقَصْرِ ⑱

كَأَنَّهُ جِبَلَتٌ صُفْرٌ ⑲

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٦﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٨﴾

هَذَا يَوْمُ الْقُضْلِ جَمَعْنَاهُ وَالْآقِلِينَ ﴿٣٩﴾

إِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٤٠﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤١﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ﴿٤٢﴾

وَقَوَائِمَ مَا يَنْصَحُونَ ﴿٤٣﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا لِّمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٥﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٦﴾

كُلُوا وَتَسْمَعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَذِاقُوا لِقَاءَ أَلْوَعٍ أَلْوَعُونَ ﴿٤٩﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٥٠﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۴).

این روزروز یست که سخن نه گویند (۳۵).

ونه اجازه داده شود ایشان را تا عذر پیش نمایند (۳۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۷).

این روز روز فیصله کردن ست جمع کردیم شمارا بایشینیان (۳۸).

پس اگر شمارا حيله هست پس حيله كنيد در حق من (۳۹).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۰).

هر آئینه متقیان در سایه هاباشند و در چشمه ها (۴۱).

ودرمیوه ها از جنسی که رغبت کنند (۴۲).

(بگوئیم) بخورید و بنوشید خوردن و نوشیدن گوارا بسبب آنچه میکردید (۴۳).

هر آئینه ما همچنین جز امیدهیم نیکوکاران را (۴۴).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۵).

(ای دروغ شمارندگان) بخورید و بهره مند باشید اندکی هر آئینه شما گنهگارید (۴۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۷).

و چون گفته شود ایشانرا نماز گذارید نماز نمی گذارند (۴۸).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۹).

پس بکدام سخن بعد از قرآن ایمان خواهند آورد (۵۰).

سوره نبا مکی است و آن چهل آیت
و دور کوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَقَرَيْتُمْ أَشْجَارًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
از چه چیز کافران بایکدیگر سوال میکنند
(۱) .

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ②
الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ③
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ④
ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑤

(آری سوال میکنند) از خبری بزرگ (۲) .
که ایشان در آن خلاف دارند (۱) (۳) .
نَی نَی ، خواهند دانست (۴) .
باز (میگوئیم) نَی نَی ، خواهند دانست
(۵) .

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ وَمِثْلًا ⑥
وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ⑦
وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ⑧
وَجَعَلْنَا بَيْنَكُمْ سُبُلًا ⑨
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ⑩
وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ⑪

آینا ساخته ایم زمین را فرش (۶) .
و نساخته ایم کوه هارا میخها (۷) .
و آفریدیم شمارا نروماده (۸) .
و ساختیم خواب شمارا راحت (۹) .
و ساختیم شب را پرده (۱۰) .
و ساختیم روز را وقت طلبِ معیشت
(۱۱) .

وَبَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ⑫

و بنا کردیم بالای شما هفت آسمان محکم
(۱۲) .

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ⑬
وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ⑭
لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ⑮
وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ⑯
إِنَّ يَوْمَ الْقُضْلِ كَانَ مِيقَاتًا ⑰

و آفریدیم چراغی درخشنده (۱۳) (۱۴) .
و فرود آوردیم از ابرها آب ریزان (۱۵) .
تا برآریم بسبب آن آب دانه گیاه را (۱۶) .
و بوستان های درهم پیچیده را (۱۷) .
هرآنینه روز فیصله کردن هست وقت

(۱) مراد بعث و قیامت ست .

(۲) یعنی خورشید .

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ مَا تَوْنُ أَقْوَامًا ۝

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝

وُسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ۝

لِبَشِيرِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ۝

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝

إِلَّا أَصْحَامًا وَعُشَّاقًا ۝

جَزَاءُ وَفَاقًا ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ الَّتِي كُنَّا ۝

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَاقًا وَاعْتَابًا ۝

وَكُوعًا أَزْرَابًا ۝

وَكَأْسًا مُدْمِجًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

معین (۱۷) .

روزی که دمیده شود در صورت پس می آید
گروه گروه شده (۱۸) .

وشگافته شود آسمان پس باشد
دروازه ها (۱۹) .

وروان کرده شوند کوه ها پس باشند مانند
سراب (۲۰) .

هر آئینه دوزخ ست انتظار کننده (۲۱) .

سرکشانه است مرجع ایشان (۲۲) .

در آیند به دوزخ اقامت کنندگان
در آنجا مدت های دراز (۲۳) .

نه چشند آنجا خنکی راونه آشامیدنی
را (۲۴) .

مگر آب گرم و خون و چرک را (۲۵) .

جزا داده شد جزاء موافق (۲۶) .

هر آئینه ایشان توقع نمیداشتند حساب را
(۲۷) .

و تکذیب می کردند آیاتِ مارابه دروغ
پنداشتن (۲۸) .

و هر چیزی را ضبط کردیم بطریق نوشتن
(۲۹) .

پس بچشید پس زیاده نخواهیم داد شمارا
مگر عقوبت (۳۰) .

هر آئینه متقیان را مطلب یابی باشد (۳۱) .

بوستانها باشد و درختان انگور (۳۲) .

وزنان دوشیزه هم عمر بایکدیگر (۳۳) .
و پیاله شراب پر کرده شده (۳۴) .

نشنوند آنجا سخن بیهوده را و نه دروغ

شمر دن را (۳۵) .

پاداش دادن کافی از جانب پروردگارتو
(۳۶) .

پروردگار آسمان هاوزمین و آنچه مابین
اینها ست خدای بخشاینده نه تواند از
(هیئت) وی سخن گفتن (۳۷) .

روزیکه بایستد روح وسائر فرشتگان
صف زده سخن نه گویند حاضران محشر
مگر کسیکه دستوری داده باشد او را
خداوگفته باشد سخن درست^(۱) (۳۸) .

این روز متحقق ست پس هرکه خواهد
بگیرد بسوی پروردگارخود مرجع (۳۹) .

هرآئینه ما ترسانیدیم شمارا ازعقوبت
نزدیک آینده در روزی که ببیند آدمی آنچه
پیش فرستاده بود دو دست وی وبگوید
کافر ای کاش من خاک بودمی (۴۰) .

سوره نازعات مکی است و آن چهل و شش
آیت ودورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعات فرشتگان که نزع میکنند
بوجه سختی (ارواح کافران را)^(۲) (۱) .

قسم بجماعات فرشتگان که بیرون می
آرند بیرون آوردنی (ارواح مؤمنان را)^(۳)
(۲) .

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا ۝

رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ

لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوْحُ وَالسَّلٰكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُوْنَ

اِلَّا مَن اُذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝

ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ اِلٰى رَبِّهِ مَا بَا ۝

اِنَّا اَنْتَذَرُكَ عَذَابًا قَرِيبًا لَا تُرٰى اِلَّا بِوَجْهِكَ اَوْ بِظِلِّ الْمَرْءِ مَا قَدَّمَتْ

يَدُهُ وَيَقُوْلُ الْكَافِرُ لَا يَلِيْقُنِيْ كُنْتُ شَرًّا ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ۝

وَالنَّشِطَاتِ نَسْطًا ۝

(۱) یعنی سخن حق .

(۲) یعنی يك عده ارواح را به سختی .

(۳) یعنی يك عده دیگر را بطریق سهولت .

قسم بفرشتگان که شناسی کنند
شناکردنی^(۱) (۳) .

پس قسم بفرشتگان که سبقت میکنند
سبقت کردنی^(۲) (۴) .

قسم بجماعات فرشتگان که تدبیر میکنند
هرکاریرا (آنچه گفته میشود بود نیست)
(۵) .

روزی که بجنبد جنبنده (۶) .

ازپس وی درآیداز پس درآینده^(۳) (۷) .

يك جمع دلهاآتروزترسان باشد (۸) .

بردیده های آنجماعت خواری هویدا شده
باشد (۹) .

میگویند کافران آیامابازگردانیده شویم
بحالت نخستین (۱۰) .

آیا چون شویم استخوانهای پوسیده
باززنده شویم (۱۱) .

گفتند آن رجوع مانگاه رجوع زیان دهنده
باشد (۱۲) .

پس جزاین نیست که آن واقعه يك آواز
تندست (۱۳) .

پس نا گهان ایشان برروی زمین آمده
باشند (۱۴) .

آیا آمده است پیش توخبر موسی^(۱۵) .

چون آواز دادش پروردگار او بوادى پاك

وَالشَّيْءِ سَبَقًا ۝

فَالشَّيْءِ سَبَقًا ۝

فَالْمُدَّيَّرَاتِ امْرَأًا ۝

يَوْمَ سَرُجُفُ الرَّاحِفَةِ ۝

تَتَّبِعُهَا الرَّاكِدَةُ ۝

قُلُوبُ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝

أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ۝

يَقُولُونَ إِنَّا لَنَرُّوْهُمْ فِي السَّافِرَةِ ۝

عَلَّامَاتُ عَظَامَانِخْرَةٍ ۝

قَالُوا إِنَّكَ إِذَا أَكْرَهْتَ خَاسِرَةٌ ۝

فَأَنصَابُ زَجْرَةٍ وَاحِدَةٍ ۝

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۝

(۱) یعنی در هوا شنا کردنی .

(۲) یعنی ازیکدیگر سبقت کردنی .

(۳) یعنی نفخه اولی و پس نفخه ثانیه بوجود آید .

طوی نام (۱۶) .

کہ برو بسوی فرعون ہر آئینہ وی از حد گذشتہ است (۱۷) .

پس بگو هیچ میل ست تر ابا نکہ پاکیزہ شوی (۱۸) .

وراء نماید تر بسوی پروردگار تو پس بترسی (۱۹) .

پس بنمود بفرعون آن معجزہ بزرگ را^(۱) (۲۰) .

پس دروغ پنداشت و نافرمانی کرد (۲۱) .

پس از آن مجلس بازگشت تدبیرکنان (۲۲) .

پس جمع کرد قوم خود را پس آواز داد (۲۳) .

پس گفت من پروردگار (بزرگوار) شمایم (۲۴) .

پس گرفتار کرد اورا خدا بعد از آخرت و دنیا (۲۵) .

ہر آئینہ درین خبر پندی هست برای ہر کہ بترسد (۲۶) .

آیاشما محکم ترید در آفرینش یا آسمان، خدا بنا کرد آن آسمان را (۲۷) .

بلند ساخت ارتفاع اورا پس درست ساخت آن را (۲۸) .

وتاریک کرد شب اورا و بظہور آورد روشنی روز اورا (۲۹) .

وزمین را بعد از آفریدن آسمان ہموار

إِذْ هَبُّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝

فَقُلْ مَنْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزُولَ ۝

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ۝

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ۝

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ۝

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ۝

فَخَشَعَهُ فَنَادَىٰ ۝

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ۝

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْإِبْرَةِ وَالْأُولَىٰ ۝

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَخْشَىٰ ۝

مَا أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ۝

رَفَعَ سَمَاهَا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۝

وَأَعْيَشَ لَكُمْ يَا أُخْرَىٰ هُنَّ ۝

وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا ۝

کرد^(۱) (۳۰) .

بیرون آورد از زمین آب اورا و چراگاه اورا (۳۱) .

و کوه هارا استوار نمود (۳۲) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۳) .

پس وقتیکه بیاید حادثه بزرگ (یعنی قیامت) (۳۴) .

روزیکه یاد کند آدمی آنچه عمل کرده بود (۳۵) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای هرکه دیدنش خواهد (ثواب یا عقاب متحقق گردد) (۳۶) .

اما کسیکه از حد گذشته باشد (۳۷) .

و برگزیده باشد زندگانی این جهانی را (۳۸) .

پس هر آینه دوزخ همانست جای او (۳۹) .

و اما کسیکه ترسیده باشد از ایستادن بحضور پروردگار خویش و بازداشته باشد نفس را از شهوات (۴۰) .

پس هر آینه بهشت همانست جای او (۴۱) .

می پرسند ترا از قیامت کی باشد تحقق آن (۴۲) .

در چه منزلی تو از علم آن (۴۳) .

بسوی پروردگار تست متهای علم آن (۴۴) .

أَخْرَجْنَاهَا مَاءً حَارًّا وَرَعْنَاهَا ۞

وَالْجِبَالِ أَرْسَاهَا ۞

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ۞

وَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ۞

يَوْمَ يَذَّكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۞

وَبُورِنَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ۞

فَلَمَّا مَنَّ طَغَى ۞

وَأَشْرَعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۞

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ۞

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ۞

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ۞

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۞

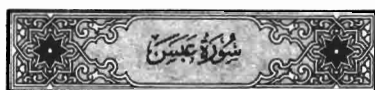
فِيمَا نَسَتْ مِنْ ذِكْرِنَا ۞

إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ۞

(۱) مترجم گوید معنی هموار کردن همین ست که میفرماید .

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَخْطُبُهَا ۝

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَأُولَئِكَ غَوْثٌ أَوْ ضَرْبُهَا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝

وَمَا يَذْكُرُكَ إِلَّا خَيْرٌ ۝

أَوْ يَذْكُرُكَ فَغَنَفَهُ الْذَّكَرَى ۝

أَمَّا مَنِ اسْتَفْغَى ۝

فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا رَيْحٌ ۝

وَأَمَّا مَن جَاءَكَ يَسْعَى ۝

وَهُوَ يَخْشَى ۝

فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ۝

جزاین نیست که توترساننده ای کسی را
که بترسد از وی (۴۵) .

روزی که ببینند آن را چنانستی که ایشان
درنگ نکرده بودند به دنیا مگر یک وقت
شام یایک وقت صبحی که پیش از آن
بود (۴۶) .

سوره عبس مکی است و آن چهل
و دو آیت و یک رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

روترش کرد و اعراض نمود (۱) .

بسبب آنکه بیامد پیش او نابینا (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا شاید وی پاک
می شد (۳) .

یا پندمی شنید پس نفع میدادش آن
پند شنیدن (۴) .

اما کسی که توانگر ست (۵) .

پس تو بسوی او اقبال می کنی (۶) .

وزیان نیست بر تو در آن که پاک نه شود
(۷) .

و اما کسی که بیامد پیش تو شتابان (۸) .

و از خدای خود ترسان (۹) .

پس توازوی غفلت میکنی (۱۰) .

(۱) نابینائی از فقراء صحابه بمجلس آنحضرت صلی الله علیه وسلم درآمد
و بسوالهای مکرر تشویش داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آنحالت به
دعوت اشراف عرب مشغول بودند پس آنرا مکروه داشتند و اعراض نمودند
خدای تعالی بر خلق عظیم دلالت فرمود .

كَلَّا إِنَّمَا تَدْكُرُ ۝

نَی نَی، هَرآئینه این آیاتِ قرآن پندست
(۱۱).

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝

پس هر که خواهد یاد کند قرآن را (۱۲).

فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۝

هَرآئینه آیاتِ قرآن ثبت است در نامه های
گرامی (۱۳).

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

بلند قدرپاک کرده شده (۱۴).

يَأْتِيهِمْ سَفَرَةٌ ۝

به دست های نویسندگان (۱۵).

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝

بزرگ منش نیکوکردار^(۱) (۱۶).

قِيلَ لِلْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ۝

لعنت کرده شد آدمی را چقدر ناسپاس
ست (۱۷).

مِنْ أَتَىٰ مَنَّىٰ خَلَقَهُ ۝

خدا از چه چیز آفریدش (۱۸).

وَمِنْ لَّمْ يَكُفَّهُ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۝

از نطفه منی آفریدش پس اندازه معین
کردش (۱۹).

ثُمَّ السَّيْلُ بَيَّرَهُ ۝

بازراه برآمد آسان نمودش (۲۰).

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝

بازبمیراندش پس درگور کردش (۲۱).

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝

بازوقتیکه خواست زنده ساختش (۲۲).

كَلَّا لَأَنقَضَنَّ بِمَا أَمَرَهُ ۝

نی نَی، بعمل نیاورد آنچه فرمودش
(۲۳).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۝

پس باید که درنگرد آدمی بسوی طعام
خود (۲۴).

أَكَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝

بسوی آنکه ماریختیم آب را ریختنی
(۲۵).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝

بازشگافتیم زمین را شگافتنی (۲۶).

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝

پس رویانیدیم در آن زمین دانه را (۲۷).

وَعَبَابًا وَتَبًّا ۝

وانگورو سبزی هارا (۲۸).

- وزیتون راودرختان خرمارا (۲۹) .
 وباغهارا که درختان بسیاردارد (۳۰) .
 ومیوه و علف دواب را (۳۱) .
 برای منفعت شماوچهار پایان شما (۳۲) .
 پس وقتیکه بیاید آوازسخت (۳۳) .
 روزیکه بگریزد مردازبرادر خود (۳۴) .
 وازمادر خودوازپدرخود (۳۵) .
 واززن خود و فرزندان خود (۳۶) .
 هر مردی را ازایشان آن روز شغلیست که
 کفایت میکندش (۳۷) .
 یکپاره چهره ها آن روز روشن باشد
 (۳۸) .
 خندان وشادان باشد (۳۹) .
 ویکپاره چهره ها آنروز برآن غبار باشد
 (۴۰) .
 غالب آید بروی تاریکی (۴۱) .
 این جماعت ایشانند کافران بدکاران
 (۴۲) .

سوره تکویر مکی است و آن بیست
 و نه آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 وقتیکه خورشید پیچیده شود (۱) .
 ووقتیکه ستارها تیره شوند (۲) .
 ووقتیکه کوه ها روان کرده شوند (۳) .
 ووقتیکه ماده شتران باردارارامعطل
 گذاشته شود (۴) .
 ووقتیکه جانوران وحشی را جمع کرده

وَرَبُّنَا عَلَّا ۝

وَحَدَّيْنِ عَلَيَّ ۝

وَقَالَهُمَا وَآبَا ۝

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلَا تَعَامِكُمْ ۝

فَإِذَا جَاءَتْ السَّاعَةُ ۝

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝

وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝

وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ۝

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝

صَاحِلَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝

تَرَاهُمْ قَائِمَةٌ ۝

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۝

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۝

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۝

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۝

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۝

شود (۵) .	وَإِذَا الْبِحَارُ رُجِرَتْ ⑤
و وقتیکه دریاها را مثل آتش افروخته شود (۶) .	وَإِذَا الْغُلُوفُ سُجِجَتْ ⑥
و وقتیکه ارواح را با جساد جمع کرده شود (۷) .	وَإِذَا الْمَوْدَةُ سُئِلَتْ ⑦
و وقتیکه دختری را که زنده درگور کرده بودند پرسیده شود (۸) .	يَأْتِي ذَنْبٌ يُؤْتَلَفُ ⑧
بکدام گناه کشته شد (۹) .	وَإِذَا الصُّحُفُ تُنشَرَتْ ⑨
و وقتیکه نامه های اعمال کشاده شوند (۱۰) .	وَإِذَا السَّمَاءُ تُشِطُّ ⑩
و وقتیکه آسمان را پوست برکنده شود ^(۱) (۱۱) .	وَإِذَا الْجَبَابِغُ سُعِرَتْ ⑪
و وقتیکه دوزخ برافروخته شود (۱۲) .	وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنزِلَتْ ⑫
و وقتیکه بهشت رانزدیک ساخته شود (۱۳) .	عَلِمْتُ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرْتُ ⑬
بداند هر شخص آنچه حاضر ساخته است (۱۴) .	فَلَا أَقِيمُ بِالْحَقِّ ⑭
پس قسم میخورم بستاره های بازگردنده (۱۵) .	أَبْوَابُ الْكُلِّ ⑮
سیر نماینده غائب شونده ^(۲) (۱۶) .	وَالْيَلِ إِذَا عَمَّسَ ⑯
و قسم به شب چون باز گردد (۱۷) .	وَالصُّبْرِ إِذَا تَنَفَّسَ ⑰
و قسم به صبح چون بدمد (۱۸) .	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ⑱
هر آئینه این قرآن گفتار فرستاده ای است	

(۱) یعنی سرخ شود مانند برّه که پوست او سلخ کرده باشند .

(۲) مترجم گوید زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد پنج ستاره متحیره اند چون سیر کرده بمقامی رسند از آن بازمی گردند و بمقامی که طی کرده بودند اقبال نمایند چون وقت قرآن آید غائب شوند والله اعلم .

گرامی قدر (۱۹) .

صاحب توانائی باوقار نزد خداوند عرش
(۲۰) .

فرمانبرداری کرده شده در ملکوت آسمان
متصف بامانت (۲۱) .

نیست این یارِ شمادیوانه (۲۲) .

وهرآئینه یارِ شمادیده بود آن فرشته را
بکرانه ظاهر آسمان (۲۳) .

و نیست یارِ شمابر علم پنهان بخل کننده
(۲۴) .

و نیست قرآن گفتار شیطان رانده شده
(۲۵) .

پس کجامیروید (۲۶) .

نیست قرآن مگر پند عالمهارا (۲۷) .

برای هرکه از زمره شما بخواد که
راست کردار شود (۲۸) .

و نمی خواهید مگر وقتیکه بخواد خدا
پروردگار عالم ها (۲۹) .

سوره انفطار مکی است و آن نوحه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتیکه آسمان بشگافد (۱) .

و وقتیکه ستارگان از هم بریزد (۲) .

و وقتیکه دریاها روان کرده شود بنهایت
شدت (۳) .

و وقتیکه گور هارا شگافته شود (۴) .

بداند هر نفسی آنچه فرستاده بود و آنچه
باز پس گذاشته بود (۵) .

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿١٠﴾

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿١١﴾

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿١٣﴾

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿١٤﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيزٍ ﴿١٥﴾

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَوِيَعَهُ ﴿١٨﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾

عَلَيْتُمْ نَفْسٌ تَأَكَّلَتْ وَآكَرَتْ ﴿٥﴾

ای آدمی چه چیز فریفت ترا به پروردگار
بزرگوار تو (۶) .

آنخدای که بیافرید ترا پس درست اندام
کرد ترا پس معتدل قامت کرد ترا (۷) .

در هر صورتی که خواست ترکیب داد ترا
(۸) .

نئی نئی، بلکه دروغ می شمیرد جزای
اعمال را (۹) .

وهر آئینه بر شما گماشته شده اندنگاهبانان
(۱۰) .

نویسندگان گرامی قدر (۱۱) .

میدانند آنچه می کنید (۱۲) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۱۳) .

وهر آئینه گناهکاران در دوزخ باشند (۱۴) .

در آیند به دوزخ روز جزای اعمال (۱۵) .

و نباشند از آن جا غائب شده (۱۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا ای آدمی که
چیست روز جزا (۱۷) .

باز (میگوئیم) چه چیز مطلع ساخت ترا
که چیست روز جزا (۱۸) .

روز یست که نتواند هیچکس برای
هیچکس هیچ فائده رسانیدن و فرمان آن
روز خدارا باشد (۱۹) .

سوره مطففین مکی است و آن سی
وشش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای بر حقوق مردم کاهندگان (۱) .

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ①

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ②

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ③

كَلَّا بَلْ تَكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ④

وَلَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ⑤

يَوْمَ الْآخِرِينَ ⑥

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ⑦

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑧

وَأِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ⑨

يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ⑩

وَمَا لَهُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ⑪

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ⑫

لَهُمْ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ⑬

يَوْمَ لَا تَنفَعُكَ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَهِذٍ لِلَّهِ ⑭

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ②

الَّذِينَ إِذَا التَّالَوْا عَلَ النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿۲﴾

وَإِذَا كَانُوا لَهُمْ أَوْذَافًا فَهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿۳﴾

الَّذِينَ أُوتُواكِ الْكَلِمَ مَبْعُوثُونَ ﴿۴﴾

يَوْمَ عَظِيمٍ ﴿۵﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَعِيرٍ ﴿۷﴾

وَمَا أَذْرَكَ مَا سَجَدُوا ﴿۸﴾

كِتَابَ عَزْمٍ ﴿۹﴾

وَلِئَلَّ يَوْمَ هَذَا بُلَلَيْتُمْ ﴿۱۰﴾

الَّذِينَ يَكْتُمُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿۱۱﴾

وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿۱۲﴾

إِذْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ مَا أَتَى قَالَ أَتَأْتِيهِ الْآوَلِينَ ﴿۱۳﴾

كَلَّا لَبِئْسَ مَا رَأَى عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۴﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَ هَذَا لَمَحْجُوبُونَ ﴿۱۵﴾

سُئِلَ عَنْهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿۱۶﴾

آنانکه چون برای خود پیمانه از مردمان به سختی تمام بگیرند (۲) .

و چون خواهند که پیمانه بدهند ایشانرا یاسنجیده بدهند ایشان را زیان رسانند (۳) .

آیا نمیدانند این جماعت که ایشان برانگیخته خواهند شد (۴) .
در روز بزرگ (۵) .

روزیکه ایستاده شوند مردمان پیش پروردگار عالم ها (۶) .

حقا هر آئینه نامه اعمال گنهگاران داخل شود درسجین (۷) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست سجین (۸) .

کتابیست نوشته شده (۹) .

وای آن روزدروغ شمارندگان را (۱۰) .
آنانکه به دروغ نسبت میکنند روز جزارا (۱۱) .

ودروغ نمی شمرَد آن را مگر هرستمگار گنهگار (۱۲) .

چون خوانده شود بروی آیات ما گوید افسانه های پیشینیان ست (۱۳) .

هرگز، بلکه زنگ بسته است بردل های ایشان آنچه می کردند (۱۴) .

نئی، هر آئینه ایشان ازدیدار پروردگار خویش آنروز محجوب باشند (۱۵) .

بازهر آئینه ایشان درآیندگان دوزخ باشند (۱۶) .

باز گفته شود ایشان را اینست آنچه شما
آنرا دروغ شمردید (۱۷) .

حقا هر آئینه نامه اعمال نیکوکاران داخل
شود در علیین (۱۸) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
علیون (۱۹) .

کتابیست نوشته شده (۲۰) .

که حاضر شوند نزدیک آن مقربین بارگاه
الهی (۲۱) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۲۲) .
بر تخته‌انگشته نظر میکنند بهر جانب
(۲۳) .

بشناسی در چهره های ایشان تازگی
نعمت (۲۴) .

نوشانیده شود ایشان را از شراب خالص
(۲۵) .

سر بهمهرمگر بجای موم مهر او مشک باشد
و بهمین شراب پاک باید که رغبت کنند
رغبت کنندگان (۲۶) .

و آمیختنی آن از آب تسنیم باشد (۲۷) .
(مراد میدارم) چشمه ای که می نوشند
از آن مقربین خدا (۲۸) .

هر آئینه گنه گاران به مسلمانان می خندیدند
(۲۹) .

و چون میگذشتند بمسلمانان بایکدیگر
چشم میزدند حقارت کرده (۳۰) .

و چون باز می گشتند باهل خانه خود
باز می گشتند شادمان شده (۳۱) .

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۱۷﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْإِبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿۱۸﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿۱۹﴾

كِتَابٌ مُرْقُومٌ ﴿۲۰﴾

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۱﴾

إِنَّ الْإِبْرَارِ لَفِي نَجْمٍ ﴿۲۲﴾

عَلَى الْأَرْوَاحِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۳﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿۲۴﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مُمْتَمٍ ﴿۲۵﴾

خِمْمُهُمْ وَسُكُوتٌ فِي ذَلِكَ فَلَيْتَ تَأْفِسِ
الْمُتَنَفِسُونَ ﴿۲۶﴾

وَمَزَاجُهُمْ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۷﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۸﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿۲۹﴾

وَإِذَا آمَنُوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿۳۰﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿۳۱﴾

و چون میدیدند مسلمانان رامیگفتند
هر آئینه ایشان گمراهانند (۳۲) .

و نگاهبانان فرستاده نه شده بودند
بر سر مسلمانان (۳۳) .

پس امروز مسلمانان بر کافران میخندند
(۳۴) .

بر تخت هانشسته نظر میکنند بهر جانب
(۳۵) .

آیا جزاداده شد کافران را بحسب آنچه
میکردند (۳۶) .

سوره انشقاق مکی است و آن بیست
و پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه آسمان بشگافد (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را آسمان

سزاوار گوش کردن ست (۲) .

و قتیکه زمین کشیده شود (۳) .

و بیرون اندازد آنچه در آن باشد و خالی

شود^(۱) (۴) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را و زمین

سزاوار گوش کردن ست (یعنی حساب

روز آخرت بودنی ست) (۵) .

ای آدمی هر آئینه تو کار کننده ای تاملات

پروردگار خود بکوشش تمام پس ملاقات

خواهی کرد با پروردگار خود (۶) .

وَإِذَا أَوْفَرْتُمْ قَالَوْا إِنَّا لَهُ لَآءُ لَصَّاتُونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ﴿٣٣﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

عَلَى الْأَرْبَابِ يُنْظَرُونَ ﴿٣٥﴾

مَنْ ثَوَّبَ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

وَأَدْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾

وَأَدْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِرٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًّا حَافِلٌ لِّقِيَّتِهِ ﴿٦﴾

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِرِيبٍ ۝

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ۝

وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ۝

فَسَوْفَ يَدْعُو بُرُورًا ۝

وَيَصِلُ سَعِيرًا ۝

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَخُورَ ۝

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝

فَلَا أُفْسِرُ بِالْشَّفْعِ ۝

وَالْأَيْلِ وَمَا وَسَىٰ ۝

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۝

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَإِذَا بُرئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْمَعُونَ ۝

پس اما هر که داده شد اورانامه اعمال
اوبدست راستش (۷) .

پس باوحساب کرده شود حساب آسان
(۸) .

وبازگردد بسوی اهل خانه خود شادمان
شده (۹) .

واما هر که داده شد اورانامه اعمال اواز
پس پشتش (۱۰) .

پس یاد خواهد کرده لاک را (۱۱) .

ودر خواهد آمد به دوزخ (۱۲) .

هر آئینه اوبود به دنیا در اهل خانه خود
شادمان (۱۳) .

هر آئینه گمان کرده بود که رجوع نه کند
بسوی خدایتعالی (۱۴) .

آری (رجوع کردن متحقق ست) هر آئینه
پروردگار اوبود باحوال اوبینا (۱۵) .

پس سوگند میخورم بسرخی کناره آسمان
اول شب (۱۶) .

وقسم میخورم بشب و آنچه شب آنرا جمع
کرده است (۱۷) .

وقسم میخورم بماء چون تمام شود (۱۸) .

خواهید رسید بحالی بعد حالی^(۱) (۱۹) .

پس چیست این کافران را که ایمان نمی
آرند (۲۰) .

و چون خوانده شود برایشان قرآن سجده

(۱) یعنی هول موت بعد ازان سوال منکرون کبر بعد ازان حشر و حساب و مرور بر
صراط بعد ازان دوزخ یا بهشت والله اعلم .

نمی کنند (۲۱) .

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾

بلکه این کافران دروغ می شمرند (۲۲) .
و خدایانان ترست بآنچه در دل خود نگاه
میدارند (۲۳) .

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٣﴾

پس خبرکن ایشان را بعذاب درد دهنده
(۲۴) .

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٤﴾

لیکن آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان راست مزدی نهایت
(۲۵) .

سوره بروج مکی است و آن بیست و دو آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بآسمان دارای برجها (۱) (۱) .

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

و قسم به روز موعود (۲) (۲) .

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

و قسم به روزیکه در هفته (۳) حاضر میشود
(۳) .

ثُمَّ انْصَبِ الْأَعْنَادُ ﴿٤﴾

هلاک کرده شدند اهل خندق ها (۴) .

الثَّارِ ذَاتِ الْوُجُودِ ﴿٥﴾

از قسم آتش دارای هیزم بسیار (۵) .

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

و قتیکه ایشان برکناره آن خندق ها نشسته
بودند (۶) .

وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

و ایشان بآنچه میکردند بامسلمانان حاضر
بودند (۷) .

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

و عیب نکردند از ایشان مگر این خصلت

(۱) یعنی برج دوازده گان .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی روز جمعه و قسم بروزیکه حاجیان بآنروز حاضر میشوند یعنی روز عرفه
هر آئینه مجازات متحقق ست .

را که ایمان آرند بخدا غالب ستوده کار
(۸) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین
وخدا بر همه چیز مطلع ست (۹) .

هرآئینه آنانکه عقوبت کردند مردان
مسلمانان را وزنان مسلمانان را بازتوبه نه
نمودند پس ایشان راست عذاب دوزخ
وایشان راست عذاب سوختن (۱۰)

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشانراست بوستانها
میرودزیر آن جویها اینست پیروزی بزرگ
(۱۱) .

هر آئینه گرفتِ پروردگارتو سخت ست
(۱۲) .

هرآئینه اوآفرینش نومیکند و آفرینش
دوباره میکند (۱۳) .

واوست آمرز گاردوستدار (۱۴) .
او خداوند عرش گرامیقدرست (۱۵) .
بسیار کننده است هرچیزی را که خواهد
(۱۶) .

آیاآمده است به توخبر لشکر ها (۱۷) .
که فرعون و ثمودباشند (۱۸) .
بلکه کافران دردروغ شمردن اند (۱۹) .
و خدا از گردا گرد ایشان گیرنده

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ كَفَرُوا
فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ②

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَزَاءٌ بِحَسَبِ
أَعْمَالِهِمْ ③

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ④

إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ ⑤

وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ⑥

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ⑦

فَعَالٌ لَمَّا يُرِيدُ ⑧

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ⑨

فِرْعَوْنُ وَثَمُودُ ⑩

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ⑪

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ⑫

(۱) مترجم گوید پادشاهی جباری رعیت خودرا تکلیف کفر کرد و چون کافر نشدند
خندقهارا باتش پر کرد و ایشانرا باتش افگند خدای تعالی آن آتش را بر پادشاه وهم
نشینان او مسلط ساخت تااز خندق پریده همه را پاک بسوخت والله اعلم .

است (۲۰) .

بلکه این قرآن گرامیقدرست (۲۱) .

نوشته شده در لوح محفوظ (۲۲) .

سوره طارق مکی است و آن هفده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بآسمان و قسم بجیزیکه وقت شب
پدیدمی آید (۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چه
چیز بوقت شب پدید آینده است (۲) .

آن ستاره درخشنده است (۳) .

نیست هیچ شخص مگر بروی فرشته
نگهبانی کننده است (۴) .

پس باید که ببیند آدمی ازچه چیز آفریده
شده (۵) .

آفریده شده است ازآب جهنده (۶) .

که برمی آید از میان پشت (مرد)
واستخوان های سینه (زن) (۷) .

هرآئینه خدا بر دیگر بار آفریدن آدمی
تواناست (۸) .

روزیکه امتحان کرده شود ضمیر های
مردمانرا (۹) .

پس نباشد آدمی را طاقتی ونباشد نصرت
دهنده (۱۰) .

قسم بآسمان خداوند باران (۱۱) .

وقسم بزمین صاحب شگافتن^(۱) (۱۲) .

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ۝

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝

النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّنَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۝

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مَخْلُوقٌ ۝

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۝

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۝

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۝

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ۝

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ۝

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۝

هرآئینه قرآن سخن واضح ست (۱۳) .
 نیست قرآن سخن بیهوده (۱۴) .
 هرآئینه کافران بداندیشی میکنند یکطور
 بداندیشی کردنی (۱۵) .
 ومن نیز تدبیر میکنم یکطور تدبیر
 کردنی^(۱) (۱۶) .
 پس مهلت ده کافران را فروگذار ایشان
 رانندگی (۱۷) .

سوره اعلیٰ هکی است وآن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بپاکی یادکن نام پروردگار بزرگوار خود را
 (۱) .
 آنکه بیافرید پس درست اندام کرد (۲) .
 وآنکه اندازه کرد پس راه نمود^(۲) (۳) .
 وآنکه برآورده گیاه تازه را (۴) .
 باز ساخت آت را خشك شده سیاه گشته
 (۵) .
 قرآن تعلیم خواهیم کرد ترا پس فراموش
 نخواهی کرد (۶) .
 مگر آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا
 میداند آشکار و پنهان را^(۳) (۷) .

إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ۝

وَمَا هُوَ إِلَّا هَزْلٌ ۝

إِنَّمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝

وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝

فَسَبِّحْ لِلْكَافِرِينَ أَهْلَهُمْ رَوَيْدًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝

الَّذِي خَلَقَ قَسْوَى ۝

وَالَّذِي تَكَدَّرَ فَهَدَى ۝

وَالَّذِي أَوْرَثَ الْمَرْعى ۝

فَجَعَلَهُ عَظَاءً أَحْوَى ۝

سَنُفِرُّكَ فَلَا تَكْسى ۝

إِلَّا نَأْتَاكَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝

(۱) واین وعده روز بدر متحقق شد .

(۲) یعنی جمیع مخلوقات را اندازه کرده بحسب آن اندازه در مخلوقات تصرف فرمود تا همان صورت بر روی کار آمد پس این تصرف را بهدایت تعبیر فرمود والله اعلم .

(۳) مترجم گوید فراموش گردانیدن این آیت از خاطر مبارک آن حضرت صلی الله علیه وسلم نوعی از نسخ ست والله اعلم .

وَتَوْفِيقِ خَوَاهِيمِ دَادَتْرَا بِمَعْرِفَتِ شَرِيعَتِ
آسان (۸) .

پس پندیده ا گرسود کند پنددادن (۹) .

پند خواهد گرفت هر که می ترسد (۱۰) .

واجتناب می کنند از آن پندبدبخت ترین
مردمان (۱۱) .

آنکه خواهد درآید بآتش بزرگ (۱۲) .

باز نمیرد آنجا ونه زنده باشد (۱۳) .

هرآئینه رستگار شد هر که پاک شد (۱۴) .

ویاد کرد نام پروردگار خود را پس نماز
گذارد (۱۵) .

بلکه اختیار میکنید زندگانی این جهان را
(۱۶) .

وآخرت بهترست وپاینده تر (۱۷) .

هرآئینه این مقدمه مذکور بود در
صحیفه های نخستین (۱۸) .

صحیفه های ابراهیم و موسی (۱۹) .

سوره غاشیه مکی است و آن بیست
و شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا آمده است به تو خبر قیامت (۱) .

يك عده چهره ها آنروز خوار باشند (۲) .

کار کننده محنت کشنده باشند (۳) .

درآیند بآتش افروخته شده (۴) .

آب نوشانیده شوند از چشمه نهایت
گرم (۵) .

نباشد ایشانرا هیچ طعامی مگر از ضریع
(۶) .

وَيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ۝

فَذَرْنَاهُ لِنَعْتَزُّكَ ۝

سَيِّئًا مِّنْ عَمَلٍ ۝

وَتَجْعَلُهَا لِرَاسِقٍ ۝

الَّذِي يَقُولُ النَّارُ الْكَلْبِيُّ ۝

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۝

قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ۝

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ لِّمَنِ ۝

إِنَّ هَذَا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ۝

صُفِّىٰ اِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ ۝

وَجُودُهُ يُؤْمِنُ بِهَا شِعْرَةً ۝

عَالِمَةً تَكْبَهُ ۝

تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً ۝

تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ۝

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِن صَرِيمٍ ۝

لَا يُسِينُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ①

وَجُوعًا يَوْمَئِذٍ ثَاعِمَةً ②

لِسَعْيِهَا رَاضِيَةً ③

فِي حَاقٍ عَالِيَةٍ ④

لَا تَسْمَعُ فِيهَا الْأَصِيَّةَ ⑤

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑥

فِيهَا سُرُورٌ مَرْفُوعَةٌ ⑦

وَأَنْوَاعٌ مُوضُوعَةٌ ⑧

وَتَمَارِقُ مَصْفُوعَةٌ ⑨

وَنَدَارٍ مُبْتَوْنَةٌ ⑩

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْأَيْدِي كَيْفَ خُلِقَتْ ⑪

وَالْيَدِ السَّمَاءَ كَيْفَ رُفِعَتْ ⑫

وَالْيَدِ الْإِنْبَالَ كَيْفَ نُصِبَتْ ⑬

وَالْيَدِ الْأَرْضَ كَيْفَ سُطِحَتْ ⑭

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ⑮

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّطٍ ⑯

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ⑰

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ⑱

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ⑲

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ⑳

که فربه نکند و دفع گرسنگی نه نماید^(۱)
(۷) .

يك عده چهره ها آنروز تازه باشند (۸) .

به سعی خود رضا مند شده باشند (۹) .

در بهشت عالی (۱۰) .

نه شنوی آنجا هیچ سخن بیهوده (۱۱) .

در آن جاجشمه روان باشد (۱۲) .

در آن جاتخت های بلند باشد (۱۳) .

و کوزه های نهاده شده (۱۴) .

وبالشیهای برابر یکدیگر گذاشته (۱۵) .

و فرش های نفیس پهن کرده (۱۶) .

آیانه می نگرند بسوی شتران چگو نه

آفریده شدند (۱۷) .

وبسوی آسمان چگونه برداشته شد (۱۸) .

وبسوی کوه ها چگونه برافراشته شد

(۱۹) .

وبسوی زمین چگونه پهن کرده شد (۲۰) .

پس پندده جزاین نیست که توپند

دهنده ای (۲۱) .

نیستی برایشان گماشته شده (۲۲) .

لیکن هر که روگرداند و کافر شود (۲۳) .

پس عذاب کندش خدا به عقوبت بزرگ

(۲۴) .

هر آئینه بسوی ماست رجوع ایشان (۲۵) .

باز هر آئینه بر ماست حساب ایشان (۲۶) .

سوره فجر مکی است و آن سی آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ
 وَلَيَالٍ عَشْرٍ
 وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ
 وَالْأَيْلِ إِذَا يَنْسِرُ
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَبْرِ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
 إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ
 الَّتِي لَمْ يُخَلِّقْ مِثْلَهَا فِي الْعَالَمِ
 وَشِمُودَ الَّذِي جَابَأَ الصَّخْرَ يَأْتُوا
 وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَارِ
 الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْعَالَمِ
 فَأَكْبَرُوا بِهَا الْفَسَادَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم بصبح (۱) .
 و شب های ده گانه^(۱) (۲) .
 و قسم بجفت و طاق^(۲) (۳) .
 و قسم به شب چون روان شود (۴) .
 آیادرین مقدمه سوگندی معتبر هست
 صاحب خرد را^(۳) (۵) .
 آیا ندیدی که چگو نه معامله کرد
 پروردگار تو با قوم عاد (۶) .
 ارم خداوندان قدهای بلند (۷) .
 که آفریده نشده است مانند آن در شهرها
 (۸) .
 و چگونه معامله کرد با قوم ثمود که
 تراشیده بودند سنگهای بزرگ را در وادی
 قری^(۹) (۹) .
 و چگونه معامله کرد با فرعون صاحب
 میخها^(۴) (۱۰) .
 همه این جماعتها آنانکه سرکشی کردند
 در شهرها (۱۱) .
 پس بسیار بعمل آوردند در آنجا فساد را
 (۱۲) .

(۱) یعنی عشرة ذوالحجه .

(۲) یعنی بعض نماز جفت ست و بعض طاق .

(۳) که خدا جزا دهندۀ بندگان است بر اعمال ایشان .

(۴) یعنی به چهار میخ بسته عقوبت میکرد .

قَصَبَ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝۳۵

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝۳۶

فَإِنَّمَا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ ۖ وَنَعَّمَهُ ۖ
فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝۳۷

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۖ فَيَقُولُ رَبِّي
أَمَّأَنَنِ ۝۳۸

كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ۝
وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْيَسْكِينِ ۝۳۹

وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثُ أَكْلًا لَمًّا ۝۴۰

وَيُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝۴۱

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝۴۲

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝۴۳

پس بریخت بر سرایشان پروردگار تویک
دفعه عذاب (۱۳) .

هرآئینه پروردگار توبه کمین گاه است
(۱۴) .

پس اما آدمی چون امتحان کندش
پروردگار او پس گرامی کندش و نعمت
دهدش پس گوید پروردگار من گرامی
ساخت مرا (۱۵) .

و اما چون امتحان کندش پس تنگ سازد
بروی رزق وی را گوید پروردگار من
حقارت کرد مرا (۱۶) .

هرگز، بلکه گرامی نمیدارید یتیم را (۱۷) .
ویکدیگر را رغبت نمیدهید بر طعام دادن
فقیر (۱۸) .

و میخورید مال میراث را خوردن
بسیار^(۱) (۱۹) .

و دوست میدارید مال رادوست داشتن
بسیار^(۲) (۲۰) .

نئی نئی، چون پست کرده شود بلندی
زمین را پست کردن بعد پست کردن^(۳)
(۲۱) .

و بیاید پروردگار تو و بیایند فرشتگان
صف صف شده (۲۲) .

(۱) یعنی زنان و یتیم نراحق ایشان امید هید وحق ایشان را بمال خود جمع می کنید .

(۲) یعنی اسباب اکرام الهی در اکرام یتیم واطعام مسکین ست آنرا می باید کردوشما باین
صفت هستید که یتیمان راحق ایشان نمی دهید وحق ایشانرا بمال خود جمع میکنید .

(۳) یعنی جبال و اتلال را باسائر ارض برابر کرده شود .

و آورده شود آنروز دوزخ را، آنروز یادکند آدمی و کجا باشد اورانفع آن یادکردن (۲۳) .

گوید ای کاش من می فرستادم عمل نیک برای این زندگانی جاودانی خویش (۲۴) .

پس آنروز عقوبت نکند مانند عقوبت خدا هیچکس (۲۵) .

و بزنجیر نبندم مانند بستن او هیچکس (۲۶) (۱) .
(گفته شود روح مومن را وقت مرگ) ای نفس آرام گیرنده (۲۷) .

باز گرد بسوی پروردگار خویش تو خوشنود شده و از تونیز خوشنود گشته (۲۸) .

پس درآی بزمرة بندگان خاص من (۲۹) .
و درآی به بهشت من (۳۰) .

سوره بلد مکی است و آن بیست آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم باین شهر (یعنی مکه مبارک) (۱) .

و تو حلال خواهی شد باین شهر (۲) (۲) .
و قسم میخورم بزاینده و بهرچه زاده است (۳) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در مشقت (۴) (۴) .

و جَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ
وَأَنَّهُ لَدَى الذِّكْرِ ﴿٣٠﴾

يَقُولُ لِيَأْتِنِي قَدَامْتُ لِحَيَاتِي ﴿٣١﴾

يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٣٢﴾

وَلَا يُؤْثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٣٣﴾
يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٣٤﴾

أَمْ جِئَ إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَُّرْوِيَّةً ﴿٣٥﴾

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٣٦﴾

وَادْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَأَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾

(۱) بوجهی واقع شود که هیچ کس غیر او بر آن قادر نیست والله اعلم .

(۲) یعنی تراقناتل در مکه حلال خواهد شد .

(۳) یعنی آدم و جمیع ذریت او .

(۴) یعنی عادت آدمی ست که بقوت خود فخر کند و نه بیند که چه قدر ناتوانی ها =

أَيْصَبُ أَنْ لَنْ يَقْدَرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑤

يَقُولُ أَهْلَكْتَ يَا لَأَلْبَدَا ⑥

أَيْصَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ④

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑧

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑨

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ⑤

فَلَا أَقْصَرَ الْعَبَّةَ ⑪

وَمَا أَذْرِيكَ بِالْعَبَّةِ ⑭

فَأَنْ رَقَبَةً ⑬

أَوَاطِعُ فِي يَوْمِي سَعْبَةٍ ⑩

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ⑩

أَوْسَكِنَا ذَا مَقْرَبَةٍ ⑩

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْقُرْبَىٰ وَتَوَاصَوْا

بِالْمَرْحَةِ ⑭

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ ⑪

وَالَّذِينَ تَقَرَّوْا بِآلِبَنَاتِهِمْ أَصْحَابُ الشِّمَّةِ ⑫

عَلَيْهِمْ نَارُ مُؤَصَّدَةٍ ③

آیا گمان می کند آدمی که قادر نه شود
بروی هیچکس (۵) .

میگوید خرج کردم مال تو بر تو (۶) .

آیامی پندارد که ندیده است او را
هیچکس (۷) .

آیانیا فریده ایم برای اود و چشم را (۸) .

وزبان را و دلب را (۹) .

ودلالت کردیم او را بر دوراه (۱۰) .

پس در نیامد گزرگاه سخت (۱۱) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
گزرگاه سخت (۱۲) .

خلاص کردن برده (۱۳) .

یاطعام دادن بروز گرسنگی (۱۴) .

یتیم صاحب قرابت را (۱۵) .

یافقیر صاحب خاکساری را (۱۶) .

بعد از آن باشد از آنانکه ایمان آوردند
و بایکدیگر وصیت کردند به شکیبائی
و بایکدیگر وصیت کردند به شفقت
بر خلق خدا (۱۷) .

این جماعت ایشانند اهل نیک بختی (۱۸) .

و آنانکه کافر شدند بآیات ما ایشانند اهل
بدبختی (۱۹) .

برایشان آتشی گماشته شود از هر جهت
گرد آورده شده (۲۰) .

= میکشد و نیز ببذل مال فخر کند و نمی داند که خدا اورامی بیند که بغایت حقیر و
بخیل ست .

(۱) یعنی خیر و شر .

(۲) یعنی بحقیقت قوت آنست که این اعمال بجآرد .

سوره شمس مکی است و آن یانزده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ①

وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ②

وَالنَّجْمُ إِذَا جَدَّهَا ③

وَالْأَبْلَاقُ إِذَا يَغْشَاهَا ④

وَالسَّاءُ وَمَا بَدَّهَا ⑤

وَالْأَرْضُ وَمَا طَحَّهَا ⑥

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ⑦

فَأَنهَآ أَفْجَرُهَا وَتَقْوَاهَا ⑧

فَذَاقَلَمَ مَنْ زَلَّهَا ⑨

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَلَّهَا ⑩

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ⑪

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ⑫

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬

فَكَذَّبُوهُ فَعَبَوْهُ فَخَذَّاهُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِهِمْ يَذَّابِفَهُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به خورشید و روشنی او (۱) .

و قسم بماء چون ازپی آفتاب درآید^(۱)
(۲) .

و قسم بروز چون نمایان کند آفتاب را (۳) .

و قسم به شب چون بپوشاند آفتاب را (۴) .

و قسم باسماں و بناکردنِ خدااورا (۵) .

و قسم بزمین و هموار ساختنِ خدااورا (۶) .

و قسم به نفس آدمی و درست اندام نمودنِ خدااورا (۷) .

پس انداخت خدا دردلش شناخت گناه
اورا و تقوای اورا (۸) .

هرآئینه رستگارشد هرکه پاک ساخت
نفس را (۹) .

وهرآئینه زیانکار شده که باسفل
السافلین بردآترا (۱۰) .

دروغ شمردند قوم ثمود بسبب سرکشی
خود (۱۱) .

و قتیکه برخاست بدبخت ترین آن قوم
(۱۲) .

پس گفت ایشانرا پیغامبر خدا بگذارید ماده
شتیرا که آفریده است و متعرض نشوید
آب خوردنِ اورا (۱۳) .

پس دروغگو شمردند پیغامبررا پس

فَسَوَّيْهَا ۞

بکشتند ماده شتر را پس عقوبت
 فرود آورد برایشان پروردگار ایشان بسبب
 معصیت ایشان پس هموار کرد عقوبت را
 بر سرایشان^(۱) (۱۴) .
 و خدا نمی ترسد از انجام آن عقوبت (۱۵) .

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۞

سوره لیل مکی است و آن بیست و یک آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم به شب چون بپوشاند (۱) .
 و قسم بروز چون ظاهر شود (۲) .
 و قسم بذاتیکه آفرید نر و ماده را (۳) .
 که هر آئینه سعی شما مختلف ست (۴) .
 پس اما هر که عطا کرد و پرهیز گاری نمود
 (۵) .
 و باور داشت پاداش نیک را (۶) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای آسایش (۷) .
 و اما هر که بخل کرد و خود را بی نیاز
 شمرد (۸) .
 و به دروغ نسبت کرد پاداش نیک را (۹) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای دشواری (۱۰) .
 و هیچ دفع نکند از وی مال او و قتیکه
 نگونسار افتد (۱۱) .
 هر آئینه بر ما لازم ست راه نمودن او (۱۲) .
 و هر آئینه برای ماست آن جهان و این

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۞

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ۞

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۞

إِنْ سَعَيْكُمْ لَخِثْقَى ۞

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۞

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۞

فَسَيَرْجِيهِ لِلْعُسْرَى ۞

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۞

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۞

فَسَيَرْجِيهِ لِلْعُسْرَى ۞

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۞

إِنْ عَلِمْنَا لَكُمْهُدًى ۞

وَأَنَّ لَنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَى ۞

جهان (۱۳) .

پس ترسانیدم شمارا از آتشی که شعله
میزند (۱۴) .

درنیاید بآن آتش مگر بدبخت ترین آدم
(۱۵) .

آنکه دروغ شمرد و روگردان شد (۱۶) .
ویکسو داشته خواهد شداز آن آتش
پرهیزگار ترین مردم (۱۷) .

آنکه میدهد مال خودرا تپاک نفس گردد
(۱۸) .

و نیست هیچ کس را نزد او نعمتی که
جزاداده شود (۱۹) .

لیکن میدهدبه طلب رضای پروردگار
خود (۲۰) .

وهر آئینه خوشنود خواهد شد (۲۱) .

سوره ضحی مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) قسم بوقت چاشت (۱) .

و قسم به شب چون بپوشد (۲) .

فرون گذاشت ترا پروردگار تو و خشم
نگرفته است (۳) .

و هر آئینه آخرت بهتر خواهد بود ترا از دنیا
(۴) .

و البته نعمت خواهد داد ترا پروردگارتو
پس خوشنود خواهی شد (۵) .

فَأَذَرْتُ لَكَ نَارًا تَلْقَى ۝

لَا تَصْلُهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

وَسَيَجْزِيهَا الْآثَقَى ۝

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ۝

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ۝

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ۝

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۝

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۝

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى ۝

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۝

(۱) مترجم گوید که چند روز و وحی نیامده بود کفار گفتند وَدَّعَهُ رَبَّهُ وَقَلَّاهُ خدای تعالی
برای تسلی این سوره فرو فرستاد .

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۝
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۝

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَعْزَ ۝
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَ ۝
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝

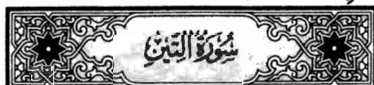

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝
وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝
وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالْأُتُونِ ۝

آیا یتیم نیافت ترا پس جای داد (۶) .
ویافت تراراه گم کرده (۱) پس راه نمود
(۷) .

و یافت ترانتگدست پس توانگر ساخت
(۸) .

پس امایتیم را پس ستم مکن (۹) .
واما سائل را پس بسختی مران (۱۰) .
وامابه نعمت پروردگارخود پس خبرده
(۱۱) .

سوره انشراح مکی است وآن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آیا کشاده نه کرده ایم برای توسیئه ترا (۱) .
ودورکردیم ازتو بارترا (۲) .
آن بارکه گران کرده بود پشت ترا (۳) .
وبلند ساختیم برای توثنای ترا (۴) .
پس هرائینه پس از دشواری آسانی ست
(۵) .

البته پس از دشواری آسانی ست (۶) .
پس وقتیکه ازکاروبارفارغ شوی
درعبادت خدا کوشش کن (۷) .
وبسوی پروردگارخود تفرغ نما (۸) .

سوره تین مکی است وآن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بانجیر وزیتون (۱) .

وَطُورِ سِينٍ ۝

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

فَمَا يَكْبُدُكَ بَعْدُ يَا دَلِيلِينَ ۝

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْيَكْمِينَ ۝

و قسم بطور سینا (۲) .

و قسم باین شهر امن (یعنی مکه) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در نیکوترین صورتی (۴) .

پس گردانیدیم آن رافروتر از همه فرو ماندگان^(۱) (۵) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشانراست اجر بی نهایت (۶) .

پس ای آدمی چه چیز حمل میکند ترا بعد این همه پند بردروغ شمردن در باب جزای اعمال^(۲) (۷) .

آیا نیست خدا حکم کننده ترین حاکمان (۸) .

سوره علق مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بخوان به برکت نام پروردگار خود که آفرید (۱) .

آفرید آدمی را از خون بسته (۲) .

بخوان و پروردگار تو بزرگوار ترست (۳) .

آنکه علم آموخت بوسیله قلم (۴) .

آموخت آدمی را آنچه نمیدانست^(۳) (۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

اِقْرَأْ يَا سَمِيعُ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝

اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْبَرُ ۝

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝

(۱) یعنی وقتی که کافر شد فطرت سلیمه راضع ساخت .

(۲) و شاید که معنی آیت چنین باشد پس چه چیز باعث تکذیب تو میشود یا محمد در مقدمه جزای اعمال بعد این همه پند .

(۳) مترجم گوید اقرا باسم ربك تا ما لم يعلم اول چیز یست که بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم نازل شد و معنی اقراء تهیی است برای وحی قرآن و تلاوت آن .

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِكَفْلٍ ۝

أَن زَاہَا سَفَعَنِ ۝

إِن إِلَىٰ نَبِّكَ الرَّجْعُ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُبْئِي ۝

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ۝

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝

سَدِّدْ الزَّيْبَانِيَةَ ۝

كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْجُدْ وَاقْتَرِبَ ۝

حقاقرائنه آدمی از حد میگذرد (۶) .

وقتیکه می بیند خود را توانگر شده (۷) .

هر آئینه بسوی پروردگارتست رجوع (۸) .

آیادیدی شخصی که منع میکند (۹) .

بنده را چون نماز می گذارد (۱۰) .

آیادیدی که چه میشد اگر براه راست بودی (۱۱) .

بابه پرهیزگاری فرمودی (۱۲) .

آیادیدی که چه میشد اگر دروغ شمرد و روگردان گشت (۱۳) .

آیا ندانست این روگرداننده که خدا می بیند^(۱) (۱۴) .

نئی، اگر باز نه ایستد خواهیم کشید او را به موی پیشانی (۱۵) .

بآن موی پیشانی دروغ زن خطاکار (۱۶) .

پس باید که فریاد کند اهل مجلس خود را (۱۷) .

مانیز خواهیم طلبید پیاده هارا^(۲) (۱۸) .

نی نی فرمان اوقبول مکن و نماز گذار و قرب خدا طلب نما (۱۹) .

سوره قدر مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی باید دانست که عاقبت ابتدا و هدایت بهشت ست و عاقبت ضلال حلال دوزخ ست پس این مدعارا بنوعی از بلاغت ادا کرده شده .

(۲) یعنی فرشتگان سخت عقوبت کننده را .

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

وَأَنذَرْنَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ سَهْوٍ ۝

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۝

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

هرآئینه مافرود آوردیم قرآن رادرشب
قدر^(۱) (۱) .

وچه مطلع ساخت ترا که چیست شب
قدر (۲) .

شب قدر بهترست از هزار ماه (۳) .

فرودمی آیند فرشتگان و روح در آن شب
بفرمان پروردگار خویش برای سرانجام
کردن هرکاری (۴) .

آن شب تاوقت طلوع فجر محض
سلامتی ست (۵) .

سوره بینه مدنی است و آن هشت آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ

حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُفْهُاتٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةُ ۝

وَمَا تَقْرَأُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا هُمْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ

الْبَيِّنَةُ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نه بودند کافران^(۲) از اهل کتاب و مشرکان
جدا شونده (یعنی از آئین خود) تاوقتیکه
بیاید بایشان حجت ظاهر^(۳) (۱) .

پیغمبری از جانب خدا که میخواند
صحیفه های پاک یعنی سور قرآن (۲) .

در آن صحیفه ها احکامیست راست
درست (۳) .

و متفرق نه شدند اهل کتاب^(۴) مگر بعد
از آنکه آمد بایشان حجت ظاهر (۴) .

(۱) یعنی یکد فعه از لوح محفوظ بآسمان دنیا .

(۲) یعنی حال ایشان مقتضی ارسال رسول و انزال کتاب بود ازین جهت رسول
فرستادیم قرآن فرود آوردیم .

(۳) یعنی ایشانز تکلیف نکردیم بترك ادیان خویش مگر بعد اقامت حجت ظاهر .

(۴) یعنی بعضی مقبول شدند و بعضی مردود .

و فرموده نشدایشان را مگر آنکه عبادت کنند خدای را خالص ساخته برای اوپرستش را متدین بدین ابراهیم شده و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را و این ست احکام دین درست (۵) .

هرآئینه آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و مشرکان در آتش دوزخ باشند جاویدان آنجا آنجماعت ایشانند بدترین خلق (۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند آنجماعت ایشانند بهترین خلق (۷) .

جزای ایشان نزد پروردگاریشان بوستانهای همیشه باقی است می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنودند ایشان از خدا این وعده کسی راست که بترسد از پروردگار خود (۸) .

سوره زلزال هفتی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه جنبانیده شود زمین بآن جنبش خودش (۱) .

و بیرون آورد زمین بارهای خودش (۲) .
و گوید انسان چه حالتست زمین را (۳) .
آنروز بازگو کند زمین قصه های خود را (۴) .

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَا حُفَاةَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالشُّرَكِيِّينَ فِي آيَاتِهِمْ خُلِيدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خُلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَوَضَعْنَا لَهُمْ ذِكْرًا لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ نَقْلَهَا ۝

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۝

يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ أَخْبَارَهَا ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَعْلَمُونَ أَنَّكُمْ تُعْرَضُونَ ۝

يَوْمَ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۝

مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالْعِدَّتِ ضُبُّهَا ①

فَالْمُؤَيَّتِ قَدْ حَا ②

فَالْمُغَيَّرِ ضُبُّهَا ③

فَالْمُتَرَكِّبِ نَفْعًا ④

فَوَسْطِنِ يَهْ جَعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝

بسبب آنکه پروردگارتو حکم فرستاده است بسوی زمین (۵) .

آنروز بازگردند مردمان بر احوال مختلف^(۱) تانموده شود بایشان جزای اعمال ایشان (۶) .

پس هرکه کرده باشد هم وزنِ يك ذره عمل نيك ببیند آن را (۷) .

وهرکه کرده باشد هم وزنِ يك ذره عمل بد ببیند آن را (۸) .

سوره عادیات مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به اسپان تیزدونده بوجهی که از دم پر شوند (۱) .

پس قسم به اسپان آتش برآرنده به آنکه بنعل خود سنگ رابزنند (۲) .

پس قسم به اسپان غارت کننده چون در وقت صبح درآیند (۳) .

پس برانگیزند به آنوقت غبار را^(۲) (۴) .

پس درآیند به آنوقت در میان جماعتی^(۳) (۵) .

هرآئینه آدمی به نسبت پروردگار خود ناشکرت (۶) .

(۱) یعنی از جای حساب .

(۲) یعنی بسبب دیدن .

(۳) یعنی از اعداء مترجم گوید این قَسَم اشارت ست بآنکه جهاد مشروع خواهد شد و رضای الهی با سپان غازیان متعلق خواهد شد والله اعلم .

وهرآئینه آدمی برناسپاسی خود مطلع
ست (۷) .

وهرآئینه آدمی در دوست داشتن مال
مبالغه کننده است (۸) .

آیا پس نمیداند که چون برانگیخته
شود هر آنچه درگور هاباشد (۹) .

وظاهر ساخته شود هر آنچه درسینه هاباشد
(۱۰) .

هرآئینه پروردگار ایشان باحوال ایشان آن
روز خبردارست (۱۱) .

سوره قارعه مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن
قیامت (قیامت متحقق شود) (۳) .

روزی که باشند مردمان مانند پروانه های
پراکنده ساخته (۴) .

وباشند کوه ها مانند پشم رنگین محلول
نموده (۵) .

پس اماهر که گران شد پله های حسنات
او (۶) .

پس آن شخص در معیشتی پسندیده باشد
(۷) .

واما هر که سبک شد پله های او (۸) .

پس جای ماندن آن شخص هاویه باشد (۹) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝

وَأَنَّهُ لَبِيبٌ عَلِيمٌ ۝

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ عَلِيمٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْقَارِعَةُ ۝

مَا الْقَارِعَةُ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُورِ ۝

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

هاویه (۱۰) .

اتشی ست داغ (۱۱) .

سوره تکاثر مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

غافل کرد شمارا از یکدیگر بسیار طلبی
مال (۱) .

تا وقتی که رسیدید بگورستانها^(۱) (۲) .

نئی نئی، خواهید دانست (۳) .

باز (میگوئیم) نئی نئی، خواهید دانست
(۴) .

نئی نئی، اگر بدانید حقیقت کار را بعلم
یقین (غافل نمی شدید) (۵) .

البته خواهید دید دوزخ را (۶) .

باز البته خواهید دید دوزخ را دیدن ظاهر
بی شبهه (۷) .

باز البته سوال کرده خواهید شد آنروز
از نعمت^(۲) (۸) .

سوره عصر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بزمان (۱) .

که هر آینه آدمی در زیان ست (۲) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای
شائسته کردند و یکدیگر را وصیت کردند

نَارِ حَامِيَةٍ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

أَلَمْ تَكُنْ مِنَ التَّكَاثُرِ ①

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ③

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ④

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ⑤

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ⑥

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ⑦

ثُمَّ لَتَسْتَعْلَنَ يَوْمَئِذٍ النَّارَ ⑧

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

وَالْعَصْرِ ①

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَيْرٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَكَانُوا صَوَابًا مَحْفُوظًا ③

(۱) یعنی مدفون شدید .

(۲) یعنی در مقابله آن شکر کردید یا کفران ورزیدید .

وَكُواصُوا بِالْقَصْرِ ۝

به دین درست و یکدیگر را وصیت کردند
به شکیبائی (۳) .

سوره همزه مکی است و آن نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَيَلْزَمُ الْهُمَزَةَ الْكَوْثَةَ ۝

إِلَّا الَّذِي جَمَعَ مَا لَوْ عَدَدَهُ ۝

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

كَلَّا لَيُبَدِّلَنَ فِي السَّعَةِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا السَّعَةُ ۝

تَارَ اللَّهُ الْوَقْدَةَ ۝

إِنِّي تَطْلُعُ عَلَى الْأَقْدَةِ ۝

إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۝

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْمُتَرَكِّفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنْ تَحْتِهَا نَاقُورًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای هر عیب کننده غیبت گوینده را (۱) .

آنکه فراهم آورد مال را و نگاهداشت آن
را (۲) .

می پندارد که مال اوزندگی جاوید
دهدش (۳) .

نی نی، البته انداخته خواهد شد به
حطمه (۴) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
حطمه (۵) .

آتش افروخته شده خدا (۶) .

که غالب شود بر دلها (۷) .

هرآئینه آن آتش برایشان گماشته شده
است (۸) .

درستون های دراز درآورده شده است (۹) .

سوره فیل مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) آیانه دیدی چگو نه معامله کرد
پروردگار تو با اهل فیل (۱) .

آیا نه ساخت بدانیشی ایشان را در

(۱) مترجم گوید ابرهه پادشاه یمن عزم هدم کعبه کرد و فیلان بسیار و لشکر بیشمار بهم
آورد چون نزدیک کعبه رسید خدای تعالی ابابیل را حکم فرمود تا هلاک کند .

بی فائدگی (۲) .

و فرستاد برایشان پرندگان فوج فوج می
انداختند بسوی ایشان (۳) .

سنگ ریزها از سنگ گِل (۴) .

پس ساخت ایشانرا مانند باقیمانده آخور
بعد از خوردن دَوَابِّ (۵) .

سوره قریشی مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

برای (شُکْر) الفت دادن قریش (۱) .

(یعنی) الفت دادن ایشان به سفرزمستان
و تابستان (۲) .

پس باید که عبادت کنند پروردگار این
خانه را (۳) .

آنکه طعام دادایشانرا از بهر آنکه گرسنه
بودند و امن دادایشان را از بهر آنکه ترسان
بودند (۴) .

سوره ماعون مکی است و آن هفت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا دیدی آن شخص را که دروغ می
شمرد جزای اعمال را (۱) .

پس آن شخص مردیست که باهانت
میراند یتیم را (۲) .

و رغبت نمیدهد بر طعام دادن فقیر (۳) .

پس وای آن نماز گذاران را (۴) .

که ایشان از نماز خود غفلت می ورزند
(۵) .

آنانکه ایشان ریامی کنند (۶) .

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۝

فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَلْوِلٍ ۝

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۝

الْقُدُّوسُ رَحْلَةُ السَّمَاءِ وَالْقَلْبِ ۝

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝

الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُم مِّنْ خَوْفٍ ۝

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۝

فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ ۝

وَلَا يَعْصِ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُونَ ۝

وَيَسْعُونَ الْمَاعُونَ ۝

وعاريت نمیدهند ماعون را^(۱) (۷) .

سوره کوثر مکی است و آن سه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّا عَمَّيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(یا محمد) هرآئینه ماعطا کردیم ترا کوثر^(۲) (۱) .

پس نماز گذار برای پروردگار خودو (شتر را) نحر کن (۲) .

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝

إِنَّ شَأْنِكَ هُوَ الْكَبِيرُ ۝

هرآئینه دشمن تو همانست دُم بریده (۳) .

سوره کافرون مکی است و آن شش آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو ای کافران (۱) .

پرستش نمی کنم آنچه شما می پرستید (۲) .

ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم (۳) .

ونه من پرستنده ام آنچه شما پرستیدید (۴) .

ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم (۵) .

شمارادین شماست و مرادین من است (۶) .

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۝

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۝

(۱) یعنی سوزن و دیگ و پیاله و دلو مانند آن مترجم گوید نصف این سوره تصویر حال کافرست و نصف تصویر حال منافق و الله اعلم .

(۲) کوثر نام حوضی ست که در آخرت خواهد بود امت آنحضرت صلی الله علیه وسلم از آن خواهند آشامید .

سوره نصر مدنی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه بیاید نصرت خداو (بظهور) آید
فتح (۱) .

و بیینی مردمان را داخل میشوند در دین
خدا فوج فوج (۲) .

پس بیایکی یادکن همراه ستایش پروردگار
خود را و آمرزش طلب کن از وی هر آئینه
خدا هست (برحمت) رجوع کننده^(۱) (۳) .

سوره لهب مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هلاک باد دوست^(۲) ابی لهب و هلاک
بادا بولهب^(۳) (۱) .

هیچ دفع نه کرد از سرابو لهب مال اوو
آنچه پیدا کرده بود (۲) .

در خواهد آمد بآتش صاحب شعله (۳) .
وزن او نیز در آید (مراد) بردارنده هیزم
را^(۴) (۴) .

در گردن او ریسمانی است از لیفِ خرما^(۵)
(۵) .

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ①

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ②

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ③

سُورَةُ الْلَّهَبِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يُدَىٰ الْأَبَىٰ لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ⑤

(۱) یعنی این همه علامت قرب اجل تست یا محمد پس در استعداد آخرت مقید شو .

(۲) آنحضرت اقارب خود را از آتش دوزخ تخویف فرمود ابی لهب سنگ بطرف
آنحضرت انداخت که آیا برای این کار ما را جمع کرده بودی این سوره نازل شد .

(۳) دودست کنایه از ذات اوست .

(۴) یعنی سخن چینی کننده .

(۵) یعنی بخفه کردن تعذیب کرده شود .

سوره اخلاص مکی است و آن چهار آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو خدا یگانه است (۱) .
 خدایی نیازست (۲) .
 نه زاد و نه زاده شده (۳) .
 نیست هیچکس اوراهمانند (۴) .

سوره فلق مدنی است و آن پنج آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار صبح (۱) .
 از شر هرچه آفریده ست (۲) .
 و از شر شب تاریک چون تاریکی اومنتشر شود (۳) .
 و از شر زنان سحر کننده در گرهها دم زننده (۴) .
 و از شر حاسد چون حسد کند (۵) .

سوره ناس مدنی است و آن شش آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار مردمان (۱) .
 پادشاه مردمان (۲) .
 معبود مردمان (۳) .
 از شر وسوسه اندازنده چون ذکر گفته شد بازپس رونده (۴) .
 آنکه وسوسه می افکند در سینه های مردمان (۵) .
 از جنس جن باشد یا از جنس مردمان (۶) .

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝
 اللَّهُ الصَّمَدُ ۝
 لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝
 وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝
 مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ مَا نَفَخَ إِذَا وَقَعَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝
 وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝
 مَلِكِ النَّاسِ ۝
 إِلَهِ النَّاسِ ۝
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَفِيِّ ۝
 الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝
 مِنَ الْإِنْسِ وَالنَّاسِ ۝

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۱	سورة الفاتحة	۱	۱
۲	سورة البقرة	۲	۱
۳	سورة آل عمران	۷۱	۳
۴	سورة النساء	۱۱۰	۴
۵	سورة المائدة	۱۵۳	۶
۶	سورة الأنعام	۱۸۶	۷
۷	سورة الأعراف	۲۲۲	۸
۸	سورة الأنفال	۲۵۹	۹
۹	سورة التوبة	۲۷۵	۱۰
۱۰	سورة يونس	۳۰۴	۱۱
۱۱	سورة هود	۳۲۲	۱۱
۱۲	سورة يوسف	۳۴۳	۱۲
۱۳	سورة الرعد	۳۶۲	۱۳
۱۴	سورة إبراهيم	۳۷۱	۱۳
۱۵	سورة الحجر	۳۸۰	۱۳
۱۶	سورة النحل	۳۸۹	۱۴
۱۷	سورة الإسراء (بنی اسرائیل)	۴۰۹	۱۵
۱۸	سورة الكهف	۴۲۶	۱۵
۱۹	سورة مريم	۴۴۳	۱۶
۲۰	سورة طه	۴۵۴	۱۶
۲۱	سورة الأنبياء	۴۷۰	۱۷
۲۲	سورة الحجّ	۴۸۴	۱۷
۲۳	سورة المؤمنون	۴۹۸	۱۸

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۲۴	سورة النور	۵۱۰	۱۸
۲۵	سورة الفرقان	۵۲۴	۱۸
۲۶	سورة الشعراء	۵۳۳	۱۹
۲۷	سورة النمل	۵۵۱	۱۹
۲۸	سورة القصص	۵۶۳	۲۰
۲۹	سورة العنكبوت	۵۷۸	۲۰
۳۰	سورة الروم	۵۸۸	۲۱
۳۱	سورة لقمان	۵۹۸	۲۱
۳۲	سورة السجدة	۶۰۳	۲۱
۳۳	سورة الاحزاب	۶۰۷	۲۱
۳۴	سورة سبأ	۶۲۲	۲۲
۳۵	سورة فاطر	۶۳۲	۲۲
۳۶	سورة يس	۶۳۹	۲۲
۳۷	سورة الصافات	۶۴۸	۲۳
۳۸	سورة ص	۶۶۱	۲۳
۳۹	سورة الزمر	۶۷۱	۲۳
۴۰	سورة غافر (المؤمن)	۶۸۳	۲۴
۴۱	سورة فصلت (حم السجدة)	۶۹۶	۲۴
۴۲	سورة الشورى	۷۰۵	۲۵
۴۳	سورة الزخرف	۷۱۴	۲۵
۴۴	سورة الدخان	۷۲۴	۲۵
۴۵	سورة الجاثية	۷۲۹	۲۵
۴۶	سورة الاحقاف	۷۳۴	۲۶

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۴۷	سورة مُحَمَّد	۷۴۰	۲۶
۴۸	سورة الْفَتْح	۷۴۷	۲۶
۴۹	سورة الْحُجُرَات	۷۵۴	۲۶
۵۰	سورة ق	۷۵۸	۲۶
۵۱	سورة الذَّارِيَات	۷۶۳	۲۶
۵۲	سورة الطُّور	۷۶۸	۲۷
۵۳	سورة النَّجْم	۷۷۲	۲۷
۵۴	سورة الْقَمَر	۷۷۷	۲۷
۵۵	سورة الرَّحْمَن	۷۸۲	۲۷
۵۶	سورة الْوَاقِعَة	۷۸۸	۲۷
۵۷	سورة الْحَدِيد	۷۹۴	۲۷
۵۸	سورة الْمَجَادِلَة	۸۰۱	۲۸
۵۹	سورة الْحَشْرِ	۸۰۶	۲۸
۶۰	سورة الْمُتَحَنِّنَة	۸۱۱	۲۸
۶۱	سورة الصَّاف	۸۱۶	۲۸
۶۲	سورة الْجُمُعَة	۸۱۸	۲۸
۶۳	سورة الْمُنَافِقُون	۸۲۱	۲۸
۶۴	سورة التَّغَابُن	۸۲۳	۲۸
۶۵	سورة الطَّلَاق	۸۲۵	۲۸
۶۶	سورة التَّحْرِيم	۸۲۸	۲۸
۶۷	سورة الْمُلْك	۸۳۱	۲۹
۶۸	سورة الْقَلَم	۸۳۵	۲۹
۶۹	سورة الْحَاقَّة	۸۴۰	۲۹

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۷۰	سورة المعارج	۸۴۴	۲۹
۷۱	سورة نُوح	۸۴۷	۲۹
۷۲	سورة الجنّ	۸۵۰	۲۹
۷۳	سورة المزمل	۸۵۴	۲۹
۷۴	سورة المدثر	۸۵۶	۲۹
۷۵	سورة القيامة	۸۶۰	۲۹
۷۶	سورة الإنسان (الدَّهْر)	۸۶۳	۲۹
۷۷	سورة المرسلات	۸۶۷	۲۹
۷۸	سورة النبأ	۸۷۰	۳۰
۷۹	سورة النَّازِعَات	۸۷۲	۳۰
۸۰	سورة عَبَسَ	۸۷۶	۳۰
۸۱	سورة التَّكْوِيْرِ	۸۷۸	۳۰
۸۲	سورة الانفطار	۸۸۰	۳۰
۸۳	سورة المطففين	۸۸۱	۳۰
۸۴	سورة الانشقاق	۸۸۴	۳۰
۸۵	سورة البروج	۸۸۶	۳۰
۸۶	سورة الطارق	۸۸۸	۳۰
۸۷	سورة الأعلى	۸۸۹	۳۰
۸۸	سورة الغَاشِيَةِ	۸۹۰	۳۰
۸۹	سورة الفجر	۸۹۲	۳۰
۹۰	سورة الْبَلَد	۸۹۴	۳۰
۹۱	سورة الشَّمْس	۸۹۶	۳۰
۹۲	سورة اللَّيْلِ	۸۹۷	۳۰

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۹۳	سورة الضُّحَى	۸۹۸	۳۰
۹۴	سورة الانشراح	۸۹۹	۳۰
۹۵	سورة التِّين	۸۹۹	۳۰
۹۶	سورة العَلَق	۹۰۰	۳۰
۹۷	سورة القَدَر	۹۰۱	۳۰
۹۸	سورة البَيِّنَة	۹۰۲	۳۰
۹۹	سورة الزَّلْزَلَة	۹۰۳	۳۰
۱۰۰	سورة العاديات	۹۰۴	۳۰
۱۰۱	سورة القَارَعَة	۹۰۵	۳۰
۱۰۲	سورة التَّكْوِيْن	۹۰۶	۳۰
۱۰۳	سورة العَصْرِ	۹۰۶	۳۰
۱۰۴	سورة الهُمَزَة	۹۰۷	۳۰
۱۰۵	سورة الفِيل	۹۰۷	۳۰
۱۰۶	سورة قُرَيْش	۹۰۸	۳۰
۱۰۷	سورة المَاعُون	۹۰۸	۳۰
۱۰۸	سورة الكَوْثَر	۹۰۹	۳۰
۱۰۹	سورة الكافِرُون	۹۰۹	۳۰
۱۱۰	سورة النصر	۹۰۹	۳۰
۱۱۱	سورة المسَد (الَّهَب)	۹۱۰	۳۰
۱۱۲	سورة الإخلاص	۹۱۱	۳۰
۱۱۳	سورة الفَلَق	۹۱۱	۳۰
۱۱۴	سورة النَّاس	۹۱۱	۳۰

إِنْ وَزَارَةَ الشُّؤْنِ الْإِسْلَامِيَّةَ وَالْأَوْقَافَ وَالِدَعْوَةَ وَالْإِشْلَاقَ

فِي الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرِفَةَ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهَدِ

لِطَبَاعَةِ الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ

إِذِيسْرُهَا أَنْ يُصْدَرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةُ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجَمَةَ مَعَانِيَهُ إِلَى اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ

تَسْأَلُ اللَّهُ أَنْ يَنْفَعَ بِهِ عُمُومَ الْمُسْلِمِينَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَلِيفَةَ الْخَيْرِ مِنْ آلِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي سَعُودٍ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي تَشْرِكِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ التَّوْفِيقِ

وزارت شئون اسلامی و اوقاف و تبلیغ و ارشاد

کشور عربستان سعودی

و مسئول و ناظر بر مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه منوره

باکمال مسرت این چاپ قرآن کریم

و ترجمه معانی آنرا بزبان فارسی از مجمع منتشر می کند

وازد رگه خداوند مسئلت دارد که آنرا باعث منفعت عموم مسلمانان قرار داده

وبه خادم حرمین شریفین ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود

مقابل مساعی فراوان ایشان در نشر کتاب خداوند کریم بهترین جزای خیر عطا

فرماید . والله ولی التوفیق .

بمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
المراقبة النهائية
١٩٢

حَقَّقُوا الصَّحِيحَ بِحَقِّهِ
لِجَمْعِ الْمَلِكِ فَهَذَا لَطَائِفُ الْمُصَنِّفِ الشَّرَافِ

ص.ب. ٦٢٦٢ - المدينة النُّور

حق چاپ مختص چاپخانه مجمع ملك فهد است
ص.ب 6262 مدینه منوره

ح) مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية / ترجمة مجمع

الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة .

٩٢٨ ص ، ٢١×١٤ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

١- القرآن - ترجمة - اللغة الفارسية ٢- القرآن - تفسير

أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٧/١٠٥١

ديوي ٤٩١٥٥ ، ٢٢١

رقم الإيداع : ١٧/١٠٥١

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

ح
٢٨

قرآن کریم
ترجمہ معانی آن
زبان فارسی